FOLKETINGET

Folketingstidende
Tillæg A

Lovforslag nr. **L 2** Folketinget 2026-27

Fremsat den 7. oktober 2026 af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund)

Forslag

til

Teleinfrastrukturloven[1)]

Kapitel 1

Formål, anvendelsesområde og definitioner

Formål

§ 1. Formålet med denne lov er at lette og stimulere udrulningen af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet ved at supplere Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation (forordningen om gigabitinfrastruktur), jf. bilag 1.

Stk. 2. Formålet med denne lov er yderligere at

1) sikre gode rammer for etablering og fælles udnyttelse af den fysiske infrastruktur, der indgår i de net, der er nævnt i stk. 1,
2) understøtte optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master dertil og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt, og
3) skabe klare rammer for placering af fysisk infrastruktur på offentligt og privat ejede arealer.

Anvendelsesområde

§ 2. Denne lov og forordningen om gigabitinfrastruktur gælder ikke for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Uanset stk. 1 gælder § 15, stk. 1-3, og regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4, for myndigheder nævnt i stk. 1. § 36, stk. 1 og 2, og regler fastsat i medfør af § 36, stk. 3, gælder desuden i forhold til disse myndigheders overholdelse af § 15, stk. 2 og 3, og regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4. §§ 40, 42 og 46 gælder i forhold til Digitaliseringsstyrelsens tilsyn med disse myndigheder, jf. 2. pkt.

Stk. 3. Denne lov og forordningen om gigabitinfrastruktur gælder ikke for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Definitioner

§ 3. I denne lov forstås ved:

1) Telemaster: Master til radiokommunikationsformål, herunder gittermaster, rørmaster og enhver anden mastekonstruktion, der er etableret med det primære formål at være vært for antennesystemer.
2) Høje konstruktioner: Bygninger med mere end to etager over terræn og konstruktioner, hvor bygningen eller konstruktionen har en højde på mere end 8,5 m over terræn og ikke er omfattet af artikel 3, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.
3) Antennesystemer: Antenner med tilhørende radioudstyr, kabler og bærerør, der opsættes på fysisk infrastruktur, på en telemast eller på en høj konstruktion, og antenner med tilhørende radioudstyr og kabler, der opsættes på de bærerør, der er opsat på den fysiske infrastruktur, masten eller konstruktionen.
4) VHC-net: Net med meget høj kapacitet som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer, jf. stk. 2.
5) Gadeinventar: Lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v.

[1)] Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), EU-Tidende 2018, nr. L 321, side 36. Som bilag 1 til loven er medtaget Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur), EU-Tidende, L af 8. maj 2024. Ifølge artikel 288 i EUF-Traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gengivelsen af forordningen i lovens bilag er således udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke forordningens umiddelbare gyldighed i Danmark.

DP000068

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsmin.,
Digitaliseringsstyrelsen, j.nr. 2025-16159

6) Trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde: Lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller på grundlag af begge dele, som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobilnet- eller fastnetbaseret.

Stk. 2. Ved anvendelsen af denne lov gælder desuden definitionerne i artikel 2 i forordningen om gigabitinfrastruktur med senere ændringer og definitionerne i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.

Kapitel 2

Adgang til eksisterende fysisk infrastruktur og høje konstruktioner med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet

Fælles udnyttelse af telemaster

§ 4. Artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til telemaster, der er ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, jf. dog §§ 5 og 10. Dette gælder også for adgang til tilhørende faciliteter, i det omfang adgang til disse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten.

Stk. 2. Anmodninger om adgang til telemaster, der fremsættes af andre end operatører eller med henblik på etablering af andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net, sidestilles med anmodninger omfattet af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 1, jf. dog stk. 3 og 4 samt §§ 5 og 10. Dette gælder også for adgang til tilhørende faciliteter, i det omfang adgang til disse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten.

Stk. 3. Ved samtidige anmodninger, der henholdsvis vedrører etablering af elementer af VHC-net i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller stk. 1 og etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net i henhold til stk. 2, har den anmodning, der vedrører etablering af elementer af VHC-net, forrang.

Stk. 4. Anmodninger efter stk. 2 kan fremsættes, hvis

1) Digitaliseringsstyrelsen i medfør af lov om radiofrekvenser har udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenser til den anmodende part, og anmodningen vedrører udnyttelse af disse frekvenser, eller
2) den anmodende parts frekvensanvendelse er undtaget fra kravet i lov om radiofrekvenser om tilladelse til at anvende radiofrekvenser.

Stk. 5. Drift og vedligeholdelse af en telemast samt af antennesystemer, der placeres i en telemast i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til stk. 1 eller 2, varetages af ejeren af masten, medmindre anden aftale indgås mellem ejeren af masten og ejeren af antennesystemet. Udgifter til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten, afholdes dog af den, der får adgang til masten i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til stk. 1 eller 2, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

§ 5. Ejere af telemaster har i forbindelse med nyetablering af master ret til at placere egne antennesystemer i masten, inden anmodninger om adgang til masten efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 4 behandles.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om, at ejere af telemaster kan reservere yderligere positioner i masten til senere brug, og om proceduren for dette.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om den indbyrdes fordeling af positioner i en telemast mellem ejere, eksisterende indehavere af brugsrettigheder og parter, der har anmodet eller ønsker at anmode om adgang til masten i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 4, herunder om reservationer af en position i masten til senere brug foretaget af andre end mastens ejer.

Adgang til opsætning af antennesystemer m.v. på høje konstruktioner, som ikke er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur

§ 6. Ejere af høje konstruktioner skal senest 4 måneder efter modtagelsen af en skriftlig fuldstændig anmodning om adgang til opsætning af antennesystemer på konstruktionerne og etablering af tilhørende teknikskab imødekomme anmodningen, jf. dog § 10. Adgang skal gives på de betingelser og vilkår, herunder pris, der aftales mellem parterne.

Stk. 2. Anmodninger efter stk. 1 kan fremsættes af operatører og af parter, der opfylder betingelserne i § 4, stk. 4.

Stk. 3. Stk. 1 gælder ikke, hvis

1) opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af radiotekniske hindringer, eller
2) opsætning af antennesystemer ikke er byggeteknisk mulig på grund af den høje konstruktions udformning, bæreevne eller lignende.

Stk. 4. Gælder der sikkerhedsforskrifter for den høje konstruktion, varetages driften og vedligeholdelsen af de opsatte antennesystemer af ejeren af den høje konstruktion, medmindre anden aftale indgås mellem parterne. Udgifter til drift og vedligeholdelse af de opsatte antennesystemer afholdes dog af den, der får adgang i henhold til stk. 1, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Lejeres og brugsrettighedsindehaveres retsstilling i forbindelse med opsætning af antennesystemer

§ 7. Ved opsætning af antennesystemer i medfør af bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4 og 6 sidestilles lejere af og andre indehavere af brugsrettigheder til fysisk infrastruktur, telemaster og høje konstruktioner med netoperatører, offentlige organer, ejere af telemaster og ejere af høje konstruktioner, hvis en midlertidig adgang til det lejede eller det, som der er en brugsrettighed til, er en forudsætning for adgangen, eller det lejede eller den pågældende brugsret

ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud. Dette gælder dog ikke § 4, stk. 5, og § 6, stk. 4.

Stk. 2. Netoperatører, offentlige organer, ejere af telemaster og ejere af høje konstruktioner har pligt til at underrette berørte lejere og andre indehavere af brugsrettigheder, som er omfattet af stk. 1 eller artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, om anmodninger om adgang efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, § 4, stk. 1 og 2, og § 6 samt om afgørelser efter §§ 31 og 32, hvis anmodningen eller afgørelsen kræver den pågældende parts medvirken.

Adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

§ 8. Artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, jf. dog § 10, på anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, når der er tale om

1) fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af offentlige myndigheder,
2) fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af netoperatører eller offentligretlige organer i det omfang, der ikke er adgang til den pågældende fysiske infrastruktur med henblik på etablering af de nævnte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller
3) gadeinventar ejet eller kontrolleret af andre end netoperatører og offentlige organer.

Stk. 2. Anmodninger i henhold til stk. 1 skal imødekommes eller afslås senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Stk. 3. Anmodninger i henhold til stk. 1 kan afslås, hvis

1) den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde,
2) den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, eller
3) anmodningen ikke er rimelig af hensyn til ejerens almindelige virksomhed vedrørende de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte elementer eller til formålet med eller lovgivning om brugen af disse elementer.

Stk. 4. Offentlige myndigheder skal offentliggøre deres vilkår og betingelser for adgang omfattet af stk. 1.

Adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet, der ikke er VHC-net, elementer af forsyningsnet m.v.

§ 9. Artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang fra netoperatører med henblik på etablering af elementer af andre elektroniske kommunikationsnet end VHC-net og elementer af andre forsyningsnet, jf. dog stk. 2 og § 10, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter ikke anmodninger om adgang til telemaster.

Undtagelser fra og forbehold for reglerne om adgang i forordningen om gigabitinfrastruktur og i denne lov

§ 10. Artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4, 6, 8 og 9 gælder med følgende begrænsninger:

1) I det omfang, der i medfør af anden lovgivning er fastsat sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, skal adgang ske på de vilkår og med de begrænsninger, der følger heraf.
2) Bestemmelserne gælder ikke, hvis der i medfør af anden lovgivning er fastsat sikkerhedsforskrifter for adgang til den fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, som gør det umuligt at give adgang.
3) Adgang til udnyttelse af tredjemands arealer med henblik på adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner skal ske ved aftale eller, hvis aftale herom ikke kan indgås, ved anvendelse af proceduren i §§ 17 eller 19.

Stk. 2. Ved anmodninger om adgang til telemaster, bygninger ejet af offentlige organer og høje konstruktioner finder artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4, 6 og 8 desuden anvendelse med følgende begrænsninger:

1) Opsætning af antennesystemer på folkekirkens kirkebygninger og på de anerkendte trossamfunds religiøse bygninger forudsætter tilladelse fra stiftsøvrigheden eller det pågældende trossamfund.
2) Artikel 3, stk. 5, litra f, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder ikke anvendelse på anmodninger omfattet af dette stykke.

Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter

§ 11. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om, at kompetente myndigheder ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan give operatører påbud om at give andre operatører adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og om, hvordan tvister i relation til påbuddene løses.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at kompetente myndigheder i forbindelse med tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af netelementer eller tilhørende faciliteter ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan fastsætte krav til dimensioneringen og placeringen heraf med henblik på senere samhusning eller fælles udnyttelse.

Stk. 3. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til stk. 1 og om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold

til stk. 1. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om gennemførelse af offentlige høringer over påbud nævnt i stk. 1 og varigheden heraf, indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i henhold til stk. 1.

Kapitel 3

Oplysninger om eksisterende antennepositioner, radiodækningsplaner og eksisterende fysisk infrastruktur

§ 12. Indehavere af tilladelser i medfør af lov om radiofrekvenser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) skal regelmæssigt indsende oplysninger om eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen, jf. dog stk. 3 og § 13.

Stk. 2. Indehavere af fladetilladelser og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, skal regelmæssigt indsende oplysninger om radiodækningsplaner til Digitaliseringsstyrelsen, jf. dog stk. 3 og § 13.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om indberetning og offentliggørelse af oplysninger efter stk. 1 og 2 og kan fastsætte regler om undtagelser fra stk. 1 og 2. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om begrænsninger i adgangen til oplysningerne, herunder krav om brug af en digital løsning, som Digitaliseringsstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening), hvis adgangen til oplysningerne indebærer sikkerhedsrisici for teleinfrastrukturen, som effektivt kan imødegås ved disse tiltag.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen etablerer og driver det centrale informationssted omhandlet i artikel 4, stk. 1 og 3, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår oplysninger om antenneanlæg og telemaster og planer om anlægsarbejder vedrørende disse, jf. stk. 5 og 6.

Stk. 5. Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om

1) hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur,
2) hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, 1. og 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur,
3) hvordan operatører kan få adgang til oplysningerne omfattet af nr. 1 via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og
4) hvordan operatører kan få adgang til oplysningerne omfattet af nr. 2 via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 6. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om

1) at andre end operatører kan få adgang til oplysninger omfattet af stk. 5, nr. 3 og 4, via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 og hvordan,
2) at netoperatører og offentlige organer skal stille yderligere oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4, end hvad der følger af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur,
3) hvornår artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 4 samt regler fastsat i henhold til stk. 5 og nr. 1 og 2 ikke finder anvendelse på antenneanlæg og telemaster i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og
4) hvornår anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster kan undtages fra artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 4 samt fra regler fastsat i henhold til stk. 5 og nr. 1 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 7. Digitaliseringsstyrelsen kan efter indstilling fra justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab eller forsvarsministeren til enhver tid beslutte, at visse oplysninger skal undtages fra offentliggørelse af eller adgang til oplysningerne af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar uanset stk. 3 og regler fastsat i henhold hertil, artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur og regler fastsat i henhold til stk. 6, nr. 1. Den minister, der har afgivet en sådan indstilling, skal hvert andet år oplyse til Digitaliseringsstyrelsen, om indstillingen fortsat er aktuel.

§ 13. For radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner, jf. § 12, stk. 1 og 2, der samtidig er omfattet af regler om indberetning af oplysninger i de til enhver tid gældende gennemførelsesretsakter udstedt af Den Europæiske Union i overensstemmelse med artikel 57, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer, finder bestemmelserne i § 12, stk. 1-3, kun anvendelse i det omfang, disse bestemmelser regulerer forhold, som ikke er reguleret i de nævnte gennemførelsesretsakter.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner, jf. § 12, stk. 1 og 2, der er nødvendige for at anvende de gennemførelsesretsakter, der er nævnt i stk. 1, og regler om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af regler om indberetning af oplysninger i disse gennemførelsesretsakter.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger indberettet på baggrund af indberetningspligter i de gennemførelsesretsakter, der er nævnt i stk. 1, jf. dog § 12, stk. 7.

§ 14. Digitaliseringsstyrelsen kan i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfra-

struktur fastsætte regler om, hvornår artikel 4, stk. 1, 3 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan efter forhandling med vedkommende minister og i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætte regler om de kompetente organer, der udfører opgaverne vedrørende følgende:

1) De centrale informationssteder som omhandlet i artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.
2) Tvistbilæggelse som omhandlet i artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.
3) De centrale informationssteder som omhandlet i artikel 13, stk. 4, 1. afsnit, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og nr. 2.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen kan i overensstemmelse med artikel 4, stk. 5, 4. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætte regler om administrative aspekter af operatørers anmodninger om at foretage undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af netoperatørers eller offentlige organers fysiske infrastruktur.

Kapitel 4

Adgang til arealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter

Offentlige myndigheders udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter

§ 15. En offentlig myndighed kan indgå aftaler med operatører om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Stk. 2. Vilkårene i aftaler efter stk. 1 må ikke hindre adgang til de i stk. 1 nævnte elementer m.v., der er etableret på det udlejede areal, i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til §§ 4 eller 6, og må ikke hindre, at der i forbindelse med denne adgang etableres nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er omfattet af § 36, stk. 1, nr. 17, 19 eller 21, i lov om planlægning.

Stk. 3. Offentlige myndigheder kan ikke kræve lejebetaling eller gebyrer af parter, der i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til §§ 4 eller 6 får eller giver adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer på baggrund af en aftale efter stk. 1, eller som etablerer de elementer på det udlejede areal, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om metoder til fastsættelse af vilkår, herunder pris, i forbindelse med offentlige myndigheders aftaler i henhold til stk. 1, og regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af metoderne.

Indberetning af oplysninger om visse private parters aftaler om adgang til jord efter forordningen om gigabitinfrastruktur

§ 16. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om, hvordan underretninger efter artikel 3, stk. 2, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal foregå.

Adgang til arealer med henblik på etablering af og arbejder på telekabler

§ 17. Ejere af privat ejendom skal, jf. dog stk. 2, inden for 2 måneder på rimelige vilkår og betingelser imødekomme enhver skriftlig anmodning fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang til for udbyderens egen regning at

1) etablere udbyderens net frem til en bygnings adgangspunkt i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. dog stk. 3, eller
2) etablere udbyderens net frem til en telemast.

Stk. 2. Ejendommens ejer kan skriftligt afvise en anmodning efter stk. 1, hvis imødekommelsen af anmodningen ville

1) medføre urimelige byrder for ejendommens ejer eller
2) være uforenelig med lovgivning, som ejendommens ejer er underlagt.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse, jf. dog stk. 4, hvis en tilstrækkelig alternativ adgang til eksisterende offentlige elektroniske kommunikationsnet frem til adgangspunktet, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationstjenester, er sikret ved

1) en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller regler fastsat i medfør heraf, eller
2) et påbud givet i henhold til regler fastsat i medfør af § 11.

Stk. 4. Uanset stk. 3 skal en anmodning som nævnt i stk. 1, nr. 1, imødekommes, jf. dog stk. 2, hvis

1) anmodningen vedrører adgang til at etablere net på en ejendom frem til et adgangspunkt i en bygning, der ligger på samme ejendom, og
2) den, der har anmodet om adgang i henhold til stk. 1, nr. 1, har ret til adgang til det i nr. 1 nævnte adgangspunkt i henhold til artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

§ 18. I det omfang, inspektion eller reparation af kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet nødvendiggør det, skal operatører mod godtgørelse af den derved forårsagede ulempe og skade og under forudsætning af fuld reetablering af arealet have adgang til at færdes på offentligt ejede og private arealer.

Stk. 2. Ejeren af arealet skal varsles mindst 7 dage inden påbegyndelsen af inspektionen eller reparationen.

Ekspropriation med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter

§ 19. Når almenvellet kræver det, kan Digitaliseringsstyrelsen træffe afgørelse om at tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved

ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til arealer, hvorpå der kan

1) opsættes telemaster eller antennesystemer,
2) nedgraves kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller
3) opføres bygninger til udstyr eller tilhørende faciliteter i tilknytning til telemaster, antennesystemer eller kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Stk. 2. Ekspropriation i medfør af stk. 1 kan ske til nyanlæg, udvidelse, ændring, bevarelse eller udskiftning af de master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter, der er nævnt i stk. 1, og af nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder nødvendige adgangsveje m.v.

Stk. 3. Anmodning om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation efter stk. 1 indgives til Digitaliseringsstyrelsen og kan kun indgives af operatører.

Stk. 4. Erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriation og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der har indgivet en anmodning om ekspropriation.

Stk. 5. Ekspropriationskommissionen kan i forbindelse med tilladelse til ekspropriation fastsætte vilkår om, at nedgravede kabler som nævnt i stk. 1, nr. 2, og supplerende foranstaltninger hertil som nævnt i stk. 2, skal fjernes, omlægges eller sikres på begæring af vedkommende arealejer, såfremt det godtgøres, at fjernelsen, omlægningen eller sikringen er nødvendig for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug, arealejeren agter at gøre af arealet. Er den pågældende arealejer og operatør uenige om, hvorvidt fjernelse, omlægning eller sikring af de nævnte kabler eller supplerende foranstaltninger hertil er påkrævet, træffer ekspropriationskommissionen efter begæring fra arealejeren eller operatøren afgørelse herom.

Stk. 6. Arealejeren og, hvis det er relevant, vedkommende vejmyndighed eller jernbaneinfrastrukturforvalter underrettes af den pågældende operatør senest 4 uger inden anlægsarbejdets begyndelse.

Kapitel 5

Bygningsintern fysisk infrastruktur og netetablering i bygninger

Supplerende regler til reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur om krav om etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur ved nybyggeri og større renoveringsarbejder

§ 20. Børne-, ældre- og boligministeren fastsætter efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren regler om de standarder eller tekniske specifikationer, der er nævnt i artikel 10, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

§ 21. Børne-, ældre- og boligministeren fastsætter efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren regler om de kategorier af bygninger, som undtages fra kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

§ 22. Børne-, ældre- og boligministeren fastsætter efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren regler om de bygningstyper, som undtages fra kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. Børne-, ældre- og boligministeren fastsætter efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren regler om de bygningstyper, som med passende tekniske tilpasninger skal overholde kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur og om det centrale informationssted som omhandlet i artikel 10, stk. 8, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Supplerende regler til reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur om adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur og til at tilslutte sit net hos slutbrugeren

§ 23. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodninger om adgang til et adgangspunkt eller til bygningsintern fysisk infrastruktur i overensstemmelse med artikel 11, stk. 3, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

§ 24. Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet skal i forbindelse med terminering af net i medfør af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur mindst 1 måned inden påbegyndelsen af arbejdet fremsende en skriftlig redegørelse om grundlaget for termineringen af nettet, den praktiske gennemførelse og adgangen til at få spørgsmålet prøvet ved domstolene til enhver tredjepart, hvis private ejendom termineringen af nettet hos abonnenten vil have indvirkning på.

Stk. 2. Enhver tredjepart, hvis ejendom termineringen af nettet hos abonnenten i medfør af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil have indvirkning på, har krav på erstatning.

Kapitel 6

Nedlægningsdybder og ansvar i forbindelse med nedgravning af telekabler på udendørs arealer

§ 25. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om nedlægningsdybder for kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet.

§ 26. Beskadiges et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, der er ejet af en operatør, erstatter skadevolder operatørens udgifter til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler.

Stk. 2. Er skadevolder en privat arealejer, en forpagter af arealet eller den private arealejers eller forpagterens ansatte eller medhjælp, og sker skaden på den private arealejers eller det forpagtede areal, begrænses erstatningen, der er nævnt i stk. 1, jf. regler fastsat i medfør af stk. 5.

Stk. 3. Må en beskadigelse af et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet antages at være forvoldt med

forsæt eller ved grov uagtsomhed, finder stk. 2 ikke anvendelse.

Stk. 4. Har skadevolderen en forsikring, der dækker skaden helt eller delvist, gælder den begrænsning af erstatningskravet, der er angivet i stk. 2, kun for den del af kravet, som ikke dækkes af forsikringen.

Stk. 5. Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, hvilket beløb der i henhold til stk. 2 maksimalt kan ydes i erstatning. Digitaliseringsstyrelsen kan desuden fastsætte regler om, at den begrænsning i erstatningen, der er nævnt i stk. 2, kan fraviges ved aftale.

Kapitel 7

Anlægstilladelser og anlægsrettigheder vedrørende etablering af elementer af VHC-net og telemaster

Sagsbehandlingsfrister for ansøgninger om tilladelse

§ 27. Artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse i sager vedrørende ansøgning om andre tilladelser end de tilladelser, der er omfattet af artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, når ansøgningen vedrører tilladelser til etablering af telemaster.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter nærmere regler om de grunde, som i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde i henhold til artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan medføre en forlængelse af de frister, der gælder i henhold til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt de frister, der gælder i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Fastsættelse af regler i medfør af stk. 2 sker efter forhandling med by-, land- og transportministeren, børne-, ældre- og boligministeren, ministeren for natur og dyrevelfærd, miljøministeren og kulturministeren.

Vilkår om dimensionering af telemaster i tilladelser

§ 28. Landzone- eller bygningsmyndigheden kan i forbindelse med ansøgning om tilladelse til opførelse af nye telemaster eller til ud- eller ombygning af eksisterende telemaster fastsætte vilkår om den samlede dimensionering af masten med henblik på at muliggøre efterfølgende adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og § 4.

Stk. 2. Vilkår efter stk. 1 kan, jf. dog stk. 3, fastsættes,

1) hvis der foreligger oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen om forventet opsætning af telemaster eller antennesystemer i det pågældende geografiske område, eller
2) hvis landzone- eller bygningsmyndigheden inden for den frist, der følger af artikel 7, stk. 5, 2. og 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, modtager oplysninger fra ansøger, en operatør eller en part omfattet af § 4, stk. 4, om, at en operatør eller en part omfattet af § 4, stk. 4, ønsker adgang til masten.

Stk. 3. Vilkår efter stk. 1 kan alene fastsættes, hvis der ikke foreligger hindringer for adgang til masten, der vil kunne begrunde afslag på adgang i medfør af artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af § 10, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. Fastsættelse af vilkår efter stk. 1-3 kan ske over for ejere af telemaster.

Stk. 5. Landzone- eller bygningsmyndigheden kan i sager omfattet af stk. 1 give ansøgeren påbud om at efterkomme det fastsatte vilkår inden en fastsat frist.

Stk. 6. Er et påbud efter stk. 5 ikke efterkommet inden for den fastsatte frist, kan landzone- eller bygningsmyndigheden pålægge modtageren af påbuddet tvangsbøder, indtil påbuddet overholdes.

Ændringer i eksisterende tilladelser m.v.

§ 29. Rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende tilladelser til nedgravning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter og etablering af telemaster eller opsætning af antennesystemer kan kun ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde.

Oplysninger om regler og procedurer for tilladelser samt mulighed for indgivelse af elektroniske ansøgninger

§ 30. Digitaliseringsstyrelsen etablerer og driver et centralt informationssted, via hvilket de kompetente myndigheder stiller de oplysninger, der er nævnt i artikel 7, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til rådighed.

Stk. 2. Den kompetente myndighed for behandlingen af en given type ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed etablerer og driver det centrale informationssted som omhandlet i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur for de pågældende ansøgninger.

Kapitel 8

Tilsyn, tvistbilæggelse m.v.

Bilæggelse af tvister vedrørende adgang til fysisk infrastruktur og telemaster

§ 31. Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Stk. 2. Tvister om adgang i overensstemmelse med §§ 4 og 9 kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen. Artikel 13, stk. 1, litra a, stk. 2, litra a, og stk. 3-5, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på disse sager.

Bilæggelse af tvister vedrørende adgang til opsætning af antennesystemer på høje konstruktioner

§ 32. Tvister om adgang omfattet af § 6 kan af alle parter indbringes for Digitaliseringsstyrelsen, dog ikke tvister vedrørende betaling for adgangen, jf. stk. 2-5.

Stk. 2. Er der i sager efter stk. 1 tvist om betalingen for adgangen til opsætning af antennesystemer, skal ejeren, der i henhold til § 6 indgår aftale, og eventuelle andre rettighedshavere som minimum have betaling svarende til fuld erstatning for ulemperne ved opsætningen af antennesystemet. Betalingsforpligtelsen påhviler den, der har fremsat en

anmodning om adgang til opsætning af antennesystemer i medfør af § 6.

Stk. 3. I mangel af enighed om betaling afgøres spørgsmålet af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret.

Stk. 4. Kendelsen, jf. stk. 3, kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på fastsættelse af en fuld erstatning, jf. stk. 2. Reglerne i § 26 i den nævnte lov finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Taksationskommissionen kan ved afgørelse af erstatningsspørgsmålet, jf. stk. 4, træffe beslutning om, at den anmodende part skal stille et beløb som sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Bilæggelse af tvister vedrørende etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

§ 33. Den operatør, der har fremsat en anmodning om adgang i henhold til § 8, stk. 1, kan indbringe sager om afslag, jf. § 8, stk. 3, på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar og sager om, at en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar ikke er imødekommet inden for 1 måned, jf. § 8, stk. 2, for Digitaliseringsstyrelsen.

Proceduremæssige regler og håndhævelse i forbindelse med bilæggelse af visse tvister

§ 34. Digitaliseringsstyrelsen kan i sager efter §§ 31-33, hvor der er tvist om byggetekniske forhold, jf. artikel 3, stk. 5, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, § 6, stk. 3, nr. 2, eller § 8, stk. 3, nr. 1, indhente en byggeteknisk udtalelse fra en byggesagkyndig med henblik på at afgøre spørgsmålet, medmindre Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at det ikke vil være proportionalt af hensyn til den økonomiske situation for den, der risikerer at blive pålagt at dække omkostningerne herved i henhold til stk. 2.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen pålægger den, der i en tvist omfattet af stk. 1 bestrider, at imødekommelse af en anmodning byggeteknisk er mulig, at dække omkostningerne ved indhentelse af den byggetekniske udtalelse nævnt i stk. 1, hvis udtalelsen fastslår, at imødekommelse af anmodningen er byggeteknisk mulig.

Stk. 3. I sager efter §§ 31-33, hvor der er tvist om, hvorvidt sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning for adgang til den pågældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion gør adgang umulig, jf. § 10, stk. 1, nr. 2, hører Digitaliseringsstyrelsen de myndigheder, der har ansvaret for de pågældende sikkerhedsforskrifter, inden styrelsen træffer afgørelse i sagen.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan i forbindelse med afgørelser truffet efter §§ 31-33 give den, som en afgørelse efter disse bestemmelser er rettet imod, påbud om inden en fastsat frist at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens afgørelse og pålægge den, som et påbud retter sig imod, tvangsbøder, hvis ikke påbuddet er efterkommet inden for den fastsatte frist.

Bilæggelse af tvister vedrørende oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur

§ 35. Tvister om adgang til undersøgelser på stedet, jf. artikel 4, stk. 5, og artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Stk. 2. Tvister om adgang til oplysninger omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 12, stk. 4, kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Tilsyn med offentlige myndigheders udlejning af jordarealer

§ 36. Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af reglerne i § 15, stk. 2 og 3, og af regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan som led i tilsynet træffe afgørelser, herunder fastsætte vilkår om pris m.v.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen kan af en part i en tilsynssag i medfør af stk. 1 opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet.

Stk. 3. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens tilsyn, jf. stk. 1, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser styrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om opkrævning af beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger, jf. stk. 2, m.v.

Bilæggelse af tvister vedrørende adgang til arealer med henblik på etablering af telekabler

§ 37. Den udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har fremsat en anmodning i henhold til § 17, stk. 1, kan indbringe sager om afvisning af anmodninger efter § 17, stk. 2, eller om, at anmodninger efter § 17, stk. 1, ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, for Digitaliseringsstyrelsen.

Bilæggelse af tvister vedrørende adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur

§ 38. Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Tilsyn med overholdelse af sagsbehandlingsfristerne for ansøgninger om anlægstilladelser

§ 39. Overskrider en kompetent myndighed den frist, der gælder for sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse i medfør af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 27, stk. 1, jf. dog regler fastsat i medfør af § 27, stk. 2, kan ansøger klage herover til Digitaliseringsstyrelsen. Indgives klagen, efter den kompetente myndighed

har truffet afgørelse, skal klagen indgives senest 4 uger fra ansøger har modtaget afgørelsen.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen kan i afgørelser efter stk. 1, hvis den gældende frist ikke er overholdt, give en kompetent myndighed påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen snarest muligt og senest inden for en frist, der fastsættes af Digitaliseringsstyrelsen.

Stk. 3. Undlader en kompetent myndighed at efterkomme et påbud givet af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til stk. 2, kan styrelsen pålægge den myndighed, som påbuddet retter sig imod, tvangsbøder.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan i afgørelser efter stk. 1 om, at den gældende frist ikke er overholdt, fremsætte kritik af den kompetente myndighed, der har overskredet den gældende frist.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder ikke anvendelse på sager omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Stk. 6. Artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder ikke anvendelse, jf. stk. 1 og bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Kapitel 9

Administrative bestemmelser og klageadgange

Oplysningspligter

§ 40. Digitaliseringsstyrelsen kan kræve, at alle oplysninger og alt materiale, som styrelsen skønner relevant, skal afgives af:

1) Enhver part i en sag efter §§ 31-33, 36 eller 37 senest 14 arbejdsdage efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med styrelsens tilsyn eller tvistbilæggelse.
2) Enhver part i en sag efter §§ 35, 38 eller 39 senest 5 arbejdsdage efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med styrelsens tilsyn eller tvistbilæggelse.
3) Enhver juridisk person senest 1 måned efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med administration af og undersøgelser efter forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov eller regler udstedt i medfør heraf samt i forbindelse med udvikling, implementering og anvendelse af metoderne nævnt i § 15, stk. 4.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte en længere frist end nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen kan i forbindelse med en anmodning i henhold til stk. 1 angive nærmere vilkår og betingelser for en parts afgivelse af oplysninger og materiale.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan efter udløb af fristen i stk. 1, nr. 1 og 2, eller den frist, som Digitaliseringsstyrelsen eventuelt har fastsat efter stk. 2, afgøre sagen på det foreliggende grundlag.

Stk. 5. Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger hos netoperatører og offentlige organer med henblik på at videregive disse til Europa-Kommissionen, herunder for at opfylde forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 10, og artikel 16, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller til nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, så disse kan opfylde deres opgaver i forhold til traktatmæssige forpligtelser eller forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Digitaliseringsstyrelsen orienterer de parter, der indhentes oplysninger fra, forud for videregivelse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater.

Stk. 6. På denne lovs område gælder reglerne om aktindsigt i forvaltningsloven og i lov om offentlighed i forvaltningen ikke for oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen modtager fra Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, hvis den myndighed, der afgiver oplysningerne, vurderer, at disse ikke skal være offentligt tilgængelige.

Stk. 7. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte yderligere regler om oplysningspligt vedrørende forhold på denne lovs område.

Stk. 8. Undlader en part at afgive oplysninger og materiale, som Digitaliseringsstyrelsen kan kræve efter stk. 1, kan Digitaliseringsstyrelsen pålægge parten tvangsbøder.

Sagsbehandlingstid

§ 41. Afgørelser efter §§ 19, 32 og 37 træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter, at de nødvendige oplysninger er tilvejebragt.

Offentliggørelse af afgørelser og oplysninger om kompetente organer m.v.

§ 42. Digitaliseringsstyrelsen er det centrale informationssted for offentliggørelse af afgørelser som omhandlet i artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur i forhold til afgørelser omfattet af § 31, stk. 1, samt §§ 35 og 38. Afgørelserne anonymiseres inden offentliggørelse.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 19, § 31, stk. 2, §§ 32 og 33, § 36, stk. 1, samt §§ 37 og 39 offentliggøres via det centrale informationssted nævnt i stk. 1 på samme vis som afgørelser omfattet af artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Afgørelserne anonymiseres inden offentliggørelse.

§ 43. Digitaliseringsstyrelsen er det centrale nationale digitale indgangspunkt i henhold til artikel 12, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og det centrale informationssted som omhandlet i artikel 14, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. Organer, der varetager opgaver omfattet af artikel 14, stk. 1 eller 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal sende oplysninger til Digitaliseringsstyrelsen om, hvordan der kan indgives klager omfattet af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og hvordan de centrale informationssteder kan tilgås, til brug for det indgangspunkt og det centrale informationssted, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen udfører opgaverne vedrørende det centrale informationssted som omhandlet i

1) artikel 3, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 10,
2) artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 12, stk. 6, nr. 3, og § 14, stk. 1,
3) artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, for så vidt angår anlægsarbejder omfattet af § 12, stk. 6, nr. 4,

4) artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 27, stk. 2, og
5) artikel 9, stk. 2, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Uafhængighed

§ 44. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan ikke give Digitaliseringsstyrelsen instruks om styrelsens administration af denne lov.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan ikke dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

§ 45. Digitaliseringsstyrelsen og de kompetente myndigheder for behandlingen af ansøgninger om tilladelser, jf. kapitel 7 og § 39, skal være retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af udbydere af elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr og elektroniske kommunikationstjenester.

Klager og domstolsprøvelse vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser

§ 46. Klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 19, stk. 1, § 32, stk. 1, og § 36, stk. 1, og regler fastsat i medfør af § 36, stk. 3, og påbud efter § 34, stk. 4, som vedrører sager omfattet af § 32, herunder klager over Digitaliseringsstyrelsens sagsbehandling i forbindelse hermed, kan indbringes for Teleklagenævnet.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsminister kan fastsætte regler om, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 12, stk. 3, og § 13, stk. 3, indgives til Teleklagenævnet.

Stk. 3. Teleklagenævnet kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på nævnets behandling af sagerne.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager omfattet af stk. 1 eller af regler fastsat i medfør af stk. 2 kan ikke indbringes for domstolene, før adgangen til at indbringe sagen for Teleklagenævnet er udnyttet.

§ 47. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager omfattet af §§ 31 og 33, § 34, stk. 1, 2 og 4, §§ 35, 37 og 38 og § 39, stk. 1-3, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog § 46, stk. 1.

Stk. 2. En sag, der kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen efter de i stk. 1 nævnte bestemmelser, kan ikke indbringes for domstolene, før adgangen til at indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen er udnyttet.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager efter §§ 31 og 33, § 34, stk. 1 og 2, §§ 35, 37 og 38 og § 39, stk. 1-3, skal indbringes for domstolene inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse fastsat i Digitaliseringsstyrelsens afgørelse, jf. dog stk. 5, eller i fravær af en sådan tidsfrist senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsen har meddelt sin afgørelse i sagen.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsens påbud efter § 34, stk. 4, som vedrører en sag omfattet af §§ 31 eller 33, skal indbringes for domstolene inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse fastsat i Digitaliseringsstyrelsens påbud eller i fravær af en sådan tidsfrist senest 8 uger efter, at påbuddet er meddelt den pågældende.

Stk. 5. Uanset, hvilke tidsfrister for efterlevelse der er fastsat i de nævnte afgørelser og påbud, jf. stk. 3 og 4, kan afgørelserne og påbuddene dog som minimum indbringes for domstolene indtil 8 uger efter, at afgørelsen eller påbuddet er meddelt den pågældende.

Klager over vilkår om dimensionering af telemaster fastsat af landzonemyndigheden eller bygningsmyndigheden

§ 48. Klager over landzonemyndighedens vilkår fastsat efter § 28, stk. 1, indgives til Planklagenævnet.

Stk. 2. Klager over bygningsmyndighedens vilkår fastsat efter § 28, stk. 1, indgives til Digitaliseringsstyrelsen inden 4 uger efter at afgørelsen, der indeholder vilkårene, er meddelt.

Stk. 3. Henholdsvis Planklagenævnet og Digitaliseringsstyrelsen kan i sager efter stk. 1 og 2 af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne.

Stk. 4. Planklagenævnet kan til brug for sager efter stk. 1 indhente en vejledende udtalelse fra Digitaliseringsstyrelsen vedrørende radiotekniske aspekter af sagen på baggrund af oplysninger, som nævnet har indhentet efter stk. 3.

Stk. 5. Henholdsvis Planklagenævnet og Digitaliseringsstyrelsen kan hjemvise en sag til henholdsvis landzonemyndigheden og bygningsmyndigheden til yderligere behandling, herunder for at få de tekniske forhold vedrørende dimensioneringen belyst.

Stk. 6. §§ 59 og 60 og § 62, stk. 1, 1. pkt., i lov om planlægning og § 11 c i lov om Planklagenævnet finder tilsvarende anvendelse i sager efter stk. 1.

Stk. 7. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Søgsmål til prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter stk. 2 skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Fastsættelse af administrative regler m.v.

§ 49. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager omfattet af §§ 31-35 og 37-39.

Kapitel 10

Straffebestemmelser

§ 50. Med bøde straffes den, der
1) ikke efterkommer påbud givet i medfør af § 34, stk. 4,
2) ikke afgiver oplysninger i medfør af § 12, stk. 1 og 2, § 40, stk. 1, nr. 1 og 2, bortset fra afgivelse af oplysninger i relation til sager omfattet af §§ 36, 37 eller 39, eller i medfør af § 46, stk. 3, eller § 48, stk. 3, eller
3) ikke overholder vilkår fastsat i medfør af § 28, stk. 1.

Stk. 2. I forskrifter udstedt i medfør af § 12, stk. 3, stk. 5, nr. 1 og 2, og stk. 6, nr. 2, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 51. Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 2. Følgende love ophæves:

1) Lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 420 af 10. marts 2021, som ændret ved § 3 i lov nr. 1555 af 12. december 2023 og § 20 i lov nr. 698 af 20. juni 2025.
2) Lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 845 af 21. august 2019.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2, og i medfør af § 58, stk. 1 og 4, samt § 60 a, stk. 5 og 6, i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Kapitel 12

Ændringer i anden lovgivning

§ 52. I lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 16. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til afsnit V affattes således:

»**Afsnit V**

Støtte til etablering af elektroniske kommunikationsnet m.v.«

2. *Kapitlerne 19, 21* og *21 a* ophæves.

§ 53. I lov om offentlige veje m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. april 2024, som ændret ved § 3 i lov nr. 499 af 20. maj 2025, § 7 i lov nr. 560 af 27. maj 2025, § 2 i lov nr. 753 af 20. juni 2025 og § 2 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 73, stk. 8, 2. pkt.,* udgår », frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4«.

2. Efter § 73 indsættes før overskriften før § 74:

»**§ 73 a.** Fristerne i denne bestemmelse gælder ved ansøgninger, hvor reglerne i artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Vejmyndigheden kan senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen afvise en ansøgning om gravetilladelse, hvis en af følgende oplysninger ikke er stillet til rådighed:

1) Anlægsarbejdernes georefererede placering og type.
2) De involverede elementer af fysisk infrastruktur.
3) Forventet dato for påbegyndelse af arbejdet og dets varighed.
4) Forventet dato for forelæggelse af det endelige projekt for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser, hvis det er relevant.
5) Et kontaktpunkt.

Stk. 3. Vejmyndigheden tager stilling til, om en ansøgning er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen. Vejmyndigheden skal inden for fristen i 1. pkt. opfordre ansøger til at sende eventuelle manglende oplysninger.

Stk. 4. Vejmyndigheden træffer afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Vejmyndigheden kan én gang udsætte afgørelsen af en fuldstændig ansøgning med op til 4 måneder. Udsættelsen og begrundelsen herfor skal meddeles til ansøgeren.

Stk. 6. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om de grunde, hvorefter vejmyndigheden kan udsætte afgørelsen i op til 4 måneder efter udløb af fristen i stk. 4.«

3. *Overskriften* før § 74 affattes således:

»Koordinering af gravearbejder«

4. *§ 74* affattes således:

»**§ 74.** Anmodninger om koordinering af gravearbejder, hvor reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse, skal imødekommes, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1) Koordineringen af gravearbejder ikke medfører uindrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.
2) Den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet.
3) Anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til gravearbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder undtages fra forpligtelsen til at koordinere efter stk. 1.«

5. Efter § 74 indsættes:

»**§ 74 a.** By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang, eller som vedrører national kritisk infrastruktur, kan undtages fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed kan undtages forpligtelsen til at stille oplys-

ninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 3. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Stk. 4. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.«

6. *§ 75* ophæves.

7. *§ 76, stk. 2, nr. 5,* ophæves.

Nr. 6 bliver herefter nr. 5.

8. I *§ 76, stk. 5,* ændres »6« til: »5«.

9. Efter § 133 a før overskriften før § 134 indsættes:

»**§ 133 b.** Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 74, stk. 1, afgøres af by-, land- og transportministeren.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.

Stk. 3. Sager, der kan indbringes for by-, land- og transportministeren efter stk. 1, kan ikke indbringes for domstolene, før adgangen, jf. stk. 1, er udnyttet. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at by-, land- og transportministeren har meddelt afgørelse i tvisten.«

§ 54. I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 17. september 2024, som ændret ved § 3 i lov nr. 753 af 20. juni 2025 og § 3 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 24 a, stk. 3, 2. pkt.,* ændres »§§ 74 og 75« til: »§ 74«.

2. Efter § 24 a indsættes i kapitel 7 a:

»**§ 24 b.** By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur kan undtages fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, kan undtages forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 3. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Stk. 4. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.«

3. *§ 67* affattes således:

»**§ 67.** § 73, stk. 1-6 og 8, § 73 a og §§ 74-76 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse, når der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på og ved private fællesveje i byer og bymæssige områder.«

4. Efter § 87 a indsættes:

»**§ 87 b.** Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 67, jf. § 74, stk. 1, i lov om offentlige veje m.v., afgøres af by-, land- og transportministeren.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.«

5. I *§ 88* ændres »§ 87 a« til: »§§ 87 a og 87 b«.

6. I *§ 88 a* ændres »§ 87 a« til: »§§ 87 a og 87 b«.

§ 55. I lov nr. 564 af 10. maj 2022 om Ledningsejerregistret, som ændret ved § 7 i lov nr. 736 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. *§ 17* affattes således:

»**§ 17.** Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel om oplysninger til brug for koordinering af gravearbejder, herunder efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret og kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor lang tid en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig.«

2. *§ 18* affattes således:

»**§ 18.** Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af interesseområder vedrørende eller oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til brug for samføring af ledninger skal foregå i Ledningsejerregistret.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvordan en forespørgsel om oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur

omfattet af artikel 4, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret.«

3. Efter § 18 indsættes i *kapitel 5:*

»§ 18 a. Tvister om manglende udlevering af oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 17 og § 18, stk. 2, afgøres af klima-, energi- og forsyningsministeren, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, og stk. 2, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.«

§ 56. I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024, som ændret senest ved lov nr. 356 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 15, stk. 15, 3. pkt.,* udgår »og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til: »definitionen i artikel 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

2. I *§ 15, stk. 15,* indsættes som *4. pkt.:*

»Fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.«

3. I *§ 35, stk. 12,* ændres »mast til radiokommunikationsformål« til: »telemast«.

4. I *§ 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt.,* udgår

»og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til: »definitionen i artikel 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

5. I *§ 36, stk. 1, nr. 21,* indsættes som *3. pkt.:*

»Fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.«

Kapitel 13

Territorialbestemmelse

§ 57. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

2024/1309

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2024/1309

af 29. april 2024

om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg[1],

efter den almindelige lovgivningsprocedure[2] , og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Den digitale økonomi har givet anledning til gennemgribende ændringer af det indre marked i løbet af det seneste årti. Unionens mål er en digital økonomi, der sikrer holdbare økonomiske og sociale fordele baseret på førsteklasses, pålidelig og sikker konnektivitet for alle overalt i Europa, herunder i landdistrikter, afsidesliggende og tyndtbefolkede regioner samt i transportkorridorer. Næsten alle sektorer i en moderne og innovativ økonomi er afhængige af en digital infrastruktur af høj kvalitet baseret på et net med meget høj kapacitet som defineret i artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972,[3] (»VHC-net«). Den kan sikre innovative tjenester, mere effektive forretningsaktiviteter og intelligente, bæredygtige og digitale samfund og samtidig bidrage til at nå Unionens klimamål. Den er af strategisk betydning for den sociale og territoriale samhørighed og generelt for Unionens konkurrenceevne og modstandsdygtighed og dens suverænitet og lederskab på det digitale område. Digitalisering har en gennemgribende indvirkning på det daglige sociale, økonomiske, politiske og kulturelle liv for alle mennesker i Unionen. I den forbindelse kan begrænset adgang og utilstrækkelig netudbygning øge de sociale uligheder og dermed skabe en ny digital kløft mellem de mennesker, der fuldt ud kan drage fordel af en effektiv og sikker digital konnektivitet, der giver dem adgang til en bred vifte af tjenester, og de mennesker, der ikke kan. I den forbindelse bør udrulning af VHC-net i landdistrikter, afsidesliggende

og tyndtbefolkede regioner samt i socialt boligbyggeri være en prioritet for offentlige investeringsprojekter som et centralt aspekt for social inklusion. Derfor bør fysiske og juridiske personer i den private og den offentlige sektor have mulighed for at være en del af den digitale økonomi.

(2) Den hurtige udvikling af teknologier, den eksponentielle vækst i bredbåndstrafikken og den stigende efterspørgsel efter avanceret konnektivitet med meget høj kapacitet er blevet yderligere fremskyndet under covid-19-pandemien. Som følge heraf er de mål, der blev fastsat i Kommissionens meddelelse af 19. maj 2010 med titlen »En digital dagsorden for Europa«, for det meste blevet opfyldt, men de er også blevet forældede. Andelen af husstande, der har internetadgang med en hastighed på 30 Mbit/s, er steget fra 58,1% i 2013 til 90% i 2022. Adgang til kun 30 Mbit/ser dog ikke længere en fremtidssikret hastighed og er ikke i overensstemmelse med de nye mål i direktiv (EU) 2018/1972 om at sikre konnektivitet og udbredt adgang til VHC-net. Derfor fastsatte Unionen ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481[(4)] ajourførte mål for 2030, som bedre svarer til de forventede konnektivitetsbehov i fremtiden, hvor alle europæiske husstande bør være dækket af et gigabitnet og alle befolkede områder af næste generation af trådløse højhastighedsnet med en ydeevne, der mindst svarer til 5G.

(3) For at nå disse mål er der behov for politikker, der fremskynder og forenkler etableringen af og nedbringer omkostningerne ved udrulningen af faste og trådløse net med meget høj kapacitet i hele Unionen, herunder korrekt planlægning, øget koordinering og etablering af forenklede og strømlinede tilladelsesprocedurer som en måde at reducere den administrative byrde på for både operatører og nationale myndigheder.

(4) Det er vigtigt at integrere rum- og jordbaseret infrastruktur med henblik på udrulningen af konnektivitet og forberedelse af den næste bølge af digital infrastruktur, der sætter Unionen i stand til at føre an. Den seneste tekniske udvikling har gjort det muligt at udvikle konstellationer af satellitter til kommunikation og gradvis tilbyde konnektivitetstjenester med høj hastighed og relativt lav latenstid, som muliggør konnektivitet og øger samhørigheden i hele Unionen, herunder dens regioner i den yderste periferi og i landdistrikter og afsidesliggende og tyndtbefolkede områder. I den forbindelse kan der tages hensyn til de ressourcer, der stilles til rådighed ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/588[(5)], og navnlig de potentielle kommercielle muligheder for internetadgang baseret på fremtidige konstellationer af satellitter, i planlægningen og udrulningen af faste og trådløse net med meget høj kapacitet i hele Unionen, og de kan, hvor det er muligt, bidrage til udrulningen af VHC-net. Det er vigtigt at understrege, at der med satellitbaseret konnektivitet også følger jordbaserede elementer, hvis etablering nærværende forordning kan lette.

(5) Udrulningen af VHC-net i hele Unionen kræver betydelige investeringer, hvoraf en væsentlig andel udgør dækning af omkostningerne i forbindelse med anlægsarbejdet. Fællesudnyttelse af fysisk infrastruktur vil begrænse behovet for bekostelige anlægsarbejder og gøre udrulningen af avancerede bredbåndsnet mere effektiv.

(6) En stor del af omkostningerne ved etablering af VHC-net kan tilskrives manglende effektivitet i udrulningsprocessen i forbindelse med: a) brugen af eksisterende passiv infrastruktur såsom kabelkanaler, føringskanaler, mandehuller, gadeskabe, pæle, master, antenneanlæg og andre bærende konstruktioner, b) flaskehalse i koordineringen af anlægsarbejder, der udføres af netoperatører eller offentlige organer, c) byrdefulde og langvarige administrative procedurer

for udstedelse af tilladelser og d) flaskehalse i forbindelse med etablering af net i bygninger, hvilket fører til store finansielle hindringer, navnlig i landdistrikterne.

(7) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU[6], der blev vedtaget som reaktion på behovet for at nedbringe omkostningerne ved udrulning af bredbåndsnet, omfattede foranstaltninger vedrørende fællesudnyttelse af infrastruktur, koordinering af anlægsarbejder og mindskelse af den administrative byrde. For yderligere at lette udrulningen af VHC-net, herunder fibernet og 5G, opfordrede Det Europæiske Råd i sine konklusioner om Europas digitale fremtid i støbeskeen af 9. juni 2020 til udformning af yderligere foranstaltninger til støtte for de eksisterende og kommende behov for netudrulning, herunder ved en revision af direktiv 2014/61/EU.

(8) Foranstaltningerne i direktiv 2014/61/EU har bidraget til billigere etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Disse foranstaltninger bør imidlertid styrkes og strømlines med henblik på yderligere at reducere omkostningerne og fremskynde etableringen af nettene.

(9) Foranstaltninger, der sigter mod at udnytte eksisterende offentlig og privat infrastruktur mere effektivt og reducere omkostningerne og hindringerne i forbindelse med udførelsen af nye anlægsarbejder, bør bidrage væsentligt til at sikre en hurtig og omfattende udrulning af VHC-net, herunder i landdistrikter, afsidesliggende eller tyndtbefolkede områder samt i transportkorridorer. Disse foranstaltninger bør opretholde en effektiv konkurrence og må ikke være til skade for sikkerheden og driften af den eksisterende infrastruktur eller folkesundheden og miljøet. Der bør tages hensyn til hensigtsmæssige metoder og videnskabelige data.

(10) Nogle medlemsstater har vedtaget foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved udrulning af bredbåndsnet, herunder ved at gå videre end bestemmelserne i direktiv 2014/61/EU. Disse foranstaltninger er dog meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og har ført til forskellige resultater i Unionen. Hvis nogle af disse foranstaltninger indføres i stor målestok på EU-plan og kombineres med nye styrkede foranstaltninger, vil det kunne bidrage væsentligt til et mere velfungerende digitalt indre marked. Desuden forhindrer forskelle i reguleringsmæssige krav og inkonsekvent gennemførelse af EU-reglerne undertiden et samarbejde på tværs af forsyningsselskaber. Forskellene kan også skabe adgangsbarrierer for nye foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter som defineret i artikel 2, nr. 29), i direktiv (EU) 2018/1972 (operatører). Disse forskelle kan også blokere for nye forretningsmuligheder, hvilket hindrer udviklingen af et indre marked for brug og etablering af fysisk infrastruktur til VHC-net. Desuden dækker de foranstaltninger, der er meddelt i de nationale køreplaner og gennemførelsesrapporter, som medlemsstaterne har vedtaget i henhold til Kommissionens henstilling (EU) 2020/1307[7], ikke alle områder af direktiv 2014/61/EU, og de forskellige spørgsmål behandles ikke alle på en konsekvent og fuldstændig måde. Dette til trods for, hvor vigtigt det er at træffe foranstaltninger i hele udrulningsprocessen og på tværs af alle sektorer for at opnå en sammenhængende og betydelig virkning. Medlemsstaterne bør tilskyndes til fortsat at gennemføre de bedste praksisser, der er angivet i henstilling (EU) 2020/1307 og kan lette gennemførelsen af denne forordning i overensstemmelse med princippet om minimumsharmonisering.

(11) Denne forordning tager sigte på at styrke og harmonisere gældende rettigheder og forpligtelser i hele Unionen for at fremskynde udrulningen af VHC-net og koordineringen på tværs af sektorer, herunder backbonenet og næste generation af trådløse højhastighedsnet med en

ydeevne, der mindst svarer til 5G. På grund af den vedvarende fragmentering af markederne for elektronisk kommunikation er foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, ude at stand til at opnå stordriftsfordele. Manglende konnektivitet af høj kvalitet i Unionen kan få en kraftig indvirkning i efterfølgende led i grænseoverskridende handel og levering af tjenester, da mange tjenester kun kan leveres, hvis der er etableret et net med tilstrækkelig høj kapacitet i hele Unionen. Selv om denne forordning sikrer mere lige vilkår, forhindrer den ikke medlemsstaterne i at indføre eller opretholde nationale regler, der overholder EU-retten, og som har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur, eller som muliggør en mere effektiv og hurtigere etablering af ny fysisk infrastruktur ved at supplere eller gå videre end de rettigheder og forpligtelser, der fastsættes i denne forordning, og levere løsninger til at nå dens mål. Medlemsstaterne kan f.eks. vedtage sådanne strengere eller mere detaljerede regler for at reducere fristen for at udstede eller give afslag på tilladelser, der er nødvendige med henblik på etablering, indføre supplerende tilladelsesundtagelser, udvide bestemmelserne om koordinering af anlægsarbejder til også at omfatte privatfinansierede projekter eller kræve, at der gives flere oplysninger om fysisk infrastruktur eller planlagte anlægsarbejder til et centralt informationssted i elektronisk format, udvide bestemmelserne om adgang til at omfatte eksisterende fysisk infrastruktur til privatejede bygninger samt indføre yderligere foranstaltninger, der skal fremskynde procedurerne for udstedelse af tilladelse, forudsat at de ikke er i strid med EU-retten, herunder bestemmelserne i denne forordning.

(12) Af hensyn til retssikkerheden, herunder vedrørende specifikke reguleringsmæssige foranstaltninger, der indføres i henhold til del II, afsnit II, kapitel II-IV, i direktiv (EU) 2018/1972, Kommissionens direktiv 2002/77/EF[8] og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555[9], bør bestemmelserne i disse direktiver have forrang for denne forordning. Denne forordning berører ikke de nationale tilsynsmyndigheders mulighed for at opretholde eller indføre foranstaltninger, der falder uden for denne forordnings anvendelsesområde, såsom adgangsforpligtelser i forbindelse med bygningsinternt ledningsnet i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/1972.

(13) Det kan være betydelig mere effektivt for operatørerne, navnlig nye aktører på markedet, at genbruge eksisterende fysisk infrastruktur, herunder infrastruktur fra andre forsyningsarter, til udrulning af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Dette er navnlig tilfældet i områder, hvor der ikke findes egnede elektroniske kommunikationsnet, eller hvor det måske ikke er økonomisk overkommeligt at bygge ny fysisk infrastruktur. Desuden kan synergier på tværs af sektorer i væsentlig grad mindske behovet for anlægsarbejder i forbindelse med etablering af VHC-net. Genbrug af infrastruktur kan også reducere de sociale og miljømæssige omkostninger, der er forbundet med disse arbejder, såsom forurening, støj og trafikpropper. Denne forordning bør derfor finde anvendelse ikke alene på operatører, men også på ejere af vidtstrakt og allestedsnærværende fysisk infrastruktur eller indehavere af rettigheder til brug af sådan infrastruktur, der kan huse elementer af elektroniske kommunikationsnet, såsom fysiske net til el-, gas- eller vandforsyning, kloakerings- og dræningssystemer samt varme og transport. Når der er tale om rettighedshavere, ændrer dette ikke tredjemands ejendomsret eller begrænser udøvelsen af sådanne rettigheder. I givet fald bør lejeres rettigheder også tages i betragtning med henblik herpå.

(14) For at fremme udrulningen af VHC-net på det indre marked bør denne forordning fastsætte rettigheder for foretagender, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller

tilhørende faciliteter (herunder foretagender af offentlig karakter), til at få adgang til fysisk infrastruktur, uanset dens placering, på fair og rimelige vilkår i overensstemmelse med den normale udøvelse af ejendomsretten. Forpligtelsen til at give adgang til fysisk infrastruktur bør ikke berøre rettighederne for ejeren af den grund eller den bygning, hvor infrastrukturen er placeret.

(15) I betragtning af den hurtige fremvækst af foretagender, som primært udbyder tilhørende faciliteter såsom »masteselskaber«, og deres stadig vigtigere rolle som udbydere af adgang til fysisk infrastruktur, der er egnet til at installere elementer af trådløse elektroniske kommunikationsnet, f.eks. 5G, bør navnlig definitionen af »netoperatør« udvides, så den ud over at omfatte foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, og operatører af andre typer net såsom transport-, gas- eller elektricitetsnet også omfatter foretagender, der udbyder tilhørende faciliteter, og som således bør være omfattet af alle de forpligtelser og fordele, der fastsættes i denne forordning, undtagen bestemmelserne om bygningsintern fysisk infrastruktur og adgang. For at sikre kontinuiteten af ydelser og forudsigelighed med hensyn til planlagt etablering af tilhørende faciliteter bør juridiske personer, som primært er aktive som lejere af jord eller indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder, hvorpå der efter planen skal installeres eller er installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af VHC-net, eller som forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere, og operatører forhandle om adgang til jorden i god hensigt og underrette de nationale tilsynsmyndigheder om deres aftaler, herunder den forhandlede pris, som, hvis det er relevant, bør afspejle markedsforholdene. For at lette sådanne forhandlinger kunne medlemsstaterne udarbejde vejledning, navnlig om prisen for adgang til jorden.

(16) Medlemsstaterne bør kunne udvide de forpligtelser, der er fastsat i denne forordning, til at indbefatte organer, som ikke er omfattet af dens anvendelsesområde, såsom organisatoriske enheder, som ikke ved lov har status som juridisk person, men som har rets- og handleevne og kan deltage fuldt ud i økonomiske transaktioner, eller foretagender, der har koncession fra offentlige organer.

(17) Da nettenes fysiske faciliteter ikke adskiller sig væsentligt fra hinanden, kan de ofte huse en bred vifte af elementer af elektroniske kommunikationsnet samtidig, uden at dette påvirker den primære tjeneste og med minimale tilpasningsomkostninger. Disse elementer omfatter dem, der kan levere bredbåndsadgangstjenester med hastigheder på mindst 100 Mbit/s i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet. Derfor kan fysisk infrastruktur, der alene har til formål at huse andre elementer i et net uden i sig selv at blive et aktivt element i nettet, i princippet anvendes til at huse elektroniske kommunikationskabler, elektronisk kommunikationsudstyr eller ethvert andet element i elektroniske kommunikationsnet uanset infrastrukturens aktuelle anvendelse eller ejerskabsforhold, sikkerhedsmæssige hensyn eller de fremtidige forretningsinteresser for ejeren af infrastrukturen. Den fysiske infrastruktur i offentlige elektroniske kommunikationsnet kan i princippet også anvendes til at huse elementer af andre net. Derfor bør operatører af offentlige elektroniske kommunikationsnet i relevante tilfælde kunne give adgang til deres net, således at der kan etableres andre net. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte formelle administrative krav til disse anmodninger om adgang såsom vedrørende formen for sådanne anmodninger eller for kontraktudkastet eller for projektudkastet i forbindelse med installation af VHC-net. Uden at det berører den specifikke almene interesse, der knytter sig til varetagelsen af den primære tjeneste, bør synergivirkninger mellem netoperatører samtidig fremmes for at bidrage til at opfylde de digitale mål, der er fastsat i afgørelse (EU) 2022/2481.

(18) Fysiske infrastrukturelementer, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, herunder når de forvaltes af en enhed, som er blevet pålagt at udføre opgaver på vegne af disse offentlige organer, kan, selv når de ikke er en del af et net, også huse elementer af elektroniske kommunikationsnet og bør i sådanne tilfælde, bortset fra i begrundede undtagelsestilfælde, gøres tilgængelige for at lette installationen af netelementer i VHC-net, navnlig trådløse net. Eksempler på fysiske infrastrukturelementer er bygninger, herunder deres tage og dele af deres facader, indgange til bygninger og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvejsstoppesteder, metro- og togstationer og tunneller. Det er op til medlemsstaterne i samarbejde med de regionale og lokale myndigheder at fastlægge bestemte kategorier af fysisk infrastruktur, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer på deres områder, og for hvilke der ikke kan pålægges adgangsforpligtelser, f.eks. af hensyn til arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi, national sikkerhed eller færdselssikkerhed. For at sikre offentlighedens accept og bæredygtig udrulning bør den visuelle virkning af netelementer i VHC-net være minimal.

(19) På den ene side risikerer hele områder, navnlig i landdistrikter, at stå uden konnektivitet, fordi den offentlige infrastruktur ikke tillader eller ikke er egnet til installation af elementer af VHC-net. På den anden side findes der erhvervsbygninger, som er det eneste alternativ til at huse sådanne elementer. For at sikre konnektivitet i afsidesliggende og tyndtbefolkede områder og bygge bro over kløften for digital dækning mellem landdistrikter og bymæssige områder, samtidig med at en indgriben i privat ejendom holdes på et minimum, hvis der ikke findes noget alternativ til udvikling af VHC-net i det pågældende område, kunne medlemsstaterne, såfremt visse specifikke betingelser er opfyldt, fastsætte, at ejere af private erhvervsbygninger beliggende i landdistrikter eller afsidesliggende områder bør give operatører adgang til sådanne bygninger på fair og rimelige vilkår og betingelser og til priser, der afspejler markedsforholdene. Denne forpligtelse vil kun finde anvendelse, hvis alle følgende betingelser er opfyldt: Der findes ikke noget VHC-net af samme type — fast eller mobilt — svarende til det, som den adgangssøgende har til hensigt at udrulle, i det pågældende område, og der er ingen forudgående planer herom på grundlag af oplysninger indsamlet via det centrale informationssted, som forelå på datoen for anmodningen, og ikke nogen tilgængelig eksisterende fysisk infrastruktur, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller offentlige organer, og som er teknisk egnet til at huse elementer af VHC-net i det pågældende område.

(20) Denne forordning bør ikke berøre eventuelle særlige beskyttelsesforanstaltninger, der er nødvendige for at garantere den nationale sikkerhed, sikkerheden og folkesundheden samt netsikkerheden og nettenes integritet, særlig for så vidt angår kritisk infrastruktur som defineret i national ret, og for at sikre, at en netoperatørs eller et offentligt organs primære tjeneste ikke påvirkes, navnlig i net, der anvendes til levering af drikkevand. Generelle regler i national lovgivning, der forbyder netoperatører at forhandle aftaler om adgang til fysisk infrastruktur for foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter, kunne imidlertid forhindre, at der skabes et marked for adgang til fysisk infrastruktur. Sådanne generelle regler bør derfor ophæves. Samtidig bør de foranstaltninger, der fastsættes i denne forordning, ikke forhindre medlemsstaterne i at give forsyningsvirksomheder et incitament til at give adgang til deres infrastruktur ved at bestemme, at indtægter fra en sådan adgang udelukkes fra grundlaget for beregningen af slutbrugertariffer for deres primære aktivitet eller aktiviteter i overensstemmelse med gældende EU-ret.

(21) Af hensyn til retssikkerheden og for at undgå en uforholdsmæssigt stor byrde for netoperatørerne som følge af den samtidige anvendelse af to forskellige ordninger for adgang til den samme fysiske infrastruktur bør fysisk infrastruktur, der er omfattet af adgangsforpligtelser pålagt af de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller adgangsforpligtelser, der følger af anvendelsen af EU-statsstøtteregler, ikke være omfattet af adgangsforpligtelserne i denne forordning, så længe sådanne adgangsforpligtelser er gældende. Denne forordning bør dog finde anvendelse, når en national tilsynsmyndighed har pålagt en adgangsforpligtelse i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, som begrænser brugen af den pågældende fysiske infrastruktur. Dette kunne f.eks. forekomme, når en operatør, der planlægger at tilslutte basisstationer, anmoder om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, der er omfattet af adgangsforpligtelser på engrosmarkedet for dedikeret kapacitet som omhandlet i Kommissionens henstilling (EU) 2020/2245[10].

(22) For at sikre proportionalitet og bevare investeringsincitamentet bør netoperatører og offentlige organer have ret til at nægte adgang til en bestemt fysisk infrastruktur af objektive og begrundede hensyn. Navnlig kan en fysisk infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, være teknisk uegnet på grund af særlige omstændigheder eller på grund af mangel på aktuelt tilgængelig plads eller fremtidige behov for plads, der er tilstrækkeligt dokumenteret i f.eks. offentligt tilgængelige investeringsplaner. For at undgå eventuel konkurrencefordrejning eller eventuelt misbrug af betingelserne for at nægte adgang bør et sådant afslag være behørigt begrundet og baseret på objektive og detaljerede begrundelser. Det vil f.eks. ikke anses for en objektiv begrundelse, hvis et foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, har etableret fysisk infrastruktur ved hjælp af koordinering af anlægsarbejder med en anden netoperatør, der ikke er operatør af elektroniske kommunikationsnet, og nægter at give adgang hertil på grund af en påstået mangel på plads til at huse elementer af VHC-net på grund af beslutninger truffet af foretagendet, som er under dens kontrol. I et sådant tilfælde kan der opstå konkurrencefordrejning, hvis der ikke findes andre VHC-net i det område, som anmodningen om adgang potentielt vedrører. Ligeledes kunne fællesudnyttelse af infrastruktur under særlige omstændigheder skade sikkerheden eller folkesundheden samt nettenes integritet og sikkerhed, herunder for så vidt angår kritisk infrastruktur, eller udgøre en risiko for leveringen af de tjenester, der primært leveres via den samme infrastruktur. Hvis netoperatøren allerede tilbyder passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, der opfylder den adgangssøgendes behov, såsom sort fiber eller ubundtet fiber, kunne adgang til den underliggende fysiske infrastruktur desuden få negativ økonomisk betydning for netoperatørens forretningsmodel, navnlig for operatører, der kun er aktive på engrosmarkedet, og på dennes investeringsincitament og dermed udgøre en hindring for en hurtig udrulning af VHC-net i landdistrikter og afsidesliggende områder. Denne forordning forhindrer ikke medlemsstaterne i at begrænse betingelserne for afslag på adgang på grundlag af eksistensen af det alternative tilbud om sort fiber eller ubundtet fiber, hvis sådanne produkter på det relevante marked ikke udgør en brugbar alternativ mulighed for passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet. En ineffektiv duplikering af elementer af VHC-net, der udgør en risiko for de oprindelige investeringer og investeringsplaner, bør navnlig undgås i landdistrikter, hvor det muligvis ikke er økonomisk rentabelt at have mere end ét VHC-net i området, uden at det berører direktiv 2002/77/EF, forudsat at resultatet af en sådan afgørelse fortsat vil være i overensstemmelse med princippet om ligebehandling. Ved vurderingen af, om vilkårene og betingelserne for sådanne andre tilgængelige midler til fysisk engrosadgang er fair og rimelige, bør der bl.a. tages hensyn til den underliggende forretningsmodel for det foretagende, der udbyder eller har tilladelse til

at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, behovet for at undgå at styrke nogen af parternes eventuelle stærke markedsposition, og hvorvidt adgangsudbyderen binder eller bundter adgangen med tjenester, der ikke er absolut nødvendige.

(23) For at bevare investeringsincitamentet og undgå negative og utilsigtede økonomiske virkninger på first mover-operatørens forretningsmodel i forbindelse med udrulning af fiber til lokaliteten-net (FTTP), navnlig i landdistrikter, kan medlemsstaterne, hvis en tilsvarende grund til afslag allerede finder anvendelse i national ret, der overholder EU-retten, fastsætte, at hvis et foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, søger adgang til det eneste fibernet, der findes i dennes måldækningsområde, kan adgangsudbyderen nægte adgang til sin fysiske infrastruktur, hvis denne på fair og rimelige vilkår og betingelser tilbyder en brugbar alternativ mulighed for aktiv engrosadgang, som er egnet til levering af VHC-net. En sådan aktiv engrosadgang bør for den anmodende operatør sikre, at der findes VHC-net og mulighed for at levere tjenester med den kvalitet eller de karakteristika, der er iboende i VHC-net, og som er sammenlignelige med passiv adgang såsom i form af sort fiber eller ubundtet fiber, for så vidt angår mulighederne for kvalitet eller karakteristika vedrørende tjenester. Derudover bør disse brugbare alternative muligheder for aktiv engrosadgang udbydes på et ikkeforskelsbehandlende og åbent grundlag. Med henblik herpå bør den operatør, der giver andre operatører adgang, anvende tilsvarende betingelser under tilsvarende forhold, og denne operatør bør udbyde tjenester og give oplysninger til andre operatører på samme betingelser og af samme kvalitet, som den giver for dennes egne tjenester eller for tjenester hidrørende fra dennes datterselskaber eller partnere, for at sikre ligebehandling og tilbyde lige muligheder til alle operatører, herunder den udbydende operatør.

(24) Hvis en operatør anmoder om adgang i et bestemt område, bør netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, lette genbrug af eksisterende fysisk infrastruktur ved at give et tilbud om fællesudnyttelse af deres faciliteter på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, medmindre der nægtes adgang af objektive og begrundede hensyn. Offentlige organer bør også være forpligtet til at tilbyde adgang på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser. Afhængigt af omstændighederne kan de betingelser, hvorpå en sådan adgang gives, være påvirket af flere faktorer. Sådanne faktorer omfatter: a) eventuelle forebyggende beskyttelsesforanstaltninger, der skal træffes for at begrænse negative virkninger for netsikkerheden og nettenes integritet, b) eventuelle særlige ansvarsordninger i tilfælde af skader, c) anvendelsen af offentlig støtte af enhver art, der ydes til anlæg af infrastrukturen, herunder vilkår og betingelser, der er knyttet specifikt til støtten eller er fastsat i national ret, der overholder EU-retten, d) evnen til at levere eller stille infrastrukturkapacitet til rådighed for at opfylde public service-forpligtelser og e) eventuelle begrænsninger, der følger af nationale bestemmelser med sigte på at beskytte miljøet, herunder minimere den visuelle virkning på infrastrukturen for at sikre offentlighedens accept, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for fysisk planlægning.

(25) Investeringer i offentlige elektroniske kommunikationsnets eller tilhørende faciliteters fysiske infrastruktur bør bidrage direkte til at nå de mål, der er fastsat i afgørelse (EU) 2022/2481, og undgå opportunistisk adfærd. Da netoperatører, herunder operatører og forsyningsvirksomheder, og offentlige organer pålægges adgangsforpligtelser, bør kriterierne for at fastsætte fair og rimelige priser og undgå for høje priser tage hensyn til deres forskellige situationer og forretningsmodeller. For eksempel bør alle adgangsudbydere have en fair mulighed for at få dækket de omkostninger, som de pådrager sig for at give adgang til deres fysiske

infrastruktur, samt eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, som følger af at give adgang til en sådan infrastruktur. Navnlig bør enhver forpligtelse til at give adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller til at koordinere anlægsarbejder, der pålægges operatører, herunder foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller kun tilhørende faciliteter, tage en række faktorer nøje i betragtning såsom disse investeringers økonomiske rentabilitet baseret på deres risikoprofil samt behovet for et rimeligt afkast af disse investeringer og for en eventuel tidsplan for investeringsafkastet. Endelig bør fastsættelsen af adgangspriser sikre, at der tages behørigt hensyn til de anderledes forretningsmodeller for de operatører, der primært udbyder tilhørende faciliteter og tilbyder fysisk adgang til mere end én udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, under hensyntagen til Kommissionens relevante vejledning. I forbindelse med fastsættelse af priser og vilkår og betingelser, der foretages af netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kunne visse eksisterende kontrakter og kommercielle vilkår og betingelser, der er aftalt mellem adgangssøgende og adgangsudbydere, anvendes af enten adgangsudbydere eller tvistbilæggelsesorganer som benchmarkingfaktor til at fastslå, om priser og vilkår og betingelser er fair og rimelige, eftersom de afspejler markedspriser og -forhold på tidspunktet for indgåelse af kontrakten. Dette bør ikke berøre tvistbilæggelsesorganers vurdering, som bl.a. kan tage hensyn til, at de kontrakter, som parterne forelægger, ikke opfylder prisfastsættelseskriterierne i denne forordning.

(26) Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan mangle tilstrækkelige ressourcer, tilstrækkelig erfaring eller den nødvendige tekniske viden til at føre forhandlinger med operatører vedrørende adgang. For at lette adgangen til disse offentlige organers fysiske infrastruktur kunne der udpeges et organ til at koordinere anmodninger om adgang, yde juridisk og teknisk rådgivning med henblik på forhandling af adgangsvilkår og -betingelser og stille relevante oplysninger om en sådan fysisk infrastruktur til rådighed via et centralt informationssted. Koordineringsorganet kunne også bistå offentlige organer ved udarbejdelse af standardkontrakter og overvåge resultatet og varigheden af proceduren for anmodning om adgang. Organet kunne desuden bistå, hvis der opstår tvister om adgang til fysisk infrastruktur, som offentlige organer ejer eller kontrollerer.

(27) For at sikre en ensartet fremgangsmåde i alle medlemsstater kunne Kommissionen, idet den tager hensyn til de forskellige situationer i de enkelte medlemsstaterne, i tæt samarbejde med Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) udarbejde vejledning om anvendelsen af bestemmelserne om adgang til fysisk infrastruktur, herunder, men ikke begrænset til, anvendelsen af fair og rimelige betingelser. Ved udarbejdelsen af vejledningen bør der tages behørigt hensyn til interessenters, de nationale myndigheders og de nationale tvistbilæggelsesorganers synspunkter for så vidt muligt at sikre, at en sådan vejledning ikke griber forstyrrende ind i veletablerede principper, er i overensstemmelse med de nationale tvistbilæggelsesorganers procedureregler og ikke skader yderligere udrulning af VHC-net. Vejledningen kunne tage hensyn til særlige kendetegn ved netoperatørerne og deres forretningsmodel.

(28) Operatørerne bør efter anmodning have adgang til et minimum af oplysninger om fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder i udrulningsområdet. Dette vil sætte dem i stand til effektivt at planlægge udrulning af VHC-net og sikre den mest effektive udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur, der egner sig til udrulning af sådanne net, samt planlagte anlægsarbejder. Et sådant minimum af oplysninger er en forudsætning for vurdering af potentialet for udnyttelse af den eksisterende fysiske infrastruktur eller for koordinering af de

planlagte anlægsarbejder i et bestemt område og for begrænsning af skaderne på eventuel eksisterende fysisk infrastruktur. I betragtning af antallet af interessenter, der er involveret i offentligt og privat finansierede anlægsarbejder, alt efter hvad der er relevant, samt eksisterende eller planlagt fysisk infrastruktur, og for at lette adgangen til disse oplysninger på tværs af sektorer og grænser bør netoperatørerne og offentlige organer, der er pålagt gennemsigtighedsforpligtelser, omgående inden for fristen stille sådanne ajourførte minimumsoplysninger til rådighed via et centralt informationssted. Dette vil forenkle forvaltningen af anmodninger om adgang til sådanne oplysninger og gøre det muligt for operatørerne at tilkendegive deres interesse i at få adgang til fysisk infrastruktur eller koordinere anlægsarbejder, hvor tidsplanen er afgørende. Minimumsoplysningerne om planlagte anlægsarbejder bør stilles til rådighed via et centralt informationssted, så snart de er tilgængelige for den pågældende netoperatør, og under alle omstændigheder, og hvis der kræves tilladelse, senest to måneder før ansøgningen om tilladelse indgives første gang til de kompetente myndigheder. Netoperatører og offentlige organer, der er pålagt gennemsigtighedsforpligtelser, kunne proaktivt og på frivillig basis udvide de minimumsoplysninger, der stilles til rådighed, til at omfatte yderligere karakteristika såsom, i tilfælde af eksisterende fysisk infrastruktur, oplysninger om den fysiske infrastrukturs udnyttelsesgrad, hvis sådanne foreligger, eller vejledende oplysninger om tilgængeligheden af sort fiber.

(29) Minimumsoplysningerne bør omgående stilles til rådighed via et centralt informationssted på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår, således at operatørerne kan indgive deres anmodninger om oplysninger. Det centrale informationssted kunne bestå af en samling af oplysninger i elektronisk format, hvor der er adgang til oplysningerne, eller de kan stilles til rådighed, og hvor der kan indgives anmodninger online ved hjælp af digitale værktøjer såsom websider, digitale applikationer og digitale platforme. Adgangen til oplysninger kan begrænses af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet, særlig for så vidt angår kritisk infrastruktur, og den nationale sikkerhed, eller for at beskytte legitime drifts- og forretningshemmeligheder. Det centrale informationssted behøver ikke at hoste oplysningerne, forudsat at det sikrer, at det tilbyder indbyrdes forbindelser til andre digitale værktøjer såsom webportaler, digitale platforme, databaser eller digitale applikationer, hvor oplysningerne opbevares. Der kan derfor overvejes forskellige modeller for et centralt informationssted. Det centrale informationssted kan tilbyde yderligere funktioner såsom adgang til yderligere oplysninger eller støtte til processen med at anmode om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller med at anmode om koordinering af anlægsarbejder.

(30) Hvis anmodningen er rimelig, og navnlig hvis det er nødvendigt for fællesudnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller for at koordinere anlægsarbejder, bør operatører desuden gives mulighed for at foretage undersøgelser på stedet og anmode om oplysninger om planlagte anlægsarbejder på gennemsigtige, forholdsmæssige og ikkeforskelsbehandlende betingelser, og uden at dette berører de beskyttelsesforanstaltninger, der er vedtaget af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet, beskyttelse af fortrolighed og drifts- og forretningshemmeligheder.

(31) Der bør tilskyndes til øget gennemsigtighed vedrørende planlagte anlægsarbejder via centrale informationssteder. Dette kunne gøres ved at omdirigere operatørerne til sådanne oplysninger, hvis de foreligger. Gennemsigtighed kunne også styrkes ved at gøre ansøgninger om udstedelse af tilladelse betinget af, at oplysninger om planlagte anlægsarbejder forinden stilles til rådighed via et centralt informationssted.

(32) Den skønsbeføjelse, som medlemsstaterne har til at tildele det centrale informationssteds opgaver til mere end ét kompetent organ, bør ikke påvirke organernes evne til effektivt at varetage disse opgaver. Hvis der oprettes mere end ét centralt informationssted i en medlemsstat, bør der være et centralt nationalt digitalt indgangspunkt bestående af en fælles brugergrænseflade, der sikrer uhindret elektronisk adgang til alle de centrale informationssteder. Det centrale informationssted bør være fuldt digitaliseret og give nem adgang til de relevante digitale værktøjer. Dette vil gøre det muligt for netoperatører og offentlige organer at udøve deres rettigheder og opfylde de forpligtelser, der er fastsat i denne forordning, hvilket omfatter hurtig adgang til minimumsoplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder, elektroniske administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder samt oplysninger om de gældende betingelser og procedurer. Som en del af disse minimumsoplysninger bør det centrale informationssted give adgang til georefererede oplysninger om placeringen af eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder. For at lette en sådan adgang bør medlemsstaterne stille automatiserede digitale værktøjer til rådighed til indgivelse af georefererede oplysninger og konverteringsværktøjer til de understøttede dataformater. Sådanne værktøjer kunne stilles til rådighed for netoperatører og offentlige organer, der har ansvaret for at levere disse oplysninger via det centrale informationssted. Hvis der er adgang til georefererede placeringsoplysninger via andre digitale værktøjer såsom Inspire-geoportalen i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF[(11)], kunne det centrale informationssted desuden give brugervenlig adgang til disse oplysninger.

(33) For at sikre proportionalitet og sikkerhed bør kravet om at stille oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed via et centralt informationssted ikke finde anvendelse af samme grunde som dem, der berettiger afslag på en anmodning om adgang. Desuden kunne det i helt særlige tilfælde være byrdefuldt eller uforholdsmæssigt for netoperatører og offentlige organer at stille oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed via et centralt informationssted. Dette kunne f.eks. være tilfældet, hvis kortlægningen af relevante aktiver endnu ikke er til rådighed, og hvis det ville være meget dyrt, eller hvis antallet af anmodninger om adgang forventes at være meget lavt i visse områder af en medlemsstat eller for så vidt angår en bestemt fysisk infrastruktur. Hvis en cost-benefit-analyse viser, at det er uforholdsmæssigt at give oplysninger, bør netoperatører og offentlige organer ikke være forpligtet til at stille sådanne oplysninger til rådighed. Medlemsstaterne bør gennemføre en sådan cost-benefit-analyse, efter at have foretaget en høring af interessenter om efterspørgslen efter adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, og analysen bør løbende ajourføres. Høringsprocessen og resultatet heraf bør gøres offentligt tilgængelige via et centralt informationssted.

(34) For at sikre konsekvens bør de kompetente organer, der varetager funktionen som et centralt informationssted, de nationale tilsynsmyndigheder, der varetager deres opgaver i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller andre kompetente myndigheder såsom nationale, regionale eller lokale myndigheder med ansvar for matrikelregistre eller gennemførelsen af direktiv 2007/2/EF, alt efter hvad der er relevant, høre og samarbejde med hinanden. Formålet med dette samarbejde bør være at minimere anstrengelserne ved at opfylde gennemsigtighedsforpligtelserne for netoperatører og offentlige organer, herunder de foretagender, der er udpeget som udbydere med en stærk markedsposition (»SMP-udbydere«), med henblik på at stille oplysninger om deres fysiske infrastruktur til rådighed. Hvis der kræves et andet datasæt om SMP-udbyderens fysiske infrastruktur, bør et sådant samarbejde munde ud i, at der etableres nyttige indbyrdes forbindelser og synergier mellem den SMP-relaterede database og det centrale informationssted og en forholdsmæssig fælles praksis vedrørende indsamling og tilrådig-

hedsstillelse af data med henblik på at opnå let sammenlignelige resultater. Samarbejdet bør også sigte mod at lette adgangen til oplysninger om fysisk infrastruktur under hensyntagen til de nationale forhold. Hvis de reguleringsmæssige forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, bør de berørte parter kunne nå til enighed om, hvordan indsamlingen og tilrådighedsstillelsen af oplysninger om fysisk infrastruktur bedst tilpasses de nye reguleringsmæssige krav.

(35) Medlemsstaterne bør kunne beslutte, at gennemsigtighedsforpligtelsen i forbindelse med koordinering af anlægsarbejder ikke finder anvendelse på de typer anlægsarbejder, der vedrører national kritisk infrastruktur eller af hensyn til den nationale sikkerhed som fastlagt af medlemsstaterne. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører bør kunne beslutte, at gennemsigtighedsforpligtelsen i forbindelse med koordinering af anlægsarbejder ikke finder anvendelse på de typer anlægsarbejder, der er af begrænset omfang, samt af uopsættelige hensyn som fastlagt af medlemsstaterne. Dette kunne f.eks. omfatte anlægsarbejder, der udføres for at afhjælpe risici for farer for offentligheden og er nødvendige for at garantere sikkerheden i infrastrukturen og de tilhørende faciliteter eller for at nedrive dem, fordi de er udsat for forringelsesprocesser forårsaget af ødelæggende naturlige eller menneskelige faktorer. Af gennemsigtighedshensyn bør medlemsstaterne stille de typer anlægsarbejder, der er omfattet af disse omstændigheder, til rådighed via et centralt informationssted.

(36) For at sikre betydelige besparelser og minimere ulemperne for det område, der er berørt af udrulning af nye elektroniske kommunikationsnet, bør reguleringsmæssige begrænsninger, der som hovedregel forhindrer forhandlinger mellem netoperatører om aftaler om koordinering af anlægsarbejder med henblik på udrulning af VHC-net, forbydes. Hvad angår anlægsarbejder, der ikke finansieres med offentlige midler, bør denne forordning ikke berøre netoperatørernes mulighed for at indgå aftaler om koordinering af anlægsarbejder i overensstemmelse med deres egne investerings- og forretningsplaner og deres foretrukne tidsplan.

(37) Medlemsstaterne bør maksimere resultaterne af anlægsarbejder, der helt eller delvis finansieres med offentlige midler, ved at udnytte de positive eksterne virkninger af disse arbejder på tværs af sektorer og sikre lige muligheder for at deles om den tilgængelige og planlagte fysiske infrastruktur til udrulning af VHC-net. Hovedformålet med anlægsarbejder, der finansieres med offentlige midler, bør ikke påvirkes negativt. Rettidige og rimelige anmodninger om koordinering af etableringen af elementer af VHC-net bør imidlertid imødekommes af den netoperatør, der direkte eller indirekte, f.eks. gennem en underleverandør, udfører de pågældende anlægsarbejder, på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår. F.eks. bør den anmodende operatør dække eventuelle yderligere omkostninger, herunder omkostninger som følge af forsinkelser, og begrænse ændringer af de oprindelige planer til et minimum. Sådanne bestemmelser bør ikke berøre medlemsstaternes ret til at reservere kapacitet til elektroniske kommunikationsnet, selv om der ikke foreligger konkrete anmodninger. Dette ville gøre det muligt for medlemsstaterne at imødekomme fremtidig efterspørgsel efter fysisk infrastruktur for at maksimere værdien af anlægsarbejder eller at vedtage foranstaltninger, der giver operatører af andre typer net såsom transport, gas eller elektricitet tilsvarende rettigheder til at koordinere anlægsarbejder.

(38) I nogle tilfælde, navnlig i forbindelse med etablering af net i landdistrikter, afsidesliggende eller tyndtbefolkede områder, kunne forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder bringe den finansielle rentabilitet af sådanne etableringer i fare og i sidste ende fjerne incitamentet til at foretage investeringer på markedsvilkår. Derfor kunne en anmodning til et foretagende,

der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, om koordinering af anlægsarbejder, under særlige omstændigheder betragtes som urimelig. Dette kunne navnlig være tilfældet, hvis det anmodende foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, ikke har erklæret, at den har til hensigt at udrulle VHC-net i det pågældende område som en nyetablering, en opgradering eller en udbygning af et net, og der er foretaget en prognose eller en anmodning om at erklære en hensigt til at udrulle VHC-net i udpegede områder (i henhold til artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972) eller en offentlig høring i henhold til EU-statsstøttereglerne. Hvis der er foretaget mere end én af sådanne prognoser, anmodninger og/eller offentlige høringer, bør kun den manglende interessetilkendegivelse ved den seneste lejlighed, der dækker den periode, hvor der anmodes om koordinering af anlægsarbejder, tages i betragtning. For at sikre, at der er mulighed for at få adgang til den etablerede infrastruktur i fremtiden, bør det foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og som udfører anlægsarbejderne, garantere, at den vil etablere fysisk infrastruktur med tilstrækkelig kapacitet under hensyntagen til de kapacitetskrav, som det foretagende, der anmoder om koordinering af anlægsarbejder, har givet udtryk for, og retningslinjerne udstedt af BEREC i tæt samarbejde med Kommissionen. Dette berører ikke de regler og betingelser, der knytter sig til tildelingen af offentlige midler og anvendelsen af statsstøttereglerne.

(39) Medlemsstaterne bør kunne beslutte ikke at anvende denne forordnings bestemmelser om koordinering af anlægsarbejder, herunder gennemsigtighed, på anlægsarbejder af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed. Det kunne for eksempel være anlægsarbejder af kortere varighed end et fastsat antal timer eller dage, som anvender minimalt invasive teknikker såsom mikrorendegravning eller er af uopsættelig karakter.

(40) For at sikre en ensartet fremgangsmåde, samtidig med at der tages hensyn til de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater, bør BEREC i tæt samarbejde med Kommissionen senest 18 måneder fra denne forordnings ikrafttræden udarbejde retningslinjer om anvendelsen af bestemmelserne om koordinering af anlægsarbejder.

(41) Effektiv koordinering kan medvirke til at reducere omkostninger og forsinkelser samt afbrydelse af netudrulningen, der kan opstå som følge af problemer på stedet. Et eksempel, hvor koordinering af anlægsarbejder kan give klare fordele, er tværsektorielle projekter inden for, men ikke begrænset til, de transeuropæiske energinet (TEN-E) og de transeuropæiske transportnet (TEN-T), f.eks. til etablering af 5G-korridorer langs transportveje såsom veje, jernbaner og indre vandveje. Disse projekter kan også ofte kræve koordinering af udformningen eller fælles udformning baseret på et tidligt samarbejde mellem projektdeltagerne. Som led i den fælles udformning kan de berørte parter på forhånd aftale, hvordan etableringen af fysisk infrastruktur skal forløbe, og hvilken teknologi og hvilket udstyr der skal anvendes, inden koordineringen af anlægsarbejderne finder sted. Anmodningen om koordinering af anlægsarbejder bør derfor indgives så hurtigt som muligt.

(42) For at beskytte Unionens og medlemsstaternes almene interesser kan det være nødvendigt at gøre etablering af forskellige elementer af elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter betinget af en række forskellige tilladelser. Disse kan omfatte grave-, bygge-, byplanlægnings- og miljøtilladelser og andre tilladelser samt anlægsrettigheder. Antallet af tilladelser og anlægsrettigheder, der kræves til etablering af forskellige typer elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter, og den lokale karakter af etableringen kunne indebære, at der anvendes forskellige procedurer og betingelser, hvilket kan skabe vanskelig-

heder i forbindelse med etableringen af nettet. For at lette etableringen bør alle regler for de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, derfor så vidt muligt strømlines og være konsekvente på nationalt plan, samtidig med at den enkelte kompetente myndighed bevarer retten til at være involveret og fastholder sin beslutningskompetence i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Oplysningerne om procedurerne og de almindelige betingelser for udstedelse af tilladelser til anlægsarbejder og anlægsrettigheder bør stilles til rådighed af de relevante kompetente myndigheder via centrale informationssteder. Dette kunne mindske kompleksiteten og øge effektiviteten og gennemsigtigheden for alle operatører, navnlig nye aktører på markedet eller mindre operatører, som ikke hidtil har været aktive i det pågældende område. Desuden bør operatørerne have ret til at indgive deres ansøgninger om tilladelser og anlægsrettigheder i elektronisk format via et centralt informationssted. Disse foretagender bør også kunne få adgang til oplysninger i elektronisk format om status for deres ansøgninger og om, hvorvidt de er imødekommet eller afvist.

(43) Procedurerne for udstedelse af tilladelser bør ikke udgøre uberettigede hindringer for investeringer eller skade det indre marked. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at der senest fire måneder efter datoen for modtagelse af en ansøgning om tilladelse eller inden for den frist, som er fastsat i national ret, alt efter hvilken der er kortest, træffes afgørelse om, hvorvidt der skal gives tilladelse til etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Medlemsstaterne tilskyndes til at indføre bestemmelser i deres nationale lovgivning, så de kompetente myndigheder kan udstede eller give afslag på tilladelser hurtigere, end foreskrevet ved lov. Dette berører ikke andre specifikke frister eller forpligtelser fastlagt for en korrekt gennemførelse af proceduren, som gælder for proceduren for udstedelse af tilladelse i overensstemmelse med national ret eller EU-retten. De kompetente myndigheder bør ikke begrænse eller hindre etableringen af VHC-net eller tilhørende faciliteter eller gøre den mindre økonomisk attraktiv. De bør navnlig ikke forhindre, at procedurerne for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder gennemføres parallelt, hvor det er muligt, eller kræve, at operatørerne indhenter én type tilladelse, før de kan ansøge om andre typer tilladelser. De kompetente myndigheder bør begrunde alle afslag på at udstede tilladelser eller anlægsrettigheder, der hører under deres kompetence på grundlag af objektive, gennemsigtige, ikkeforskelsbehandlende og forholdsmæssige betingelser.

(44) For at undgå unødige forsinkelser bør de kompetente myndigheder fastslå, om en ansøgning om tilladelse er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter datoen for modtagelse heraf. Hvis den kompetente myndighed konkluderer, at ansøgningen om tilladelse ikke er fuldstændig, bør den opfordre ansøgeren til at fremlægge manglende oplysninger inden for denne frist. Af hensyn til ligebehandling og gennemsigtighed bør de kompetente myndigheder kunne betragte ansøgninger om tilladelse til anlægsarbejder som uantagelige, hvis de minimumsoplysninger, der kræves i henhold til denne forordning, ikke er stillet til rådighed via et centralt informationssted senest to måneder, før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder. Hvis der ud over tilladelser kræves anlægsrettigheder til etablering af elementer af VHC-net, bør de kompetente myndigheder uanset artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972 udstede sådanne anlægsrettigheder senest fire måneder efter datoen for modtagelse af ansøgningen, undtagen i tilfælde af ekspropriation. Andre anlægsrettigheder, der ikke er nødvendige i sammenhæng med tilladelser til anlægsarbejder, bør fortsat udstedes inden for seks måneder i overensstemmelse med artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972.

(45) For at fremskynde udrulningen af VHC-net og samtidig mindske den administrative byrde for tilladelsesudstedende myndigheder bør visse typer anlægsarbejder såsom mindre anlægs-

arbejder ikke være omfattet af forudgående tilladelse. Af hensyn til gennemsigtighed og retssikkerhed bør medlemsstaterne fastlægge disse typer arbejder og stille oplysningerne til rådighed via et centralt informationssted. Undtagelserne fra procedurerne for udstedelse af tilladelse kunne anvendes på forskellige kategorier af infrastruktur (såsom master, antenner, pæle og underjordiske kabelkanaler) på nærmere angivne betingelser. De kunne også anvendes på tekniske opgraderinger af eksisterende anlæg, vedligeholdelsesarbejder og mindre anlægsarbejder såsom mikrorendegravning. Der kunne stadig kræves tilladelse til mindre anlægsarbejder vedrørende etablering af VHC-net eller tilhørende faciliteter på grund af arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed, forsvaret, sikkerheden, miljøet eller folkesundheden eller for at beskytte sikkerheden af kritisk infrastruktur. Medlemsstaterne bør fastlægge disse kategorier og offentliggøre undtagelserne via et centralt informationssted af hensyn til gennemsigtighed. For at give de kompetente myndigheder mulighed for at vurdere, om de planlagte arbejder er omfattet af undtagelserne, har de brug for minimumsoplysninger såsom oplysninger om arbejdets påbegyndelse og varighed. Af denne grund bør medlemsstaterne kunne kræve, at den pågældende operatør i form af en erklæring med minimumsoplysningerne meddeler de kompetente myndigheder, at denne har til hensigt at påbegynde anlægsarbejder.

(46) For at sikre, at procedurerne for udstedelse af sådanne tilladelser afsluttes inden for rimelige frister i overensstemmelse med visse nye og gode administrative praksisser på nationalt plan, er det nødvendigt at opstille principper for administrativ forenkling. Dette bør blandt andet omfatte, at forpligtelsen til at indhente forudgående tilladelse begrænses til tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt, og at der indføres bestemmelser om stiltiende godkendelse fra de kompetente myndigheders side efter en vis tids forløb. Medlemsstaterne bør kunne fravige bestemmelsen om stiltiende godkendelse, hvis de giver operatøren adgang til et alternativt retsmiddel for den kompetente myndigheds manglende overholdelse af fristen for at træffe afgørelse om ansøgningen om tilladelse som fastsat i henhold til EU-retten eller national ret. Et sådant alternativt retsmiddel bør omfatte enten en mekanisme, der giver operatøren mulighed for at kræve skadeserstatning som følge af forsinkelsen i proceduren, eller en mulighed for at indbringe sagen for en domstol eller en tilsynsmyndighed, og forud for dette bør der, hvis operatøren anmoder herom, afholdes et møde med den kompetente myndighed. Medlemsstaterne bør desuden kunne opretholde eller indføre en forenklet tilladelsesprocedure for de procedurer med forudgående meddelelser, der måtte eksistere i henhold til national ret, og som finder anvendelse på etablering af ethvert element af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Hvis medlemsstaterne fraviger anvendelsen af bestemmelsen om stiltiende godkendelse, bør de sikre, at der, uden at det berører de alternative retsmidler, som de har stillet til rådighed, i tillæg til disse retsmidler afholdes et forligsmøde, hvis operatøren eller den kompetente myndighed anmoder herom. Et sådant møde bør afholdes uden unødig forsinkelse med henblik på at lette vedtagelsen af en afgørelse om tilladelsen. Mødet vil navnlig give mulighed for at identificere eventuelle yderligere oplysninger samt eventuelle tilpasninger af projektet, i givet fald med deltagelse af andre interesserede parter eller relevante myndigheder. Medlemsstaterne kunne stadig indføre eller opretholde eventuelle andre alternative foranstaltninger for at sikre, at de kompetente myndigheder overholder fristen for at udstede eller give afslag på tilladelser.

(47) For at lette etableringen af elementer af VHC-net bør et eventuelt gebyr i forbindelse med en tilladelse, bortset fra anlægsrettigheder, begrænses til administrationsomkostningerne i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om tilladelse i overensstemmelse med principperne

i artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972. I tilfælde af anlægsrettigheder finder artikel 42 og 43 i direktiv (EU) 2018/1972 anvendelse.

(48) For at nå målene i afgørelse (EU) 2022/2481 skal alle slutbrugere på et fast sted senest i 2030 være forbundet til et gigabitnet frem til nettermineringspunktet, og alle befolkede områder skal være dækket af næste generation af trådløse højhastighedsnet med en ydeevne, der mindst svarer til 5G, i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet. Det bør gøres lettere at levere gigabitforbindelser helt ud til slutbrugeren, navnlig gennem fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur. Installation af små kabelkanaler under opførelsen af en bygning medfører kun begrænsede meromkostninger, mens udrustning af eksisterende bygninger med gigabitinfrastruktur kan udgøre en betydelig del af omkostningerne ved at etablere et gigabitnet. Derfor bør alle nye bygninger eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder, udstyres med fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, så slutbrugerne kan tilsluttes netforbindelser med gigabithastigheder, hvis det ikke øger omkostningerne ved renoveringsarbejdet uforholdsmæssigt, og hvis det er teknisk muligt. Nye flerfamiliehuse og flerfamiliehuse, der gennemgår større renoveringsarbejder, bør også udstyres med et adgangspunkt, som er lettilgængeligt for en eller flere foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, hvis det ikke øger omkostningerne ved renoveringsarbejdet uforholdsmæssigt, og hvis det er teknisk muligt. Endvidere bør bygherrerne sørge for, at der installeres tomme kabelkanaler fra hver boligenhed til det adgangspunkt, der er placeret i eller uden for et flerfamiliehus, og som muliggør forbindelser op til nettermineringspunkterne, eller i de medlemsstater, hvor nettermineringspunkter i henhold til national ret er anbragt uden for slutbrugernes eget sted, op til det fysiske punkt, hvor slutbrugeren tilgår det offentlige net. Større renoveringsarbejder i eksisterende bygninger på slutbrugerens sted med henblik på forbedring af den energimæssige ydeevne i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU [(12)] giver mulighed for også at udstyre disse bygninger med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, bygningsinterne fiberledningsnet og i tilfælde af flerfamiliehuse et adgangspunkt.

(49) Et adgangspunkt kan være særligt nyttigt, for at en operatør kan få adgang til en bygning, navnlig når der er tale om flerfamiliehuse, idet dette fysiske punkt kan samle det ledningsnet, der forbinder specifikke slutbrugeres steder. For at øge konkurrencen ved at give mere end ét foretagende mulighed for at betjene slutkunderne er det vigtigt, at adgangspunkter for nye flerfamiliehuse og flerfamiliehuse, der gennemgår større renoveringsarbejder, let kan tilgås af mere end én operatør uden for meget besvær.

(50) Bestemmelserne om fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, adgangspunkt og bygningsinternt fiberledningsnet udelukker ikke, at der findes andre typer teknologi i den samme bygningsinterne fysiske infrastruktur. Disse bestemmelser bør ikke berøre bygningsejeres ret til at udstyre bygninger med bygningsinternt ledningsnet ud over fibernet, herunder med yderligere bygningsintern fysisk infrastruktur, som kan huse ledningsnet ud over fibernet eller andre elementer i elektroniske kommunikationsnet.

(51) Der kan være tilfælde, hvor omkostningerne ved at udstyre en bygning med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt eller bygningsinterne fiberledningsnet anses for at være uforholdsmæssigt høje, navnlig for nye enfamiliehuse eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder. Dette kan være baseret på objektive grunde såsom skræddersyede omkostningsoverslag, økonomiske årsager knyttet til stedet, eller hensyn til bevarelse af kulturarv eller til miljøet (f.eks. for særlige kategorier af monumenter).

(52) Potentielle købere og lejere ville have gavn af at kunne finde bygninger, der er udstyret med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt og bygningsinterne fiberledningsnet, og som derfor har et betydeligt potentiale for omkostningsbesparelser. Der bør også tilskyndes til, at bygninger gøres fiberklar. Bygninger, der er udstyret med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt og bygningsinterne fiberledningsnet, bør derfor være berettiget til på frivillig basis og efter de procedurer, der er fastsat af medlemsstaterne, at modtage et »fiberklar«-mærke, hvis medlemsstaterne har valgt at indføre et sådant mærke.

(53) Foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og som etablerer gigabitnet i et bestemt område, kunne opnå betydelige stordriftsfordele, hvis de kunne terminere deres net ved adgangspunktet ved at anvende eksisterende fysisk infrastruktur og retablere det berørte område. Dette bør være muligt, uanset om en abonnent har tilkendegivet interesse for tjenesten på det pågældende tidspunkt, og forudsat at privat ejendom påvirkes mindst muligt, uden unødig indgriben i ejendomsretten. Når nettet er termineret ved adgangspunktet, er det langt billigere at forbinde en ny kunde, navnlig ved hjælp af adgang til et fiberklart vertikalt segment i bygningen, hvis et sådant allerede findes. Dette mål bliver også opfyldt, hvis selve bygningen allerede er udstyret med et gigabitnet, som alle udbydere af et offentligt kommunikationsnet, der har en aktiv abonnent i bygningen, gives adgang til på gennemsigtige, forholdsmæssige og ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser. Dette kunne navnlig være tilfældet i medlemsstater, som har truffet foranstaltninger i henhold til artikel 44 i direktiv (EU) 2018/1972. De foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, bør så vidt muligt fjerne elementerne i deres net såsom forældede kabler og forældet udstyr og retablere det berørte område, når kontrakten med abonnenten opsiges.

(54) For at bidrage til at sikre, at slutbrugerne har adgang til gigabitnet, bør nye bygninger og bygninger, der gennemgår en større renovering, udstyres med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, bygningsinterne fiberledningsnet og, når der er tale om flerfamiliehuse, et adgangspunkt. Medlemsstaterne bør gives fleksibilitet til at nå dette mål. Derfor er det ikke hensigten med denne forordning at harmonisere reglerne om relaterede omkostninger, herunder om dækning af omkostningerne ved at udstyre bygninger med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, bygningsinterne fiberledningsnet og et adgangspunkt.

(55) I overensstemmelse med nærhedsprincippet og for at tage hensyn til nationale forhold bør medlemsstaterne vedtage de standarder eller tekniske specifikationer, der er nødvendige for at udstyre nyopførte bygninger eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder, med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet og for at udstyre nyopførte flerfamiliehuse eller flerfamiliehuse, der gennemgår større renoveringsarbejder, med et adgangspunkt. Disse standarder eller tekniske specifikationer bør som minimum omfatte: specifikationer for bygningens adgangspunkt, specifikationer for fibergrænsefladen, specifikationer for kabler, specifikationer for stik, specifikationer for føringskanaler eller mikrokabelkanaler, tekniske specifikationer, der er nødvendige for at forhindre forstyrrelser af elektriske kabler, og et minimum for bøjningsradiussen. Medlemsstaterne bør sikre, at disse nødvendige standarder eller tekniske specifikationer overholdes. For at påvise en sådan overholdelse bør medlemsstaterne indføre procedurer, som kan omfatte inspektioner på stedet af bygningerne eller et repræsentativt udsnit heraf. For at undgå øget bureaukrati i forbindelse med sådanne procedurer, der indføres ved denne forordning, bør medlemsstaterne desuden tage hensyn til de proceduremæssige krav, der gælder for procedurer i henhold til direktiv

2010/31/EU, og bør overveje at muliggøre en kombineret start af begge anmodningsprocedurer, hvis det er relevant.

(56) I lyset af de sociale fordele ved digital inklusion, og i betragtning af hvad det koster at udrulle VHC-net i tilfælde, hvor der hverken er eksisterende passiv eller aktiv fiberklar infrastruktur i slutbrugernes lokaliteter eller alternative måder, hvorpå VHC-net kan leveres til en abonnent, bør alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet have ret til for egen regning at tilslutte deres net til en privat lokalitet, under forudsætning af at privat ejendom påvirkes mindst muligt og uden unødig indgriben med hensyn til ejendomsretten, for eksempel ved, hvis det er muligt, at genbruge den eksisterende fysiske infrastruktur, der findes i bygningen, eller sikre fuld retablering af de berørte områder.

(57) Anmodninger om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur bør være omfattet af anvendelsesområdet for denne forordning, mens anmodninger om adgang til bygningsinterne fiberledningsnet hører under anvendelsesområdet for direktiv (EU) 2018/1972.

(58) For at sikre en ensartet fremgangsmåde bør BEREC, idet de tager hensyn til de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater, i tæt samarbejde med Kommissionen senest 18 måneder efter datoen for denne forordnings ikrafttræden offentliggøre retningslinjer for vilkårene og betingelserne for adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, herunder for anvendelsen af fair og rimelige vilkår og betingelser, og for de kriterier, som de nationale tvistbilæggelsesorganer skal følge ved bilæggelse af tvister. I forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjerne bør der tages behørigt hensyn til interessenters og navnlig de nationale tvistbilæggelsesorganers synspunkter for at sikre, at sådanne retningslinjer ikke vil gribe forstyrrende ind i forhold til veletablerede principper, vil være i overensstemmelse med nationale tvistbilæggelsesorganers procedureregler og ikke vil skade yderligere udrulning af VHC-net. I betragtning af den grad af fleksibilitet, som medlemsstaterne indrømmes i forbindelse med anvendelsen af disse bestemmelser, og af hensyn til effektiviteten bør retningslinjerne fra BEREC have en passende detaljeringsgrad.

(59) For at fremme moderniseringen af og smidigheden i de administrative procedurer og reducere omkostningerne og den tid, der bruges på procedurerne for udrulning af VHC-net, bør de centrale informationssteders tjenester kunne anvendes fuldt ud online. Med henblik herpå bør de centrale informationssteder give nem adgang til de nødvendige digitale værktøjer såsom webportaler, databaser, digitale platforme og digitale applikationer. Værktøjerne bør give effektiv adgang til minimumsoplysningerne om eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder samt sikre muligheden for at anmode om oplysninger. Sådanne digitale værktøjer bør også give adgang til de elektroniske administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder og tilhørende oplysninger om de gældende betingelser og procedurer. Hvis der oprettes mere end ét centralt informationssted i en medlemsstat, bør der være nem og uhindret elektronisk adgang til alle centrale informationssteder via et centralt nationalt digitalt indgangspunkt. Dette indgangspunkt bør have en fælles brugergrænseflade, der sikrer adgang til de centrale informationssteder. Det centrale nationale digitale indgangspunkt bør lette interaktion mellem operatører og de kompetente myndigheder, der varetager de centrale informationssteders opgaver.

(60) Medlemsstaterne bør have mulighed for at benytte og om nødvendigt forbedre de digitale værktøjer såsom webportaler, databaser, digitale platforme og digitale applikationer, der allerede måtte findes på lokalt, regionalt eller nationalt plan, med henblik på udførelsen af

det centrale informationssteds opgaver, forudsat at de opfylder forpligtelserne i denne forordning. Dette indebærer, at der skal være adgang via et centralt nationalt digitalt indgangspunkt, og at alle de funktioner, der fastsættes i denne forordning, skal være til rådighed. For at overholde engangsprincipperne om dataminimering og datanøjagtighed bør medlemsstaterne have mulighed for at integrere flere digitale platforme, databaser eller applikationer, der understøtter de centrale informationssteder, alt efter hvad der er relevant. For eksempel kunne de digitale platforme, databaser eller applikationer, der understøtter de centrale informationssteder for eksisterende fysisk infrastruktur, være forbundne eller helt eller delvis integreret med dem, der anvendes til planlagte anlægsarbejder og udstedelse af tilladelser. For at undgå duplikering og for at sikre en uhindret integration kunne medlemsstaterne foretage en vurdering af allerede eksisterende digitale værktøjer på nationalt, regionalt og lokalt plan og bygge videre på bedste praksis ved udformningen af de centrale informationssteder.

(61) For at sikre, at de centrale informationssteder, der etableres i henhold til denne forordning, fungerer effektivt, bør medlemsstaterne sikre tilstrækkelige ressourcer samt let tilgængelige relevante oplysninger om et bestemt geografisk område. Oplysningerne bør præsenteres med den rette detaljeringsgrad, så de tildelte opgaver kan løses så effektivt som muligt, herunder af det lokale matrikelregister. Medlemsstaterne kunne i den forbindelse overveje mulige synergivirkninger og stordriftsfordele med kvikskrankerne som omhandlet i artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF[13] og andre planlagte eller eksisterende e-forvaltningsløsninger med henblik på at bygge på eksisterende strukturer og maksimere fordelene for brugerne. Tilsvarende bør den fælles digitale portal, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1724[14], indeholde link til de centrale informationssteder.

(62) Omkostningerne ved oprettelse af det centrale nationale digitale indgangspunkt, de centrale informationssteder og de digitale værktøjer, der er nødvendige for at overholde bestemmelserne i denne forordning, kunne være helt eller delvist berettigede til finansiel støtte fra EU-fonde såsom Den Europæiske Fond for Regionaludvikling — specifikt mål: et mere konkurrencedygtigt og intelligent Europa ved at fremme innovativ og intelligent økonomisk omstilling og regional IKT-konnektivitet[15] , programmet for et digitalt Europa[16] — specifikt mål: udrulning og bedste brug af den digitale kapacitet og interoperabilitet, og genopretnings- og resiliensfaciliteten[17] — søjlerne om digital omstilling og om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, herunder økonomisk samhørighed, beskæftigelse, produktivitet, konkurrenceevne, forskning, udvikling og innovation, og et velfungerende indre marked med stærke små og mellemstore virksomheder, forudsat at de er i overensstemmelse med målene og kriterierne for støtteberettigelse i de pågældende støtteinstrumenter.

(63) I tilfælde af uenighed om tekniske og kommercielle vilkår og betingelser under kommercielle forhandlinger om adgang til fysisk infrastruktur eller koordinering af anlægsarbejder bør hver part kunne anmode et nationalt tvistbilæggelsesorgan om at pålægge parterne en løsning for at undgå, at anmodningen afslås på et uberettiget grundlag, eller at der fastsættes urimelige betingelser. Ved fastsættelse af priserne for adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller omkostningsdelingen i forbindelse med koordinerede anlægsarbejder bør tvistbilæggelsesorganet sikre, at adgangsudbyderen og netoperatører, der planlægger anlægsarbejder, har en fair mulighed for at få dækket de omkostninger, der er forbundet med at give adgang til deres fysiske infrastruktur eller koordinere deres planlagte anlægsarbejder. I den forbindelse bør der tages hensyn til den relevante vejledning fra Kommissionen eller de relevante retningslinjer fra BEREC, eventuelle særlige nationale forhold, eventuelle indførte tarifstrukturer

og eventuelle tidligere afhjælpende foranstaltninger, som en national tilsynsmyndighed har truffet. Tvistbilæggelsesorganet bør også tage hensyn til følgerne af den ønskede adgang eller koordinering af planlagte anlægsarbejder for den forretningsplan, som adgangsudbyderen eller netoperatører, der planlægger anlægsarbejder, har opstillet, herunder deres gennemførte eller planlagte investeringer, navnlig investeringer i den fysiske infrastruktur, som anmodningen vedrører.

(64) For at undgå forsinkelser i netudrulningen bør det nationale tvistbilæggelsesorgan løse tvister rettidigt og under alle omstændigheder senest fire måneder efter datoen for modtagelse af anmodningen om tvistbilæggelse, når der er tale om tvister om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, og senest inden for én måned, når det drejer sig om gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur, koordinering af planlagte anlægsarbejder og gennemsigtighed i forbindelse med planlagte anlægsarbejder. Ekstraordinære omstændigheder, der er uden for tvistbilæggelsesorganernes kontrol, kunne begrunde en forsinkelse i bilæggelsen af en tvist såsom utilstrækkelig information eller dokumentation, der er nødvendig for at kunne træffe afgørelse, herunder synspunkter fra andre kompetente myndigheder, der skal høres, eller sagens betydelige kompleksitet.

(65) Hvis der opstår tvister om adgang til den fysiske infrastruktur, planlagte anlægsarbejder eller information om disse med henblik på at udrulle VHC-net, bør tvistbilæggelsesorganet have beføjelse til at løse sådanne tvister ved en bindende afgørelse. Under alle omstændigheder bør et sådant organs afgørelser ikke berøre parternes mulighed for at indbringe sagen for en domstol eller anvende en forligsordning forud for eller sideløbende med den formelle tvistbilæggelse, idet en sådan ordning kan tage form af mægling eller en yderligere runde af udvekslinger. For at sikre gennemsigtighed og forudsigelighed og for at styrke håndhævelsen af og tilliden til tvistbilæggelsesmekanismer bør de nationale tvistbilæggelsesorganer offentliggøre deres afgørelse under overholdelse af principperne om fortrolighed og forretningshemmeligheder, og de centrale informationssteder bør sikre adgang til disse afgørelser.

(66) Bestemmelserne i direktiv 2014/61/EU for så vidt angår tvistbilæggelse finder fortsat anvendelse på enhver tvistbilæggelsesprocedure, som er indledt i henhold til nævnte direktiv.

(67) I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør denne forordning ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at tildele reguleringsopgaverne til de myndigheder, som er bedst egnet til at varetage dem, i overensstemmelse med den nationale forfatningsmæssige fordeling af kompetencer og beføjelser og de krav, der er fastlagt i denne forordning. For at mindske den administrative byrde bør medlemsstaterne have mulighed for at udpege et eksisterende organ eller fastholde de kompetente organer, der allerede er udpeget i henhold til direktiv 2014/61/EU. Oplysningerne om de opgaver, der er tildelt det eller de kompetente organer, bør stilles til rådighed via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen, medmindre dette allerede er sket i medfør af direktiv 2014/61/EU. Den skønsbeføjelse, som medlemsstaterne har til at tildele det centrale informationssteds opgaver til mere end ét kompetent organ, bør ikke påvirke organernes evne til effektivt at varetage disse opgaver.

(68) Det udpegede nationale tvistbilæggelsesorgan og det kompetente organ, der varetager det centrale informationssteds opgaver, bør sikre upartiskhed, uafhængighed og strukturel adskillelse i forhold til de involverede parter, udøve sine beføjelser upartisk, gennemsigtigt og rettidigt og råde over de nødvendige kompetencer og ressourcer. Nationale tvistbilæggelsesorganer bør

handle uafhængigt og objektivt og bør ikke søge eller modtage instrukser fra noget andet organ, når de afgør tvister, der indbringes for dem.

(69) Medlemsstaterne bør fastsætte passende sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, og som anvendes i tilfælde af manglende overholdelse af denne forordning eller af en bindende afgørelse vedtaget af de kompetente organer, herunder tilfælde, hvor en netoperatør eller et offentligt organ bevidst eller groft og uagtsomt giver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger via et centralt informationssted.

(70) Målene for denne forordning, nemlig at lette etableringen af fysisk infrastruktur, der egner sig til VHC-net, i hele Unionen på en måde, som fremmer det indre marked, kan på grund af vedvarende divergerende praksis og en langsommelig og ineffektiv gennemførelse af direktiv 2014/61/EU ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af omfanget af den nødvendige netudrulning og de nødvendige investeringer bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(71) Denne forordning berører ikke medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed eller deres beføjelse til at beskytte andre væsentlige statsfunktioner, navnlig vedrørende offentlig sikkerhed, territorial integritet og opretholdelse af lov og orden.

(72) Denne forordning overholder de grundlæggende rettigheder og respekterer de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Denne forordning tilstræber navnlig at sikre fuld overholdelse af retten til privatlivets fred og beskyttelse af forretningshemmeligheder, friheden til at drive virksomhed, ejendomsretten og adgangen til effektive retsmidler. Denne forordning skal anvendes i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.

(73) Denne forordning indeholder bestemmelser, der dækker alle de områder, der er omfattet af direktiv 2014/61/EU, som derfor bør ophæves. I betragtning af en forsinket anvendelse af visse regler om gennemsigtighed, procedurer for udstedelse af tilladelser, bygningsintern fysisk infrastruktur og digitaliseringen af centrale informationssteder bør visse regler i direktiv 2014/61/EU imidlertid fortsat gælde, indtil de tilsvarende regler i denne forordning finder anvendelse. For eksempel bør netoperatører og offentlige organer fortsat være forpligtet til, som fastsat i artikel 4, stk. 2 og 3, og stk. 4, første punktum, i direktiv 2014/61/EU, at stille oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed via et centralt informationssted, således at de omgående kan være tilgængelige, indtil de relevante bestemmelser i denne forordning finder anvendelse.

(74) En periode på 18 måneder mellem denne forordnings ikrafttrædelses- og anvendelsesdato har til formål at give medlemsstaterne tilstrækkelig tid til at sikre, at deres nationale lovgivning ikke indeholder hindringer for en ensartet og effektiv anvendelse af denne forordning. Uanset denne anvendelsesdato og for at sikre, at medlemsstaterne har tilstrækkelig tid til at indføre nye systemer og overholde de nye regler, der indføres ved denne forordning, bør visse regler om gennemsigtighed med hensyn til eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder, om digitaliseringen af centrale informationssteder og deres rolle med hensyn til strømlining af procedurerne for udstedelse af tilladelse samt om bygningsintern fysisk infrastruktur

finde anvendelse på et senere tidspunkt. For eksempel bør forpligtelsen til at udstyre nye bygninger og bygninger, der gennemgår en større renovering, med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsintern fiberledningsnet blive obligatorisk 21 måneder efter datoen for denne forordnings ikrafttræden, og offentlige organer bør stille oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed i elektronisk format via det centrale informationssted fra 24 måneder efter datoen for denne forordnings ikrafttræden, mens den samme forpligtelse fortsat bør finde anvendelse på netoperatører som den, der allerede anvendes i overensstemmelse med direktiv 2014/61/EU. Selv om gennemsigtighedsbestemmelserne for så vidt angår minimumsoplysninger om planlagte anlægsarbejder, herunder den georefererede placering, kræver en længere frist på op til 24 måneder fra datoen for denne forordnings ikrafttræden, således at medlemsstaterne kan sikre, at de relevante centrale informationssteder stiller passende digitale værktøjer til rådighed, vil de eksisterende centrale informationssteder desuden fortsat blive anvendt i henhold til artikel 6, stk. 1, 2 og 3, i direktiv 2014/61/EU. Det samme gælder for de relevante dispensationer, som medlemsstaterne fastsætter i henhold til artikel 6, stk. 5, i direktiv 2014/61/EU. Medlemsstaterne skal trække nationale bestemmelser, der overlapper med denne forordning eller er i modstrid hermed, tilbage på det tidspunkt, hvor de enkelte bestemmelser begynder at finde anvendelse. Hvad angår vedtagelse af ny lovgivning i denne periode, følger det af artikel 4, stk. 3, i TEU, at medlemsstaterne i medfør af princippet om loyalt samarbejde har pligt til at afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der ville være i strid med fremtidige EU-retlige regler.

(75) Ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971[(18)] blev der bl.a. og i kraft af en ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120[(19)] indført foranstaltninger til regulering af detailpriser for EU-intern kommunikation. Foranstaltningerne havde til hensigt at sikre, at forbrugerne ikke opkræves for høje priser for at foretage nummerbaseret interpersonel kommunikation, der originerer i deres indenlandske udbyders medlemsstat og terminerer ved et fastnet- eller mobilnummer i en anden medlemsstat. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet gik foranstaltningen ikke videre, end hvad der var nødvendigt for nå disse mål. Foranstaltningerne trådte i kraft den 15. maj 2019 for en periode på fem år indtil den 14. maj 2024. Forordning (EU) 2018/1971 indførte konkret definitionerne af reguleret EU-intern kommunikation og nummerbaseret interpersonel kommunikation i forordning (EU) 2015/2120 og ændrede forordning (EU) 2015/2120 ved at fastsætte detailtakster for EU-intern kommunikation og ved at fastsætte, at disse detailtakster udløber den 14. maj 2024.

(76) Detailprislofterne, som trådte i kraft i alle medlemsstater den 15. maj 2019, blev fastsat på et niveau, som gav udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester mulighed for at få dækket deres omkostninger og således sikre en forholdsmæssig intervention på markedet for både mobil- og fastnetkommunikation. De nationale tilsynsmyndigheder havde desuden og har stadig beføjelse til at indrømme en undtagelse efter anmodning fra en udbyder af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, i det tilfælde at de bliver betydeligt mere påvirket af foranstaltningerne end flertallet af andre udbydere i Unionen.

(77) Den 15. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om anvendelsen af bestemmelserne om EU-intern kommunikation i forordning (EU) 2018/1971 sammen med en Eurobarometerundersøgelsesrapport om international kommunikation i Unionen (»Eurobarometerrapporten fra 2022«). Kommissionen vurderede foranstaltningernes virkning på grundlag af den løbende overvågning af gennemførelsen af

reglerne og udvekslinger med interessenter samt under hensyntagen til BEREC's udtalelse om reguleringen af EU-intern kommunikation (»BEREC-udtalelsen«). Både Kommissionens vurdering og resultaterne af Eurobarometerrapporten fra 2022 viser, at EU-reglerne har vist sig at være effektive og forholdsmæssige. Foranstaltningerne har sænket detailpriserne for EU-intern kommunikation betydeligt. Ifølge data fra BEREC-udtalelsen og Eurobarometer-rapporten fra 2022 har et betydeligt antal forbrugere i de fleste medlemsstater haft gavn af foranstaltningerne, og nogle benytter fortsat traditionel kommunikation såsom telefonopkald og SMS'er til EU-intern kommunikation, hvor forbrugerne hovedsagelig kommunikerer via telefon, selv om et stigende antal forbrugere har adgang til nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester til dækning af deres EU-interne kommunikationsbehov. Dette er tilfældet for borgere på 55 år eller derover.

(78) Desuden har detailprislofterne hverken ført til en stigning i mængden af EU-intern kommunikation eller tilsyneladende haft en betydelig negativ indvirkning på udbyderne. Siden foranstaltningerne trådte i kraft, har ingen udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester anmodet om undtagelser. Desuden bekræfter resultatet af den sonderende høring om fremtiden for markedet for elektronisk kommunikation og dets infrastruktur, der lukkede den 19. maj 2023, behovet for at forlænge de eksisterende foranstaltninger.

(79) Da engrospriserne for EU-intern kommunikation ikke er regulerede, og der mangler et overblik over transitomkostningerne, kan det på nuværende tidspunkt ikke udelukkes, at disse detailpriser vil stige, hvis foranstaltningerne fjernes øjeblikkeligt, og kunderne kunne blive udsat for meget høje priser for EU-intern kommunikation. Denne forordning indfører derfor en bestemmelse om ændring af forordning (EU) 2015/2120 for at forlænge anvendelsen af nævnte forordnings artikel 5a, stk. 1.

(80) I betragtning af målet om at fjerne detailprisforskellene mellem de tariffer, der gælder for EU-intern kommunikation, og de tariffer, der gælder for indenlandsk tale- (fastnet- og mobil-) og SMS-kommunikation, fra den 1. januar 2025 bør udbydere, der frivilligt beslutter ikke at opkræve tillæg for EU-intern kommunikation, dog være undtaget fra at anvende de maksimale detailpriser med forbehold af en politik om rimeligt forbrug, således at fordelene ved ensartede detailpriser for indenlandsk og EU-intern kommunikation kommer forbrugerne til gode på et tidligere tidspunkt. Politikken om rimeligt forbrug vil blive fastlagt i en gennemførelsesretsakt, som Kommissionen bør vedtage senest den 31. december 2024 efter høring af BEREC.

(81) Som andet skridt bør udbydere fra den 1. januar 2029 ikke opkræve forskellige detailpriser for indenlandsk kommunikation og EU-intern kommunikation. Udbydernes forpligtelse til at overholde denne foranstaltning er imidlertid betinget af, at der vedtages en række beskyttelsesforanstaltninger for udbyderne med hensyn til bæredygtighed, rimeligt forbrug og bekæmpelse af svig. Kommissionen bør senest den 30. juni 2028 vedtage sådanne beskyttelsesforanstaltninger ved hjælp af en gennemførelsesretsakt.

(82) Desuden skal der forud for den fuldstændige udfasning af detailtillæg for EU-intern kommunikation, der begynder den 1. januar 2029, ske en gennemgang af reglerne om EU-intern kommunikation, som Kommissionen bør foretage senest den 30. juni 2027 efter høring af BEREC.

(83) Som led i gennemgangen bør Kommissionen med støtte fra BEREC vurdere de nye foranstaltningers indvirkning på forbrugerne og udbyderne, også under hensyntagen til udviklingen på markedet. Vurderingen bør omfatte udviklingen i engrosomkostningerne, tendensen i detailpriserne for EU-intern kommunikation, udviklingen i forbrugerpræferencer, den mulige indvirkning på de nationale markeder af leveringen af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, navnlig på de detailpriser, der opkræves af forbrugerne, foranstaltningernes potentielle indvirkning på udbydernes indtægter, omfanget af brugen af, tilgængeligheden af samt konkurrenceevnen for nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester eller eventuelle alternativer til EU-intern kommunikation og udviklingen i tarifplaner for så vidt angår EU-intern kommunikation.

(84) Vurderingen vil danne grundlag for Kommissionens vedtagelse senest den 30. juni 2028 af en gennemførelsesretsakt, der fastsætter beskyttelsesforanstaltningerne for udbyderne med hensyn til bæredygtighed, rimeligt forbrug og bekæmpelse af svig. Den kunne også danne grundlag for et eventuelt lovgivningsmæssigt forslag fra Kommissionen om at ændre foranstaltningerne som eventuelt påkrævet.

(85) Med henblik på indsamling af data, overvågning, gennemgang og rapportering af indvirkningen af reglerne om EU-intern kommunikation bør Kommissionen, BEREC, de nationale tilsynsmyndigheder og, hvis det er relevant, andre berørte kompetente myndigheder behandle forretningshemmeligheder og andre fortrolige oplysninger, der videregives af udbyderne, fortroligt. Beskyttelsen af fortrolige oplysninger bør dog ikke forhindre de kompetente nationale myndigheder i at videregive sådanne oplysninger rettidigt.

(86) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør de foranstaltninger, der finder anvendelse på EU-intern kommunikation, og som indføres ved denne forordning, være tidsbegrænsede og udløbe senest den 30. juni 2032. En sådan forlængelse bør gøre det muligt for Kommissionen at indsamle og undersøge data, der er relevante for at kunne vurdere foranstaltningernes virkning, og samtidig sikre, at sårbare forbrugere beskyttes mod potentielt for høje priser for EU-intern kommunikation. Foranstaltningernes udløb falder sammen med datoen for udløb af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/612[20].

(87) For at muliggøre en øjeblikkelig anvendelse af de i denne forordning fastsatte foranstaltninger bør denne forordning træde i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Denne forordning har til formål at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet (»VHC-net«) ved at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og ved at muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, således at sådanne net kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger.

2. Hvis en bestemmelse i denne forordning er i strid med en bestemmelse i direktiv 2002/77/EF, (EU) 2018/1972 eller (EU) 2022/2555, har de relevante bestemmelser i disse direktiver forrang.

3. Denne forordning fastsætter minimumskrav for at nå de mål, der er anført i stk. 1. Medlemsstaterne kan opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end disse minimumskrav, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur.

4. Uanset denne artikels stk. 3 må medlemsstaterne ikke opretholde eller indføre de foranstaltninger, der er omhandlet i nævnte stykke, for så vidt angår artikel 3, stk. 5, første afsnit, litra a)-e), og stk. 7 og 10, artikel 4, stk. 7, artikel 5, stk. 2, andet afsnit, og stk. 5, artikel 6, stk. 2, og artikel 10, stk. 7 og 8.

5. Denne forordning berører ikke medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed og deres beføjelse til at beskytte andre væsentlige statsfunktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning finder definitionerne i direktiv (EU) 2018/1972 anvendelse, navnlig definitionerne af »elektronisk kommunikationsnet«, »net med meget høj kapacitet«, »offentligt elektronisk kommunikationsnet«, »nettermineringspunkt«, »tilhørende faciliteter«, »slutbruger«, »sikkerhed i net og tjenester«, »adgang« og »operatør«.

Desuden forstås ved følgende:

1) netopratør«:

   a) en operatør som defineret i artikel 2, nr. 29), i direktiv (EU) 2018/1972

   b) et foretagende, der stiller fysisk infrastruktur til rådighed med henblik på at levere:

      i) en tjeneste, der vedrører produktion, transport eller distribution af:

         - gas

         - elektricitet, herunder offentlig belysning

         - varme

         - vand, herunder bortskaffelse eller rensning af spildevand, og dræningsstystemer

      ii) transporttjenester, herunder jernbaner, veje, herunder veje i bymæssige områder, tunneler, havne og lufthavne

2) »offentligretligt organ«: et organ med alle følgende karakteristika:

   a) det er oprettet med det specifikke formål at imødekomme almenhedens behov, og har ikke en industriel eller kommerciel karakter

b) det har status som juridisk person

c) det finansieres helt eller for størstedelens vedkommende af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer eller er underlagt disse myndigheders eller organers ledelsesmæssige kontrol, eller har en administrativ, ledelsesmæssig eller tilsynsmæssig bestyrelse, hvor mere end halvdelen af medlemmerne er udpeget af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer

2) »offentligt organ«: en statslig, regional eller lokal myndighed, et offentligretligt organ eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder eller et eller flere sådanne offentligretlige organer

4) »fysisk infrastruktur«:

a) et element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg og pæle samt bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer

b) hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer: bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer.

Kabler, herunder sort fiber, samt elementer af net, der bruges til levering af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184[(21)], er ikke fysisk infrastruktur som omhandlet i denne forordning

5) »anlægsarbejde«: ethvert resultat af bygge- eller anlægsarbejder som en helhed, der i sig selv er tilstrækkeligt til at varetage en økonomisk eller teknisk funktion, og som omfatter et eller flere elementer af en fysisk infrastruktur

6) »bygningsintern fysisk infrastruktur«: fysisk infrastruktur eller installationer på slutbrugerens sted, herunder samejede elementer, der er beregnet til at huse kablede og/eller trådløse adgangsnet, hvor sådanne adgangsnet kan levere elektroniske kommunikationstjenester og forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet

7) »bygningsinternt fiberledningsnet«: optiske fiberkabler på slutbrugerens sted, herunder samejede elementer, der er beregnet til at levere elektroniske kommunikationstjenester og forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet

8) »fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur«: bygningsintern fysisk infrastruktur beregnet til at huse optiske fiberelementer

9) »større renoveringsarbejder«: anlægsarbejder på slutbrugerens sted, der omfatter strukturelle ændringer af hele den bygningsinterne fysiske infrastruktur eller en væsentlig del heraf, og som i overensstemmelse med national ret kræver en byggetilladelse

10) »tilladelse«: en eksplicit eller implicit afgørelse eller et sæt afgørelser, der træffes samtidigt eller efter hinanden af en eller flere kompetente myndigheder, og som i henhold til national ret kræves, for at et foretagende kan udføre de bygge- eller anlægsarbejder, der er nødvendige for etablering af elementer af VHC-net

11) »adgangspunkt«: et fysisk punkt i eller uden for bygningen, som er tilgængeligt for foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og hvor der er mulighed for tilslutning til den fiberklare bygningsinterne fysiske infrastruktur

12) »anlægsrettigheder«: rettigheder omhandlet i artikel 43, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972, som tildeles en operatør til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom med henblik på at etablere VHC-net og tilhørende faciliteter.

Artikel 3

Adgang til eksisterende fysisk infrastruktur

1. Netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, imødekommer efter skriftlig anmodning fra en operatør alle rimelige anmodninger om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal desuden imødekomme alle sådanne rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser. Sådanne skriftlige anmodninger skal angive de elementer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, herunder en specifik tidsramme. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningerne.

2. Efter anmodning fra en operatør forhandler juridiske personer, der primært er aktive som lejere af jord eller som indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder til jord, hvorpå der efter planen skal installeres eller er blevet installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af VHC-net, eller som forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere, og operatører om adgang til sådan jord i god hensigt, herunder om prisen, som, hvis det er relevant, skal afspejle markedsforholdene, i overensstemmelse med national aftaleret.

De operatører og juridiske personer, der er omhandlet i dette stykkes første afsnit, underretter den nationale tilsynsmyndighed om indgåelsen af aftaler i overensstemmelse med første afsnit, herunder den aftalte pris.

Medlemsstaterne kan udarbejde vejledning om vilkårene og betingelserne, herunder prisen, for at lette indgåelsen af sådanne aftaler.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at ejere af private erhvervsbygninger, der ikke er ejet eller kontrolleret af en netoperatør, efter skriftlig anmodning fra en operatør skal imødekomme rimelige anmodninger om adgang til disse bygninger, herunder deres tage, med henblik på at installere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter på fair og rimelige vilkår og betingelser og til en pris, der afspejler markedsforholdene. Forud for en sådan anmodning fra den adgangssøgende skal alle følgende betingelser være opfyldt:

a) Bygningen er beliggende i et landdistrikt eller afsidesliggende område som defineret af medlemsstaterne.
b) Der findes ikke noget VHC-net af samme type — fast eller mobilt — svarende til det, som den adgangssøgende har til hensigt at udrulle, tilgængeligt i det område, hvortil der anmodes om adgang, og der er ingen planer om at udrulle et sådant net i henhold til oplysninger indsamlet via det centrale informationssted, som forelå på datoen for anmodningen.
c) Der er ingen fysisk infrastruktur i det område, hvortil der anmodes om adgang, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller offentlige organer og er teknisk egnet til at huse elementer af VHC-net.

Medlemsstaterne kan opstille en liste over kategorier af erhvervsbygninger, der kan undtages fra forpligtelsen til at imødekomme en sådan anmodning om adgang af hensyn til den offentlige sikkerhed, forsvaret, sikkerheden og sundheden. Denne liste og de kriterier, der skal anvendes til at fastlægge disse kategorier, offentliggøres via et centralt informationssted.

4. Ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder priser, for at give adgang og med henblik på at undgå for høje priser tager netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, hvor det er relevant, som minimum hensyn til følgende:

a) eksisterende kontrakter og kommercielle vilkår og betingelser, der er aftalt mellem operatører, der søger adgang, og netoperatører eller offentlige organer, der giver adgang til fysisk infrastruktur

b) behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket de omkostninger, som denne pådrager sig for at give adgang til sin fysiske infrastruktur, idet der tages hensyn til særlige nationale forhold, forretningsmodeller og eventuelle tarifstrukturer, der er indført for at skabe en fair mulighed for omkostningsdækning; i tilfælde af elektroniske kommunikationsnet skal der også tages hensyn til eventuelle afhjælpende foranstaltninger pålagt af en national tilsynsmyndighed

c) eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, som følger af at give adgang til den relevante fysiske infrastruktur

d) hvordan den ønskede adgang påvirker adgangsudbyderens forretningsplan, herunder investeringer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang

e) i det særlige tilfælde, hvor der er tale om adgang til operatørers fysiske infrastruktur, enhver relevant vejledning i henhold til stk. 13 og navnlig:

   i) disse investeringers økonomiske rentabilitet baseret på deres risikoprofil

   ii) behovet for et fair investeringsafkast og for en eventuel tidsplan for et sådant investeringsafkast

   iii) adgangens eventuelle virkninger for konkurrencen i efterfølgende led og dermed for priserne og investeringsafkastet

   iv) en eventuel afskrivning af netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang

v) et eventuelt forretningsmæssigt grundlag for investeringen på det tidspunkt, hvor den blev foretaget, navnlig investeringen i den fysiske infrastruktur, der anvendes til at udbyde konnektivitet, og

vi) eventuelle muligheder, som den adgangssøgende tidligere har haft for at saminvestere i etableringen af den fysiske infrastruktur, navnlig i henhold til artikel 76 i direktiv (EU) 2018/1972, eller for at etablere egen infrastruktur samtidig hermed

f) ved vurderingen af operatørernes behov for et fair investeringsafkast, som afspejler de relevante markedsforhold, deres anderledes forretningsmodeller, navnlig for foretagender, der primært udbyder tilhørende faciliteter og tilbyder fysisk adgang til mere end ét foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet.

5. Netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur af en eller flere af følgende grunde:

a) Den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, er ikke teknisk egnet til at huse de elementer af VHC-net, der er omhandlet i stk. 1.

b) Der er mangel på ledig plads til at huse de elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i stk. 1, herunder efter hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet.

c) Der er begrundede hensyn til sikkerhed, national sikkerhed og folkesundhed.

d) Der er behørigt begrundede hensyn til nettenes integritet og sikkerhed, navnlig hvad angår kritisk national infrastruktur.

e) Der er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur.

f) Der findes andre brugbare alternative muligheder for at få passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, som er egnede til levering af VHC-net, og som tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser af samme netoperatør eller, i det særlige tilfælde med landdistrikter eller afsidesliggende områder, hvor et net drives udelukkende på engrosmarkedet og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, af operatøren af et sådant net.

6. Medlemsstaterne kan fastsætte, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er brugbare alternative muligheder for ikkeforskelsbehandlende åben og aktiv engrosadgang til VHC-net, der udbydes af den samme netoperatør eller af det samme offentlige organ, forudsat at begge følgende betingelser er opfyldt:

a) Sådanne andre midler til engrosadgang tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris.

b) Den anmodende operatørs udrulningsprojekt vedrører det samme dækningsområde, og der er ikke noget andet fibernet, der forbinder slutbrugeres lokaliteter, der betjener dækningsområdet.

Dette stykke finder kun anvendelse på de medlemsstater, hvor en sådan eller en tilsvarende mulighed for afslag finder anvendelse den 11. maj 2024 i overensstemmelse med national ret, der overholder EU-retten.

7. I tilfælde af afslag på adgang som omhandlet i stk. 5 og 6 giver netoperatøren eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, skriftligt den adgangssøgende en specifik og detaljeret begrundelse for et sådant afslag senest én måned fra datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang, bortset fra national kritisk infrastruktur som defineret i national ret, for hvilken der ikke kræves specifikke og detaljerede begrundelser i meddelelsen om afslag til den adgangssøgende.

8. Medlemsstaterne kan oprette eller udpege et organ til at koordinere anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, yde juridisk og teknisk rådgivning med henblik på forhandling af adgangsvilkår og -betingelser og lette tilrådighedsstillelsen af oplysninger via et centralt informationssted, jf. artikel 12.

9. Fysisk infrastruktur, der allerede er underlagt adgangsforpligtelser, som er pålagt af de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller som følger af anvendelsen af EU-statsstøttereglerne, er ikke omfattet af forpligtelserne i stk. 1, 4 og 5, så længe disse adgangsforpligtelser er gældende.

10. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur eller visse kategorier af fysisk infrastruktur, kan undlade at anvende stk. 1, 4 og 5 på denne fysiske infrastruktur eller disse kategorier af fysisk infrastruktur af hensyn til arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed, forsvaret, sikkerheden og sundheden. Medlemsstaterne eller, i det omfang det er relevant, de regionale og lokale myndigheder fastlægger sådan fysisk infrastruktur eller sådanne kategorier af fysisk infrastruktur på deres område ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier. Listen over kategorier af fysisk infrastruktur og de kriterier, der anvendes til fastlæggelse heraf, stilles til rådighed via et centralt informationssted.

11. Operatører har ret til at tilbyde adgang til deres fysiske infrastruktur med henblik på etablering af andre net end elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter.

12. Uanset stk. 3 berører denne artikel hverken ejendomsretten for ejeren af den fysiske infrastruktur, hvis netoperatøren eller det offentlige organ ikke er ejeren, eller ejendomsretten for nogen anden tredjepart såsom grundejere og ejere af privat ejendom eller, hvis det er relevant, lejeres rettigheder.

13. Efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer i det omfang, det er relevant, og under hensyntagen til veletablerede principper og de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater kan Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC udarbejde vejledning om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 4

Gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur

1. Med henblik på at kunne anmode om adgang til fysisk infrastruktur i overensstemmelse med artikel 3 har en operatør ret til efter anmodning at få adgang til følgende minimumsoplysninger i elektronisk format om eksisterende fysisk infrastruktur via et centralt informationssted:

a) georefereret placering og forløb

b) type og nuværende brug af infrastrukturen

c) et kontaktpunkt.

Sådanne minimumsoplysninger skal være tilgængelige på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår og under alle omstændigheder senest 10 arbejdsdage efter datoen for indgivelse af anmodningen om adgang til oplysninger. I behørigt begrundede tilfælde kan denne frist forlænges én gang med fem arbejdsdage. Operatører, der anmoder om adgang, underrettes om en eventuel forlængelse af fristen via et centralt informationssted.

Alle operatører, der anmoder om adgang til oplysninger i henhold til denne artikel, angiver det geografiske område, hvor vedkommende har til hensigt at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

Adgangen til minimumsoplysningerne kan begrænses eller nægtes, forudsat at det er nødvendigt for at garantere sikkerheden af visse bygninger, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, sikkerheden i forbindelse med national kritisk infrastruktur, folkesundheden eller den offentlige sikkerhed eller af hensyn til beskyttelsen af fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder.

2. Udover de minimumsoplysninger, der er omhandlet i stk. 1, første afsnit, kan medlemsstaterne kræve oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur såsom oplysninger om den fysiske infrastrukturs udnyttelsesgrad.

3. Netoperatører og offentlige organer stiller mindst de i stk. 1 omhandlede minimumsoplysninger og i givet fald de i stk. 2 omhandlede yderligere oplysninger til rådighed via et centralt informationssted og i elektronisk format og stiller omgående eventuelle ajourføringer af disse oplysninger til rådighed. I det tilfælde at netoperatører eller offentlige organer ikke overholder nærværende stykke, kan de kompetente myndigheder anmode om, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger, som mangler, stilles til rådighed i elektronisk format via et centralt informationssted senest 10 arbejdsdage efter datoen for modtagelse af en sådan anmodning, uden at dette berører medlemsstaternes mulighed for at pålægge netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, sanktioner for manglende overholdelse af denne forpligtelse.

4. I en overgangsperiode af kortest mulig varighed og på højst 12 måneder kan medlemsstaterne undtage kommuner med under 3 500 indbyggere fra forpligtelsen i stk. 3. Medlemsstaterne fastsætter en køreplan med frister for at stille de i stk. 1 omhandlede minimumsoplysninger til rådighed via et centralt informationssted i elektronisk format. Disse undtagelser og køreplanerne offentliggøres via et centralt

informationssted. I denne overgangsperiode sikrer de pågældende kommuner, at de oplysninger, der er til rådighed, er tilgængelige for operatører.

5. Netoperatører og offentlige organer skal imødekomme rimelige anmodninger om undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af deres fysiske infrastruktur efter specifik skriftlig anmodning fra en operatør. I sådanne anmodninger skal det angives de pågældende elementer af den fysiske infrastruktur med henblik på at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Senest én måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen skal der gives adgang til undersøgelser på stedet anlægsopmåling af de specificerede elementer af den fysiske infrastruktur på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår, jf. dog begrænsningerne i stk. 1, fjerde afsnit. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningerne.

6. Medlemsstaterne kan på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier fastlægge, hvilken national kritisk infrastruktur som defineret i national ret eller hvilke dele heraf der ikke er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, 3 og 5.

7. Stk. 1, 3 og 5 finder ikke anvendelse, hvor:

a) den fysiske infrastruktur ikke er teknisk egnet til etablering af VHC-net eller tilhørende faciliteter

b) forpligtelsen til at levere oplysninger om visse typer eksisterende fysisk infrastruktur i henhold til stk. 1, første afsnit, ville være uforholdsmæssig baseret på en cost-benefit-analyse foretaget af medlemsstaten og en høring af interessenter, eller

c) fysisk infrastruktur ikke er underlagt adgangsforpligtelser i overensstemmelse med artikel 3, stk. 10.

Begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende enhver sådan undtagelse offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.

8. Operatører, der får adgang til oplysninger i henhold til denne artikel, træffer passende foranstaltninger til at sikre beskyttelse af fortroligheden samt af drifts- og forretningshemmeligheder. Med henblik herpå behandler de oplysningerne fortroligt og anvender dem kun med henblik på udrulning af deres net.

Artikel 5

Koordinering af anlægsarbejder

1. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører har ret til at forhandle aftaler om koordinering af anlægsarbejder, herunder om omkostningsfordelingen, med operatører med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

2. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører skal, når de direkte eller indirekte udfører eller planlægger at udføre anlægsarbejder, som helt eller delvis finansieres med offentlige midler, imødekomme alle rimelige skriftlige anmodninger om koordinering af disse anlægsarbejder på gennemsigtige og ikkeforskelsbehandlende vilkår fremsat af operatører med henblik på

etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningen.

Anmodninger om koordinering af anlægsarbejder skal imødekommes, hvis alle følgende betingelser er opfyldt:

a) Koordineringen af anlægsarbejder medfører ikke uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.

b) Den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet.

c) Anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til anlægsarbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at anmodninger om koordinering af anlægsarbejder fremsat af et foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, over for et foretagende, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, og som udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan betragtes som urimelige, i det tilfælde at anlægsarbejdet bidrager til udrulningen af VHC-net, forudsat at disse VHC-net er beliggende i landdistrikter eller afsidesliggende områder, ejes eller kontrolleres af offentlige organer og kun drives på engrosmarkedet.

4. En anmodning om koordinering af anlægsarbejder, der fremsættes af et foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, over for et foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan betragtes som urimelig, hvis begge følgende betingelser er opfyldt:

a) Anmodningen vedrører et område, der har været genstand for et af følgende:

   i) en prognose for rækkevidden af bredbåndsnettene, herunder VHC-net, jf. artikel 22, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972

   ii) en opfordring til at erklære en hensigt om at etablere VHC-net, jf. artikel 22, stk. 3, i direktiv (EU) 2018/1972

   iii) en offentlig høring som led i anvendelsen af Unionens statsstøtteregler.

b) Det anmodende foretagende har undladt at erklære sin hensigt om at etablere VHC-net i det område, der er omhandlet i litra a), i alle de seneste procedurer blandt dem, der er anført i nævnte litra, og som dækker den periode, hvori anmodningen om koordinering fremsættes.

Hvis en anmodning om koordinering anses for at være urimelig på grundlag af første afsnit, skal det foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og

som har nægtet at koordinere anlægsarbejder, etablere fysisk infrastruktur med tilstrækkelig kapacitet til at imødekomme tredjeparters eventuelle fremtidige rimelige adgangsbehov.

5. Medlemsstaterne kan ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, der kunne være undtaget fra forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder i henhold til stk. 2. Begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende undtagelser på disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted.

Medlemsstaterne kan beslutte, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører ikke skal anvende stk. 2 og 4 på de typer anlægsarbejder, der vedrører national kritisk infrastruktur, eller af hensyn til den nationale sikkerhed, som medlemsstaterne har fastlagt i henhold til nærværende stykkes første afsnit.

Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører kan beslutte ikke at anvende stk. 2 og 4 på de typer arbejder, der af medlemsstaterne er udpeget som værende af begrænset omfang i henhold til nærværende stykkes første afsnit.

6. Senest den 12. november 2025 udarbejder BEREC efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer, i det omfang det er relevant, og efter at have taget veletablerede principper og den enkelte medlemsstats specifikke situation i betragtning, i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for anvendelsen af denne artikel, navnlig vedrørende:

a) fordelingen af omkostningerne forbundet med koordinering af anlægsarbejder som omhandlet i stk. 1

b) de kriterier, som tvistbilæggelsesorganerne bør følge ved bilæggelse af tvister, der falder ind under denne artikels anvendelsesområde, og

c) kriterierne for at sikre tilstrækkelig kapacitet til at imødekomme forventede fremtidige rimelige behov, hvis koordinering af anlægsarbejder nægtes i henhold til stk. 4.

Artikel 6

Gennemsigtighed med hensyn til planlagte anlægsarbejder

1. Med henblik på at muliggøre forhandling af aftaler om koordinering af anlægsarbejder omhandlet i artikel 5 stiller alle netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, følgende minimumsoplysninger til rådighed i elektronisk format via et centralt informationssted:

a) anlægsarbejdernes georefererede placering og type

b) de involverede elementer af fysisk infrastruktur

c) forventet dato for påbegyndelse af arbejdet og dets varighed

d) forventet dato for forelæggelse af det endelige projekt for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser, hvis det er relevant

e) et kontaktpunkt.

Netoperatøren og det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, sikrer, at de i første afsnit omhandlede oplysninger for så vidt angår planlagte anlægsarbejder i forbindelse med dens fysiske infrastruktur er korrekte og ajourførte og omgående stilles til rådighed via et centralt informationssted, så snart oplysningerne er tilgængelige for netoperatøren for dennes planlagte anlægsarbejder i de følgende seks måneder, og under alle omstændigheder, og når der kræves tilladelse, senest to måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder.

Operatørerne har ret til at få adgang til de minimumsoplysninger, der er omhandlet i første afsnit, i elektronisk format via et centralt informationssted på baggrund af en begrundet anmodning, hvori det angives, i hvilket område den anmodende operatør planlægger at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Senest 10 arbejdsdage efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang til oplysninger stilles de ønskede oplysninger til rådighed på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår. I behørigt begrundede tilfælde kan denne frist forlænges én gang med fem arbejdsdage. Adgang til minimumsoplysningerne må kun begrænses eller nægtes, hvis det er nødvendigt for at garantere netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, sikkerheden i forbindelse med kritisk infrastruktur, folkesundheden eller den offentlige sikkerhed eller af hensyn til beskyttelse af fortroligheden eller drifts- og forretningshemmeligheder.

2. Medlemsstaterne kan ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige hensyn fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan berettige en undtagelse fra forpligtelsen til at stille minimumsoplysningerne til rådighed i henhold til stk. 1. Begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende undtagelser på disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted.

Medlemsstaterne kan beslutte, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og net-operatører ikke skal anvende stk. 1 på de typer anlægsarbejder, der vedrører national kritisk infrastruktur eller udføres af hensyn til den nationale sikkerhed, og som medlemsstaterne har fastlagt i henhold til nærværende stykkes første afsnit.

Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører kan beslutte ikke at anvende stk. 1 på oplysninger om de typer anlægsarbejder, der er af begrænset omfang, samt af de uopsættelige hensyn, som medlemsstaterne har fastlagt i henhold til nærværende stykkes første afsnit.

Artikel 7

Procedure for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder

1. De kompetente myndigheder må ikke unødigt begrænse eller hindre etableringen af nogen elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Medlemsstaterne gør deres bedste for lette, at alle regler for de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, som kræves til etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, er ensartede på hele det nationale område.

2. De kompetente myndigheder stiller via et centralt informationssted i elektronisk format alle oplysninger til rådighed om de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, som meddeles via administrative procedurer, herunder alle oplysninger om undtagelser vedrørende nogle eller alle tilladelser eller anlægsrettigheder, som kræves i henhold til EU-retten eller national ret, og om metoder til indgivelse af ansøgninger i elektronisk format og indhentning af oplysninger om status på ansøgningerne.

3. Alle operatører har ret til via et centralt informationssted at indgive ansøgninger i elektronisk format om alle nødvendige tilladelser eller fornyelser heraf eller anlægsrettigheder og til at indhente oplysninger om status på deres ansøgninger. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede procedurer for indhentning af disse oplysninger.

4. De kompetente myndigheder kan senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen afvise ansøgninger om tilladelser, herunder om anlægsrettigheder, for hvilke minimumsoplysningerne ikke er stillet til rådighed via et centralt informationssted i henhold til artikel 6, stk. 1, første afsnit, af den operatør, der ansøger om den pågældende tilladelse.

5. De kompetente myndigheder udsteder eller giver afslag på tilladelser, som ikke vedrører anlægsrettigheder, senest fire måneder efter datoen for modtagelsen af en fuldstændig ansøgning om tilladelse.

De kompetente myndigheder fastslår, om ansøgningen om tilladelse eller anlægsrettigheder er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen. De kompetente myndigheder opfordrer ansøgeren til at fremlægge eventuelle manglende oplysninger inden for denne frist. De kompetente myndigheders konstatering af, at ansøgningen om tilladelse er fuldstændig, medfører ikke nogen suspension eller afbrydelse af den samlede periode på fire måneder til behandling af ansøgningen om tilladelse, som begynder på datoen for modtagelse af den fuldstændige ansøgning.

Første og andet afsnit berører ikke andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på den korrekte gennemførelse af proceduren for udstedelse af tilladelser, herunder klagesager, i overensstemmelse med EU-retten eller national ret, der overholder EU-retten, og berører ikke regler, som giver ansøgeren yderligere rettigheder eller har til formål at sikre den hurtigst mulige udstedelse af tilladelser.

Medlemsstaterne fastsætter og offentliggør på forhånd via et centralt informationssted de grunde, på baggrund af hvilke den kompetente myndighed i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde på eget initiativ kan forlænge de frister, der er omhandlet i dette stykkes første afsnit og i stk. 6.

En eventuel forlængelse skal være så kort som mulig og må ikke overstige fire måneder, medmindre det kræves for at overholde andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på en korrekt gennemførelse af den gældende procedure for udstedelse af tilladelse, herunder klagesager, i overensstemmelse med EU-retten eller national ret, der overholder EU-retten.

Der må ikke anmodes om en forlængelse for at indhente manglende oplysninger, som den kompetente myndighed har undladt at anmode ansøgeren om i henhold til andet afsnit.

Afslag på en tilladelse eller en anlægsrettighed skal begrundes behørigt ud fra objektive, gennemsigtige, ikkeforskelsbehandlende og forholdsmæssige kriterier.

6. Uanset artikel 43, stk. 1, litra a), i direktiv (EU) 2018/1972 skal de kompetente myndigheder, hvis der ud over tilladelser kræves anlægsrettigheder på, over eller under offentlig eller i givet fald privat ejendom, med forudgående tilladelse fra ejeren eller i overensstemmelse med national ret, for at der kan etableres elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, tildele sådanne anlægsrettigheder inden for perioden på fire måneder efter datoen for modtagelse af den fuldstændige ansøgning eller inden for den frist, som er fastsat i national ret, alt efter hvilken der er kortest, undtagen i tilfælde af ekspropriation.

7. De kompetente myndigheder kan forny en tilladelse, der er udstedt til en operatør til anlægsarbejder, der er nødvendige for etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, hvis anlægsarbejderne af objektivt begrundede hensyn ikke kunne påbegyndes eller afsluttes inden udløbet af tilladelsens gyldighedsperiode. Fornyelsen af tilladelsen gives uden yderligere proceduremæssige krav til operatørerne.

8. Medlemsstaterne kan bl.a. kræve, at der søges om tilladelse til etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter på bygninger eller steder af arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi, som er beskyttet i overensstemmelse med national ret, eller hvor det er nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed eller sikkerheden af kritisk infrastruktur eller af miljømæssige årsager.

9. Tilladelser, bortset fra anlægsrettigheder, som kræves til etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, må ikke pålægges afgifter eller gebyrer ud over administrationsomkostninger som fastsat i artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972, som finder tilsvarende anvendelse.

10. Kommissionen overvåger anvendelsen af denne artikel i medlemsstaterne. Med henblik herpå aflægger medlemsstaterne hvert tredje år rapport til Kommissionen om status for deres gennemførelse af denne artikel og om, hvorvidt de deri anførte betingelser er blevet opfyldt.

11. Proceduren i denne artikel finder anvendelse, uden at det berører artikel 57 i direktiv (EU) 2018/1972.

12. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes mulighed for at indføre yderligere bestemmelser, hvorved de kompetente myndigheder kan gøre proceduren for udstedelse af tilladelser hurtigere.

Artikel 8

Manglende afgørelse om ansøgningen om tilladelse

1. Hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for den gældende frist, der er omhandlet i artikel 7, stk. 5, betragtes tilladelsen som udstedt ved udløbet af denne frist.

Første afsnit finder anvendelse, forudsat at proceduren for udstedelse af tilladelse ikke vedrører anlægsrettigheder. Operatøren eller enhver berørt part har i givet fald ret til efter anmodning at modtage en skriftlig bekræftelse fra den kompetente myndighed af, at tilladelsen er udstedt implicit.

Medlemsstaterne sikrer, at enhver berørt tredjepart har ret til at intervenere i den administrative procedure og til at anfægte afgørelsen om udstedelse af tilladelsen.

2. Medlemsstaterne kan fravige denne artikels stk. 1, hvis mindst et af følgende retsmidler er tilgængeligt i forbindelse med den relevante procedure for udstedelse af tilladelse:

a) En operatør, der har lidt skade som følge af den kompetente myndigheds manglende overholdelse af den gældende frist, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 7, stk. 5, har ret til at kræve skadeserstatning i overensstemmelse med national ret.

b) Operatøren kan indbringe sagen for en domstol eller en tilsynsmyndighed.

3. I tilfælde af en fravigelse i henhold til denne artikels stk. 2 sikrer den berørte medlemsstat, at den kompetente myndighed eller ethvert andet organ, der er udpeget af den pågældende medlemsstat, ved udløbet af den frist, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 7, stk. 5, og uden at dette berører operatørens ret til omgående at søge retsmidler i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 2, efter anmodning fra operatøren eller på eget initiativ uden unødigt ophold indbyder ansøgeren til et møde for at lette vedtagelsen af en afgørelse om ansøgningen om tilladelse. Den kompetente myndighed indkalder til mødet senest to måneder efter indgivelsen af anmodningen. Uden unødigt ophold efter mødet forelægger den kompetente myndighed en skriftlig redegørelse for drøftelsen, herunder de involverede parters synspunkter, og meddeler operatøren en dato for, hvornår der skal træffes afgørelse om ansøgningen om tilladelse.

Artikel 9

Undtagelser fra procedurer for udstedelse af tilladelse

1. Anlægsarbejder, der består af et af følgende, må ikke være omfattet af nogen procedure for udstedelse af tilladelse som omhandlet i artikel 7, medmindre en sådan tilladelse er påkrævet i overensstemmelse med andre EU-retsakter:

a) reparations- og vedligeholdelsesarbejder af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse, virkning og varighed

b) begrænsede tekniske opgraderinger af eksisterende arbejder eller anlæg, med begrænset virkning

c) mindre anlægsarbejder af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse, virkning eller varighed, som kræves til udrulning af VHC-net.

2. Medlemsstaterne kan ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder stk. 1 finder anvendelse på. Oplysninger om disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted.

3. Uanset stk. 1 og med forbehold af proceduren i stk. 2 kan de kompetente myndigheder kræve, at der søges om tilladelse til etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter i følgende situationer:

a) på fysisk infrastruktur eller visse kategorier af fysisk infrastruktur, der er beskyttet af hensyn til arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi, eller på anden måde er beskyttet i overensstemmelse med national ret, eller

b) hvis det er nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed, forsvaret, sikkerheden, miljøet eller folkesundheden eller for at beskytte sikkerheden af kritisk infrastruktur.

4. Medlemsstaterne kan kræve, at operatører, der planlægger at udføre anlægsarbejder, der er omfattet af denne artikel, inden arbejderne påbegyndes, meddeler de kompetente myndigheder, at de har til hensigt at påbegynde anlægsarbejderne.

Denne meddelelse indebærer ikke mere end en erklæring fra operatøren om, at denne har til hensigt at påbegynde anlægsarbejderne, og fremlæggelse af de minimumsoplysninger, der er nødvendige for, at de kompetente myndigheder kan vurdere, om disse arbejder er omfattet af undtagelsen i stk. 3. Disse minimumsoplysninger skal mindst omfatte den dato, hvor anlægsarbejderne forventes påbegyndt, deres varighed, kontaktoplysninger for den person, der er ansvarlig for udførelsen af arbejderne, og det område, der er omfattet af arbejderne.

Artikel 10

Bygningsintern fysisk infrastruktur og fiberledningsnet

1. Alle nyopførte bygninger og bygninger, som gennemgår større renoveringsarbejder, herunder samejede elementer, for hvilke der er indgivet ansøgninger om byggetilladelser efter den 12. februar 2026, skal udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, herunder forbindelser frem til det fysiske punkt, hvorfra slutbrugeren tilgår det offentlige net.

2. Alle nyopførte flerfamiliehuse eller flerfamiliehuse, som gennemgår større renoveringsarbejder, for hvilke der er indgivet ansøgninger om byggetilladelser efter den 12. februar 2026, skal udstyres med et adgangspunkt.

3. Senest den 12. februar 2026 skal alle bygninger, herunder samejede elementer heraf, der gennemgår større renoveringsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2010/31/EU, udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, herunder forbindelser frem til det fysiske punkt, hvorfra slutbrugeren tilgår det offentlige net, hvis dette ikke øger omkostningerne ved renoveringsarbejdet uforholdsmæssigt, og hvis det er teknisk muligt. Alle flerfamiliehuse, som gennemgår sådanne større renoveringsarbejder, skal også være udstyret med et adgangspunkt.

4. Senest den 12. november 2025 vedtager medlemsstaterne efter høring af de interesserede parter og på grundlag af branchens bedste praksis de relevante standarder eller tekniske specifikationer, som er nødvendige for gennemførelsen af stk. 1, 2 og 3. Disse standarder eller tekniske specifikationer skal muliggøre let adgang for almindelige vedligeholdelsesaktiviteter i forbindelse med de individuelle fiberledningsnet, der anvendes af den enkelte operatør til at udbyde tjenester i VHC-net, og skal som minimum omfatte:

a) specifikationer for bygningens adgangspunkt og specifikationer for fibergrænsefladen

b) specifikationer for kabler

c) specifikationer for stik

d) specifikationer for føringskanaler eller mikrokabelkanaler

e) tekniske specifikationer, som er nødvendige for at forhindre forstyrrelser af elektriske kabler

f) et minimum for bøjningsradiussen

g) tekniske specifikationer for kabelinstallationen.

5. Medlemsstaterne sikrer overholdelse af de standarder eller tekniske specifikationer, der er omhandlet i stk. 4. For at påvise sådan overholdelse indfører medlemsstaterne procedurer, som kan omfatte inspektion på stedet af bygningerne eller et repræsentativt udsnit heraf.

6. Bygninger, som er udstyret i overensstemmelse med denne artikel, er berettiget til på frivillig basis og efter de procedurer, der er fastsat af medlemsstaterne, at modtage et »fiberklar«-mærke, hvis medlemsstaterne har valgt at indføre et sådant mærke.

7. Stk. 1, 2 og 3 finder ikke anvendelse på visse kategorier af bygninger, hvor overholdelsen af disse stykker er uforholdsmæssig med hensyn til omkostningerne for individuelle ejere eller samejere på grundlag af objektive elementer. Medlemsstaterne fastlægger disse kategorier af bygninger på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier.

8. Medlemsstaterne fastlægger på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier, hvilke bygningstyper såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret, der skal undtages fra forpligtelserne i stk. 1, 2 og 3, eller som disse forpligtelser skal finde anvendelse på med passende tekniske tilpasninger. Oplysninger om disse kategorier af bygninger offentliggøres via et centralt informationssted.

Artikel 11

Adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur

1. Med forbehold af stk. 3 og uden at det berører ejendomsrettigheder, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til at udrulle deres net for egen regning frem til adgangspunktet.

2. Med forbehold af stk. 3 har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til adgang til al eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur med henblik på etablering af elementer af VHC-net, hvis duplikering er teknisk umulig eller økonomisk ineffektiv.

3. Alle indehavere af retten til at bruge adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur skal imødekomme alle rimelige skriftlige anmodninger om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet på fair, rimelige og

ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningen.

4. Hvis der ikke er fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur tilgængelig, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til efter aftale med ejeren og/eller abonnenten i overensstemmelse med national ret og at bruge den eksisterende bygningsinterne fysiske infrastruktur, i det omfang den er til rådighed og tilgængelig i henhold til stk. 3, at terminere deres net på abonnentens lokaliteter, forudsat at tredjeparters private ejendom påvirkes mindst muligt.

5. Denne artikel berører hverken ejendomsretten for ejeren af adgangspunktet eller den bygningsinterne fysiske infrastruktur, hvor indehaveren af brugsretten til den pågældende infrastruktur eller det pågældende adgangspunkt ikke er ejer heraf, og ejendomsretten for andre tredjeparter såsom grundejere og bygningsejere.

6. Senest den 12. november 2025 offentliggør BEREC efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer i det relevante omfang og under hensyntagen til veletablerede principper og de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for vilkårene og betingelserne for adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, herunder for anvendelsen af fair og rimelige vilkår og betingelser, og for de kriterier, som de nationale tvistbilæggelsesorganer bør følge ved bilæggelse af tvister.

Artikel 12

Digitalisering af centrale informationssteder

1. Centrale informationssteder stiller passende digitale værktøjer til rådighed såsom i form af webportaler, databaser, digitale platforme eller digitale applikationer for at muliggøre online udøvelse af alle rettigheder og online overholdelse af alle forpligtelser i denne forordning.

2. Medlemsstaterne kan sammenkoble eller helt eller delvis integrere flere eksisterende eller nyligt udviklede digitale værktøjer, der understøtter de centrale informationssteder omhandlet i stk. 1, i det omfang, det er passende, for at undgå duplikering af digitale værktøjer.

3. Medlemsstaterne opretter et centralt nationalt digitalt indgangspunkt, som består af en fælles brugergrænseflade, for at sikre uhindret adgang til de digitaliserede centrale informationssteder.

4. Medlemsstaterne sikrer tilstrækkelige tekniske, finansielle og personalemæssige ressourcer til at støtte udrulningen og digitaliseringen af centrale informationssteder.

Artikel 13

Bilæggelse af tvister

1. Uden at det berører muligheden for at indbringe en sag for en domstol, har alle parter ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan oprettet i henhold til artikel 14:

a) hvis der nægtes adgang til eksisterende infrastruktur, eller hvis der ikke er indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser, herunder pris, senest én måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang i medfør af artikel 3

b) i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i artikel 4 og 6, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister

c) hvis der ikke er indgået en aftale om koordinering af anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om koordinering af anlægsarbejder, eller

d) hvis der ikke er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur som omhandlet i artikel 11, stk. 2 eller 3, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om adgang.

Medlemsstaterne kan fastsætte, at det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan i tilfælde af tvister omhandlet i stk. 1, litra a) og d), hvor den enhed, hvorfra operatøren har anmodet om adgang, samtidig er den enhed, der har ret til at tildele anlægsrettigheder i forhold til den ejendom, på, i eller under hvilken genstanden for anmodningen om adgang befinder sig, også kan bilægge tvister om anlægsrettigheder.

2. Under fuld hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de principper, der er fastsat i de relevante vejledninger fra Kommissionen eller retningslinjer fra BEREC, træffer det nationale tvistbilæggelsesorgan, der er omhandlet i stk. 1, bindende afgørelse for at bilægge tvisten:

a) Senest 4 måner efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten for så vidt angår de tivster, der er omhandlet i stk. 1, litra a)

b) senest én måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten for så vidt angår de tivster, der er omhandlet i stk. 1, litra b), c) og d).

Disse frister må kun forlænges under behørigt begrundede særlige omstændigheder.

3. For så vidt angår tvister omhandlet i stk. 1, litra a), c) og d), kan de nationale tvistbilæggelsesorganers afgørelse bestå i, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant.

4. Tvistbilæggelsesorganerne offentliggør deres afgørelser under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder. Det centrale informationssted sikrer adgang til de afgørelser, der offentliggøres af tvistbilæggelsesorganerne.

Hvis tvisten vedrører adgang til en operatørs infrastruktur, og det nationale tvistbilæggelsesorgan er den nationale tilsynsmyndighed, tages der hensyn til de mål, der er fastsat i artikel 3 i direktiv (EU) 2018/1972, hvis det er relevant.

5. Denne artikel supplerer og berører ikke retsmidler og -procedurer i overensstemmelse med artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Artikel 14

Kompetente organer

1. Medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kompetente organer til at udføre de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1 (»det nationale tvistbilæggelsesorgan«).

2. Det nationale tvistbilæggelsesorgan skal være retligt adskilt fra og funktionelt uafhængigt af alle netoperatører og alle offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, der er berørt af tvisten. Medlemsstater, der stadig ejer eller kontrollerer netoperatører, sikrer en effektiv strukturel adskillelse af de opgaver, der er forbundet med de nationale tvistbilæggelsesprocedurer og det centrale informationssted, fra de aktiviteter, der er forbundet med ejerskab eller kontrol.

Nationale tvistbilæggelsesorganer handler uafhængigt og objektivt og må ikke søge eller modtage instrukser fra noget andet organ, når de afgør tvister, der indbringes for dem. Dette må ikke være til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med national ret. Kun kompetente klageinstanser har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser, der er truffet af de nationale tvistbilæggelsesorganer.

3. Det nationale tvistbilæggelsesorgan kan opkræve gebyrer for at dække omkostningerne ved at udføre de opgaver, det er blevet pålagt.

4. Alle parter, der er berørt af en tvist, samarbejder fuldt ud med det nationale tvistbilæggelsesorgan.

5. Opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i artikel 3-10, 12 og 13 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne på nationalt, regionalt eller lokalt niveau, alt efter hvad der er passende. For at dække omkostningerne ved at udføre disse opgaver kan der opkræves gebyrer for brugen af det centrale informationssted.

6. Stk. 2, første afsnit, finder tilsvarende anvendelse på de kompetente organer, der udfører et centralt informationssteds opgaver.

7. De kompetente organer udøver deres beføjelser upartisk, gennemsigtigt og rettidigt. Medlemsstaterne sikrer, at de har tilstrækkelige tekniske, finansielle og personalemæssige ressourcer til at udføre de opgaver, som de pålægges.

8. Medlemsstaterne offentliggør de opgaver, der skal udføres af det enkelte kompetente organ, via et centralt informationssted, navnlig hvis disse opgaver tildeles mere end ét kompetent organ, eller hvis de tildelte opgaver ændrer sig. Hvis det er relevant, rådfører de kompetente organer sig og samarbejder med hinanden om anliggender af fælles interesse.

9. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om, hvilke kompetente organer der i overensstemmelse med denne artikel skal udføre en opgave i henhold til denne forordning, og om deres respektive ansvarsområder samt om enhver ændring heraf, før en sådan udpegning eller ændring træder i kraft.

10. Alle afgørelser truffet af et kompetent organ skal i overensstemmelse med national ret kunne indbringes for en fuldt ud uafhængig klageinstans, herunder en instans, som har domstolskarakter. Artikel 31 i direktiv (EU) 2018/1972 finder tilsvarende anvendelse på alle klager i henhold til dette stykke.

Klageadgangen i overensstemmelse med første afsnit berører ikke parternes ret til at indbringe tvisten for den kompetente nationale domstol.

Artikel 15

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af denne forordning eller af eventuelle bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i artikel 14, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Artikel 16

Rapportering og overvågning

1. Senest den 12. maj 2028 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af denne forordning. Rapporten skal omfatte et resumé af virkningerne af de foranstaltninger, der fastsættes i denne forordning, og en vurdering af de fremskridt, der gøres med at nå målene heri, herunder om og hvordan denne forordning kan bidrage yderligere til at nå konnektivitetsmålene i afgørelse (EU) 2022/2481. [(*1)]

Rapporten skal omfatte enhver udvikling med hensyn til denne forordnings anvendelsesområde, som har en potentiel indvirkning på fremskridtene hen imod en hurtig og omfattende udrulning af VHC-net i landdistrikter, øområder og afsidesliggende områder såsom øer og bjergrige og tyndtbefolkede regioner samt på udviklingen af markedet for masteinfrastruktur og udbredelsen af forskellige backhaulløsninger, herunder satellitbackhaul i digital højhastighedskonnektivitet.

2. Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne om oplysninger, som skal forelægges uden unødigt ophold. Senest den 12. november 2025 fastsætter medlemsstaterne i tæt samarbejde med Kommissionen via Kommunikationsudvalget, som er oprettet i henhold til artikel 118 i direktiv (EU) 2018/1972, indikatorer for på passende vis at overvåge anvendelsen af denne forordning og mekanismen til at sikre periodisk dataindsamling og rapportering til Kommissionen.

Artikel 17

Ændring af forordning (EU) 2015/2120

I forordning (EU) 2015/2120 foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2 tilføjes følgende numre:

»5) »nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste«: nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste som defineret i artikel 2, nr. 7), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 (*1)

6) »indenlandsk kommunikation«: enhver nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, der originerer i forbrugerens indenlandske udbyders medlemsstat og terminerer ved et fastnet- eller mobilnummer i den nationale nummerplan i samme medlemsstat

7) »EU-intern kommunikation«: enhver nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, der originerer i forbrugerens indenlandske udbyders medlemsstat og terminerer ved et fastnet- eller mobilnummer i den nationale nummerplan i en anden medlemsstat.

(*1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (EUT L 321 af 17.12.2018 s. 36)«

2) I artikel 5a tilføjes følgende stykker:

»7. Fra den 1. januar 2029 må udbydere ikke anvende forskellige detailpriser for forbrugere af indenlandsk kommunikation og EU-intern kommunikation, forudsat at der vedtages tekniske regler om beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til f.eks. bæredygtighed, rimeligt forbrug og bekæmpelse af svig. Senest den 30. juni 2028 vedtager Kommissionen efter høring af BEREC en gennemførelsesretsakt, der fastsætter disse tekniske regler, efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 5b.

8. Fra den 1. januar 2025 kan udbydere på frivillig basis opfylde forpligtelsen i stk. 7 til ikke at anvende forskellige detailpriser. Disse udbydere er undtaget fra forpligtelserne i stk. 1 med forbehold af en politik om rimeligt forbrug, således at fordelene ved ensartede detailpriser for indenlandsk og EU-intern kommunikation kommer forbrugerne tidligere til gode. Med henblik herpå vedtager Kommissionen senest den 31. december 2024 efter høring af BEREC en gennemførelsesretsakt om rimeligt forbrug baseret på typiske forbrugsmønstre og foranstaltninger til bekæmpelse af svig. Denne gennemførelsesretsakt vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 5b, stk. 2.

9. Senest den 30. juni 2027 gennemgår Kommissionen efter høring af BEREC denne artikel, og på grundlag af vurderingen af dens virkning kan Kommissionen, hvis det er passende, beslutte at fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag med henblik på at ændre den.

10. Den i stk. 9 omhandlede vurdering skal omfatte:

a) udviklingen i engrosomkostningerne i forbindelse med levering af EU-intern kommunikation

b) udviklingen i konkurrencen på markedet for levering af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester og tendensen i detailpriserne for EU-intern kommunikation i de forskellige medlemsstater

c) udviklingen i forbrugerpræferencer og udvalget af særtilbud og bundter, for hvilke der ikke opkræves betaling på grundlag af faktisk forbrug af EU-intern kommunikation

d) den mulige indvirkning på de nationale markeder af leveringen af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester og navnlig på de detailpriser, der opkræves hos forbrugerne i almindelighed, under hensyntagen til omkostningerne i forbindelse med levering af EU-intern kommunikation og foranstaltningernes potentielle indvirkning på udbydernes indtægter og, hvis det er muligt, udbydernes investeringskapacitet, navnlig med henblik på den fremtidige udrulning af net i overensstemmelse med konnektivitetsmålene i afgørelse (EU) 2022/2481, hvis der ikke allerede anvendes yderligere gebyrer for EU-intern kommunikation

e) omfanget af brugen af, tilgængeligheden af samt konkurrenceevnen for nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester eller eventuelle alternativer til EU-intern kommunikation

f) udviklingen tarifplaner for så vidt angår EU-intern kommunikation, og navnlig i hvilken udstrækning gennemførelsen af foranstaltningerne i stk. 8 har skabt resultater i retning af en ophævelse af detailprisforskellene for forbrugerne mellem indenlandsk og EU-intern kommunikation.

11. Med henblik på at foretage den i stk. 9 omhandlede vurdering indsamler BEREC regelmæssigt relevante oplysninger fra de nationale tilsynsmyndigheder. Hvis det er relevant, kan de nationale tilsynsmyndigheder levere sådanne data i samarbejde med andre kompetente myndigheder. De data, som BEREC indsamler i henhold til nærværende stykke, indberettes til Kommissionen mindst én gang om året. Kommissionen offentliggør dem. For at sikre, at BEREC kan opfylde sine forpligtelser i henhold til nærværende stykke, er udbyderne forpligtet til at samarbejde ved at indgive de ønskede data, herunder fortrolige data, til de relevante nationale myndigheder.«

3) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 5b

Udvalgsprocedure

1. Med henblik på at opfylde sine forpligtelser i henhold til den20,00ne forordnings artikel 5a bistås Kommissionen af Kommunikationsudvalget nedsat ved artikel 118, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

2. Når der henvises til denne artikel, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.«

4) I artikel 10, stk. 5, ændres datoen »den 14. maj 2024« til datoen »den 30. juni 2032«.

Artikel 18

Ophævelse

1. Direktiv 2014/61/EU ophæves med virkning fra den 11. maj 2024.

2. Hvis de bestemmelser i denne forordning, der erstatter bestemmelserne i direktiv 2014/61/EU, finder anvendelse fra en senere dato, forbliver følgende tilsvarende bestemmelser i nævnte direktiv uanset denne artikels stk. 1 i kraft indtil samme dato, som anført nedenfor:

a) Nævnte direktivs artikel 4, stk. 2 og 3, og stk. 4, første punktum, artikel 6, stk. 1, 2, 3 og 5, og artikel 7, stk. 1 og 2, forbliver i kraft indtil den 12. maj 2026

b) Nævnte direktivs artikel 8, stk. 1-4, forbliver i kraft indtil den 12. februar 2026.

3. Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til denne forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilaget.

Artikel 19

Ikrafttræden og anvendelse

1. Denne forordning træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

2. Den finder anvendelse fra den 12. november 2025.

3. Uanset denne artikels stk. 2 finder:

a) artikel 5, stk. 6, og artikel 11, stk. 6, anvendelse fra den 11. maj 2024

b) artikel 17 anvendelse fra den 15. maj 2024

c) artikel 10, stk. 1, 2 og 3, anvendelse fra den 12. februar 2026

d) artikel 4, stk. 3, artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 2 og 3, og artikel 12, stk. 1, 2 og 3, anvendelse fra den 12. maj 2026.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. april 2024.

På Europa-Parlamentets vegne	*På Rådets vegne*
R. METSOLA	M. MICHEL
Formand	*Formand*

_____

(1) EUT C 349 af 29.9.2023, s. 116.

(2) Europa-Parlamentets holdning af 23.4.2024 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 29.4.2024.

(3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (EUT L 321 af 17.12.2018, s. 36).

(4) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

(5) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/588 af 15. marts 2023 om oprettelse af EU-programmet for sikker konnektivitet for perioden 2023-2027 (EUT L 79 af 17.3.2023, s. 1).

(6) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (EUT L 155 af 23.5.2014, s. 1).

(7) Kommissionens henstilling (EU) 2020/1307 af 18. september 2020 om en fælles EU-værktøjskasse til at reducere omkostningerne ved udrulning af net med meget høj kapacitet og sikre rettidig og investeringsvenlig adgang til 5G-radiofrekvenser med henblik på at fremme konnektivitet til støtte for den økonomiske genopretning efter covid-19-krisen i Unionen (EUT L 305 af 21.9.2020, s. 33).

(8) Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 249 af 17.9.2002, s. 21).

(9) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555 af 14. december 2022 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972 og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333 af 27.12.2022, s. 80).

(10) Kommissionens henstilling (EU) 2020/2245 af 18. december 2020 om relevante produkt- og tjenestemarkeder inden for den elektroniske kommunikationssektor, der kan forhåndsreguleres i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, 18.12.2020, C(2020) 8750 (EUT L 439 af 29.12.2020, s. 23).

(11) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab (Inspire) (EUT L 108 af 25.4.2007, s. 1).

(12) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygningers energimæssige ydeevne (EUT L 153 af 18.6.2010, s. 13).

(13) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36).

(14) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1724 af 2. oktober 2018 om oprettelse af en fælles digital portal, der giver adgang til oplysninger, procedurer og bistands- og problemløsningstjenester, og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012 (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 1).

(15) Artikel 3, stk. 1, litra a) i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 af 24. juni 2021 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 60).

(16) Artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/694 af 29. april 2021 om programmet for et digitalt Europa og om ophævelse af afgørelse (EU) 2015/2240 (EUT L 166 af 11.5.2021, s. 1).

(17) Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

(18) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 af 11. december 2018 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og Agenturet for Støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1211/2009 (EUT L 321 af 17.12.2018, s. 1).

(19) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og forordning (EU) nr. 531/2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1).

(20) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/612 af 6. april 2022 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (EUT L 115 af 13.4.2022, s. 1).

(21) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand (EUT L 435 af 23.12.2020, s. 1).

BILAG

Sammenligningstabel

Direktiv 2014/61/EU	Denne forordning
Artikel 1, stk. 1	Artikel 1, stk. 1
Artikel 1, stk. 2	Artikel 1, stk. 3
Artikel 1, stk. 3	Artikel 1, stk. 3
Artikel 1, stk. 4	Artikel 1, stk. 2
—	Artikel 1, stk. 4
—	Artikel 1, stk. 5
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3, stk. 1	Artikel 3, stk. 11
Artikel 3, stk. 2	Artikel 3, stk. 1

—	Artikel 3, stk. 2
—	Artikel 3, stk. 3
—	Artikel 3, stk. 4
Artikel 3, stk. 3	Artikel 3, stk. 5
—	Artikel 3, stk. 6
Artikel 3, stk. 3, andet afsnit	Artikel 3, stk. 7
Artikel 3, stk. 4	Artikel 13, stk. 1, litra a)
Artikel 3, stk. 5	Artikel 13, stk. 2 Artikel 13, stk. 3 Artikel 13, stk. 4, andet afsnit
—	Artikel 3, stk. 8
—	Artikel 3, stk. 9
—	Artikel 3, stk. 10
Artikel 3, stk. 6	Artikel 3, stk. 12
—	Artikel 3, stk. 13
Artikel 4, stk. 1	Artikel 4, stk. 1
Artikel 4, stk. 2	Artikel 4, stk. 3
—	Artikel 4, stk. 2
Artikel 4, stk. 3	Artikel 4, stk. 1 Artikel 4, stk. 3
Artikel 4, stk. 4, første punktum	Artikel 4, stk. 3
—	Artikel 4, stk. 4
Artikel 4, stk. 4, andet og tredje punktum	Artikel 4, stk. 1, andet og tredje afsnit
Artikel 4, stk. 5	Artikel 4, stk. 5
Artikel 4, stk. 6	Artikel 13, stk. 1, litra b) Artikel 13, stk. 2, litra b)
Artikel 4, stk. 7	Artikel 4, stk. 6 Artikel 4, stk. 7
Artikel 4, stk. 8	Artikel 4, stk. 8
Artikel 5, stk. 1	Artikel 5, stk. 1
Artikel 5, stk. 2	Artikel 5, stk. 2
—	Artikel 5, stk. 3
—	Artikel 5, stk. 4
Artikel 5, stk. 3	Artikel 13, stk. 1, litra c)
Artikel 5, stk. 4	Artikel 13, stk. 2, litra b) Artikel 13, stk. 3
Artikel 5, stk. 5	Artikel 5, stk. 5
—	Artikel 5, stk. 6
Artikel 6, stk. 1	Artikel 6, stk. 1
Artikel 6, stk. 2	—

Artikel 6, stk. 3	Artikel 6, stk. 1
Artikel 6, stk. 4	Artikel 13, stk. 1, litra b), og stk. 2, litra b)
Artikel 6, stk. 5	Artikel 6, stk. 2
—	Artikel 7, stk. 1
Artikel 7, stk. 1	Artikel 7, stk. 2
Artikel 7, stk. 2	Artikel 7, stk. 3
—	Artikel 7, stk. 4
Artikel 7, stk. 3	Artikel 7, stk. 5
—	Artikel 7, stk. 6 Artikel 7, stk. 7 Artikel 7, stk. 8 Artikel 7, stk. 9 Artikel 7, stk. 10 Artikel 7, stk. 11 Artikel 7, stk. 12
Artikel 7, stk. 4	—
—	Artikel 8
—	Artikel 9
Artikel 8, stk. 1	Artikel 10, stk. 1
Artikel 8, stk. 2	Artikel 10, stk. 2
Artikel 8, stk. 3	Artikel 10, stk. 6
Artikel 8, stk. 4	Artikel 10, stk. 7 Artikel 10, stk. 8
Artikel 9, stk. 1	Artikel 11, stk. 1
Artikel 9, stk. 2	Artikel 11, stk. 2
Artikel 9, stk. 3	Artikel 11, stk. 3 Artikel 13, stk. 1, litra d) Artikel 13, stk. 2
Artikel 9, stk. 4	Artikel 11, stk. 3
Artikel 9, stk. 5	Artikel 11, stk. 4
Artikel 9, stk. 6	Artikel 11, stk. 5
—	Artikel 11, stk. 6
—	Artikel 12
—	Artikel 13, stk. 1, andet afsnit
—	Artikel 13, stk. 4, første afsnit
—	Artikel 13, stk. 5
Artikel 10, stk. 1	Artikel 14, stk. 1
Artikel 10, stk. 2	Artikel 14, stk. 2 og 3

Artikel 10, stk. 3	Artikel 14, stk. 4
Artikel 10, stk. 4	Artikel 14, stk. 5
—	Artikel 14, stk. 6
—	Artikel 14, stk. 7
Artikel 10, stk. 5	Artikel 14, stk. 9
Artikel 10, stk. 6	Artikel 14, stk. 10
Artikel 11	Artikel 15
Artikel 12	Artikel 16, stk. 1
—	Artikel 16, stk. 2
—	Artikel 17
—	Artikel 18
Artikel 13	—
Artikel 14	Artikel 19
Artikel 15	—

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1309/oj

ISSN 1977-0634 (electronic edition)

Bilag 2

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/1972

af 11. december 2018

om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation

(omarbejdning)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg[1],

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget [2],

efter den almindelige lovgivningsprocedure [3], og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF[4], 2002/20/EF[5], 2002/21/EF[6] og 2002/22/EF[7] er blevet væsentligt ændret. Da der skal foretages yderligere ændringer i disse direktiver, bør de af klarhedshensyn omarbejdes.

(2) Kommissionen skal jævnligt tage de fem direktiver, der indgår i det nuværende regelsæt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF[8], op til fornyet vurdering, navnlig for at afgøre, om den teknologiske og markedsmæssige udvikling giver grund til ændringer.

(3) I dens meddelelse af 6. maj 2015, der fastsætter strategien for det digitale indre marked, angav Kommissionen, at dens revision af regelsættet for telekommunikation ville lægge vægt på foranstaltninger, der tager sigte på at skabe incitamenter til investering i højhastighedsbredbåndsnet, opnå en mere sammenhængende tilgang til radiofrekvenspolitik og -forvaltning på det indre marked, skabe de rette betingelser for et reelt indre marked ved at håndtere opsplitningen i reguleringen, sikre effektiv forbrugerbeskyttelse, lige vilkår for alle markedsdeltagere og ensartet anvendelse af reglerne samt etablere mere effektive institutionelle rammer for reguleringen.

(4) Dette direktiv er et led i en »målrettet regulering« (REFIT), hvis anvendelsesområde omfatter fire direktiver, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009[9]. Hvert af disse direktiver indeholder foranstaltninger, der gælder for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, i overensstemmelse med baggrunden for lovgivningen i en sektor, hvor virksomhederne har været vertikalt integrerede, dvs. aktive inden for udbud af både net og tjenester. Revisionen er en anledning til at omarbejde de fire direktiver for at forenkle den nuværende struktur med henblik på at gøre den mere sammenhængende og lettilgængelig i forhold til

Refitmålet. Den giver også mulighed for at tilpasse strukturen til den nye markedssituation, hvor udbud af kommunikationstjenester ikke længere nødvendigvis er knyttet sammen med udbud af et net. Som fastsat i den interinstitutionelle aftale af 28. november 2001 om en mere systematisk omarbejdning af retsakter[10] består omarbejdning i, at der vedtages en ny retsakt, der i én og samme tekst samler både de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og de uændrede bestemmelser i denne retsakt. Forslaget til omarbejdning vedrører de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og omfatter accessorisk kodificering af de uændrede bestemmelser i den tidligere retsakt sammen med nævnte indholdsmæssige ændringer.

(5) Dette direktiv skaber en retlig ramme for at sikre frit udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, således at disse kun er underlagt de vilkår, der er fastsat i dette direktiv, og begrænsningerne i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), navnlig foranstaltninger vedrørende den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, og i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«).

(6) Dette direktiv indskrænker ikke de enkelte medlemsstaters mulighed for at træffe nødvendige foranstaltninger til sikring af deres væsentlige sikkerhedsinteresser, beskyttelse af den offentlige orden og den offentlige sikkerhed samt til skabelse af de rette betingelser for efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, under hensyntagen til at enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved chartret, navnlig artikel 7, 8 og 11, såsom begrænsninger vedrørende behandling af oplysninger, skal være fastlagt i lovgivningen, respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold og være underlagt proportionalitetsprincippet, jf. chartrets artikel 52, stk. 1.

(7) Konvergensen mellem tele-, medie- og IT-sektoren betyder, at alle elektroniske kommunikationsnet og -tjenester så vidt muligt bør være omfattet af en samlet europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, der indføres ved et enkelt direktiv, idet der dog kan være områder, for hvilke det er bedre at fastsætte umiddelbart gældende regler ved forordning. Det er nødvendigt at adskille regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester fra regulering af indhold. Derfor omfatter dette direktiv ikke indholdet i de tjenester, der leveres via elektroniske kommunikationsnet ved hjælp af elektroniske kommunikationstjenester, f.eks. radio- og tv-udsendelsers indhold, finansielle ydelser og visse informationssamfundsydelser, og berører ikke foranstaltninger, der i henhold til EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan for så vidt angår sådanne tjenester med henblik på at fremme kulturel og sproglig mangfoldighed og varetage forsvaret af mediepluralisme. Indholdet af tv-programmer er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU[11]. Reguleringen af audiovisuel politik og audiovisuelt indhold sigter mod at opfylde mål af almen interesse, som f.eks. ytringsfrihed, mediepluralisme, upartiskhed, kulturel og sproglig mangfoldighed, social inklusion, forbrugerbeskyttelse og beskyttelse af mindreårige. Adskillelsen mellem regulering af elektronisk kommunikation og regulering af indhold hindrer ikke, at der tages hensyn til den forbindelse, der er mellem de to områder, navnlig med henblik på at garantere mediepluralisme, kulturel mangfoldighed og forbrugerbeskyttelse. De kompetente myndigheder bør inden for rammerne af deres beføjelser bidrage til at sikre gennemførelsen af politikker med sigte på at fremme disse mål.

(8) Dette direktiv omfatter udstyr til bilradio og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv, men berører ikke anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU[12] på radioudstyr.

(9) For at gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at opfylde de mål, der er opstillet i dette direktiv, navnlig om gennemgående interoperabilitet, bør direktivets anvendelsesområde omfatte visse aspekter af radioudstyr som defineret i direktiv 2014/53/EU og forbrugerudstyr til digitalt tv for at lette adgangen for slutbrugere med handicap. Det er vigtigt, at nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder tilskynder netoperatører og udstyrsfabrikanter til at samarbejde om at lette adgangen til elektroniske kommunikationstjenester for slutbrugere med handicap. Ikkeeksklusiv anvendelse af radiofrekvenser med henblik på egenanvendelse af radioterminaludstyr bør, skønt anvendelsen ikke har forbindelse med en økonomisk aktivitet, også være omfattet af dette direktiv, så der sikres en koordineret fremgangsmåde for så vidt angår tilladelsesordninger.

(10) Visse elektroniske kommunikationstjenester i henhold til dette direktiv kunne også falde inden for definitionen af »tjeneste i informationssamfundet« i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535[13]. Disse elektroniske kommunikationstjenester er også omfattet af det nævnte direktivs bestemmelser, der gælder for tjenester i informationssamfundet, for så vidt som dette direktiv eller andre EU-retsakter ikke indeholder mere specifikke bestemmelser for de elektroniske kommunikationstjenester. Elektroniske kommunikationstjenester som f.eks. taletelefonitjenester, beskedtjenester og elektroniske posttjenester er dog omfattet af nærværende direktiv. En og samme virksomhed, f.eks. en internetudbyder, kan tilbyde både elektronisk kommunikation, som f.eks. adgang til internettet, og tjenester, som ikke er omfattet af nærværende direktiv, f.eks. levering af webbaseret, ikkekommunikationsrelateret indhold.

(11) Samme virksomhed, f.eks. en kabeloperatør, kan både tilbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, såsom overføring af tv-signaler, og tjenester, der ikke omhandles i dette direktiv, såsom kommercialisering af et tilbud om indholdsbaseret radio- eller tv-spredningsvirksomhed, og derfor kan en sådan virksomhed pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med dens aktivitet som udbyder eller distributør af radio- eller tv-spredningsvirksomhed i medfør af bestemmelser, der ikke indeholdes i dette direktiv, med forbehold af de i bilaget til dette direktiv indeholdte vilkår.

(12) Regelsættet bør omfatte brugen af radiofrekvenser til alle elektroniske kommunikationsnet, herunder den voksende egenanvendelse af radiofrekvenser, som ikke nødvendigvis er et led i en bestemt økonomisk aktivitet, til nye typer net, der udelukkende består af autonome systemer af mobilt radioudstyr, der er trådløst forbundet uden nogen central styring eller centraliseret netoperatør. I den trådløse 5G-kommunikation, der er undervejs, vil der sandsynligvis navnlig udvikle sig sådanne net uden for bygninger og på vejene, til brug i forbindelse med transport, energi, forskning og udvikling, e-sundhed, civilbeskyttelse og katastrofehjælp, tingenes internet, kommunikation mellem maskiner og netforbundne biler. Derfor bør medlemsstaterne, hvis de på grundlag af artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvender yderligere nationale krav til ibrugtagning eller anvendelse af sådant radioudstyr eller begge for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne og undgå skadelig interferens, tage hensyn til principperne for det indre marked.

(13) Kravene til de elektroniske kommunikationsnets ydeevne er konstant stigende. Mens der tidligere især blev lagt vægt på at stille større båndbredde til rådighed, både i almin-

delighed og for den enkelte bruger, får andre parametre såsom latenstid, tilgængelighed og pålidelighed stadig større betydning. For i dag at imødekomme denne efterspørgsel anlægges der optiske fibernet længere og længere ud til brugerne, og fremtidige »net med meget høj kapacitet« skal have præstationsparametre svarende til dem, som et net baseret på optiske fiberelementer, der som minimum dækker strækningen frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, kan levere. For en fast forbindelse betyder dette en netpræstation svarende til, den, der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til et flerfamiliehus, betragtet som leveringsstedet, og for en trådløs forbindelse betyder det en netpræstation svarende til, hvad der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til basisstationen, betragtet som leveringsstedet. Variationer i slutbrugernes oplevelse, som skyldes de forskellige egenskaber ved det medium, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet, bør ikke tages i betragtning med henblik på at fastslå, hvorvidt et trådløst net kan anses for at levere en tilsvarende netpræstation. I overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet bør andre teknologier og transmissionsmedier ikke udelukkes, hvis de er sammenlignelige med dette referencescenarie for så vidt angår ydeevne. Etableringen af sådanne »net med meget høj kapacitet« vil sandsynligvis yderligere øge nettenes ydeevne og bane vejen for udrulning af fremtidige generationer af trådløse net baseret på forbedrede radiogrænseflader og en tættere netarkitektur.

(14) Der er behov for at tilpasse nogle af definitionerne for at sikre, at de er i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet og for at holde trit med den teknologiske udvikling, herunder nye former for netforvaltning, såsom ved hjælp af softwareemulerede net eller softwaredefinerede net. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling har medført, at nettene er gået over til IP-teknologi (»Internet Protocol«), og at slutbrugerne har fået mulighed for at vælge mellem flere konkurrerende udbydere af taletelefoni. Derfor bør udtrykket »offentligt tilgængelig telefonitjeneste«, der udelukkende er anvendt i direktiv 2002/22/EF og i vid udstrækning opfattes som en henvisning til de traditionelle analoge telefonitjenester, erstattes af det mere tidssvarende og teknologineutrale udtryk »talekommunikationstjeneste«. Betingelserne for udbuddet af en tjeneste bør adskilles fra de egentlige definitoriske elementer i en talekommunikationstjeneste, dvs. en offentlig tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan, uanset om en sådan tjeneste er baseret på kredsløbskoblet eller pakkekoblet teknologi. Det ligger i en sådan tjenestes natur, at den går begge veje og giver begge parter mulighed for at kommunikere. En tjeneste, der ikke opfylder alle disse betingelser, f.eks. en »klik-selv«-funktion på et kundeservicewebsted, er ikke en sådan tjeneste. Talekommunikationstjenester omfatter også kommunikationsmidler specifikt beregnet til slutbrugere med handicap, som gør brug af tekstrelæ eller totale konversationstjenester.

(15) De tjenester, der anvendes til kommunikationsformål, og de tekniske midler til leveringen heraf har udviklet sig betydeligt. I stedet for traditionelle taletelefonitjenester, tekstbeskeder (SMS) og elektroniske posttjenester anvender slutbrugerne i stigende grad funktionelt tilsvarende onlinetjenester som f.eks. internettelefoni, beskedtjenester og webbaserede e-posttjenester. For at sikre, at slutbrugerne og deres rettigheder beskyttes effektivt og på samme måde, når de benytter funktionelt ækvivalente tjenester, bør en fremtidsorienteret definition af elektroniske kommunikationstjenester ikke baseres på rent tekniske parametre, men snarere bygge på en funktionel tilgang. Regulerin-

gen bør have en passende rækkevidde for at opfylde sine almennyttige mål. Mens »overføring af signaler« fortsat er et vigtigt parameter, når det fastslås, hvilke tjenester der er omfattet af dette direktiv, bør definitionen også omfatte andre tjenester, som muliggør kommunikation. Fra en slutbrugers synspunkt er det ikke relevant, om en udbyder overfører signalerne selv, eller om kommunikationen leveres via en internetadgangstjeneste. Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør derfor omfatte tre typer tjenester, der delvis kan overlappe hinanden, nemlig internetadgangstjenester som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120[14], interpersonelle kommunikationstjenester som defineret i dette direktiv, og tjenester, der udelukkende eller hovedsagelig består i overføring af signaler. Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør fjerne de tvetydigheder, der er konstateret i gennemførelsen af den definitionen som forelå inden vedtagelsen af dette direktiv, og muliggøre en nøje afpasset anvendelse, bestemmelse for bestemmelse, af de specifikke rettigheder og forpligtelser i regelsættet på de forskellige typer tjenester. Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med elektroniske kommunikationstjenester bør, uanset om den sker mod betaling eller ej, være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679[15].

(16) For at falde ind under definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste skal en tjeneste normalt ydes mod betaling. I den digitale økonomi anser markedsdeltagerne i stigende grad oplysninger om brugerne for at have monetær værdi. Elektroniske kommunikationstjenester udbydes ofte til slutbrugeren ikke kun mod penge, men i stigende grad og navnlig mod afgivelse af personoplysninger eller andre oplysninger. Begrebet betaling bør derfor omfatte situationer, hvor udbyderen af en tjeneste anmoder slutbrugeren om personoplysninger som omhandlet i forordning (EU) 2016/679 eller andre oplysninger, og slutbrugeren bevidst afgiver sådanne oplysninger direkte eller indirekte til udbyderen. Det bør også omfatte situationer, hvor slutbrugeren giver adgang til oplysninger uden aktivt at afgive disse, f.eks. personoplysninger, herunder IP-adresse, eller andre automatisk genererede oplysninger som f.eks. oplysninger, der indsamles og overføres ved hjælp af en cookie. I overensstemmelse med retspraksis fra Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) vedrørende artikel 57 i TEUF[16] er der også tale om betaling som omhandlet i TEUF, selv om tjenesteudbyderen ikke modtager betaling af modtageren af tjenesteydelsen, men i stedet af tredjemand. Begrebet betaling bør derfor også omfatte situationer, hvor slutbrugeren udsættes for reklamer som betingelse for at få adgang til en tjeneste, og situationer, hvor tjenesteudbyderen omsætter personoplysninger, som vedkommende har indsamlet, i penge i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679.

(17) Interpersonelle kommunikationstjenester er tjenester, der muliggør kommunikation mellem personer og interaktiv udveksling af oplysninger, og omfatter tjenester som traditionelle taleopkald mellem to personer, men også alle former for e-mail, beskedtjenester og gruppechat. Interpersonelle kommunikationstjenester omfatter kun kommunikation mellem et afgrænset, dvs. ikke potentielt ubegrænset, antal fysiske personer, der bestemmes af afsenderen af kommunikationen. Kommunikation, der involverer juridiske personer, bør falde inden for definitionen i de tilfælde, hvor fysiske personer handler på vegne af disse juridiske personer eller er involveret på mindst én side af kommunikationen. Interaktiv kommunikation indebærer, at tjenesten giver modtageren af oplysningerne mulighed for at svare. Tjenester, der ikke opfylder disse krav, såsom lineær spredning, video on demand, websteder, sociale netværk, blogs eller udveksling af oplysninger mellem maskiner, bør ikke betragtes som interpersonelle

kommunikationstjenester. En tjeneste bør under særlige omstændigheder ikke betragtes som en interpersonel kommunikationstjeneste, når den interpersonelle og interaktive kommunikationsmulighed udgør en mindre og rent accessorisk funktion, der er knyttet til en anden tjeneste, og som af objektive tekniske grunde ikke kan anvendes uden den primære tjeneste, og hvis integration i den primære tjeneste ikke er et middel til at omgå anvendelsen af reglerne for elektroniske kommunikationstjenester. Da begreberne »mindre« og »rent accessorisk« udgør en undtagelse fra definitionen, bør de fortolkes snævert og fra et objektivt slutbrugerperspektiv. En interpersonel kommunikationsfunktion kan betragtes som mindre, hvis dens objektive nytte for en slutbruger er meget begrænset, og hvis den i virkeligheden knap nok anvendes af slutbrugerne. Et eksempel på en funktion, der kunne anses for at falde uden for anvendelsesområdet for definitionen på interpersonelle kommunikationstjenester, kunne i princippet være en kommunikationskanal i forbindelse med onlinespil, alt afhængigt af egenskaberne ved tjenestens kommunikationsmulighed.

(18) Interpersonelle kommunikationstjenester, der anvender numre i en national eller international nummerplan, etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer. Disse nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester omfatter både tjenester, der er tildelt slutbrugernumre med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet, og tjenester, der giver slutbrugere mulighed for at få forbindelse til personer, der har fået tildelt sådanne numre. Den blotte anvendelse af et nummer som et identifikationsmiddel bør ikke sidestilles med anvendelse af et nummer til tilslutning til offentligt tildelte numre og bør derfor ikke i sig selv betragtes som tilstrækkelig til, at en tjeneste betragtes som en nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste. Nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester bør kun være underlagt forpligtelser, hvis almenvellet kræver, at der anvendes bestemte reguleringsmæssige forpligtelser for alle typer interpersonelle kommunikationstjenester, uanset om de anvender numre til at udbyde deres tjeneste eller ej. Det er rimeligt at behandle nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester anderledes, da de deltager i, og dermed også nyder godt af, et offentligt garanteret interoperabelt økosystem.

(19) Et nettermineringspunkt (NTP) udgør i reguleringsøjemed en grænse mellem regelsættet for elektroniske kommunikationsnet og tjenester på den ene side og reguleringen af teleterminaludstyr på den anden. Det er de nationale tilsynsmyndigheders ansvar at fastlægge nettermineringspunkternes placering. På baggrund af de nationale tilsynsmyndigheders praksis og i betragtning af de mange forskellige fastnettopologier og trådløse topologier bør Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (»BEREC«) i tæt samarbejde med Kommissionen vedtage retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i overensstemmelse med dette direktiv fastlægges i de forskellige konkrete tilfælde.

(20) Den tekniske udvikling gør det muligt for slutbrugerne at få adgang til beredskabstjenester, ikke kun ved taleopkald, men også ved hjælp af andre interpersonelle kommunikationstjenester. Begrebet alarmkommunikation bør derfor omfatte alle de interpersonelle kommunikationstjenester, der gør det muligt at få adgang til sådanne beredskabstjenester. Det bygger på begreber, der allerede er fastlagt i EU-retten, nemlig en alarmcentral og den mest passende alarmcentral som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/758[17] og »beredskabstjeneste« som defineret i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 305/2013[18].

(21) De nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders tiltag bør være baseret på et harmoniseret sæt af målsætninger og principper, og de bør, når det er

nødvendigt, koordinere deres tiltag med myndighederne i andre medlemsstater og med BEREC, når de udfører deres opgaver i henhold til nærværende regelsæt.

(22) De opgaver, som er tildelt de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv, bidrager til gennemførelsen af mere generelle politikker inden for områderne kultur, beskæftigelse, miljø, social samhørighed samt by- og landsplanlægning.

(23) Regelsættet bør ud over de eksisterende tre hovedmålsætninger om at fremme konkurrence, det indre marked og slutbrugernes interesser forfølge endnu et mål, der vedrører konnektivitet og udtrykkes i resultater: udbredt adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet for alle unionsborgere og Unionens virksomheder på grundlag af rimelige priser og valgmuligheder, effektiv og fair konkurrence, åben innovation, effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, fælles regler og forudsigelige reguleringstilgange på det indre marked samt de nødvendige sektorspecifikke regler til beskyttelse af unionsborgernes interesser. For medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt interessenter betyder dette konnektivitetsmål på den ene side, at de skal sigte mod net med størst mulig kapacitet og tjenester, der er økonomisk bæredygtige inden for et bestemt område, og på den anden side, at de skal tilstræbe territorial samhørighed gennem konvergens for så vidt angår den kapacitet, der er til rådighed i forskellige områder.

(24) Fremskridt hen imod opfyldelsen af de generelle mål i dette direktiv bør understøttes af et robust system til Kommissionens løbende evaluering og benchmarking af medlemsstaterne for så vidt angår tilgængeligheden af net med meget høj kapacitet hos alle større socioøkonomiske drivkræfter som f.eks. skoler, transportknudepunkter og større udbydere af offentlige tjenester såvel som stærkt digitaliserede virksomheder, tilgængeligheden af uafbrudt 5G-dækning i byområder og langs store landtransportveje samt tilgængeligheden til alle husstande i hver medlemsstat af elektroniske kommunikationsnet, der kan yde mindst 100Mbit/s, og som hurtigt kan opgraderes til gigabithastigheder. Med henblik herpå bør Kommissionen fortsætte med at overvåge medlemsstaternes resultater, herunder indekser, der sammenfatter relevante indikatorer for Unionens digitale resultater og følger udviklingen i medlemsstaternes digitale konkurrenceevne, såsom indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund, og om nødvendigt udarbejde nye metoder og nye objektive, konkrete og målbare kriterier for benchmarking af medlemsstaternes effektivitet.

(25) Princippet om, at medlemsstaterne bør anvende EU-retten på en teknologineutral måde, dvs. at en national tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed hverken bør påtvinge eller diskriminere til fordel for brugen af en bestemt type teknologi, udelukker ikke, at der, når det er berettiget for at nå målene for regelsættet, tages rimelige skridt til at fremme visse specifikke tjenester, som f.eks. digitalt tv, som et middel til øget radiofrekvenseffektivitet. Endvidere udelukker dette princip ikke, at der tages hensyn til, at visse transmissionsmedier har fysiske egenskaber og arkitekturtræk, der kan være overlegne med hensyn til tjenestekvalitet, kapacitet, vedligeholdelsesomkostninger, energieffektivitet, forvaltningsmæssig fleksibilitet, pålidelighed, robusthed og skalerbarhed og i sidste ende præstationer, hvilket kan afspejles i de skridt, der tages med henblik på forfølgelsen af de forskellige reguleringsmål.

(26) Der bør tilskyndes til både reelle investeringer og konkurrence, som går hånd i hånd, således at økonomisk vækst, innovation og forbrugernes valgmuligheder øges.

(27) Konkurrencen fremmes bedst ved at sikre et økonomisk effektivt niveau for investering i nye og eksisterende infrastrukturer, suppleret med regulering, hvor det måtte være nødvendigt, for at opnå effektiv konkurrence i detailleddet. Et effektivt infrastrukturba-

seret konkurrenceniveau findes, når infrastrukturoverlapningen er af et omfang, der betyder, at investorer kan forventes at opnå et rimeligt udbytte på baggrund af fornuftige forventninger til udviklingen i markedsandele.

(28) Det er nødvendigt at skabe passende incitamenter for investering i nye net med meget høj kapacitet, der støtter innovationen i forbindelse med indholdsrige internettjenester og styrker Unionens internationale konkurrenceevne. Sådanne net har et enormt potentiale til at give forbrugerne og erhvervslivet i hele Unionen fordele. Det er derfor afgørende at fremme bæredygtige investeringer i udviklingen af disse nye net, idet man fastholder konkurrencen, da der fortsat er flaskehalse og adgangsbarrierer på infrastrukturniveau, og øger forbrugernes valgmuligheder gennem forudsigelighed og sammenhæng i reguleringen.

(29) Målet er gradvis at mindske mængden af forhåndsregulerende sektorspecifikke bestemmelser, efterhånden som konkurrencen på markederne udvikler sig, og i sidste instans at sikre, at den elektroniske kommunikation reguleres udelukkende gennem konkurrenceretten. Da markederne for elektronisk kommunikation har udvist stærk konkurrencedynamik de seneste år, er det meget vigtigt, at forhåndsregulerede forpligtelser kun benyttes, hvor der ikke er effektiv og bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Sigtet med forhåndsregulering er at opnå fordele for slutbrugerne ved at sikre effektiv konkurrence på detailmarkederne på et varigt grundlag. Forpligtelser på engrosniveau bør indføres, hvis konkurrencen på et eller flere detailmarkeder sandsynligvis ikke vil blive effektiv uden sådanne forpligtelser. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseprocessen gradvist kan konstatere, at der findes konkurrencedygtige detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau. I et sådant tilfælde bør den nationale tilsynsmyndighed konkludere, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på engrosniveau, og foretage en vurdering af det tilsvarende relevante engrosmarked med henblik på at tilbagetrække forhåndsreguleringen. I den forbindelse bør den nationale tilsynsmyndighed tage hensyn til eventuelle løftestangseffekter mellem engrosmarkeder og relaterede detailmarkeder, hvilket kan kræve, at adgangsbarrierer på infrastrukturniveau fjernes med henblik på at sikre langsigtet konkurrence på detailniveau.

(30) Elektronisk kommunikation er ved at blive uundværlig for et stigende antal sektorer. Tingenes internet er et eksempel på, hvordan overføring af radiosignaler, der er grundlaget for elektronisk kommunikation, er i stadig udvikling og påvirker den samfundsmæssige og forretningsmæssige virkelighed. For at vi kan drage størst mulig fordel af denne udvikling, er det afgørende, at der indføres og tages hensyn til nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer i radiofrekvensforvaltningen. Da andre teknologier og applikationer, der anvender radiofrekvenser, også er genstand for stigende efterspørgsel og kan styrkes ved integration af eller kombination med elektronisk kommunikation, bør radiofrekvensforvaltningen, hvor det er hensigtsmæssigt, følge en tværsektoriel tilgang for at sikre en mere effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne.

(31) Strategisk planlægning, samordning og i givet fald harmonisering på EU-plan kan medvirke til at sikre, at radiofrekvensbrugerne får fuldt udbytte af fordelene ved det indre marked, og at Unionens interesser forsvares effektivt på globalt plan. Derfor bør det være muligt at vedtage flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, hvor det er hensigtsmæssigt. Det første af sådanne programmer blev fastlagt ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU[19], som fastlægger politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af brugen af radiofrekvenser

i Unionen. Det bør være muligt for disse politiske retningslinjer og målsætninger at indeholde henvisninger til den adgang til og den effektive udnyttelse af radiofrekvenser, der er en forudsætning for etableringen af et funktionsdygtigt indre marked, i overensstemmelse med dette direktiv.

(32) Landegrænser bliver i stigende grad irrelevante for fastlæggelsen af, hvordan frekvensressourcerne udnyttes optimalt. Ubegrundede forskelle mellem de nationale politikker medfører øgede omkostninger og tabte markedsmuligheder for frekvensbrugerne og forsinker innovationen til skade for et velfungerende indre marked og forbrugerne og økonomien som helhed.

(33) Bestemmelserne om radiofrekvensforvaltning i dette direktiv bør være i overensstemmelse med arbejdet i internationale og regionale organisationer, der beskæftiger sig med radiofrekvensforvaltning, såsom Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU) og Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT), for at sikre en effektiv forvaltning og harmonisering af radiofrekvensanvendelsen i hele Unionen og mellem medlemsstaterne og andre medlemmer af ITU.

(34) I overensstemmelse med princippet om adskillelse af regulerings- og driftsopgaver bør medlemsstaterne, for at sikre de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uvildige afgørelser, garantere disses uafhængighed. Dette krav om uafhængighed berører hverken medlemsstaternes institutionelle autonomi og forfatningsmæssige forpligtelser eller princippet om neutralitet i forhold til de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne, jf. artikel 345 i TEUF. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør råde over de nødvendige personale- og ekspertressourcer samt økonomiske midler til at udføre deres opgaver.

(35) Visse opgaver i henhold til direktivet som f.eks. forhåndsregulering af markedet, herunder indførelse af forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik og bilæggelse af tvister mellem virksomheder, bør kun varetages af de nationale tilsynsmyndigheder, dvs. organer, som er uafhængige af både sektoren og enhver ydre indblanding i form af politisk pres. Medmindre andet er fastsat, bør medlemsstaterne kunne tildele andre tilsynsopgaver, der er fastsat i dette direktiv, til enten de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder. Under gennemførelsen bør medlemsstaterne fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til tildelingen af de opgaver, der fulgte af gennemførelsen af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009, navnlig opgaverne vedrørende markedskonkurrence eller markedsadgang. Hvis opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, bør disse andre kompetente myndigheder tilstræbe at høre de nationale tilsynsmyndigheder, inden de træffer en afgørelse. I henhold til princippet om godt samarbejde bør de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udveksle oplysninger med henblik på udøvelsen af deres opgaver.

(36) Dette direktiv indeholder ingen materielle bestemmelser om åben internetadgang eller roaming og berører ikke fordelingen af beføjelser til de nationale tilsynsmyndigheder i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012 ([20]) og i forordning (EU) 2015/2120. På den anden side fastsætter dette direktiv endvidere, at de nationale tilsynsmyndigheder er kompetente med henblik på vurdering og nøje overvågning af markedsadgang og konkurrencespørgsmål, der potentielt påvirker slutbrugeres ret til åben internetadgang.

(37) De nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed blev styrket i forbindelse med revisionen af rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation, der blev gennemført i 2009, så de kan anvende regelsættet med større gennemslagskraft, og deres autoritet

og forudsigeligheden i deres afgørelser øges. Til dette formål måtte det udtrykkelig fastsættes i national ret, at den nationale tilsynsmyndighed i udførelsen af sine opgaver er beskyttet mod indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. En sådan påvirkning udefra gør en instans, der medvirker i den nationale lovgivningsproces, uegnet til at fungere som tilsynsmyndighed under regelsættet. Derfor måtte der på forhånd opstilles regler for, på hvilket grundlag ledelsen for en national tilsynsmyndighed kan afskediges, så enhver rimelig tvivl om tilsynsmyndighedens uafhængighed og upåvirkelighed over for eksterne faktorer fjernes. For at undgå vilkårlige afskedigelser bør medlemmer, der afskediges, have ret til at anmode om, at de kompetente retsinstanser efterprøver, om der foreligger en gyldig grund til afskedigelserne, jf. de grunde, der betragtes som gyldige i henhold til dette direktiv. Sådanne afskedigelser bør kun begrundes i medlemmets personlige eller faglige kvalifikationer. Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder har deres eget budget, der navnlig sætter dem i stand til at ansætte tilstrækkeligt kvalificeret personale. Af hensyn til åbenhed i forvaltningen bør dette budget hvert år offentliggøres. Inden for rammerne af deres budget bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne forvalte deres personalemæssige og økonomiske ressourcer i fuld uafhængighed. For at sikre upartiskhed bør medlemsstater, der stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, som gennem administrationsgebyrer bidrager til den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheders budget, sikre, at der er effektiv strukturel adskillelse mellem aktiviteterne i forbindelse med ejerskab eller kontrol og udøvelsen af kontrol over budgettet.

(38) Det er nødvendigt yderligere at styrke de nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed for at sikre, at deres ledelse og medlemmer er upåvirkelige over for pres udefra, ved at fastsætte mindstekrav til, hvilke kvalifikationer disse skal have for at kunne udnævnes, og en minimumsvarighed for deres mandat. For at afhjælpe risikoen for, at tilsynsmyndighederne varetager interesser i sektoren (»regulatory capture«), sikre kontinuitet og styrke uafhængigheden bør medlemsstaterne desuden overveje at begrænse muligheden for at forny mandatet for ledelsen eller bestyrelsesmedlemmerne og oprette en passende rotationsordning for bestyrelsen og den øverste ledelse. Dette kan være f.eks. gøres ved at udnævne de første medlemmer af det kollegiale organ for forskellige perioder, så de forskellige medlemmers såvel som deres efterfølgeres mandater ikke udløber på samme tidspunkt.

(39) De nationale tilsynsmyndigheder bør stå til ansvar for den måde, hvorpå de udfører deres opgaver, og bør være forpligtet til at aflægge rapport herom. Denne forpligtelse bør normalt tage form af et krav om årlig rapportering snarere end ad hoc-anmodninger om rapportering, der kan begrænse deres uafhængighed eller hindre dem i udførelsen af deres opgaver, hvis kravene bliver urimeligt omfattende. Ifølge EU-Domstolens retspraksis[21] kan vidtgående eller ubetingede rapporteringskrav indirekte påvirke en myndigheds uafhængighed.

(40) Medlemsstaterne bør meddele Kommissionen navnene på de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder. For myndigheder, der er kompetente med hensyn til tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, bør det være muligt at opfylde meddelelsespligten ved at henvise til den centrale dokumentationstjeneste, der er oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU[22].

(41) Der bør bruges et system, der er så lidt indgribende som muligt, for tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at fremme udviklingen af nye kommunikationstjenester og paneuropæiske kommunikationsnet

og -tjenester, og så tjenesteudbyderne og forbrugerne kan udnytte det indre markeds stordriftsfordele.

(42) Fordelene ved det indre marked for tjenesteudbydere og slutbrugere kan bedst virkeliggøres ved at anvende generelle tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, uden at stille krav om udtrykkelige beslutninger eller administrative afgørelser fra nationale tilsynsmyndigheder, og ved at begrænse eventuelle procedurekrav til kun at omfatte en deklaratorisk anmeldelse. Hvis medlemsstaterne stiller krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når de påbegynder deres aktiviteter, bør denne anmeldelse ikke indebære administrationsomkostninger for udbyderne, og anmeldelsesformularen kan eventuelt stilles til rådighed via et link på de kompetente myndigheders websted. For at støtte en effektiv koordinering på tværs af grænserne, navnlig hvad angår paneuropæiske operatører, bør BEREC oprette og vedligeholde en database over sådanne anmeldelser. De kompetente myndigheder bør kun fremsende fuldstændige anmeldelser til BEREC. Medlemsstaterne bør ikke forhindre udbud af net eller tjenester på nogen måde, herunder på grund af en ufuldstændig anmeldelse.

(43) Anmeldelser bør blot bestå i en erklæring om, at udbyderen agter at påbegynde udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Udbyderen bør kun forpligtes til at lade erklæringen supplere af de oplysninger, der er opført i dette direktiv. Medlemsstaterne bør ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.

(44) I modsætning til de øvrige kategorier af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der er defineret i dette direktiv, gør nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester ikke brug af offentlige nummerressourcer og deltager ikke i et offentligt garanteret interoperabelt økosystem. Derfor bør denne type tjenester ikke være underlagt den generelle tilladelsesordning.

(45) Ved tildeling af brugsrettigheder til radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter bør de kompetente myndigheder meddele de virksomheder, der får tildelt sådanne rettigheder, de relevante vilkår. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte sådanne vilkår for brug af radiofrekvenser i individuelle brugsrettigheder eller i den generelle tilladelse.

(46) Generelle tilladelser bør kun indeholde vilkår, som udelukkende vedrører den elektroniske kommunikationssektor. De bør ikke omfatte vilkår, som allerede gælder i medfør af anden eksisterende national ret, navnlig vedrørende forbrugerbeskyttelse, der ikke udelukkende vedrører kommunikationssektoren. De kompetente myndigheder bør f.eks. kunne holde virksomheder orienteret om gældende miljøbeskyttelses- samt by- og landsplanlægningskrav. De fastsatte vilkår i den generelle tilladelse har ikke betydning for bestemmelsen af, hvilken lovgivning der finder anvendelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008[23].

(47) De vilkår, der kunne knyttes til generelle tilladelser, bør omfatte særlige betingelser vedrørende tilgængelighed for brugere med handicap og offentlige myndigheders og beredskabstjenesters behov for at kommunikere indbyrdes og med offentligheden før, under og efter en større katastrofe.

(48) Virksomhedernes rettigheder og forpligtelser i henhold til generelle tilladelser må udtrykkeligt angives i disse tilladelser for at sikre ensartet konkurrence i hele Unionen og fremme grænseoverskridende forhandlinger om samtrafik mellem offentlige elektroniske kommunikationsnet.

(49) Generelle tilladelser berettiger virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til offentligheden, til at forhandle samtrafik på vilkårene i dette direktiv. Virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til andre end offentligheden, kan forhandle samtrafik på kommercielle vilkår.

(50) Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkårene for generelle tilladelser og opkræver administrative gebyrer, bør de tage behørigt hensyn til situationer, hvor elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester udbydes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag. Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der ikke udbydes til offentligheden, bør være underlagt færre og mindre krævende vilkår, eller slet ingen, end hvad der er rimeligt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der udbydes til offentligheden.

(51) Hvis virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester i henhold til EU-retten, pålægges særlige forpligtelser som følge af deres udpegning som havende en stærk markedsposition som defineret i dette direktiv, bør disse særlige forpligtelser finde anvendelse adskilt fra de generelle rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse.

(52) Det er muligt, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har brug for dokumentation for deres rettigheder i henhold til en generel tilladelse for så vidt angår samtrafik og installation af faciliteter, navnlig for at fremme forhandlinger med regionale eller lokale myndigheder eller med tjenesteudbydere i andre medlemsstater. Derfor bør de kompetente myndigheder forsyne virksomhederne med erklæringer herom enten efter anmodning eller alternativt som automatisk svar på en anmeldelse i henhold til den generelle tilladelse. Sådanne erklæringer bør ikke i sig selv kunne begrunde krav om rettigheder, og hverken rettigheder i medfør af den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller udøvelsen af sådanne rettigheder må afhænge af en erklæring.

(53) Det bør være muligt at opkræve administrationsgebyrer fra virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester for at finansiere den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheders aktiviteter vedrørende administration af det generelle tilladelsessystem og tildeling af brugsrettigheder. Sådanne gebyrer bør kun dække de reelle administrationsomkostninger ved disse aktiviteter. Med henblik herpå bør det sikres, at de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders indtægter og udgifter er gennemsigtige via årlige opgørelser over de samlede gebyrbeløb, der er opkrævet, og de administrationsomkostninger, der er påløbet, for at virksomhederne kan kontrollere, om der er overensstemmelse mellem dem.

(54) Ordningerne vedrørende administrationsgebyrer bør ikke fordreje konkurrencen eller skabe hindringer for markedsadgangen. Et generelt tilladelsessystem gør det umuligt at afkræve de enkelte virksomheder administrationsomkostninger og dermed gebyrer, undtagen for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer, radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter. Alle administrationsgebyrer bør være i overensstemmelse med principperne i et generelt tilladelsessystem. Et eksempel på et rimeligt, enkelt og gennemsigtigt alternativ til disse kriterier for opkrævning af gebyrer kunne være en omsætningsafhængig fordelingsnøgle. Hvis administrationsgebyrerne er meget lave, kan enhedsgebyrer eller gebyrer, der kombinerer en enhedssats med et omsætningsafhængigt element, også være hensigtsmæssige. Hvor det generelle tilladelsessystem omfatter virksomheder med meget små markedsandele, f.eks. lokalsamfundsbaserede netudbydere, eller tjenesteudbydere, hvis forretningsmodel medfører meget begrænsede indtægter, selv hvor der er tale om en væsentlig markedsdækning målt i

volumen, bør medlemsstaterne overveje at fastsætte en passende minimumstærskel for pålæggelse af administrationsgebyrer.

(55) Medlemsstaterne kan være nødt til at ændre de rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer og afgifter, som hænger sammen med generelle tilladelser og brugsrettigheder, i tilfælde hvor det er objektivt velbegrundet. Sådanne påtænkte ændringer bør behørigt meddeles alle berørte parter i god tid, så de har fyldestgørende lejlighed til at udtale sig. Unødvendige procedurer bør undgås i forbindelse med mindre ændringer i eksisterende tilladelser til at installere faciliteter eller i brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, når disse ændringer ikke berører tredjemands interesser. Ved mindre ændringer af rettigheder og forpligtelser forstås ændringer, som hovedsagelig er af administrativ art og ikke ændrer den generelle tilladelse og de individuelle brugsrettigheder i væsentlig grad og således ikke kan give konkurrencemæssige fordele i forhold til andre virksomheder.

(56) Under hensyntagen til betydningen af at sikre juridisk forudsigelighed og for at fremme forudsigelighed i reguleringen for at skabe et sikkert miljø for investeringer, navnlig for ny trådløs bredbåndskommunikation, bør enhver begrænsning eller tilbagekaldelse af eksisterende brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter være genstand for forudsigelige og transparente procedurer. Derfor kan der eventuelt indføres strengere krav eller en anmeldelsesordning, navnlig i tilfælde hvor der er tildelt brugsrettigheder efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer og i tilfælde af harmoniserede radiofrekvensbånd, der skal bruges til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationstjenester (»trådløse bredbåndstjenester«). Begrundelser, der henviser til faktisk og effektiv brug af radiofrekvenser og teknologisk udvikling, kunne bygge på de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 2002/676/EF[24]. Hvis de generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser endvidere skal begrænses, tilbagekaldes eller ændres uden samtykke fra rettighedshaveren, kan dette ske efter høring af de berørte parter, medmindre de foreslåede ændringer ermindre. Da begrænsninger eller tilbagekaldelser af generelle tilladelser eller rettigheder kan have betydelige konsekvenser for deres indehavere, bør de kompetente myndigheder være særligt opmærksomme og foretage en forhåndsvurdering af den potentielle skade, som sådanne foranstaltninger kan forårsage, inden de træffer disse foranstaltninger.

(57) De nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC må, for at kunne udføre deres opgaver effektivt, indsamle oplysninger fra markedets aktører, herunder en vurdering af, om de generelle vilkår og betingelser er i overensstemmelse med dette direktiv uden at suspendere anvendelsen af disse vilkår og betingelser i forbindelse med vurderingen. Undtagelsesvis kan det også være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre virksomheder, der er aktive i sektorer tæt knyttet til den elektroniske kommunikationssektor, herunder indholdsudbydere, som ligger inde med oplysninger, der kan være nødvendige, for at de kan udføre deres opgaver i henhold til EU-retten. Det kan også være nødvendigt at indsamle sådanne oplysninger på Kommissionens vegne, således at den kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten. Anmodninger om oplysninger bør stå i et rimeligt forhold til formålet og bør ikke påføre virksomhederne urimelige byrder. De oplysninger, der indsamles af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, bør, medmindre de i henhold til nationale regler om aktindsigt er fortrolige samt med forbehold af EU-regler og national regler om kommerciel fortrolighed, være offentligt tilgængelige.

(58) For at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder udfører deres tilsynsopgaver effektivt, bør de oplysninger, som de indsamler, omfatte regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er knyttet til engrosmarkeder, hvor en virksomhed er udpeget som havende en stærk markedsposition, og som derfor reguleres af den nationale tilsynsmyndighed. Endvidere bør oplysningerne omfatte data, der sætter den nationale tilsynsmyndighed i stand til at vurdere overholdelsen af de vilkår, der er knyttet til brugsrettigheder og de mulige følger af planlagte opgraderinger eller ændringer i nettopologien for udviklingen i konkurrencen eller for engrosprodukter, der stilles til rådighed for andre parter. Oplysninger om overholdelse af de dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, er afgørende for at sikre fuldstændighed i de geografiske undersøgelser af netudrulning. I den forbindelse bør den kompetente myndighed kunne kræve, at der afgives oplysninger opdelt efter lokalområder med en granularitet, der er tilstrækkelig til at foretage en geografisk undersøgelse af netudrulningen.

(59) For at lette byrden af indberetnings- og informationsforpligtelser for net- og tjenesteudbyderne og de berørte kompetente myndigheder bør disse krav være forholdsmæssigt afpassede, objektivt berettigede og begrænset til det strengt nødvendige. Navnlig bør gentagne anmodninger fra den kompetente myndighed og fra BEREC om de samme oplysninger samt krav om systematisk og jævnlig dokumentation for overholdelsen af samtlige vilkår for den generelle tilladelse eller brugsrettigheden undgås. Virksomhederne bør være bekendt med, hvad de oplysninger, de anmodes om at fremlægge, skal bruges til. Fremlæggelse af oplysninger bør ikke være en betingelse for markedsadgang. Til statistiske formål kan der stilles krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når deres aktiviteter ophører.

(60) Dette direktiv bør hverken berøre medlemsstaternes forpligtelse til at fremlægge enhver oplysning, som er nødvendig for at forsvare Unionens interesser i forbindelse med internationale aftaler, eller indberetningskrav i ret, der ikke er specifik for sektoren for elektronisk kommunikation, f.eks. konkurrenceretten.

(61) Det er muligt at udveksle oplysninger, der af en kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger, med Kommissionen, BEREC og andre myndigheder, hvis det er nødvendigt for anvendelsen af national ret, der gennemfører dette direktiv. De udvekslede oplysninger bør begrænses til, hvad der er relevant og rimeligt under hensyn til formålet med udvekslingen.

(62) Bredbåndsnettene til elektronisk kommunikation bliver stadig mere forskelligartede med hensyn til teknologi, topologi, de anvendte medier og ejendomsforholdene Reguleringstiltag skal derfor bygge på detaljerede oplysninger vedrørende netudrulningen for at være effektiv og målrettet mod de områder, hvor der er behov for regulering. Disse oplysninger er afgørende for at fremme investeringer, øge konnektiviteten i hele Unionen og formidle oplysninger til alle relevante myndigheder og borgerne. De bør omfatte undersøgelser om både udrulning af net med meget høj kapacitet og væsentlige opgraderinger eller udvidelser af eksisterende kobbernet eller andre net, der muligvis ikke i alle henseender har samme præstationsegenskaber som net med meget høj kapacitet, f.eks. udrulning af fibernet til gadeskabet, kombineret med aktive teknologier som vectoring. De relevante prognoser bør vedrøre perioder på op til tre år. Detaljeringsgraden og den territoriale granularitet i de oplysninger, som de kompetente myndigheder bør indsamle, bør være afstemt efter det specifikke mål for

reguleringen og være tilstrækkelig til at opfylde de reguleringsmæssige formål. Derfor vil størrelsen af den territoriale enhed også variere fra medlemsstat til medlemsstat afhængigt af de reguleringsmæssige behov under de særlige nationale omstændigheder og af, hvilke oplysninger der er til rådighed lokalt. I de fleste tilfælde vil niveau 3 i nomenklaturen for statistiske regionale enheder (NUTS) sandsynligvis ikke være en tilstrækkelig lille territorial enhed. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør følge BEREC's retningslinjer for bedste praksis i forbindelse med en sådan opgave, og disse retningslinjer vil kunne trække på erfaringerne fra de nationale tilsynsmyndigheders og/eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af geografiske undersøgelser af netudrulningen. Uden at det berører kravet om kommerciel fortrolighed, bør de kompetente myndigheder, hvis oplysningerne ikke allerede er tilgængelige på markedet, stille de data, der er indsamlet i disse undersøgelser, direkte til rådighed i et åbent format i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF[25] og uden begrænsninger med hensyn til videreanvendelse, og de bør stille værktøjer til at fastslå tjenestekvaliteten til rådighed for slutbrugerne for at bidrage til øget bevidsthed om de tilgængelige konnektivitetstjenester. I forbindelse med indsamlingen af disse oplysninger bør alle berørte myndigheder respektere fortrolighedsprincippet og undgå at skabe konkurrencemæssige ulemper for virksomheder.

(63) Mindskelse af den digitale kløft i Unionen er afgørende, hvis alle Unionens borgere skal have adgang til internettjenester og digitale tjenester. Med henblik herpå bør de relevante myndigheder i tilfælde af specifikke og veldefinerede områder have mulighed for at opfordre virksomheder og offentlige myndigheder til at erklære, at de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i disse områder, ved at give dem tilstrækkelig tid til at fremlægge et velovervejet svar. Oplysningerne i prognoserne bør afspejle de økonomiske udsigter for sektoren for elektronisk kommunikation og virksomheders investeringsplaner på det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet, så det er muligt at kortlægge konnektiviteten i forskellige områder. Hvis en virksomhed eller offentlig myndighed erklærer, at den har til hensigt at foretage udrulning i et område, bør den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed kunne kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, hvorvidt de agter at udrulle net med meget høj kapacitet eller væsentligt opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s i dette område. Denne procedure vil skabe gennemsigtighed for de virksomheder og offentlige myndigheder, der har tilkendegivet interesse i udrulning i det pågældende område, hvormed de ved udformningen af deres forretningsplaner kan vurdere den sandsynlige konkurrence, de vil møde fra andre net. Den positive virkning af en sådan gennemsigtighed afhænger af, om markedsdeltagerne svarer sandfærdigt og i god tro.

(64) Markedsdeltagerne kan ændre deres udrulningsplaner af uforudsete, objektive og berettigede årsager, men de kompetente myndigheder bør gribe ind, herunder hvis offentlige midler er berørt, og om nødvendigt pålægge sanktioner, hvis de forsætligt eller som følge af grov uagtsomhed har modtaget vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger fra en virksomhed eller offentlig myndighed. Med henblik på anvendelsen af de relevante bestemmelser om sanktioner bør grov uagtsomhed henvise til en situation, hvor en virksomhed eller en offentlig myndighed giver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger som følge af dens adfærd eller intern organisation, der ligger væsentligt under fornøden omhu i forbindelse med de afgivne oplysninger. Grov uagtsomhed bør ikke kræve, at virksomheden eller den offentlige myndighed er vidende om, at de afgivne oplysninger er vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige, men

snarere at vedkommende burde have haft kendskab til det, hvis den havde handlet eller var organiseret med fornøden omhu. Det er vigtigt, at sanktionerne er tilstrækkeligt afskrækkende i lyset af den negative indvirkning på konkurrencen og på offentligt finansierede projekter. Bestemmelserne om sanktioner bør ikke berøre retten til at kræve erstatning for skader i henhold til national ret.

(65) For at sikre forudsigelige investeringsbetingelser bør de kompetente myndigheder kunne meddele virksomheder og offentlige myndigheder, der tilkendegiver interesse i udrulning af net med meget høj kapacitet, om der er foretaget eller planlagt andre typer netopgraderinger, herunder med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s, i det pågældende område.

(66) Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder hører alle interesserede parter om påtænkte afgørelser, giver dem tilstrækkelig tid under hensyn til sagens kompleksitet til at fremsætte kommentarer og tager hensyn til disse kommentarer, før de træffer endelig afgørelse. For at sikre, at afgørelser på nationalt plan ikke får negative følger for det indre markeds funktion eller for andre af TEUF's målsætninger, bør de nationale tilsynsmyndigheder desuden underrette Kommissionen og andre nationale tilsynsmyndigheder om visse udkast til afgørelser, så disse får mulighed for at kommentere dem. Det er rimeligt, at de kompetente myndigheder hører de interesserede parter i de tilfælde, der er fastsat i dette direktiv, om alle udkast til foranstaltninger med konsekvenser for handelen mellem medlemsstaterne.

(67) Det er i et konkurrencebaseret miljø vigtigt, at der tages hensyn til de berørte parters, herunder brugernes og forbrugernes, synspunkter. Medlemsstaterne bør tilrettelægge en passende høringsmekanisme for at tage behørigt hensyn til borgernes interesser. En sådan mekanisme kunne involvere et organ, som uafhængigt af den nationale tilsynsmyndighed og af tjenesteudbyderne udfører forskning for så vidt angår forbrugerrelaterede spørgsmål, eksempelvis forbrugeradfærd og mekanismer for leverandørskift, og som fungerer i åbenhed og leverer bidrag til de eksisterende mekanismer for høring af de berørte parter. Desuden kan der indføres en mekanisme, med det formål at muliggøre et passende samarbejde om spørgsmål vedrørende fremme af lovligt indhold. Samarbejdsprocedurer, der indføres ved hjælp af en sådan mekanisme, bør imidlertid ikke kunne benyttes til systematisk overvågning af brug af internettet.

(68) Udenretslig tvistbilæggelse kan være et hurtigt og omkostningseffektivt middel for slutbrugerne til at håndhæve deres rettigheder, navnlig for forbrugere, mikrovirksomheder og små virksomheder, som defineret i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF[(26)]. Medlemsstaterne bør give mulighed for, at den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed med ansvar for eller mindst et uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise i at håndtere slutbrugerrettigheder kan fungere som en alternativ tvistbilæggelsesinstans. Med hensyn til tvistbilæggelse af denne art bør myndighederne ikke være underlagt nogen instrukser. Da mange medlemsstater har indført tvistbilæggelsesprocedurer også for slutbrugere, der ikke er forbrugere, og som ikke er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU[(27)], er det rimeligt at fastholde den sektorspecifikke tvistbilæggelsesprocedure for både forbrugere og, hvor medlemsstaterne udvider proceduren, andre slutbrugere, navnlig mikrovirksomheder og små virksomheder. For så vidt angår udenretslig tvistbilæggelse bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre strengere bestemmelser end dem, der er fastsat i direktiv 2013/11/EU, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

(69) Hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i én medlemsstat på et område, der er omfattet af dette direktiv, f.eks. vedrørende forpligtelser i forbindelse med adgang og

samtrafik eller metoder til overførsel af slutbrugerfortegnelser, bør den forurettede part, der har forhandlet i god tro, men ikke har kunnet nå til enighed med modparten, kunne anmode den nationale tilsynsmyndighed om at afgøre tvisten. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge parterne en løsning. Når en national tilsynsmyndighed deltager i bilæggelsen af en tvist mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter i en medlemsstat, bør den søge at sikre, at de forpligtelser, der følger af dette direktiv, overholdes.

(70) Ud over den klageadgang, der følger af EU-retten eller national ret, er der behov for en enkel procedure, der efter anmodning af en af tvistens parter sættes i gang for at bilægge grænseoverskridende tvister mellem virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i forskellige medlemsstater.

(71) En vigtig opgave for BEREC er i givet fald at vedtage udtalelser i forbindelse med tvister mellem parter i forskellige medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor i sådanne sager tage fuldt hensyn til BEREC's udtalelse, når de pålægger en virksomhed forpligtelser eller på anden vis bilægger tvisten.

(72) Manglende koordinering mellem medlemsstaterne i forbindelse med tilrettelæggelse af brugen af radiofrekvenser på deres område kan, hvis den ikke afhjælpes ved bilaterale forhandlinger mellem medlemsstaterne, skabe store interferensproblemer med alvorlige konsekvenser for udviklingen af det digitale indre marked. Medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens mellem sig. Frekvenspolitikgruppen, der blev nedsat ved Kommissionens afgørelse 2002/622/EF[28], bør pålægges at støtte den nødvendige koordinering på tværs af landegrænserne og være det udpegede forum for bilæggelse af tvister mellem medlemsstaterne om grænseoverskridende spørgsmål. På grundlag af Frekvenspolitikgruppens løsningsforslag er en gennemførelsesforanstaltning i visse tilfælde nødvendig for definitivt at løse et problem med grænseoverskridende interferens eller for at håndhæve en koordineret løsning, der er aftalt af to eller flere medlemsstater i bilaterale forhandlinger, på et EU-retligt grundlag. Manglende koordinering mellem medlemsstaterne og Unionens nabolande kan også skabe store interferensproblemer. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens med Unionens nabolande og samarbejde med hinanden til dette formål. Efter anmodning fra medlemsstater, der er berørt af grænseoverskridende interferens fra tredjelande, bør Unionen give sin fulde støtte til disse medlemsstater.

(73) Frekvenspolitikgruppen er en rådgivende gruppe på højt plan i Kommissionen, der blev nedsat ved afgørelse 2002/622/EF for at bidrage til udviklingen af det indre marked og støtte udformningen af en radiofrekvenspolitik på EU-plan under hensyntagen til økonomiske, politiske, kulturelle, strategiske, sundhedsmæssige og sociale aspekter samt tekniske parametre. Gruppen bør sammensættes af lederne af de organer, som har det overordnede politiske ansvar for strategisk radiofrekvenspolitik. Den bør bistå og rådgive Kommissionen med hensyn til radiofrekvenspolitikken. Dette bør yderligere øge radiofrekvenspolitikkens synlighed på Unionens forskellige politikområder og bidrage til at sikre sammenhæng på tværs af sektorerne på EU-plan og nationalt plan. På anmodning fra Europa-Parlamentet og Rådet bør Frekvenspolitikgruppen også yde rådgivning til disse. Desuden bør gruppen også være forum for koordinering af medlemsstaternes gennemførelse af deres forpligtelser vedrørende radiofrekvenser i henhold til dette direktiv, og den bør spille en central rolle på områder af afgørende betydning for det indre marked, f.eks. koordinering og standardisering på tværs af grænserne. Der kan også nedsættes tekniske arbejdsgrupper eller ekspertgrupper til at bistå ved plenarmø-

der, hvor højtstående repræsentanter fra medlemsstaterne og Kommissionen udstikker rammer for den strategiske politik. Kommissionen har tilkendegivet, at den senest seks måneder efter dette direktivs ikrafttræden agter at ændre afgørelse 2002/622/EF, således at den afspejler de nye opgaver, som overdrages til Frekvenspolitikgruppen ved dette direktiv.

(74) De kompetente myndigheder bør overvåge og sikre, at vilkårene for den generelle tilladelse og brugsrettighederne overholdes, og navnlig at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne og overholdelse af forpligtelserne vedrørende dækning og tjenestekvalitet i kraft af administrative sanktioner, herunder økonomiske sanktioner og påbud og tilbagekaldelse af brugsrettigheder i tilfælde af manglende overholdelse af disse vilkår. Virksomhederne bør fremlægge de mest nøjagtige og fuldstændige oplysninger som muligt for de kompetente myndigheder, så disse er i stand til at løse deres tilsynsopgaver.

(75) De vilkår, som knyttes til generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder, bør begrænses til dem, der er strengt nødvendige for at sikre overholdelsen af krav og forpligtelser i henhold til national ret og EU-retten.

(76) Alle, der er genstand for en kompetent myndigheds afgørelse, bør kunne påklage afgørelsen til en instans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. Denne instans kan være en domstol. Desuden bør virksomhederne, hvis de finder, at deres ansøgninger om tilladelse til at installere faciliteter ikke er blevet behandlet i overensstemmelse med principperne i dette direktiv, have ret til at påklage sådanne afgørelser. Denne klageprocedure bør ikke berøre kompetencefordelingen inden for de nationale retssystemer og juridiske og fysiske personers rettigheder i henhold til national ret. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne garantere effektiv domstolskontrol af sådanne afgørelser.

(77) For at skabe juridisk forudsigelighed for markedsdeltagerne bør klageinstanserne udføre deres funktioner effektivt. Klagesager bør navnlig ikke være unødigt langvarige. Foreløbige foranstaltninger, der suspenderer virkningerne af en kompetent myndigheds afgørelse, bør kun være tilladt, hvis det er presserende nødvendigt for at forhindre, at den part, der har anmodet om disse foranstaltninger, påføres alvorlig og uoprettelig skade, og når det er nødvendigt af hensyn til balancen mellem parternes interesser.

(78) Der har været store forskelle i den måde, hvorpå klageinstanserne har benyttet foreløbige foranstaltninger til at suspendere de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders afgørelser. For at skabe større ensartethed bør der indføres fælles fremgangsmåder i overensstemmelse med EU-Domstolens retspraksis. Klageinstanserne bør også have ret til at anmode om tilgængelige oplysninger, som er offentliggjort af BEREC. I betragtning af den betydning klagesager har for, hvordan regelsættet som helhed fungerer, bør der i alle medlemsstater indføres en ordning for indsamling af oplysninger om klagesager og beslutninger om suspension af de kompetente myndigheders afgørelser samt for rapportering af disse oplysninger til Kommissionen og BEREC. Denne ordning bør sikre, at Kommissionen eller BEREC kan indhente teksten til de pågældende afgørelser eller domme fra medlemsstaterne med henblik på at samle dem i en database.

(79) Der bør foretages en mere transparent anvendelse af EU-mekanismen til konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation af hensyn til borgerne og interessenter og for at give de berørte parter mulighed for at fremsætte deres synspunkter, herunder ved at kræve, at de nationale tilsynsmyndigheder offentliggør eventuelle udkast

til foranstaltning, samtidig med at de meddeles Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. Alle sådanne udkast til foranstaltning bør være begrundede og indeholde en detaljeret analyse.

(80) Kommissionen bør, under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC, kunne anmode en national tilsynsmyndighed om at trække et udkast til foranstaltning tilbage, hvis det vedrører afgrænsningen af relevante markeder eller udpegning af virksomheder som havende en stærk markedsposition eller ej, og hvis sådanne afgørelser ville hindre det indre marked eller være uforenelige med EU-retten, herunder navnlig de politiske mål, den nationale tilsynsmyndighed bør følge. Denne procedure berører hverken anmeldelsesproceduren i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 eller Kommissionens særlige beføjelser i henhold til TEUF for så vidt angår overtrædelse af EU-retten.

(81) Den nationale høring af de berørte parter bør gennemføres før høringen på EU-plan med henblik på konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation og som led i proceduren for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger, således at de berørte parters synspunkter kan afspejles i høringen på EU-plan. Derved undgår man også at skulle gennemføre endnu en høring på EU-plan, hvis den nationale høring fører til ændring af den planlagte foranstaltning.

(82) Det er vigtigt, at regelsættet gennemføres rettidigt. Når Kommissionen har truffet afgørelse om, at en national tilsynsmyndighed skal trække en planlagt foranstaltning tilbage, bør tilsynsmyndigheden trække sit udkast til foranstaltning tilbage eller forelægge en revideret foranstaltning for Kommissionen. Der bør fastsættes en frist for meddelelsen af den reviderede foranstaltning til Kommissionen, for at informere markedsdeltagerne om, hvor længe markedsundersøgelsen varer, og den juridiske forudsigelighed øges.

(83) Den EU-mekanisme, der gør det muligt for Kommissionen at kræve, at en national tilsynsmyndighed trækker planlagte foranstaltninger vedrørende markedsafgrænsning og udpegning af virksomheder med en stærk markedsposition tilbage, har bidraget væsentligt til en ensartet fremgangsmåde for udpegning af forhold, hvor der kan anvendes forhåndsregulering, og hvor virksomheder skal være omfattet af en sådan regulering. Erfaringerne med procedurerne i artikel 7 og 7a i direktiv 2002/21/EF har vist, at manglende ensartethed i de nationale tilsynsmyndigheders anvendelse af afhjælpende foranstaltninger under lignende markedsforhold underminerer det indre marked for elektronisk kommunikation. Derfor bør Kommissionen og BEREC inden for deres respektive ansvarsområder bidrage til at sikre en større grad af konsekvens i anvendelsen af afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med udkast til foranstaltninger, som foreslås af de nationale tilsynsmyndigheder. Hvis BEREC deler Kommissionens tvivl for så vidt angår udkast til foranstaltninger vedrørende udvidelsen af forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, når det er nødvendigt for at imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering, for virksomheder uafhængigt af udpegningen som havende en stærk markedsposition eller for reguleringen af nye netelementer med meget høj kapacitet, bør Kommissionen derudover kunne pålægge en national tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage. For at få gavn af de nationale tilsynsmyndigheders ekspertise inden for markedsanalyse bør Kommissionen rådføre sig med BEREC, før den træffer sine afgørelser eller vedtager sine henstillinger.

(84) I betragtning af de korte tidsfrister, der gælder ifølge ordningen for høring på EU-plan, bør Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage henstillinger eller retningslinjer til forenkling af procedurerne for udveksling af oplysninger mellem Kommissionen og de

nationale tilsynsmyndigheder, f.eks. hvor der er tale om stabile markeder eller mindre ændringer i tidligere meddelte foranstaltninger. Kommissionen bør også tillægges beføjelse til at tillade en undtagelse fra kravet om meddelelse for at strømline procedurerne i visse tilfælde.

(85) De nationale tilsynsmyndigheder bør samarbejde indbyrdes, med BEREC og med Kommissionen på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne.

(86) De nationale tilsynsmyndigheders skønsbeføjelser må forliges med udviklingen af en ensartet reguleringspraksis og en konsekvent anvendelse af regelsættet, for at tilsynsmyndighederne kan medvirke effektivt til at udvikle og komplettere det indre marked. Tilsynsmyndighederne bør derfor støtte Kommissionens og BEREC's aktiviteter vedrørende det indre marked.

(87) Foranstaltninger, der kan få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, er foranstaltninger, som kunne øve en direkte eller indirekte, faktisk eller potentiel indflydelse på handelsmønsteret mellem medlemsstaterne på en måde, der kan skabe en hindring for det indre marked. Det kan være foranstaltninger, som har væsentlig indvirkning på virksomheder eller brugere i andre medlemsstater, herunder foranstaltninger, der påvirker brugerprisen i andre medlemsstater, foranstaltninger, der påvirker de muligheder, en virksomhed med hjemsted i en anden medlemsstat har for at udbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, og navnlig foranstaltninger, som påvirker muligheden for at udbyde transnationale tjenester, samt foranstaltninger, der påvirker markedsstrukturen eller -adgangen og dermed får følger for virksomheder i andre medlemsstater.

(88) En mere ensartet brug og fastlæggelse af elementerne i udvælgelsesprocedurerne og de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, som har en væsentlig indvirkning på markedsforholdene og konkurrencesituationen, herunder betingelserne for markedsadgang og ekspansion, ville fremmes af en koordineringsordning, hvorved Frekvenspolitikgruppen på anmodning af den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed eller undtagelsesvis på eget initiativ sammenkalder et peer review-forum for at gennemgå udkast til foranstaltninger forud for en given medlemsstats tildeling af brugsrettigheder med henblik på at udveksle bedste praksis. Peer review-forummet er et instrument til peerlæring. Det bør bidrage til forbedret udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne og øge gennemsigtigheden af de konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer. Peer review-processen bør ikke være en formel betingelse for nationale tilladelsesprocedurer. Udvekslingen af synspunkter bør baseres på oplysninger fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, som anmoder om peer review-forummet, og være et led i en bredere national foranstaltning vedrørende brugsrettighederne til radiofrekvenser, der mere generelt kan omfatte tildeling, handel og udlejning, varighed, fornyelse eller ændring af brugsrettighederne. Derfor bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed også kunne forelægge oplysninger om andre udkast til nationale foranstaltninger eller aspekter heraf, der hænger sammen med den pågældende udvælgelsesprocedure med henblik på begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser, men som ikke er omfattet af peer review-ordningen. For at mindske den administrative byrde bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed kunne fremlægge disse oplysninger i et fælles indberetningsformat, hvis et sådant findes, med henblik på videresendelse til medlemmer af Frekvenspolitikgruppen.

(89) Når det på EU-plan er vedtaget at harmonisere tildelingen af radiofrekvenser til bestemte virksomheder, bør medlemsstaterne nøje gennemføre disse vedtagelser ved tildelingen af brugsrettigheder af radiofrekvenser fra den nationale frekvensplan.

(90) Medlemsstaterne bør kunne overveje at gøre brug af fælles tilladelsesprocesser, når de tildeler brugsrettigheder i tilfælde, hvor den forventede anvendelse strækker sig over grænsen til en anden medlemsstat.

(91) Enhver kommissionsafgørelse med henblik på at sikre en harmoniseret anvendelse af dette direktiv bør være begrænset til reguleringsprincipper, -strategier og -metoder. For at undgå tvetydighed bør den ikke indeholde nogle detaljer, som normalt kræves til at afspejle nationale forhold, ligesom den ikke bør forbyde alternative strategier, som med rimelighed kan forventes at have tilsvarende virkning. En sådan afgørelse bør være forholdsmæssigt afpasset og bør ikke have nogen indvirkning på beslutninger, der er truffet af nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, og som ikke udgør nogen hindring for det indre marked.

(92) Unionen og medlemsstaterne har i Verdenshandelsorganisationens regi afgivet en række tilsagn vedrørende standarder og regelsæt for telenet og -tjenester.

(93) Standardisering bør fortsat primært være en markedsstyret proces. Der kan dog stadig være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt at kræve bestemte standarder overholdt på EU-plan for at forbedre interoperabiliteten og brugernes valgmuligheder samt tilskynde til interkonnektivitet på det indre marked. På nationalt plan er medlemsstaterne undergivet direktiv (EU) 2015/1535. Standardiseringsprocedurer i henhold til nærværende direktiv berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU[(29)] og 2014/35/EU[(30)] og direktiv 2014/53/EU.

(94) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige kommunikationstjenester eller begge dele bør forpligtes til at træffe foranstaltninger for at beskytte henholdsvis sikkerheden i deres net og tjenester og for at forhindre eller minimere virkningen af sikkerhedshændelser. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade bør disse foranstaltninger garantere et niveau af sikkerhed i net og tjenester, der står i et passende forhold til risikoen. Sikkerhedsforanstaltningerne bør som minimum tage hensyn til alle relevante aspekter af de følgende elementer: vedrørende nets og faciliteters sikkerhed: fysisk og miljømæssig sikkerhed, forsyningssikkerhed, kontrol af adgang til net og netintegritet; vedrørende håndtering af sikkerhedshændelser: procedurer for håndtering af sikkerhedshændelser, kapacitet til detektering af sikkerhedshændelser, underretning om og meddelelse af sikkerhedshændelser; vedrørende styring af driftskontinuitet: strategi for tjenesters kontinuitet og beredskabsplaner, katastrofeberedskabskapacitet; vedrørende monitorering, audit og testning: monitorerings- og logningspolitikker, øvelsesberedskabsplaner, testning af net og tjenester, sikkerhedsvurdering og kontrol med overholdelse; samt overholdelse af internationale standarder.

(95) I betragtning af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenesters stigende betydning er det nødvendigt at sikre, at de også er omfattet af passende sikkerhedskrav i overensstemmelse med deres særlige karakter og økonomiske betydning. Udbydere af sådanne tjenester bør derfor også garantere et sikkerhedsniveau, der står i et passende forhold til risikoen. Da udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester normalt ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler via net, kan risikoen i forbindelse med disse tjenester i visse henseender anses for at være lavere end i forbindelse med traditionelle elektroniske kommunikationstjenester. Hvor det er berettiget på baggrund af en vurdering af de faktiske

sikkerhedsrisici, bør de foranstaltninger, der træffes af udbydere af de nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester derfor være mindre strenge. Samme fremgangsmåde bør finde tilsvarende anvendelse på interpersonelle kommunikationstjenester, der gør brug af numre, men hvor udbyderen ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler.

(96) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør via internettet informere brugerne om særlige og betydelige trusler og om, hvordan de kan sikre deres kommunikation, f.eks. ved at anvende bestemte typer software eller krypteringsteknologier. Kravet om at oplyse brugerne om sådanne trusler bør ikke fritage tjenesteudbyderne for forpligtelsen til for egen regning at træffe passende og øjeblikkelige foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle sikkerhedstrusler og genoprette tjenestens normale sikkerhedsniveau. Sådanne oplysninger om sikkerhedstrusler bør stilles gratis til rådighed for brugerne.

(97) For at garantere sikkerheden i net og tjenester og med forbehold for medlemsstaternes beføjelser til at sikre beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser og den offentlige sikkerhed og for at tillade efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger bør anvendelse af kryptering, f.eks. end-to-end, hvor det er hensigtsmæssigt, fremmes og, hvis det er nødvendigt, være obligatorisk i overensstemmelse med principperne om indbygget sikkerhed og privatlivsbeskyttelse som standard.

(98) De kompetente myndigheder bør sikre, at de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet og tilgængelighed opretholdes. Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (»ENISA«) bør medvirke til at øge sikkerhedsniveauet inden for elektronisk kommunikation ved bl.a. at yde ekspertise og rådgivning samt fremme udveksling af bedste praksis. De kompetente myndigheder bør have de nødvendige midler til at varetage deres opgaver, herunder beføjelser til at indhente tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere niveauet af sikkerhed i net eller tjenester. De bør også have beføjelser til at indhente omfattende og pålidelige oplysninger om faktiske sikkerhedshændelser, der har haft væsentlige følger for driften af net eller tjenester. De bør, hvor det er nødvendigt, bistås af enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (»CSIRT'er«), og som er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148[31]. CSIRT'er kan navnlig pålægges at forsyne de kompetente myndigheder med oplysninger om risici og sikkerhedshændelser, der berører offentlige elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige kommunikationstjenester, samt at anbefale løsninger.

(99) Hvor udbud af elektronisk kommunikation afhænger af offentlige ressourcer, hvis anvendelse kræver specifik tilladelse, bør medlemsstaterne kunne give den myndighed, der er kompetent med hensyn til udstedelsen af tilladelser, ret til at opkræve afgifter for at sikre en optimal udnyttelse af de pågældende ressourcer i overensstemmelse med de procedurer, der er fastlagt i dette direktiv. Medlemsstaterne kan ikke opkræve andre gebyrer eller afgifter i forbindelse med udbud af net og elektroniske kommunikationstjenester end dem, som er fastsat i dette direktiv, jf. EU-Domstolens retspraksis. I den henseende bør medlemsstaterne have en ensartet tilgang til fastsættelse af disse gebyrer eller afgifter, så den generelle tilladelsesprocedure eller tildelingen af brugsrettigheder ikke indebærer en urimelig økonomisk byrde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

(100) For at sikre en optimal udnyttelse af ressourcerne bør afgifterne afspejle den økonomiske og tekniske situation på det pågældende marked såvel som enhver anden faktor af væsentlig betydning for deres værdi. Samtidig bør afgifterne fastsættes på en måde,

der sikrer effektiv tildeling og brug af radiofrekvenserne. Dette direktiv berører ikke det formål, som afgifterne for brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter anvendes til. Det bør f.eks. være muligt at anvende sådanne afgifter til at finansiere aktiviteter, der gennemføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, og som ikke kan dækkes af administrationsgebyrer. Når udvælgelse foregår ved en konkurrencepræget eller sammenlignende udvælgelsesprocedure, og afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser helt eller delvis består i engangsbeløb, bør betalingsordninger sikre, at sådanne afgifter ikke i praksis fører til udvælgelse på grundlag af kriterier, der ingen forbindelse har med målet om at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser. Kommissionen bør med jævne mellemrum kunne offentliggøre sammenlignende undersøgelser af og, hvis det er hensigtsmæssigt, anden vejledning om bedste praksis med henblik på tildeling af radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter.

(101) Afgifter, som pålægges virksomheder for brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan påvirke afgørelser om, hvorvidt der skal anmodes om sådanne rettigheder, og om, hvorvidt der skal gøres brug af radiofrekvensressourcer. For at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne derfor fastsætte mindstepriser på en måde, der fører til en effektiv tildeling af disse brugsrettigheder, uanset hvilken udvælgelsesprocedure der anvendes. Medlemsstaterne kunne også tage hensyn til eventuelle omkostninger, der er forbundet med at opfylde de tilladelsesvilkår, som fastsættes med henblik på at tilgodese politiske mål. I den forbindelse skal der også tages hensyn til konkurrenceforholdene på det pågældende marked, herunder en eventuel alternativ anvendelse af ressourcerne.

(102) Optimal brug af radiofrekvensressourcer afhænger af, om der er egnede net og tilhørende faciliteter til rådighed. I den henseende bør medlemsstaterne sigte mod at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvis de anvender afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og retten til at installere faciliteter, tager hensyn til behovet for at fremme en løbende infrastrukturudvikling med henblik på at opnå den mest effektive udnyttelse af ressourcerne. Medlemsstaterne bør derfor søge at sikre, at ordningerne for betaling af afgifter for brugsrettigheden til radiofrekvenser, der er knyttet til den ressource, som faktisk er til rådighed, i muligt omfang anvendes optimalt, så de støtter de investeringer, der er nødvendige for at fremme en sådan infrastrukturudvikling og udbuddet af tilhørende tjenester. Betalingsordningerne bør specificeres på en objektiv, transparent, forholdsmæssig og ikkediskriminerende måde, inden der indledes procedurer om tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

(103) Der bør sikres, at der på rette tid og sted findes ikkediskriminerende og transparente procedurer for tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, således at vilkårene for en loyal og effektiv konkurrence garanteres. Dette direktiv berører hverken medlemsstaternes lovgivning om ekspropriering og brug af ejendom, normal udøvelse af ejendomsretten, normal brug af offentlig ejendom eller princippet om neutralitet over for de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne.

(104) Tilladelser til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som giver dem adgang til offentlig eller privat ejendom, er en væsentlig faktor i etableringen af elektroniske kommunikationsnet og nye netelementer. Unødvendig kompleksitet og forsinkelse i procedurerne for tildeling af rettigheder til at installere faciliteter kan derfor udgøre en betydelig hindring for udviklingen af konkurrence. Derfor bør tildelingen af rettigheder til at installere faciliteter til godkendte virksomheder forenkles. De

kompetente myndigheder bør koordinere erhvervelsen af rettigheder til at installere faciliteter og stille relevante oplysninger til rådighed på deres websteder.

(105) Det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes beføjelser med hensyn til indehavere af rettigheder til at installere faciliteter for at sikre, at et nyt net etableres eller udbygges på en retfærdig, effektiv og miljømæssigt forsvarlig måde og uafhængigt af enhver forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, til at give adgang til sit elektroniske kommunikationsnet. En bedre delt udnyttelse af faciliteter kan nedsætte de miljømæssige omkostninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen. De kompetente myndigheder bør have beføjelse til at kræve, at virksomheder, som har draget fordel af rettighederne til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, deles om sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder fysisk samhusning, efter en offentlig høring af passende varighed, hvor alle berørte parter bør have mulighed for at give deres synspunkter til kende på de specifikke områder, hvor hensynet til den almene interesse nødvendiggør en sådan deling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der allerede er stor pladsmangel i undergrunden, eller hvor en naturlig barriere skal krydses. De kompetente myndigheder bør navnlig kunne pålægge delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter såsom kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller, gadeskabe, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, bygninger eller adgangsveje til bygninger og en bedre koordinering af anlægsarbejder af miljøhensyn eller andre politiske hensyn. Det bør derimod være op til de nationale tilsynsmyndigheder at fastlægge regler for fordelingen af omkostningerne ved delt brug af faciliteter eller ejendom for at sikre, at de berørte virksomheder belønnes passende for deres risici. I lyset af de forpligtelser, der pålægges ved direktiv 2014/61/EU, bør de kompetente myndigheder, navnlig lokale myndigheder, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder også udarbejde passende koordineringsprocedurer for offentlige arbejder og andre relevante offentlige faciliteter eller anden relevant offentlig ejendom, der bør kunne omfatte procedurer, som sikrer, at de berørte parter får oplysning om relevante offentlige faciliteter eller relevant offentlig ejendom og igangværende eller planlagte offentlige arbejder, at de underrettes rettidigt om sådanne arbejder, og at delt brug fremmes så vidt muligt.

(106) Hvor mobiloperatører af miljøhensyn får pålagt delt brug af tårne eller master, kan hensynet til folkesundheden medføre, at den enkelte operatørs maksimale tilladte sendeeffekt nedsættes, og det kan medføre, at operatørerne installerer flere sendeanlæg for at sikre et landsdækkende net. De kompetente myndigheder bør tilstræbe at forene miljøhensyn og hensynet til folkesundheden, idet de tager behørigt hensyn til forsigtighedsprincippet i Rådets henstilling 1999/519/EF ([32]).

(107) Radiofrekvenser er en knap ressource med en stor offentlig værdi og markedsværdi. De er en altafgørende ressource for radiobaserede elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og i det omfang de anvendes til sådanne net og tjenester, bør de derfor effektivt allokeres og tildeles af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i overensstemmelse med harmoniserede mål og principper samt efter objektive, transparente og ikkediskriminerende kriterier, alt sammen under hensyntagen til demokratiske, sociale, sproglige og kulturelle interesser i forbindelse med anvendelsen af radiofrekvenser. Beslutning nr. 676/2002/EF fastlægger rammerne for en harmonisering af radiofrekvensanvendelsen.

(108) Frekvenspolitiske tiltag i Unionen bør hverken berøre foranstaltninger, der under overholdelse af EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan med sigte på

almennyttige målsætninger, navnlig i forbindelse med offentlige myndigheders net og forsvarsnet, regulering af indhold og med AV- og mediepolitikken, eller medlemsstaternes ret til at tilrettelægge og anvende deres radiofrekvenser med henblik på den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller forsvaret.

(109) Det er vigtigt for den økonomiske og sociale udvikling, deltagelsen i det offentlige liv og den sociale og territorielle samhørighed, at der i alle medlemsstater sikres udbredt konnektivitet. I takt med at konnektivitet og brugen af elektronisk kommunikation bliver en integreret del af det europæiske samfund og den europæiske velfærd, bør medlemsstaterne tilstræbe at sikre trådløs bredbåndsdækning i hele Unionen. En sådan dækning bør opnås ved at sørge for, at medlemsstaterne pålægger de fornødne dækningskrav, som bør tilpasses til de enkelte områder, der dækkes, og begrænses til rimelige byrder, som ikke står i vejen for tjenesteudbydernes udrulning. I betragtning af den store rolle, som systemer som f.eks. radiobaserede lokalnet (RLAN) spiller i leveringen af trådløst højhastighedsbredbånd indendørs, bør foranstaltningerne sigte mod at sikre frigivelse af tilstrækkelige radiofrekvenser i frekvensbånd, der er særligt værdifulde aktiver, når det gælder omkostningseffektiv udbygning af trådløse net med almen dækning, navnlig indendørs. Desuden bør sammenhængende og koordinerede foranstaltninger med henblik på jordbaseret trådløs dækning af høj kvalitet i hele Unionen, som bygger på bedste nationale praksis med hensyn til operatørernes tilladelsesforpligtelser, sigte mod at opfylde radiofrekvenspolitikprogrammets målsætning om, at alle unionsborgere, både indendørs og udendørs, skal have adgang til de hurtigste bredbåndshastigheder på mindst 30 Mbit/s senest i 2020, og mod opnåelse af en ambitiøs vision om et gigabitsamfund i Unionen. Sådanne foranstaltninger vil fremme innovative digitale tjenester og sikre socioøkonomiske fordele på langt sigt. Den sammenhængende områdedækning og konnektiviteten på tværs af medlemsstater bør være størst mulig og pålidelig med henblik på at fremme nationale og grænseoverskridende tjenester og applikationer, såsom netforbundne biler og e-sundhed.

(110) Det er bydende nødvendigt at sikre, at borgerne ikke eksponeres for elektromagnetiske felter på et niveau, der er skadeligt for folkesundheden. Medlemsstaterne bør tilstræbe konsekvens i hele Unionen for at adressere dette spørgsmål, idet der navnlig tages hensyn til forsigtighedsprincippet i henstilling nr. 1999/519/EF for at arbejde hen imod at sikre mere ensartede udrulningsbetingelser. Medlemsstaterne bør anvende den procedure, der er fastsat i direktiv (EU) 2015/1535, når det er relevant, bl.a. med henblik på at skabe gennemsigtighed for interessenter og give de øvrige medlemsstater og Kommissionen mulighed for at reagere.

(111) Harmonisering og koordinering af radiofrekvenser og regulering af udstyr understøttet af standardisering er komplementære størrelser, der bør koordineres nøje, således at deres fælles mål opfyldes effektivt med støtte fra Frekvenspolitikgruppen. En koordinering af indholdet og timingen af mandater til Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministratorer (CEPT) i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF og standardiseringsanmodninger til standardiseringsorganer såsom Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation, herunder med hensyn til radiomodtagerparametre, bør fremme indførelsen af fremtidige systemer, understøtte mulighederne for radiofrekvensdeling og sikre en effektiv radiofrekvensforvaltning.

(112) Efterspørgslen efter harmoniserede radiofrekvenser er ikke ens i hele Unionen. Når der er mangel på efterspørgsel efter hele eller dele af et harmoniseret frekvensbånd på regionalt eller nationalt plan kunne medlemsstaterne undtagelsesvis tillade en alternativ brug af frekvensbåndet, f.eks. for at dække manglende markedsudbud til visse former

for brug, så længe den manglende efterspørgsel gør sig gældende, og forudsat at den alternative brug ikke er til ulempe for den harmoniserede brug af frekvensbåndet i andre medlemsstater, og at den ophører, hvis der bliver efterspørgsel efter den harmoniserede brug.

(113) Der er opnået fleksibilitet i radiofrekvensforvaltningen og adgangen til radiofrekvenser gennem teknologi- og tjenesteneutrale tilladelser, der tillader radiofrekvensbrugerne at vælge de bedste teknologier og tjenester til udnyttelse af radiofrekvensbånd, der i de relevante nationale planer for frekvensallokering, der er opstillet i overensstemmelse med EU-retten (»princippet om teknologineutralitet og princippet om tjenesteneutralitet«), står til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester. Administrative beslutninger om brug af bestemte teknologier og tjenester bør kun gælde, når mål af almen interesse står på spil, og bør være klart begrundede og jævnligt tages op til overvejelse.

(114) Begrænsninger i princippet om teknologineutralitet bør være relevante og begrundet i nødvendigheden af at undgå skadelig interferens, f.eks. ved at stille krav om udstrålingsmasker og effektniveau, at beskytte folkesundheden ved at begrænse befolkningens udsættelse for elektromagnetiske felter, at sikre velfungerende tjenester gennem et passende niveau for tjenesternes tekniske kvalitet, uden nødvendigvis at udelukke muligheden for at anvende mere end en tjeneste i samme radiofrekvensbånd, at sikre en passende fælles brug af frekvenser, navnlig hvor brugen kun er betinget af generelle tilladelser, at sikre effektiv brug af frekvenser eller at opfylde almennyttige mål i overensstemmelse med EU-retten.

(115) Radiofrekvensbrugerne bør også kunne vælge frit, hvilke tjenester de vil tilbyde via radiofrekvenserne. Der bør på den anden side tillades foranstaltninger, der kræver, at der tilbydes en bestemt tjeneste for at opfylde klart afgrænsede almennyttige målsætninger, herunder menneskers sikkerhed, behovet for fremme af social, regional eller territorial samhørighed eller undgåelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser, hvis en sådan fravigelse er nødvendig og står i et rimeligt forhold til målene. Disse mål bør omfatte fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten. Medmindre det er nødvendigt for at beskytte menneskers sikkerhed eller undtagelsesvis for at opfylde andre almennyttige mål som defineret af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten, bør undtagelser ikke give bestemte tjenester eksklusiv brugsrettigheder, men i stedet give de pågældende tjenester forrang, så andre tjenester eller teknologier så vidt muligt også kan anvende samme radiofrekvensbånd. Det henhører under medlemsstaternes kompetence at fastlægge omfanget og arten af enhver undtagelse vedrørende fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.

(116) Da allokering af radiofrekvenser til bestemte teknologier eller tjenester udgør en fravigelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet og begrænser friheden til at vælge, hvilken tjeneste der udbydes, eller hvilken teknologi der anvendes, bør ethvert forslag om en sådan allokering være gennemsigtigt og gøres til genstand for en offentlig høring.

(117) Hvor medlemsstaterne undtagelsesvist beslutter at begrænse friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester af hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, bør medlemsstaterne angive grundene til en sådan begrænsning.

(118) Radiofrekvenser bør forvaltes på en måde, der sikrer, at skadelig interferens undgås. Det grundlæggende begreb skadelig interferens bør derfor defineres tydeligt, så regulerende indgreb begrænses til, hvad der er nødvendigt for at forhindre en sådan

interferens, idet der også tages hensyn til behovet for at overveje avancerede metoder til beskyttelse mod skadelig interferens med det formål at anvende disse teknologier og radiofrekvensforvaltningsmetoder til så vidt muligt at undgå anvendelse af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse. Transport har i høj grad et grænseoverskridende element, og digitaliseringen af den medfører store udfordringer. Køretøjer (såsom metro, busser, biler, lastbiler, toge) bliver mere og mere autonome og netforbundne. I det indre marked er det blevet lettere for køretøjer at krydse nationale grænser. Det er afgørende at have pålidelig kommunikation og undgå skadelig interferens, hvis køretøjerne og de ombordværende kommunikationssystemer skal fungere sikkert og godt.

(119) Med en stigende radiofrekvensefterspørgsel og nye forskellige applikationer og teknologier, som forudsætter en mere fleksibel adgang og brug af radiofrekvenser, bør medlemsstaterne fremme delt brug af radiofrekvenser ved at indføre så egnede tilladelsesordninger som muligt for de enkelte scenarier og ved at fastsætte egnede og transparente regler og betingelser herfor. Delt brug af radiofrekvenser sikrer i højere grad faktisk og effektiv udnyttelse af frekvenserne, idet den giver flere uafhængige brugere eller anordninger adgang til samme radiofrekvensbånd efter forskellige retlige ordninger, således at der bliver yderligere radiofrekvensressourcer til rådighed, udnyttelsen bliver mere effektiv, og fremme adgangen til radiofrekvenserne for nye brugere. Delt brug kan bygge på generelle tilladelser eller tilladelsesfri brug, som under bestemte betingelser for delt brug giver flere brugere mulighed for at få adgang til og bruge samme radiofrekvenser i forskellige geografiske områder eller på forskellige tidspunkter. Den kan også baseres på individuelle brugsrettigheder efter ordninger såsom tilladelsesbetinget delt adgang, hvor alle brugere (med en eksisterende bruger og nye brugere) aftaler vilkårene og betingelserne for den delte adgang under tilsyn af de kompetente myndigheder, således at et minimum af radiotransmissionskvalitet sikres. Hvis medlemsstaterne tillader delt brug efter forskellige tilladelsesordninger, bør de ikke fastsætte varighed for en sådan brug, der er meget forskellige, i de forskellige tilladelsesordninger.

(120) Generelle tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser kan fremme den mest effektive radiofrekvensanvendelse og i nogle tilfælde fremme innovation og er konkurrencefremmende, mens individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i andre tilfælde kan være den mest hensigtsmæssige tilladelsesordning under visse specifikke omstændigheder. Individuelle brugsrettigheder bør f.eks. overvejes, når radiofrekvensernes gunstige spredningsmønstre eller transmissionens påtænkte effektniveau indebærer, at generelle tilladelser ikke kan afhjælpe interferensproblemerne i lyset af den påkrævede tjenestekvalitet. Tekniske foranstaltninger som f.eks. løsninger til at forbedre kvaliteten af modtagere kan gøre det muligt at anvende generelle tilladelser eller muliggøre radiofrekvensdeling og eventuelt undgå systematisk brug af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse.

(121) Medlemsstaterne bør for at sikre forudsigelighed, juridisk forudsigelighed og investeringsstabilitet på forhånd fastsætte passende kriterier med henblik på at fastslå, om målene om effektiv udnyttelse af radiofrekvenser overholdes af rettighedshaverne, når de anvender de vilkår, der er knyttet til de individuelle brugsrettigheder og generelle tilladelser. Interesserede parter bør inddrages i fastlæggelsen af sådanne vilkår og på en transparent måde meddeles, hvordan det vil blive vurderet, om de har opfyldt deres forpligtelser.

(122) For at undgå, at der skabes hindringer for adgangen til markedet, navnlig gennem konkurrencehæmmende hamstring, bør medlemsstaternes håndhævelse af de vilkår,

der er knyttet til brugsrettigheden til radiofrekvenser, være effektiv, og alle kompetente myndigheder bør om nødvendigt bidrage. Håndhævelsesbetingelserne bør omfatte anvendelse af en klausul om, at brugsrettigheden fortabes, hvis frekvenserne ikke reelt udnyttes (»use it or lose it«). Af hensyn til den juridiske forudsigelighed i forbindelse med eventuelle sanktioner for manglende udnyttelse af radiofrekvenser bør der på forhånd fastsættes minimumsgrænser for udnyttelse, herunder med hensyn til tidsrum, omfang og radiofrekvensernes identitet. Salg og udlejning af radiofrekvenser bør sikre en effektiv udnyttelse for den oprindelige rettighedshaver.

(123) Hvis de harmoniserede betingelser for et radiofrekvensbånd er blevet fastsat i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, skal de kompetente myndigheder træffe afgørelse om, hvilken tilladelsesordning der er den mest hensigtsmæssige at anvende i det pågældende frekvensbånd eller dele heraf. Hvis alle medlemsstaterne sandsynligvis står over for lignende problemer, hvor divergerende løsninger kan fragmentere det indre marked for udstyr og derved forsinke udrulningen af 5G-systemer, kan det være nødvendigt for Kommissionen under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen at anbefale fælles løsninger, som anerkender gældende tekniske harmoniseringsforanstaltninger. Dette kunne være en fælles værktøjskasse for medlemsstaterne, som de kan tage i betragtning, når de fastlægger passende ensartede tilladelsesordninger, der skal anvendes på et bånd eller en del af et bånd, alt efter faktorer som f.eks. befolkningstæthed, båndenes spredningsmønstre, forskellen mellem anvendelse i byområder og landdistrikter, et eventuelt behov for at beskytte eksisterende tjenester og de deraf følgende konsekvenser for stordriftsfordele i produktionen.

(124) Deling af netinfrastruktur og i visse tilfælde radiofrekvensdeling kan gøre en mere faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser mulig og sikre en hurtig udrulning af net, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede. Når de kompetente myndigheder fastsætter, hvilke betingelser der skal knyttes til retten til radiofrekvenser, bør de også overveje at tillade forskellige former for deling eller koordinering mellem virksomheder med henblik på at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller overholdelse af dækningsforpligtelser i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper.

(125) Kravene om overholdelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet i tildelingen af brugsrettigheder samt muligheden for at overdrage rettigheder mellem virksomheder understøtter friheden og midlerne til at levere elektroniske kommunikationstjenester til offentligheden og gør det derved også lettere at opfylde almennyttige mål. Dette direktiv foregriber ikke, hvorvidt radiofrekvenser tildeles direkte til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller til enheder, der bruger disse net eller tjenester. Sådanne enheder kan være udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed. Ansvaret for overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, og de relevante vilkår, der er knyttet til den generelle tilladelse, bør dog ligge hos den virksomhed, der har fået tildelt brugsrettigheder til radiofrekvenserne. Visse forpligtelser, som radio- og tv-selskaber pålægges for udbud af audiovisuelle medietjenester, kan gøre det nødvendigt at anvende særlige kriterier og procedurer for tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser for at opfylde et bestemt almennyttigt mål, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten. Proceduren for at tildele sådanne rettigheder bør dog under alle omstændigheder være objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset.

(126) Ifølge EU-Domstolens retspraksis bør alle nationale begrænsninger af de rettigheder, der sikres i artikel 56 i TEUF, være objektivt begrundet og forholdsmæssigt afpasset

og bør ikke overskride dem, der er nødvendige for at nå deres mål. Radiofrekvenser, der er tildelt uden at følge en åben procedure, bør endvidere ikke anvendes til andre formål end det almennyttige mål, til hvilket de blev tildelt. I så tilfælde bør de interesserede parter gives mulighed for at fremsætte bemærkninger inden for en rimelig frist. Som led i ansøgningsproceduren for tildeling af rettigheder bør medlemsstaterne efterprøve, om ansøgeren kan opfylde de vilkår, der skal knyttes til sådanne rettigheder. Disse vilkår bør afspejles i udvælgelseskriterierne, som fastsættes på en objektiv, transparent, forholdsmæssigt afpasset og ikkediskriminerende måde forud for indledningen af en konkurrencepræget udvælgelsesprocedure. Med henblik på at anvende sådanne kriterier kan ansøgeren anmodes om at fremlægge de oplysninger, der er nødvendige for at kunne godtgøre den pågældendes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis disse oplysninger ikke gives, kan ansøgningen om ret til at anvende en radiofrekvens afvises.

(127) Medlemsstaterne bør forud for tildelingen af rettigheder kun pålægge kontrol af elementer, som en ansøger, der udviser almindelig omhu, med rimelighed kan forventes af opfylde, idet der tages behørigt hensyn til vigtigheden af den samfundsmæssige værdi og markedsværdien af radiofrekvenser som en knap offentlig ressource. Dette berører ikke muligheden for efterfølgende kontrol af, hvorvidt udvælgelseskriterierne er opfyldt, f.eks. ved milepæle, hvis kriterierne ikke med rimelighed kunne opfyldes indledningsvist. For at opretholde en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstater ikke tildele rettigheder, hvis deres kontrol tyder på, at ansøgeren ikke kan opfylde betingelserne, jf. dog muligheden for at fremme en tidsbegrænset brug til forsøgsformål. Tilladelser til brug af radiofrekvenser af en vis varighed bør gøre investeringerne mere forudsigelige, hvilket bidrager til en hurtigere netudrulning og bedre tjenester samt til stabilitet, der understøtter radiofrekvenshandel og -udlejning. Medmindre der gives tilladelse til at bruge radiofrekvenser for en ubegrænset periode, bør varigheden både tage hensyn til de fastsatte mål og være tilstrækkelig til at fremme tilbagebetalingen af de investeringer, der er foretaget. Selv om en længere varighed bidrager til større investeringsforudsigelighed, tjener foranstaltninger, der skal sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, såsom den kompetente myndigheds beføjelse til at ændre eller tilbagekalde retten, såfremt vilkårene fastsat i brugsrettighederne ikke opfyldes, eller fremme af radiofrekvenshandel og -udlejning, til at forhindre en uhensigtsmæssig akkumulering af radiofrekvenser og skaber større fleksibilitet i distributionen af radiofrekvensressourcer. Større brug af afgifter på årsbasis er også et middel til at sikre en løbende vurdering af brugen af radiofrekvenserne af rettighedshaveren.

(128) I betragtning af hvor vigtig en rolle teknisk innovation spiller, bør medlemsstaterne kunne tildele rettigheder til brug af radiofrekvenser til forsøgsformål med særlige begrænsninger og på særlige betingelser, der er nøje begrundet i, at rettighederne kun gælder for sådanne forsøg.

(129) De kompetente myndigheder bør, når de beslutter, om en eksisterende brugsrettighed til harmoniserede radiofrekvenser skal fornys, tage hensyn til, i hvilken grad en fornyelse vil fremme målene med regelsættet og andre mål i henhold til EU-retten eller national ret. Sådanne beslutninger bør være genstand for en åben, ikkediskriminerende og transparent procedure og bygge på en revision af, hvordan de vilkår fastsat i de pågældende brugsrettigheder, er blevet opfyldt. Når medlemsstaterne vurderer, om der er behov for at forny brugsrettigheder, bør de afveje, hvilke konsekvenser det har for konkurrencen at forny tildelte rettigheder i forhold til at åbne frekvensbåndet for

nye brugere og dermed måske fremme en mere effektiv udnyttelse eller en innovativ ny brug. De kompetente myndigheder bør i denne forbindelse kunne beslutte kun at tillade en begrænset varighed af fornyelsen for at forhindre alvorlige forstyrrelser af den etablerede brug. Selv om beslutninger om, hvorvidt rettigheder, der er tildelt inden dette direktiv finder anvendelse, skal fornys, bør respektere allerede gældende regler, bør medlemsstaterne også sikre, at de ikke skader målene med dette direktiv.

(130) Når medlemsstaterne fornyereksisterende brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, bør de sammen med vurderingen af behovet for at forny rettigheden, revurdere de dertil hørende afgifter for at sikre, at disse afgifter fortsat fremmer en optimal brug, idet der tages hensyn til bl.a. markedsudviklingen og den teknologiske udvikling. Af hensyn til den juridiske forudsigelighed er det hensigtsmæssigt, at eventuelle tilpasninger af eksisterende afgifter baseres på de samme principper, som gælder ved tildeling af nye brugsrettigheder.

(131) En effektiv forvaltning af radiofrekvenser kan sikres ved at sørge for, at de radiofrekvenser, der allerede er tildelt, fortsat bruges effektivt. For at give rettighedshavere juridisk forudsigelighed bør der tages stilling til muligheden for at forny brugsrettigheder inden for en rimelig frist forud for udløbet af de pågældende rettigheder, f.eks. hvor rettigheder er blevet tildelt for 15 år eller derover, mindst to år før udløbet af disse rettighederne, medmindre muligheden for fornyelse udtrykkeligt blev udelukket på tidspunktet for tildeling af rettighederne. Af hensyn til den løbende forvaltning af ressourcer bør de kompetente myndigheder kunne tage stilling til sådanne spørgsmål på eget initiativ samt på anmodning af rettighedshaveren. Brugsrettighederne bør ikke fornys imod rettighedshaverens ønske.

(132) Overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser kan være et effektivt middel til at opnå en mere effektiv udnyttelse af frekvenserne. Af fleksibilitets- og effektivitetshensyn og for at muliggøre en markedsbaseret værdiansættelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne som udgangspunkt tillade radiofrekvensbrugerne at overdrage eller udleje deres brugsrettigheder til tredjemand efter en enkelt procedure og i overensstemmelse med de vilkår, der er fastsat i sådanne rettigheder, og konkurrencereglerne under den ansvarlige nationale tilsynsmyndigheds tilsyn. Medlemsstaterne bør for at fremme en sådan overdragelse eller udlejning, forudsat at de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, overholdes, også behandle anmodninger om at få radiofrekvensrettigheder delt eller skilt ad og om at få vilkår for brugen taget op til fornyet overvejelse.

(133) Det bør være op til de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at træffe foranstaltninger specifikt med henblik på at fremme konkurrencen, når brugsrettigheder til radiofrekvenser tildeles eller fornys, da de har den fornødne økonomiske og tekniske viden og det fornødne kendskab til markedet. Betingelserne for tildeling af radiofrekvenser kan påvirke konkurrenceforholdene på markederne for elektronisk kommunikation og adgangsbetingelserne. Begrænset adgang til radiofrekvenser, navnlig hvor disse er knappe, kan skabe adgangsbarrierer eller hæmme investeringer, udrulning af net, levering af nye tjenester eller applikationer, innovation og konkurrence. Nye brugsrettigheder, herunder dem, der er erhvervet gennem overdragelse eller leje, og indførelsen af nye fleksible kriterier for radiofrekvensbrug kan også påvirke konkurrencen. Visse betingelser, der bruges til at fremme konkurrencen, kan, hvis de anvendes urimeligt, have andre virkninger, f.eks. kan radiofrekvenslofter og -reservationer skabe en kunstig knaphed, engrosadgangsforpligtelser kan begrænse forretningsmodeller unødigt i mangel af markedsstyrke og begrænsninger af overdra-

gelser kan hindre udviklingen af sekundære markeder. Det er derfor nødvendigt at foretage en konsistent og objektiv konkurrencetest af pålæggelsen af sådanne betingelser, og den bør foretages konsekvent. Brugen af sådanne foranstaltninger bør derfor baseres på de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders grundige og objektive vurdering af markedet og konkurrenceforholdene. De nationale kompetente myndigheder bør imidlertid altid sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at konkurrenceforvridning gennem konkurrencehæmmende hamstring undgås.

(134) Med udgangspunkt i Frekvenspolitikgruppens udtalelser kan det for at undgå grænseoverskridende interferens være nødvendigt at vedtage en fælles frist for, hvornår det kan tillades at bruge et radiofrekvensbånd, der er blevet harmoniseret i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, ligesom en sådan frist kan være nyttig, når det skal sikres, at fordelene ved de tilhørende tekniske harmoniseringsforanstaltninger for udstyrsmarkeder og ved udrulningen af net og tjenester med meget høj kapacitet udnyttes fuldt ud. Anvendelse af et radiofrekvensbånd kræver, at der tildeles radiofrekvenser i henhold til en generel tilladelsesordning eller individuelle brugsrettigheder, for at det er tilladt at anvende radiofrekvenserne, så snart tildelingsprocessen er afsluttet. Af hensyn til tildelingen af radiofrekvensbånd kan det være nødvendigt at frigive et frekvensbånd, som er optaget af andre brugere, og at yde dem erstatning. Gennemførelse af en fælles frist for tilladelse til anvendelse af harmoniserede frekvensbånd for elektroniske kommunikationstjenester, herunder 5G, kan imidlertid i en given medlemsstat blive berørt af uløste problemer i forbindelse med grænseoverskridende koordinering mellem medlemsstaterne eller med tredjelande, problemer med at sikre den tekniske migrering af eksisterende brugere af et bånd, begrænsning af anvendelsen af frekvensbåndet af hensyn til et mål af almen interesse, beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller force majeure. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne, hvad angår geografisk dækning, tidsaspekter og radiofrekvensområde, gøre alt for at begrænse eventuelle forsinkelser mest muligt. Derudover kan medlemsstaterne, hvor det er relevant, i lyset af deres vurdering af de relevante forhold anmode Unionen om at yde juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten.

(135) For at sikre øget koordineret adgang til radiofrekvensressourcer senest i 2020 med henblik på at opnå faste og trådløse højhastighedsnet, i forbindelse med 5G, er 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene af Frekvenspolitikgruppen blevet identificeret som prioriterede frekvensbånd, der er egnede til at opfylde målene i 5G-handlingsplanen senest i 2020. 40,5-43,5 GHz- og 66-71 GHz-båndene er også blevet udpeget med henblik på yderligere undersøgelse. Det er derfor nødvendigt at sikre, at 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene eller dele deraf senest den 31. december 2020 stilles til rådighed for jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester på harmoniserede betingelser fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF som supplement til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899 ([33]) eftersom disse bånd har særlige egenskaber, hvad angår dækning og datakapacitet, som gør det muligt at kombinere dem i tilstrækkelig grad med henblik på at opfylde 5G-kravene. Medlemsstaterne kan dog blive berørt af interferens, der sandsynligvis vil hidrøre fra tredjelande, som i overensstemmelse med ITU's radioreglement har udpeget disse frekvensbånd til andre tjenester end in-

ternational mobil telekommunikation. Dette kan påvirke forpligtelsen til at overholde en fælles gennemførelsesdato. Den fremtidige anvendelse af 26 GHz-båndet til jordbaserede trådløse 5G-tjenester vil sandsynligvis bl.a. være rettet mod byområder og hotspotområder i byudkanter, mens der må påregnes en vis udrulning langs større veje og jernbanespor i landdistrikter. Dette giver mulighed for at anvende 26 GHz-båndet til andre tjenester end trådløse 5G-tjenester uden for disse geografiske områder, f.eks. til erhvervsspecifik kommunikation eller indendørs brug, og gør det derfor muligt for medlemsstaterne at udpege dette frekvensbånd og gøre det tilgængeligt på et ikkeeksklusivt grundlag.

(136) Når efterspørgslen efter et radiofrekvensbånd overstiger de tilgængelige radiofrekvenser, og medlemsstaterne som følge deraf konkluderer, at brugsrettighederne til radiofrekvenser skal begrænses, bør de procedurer, der gælder for tildeling af disse rettigheder, være hensigtsmæssige og gennemskuelige for at undgå forskelsbehandling og for at optimere brugen af disse knappe ressourcer. Sådanne begrænsninger bør være berettigede, forholdsmæssigt afpassede og baseret på en omhyggelig vurdering af markedsvilkårene, idet der tages behørigt hensyn til de overordnede fordele for brugerne og til nationale mål og målene for det indre marked. Målene for enhver begrænsningsprocedure bør fastsættes tydeligt i forvejen. Medlemsstaterne bør, når de skal vælge den mest hensigtsmæssige udvælgelsesprocedure, rettidigt og på en transparent måde, og i overensstemmelse med koordineringstiltag truffet på EU-plan, høre alle interesserede parter om procedurens berettigelse, mål og betingelser. Medlemsstaterne bør bl.a. kunne anvende konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer ved tildeling af radiofrekvenser eller nummerressourcer af særlig økonomisk værdi. Ved forvaltningen af sådanne ordninger bør de kompetente myndigheder tage hensyn til målene i dette direktiv. Hvis en medlemsstat konstaterer, at der kan stilles yderligere rettigheder til rådighed i et frekvensbånd, bør den indlede proceduren herfor.

(137) En voldsom stigning i efterspørgslen efter radiofrekvenser og i slutbrugernes efterspørgsel efter trådløs bredbåndskapacitet kan betyde, at der må findes løsninger, som muliggør alternative, komplementære og frekvensmæssigt effektive adgangsløsninger, herunder trådløse adgangssystemer med lav effekt og lille rækkevidde, såsom RLAN og net med små mobiladgangspunkter med lav effekt. Sådanne komplementære trådløse adgangssystemer, navnlig offentligt tilgængelige RLAN-adgangspunkter, forbedrer adgangen til internettet for slutbrugere og mobiltrafikfordelingen for mobiloperatørerne. RLAN benytter harmoniserede radiofrekvenser, uden at der stilles krav om en individuel tilladelse eller brugsrettighed til radiofrekvenser. De fleste RLAN-adgangspunkter benyttes til dato af private brugere som lokale trådløse forlængelser af deres faste bredbåndsforbindelse. Slutbrugere bør inden for rammerne af deres eget internetabonnement ikke forhindres i at dele adgangen til deres RLAN med andre, således at antallet af tilgængelige adgangspunkter øges, navnlig i tætbefolkede områder, den trådløse datakapacitet maksimeres ved hjælp af genanvendelse af radiofrekvenser, og der skabes en omkostningseffektiv trådløs bredbåndsinfrastruktur, der er tilgængelig for andre brugere. Unødige begrænsninger for udrulning og sammenkobling af RLAN-adgangspunkter bør derfor også fjernes.

(138) De offentlige myndigheder eller offentlige tjenesteudbydere, som bruger RLAN i deres bygninger til gavn for personale, gæster eller kunder, f.eks. for at fremme adgangen til e-forvaltningstjenester eller til oplysninger om offentlig transport eller trafikstyring, kunne også give adgang til sådanne adgangspunkter til almen brug for

borgerne som en ekstra tjeneste ud over de tjenester, som de leverer til offentligheden i disse lokaler, i det omfang konkurrencereglerne og reglerne om offentlige udbud tillader det. Udbydere af en sådan lokal adgang til elektroniske kommunikationsnet på eller omkring en privat ejendom eller et afgrænset offentligt område på et ikke-kommercielt grundlag eller som ekstraydelse til en anden aktivitet, der ikke afhænger af en sådan adgang, såsom RLAN-hotspots, der stilles til rådighed for kunder, der betaler for andre ydelser, eller til offentligheden generelt i området, kan blive omfattet af kravene i generelle tilladelser til brug af radiofrekvenser, men bør ikke skulle opfylde betingelser eller krav, der er knyttet til de generelle tilladelser, og som gælder udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller forpligtelser vedrørende slutbrugere eller samtrafik. En sådan udbyder bør dog være omfattet af reglerne om ansvar fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF ([34]). Nye teknologier kommer til, såsom LiFi (Light Fidelity), og de vil supplere den aktuelle radiofrekvenskapacitet i RLAN og trådløse adgangspunkter med adgangspunkter, der er baseret på optisk synligt lys, og vil føre til hybride lokale datanet, der muliggør optisk trådløs kommunikation.

(139) Da trådløse adgangspunkter med lav effekt og lille rækkevidde som f.eks. femtoceller, picoceller, metroceller eller mikroceller kan være meget små og benytter udstyr, der ikke er iøjefaldende i lighed med, hvad der anvendes i private RLAN-routere, som ikke kræver tilladelser ud over, dem der er nødvendigt for brugen af radiofrekvenser, og da sådanne adgangspunkter har en positiv indflydelse på udnyttelsen af radiofrekvenser og udviklingen af trådløs kommunikation, bør enhver indskrænkning af deres udrulning begrænses mest muligt. Som følge heraf bør medlemsstaterne for at fremme udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og med forbehold af gældende krav vedrørende radiofrekvensforvaltning ikke underlægge udrulning af sådanne anordninger på bygninger, som ikke er officielt beskyttet som en del af et særligt udpeget miljø eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, individuelle tilladelser, undtagen af hensyn til den offentlige sikkerhed. Med henblik herpå bør deres egenskaber, såsom maksimal størrelse, vægt og emissionsegenskaber, specificeres på EU-plan på en forholdsmæssig afpasset måde for så vidt angår lokal udrulning og for at sikre et højt beskyttelsesniveau for folkesundheden som fastsat i henstilling 1999/519/EF. Med henblik på drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde bør artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvendes. Dette gælder med forbehold for den private ejendomsret, der er fastsat i EU-retten eller national ret. Proceduren for behandling af ansøgninger om tilladelser bør strømlines og bør ikke berøre eventuelle kommercielle aftaler, og eventuelle administrationsgebyrer bør begrænses til de administrative omkostninger ved behandling af ansøgningen. Vurderingen af en ansøgning om en tilladelse bør tage så kort tid som muligt og i princippet højst fire måneder.

(140) Offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur besøges og anvendes dagligt af et stort antal slutbrugere, der har behov for konnektivitet til at bruge e-forvaltning, e-transport og andre tjenester. Andre offentlige infrastrukturer såsom gadelamper, lyssignaler er meget værdifulde steder til udrulning af små celler f.eks. som følge af deres tæthed. Uden at dette berører de kompetente myndigheders mulighed for at underlægge udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde forudgående individuelle tilladelser, bør operatørerne have adgang til disse offentlige steder, så de i tilstrækkelig grad kan imødekomme efterspørgslen. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at sådanne offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur stilles til rådighed på rimelige betingelser i forbindelse med udrulningen af små celler med henblik

på at supplere direktiv 2014/61/EU, jf. dog principperne i dette direktiv. I direktiv 2014/61/EU følges en funktionel tilgang, og der pålægges kun adgangsforpligtelser for fysisk infrastruktur, når denne indgår i et net, og kun hvis den ejes eller benyttes af en netoperatør, hvorved mange bygninger, der ejes eller benyttes af offentlige myndigheder, falder uden for direktivets anvendelsesområde. Det er imidlertid ikke nødvendigt med en særlig forpligtelse for fysisk infrastruktur såsom kabelkanaler eller master, der anvendes til intelligente transportsystemer, som ejes af netoperatører (udbydere af transporttjenester eller udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet), og et nets værtsdele, som derved er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2014/61/EU.

(141) Bestemmelserne i nærværende direktiv finder for så vidt angår adgang og samtrafik anvendelse på offentlige elektroniske kommunikationsnet. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet til andre end offentligheden er ikke underlagt nogen forpligtelser vedrørende adgang eller samtrafik i henhold til dette direktiv, medmindre de i kraft af adgang til offentlige net kan underlægges betingelser, som er fastsat af medlemsstaterne.

(142) Begrebet »adgang« defineres vidt forskelligt, og der er derfor behov for en præcis definition af, hvordan begrebet bruges i dette direktiv, uden at det berører dets anvendelse i forbindelse med andre af Unionens bestemmelser. En operatør kan eje det underliggende net eller de underliggende faciliteter eller leje nogle af dem eller dem alle.

(143) På et marked med fri og åben konkurrence bør der ikke være begrænsninger, der hindrer virksomheder i at forhandle sig frem til indbyrdes adgangs- og samtrafikaftaler, navnlig hvad angår grænseoverskridende aftaler, i overensstemmelse med TEUF's konkurrenceregler. I forbindelse med skabelsen af et mere effektivt, reelt paneuropæisk marked med effektiv konkurrence, flere valgmuligheder og konkurrencedygtige tjenester for slutbrugere bør virksomheder, som modtager anmodninger om adgang eller samtrafik fra andre virksomheder, som er omfattet af en generel tilladelse for at kunne udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, i princippet indgå sådanne aftaler på et kommercielt grundlag og forhandle i god tro.

(144) På markeder, hvor der også fremover vil være stor forskel på virksomhedernes forhandlingsposition, og hvor visse virksomheder er afhængige af infrastruktur, der udbydes af andre selskaber, for at kunne fremføre deres tjenester, vil det være hensigtsmæssigt, at der opstilles en rammelovgivning, som sikrer, at markedet fungerer effektivt. De nationale tilsynsmyndigheder bør gives mulighed for at sikre den fornødne adgang, samtrafik og interoperabilitet mellem tjenester til gavn for slutbrugerne, når det ikke lykkes at nå til enighed om en aftale på kommercielt grundlag. De kan navnlig sikre end-to-end-konnektivitet ved at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, og som kontrollerer adgangen til slutbrugere, forholdsmæssige forpligtelser. Kontrol over adgangsmuligheder kan indebære ejerskab af eller kontrol over den fysiske forbindelse til slutbrugeren (hvad enten det er på fast- eller mobilnettet) eller mulighed for at ændre eller inddrage det eller de nationale numre, der er nødvendige for at oprette forbindelse til en slutbrugers nettermineringspunkt. Det vil f.eks. være aktuelt, hvis netoperatører uden rimelig grund begrænser slutbrugernes muligheder for at tilslutte sig internetportaler og tjenester.

(145) I lyset af princippet om ikkediskrimination bør de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at alle virksomheder uanset deres størrelse eller forretningsmodel, og hvad enten de er

vertikalt integrerede eller adskilte, kan opnå samtrafik på rimelige vilkår med henblik på at udbyde end-to-end-konnektivitet og adgang til internettet.

(146) Nationale love eller administrative forskrifter, der knytter betingelser og vilkår for adgang eller samtrafik sammen med aktiviteterne hos den part, der anmoder om samtrafik, herunder specifikt omfanget af den pågældendes investeringer i netinfrastruktur, i stedet for at knytte dem til de leverede samtrafik- eller adgangstjenester, kan resultere i konkurrencefordrejning, hvilket er i strid med konkurrencelovgivningen.

(147) Netoperatører, der kontrollerer adgangen til deres egne kunder, gør dette ved hjælp af entydige numre eller adresser i en offentliggjort nummer- eller adresseoversigt. Andre netoperatører skal kunne aflevere trafik til disse kunder og har således brug for at kunne kobles sammen enten direkte eller indirekte. Der bør derfor fastsættes bestemmelser om rettigheder og pligter til at forhandle om indgåelse af samtrafikaftaler.

(148) Interoperabilitet er en fordel for slutbrugerne og er et vigtigt mål for denne rammelovgivning. Fremme af interoperabilitet er et af målene for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i henhold til denne rammelovgivning Denne rammelovgivning fastslår endvidere, at Kommissionen skal offentliggøre en liste over standarder eller specifikationer for udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner som grundlag for at fremme harmoniseringen inden for elektronisk kommunikation. Medlemsstaterne bør fremme anvendelsen af de offentliggjorte standarder eller specifikationer i det omfang, disse er strengt nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem tjenester og øge brugernes valgmuligheder.

(149) I øjeblikket afhænger både end-to-end-konnektivitet og adgang til beredskabstjenester af, at slutbrugere benytter nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Den teknologiske udvikling eller en øget brug af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester kunne medføre mangel på tilstrækkelig interoperabilitet mellem kommunikationstjenester. Dette kunne skabe betydelige hindringer for markedsadgangen og for den videre innovation og dermed i betydeligt omfang true effektiv end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere.

(150) Hvis sådanne interoperabilitetsproblemer opstår, bør Kommissionen kunne anmode om en rapport fra BEREC, som skal udarbejde en faktuel vurdering af markedssituationen på EU-niveau og medlemsstatsniveau. Under størst mulig hensyntagen til BEREC's rapport og anden til rådighed værende dokumentation og under hensyntagen til virkninger på det indre marked bør Kommissionen afgøre, om der er behov for, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder griber ind med regulering. Hvis Kommissionen mener, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør overveje regulatorisk indgriben, bør den kunne vedtage gennemførelsesforanstaltninger, som specificerer, hvilken form og hvilket omfang eventuel regulatorisk indgriben fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør have, herunder navnlig myndighedernes og andre udbyderes forpligtelser til at offentliggøre og tillade brug, ændring og videreformidling af relevante oplysninger og foranstaltninger med henblik på at pålægge alle eller bestemte udbydere obligatorisk brug af standarder eller specifikationer.

(151) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør i lyset af de specifikke nationale omstændigheder vurdere, om en intervention er nødvendig og berettiget for at sikre end-to-end-konnektivitet, og i givet fald pålægge de udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og betydelig brugerudbredelse, forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforanstaltninger. Termen

betydelig/-t bør fortolkes således, at den berørte udbyders geografiske dækning og antal slutbrugere repræsenterer en kritisk masse med henblik på at nå målet om at sikre end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere. Udbydere med et begrænset antal slutbrugere eller begrænset geografisk dækning, som kun marginalt ville kunne bidrage til at nå dette mål, bør normalt ikke være omfattet af sådanne interoperabilitetsforpligtelser.

(152) I tilfælde hvor virksomheder ikke har adgang til realistiske alternativer til et ikkereplikerbart ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, og med henblik på at skabe konkurrencemæssige resultater i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder have beføjelse til at pålægge alle virksomheder adgangsforpligtelser, uanset en udpegning som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør i den forbindelse tage hensyn til alle tekniske og økonomiske hindringer for fremtidig replikering af net. Eftersom disse forpligtelser i visse tilfælde kan være indgribende, underminere incitamenter til investeringer og have den konsekvens, at dominerende aktørers position bliver styrket, bør de imidlertid kun pålægges, hvor det er begrundet og står i rimeligt forhold til at opnå bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Alene det forhold, at der allerede findes mere end en infrastruktur, bør ikke nødvendigvis fortolkes som tegn på, at dets aktiver kan replikeres. Virksomhederne bør, om nødvendigt i kombination med sådanne adgangsforpligtelser, også kunne påberåbe sig forpligtelsen til at give adgang til fysisk infrastruktur på grundlag af direktiv 2014/61/EU. Forpligtelser, der pålægges af den nationale tilsynsmyndighed i henhold til nævnte direktiv, og afgørelser truffet af andre kompetente myndigheder i henhold til direktiv 2014/61/EU for at sikre adgang til fysisk infrastruktur i bygninger eller fysisk infrastruktur frem til det første adgangspunkt bør være i overensstemmelse.

(153) De nationale tilsynsmyndigheder bør i nødvendigt omfang kunne pålægge virksomhederne forpligtelser til at give adgang til de faciliteter, der er nævnt i et bilag til dette direktiv, dvs. programmeringsgrænseflader for applikationer (API'er) og elektroniske programoversigter (EPG'er), ikke kun for at sikre slutbrugernes adgang til digitale radio- og tv-tjenester, men også til beslægtede supplerende tjenester. Sådanne supplerende tjenester bør kunne omfatte programrelaterede tjenester, der specifikt er udformet til at forbedre adgang for slutbrugere med handicap, og programrelaterede internetforbundne tv-tjenester.

(154) Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer det koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, frem til hvilket eller hvilken de agter at pålægge adgangsforpligtelser, er det vigtigt, at de vælger et punkt i overensstemmelse med BEREC's retningslinjer. Hvis der vælges et punkt tættere på slutbrugerne, vil det være mere fordelagtigt for den infrastrukturbaserede konkurrence og udrulningen af net med meget høj kapacitet. Den nationale tilsynsmyndighed bør således først overveje at vælge et punkt i en bygning eller lige uden for en bygning. Det kan være berettiget at udvide adgangsforpligtelserne til ledningsnet og kabler efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, idet sådanne forpligtelser begrænses til punkter, der ligger så tæt på slutbrugerne som muligt, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugere, i tilfælde hvor det påvises, at der er store og varige fysiske eller økonomiske hindringer ved replikering, der medfører vigtige konkurrenceproblemer eller markedssvigt på detailniveau til skade for slutbrugerne. Vurderingen af netelementers replikabilitet kræver en markedsundersøgelse, der adskiller sig fra en analyse, der vurderer stærk markedsposition, og den nationale tilsynsmyndighed behøver således ikke at fastslå, at

der er tale om stærk markedsposition, for at pålægge disse forpligtelser. På den anden side kræver en sådan analyse en tilstrækkelig økonomisk vurdering af markedsforholdene for at fastslå, om de kriterier, som er nødvendige for at pålægge forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, er opfyldt. Der er større sandsynlighed for, at sådanne udvidede adgangsforpligtelser er nødvendige i geografiske områder, hvor forretningsmulighederne for at udrulle alternativ infrastruktur er forbundet med større risici, f.eks. på grund af lav befolkningstæthed eller et begrænset antal flerfamiliehuse. Omvendt kan en høj koncentration af husstande være et tegn på, at det ikke er nødvendigt at pålægge sådanne forpligtelser. De nationale tilsynsmyndigheder bør også overveje, om sådanne forpligtelser vil kunne styrke positionen for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge adgang til aktive eller virtuelle netelementer, der bruges til at udbyde tjenester på sådan infrastruktur, hvis adgangen til passive elementer ville være økonomisk ineffektiv eller fysisk umulig, og hvis den nationale tilsynsmyndighed mener, at formålet med adgangsforpligtelsen ville blive omgået, hvis der ikke blev grebet ind. For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger til udvidelse af adgangsforpligtelserne tilbage efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv.

(155) I sådanne tilfælde og for at efterleve proportionalitetsprincippet kan det være hensigtsmæssigt for de nationale tilsynsmyndigheder at undtage visse kategorier af ejere eller virksomheder eller begge fra forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, der bør fastlægges af de nationale tilsynsmyndigheder, med den begrundelse, at en adgangsforpligtelse, som ikke bygger på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition, ville risikere at skade deres forretningsmuligheder ved nyligt udrullede netelementer, navnlig for små lokale projekter. Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, bør ikke være genstand for sådanne adgangsforpligtelser, hvis de tilbyder en effektiv alternativ adgang på et kommercielt grundlag til et net med meget høj kapacitet på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, herunder hvad angår pris. Det bør være muligt at udvide denne undtagelse til også at gælde andre udbydere på samme vilkår. Undtagelsen er muligvis ikke hensigtsmæssig for udbydere, der modtager offentlige midler.

(156) Deling af passiv infrastruktur, der benyttes ved trådløse elektroniske kommunikationstjenester i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper, kan være særlig nyttig for at maksimere konnektivitet med meget høj kapacitet i hele Unionen, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede, hvor replikering ikke er mulig, og hvor slutbrugerne risikerer ikke at have en sådan konnektivitet. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør undtagelsesvis kunne pålægge en sådan deling eller lokal roamingadgang i overensstemmelse med EU-retten, hvis denne mulighed er klart fastlagt i de oprindelige vilkår for brugsrettigheden, og de påviser, at en sådan deling med fordel kan bidrage til at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og adgangen til net eller tjenester derfor er alvorligt mangelfuld eller fraværende, idet der tages hensyn til mange aspekter, herunder især behovet for dækning langs større transportveje, udvalg og en bedre kvalitet af tjenester til slutbrugerne samt behovet for at bevare incitamentet til at udrulle infrastruktur. I tilfælde, hvor der ikke er adgang for slutbrugere, og deling af passiv infrastruktur alene ikke

er tilstrækkelig til at håndtere situationen, bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser til deling af aktiv infrastruktur. Dermed bevarer de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder fleksibiliteten til at vælge den mest hensigtsmæssige deling- eller adgangsforpligtelse, der bør være forholdsmæssig og begrundet med udgangspunkt i det konstaterede problems art.

(157) Selvom det under visse omstændigheder kan være hensigtsmæssigt, at en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed indfører forpligtelser for virksomheder, uanset om de er udpeget som havende en stærk markedsposition, for at nå mål som end-to-end-konnektivitet eller interoperabilitet mellem tjenester, er det nødvendigt at sikre, at sådanne forpligtelser pålægges i overensstemmelse med regelsættet og navnlig dets anmeldelsesprocedurer. Sådanne forpligtelser bør kun pålægges, når det er begrundet i hensynet til at sikre formålene med dette direktiv, og hvor det er objektivt begrundet, gennemsigtigt, forholdsmæssigt og ikkediskriminerende med hensyn til at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, effektive investeringer og effektiv innovation og giver slutbrugerne flest mulige fordele, og såfremt de pålægges i overensstemmelse med de relevante anmeldelsesprocedurer.

(158) For at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer for at udbyde tjenester eller net, der afhænger af udnyttelse af radiofrekvenser, til slutbrugerne, og hvor der er huller i mobildækningen, kan lukningen heraf kræve adgang til og deling af passiv infrastruktur — eller hvor dette ikke er tilstrækkeligt — deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler. Uden at dette berører de delingsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder på grundlag af andre bestemmelser i dette direktiv, og navnlig foranstaltninger med henblik på at fremme konkurrencen, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de agter at træffe foranstaltninger til at pålægge deling af passiv infrastruktur — eller når passiv adgang og deling ikke er tilstrækkelig — deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler, dog også opfordres til at overveje den mulige risiko for markedsdeltagerne i underforsynede områder.

(159) Konkurrenceregler kan muligvis ikke i sig selv altid sikre den kulturelle mangfoldighed og mediepluralisme inden for digitalt tv. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling nødvendiggør, at forpligtelser til at give betinget adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår tages op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum af en medlemsstat for så vidt angår dens nationale marked for navnlig at afgøre, om det er berettiget at udvide dem, så de også omfatter EPG'er og API'er, i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugernes adgang til bestemte digitale radio- og tv-transmissionstjenester. Medlemsstaterne bør kunne nærmere angive de digitale radio- og tv-transmissionstjenester, som slutbrugerne skal sikres adgang til ved hjælp af de love og administrative bestemmelser, de skønner nødvendige.

(160) Medlemsstaterne bør også kunne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til at revurdere forpligtelserne i forbindelse med adgangsstyring af digitale radio- og tv-transmissionstjenester for gennem en markedsanalyse at vurdere, om betingelserne for virksomheder, som ikke har en stærk markedsposition på det relevante marked, skal trækkes tilbage eller ændres. En sådan tilbagetrækning eller ændring bør ikke få negative følger for slutbrugernes adgang til sådanne tjenester eller for udsigterne til en effektiv konkurrence.

(161) Det er under visse omstændigheder nødvendigt at opstille en række ex ante-forpligtelser for at sikre udvikling af et konkurrencepræget marked med vilkår, som fremmer udrulning og ibrugtagning af net og tjenester med meget høj kapacitet og de størst

mulige fordele for slutbrugerne. Definitionen på stærk markedsposition i dette direktiv svarer til begrebet dominerende stilling som fastlagt i EU-Domstolens retspraksis.

(162) Der er en formodning for, at to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling ikke alene, når der består strukturelle eller andre indbyrdes forbindelser, men også når det relevante markeds struktur må siges at være befordrende for koordineringseffekter, altså at det tilskynder til parallel eller gensidigt tilpasset konkurrencebegrænsende markedsadfærd.

(163) Det er vigtigt, at sådanne ex ante-forpligtelser kun pålægges på et engrosmarked, hvor der er en eller flere virksomheder med en stærk markedsposition, med henblik på at sikre holdbar konkurrence, og hvor midlerne i medlemsstatens eller Unionens konkurrenceret ikke er tilstrækkelige til at løse problemet. Kommissionen har under iagttagelse af principperne i konkurrenceretten opstillet retningslinjer på EU-plan for, hvordan de nationale tilsynsmyndigheder skal vurdere, om der er reel konkurrence på et givet marked, og om der er tale om en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør analysere, om der er reel konkurrence for så vidt angår et bestemt produkt eller tjenestemarked i et nærmere bestemt geografisk område, som kan være enten hele den pågældende medlemsstat, en del heraf eller tilgrænsende dele af områder i flere medlemsstater set under ét. En analyse af, om der foreligger effektiv konkurrence, bør omfatte en analyse af, om markedet er et potentielt konkurrencemarked, og om den eventuelle mangel på konkurrence altså er varig. Disse retningslinjer bør også behandle spørgsmålet om nye, fremspirende markeder, hvor den faktiske markedsleder sandsynligvis har en betydelig markedsandel, men ikke bør pålægges urimelige forpligtelser. Kommissionen bør regelmæssigt tage retningslinjerne op til revision, navnlig i forbindelse med en revision af den eksisterende ret og under hensyntagen til EU-Domstolens retspraksis, økonomisk tænkning og faktisk markedserfaring for at sikre, at de til stadighed er hensigtsmæssige på et marked i hastig udvikling. De nationale tilsynsmyndigheder må samarbejde med hinanden, hvor det pågældende marked viser sig at være transnationalt.

(164) Ved afgørelser af, om en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, bør de nationale tilsynsmyndigheder handle i overensstemmelse med EU-retten og tage størst muligt hensyn til Kommissionens retningslinjer for markedsanalyse og vurderingen af en stærk markedsposition.

(165) De nationale tilsynsmyndigheder bør afgrænse relevante geografiske markeder på deres område, idet der tages størst muligt hensyn til Kommissionens henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder (»henstillingen«), som er vedtaget i henhold til dette direktiv, og til nationale og lokale forhold. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor som minimum analysere de markeder, som er omfattet af henstillingen, herunder de markeder, som er opført, men ikke længere er reguleret i den specifikke nationale eller lokale kontekst. De nationale tilsynsmyndigheder bør ligeledes analysere markeder, der ikke er omfattet af henstillingen, men som er reguleret på det område, der er under deres jurisdiktion, på grundlag af tidligere markedsanalyser, eller andre markeder, hvis de har tilstrækkelig grundlag for at mene, at de tre kriterier, som er fastsat i dette direktiv, er opfyldt.

(166) Transnationale markeder kan afgrænses, når det er begrundet i markedsafgrænsning, under hensyntagen til alle udbuds- og efterspørgselssidefaktorer i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper. BEREC er det mest egnede organ til at foretage en sådan analyse, idet det drager fordel af de nationale tilsynsmyndigheders omfattende fælles erfaring med afgrænsning af nationale markeder. Der bør tages hensyn til natio-

nale forhold, når der foretages en analyse af potentielle transnationale markeder. Hvis de transnationale markeder afgrænses og berettiger foranstaltninger, bør de berørte nationale tilsynsmyndigheder samarbejde om at finde en hensigtsmæssig reguleringsmæssig respons, herunder i anmeldelsesproceduren over for Kommissionen. De kan også samarbejde på samme vis i tilfælde, hvor de transnationale markeder ikke er identificeret, men markedsvilkårene på deres områder er tilstrækkeligt ensartede til at kunne få gavn af en koordineret reguleringspraksis, eksempelvis hvad angår lignende omkostninger, markedsstrukturer eller operatører eller i tilfælde af transnational eller sammenlignelig efterspørgsel fra slutbrugerne.

(167) Under visse omstændigheder er de geografiske markeder defineret som nationale eller subnationale, f.eks. fordi udrulningen af nettet er af national eller lokal karakter, hvilket sætter grænserne for virksomhedernes potentielle markedsposition, hvad angår engrosforsyning, men der er fortsat en markant transnational efterspørgsel hos en eller flere kategorier af slutbrugere. Det kan navnlig være tilfældet ved efterspørgsel fra slutbrugere inden for erhvervslivet, som driver faciliteter på flere steder i forskellige medlemsstater. Hvis denne transnationale efterspørgsel ikke kan efterkommes af leverandørerne i tilstrækkelig grad, f.eks. hvis disse er fragmenteret langs nationale grænser eller lokalt, opstår der en potentiel hindring for det indre marked. BEREC bør derfor tildeles beføjelser til at fastsætte retningslinjer for de nationale tilsynsmyndigheder om fælles reguleringstilgange for at sikre, at den transnationale efterspørgsel kan efterkommes på tilfredsstillende vis, hvilket danner grundlag for interoperabiliteten af engrosadgangsprodukter i hele Unionen og muliggør effektivitet og stordriftsfordele til trods for en fragmenteret udbudsside. BEREC's retningslinjer bør forme de nationale tilsynsmyndigheders valg på vej mod målsætningen om det indre marked, når de pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, lovgivningsmæssige forpligtelser på nationalt niveau, og samtidig fungere som rettesnor for harmoniseringen af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække en sådan konstateret transnational efterspørgsel i det indre markeds interesse.

(168) Sigtet med enhver form for forhåndsregulering er i sidste instans at opnå fordele for slutbrugerne med hensyn til pris, kvalitet og valgmuligheder ved at sikre detailmarkeder med effektiv konkurrence på et holdbart grundlag. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gradvist vil konstatere, at der findes mange konkurrenceprægede detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau.

(169) For de nationale tilsynsmyndigheder er udgangspunktet for udpegningen af engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, en analyse af tilsvarende detailmarkeder. Analysen af den effektive konkurrence på detail- og engrosniveau foretages ud fra et fremadrettet perspektiv over en given tidshorisont og bygger på konkurrenceretten, herunder EU-Domstolens retspraksis, hvis det er relevant. Hvis det konkluderes, at der vil være effektiv konkurrence på et detailmarked uden forhåndsregulering på engrosniveau på det eller de tilsvarende relevante markeder, bør det føre til, at den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på det relevante engrosniveau.

(170) Sideløbende med den gradvise overgang til deregulerede markeder vil kommercielle aftaler, herunder om saminvestering og adgang mellem operatører, blive stadig mere almindelige, og hvis de er holdbare og forbedrer konkurrencedynamikken, vil de kunne bidrage til den konklusion, at et bestemt engrosmarked ikke berettiger forhåndsregulering. En lignende logik vil gælde den anden vej rundt på kommercielle aftalers

uforudsete ophør på et dereguleret marked. Analysen af sådanne aftaler bør tage højde for, at muligheden for regulering kan være grund til, at netejere indgår i kommercielle forhandlinger. Med henblik på at sikre, at der tages passende hensyn til indvirkningen af regulering på tilknyttede markeder, bør de nationale tilsynsmyndigheder, når de bestemmer, om et givet marked berettiger forhåndsregulering, sikre, at markederne analyseres på sammenhængende vis og om muligt enten på samme tid eller så tæt på hinanden som muligt.

(171) Når det vurderes, om regulering på engrosniveau kan løse problemer på detailniveau, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage højde for det forhold, at adskillige engrosmarkeder kan bidrage med input fra det foregående engrosled for et givet detailmarked, ligesom et enkelt engrosmarked omvendt kan bidrage med input fra det foregående engrosled for en række detailmarkeder. Derudover kan konkurrencedynamikken på et givet marked blive påvirket af markeder, som hænger sammen, men ikke har et vertikalt forhold, sådan som det kan være tilfældet mellem visse fastnet- og mobilnetmarkeder. De nationale tilsynsmyndigheder bør foretage denne vurdering for hvert enkelt engrosmarked, der er i betragtning til regulering, idet de starter med foranstaltninger til adgang til civil infrastruktur, da sådanne foranstaltninger sædvanligvis er befordrende for mere holdbar konkurrence, herunder infrastrukturkonkurrence, og efterfølgende analyserer alle engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, opstillet efter deres egnethed til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau. Når de nationale tilsynsmyndigheder beslutter, hvilken specifik foranstaltning der skal træffes, bør de vurdere dens tekniske gennemførlighed og foretage en cost-benefit-analyse under hensyntagen til, hvor egnet foranstaltningen er til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau og muliggøre konkurrence baseret på differentiering og teknologineutralitet. De nationale tilsynsmyndigheder bør overveje konsekvenserne af at træffe specifikke foranstaltninger, som, hvis de kun er gennemførlige i visse nettopologier, kan udgøre en hindring for udrulningen af net med meget høj kapacitet i slutbrugernes interesse.

(172) Med forbehold af princippet om teknologineutralitet bør de nationale tilsynsmyndigheder gennem de indførte foranstaltninger og, hvor det er muligt, inden infrastrukturen udrulles, skabe incitamenter til at udvikle fleksible og åbne netarkitekturer, der med tiden kan reducere byrden ved og kompleksiteten af de foranstaltninger, der pålægges på et senere tidspunkt. Den nationale tilsynsmyndighed bør i hver fase af vurderingen, og før den beslutter, om en supplerende, mere byrdefuld foranstaltning skal træffes for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, stræbe mod at fastslå, hvorvidt det pågældende detailmarked reelt vil være effektivt konkurrencedygtigt, også under hensyntagen til relevante kommercielle aftaler eller andre omstændigheder på engrosmarkedet, herunder andre former for regulering, der allerede er i kraft som f.eks. generelle adgangsforpligtelser til aktiver, der ikke kan erstattes, eller forpligtelser, der er pålagt i henhold til direktiv 2014/61/EU, og enhver regulering, som den nationale tilsynsmyndighed allerede betragter som passende for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. En sådan vurdering, der har til formål at sikre, at der kun indføres de afhjælpende foranstaltninger, der bedst egner sig til effektivt at håndtere eventuelle problemer, der er konstateret i markedsanalysen, hindrer ikke en national tilsynsmyndighed i at konkludere, at en kombination af disse foranstaltninger, også selv om de er af varierende intensitet, i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er den mindst indgribende måde at håndtere problemet på. Selv om sådanne forskelle ikke resulterer i afgrænsningen af bestemte geografiske

markeder, bør de kunne berettige differentiering i de afhjælpende foranstaltninger, der træffes på baggrund af konkurrencebegrænsningens varierende intensitet.

(173) Forhåndsregulering, der pålægges på engrosniveau, og som i princippet er mindre indgribende end regulering på detailniveau, bør anses for tilstrækkelig til at afhjælpe potentielle konkurrenceproblemer på det eller de tilknyttede downstreammarked(er). Den gradvise afregulering af detailmarkederne i Unionen er udtryk for de fremskridt, der er sket med konkurrencens funktion, siden regelsættet for elektronisk kommunikation trådte i kraft. Derudover bør reglerne i forbindelse med indførelsen af forhåndsforanstaltninger over for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, om muligt forenkles og gøres mere forudsigelige. Derfor bør indførelsen af forudgående kontrol baseret på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder have forrang.

(174) Når en national tilsynsmyndighed ophæver regulering på engrosniveau, bør den fastsætte en rimelig varslingsfrist for at sikre en holdbar overgang til et afreguleret marked. Ved fastsættelse af en sådan varslingsfrist skal den nationale tilsynsmyndighed tage højde for de eksisterende aftaler mellem adgangsudbydere og adgangssøgende, der er indgået på grundlag af pålagte lovgivningsmæssige forpligtelser. Sådanne aftaler kan i en bestemt periode navnlig give adgangssøgende en aftalemæssig beskyttelse. Den nationale tilsynsmyndighed bør ligeledes tage højde for markedsdeltagernes reelle mulighed for at tage imod eventuelle tilbud om kommerciel engrosadgang eller saminvestering, som kan findes på markedet, og nødvendigheden af at undgå en længere periode med mulig reguleringsarbitrage. De overgangsordninger, som er fastsat af den nationale tilsynsmyndighed, bør tage hensyn til omfanget og planlægningen af tilsynet med de aftaler, der allerede eksisterer, når varslingsperioden starter.

(175) For at give markedsdeltagerne vished om retsgrundlaget er det nødvendigt at sætte en frist for markedsundersøgelserne. Det er vigtigt, at der gennemføres en markedsanalyse med jævne mellemrum og inden for en rimelig tidsramme. Der er risiko for, at en national tilsynsmyndigheds manglende analyse af et marked inden for den fastsatte frist, påvirker det indre marked negativt, og almindelige overtrædelsesprocedurer vil ikke medføre den ønskede virkning i rette tid. Alternativt bør den pågældende nationale tilsynsmyndighed kunne anmode BEREC om bistand til at fuldføre markedsanalysen. En sådan bistand kunne f.eks. have form af en særlig taskforce bestående af repræsentanter for andre nationale tilsynsmyndigheder.

(176) På grund af den høje grad af teknologisk innovation og stærkt dynamiske markeder i sektoren for elektronisk kommunikation er det nødvendigt hurtigt at tilpasse lovgivning på en koordineret og harmoniseret måde på EU- plan, da erfaringen har vist, at afvigelser mellem de nationale tilsynsmyndigheder i gennemførelsen af regelsættet kan skabe hindringer for det indre marked.

(177) For at skabe større stabilitet og forudsigelighed i de regulerende foranstaltninger bør den maksimale tilladte periode mellem markedsanalyserne dog forlænges fra tre til fem år under forudsætning af, at markedsændringer i den mellemliggende periode ikke kræver en ny analyse. For at fastslå, om en national tilsynsmyndighed har opfyldt sin forpligtelse til at analysere markeder, og om den har meddelt det tilsvarende udkast til foranstaltning mindst hvert femte år, er det kun en meddelelse indeholdende en ny vurdering af markedsafgrænsningen og af en stærk markedsposition, der vil blive betragtet som starten på en ny femårig periode. Den blotte meddelelse af nye eller ændrede foranstaltninger, der pålægges på grundlag af en tidligere og urevideret markedsanalyse, vil ikke blive betragtet som opfyldelse af denne forpligtelse. En national

tilsynsmyndigheds manglende overholdelse af forpligtelsen til med jævne mellemrum at gennemføre markedsanalyser som fastsat i dette direktiv bør ikke i sig selv betragtes som grund til, at eksisterende forpligtelser, som den pågældende nationale tilsynsmyndighed har pålagt det pågældende marked, er ugyldige eller ikke kan anvendes.

(178) Indførelsen af en særlig forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kræver ikke en supplerende markedsanalyse, men i stedet en begrundelse for, at den pågældende forpligtelse er hensigtsmæssig og passende i forhold til det konstaterede problem på det pågældende marked og på det tilknyttede detailmarked.

(179) Ved vurderingen af forholdsmæssigheden af de forpligtelser og vilkår, der pålægges, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage hensyn til de forskellige konkurrenceforhold i de forskellige områder i medlemsstaterne under henvisning til især resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med dette direktiv.

(180) Når det overvejes, om der skal indføres foranstaltninger til kontrol af priser, og hvilken form disse foranstaltninger i så fald skal have, bør de nationale tilsynsmyndigheder søge at tillade investorerne et rimeligt udbytte af et bestemt nyt investeringsprojekt. Navnlig er der risici forbundet med investeringsprojekter i forbindelse med nye adgangsnet, som understøtter produkter, for hvilke efterspørgslen er usikker på det tidspunkt, hvor investeringen foretages.

(181) Revision af forpligtelser, der er pålagt virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition i den periode, som markedsanalysen omfatter, bør gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder at tage højde for, hvordan ny udvikling indvirker på de konkurrencemæssige forhold, f.eks. nyligt indgåede frivillige aftaler mellem virksomheder, såsom adgangsaftaler eller aftaler om saminvestering, for derved at tilvejebringe den fleksibilitet, der er særlig nødvendig i forbindelse med længerevarende reguleringscyklusser. En lignende logik bør gælde i tilfælde af et uforudset brud på eller en uforudset ophævelse af en kommercielle aftale, eller hvis de har virkninger, der adskiller sig fra markedsanalysen. Hvis ophævelse af en eksisterende aftale finder sted på et dereguleret marked, er det muligt, at der kræves en ny markedsanalyse. I mangel af en enkelt, vigtig ændring på markedet kan det dog i tilfælde af dynamiske markeder være nødvendigt at foretage en markedsanalyse oftere end hvert femte år, f.eks. ikke tidligere end hvert tredje år, således som det var tilfældet indtil datoen for dette direktivs anvendelse. Markeder bør betragtes som dynamiske, hvis den teknologiske udvikling og slutbrugernes efterspørgselsmønstre sandsynligvis vil udvikle sig på en sådan måde, at konklusionerne af analysen ville blive overflødiggjort på mellemlang sigt for en betydelig gruppe af geografiske områder eller af slutbrugere inden for det geografiske marked og produktmarked som defineret af den nationale tilsynsmyndighed.

(182) Transparente betingelser og vilkår for adgang og samtrafik, herunder priser, gør det lettere at indgå aftaler, undgå uoverensstemmelser og styrke markedsaktørernes tillid til, at en tjeneste ikke udbydes på diskriminerende vilkår. Åbne og transparente tekniske grænseflader kan være særlig vigtige for at sikre interoperabilitet. Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser med henblik på offentliggørelse af oplysninger, bør den også kunne præcisere, hvordan oplysningerne skal stilles til rådighed, og om de skal være vederlagsfrie under hensyntagen til oplysningernes art og formål.

(183) Set i lyset af mængden af forskellige nettopologier, adgangsprodukter og markedsomstændigheder, der er opstået siden 2002, kan målsætningerne i bilag II til direktiv 2002/19/EF vedrørende ubundtet adgang til abonnentledninger og adgangsprodukter

for udbydere af digitale tv- og radiotjenester nås bedre og på en mere fleksibel måde ved at opstille retningslinjer for minimumskriterier for et standardtilbud, der skal udarbejdes og jævnligt ajourføres af BEREC. Dette bilag bør derfor udgå.

(184) Princippet om ikkediskrimination hindrer, at virksomheder med stærk markedsposition fordrejer konkurrencen, navnlig når der er tale om vertikalt integrerede virksomheder, der udbyder tjenester til virksomheder, som de konkurrerer med på downstreammarkeder.

(185) For at håndtere og forhindre ikkeprisrelateret diskrimination er EoI (Equivalence of Inputs) i princippet den sikreste måde at opnå effektiv beskyttelse mod diskrimination. På den anden side vil levering af regulerede engrosinput på et EoI-grundlag sandsynligvis resultere i højere efterlevelsesomkostninger end andre former for forpligtelser vedrørende ikkediskrimination. Disse højere efterlevelsesomkostninger bør holdes op mod fordelene ved en hårdere konkurrence mellem aftagervirksomhederne og mod relevansen af garantier for ikkediskrimination i situationer, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, ikke er omfattet af direkte priskontrol. De nationale tilsynsmyndigheder kan navnlig tage hensyn til, at engrosinput via nye systemer på et EoI-grundlag sandsynligvis vil generere tilstrækkelige nettofordele og derfor være forholdsmæssigt afpassede i betragtning af de relativt lavere inkrementalomkostninger til sikring af, at nykonstruerede systemer er i overensstemmelse med EoI. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder ligeledes overveje, om forpligtelserne er forholdsmæssige for de berørte virksomheder, f.eks. ved at tage hensyn til gennemførelsesomkostningerne, og vægte de mulige hindringer for udrulningen af nye systemer, som står i forhold til mere trinvise opgraderinger, såfremt førstnævnte skulle blive genstand for mere restriktive lovgivningsmæssige forpligtelser. I medlemsstater med et højt antal af mindre virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan det være uforholdsmæssigt at indføre EoI for hver af disse virksomheder.

(186) Regnskabsmæssig opsplitning gør det muligt at klarlægge interne afregningspriser og giver de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at kontrollere, om eventuelle krav om ikkediskrimination er opfyldt. Kommissionen har i den forbindelse fremsat henstilling 2005/698/EF ([35]).

(187) Anlægsaktiver, som kan være vært for et elektronisk kommunikationsnet, er altafgørende for en vellykket udrulning af nye net pga. de høje omkostninger ved at kopiere dem og de betydelige besparelser, som kan opnås ved at genanvende dem. Der er som supplement til reglerne for den fysiske infrastruktur, som er fastsat i direktiv 2014/61/EU, følgelig behov for en særlig foranstaltning i de tilfælde, hvor anlægsaktiverne er ejet af en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis der findes anlægsaktiver, og de er genanvendelige, er den positive virkning af opnåelse af faktisk adgang hertil på udrulningen af konkurrerende infrastruktur meget høj, og det er derfor nødvendigt at sikre, at adgangen til sådanne aktiver kan anvendes som en selvstændig foranstaltning, der kan forbedre konkurrence- og udrulningsdynamikken på ethvert downstreammarked, og som skal tages i betragtning forud for vurderingen af behovet for at pålægge andre eventuelle foranstaltninger og ikke blot anses som en accessorisk foranstaltning for andre engrosprodukter eller -tjenester eller som en foranstaltning, der er begrænset til virksomheder, som selv benytter sig af sådanne andre engrosprodukter eller -tjenester. Nationale tilsynsmyndigheder bør værdisætte oprindelige genanvendelige anlægsaktiver på grundlag af den forskriftsmæssigt bogførte værdi, efter fradrag af den akkumulerede afskrivning på beregningstidspunktet og

indekseret ud fra et passende prisindeks, f.eks. detailpristallet, og udelukke de aktiver, der er fuldt ud afskrevet over en periode på ikke under 40 år, men som stadig anvendes.

(188) De nationale tilsynsmyndigheder bør, når de pålægger forpligtelser i forbindelse med adgang til nye og forbedrede infrastrukturer, sikre, at disse adgangsbetingelser afspejler de omstændigheder, der ligger til grund for investeringsbeslutningen, og bl.a. tager hensyn til udrulningsomkostningerne, hvor hurtigt nye produkter og tjenester forventes at slå igennem, og det forventede detailprisniveau. For at give investorerne planlægningssikkerhed bør de nationale tilsynsmyndigheder endvidere være i stand til om nødvendigt at fastsætte vilkår og betingelser for adgang, der er stabile gennem hensigtsmæssige analyseperioder. I tilfælde, hvor priskontrol skønnes hensigtsmæssig, kan disse vilkår og betingelser omfatte prisordninger, der afhænger af en aftales omfang eller løbetid, i overensstemmelse med EU-retten, forudsat at de ikke har diskriminerende virkninger. Eventuelle adgangsbetingelser bør tage højde for nødvendigheden af at opretholde effektiv konkurrence til fordel for forbrugerne og virksomhederne.

(189) Obligatorisk adgang til netinfrastruktur kan begrundes ud fra behovet for at styrke konkurrencen, men de nationale tilsynsmyndigheder er nødt til at afveje infrastrukturejernes ret til at udnytte deres infrastrukturer til egne formål mod andre tjenesteudbyderes ret til at få adgang til faciliteter, der er væsentlige for, at de kan udbyde konkurrerende tjenester.

(190) På markeder, hvor der fremadrettet kan forventes et øget antal adgangsnet, vil slutbrugerne sandsynligvis i højere grad nyde godt af forbedringer i netkvaliteten takket være infrastrukturbaseret konkurrence i forhold til markeder med kun ét net. Hvorvidt konkurrencen inden for andre parametre såsom pris og udvalg er tilstrækkelig, afhænger sandsynligvis af de nationale og lokale konkurrenceforhold. Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer tilstrækkeligheden af konkurrencen på sådanne parametre og behovet for reguleringstiltag, bør de også tage hensyn til, om engrosadgang er tilgængelig for interesserede virksomheder på rimelige kommercielle vilkår, der muliggør bæredygtige og konkurrencedygtige resultater for slutbrugerne på detailmarkedet. Anvendelsen af generelle konkurrenceregler på markeder, der er karakteriseret ved bæredygtig og effektiv infrastrukturbaseret konkurrence, burde være tilstrækkelig.

(191) Hvis virksomhederne pålægges forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af netelementer og tilhørende faciliteter, bør disse anmodninger kun afslås på grundlag af objektive kriterier som f.eks. teknisk gennemførlighed eller behov for at bevare nettets integritet. Når adgang afslås, bør den afviste part kunne klage, jf. procedurerne for bilæggelse af tvister i dette direktiv. En virksomhed, der er pålagt adgangsforpligtelser kan ikke forpligtes til at stille sådanne former for adgang til rådighed, som han ikke har mulighed for at stille til rådighed. Adgangsforpligtelser, som øger konkurrencen på kort sigt, bør ikke resultere i, at konkurrenterne mister deres incitament til at investere i alternative faciliteter, der kan styrke en mere bæredygtig konkurrence eller en bedre ydeevne og fordele for slutbrugerne på længere sigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan f.eks., når de vælger det mindst indgribende reguleringstiltag og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, beslutte at revidere de forpligtelser, som er pålagt virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og ændre tidligere afgørelser, herunder ved at trække forpligtelser tilbage og pålægge eller ikke pålægge nye adgangsforpligtelser, hvis dette er til fordel for brugerne og den bæredygtige konkurrence inden for tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge udbyderen af eller de parter, der er berettiget til adgang, tekniske og driftsmæssige betingelser i overensstemmelse med EU- retten. Navnlig ind-

førelsen af tekniske standarder bør være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535.

(192) Det kan være nødvendigt at kontrollere priserne, såfremt en analyse af et bestemt marked viser, at konkurrencen er utilstrækkelig. Navnlig virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør undgå en prisklemme, således at forskellen mellem deres detailpriser og de samtrafik- eller adgangspriser, der skal betales af konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, ikke er tilstrækkelig til at skabe bæredygtig konkurrence. Når en national tilsynsmyndighed beregner de omkostninger, der er forbundet med oprettelse af en tjeneste i henhold til dette direktiv, bør der tillades en rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder passende omkostninger til arbejdskraft og byggeri, idet der i fornødent omfang foretages en tilpasning af kapitalens værdi, så den afspejler den løbende ansættelse af aktiver og af driftens effektivitet. Den metode, der anvendes ved omkostningsdækningen, bør afhænge af situationen og tage hensyn til nødvendigheden af at fremme effektiviteten, skabe holdbar konkurrence og udbygning af net med meget høj kapacitet og således øgede fordele for slutbrugerne, ligesom som den skal tage hensyn til behovet for forudsigelige og stabile engrospriser til gavn for alle operatører, der ønsker at udrulle nye og forbedrede net, jf. Kommissionens henstilling 2013/466/EU ([36]).

(193) Grundet usikkerheden om, hvor hurtigt efterspørgslen efter næste generation af bredbåndstjenester øges, er det vigtigt at give de operatører, som investerer i nye eller opgraderede net, en vis grad af prisfastsættelsesfleksibilitet med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne beslutte at fastholde eller ikke at pålægge regulerede engrospriser for adgang til næstegenerationsnet, hvis der er tilstrækkelige konkurrencemæssige garantier. Mere specifikt for at dæmme op for urimeligt høje priser på markeder med virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør prisfastsættelsesfleksibiliteten ledsages af yderligere foranstaltninger til beskyttelse af konkurrencen og slutbrugernes interesser såsom strenge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, foranstaltninger til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for downstreamprodukter og en påviselig begrænsning af detailprisen som resultat af infrastrukturkonkurrencen eller et prisanker, der stammer fra andre regulerede adgangsprodukter, eller begge. Disse konkurrencemæssige garantier er ikke til hinder for de nationale tilsynsmyndigheders indkredsning af andre omstændigheder, under hvilke det vil være passende ikke at indføre regulerede adgangspriser for visse engrosinput, f.eks. når høj priselasticitet i slutbrugerefterspørgslen gør det urentabelt for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, at opkræve priser, som ligger væsentligt over konkurrenceniveauet, eller hvor en lavere befolkningstæthed begrænser incitamenterne til udvikling af net med meget høj kapacitet, og den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at effektiv og ikkediskriminerende adgang er sikret gennem forpligtelser pålagt i overensstemmelse med dette direktiv.

(194) Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser til at indføre et omkostningsregnskabssystem med henblik på at støtte priskontrol, bør den selv kunne foretage en årlig revision for at sikre, at dette omkostningsregnskabssystem følges, hvis den råder over nødvendigt kvalificeret personale, eller kræve, at en sådan revision udføres af et andet kvalificeret organ, som er uafhængigt af den pågældende virksomhed.

(195) Unionens afregningssystem for engrosterminering af taleopkald er baseret på, at det opkaldende net betaler. En analyse af substitution på efterspørgsels- og udbudssiden viser, at der hverken nu eller i en overskuelig fremtid findes erstatninger på engrosni-

veau, som kan begrænse fastsættelsen af takster for terminering i et givet net. Termineringsmarkedernes tovejskarakter betyder, at yderligere potentielle konkurrencemæssige problemer kan omfatte krydssubsidiering mellem operatører. Disse potentielle konkurrenceproblemer er fælles for markederne for terminering af taleopkald i både fast- og mobilnet. På grund af termineringsoperatørernes mulighed for og incitament til at hæve priserne væsentligt over omkostningerne synes omkostningsbaseret prisfastsættelse derfor at være det mest hensigtsmæssige middel til at løse dette problem på mellemlang sigt. Fremtidige markedsudviklinger kan ændre dynamikken på disse markeder i en sådan udstrækning, at regulering ikke længere vil være nødvendig.

(196) Med henblik på at mindske den lovgivningsmæssige byrde ved at håndtere de konkurrencemæssige problemer, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald, på en ensartet måde i hele Unionen bør Kommissionen ved hjælp af en delegeret retsakt fastsætte en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnettjenester og en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnettjenester, der gælder i hele Unionen.

(197) Dette direktiv bør opstille detaljerede kriterier og parametre, på grundlag af hvilke værdierne for termineringstakster for taleopkald fastsættes. Termineringstaksterne i hele Unionen er faldet støt og forventes fortsat at gøre det. Når Kommissionen fastsætter de maksimale termineringstakster i den første delegerede retsakt, som den vedtager i henhold til dette direktiv, bør den se bort fra enhver ubegrundet ekstraordinær national afvigelse fra denne tendens.

(198) Da det er usikkert, hvor hurtigt efterspørgslen efter bredbåndstjenester med meget høj kapacitet samt de generelle stordriftsfordele og tætheden vil vokse, giver aftaler om saminvestering betydelige fordele, hvad angår samling af omkostninger og risici, hvilket gør det muligt for mindre virksomheder at investere på økonomisk fornuftige vilkår, og således at fremme bæredygtig langsigtet konkurrence, herunder i områder, hvor den infrastrukturbaserede konkurrence måske ikke er effektiv. Sådanne saminvesteringer kan antage forskellige former, f.eks. medejerskab af netaktiver eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller købsaftaler. I denne forbindelse medfører købsaftaler, der udgør saminvesteringer, erhvervelse af specifikke rettigheder til kapacitet af strukturel karakter, der indebærer en grad af medbestemmelse og giver medinvestorer mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv. Derimod giver kommercielle adgangsaftaler, der er begrænset til leje af kapacitet, ikke anledning til sådanne rettigheder og bør derfor ikke betragtes som saminvesteringer.

(199) Hvis en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, fremsætter et tilbud om saminvestering på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår i net med meget høj kapacitet, som består af optiske fiberelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen og giver virksomheder af forskellig størrelse og med forskellig økonomisk kapacitet mulighed for at blive medinvestorer i infrastruktur, bør den nationale tilsynsmyndighed kunne afstå fra at pålægge forpligtelser i henhold til dette direktiv for det nye net med meget høj kapacitet, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en aftale om saminvestering med denne virksomhed. Hvis en national tilsynsmyndighed beslutter at gøre et tilbud om saminvestering, der ikke har ført til en aftale, bindende og beslutter ikke at pålægge yderligere lovgivningsmæssige forpligtelser, kan den gøre dette, forudsat at en sådan aftale indgås, inden den deregulerende foranstaltning får virkning. Når det er teknisk umuligt at udrulle

optiske fiberelementer op til slutbrugerens ejendom, bør net med meget høj kapacitet, der består af optiske fiberelementer op til et sted i umiddelbar nærhed af, dvs. lige uden for, denne ejendom, også kunne drage fordel af den samme regulatoriske behandling.

(200) Når den nationale tilsynsmyndighed beslutter at afstå fra at pålægge forpligtelser, bør den tage disse skridt efter at have sikret, at tilbuddene om saminvestering overholder de nødvendige kriterier og er fremsat i god tro. Den differentierede regulering af nye net med meget høj kapacitet bør vurderes i efterfølgende markedsanalyser, hvilket navnlig efter en vis tid kan nødvendiggøre tilpasninger af reguleringen. Under behørigt begrundede omstændigheder bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser vedrørende sådanne nye netelementer, når de fastslår, at visse markeder i mangel af reguleringstiltag ville stå over for betydelige konkurrenceproblemer. Navnlig kan de nationale tilsynsmyndigheder, når der er flere downstreammarkeder, der ikke har nået samme grad af konkurrence, kræve specifikke asymmetriske foranstaltninger for at fremme effektiv konkurrence, f.eks., men ikke begrænset til, nichedetailmarkeder såsom elektroniske kommunikationsprodukter til slutbrugere inden for erhvervslivet. For at bevare markedernes konkurrenceevne bør de nationale tilsynsmyndigheder også sikre rettighederne for de adgangssøgende, som ikke deltager i en given saminvestering. Dette bør opnås ved at bevare eksisterende adgangsprodukter eller — i tilfælde hvor oprindelige netelementer på sigt bliver afviklet — ved at indføre adgangsprodukter med en funktionalitet og kvalitet, der mindst svarer til det, der tidligere var tilgængeligt i den gamle infrastruktur, og i begge tilfælde med forbehold af en passende fleksibel mekanisme, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed, og som ikke underminerer incitamenterne for medinvestorerne.

(201) For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen, hvis de nationale tilsynsmyndigheder har konkluderet, at betingelserne i saminvesteringstilbuddet er opfyldt, kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger tilbage og enten afstår fra at pålægge forpligtelser eller griber ind med lovgivningsmæssige forpligtelser for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv. Af effektivitetshensyn bør en national tilsynsmyndighed kunne sende en enkelt anmeldelse til Kommissionen af et udkast til foranstaltning, som vedrører en saminvesteringsordning, der opfylder de relevante betingelser. Hvis Kommissionen ikke udøver sine beføjelser til at kræve tilbagetrækning af udkastet til foranstaltning, vil det være uforholdsmæssigt, hvis efterfølgende forenklede anmeldelser af individuelle udkast til afgørelser fra den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af samme ordning, herunder desuden dokumentation for faktisk indgåelse af en aftale med mindst en medinvestor, gøres til genstand for en afgørelse om tilbagetrækning i mangel af en ændring i omstændighederne. Endvidere finder forpligtelser, der er pålagt virksomheder uanset om de er udpeget som havende en stærkt markedsposition i henhold til dette direktiv eller direktiv 2014/61/EU, fortsat anvendelse. Forpligtelser i forbindelse med aftaler om saminvestering berører ikke anvendelsen af EU-retten.

(202) Formålet med krav om funktionel adskillelse, hvorved en vertikalt integreret virksomhed forpligtes til at oprette driftsmæssigt adskilte forretningsenheder, er at sikre, at der leveres fuldt ligeværdige adgangsprodukter til alle operatører i detailleddet, herunder operatørens egne vertikalt integrerede afdelinger. Funktionel adskillelse kan styrke konkurrencen på en række relevante markeder ved at reducere incitamentet til forskelsbehandling væsentligt og ved at gøre det lettere at kontrollere og håndhæve overholdelsen

af krav om ikkediskrimination. I særlige tilfælde bør det være muligt for en forpligtelse om funktionel adskillelse at være berettiget, hvor det trods vedvarende forsøg ikke er lykkedes at sikre reel ikkediskrimination på flere af de berørte markeder, og hvor der er ringe eller ingen udsigt til konkurrence på infrastrukturen inden for en rimelig tidsfrist, efter at der er indført en eller flere afhjælpende foranstaltninger, der tidligere ansås for hensigtsmæssige. Hvis der indføres et sådant krav, er det dog yderst vigtigt at sikre, at incitamenterne for den pågældende virksomhed til at investere i sit net bevares, og at der ikke opstår potentielle negative virkninger for forbrugerne. Der skal således først gennemføres en koordineret analyse af de forskellige relevante markeder i tilknytning til adgangsnettet i overensstemmelse med markedsanalyseproceduren. Under gennemførelsen af markedsanalysen og den nærmere udformning af forpligtelsen om funktionel adskillelse bør de nationale tilsynsmyndigheder være særlig opmærksomme på de produkter, der skal forvaltes af de særskilte forretningsenheder, og tage hensyn til nettets udrulning og teknologiske stade, der kan have betydning for muligheden for substitution mellem fastnettjenester og trådløse tjenester. For at undgå forvridning af konkurrencen i det indre marked bør planer om funktionel adskillelse godkendes på forhånd af Kommissionen.

(203) Gennemførelsen af funktionel adskillelse bør ikke være til hinder for passende koordineringsmekanismer mellem de forskellige separate forretningsenheder, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder tilgodeses.

(204) Hvis en vertikalt integreret virksomhed vælger at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed til at stå for adgangsprodukter, bør den nationale tilsynsmyndighed vurdere konsekvenserne af den planlagte transaktion, herunder enhver adgangsforpligtelse, som denne virksomhed tilbyder, for alle eksisterende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede virksomhed, for at sikre, at eventuelle nye ordninger er i overensstemmelse med dette direktiv. Den pågældende tilsynsmyndighed bør gennemføre en ny analyse af de markeder, hvor den udskilte forretningsenhed driver virksomhed, og indføre, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser i overensstemmelse hermed. Til dette formål bør den nationale tilsynsmyndighed kunne anmode virksomheden om oplysninger.

(205) Allerede i dag kan virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, som led i markedsanalysen give tilsagn på nogle markeder med det formål at håndtere konkurrenceproblemer, som den nationale tilsynsmyndighed har konstateret, og som myndigheden derefter tager hensyn til, når den træffer afgørelse om de passende regulatoriske forpligtelser. Der bør tages hensyn til enhver ny markedsudvikling, når der træffes afgørelse om de mest hensigtsmæssige afhjælpende foranstaltninger. Uden at dette berører bestemmelserne om reguleringen af saminvestering, begrænser arten af de givne tilsagn som sådan dog ikke de skønsbeføjelser, som den nationale tilsynsmyndighed tillægges for at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, afhjælpende foranstaltninger. For at øge gennemsigtigheden og yde juridisk forudsigelighed i hele Unionen bør dette direktiv fastsætte en procedure for, hvordan virksomheder afgiver tilsagn, og hvordan de nationale tilsynsmyndigheder vurderer dem, under hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter ved hjælp af en markedstest, samt i givet fald hvordan de gøres bindende for den virksomhed, der giver tilsagnet, og kan håndhæves af den nationale tilsynsmyndighed. Medmindre den nationale tilsynsmyndighed har gjort tilsagn om saminvestering bindende og besluttet ikke at pålægge forpligtelser, er denne procedure ikke til hinder for anvendelse af

markedsanalyseproceduren og forpligtelsen til at pålægge passende og forholdsmæssige foranstaltninger for at afhjælpe det konstaterede markedssvigt.

(206) De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende for en bestemt periode, som ikke bør overstige den periode, for hvilken de gives, efter at have foretaget en markedsundersøgelse ved hjælp af en offentlig høring af interessenter. Hvis tilsagnene er gjort bindende, bør den nationale tilsynsmyndighed overveje konsekvenserne af denne afgørelse i sin markedsanalyse og tage hensyn hertil, når den vælger den eller de mest hensigtsmæssige regulerende foranstaltninger. De nationale tilsynsmyndigheder bør betragte de indgåede forpligtelser ud fra et fremadrettet bæredygtighedsperspektiv, navnlig når de fastsætter den periode, hvor forpligtelserne skal være bindende, og bør tage hensyn til den værdi, interessenterne tillægger den offentlige høring om stabile og forudsigelige markedsvilkår. Bindende forpligtelser vedrørende frivillig adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, kan tilføre processen forudsigelighed og gennemsigtighed ved at fastsætte gennemførelsesprocessen for den planlagte adskillelse, f.eks. ved at fastsætte en køreplan for gennemførelsen med klare milepæle og forudsigelige konsekvenser, hvis visse milepæle ikke nås.

(207) Forpligtelserne kan omfatte udnævnelsen af en tilsynsadministrator, hvis identitet og mandat bør godkendes af den nationale tilsynsmyndighed, og virksomhedens pligt til at aflevere periodiske rapporter om gennemførelsen.

(208) Netejere, hvis forretningsmodel er begrænset til at udbyde engrostjenester til andre, kan være til nytte for skabelsen af et engrosmarked i fremgang med positiv virkning på detailkonkurrencen downstream. Derudover kan deres forretningsmodel være attraktiv for potentielle økonomiske investorer i mindre omskiftelige infrastrukturaktiver og med mere langsigtede perspektiver for udrulningen af net med meget høj kapacitet. Ikke desto mindre fører tilstedeværelsen af en virksomhed, der udelukkende opererer på engrosniveau, ikke nødvendigvis til reelt konkurrencedygtige detailmarkeder, og virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, kan udpeges som havende en stærk markedsposition på bestemte produktmarkeder og geografiske markeder. Visse konkurrencerisici, der hidrører fra adfærden blandt virksomheder, hvis forretningsmodel udelukkende er engrosorienteret, kan være mindre, end hvad er tilfældet for vertikalt integrerede virksomheder, forudsat at engrosmodellen er reel, og der ikke findes incitamenter til at forskelsbehandle downstreamudbydere. Den reguleringsmæssige respons bør følgelig være tilsvarende mindre indgribende, men bør navnlig bevare muligheden for at indføre forpligtelser vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at gribe ind, hvis der er opstået konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne. En virksomhed, der er aktiv på et engrosmarked, og som udelukkende udbyder detailtjenester til erhvervsbrugere, som er større end små og mellemstore virksomheder, bør alene betragtes som en engrosvirksomhed.

(209) For at fremme migreringen fra de gamle kobbernet til næstegenerationsnet, hvilket er i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at overvåge netoperatørernes egne initiativer i den henseende og til om nødvendigt at fastsætte betingelserne for en hensigtsmæssig migreringsproces, f.eks. ved hjælp af forudgående varsel, gennemsigtighed og tilgængelighed af alternative adgangsprodukter af mindst tilsvarende kvalitet, når netejeren har påvist sin hensigt om og vilje til at skifte til opgraderede net. Med henblik på at undgå uberettigede forsinkelser i migreringen bør de nationale tilsynsmyndigheder tildeles beføjelser til at ophæve adgangsforpligtelser

vedrørende kobbernettet, når en hensigtsmæssig migreringsproces er blevet fastsat, og overholdelse af betingelserne og processen for migrering fra den eksisterende infrastruktur er sikret. Dog bør netejere kunne afvikle eksisterende net. Adgangssøgende, som migrerer fra et adgangsprodukt, der er baseret på en eksisterende infrastruktur, til et adgangsprodukt, der er baseret på en mere avanceret teknologi eller et mere avanceret medium, bør kunne opgradere deres adgang til ethvert reguleret produkt med højere kapacitet, men bør ikke være forpligtet til at gøre det. I forbindelse med en opgradering bør adgangssøgende overholde de lovgivningsmæssige betingelser for adgang til et adgangsprodukt med højere kapacitet som fastsat af den nationale tilsynsmyndighed i dennes markedsanalyse.

(210) Liberaliseringen af telesektoren, den stigende konkurrence og de øgede valgmuligheder inden for kommunikationstjenester går hånd i hånd med arbejdet for at fastlægge et harmoniseret regelsæt, der kan sikre udbuddet af forsyningspligtydelser. Begrebet forsyningspligt bør tages op til fornyet vurdering for at tage højde for de teknologiske fremskridt, markedsudviklingen og ændringer i brugernes behov.

(211) Det følger af artikel 169 i TEUF, at Unionen skal medvirke til beskyttelsen af forbrugerne.

(212) Forsyningspligten er et sikkerhedsnet, der skal sikre, at alle slutbrugere mindst har adgang til en række minimumsydelser og til en overkommelig pris for forbrugerne i situationer, hvor der er risiko for social udstødelse, som stammer fra manglen på en sådan adgang, der hindrer borgerne i fuld social og økonomisk deltagelse i samfundet.

(213) Basal bredbåndsinternetadgang er praktisk talt tilgængelig overalt i Unionen og bruges i vis udstrækning til en lang række aktiviteter. Den generelle udnyttelse er dog lavere end tilgængeligheden, eftersom der stadig findes borgere som ikke har internetforbindelse grundet manglende kendskab, omkostninger, færdigheder eller efter eget valg. Tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang til en overkommelig pris har fået afgørende betydning for samfundet og for økonomien som helhed. Den danner grundlag for deltagelse i den digitale økonomi og i samfundet gennem grundlæggende onlineinternettjenester.

(214) Det er et fundamentalt krav til forsyningspligt at sikre, at alle forbrugere har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester til en overkommelig pris på et fast sted. Medlemsstaterne bør ligeledes have mulighed for at sikre, at anden tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og andre talekommunikationstjenester end adgang og tjenester, som ydes på et fast sted, til borgere på farten har en overkommelig pris, hvis de anser dette for nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet. I denne sammenhæng bør der lægges særlig vægt på at sikre, at slutbrugere med handicap har tilsvarende adgang. Der bør ikke være nogen begrænsninger på de tekniske midler, hvormed forbindelsen etableres, idet der kan anvendes trådbaseret eller trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken kategori af virksomheder der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.

(215) Den internetadgangshastighed, som en given bruger oplever, afhænger af en række faktorer som f.eks. internetudbyderens tilslutningsmuligheder samt den applikation, som forbindelsen anvendes til. Det er op til medlemsstaterne under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis at definere den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgang i lyset af de nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som gælder for størstedelen af forbrugerne på en medlemsstats område, med henblik på at muliggøre et tilstrækkeligt niveau af social inklusion og deltagelse i den digitale økonomi og det digitale samfund på deres område. Den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste

til en overkommelig pris bør have tilstrækkelig båndbredde til at støtte adgangen til og anvendelsen af mindst ét minimumssæt af basale tjenester, som afspejler de tjenester, der anvendes af størstedelen af slutbrugerne. Med henblik herpå bør Kommissionen overvåge udviklingen i brugen af internet til at udpege de onlinetjenester, som størstedelen af slutbrugerne i hele Unionen anvender, og som er nødvendige for social og økonomisk deltagelse i samfundet, og ajourføre listen i overensstemmelse hermed. Kravene i EU-retten til adgangen til åbent internet, navnlig i forordning (EU) 2015/2120, bør finde anvendelse på alle tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjenester.

(216) Forbrugerne bør ikke være tvunget til at have adgang til tjenester, som de ikke ønsker, og det bør følgelig være muligt for berettigede forbrugere efter anmodning at begrænse forsyningspligtydelserne til en overkommelig pris til at omfatte talekommunikationstjenester.

(217) Medlemsstater bør kunne udvide foranstaltninger vedrørende overkommelige priser og kontrol med udgifter til også at omfatte mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer, forudsat at de opfylder de relevante betingelser.

(218) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder kunne overvåge detailtaksternes udvikling og niveau for tjenester, der henhører under forsyningspligten. En sådan overvågning bør foretages på en sådan måde, at den ikke pålægger hverken de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder eller udbydere af sådanne tjenester for store administrative byrder.

(219) Ved overkommelig pris forstås en pris, som medlemsstaterne fastlægger på nationalt plan under hensyn til særlige nationale forhold. Hvis medlemsstaterne fastsætter, at detailpriserne for tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester ikke er overkommelige for forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale behov, herunder ældre, slutbrugere med handicap og forbrugere, der bor i landdistrikter eller geografisk isolerede områder, bør de træffe passende foranstaltninger. Med henblik herpå kan medlemsstaterne yde disse forbrugere direkte støtte til kommunikationsformål, der kan være en del af de sociale ydelser eller kuponer eller direkte betalinger til disse forbrugere. Dette kan være et hensigtsmæssigt alternativ, idet der tages hensyn til behovet for at minimere markedsforvridninger. Alternativt eller derudover kan medlemsstaterne pålægge alle udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere basale takstvalgmuligheder eller -pakker.

(220) Sikring af overkommelige priser kan omfatte særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, der tager højde for behovene hos brugere med lav indkomst eller med særlige sociale behov. Sådanne tilbud bør leveres med basale funktioner for at undgå fordrejning af markedets funktion. Vurderingen af, om priserne er overkommelige for de enkelte forbrugere, bør være begrundet i, at disse har ret til at indgå en aftale med en udbyder, at de skal have et nummer til rådighed, at tjenesten skal være til rådighed uafbrudt, og at de skal kunne overvåge og kontrollere deres udgifter.

(221) Hvis en medlemsstat kræver, at udbydere tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de tilbyder på normale kommercielle betingelser, bør disse takstvalgmuligheder eller pakker tilbydes af alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør kravet om, at alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester skal tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, ikke medføre en uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde for disse udbydere eller medlemsstater. Hvis en medlemsstat på grundlag af en objektiv

vurdering påviser en sådan uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde, kan den undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Den objektive vurdering bør også overveje fordelene for forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov ved et udvalg af udbydere og fordelene for alle udbydere, der kan nyde godt af at være udbyder af forsyningspligtydelser. Hvis en medlemsstat undtagelsesvis beslutter kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, bør den sikre, at forbrugere med lav indkomst eller særlige behov kan vælge mellem flere udbydere, der tilbyder sociale takster. Dog kan medlemsstaterne i visse situationer måske ikke garantere et udvalg af udbydere, f.eks. hvis kun én virksomhed udbyder tjenester i den pågældende forbrugers bopælsområde, eller hvis det at tilbyde et udvalg af udbydere vil pålægge medlemsstaten en uforholdsmæssig stor organisatorisk og økonomisk ekstrabyrde.

(222) Overkommelige priser bør ikke længere være en hindring for forbrugernes adgang til et minimum af konnektivitetstjenester. Retten til at indgå en aftale med en udbyder bør indebære, at forbrugere, som kan få afslag, navnlig forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov, har mulighed for at indgå en aftale til en overkommelig pris om tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester i det mindste fra et fast sted med enhver udbyder af sådanne tjenester på dette sted eller en udpeget udbyder, hvis en medlemsstat undtagelsesvis har besluttet at udpege en eller flere udbydere til at tilbyde disse takstvalgmuligheder eller -pakker. For at minimere de finansielle risici såsom ubetalte regninger bør udbyderne frit kunne beslutte, om de vil udbyde tjenesten efter forudbetaling på grundlag af individuelle forudbetalte enheder til en overkommelig pris.

(223) For at sikre at borgerne kan træffes via talekommunikationstjenester, bør medlemsstaterne sørge for, at et nummer stilles til rådighed i en rimelig periode, også i perioder hvor talekommunikationstjenesten ikke anvendes. Udbyderne bør være i stand til at etablere mekanismer til kontrol af, at forbrugeren fortsat er interesseret i at bevare adgangen til nummeret.

(224) Ydelse af kompensation til udbydere af sådanne tjenester under sådanne omstændigheder behøver ikke at medføre konkurrenceforvridning, når blot disse udbydere får kompensation for de specifikke nettoomkostninger derved, og nettoomkostningsbyrden inddækkes på en konkurrenceneutral måde.

(225) For at vurdere behovet for tiltag til sikring af en overkommelig pris bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder, være i stand til at overvåge udviklingen i og detaljerne vedrørende tilbud om takstvalgmuligheder eller -pakker til forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov.

(226) Medlemsstaterne bør gennemføre foranstaltninger, som fremmer skabelsen af et marked for produkter og tjenester til overkommelige priser, som omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, herunder udstyr med kompenserende teknologier. Dette kan f.eks. ske ved henvisning til europæiske standarder eller ved at støtte gennemførelsen af krav i henhold til EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Medlemsstaterne bør fastsætte passende foranstaltninger under hensyntagen til nationale omstændigheder, som giver medlemsstaterne fleksibilitet til at træffe specifikke foranstaltninger, f.eks. hvis markedet ikke leverer produkter og tjenester til en overkommelig pris, der omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, under almindelige økonomiske omstændigheder. Disse foranstaltninger kan omfatte direkte

økonomisk støtte til slutbrugere. Omkostningerne for forbrugere med handicap ved relætjenester bør svare til gennemsnitsprisen på talekommunikationstjenester.

(227) Relætjenester vedrører tjenester, som muliggør tovejskommunikation mellem fjernslutbrugere af forskellige former for kommunikation (f.eks. tekst, tegn og tale) ved at konvertere disse kommunikationsformer, normalt ved hjælp af en menneskelig operatør. Tekst i realtid er defineret i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser og henviser til en slags tekstkonversation i punkt-til-punkt-situationer eller i multipunktkonference, hvor den tekst, der indtastes, sendes på en sådan måde, at brugeren opfatter kommunikationen som værende kontinuerlig på et tegn-for-tegn-grundlag.

(228) Med henblik på datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang, er fastnetforbindelser stort set tilgængelige for alle og benyttes af størstedelen af unionsborgerne. Det almindelige fastnetbredbånd dækkede og var tilgængeligt for 97 % af husstandene i Unionen i 2015 med en gennemsnitlig udnyttelsesgrad på 72 %, og tjenester baseret på trådløs teknologi når ud til endnu flere. Der er dog forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til tilgængeligheden og prisrimeligheden af fastnetbredbånd både i by- og landområder.

(229) Markedet har en ledende rolle at spille for at sikre, at bredbåndsinternetadgang med en stadigt stigende kapacitet er tilgængelig. I områder, hvor markedet ikke vil levere, forekommer andre offentlige politikredskaber til fremme af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangsforbindelser i princippet mere omkostningseffektive og mindre markedsforvridende end pålæggelse af forsyningspligt, og der kunne benyttes finansielle instrumenter såsom dem, der er tilgængelige under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og Connecting Europe-faciliteten, anvendelse af offentlige midler fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, tilknytning af dækningsforpligtelser til brugsrettigheden til radiofrekvenser til støtte for udrulning af bredbåndsnet i områder, der er mindre tætbefolkede, og offentlige investeringer i overensstemmelse med EU's statsstøtteregler.

(230) Hvis det efter en behørig vurdering under hensyntagen til resultaterne af den kompetente myndigheds geografiske undersøgelse af udbredelsen af nettene eller de seneste oplysninger, der er til rådighed for medlemsstaterne, inden resultaterne af den første geografiske undersøgelse foreligger, påvises, at det hverken er sandsynligt, at markedet eller offentlige interventionsmekanismer kan tilbyde slutbrugerne i visse områder en forbindelse, der kan yde en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som defineret af medlemsstaterne, og talekommunikationstjenester på et fast sted, bør medlemsstaten undtagelsesvis kunne udpege forskellige udbydere eller grupper af udbydere af disse tjenester i de forskellige relevante dele af det nationale område. Ud over den geografiske undersøgelse bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne anvende yderligere dokumentation for at konstatere, i hvilket omfang tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er tilgængelige på et fast sted. Denne yderligere dokumentation kan omfatte oplysninger, der er til rådighed for de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseproceduren, og oplysninger, der er indsamlet fra brugere. Medlemsstaterne bør kunne begrænse forsyningspligten til støtte for tilgængeligheden af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste, til kun at gælde slutbrugerens hovedopholdssted eller bopæl. Der bør ikke være nogen begrænsninger af de tekniske midler, hvormed den tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenesterne på et fast sted leveres, idet der kan anvendes trådbaseret eller

trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken virksomhed der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.

(231) Det er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet op til medlemsstaterne at bestemme ud fra objektive kriterier, hvilke virksomheder der udpeges som forsyningspligtudbydere, i givet fald under hensyntagen til disse virksomheders evne og vilje til at levere alle eller en del af disse forsyningspligtydelser. Dette forhindrer ikke medlemsstaterne i forbindelse med udpegningsprocessen i at medtage specifikke vilkår, der er begrundet i hensynet til effektivitet, herunder samling af geografiske områder eller komponenter eller fastsættelse af minimumsperioder for udpegelsen.

(232) Omkostningerne ved at sikre, at der er en forbindelse til rådighed, der kan yde tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjenester, jf. dette direktiv, og talekommunikationstjenester på et fast sted til en overkommelig pris inden for rammerne af forsyningspligten, bør anslås navnlig ved at vurdere den forventede finansielle byrde for udbydere og brugere i sektoren for elektronisk kommunikation.

(233) Som udgangspunkt må pålæggelse af krav til sikring af landsdækkende territorial dækning i udpegelsesproceduren forventes at udelukke eller afholde visse virksomheder fra at ansøge om at blive udpeget som forsyningspligtudbydere. Ligeledes kan det også medføre, at visse udbydere udelukkes på forhånd, hvis forsyningspligtudbydere udpeges for en uforholdsmæssigt lang eller ubegrænset periode. Hvis en medlemsstat beslutter at udpege en eller flere udbydere af hensyn til spørgsmålet om overkommelige priser, bør det være muligt for disse udbydere at være forskellige fra dem, der er udpeget med henblik på tilgængelighedselementet i forsyningspligten.

(234) Hvis en udbyder, der undtagelsesvis er udpeget til at tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som tilbydes på normale kommercielle betingelser som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, eller til at sikre tilgængeligheden på et fast sted af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjenester eller talekommunikationstjenester som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, vælger at afhænde en set i forhold til dens forsyningspligt væsentlig del af eller alle sine lokale adgangsnetaktiver på det nationale område til en særskilt juridisk enhed med et andet endeligt ejerskab, bør den kompetente myndighed bedømme virkningerne af handelen for at sikre kontinuiteten i forsyningspligten på hele eller dele af det nationale område. Med henblik herpå bør den udbyder, der af den kompetente myndighed blev udpeget til at varetage forsyningspligten, på forhånd underrette denne myndighed om afhændelsen. Den kompetente myndigheds bedømmelse bør ikke berøre handelens indgåelse.

(235) For at sikre stabile forhold og fremme en gradvis overgang bør medlemsstaterne fortsat inden for deres område kunne sikre opfyldelse af andre forsyningspligtydelser end tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangs- og talekommunikationstjenester på et fast sted, som er omfattet af deres forsyningspligt i henhold til direktiv 2002/22/EF ved ikrafttrædelsen af nærværende direktiv, forudsat at disse tjenester eller sammenlignelige tjenester ikke er tilgængelige på normale kommercielle vilkår. Ved at tillade medlemsstaterne fortsat at sikre offentligheden offentlige betalingstelefoner, hvor der anvendes mønter, betalingskort eller forudbetalte kort, herunder kort sammen med en indtastet kode, telefonbøger og nummeroplysningstjenester inden for rammerne af forsyningspligten, så længe der er et påviseligt behov, vil de have den fornødne fleksibilitet til på behørig vis at tage hensyn til de forskellige nationale forhold. Dette kan omfatte opstilling af offentlige betalingstelefoner på vigtige steder for indrejse i landet, såsom i lufthavne eller på tog- og busstationer samt på steder, der opsøges af mennesker i

nødsituationer, såsom hospitaler, politistationer og ved nødspor på motorveje, for at tilgodese rimelige behov hos slutbrugere, herunder navnlig slutbrugere med handicap.

(236) Medlemsstaterne bør følge med i forbrugernes forhold, hvad angår deres anvendelse af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester, og navnlig kontrollere, om priserne er overkommelige. Hvorvidt prisen på tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er overkommelig hænger sammen med, hvor detaljerede oplysninger brugerne får om udgifterne til deres forbrug, samt med de relative omkostninger ved anvendelse i forhold til andre tjenester, og det afhænger også af, om de kan kontrollere udgifterne. Kravet om overkommelige priser indebærer derfor, at forbrugerne gives øget indflydelse, og at udbyderne pålægges visse forpligtelser. Blandt disse forpligtelser kan nævnes specifikke krav om specificeret fakturering samt muligheden for, at forbrugeren selektivt blokerer for visse opkald, f.eks. dyre opkald til særtjenester med overtaksering, kontrollerer udgifterne gennem forudbetaling og modregner oprettelsesgebyrer. Sådanne foranstaltninger vil eventuelt skulle revurderes og ændres på baggrund af markedsudviklingen. Specificerede regninger for internetforbrug bør kun angive tidspunktet for, varigheden af og størrelsen af forbruget i en bestemt internetsession, men ikke angive, hvilke websteder eller internetslutpunkter der er oprettet forbindelse til under en sådan internetsession.

(237) Medmindre forbrugere med ret til overkommelige priser konsekvent betaler for sent eller undlader at betale, bør de, så længe tvisten ikke er afgjort, beskyttes mod, at deres telefonforbindelse afbrydes øjeblikkeligt som følge af manglende betaling, og de bør, navnlig i tilfælde af uenighed om store regninger for opkald til særtjenester med overtaksering, fortsat have adgang til absolut nødvendige talekommunikationstjenester og et minimumstjenesteniveau af internetadgang som defineret af medlemsstaterne. Det bør være muligt for medlemsstaterne at beslutte, at en sådan adgang kun skal opretholdes, hvis abonnenten fortsætter med at betale abonnementsafgiften eller gebyret for basal internetadgang.

(238) Hvis udbuddet af tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangs- og talekommunikationstjenester eller udbuddet af andre tjenester i overensstemmelse med dette direktiv påfører en udbyder en urimelig byrde, kan denne urimelige byrde under behørig hensyntagen til udgifter og indtægter samt de immaterielle fordele, der følger af udbuddet af de pågældende tjenester, medtages i en eventuel beregning af nettoomkostningerne ved forsyningspligten.

(239) Medlemsstaterne skal om nødvendigt fastlægge ordninger til finansiering af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, såfremt det godtgøres, at forpligtelserne kun kan opfyldes med tab til følge eller er forbundet med nettoomkostninger, der ligger uden for normal forretningsstandard. Det er vigtigt at sikre, at nettoomkostningerne i forbindelse med forsyningspligten beregnes korrekt, og at eventuel finansiering så vidt muligt sker uden at påvirke konkurrencen og virksomhederne samt i overensstemmelse med artikel 107 og 108 i TEUF.

(240) Når nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes, skal både omkostninger og indtægter samt immaterielle goder, der resulterer af forsyningspligten, tages i betragtning, men der skal også tages højde for den generelle målsætning om at fastlægge prisstrukturer, der afspejler omkostningerne. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten bør beregnes efter gennemskuelige procedurer.

(241) Hensyntagen til immaterielle fordele betyder, at en skønnet pengeværdi af de indirekte fordele, som en virksomhed opnår som følge af sin stilling som forsyningspligtudbyder,

bør fratrækkes den direkte nettoomkostning ved forsyningspligten for at kunne bestemme den samlede omkostningsbyrde.

(242) Hvis forsyningspligten udgør en urimelig byrde for en udbyder, vil det være hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne lov til at indføre ordninger, der gør det muligt at få dækket nettoomkostningerne effektivt. Godtgørelse ved brug af offentlige midler er én måde at dække nettoomkostningerne ved forsyningspligten på. Deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er en anden måde. Medlemsstaterne bør kunne finansiere nettoomkostningerne ved forsyningspligtens forskellige elementer gennem forskellige ordninger eller finansiere nettoomkostningerne ved nogle eller alle elementer gennem én af ordningerne eller en kombination heraf. Tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang giver ikke blot fordele for sektoren for elektronisk kommunikation, men også for onlineøkonomien i bred forstand og for samfundet som helhed. Når der tilvejebringes en forbindelse, som giver flere slutbrugere adgang til bredbåndshastighed, sættes disse i stand til at benytte onlinetjenester og dermed til aktivt at deltage i det digitale samfund. Det gavner både almenvellet og udbyderne af elektronisk kommunikation, at sådanne forbindelser sikres på grundlag af forsyningspligten. Medlemsstaterne bør tage hensyn til disse forhold, når de vælger og udformer ordninger for dækning af nettoomkostninger.

(243) I tilfælde af omkostningsdækning ved at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bør medlemsstaterne sikre, at metoden for allokering mellem udbydere bygger på objektive og ikkediskriminerende kriterier og er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Dette princip hindrer ikke medlemsstaterne i at undtage nye markedsaktører, der ikke har vundet tilstrækkelig fodfæste på markedet. Det skal ved fastlæggelsen af eventuelle finansieringsordninger sikres, at markedsdeltagerne kun bidrager til finansieringen af forsyningspligtydelser og ikke til andre aktiviteter, som ikke er direkte knyttet til varetagelsen af forsyningspligten. Dækningsordninger bør følge EU-rettens principper og deleordninger, navnlig principperne om ikkediskrimination og proportionalitet. Enhver finansieringsordning bør sikre, at brugere i én medlemsstat ikke bidrager til omkostningerne ved forsyningspligten i en anden medlemsstat. Det bør være muligt at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligten mellem alle eller nærmere bestemte kategorier af udbydere. Medlemsstaterne bør sikre, at deleordninger overholder principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet. Mindst mulig konkurrenceforvridning betyder, at bidrag skal dækkes på en måde, der i størst muligt omfang begrænser den økonomiske byrdes indvirkning på slutbrugerne, f.eks. ved at sprede bidrag mest muligt.

(244) Udbydere, der modtager økonomisk støtte til forsyningspligtydelser, bør fremlægge oplysninger om de enkelte støtteberettigede elementer, der er tilstrækkelig detaljerede til at begrunde deres anmodning, for de nationale tilsynsmyndigheder. Medlemsstaternes ordninger for omkostningsberegning og finansiering af forsyningspligten bør meddeles Kommissionen, så den kan undersøge, om de er forenelige med TEUF. Medlemsstaterne bør skabe reel åbenhed om og mulighed for at kontrollere de beløb, der opkræves til finansiering af forsyningspligten. Beregningen af nettoomkostningerne ved levering af forsyningspligtydelser bør baseres på en objektiv og transparent metode for at sikre en så omkostningseffektiv levering af forsyningspligtydelser som muligt og fremme lige vilkår for markedsaktørerne. Det kan bidrage til at skabe større gennemsigtighed, hvis den metode, som påtænkes anvendt til beregning af nettoomkostningerne ved de

enkelte aspekter af forsyningspligten, offentliggøres på forhånd, inden beregningen foretages.

(245) Medlemsstaterne kan ikke pålægge markedsaktører finansielle bidrag vedrørende foranstaltninger, som ikke indgår i forsyningspligten. De enkelte medlemsstater har fortsat ret til at pålægge særlige foranstaltninger (uden for forsyningspligtens anvendelsesområde) og finansiere dem i overensstemmelse med EU-retten, men ikke ved hjælp af bidrag fra markedsaktører.

(246) For effektivt at fremme den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og personer inden for Unionen bør det være muligt at anvende visse nationale nummerressourcer, navnlig visse ikkegeografiske numre, på en ekstraterritorial måde, dvs. uden for den tildelende medlemsstats område. I lyset af den betydelige risiko for bedrageri med hensyn til interpersonel kommunikation bør en sådan ekstraterritorial anvendelse kun tillades til levering af andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester. Håndhævelse af relevant national lovgivning, navnlig forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer, bør sikres af medlemsstaterne, uanset hvor brugsrettighederne er blevet tildelt, og hvor i Unionen nummerressourcerne bruges. Medlemsstaterne har fortsat kompetence til at anvende deres nationale ret på nummerressourcer, der bruges på deres område, også når rettighederne er blevet tildelt i en anden medlemsstat.

(247) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i medlemsstater, hvor nummerressourcer fra en anden medlemsstat bruges, har ikke kontrol over disse nummerressourcer. Det er derfor vigtigt, at den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, der giver ret til ekstraterritorial anvendelse, også sikrer effektiv beskyttelse af slutbrugerne i de medlemsstater, hvor de pågældende numre anvendes. Med henblik på at opnå effektiv beskyttelse bør de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som tildeler rettigheder til ekstraterritorial anvendelse, knytte betingelser dertil i overensstemmelse med dette direktiv vedrørende udbyderes overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor disse ressourcer vil blive brugt.

(248) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, bør kunne anmode om støtte fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som har tildelt brugsrettighederne til nummerressourcerne, til at bistå med at håndhæve deres regler. Håndhævelsesforanstaltninger, som træffes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, der har tildelt brugsrettighederne, bør omfatte sanktioner med afskrækkende virkning, og navnlig i tilfælde af en grov overtrædelse tilbagekaldelse af den rettighed til ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcerne, der er tildelt den berørte virksomhed. Kravene til ekstraterritorial anvendelse bør ikke berøre medlemsstaternes beføjelser til i en konkret sag at blokere adgangen til numre eller tjenester, hvor dette er begrundet af bedrageri eller misbrug. Ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer bør ikke berøre EU-reglerne for levering af roamingtjenester, herunder reglerne vedrørende forhindring af unormal brug eller misbrug af roamingtjenester, der er genstand for detailprisregulering, og som nyder godt af regulerede engrosroamingtakster. Medlemsstaterne bør fortsat have mulighed for at indgå specifikke aftaler med tredjelande om ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer.

(249) Medlemsstaterne bør fremme trådløs provisionering af nummerressourcer for at gøre det lettere at skifte udbyder af elektronisk kommunikation. Trådløs provisionering af

nummerressourcer gør det muligt at omprogrammere identifikatorer for kommunikationsudstyr uden fysisk adgang til de pågældende anordninger. Denne egenskab er især relevant for maskine-til-maskine-tjenester, dvs. tjenester, som indebærer automatisk overførsel af data og oplysninger mellem anordninger eller softwarebaserede applikationer med begrænset eller ingen menneskelig interaktion. Udbydere af sådanne maskine-til-maskine-tjenester har måske ikke mulighed for fysisk adgang til deres anordninger, fordi de anvendes i fjerntliggende områder, eller fordi der anvendes et stort antal anordninger, eller på grund af deres brugsmønster. I lyset af det spirende marked for maskine-til-maskine-tjenester og nye teknologier bør medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre teknologineutralitet i forbindelse med fremme af trådløs provisionering.

(250) For at virksomhederne kan konkurrere i den elektroniske kommunikationssektor, er det afgørende, at der stilles nummerressourcer til rådighed på grundlag af transparente, objektive og ikkediskriminerende kriterier. Medlemsstaterne bør gives mulighed for at tildele brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i lyset af den øgede relevans af numre for forskellige tjenester i forbindelse med tingenes internet. Alle elementer i de nationale nummerplaner bør forvaltes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, herunder de punktkoder, der anvendes i forbindelse med netadresser. Hvor der er behov for harmonisering af nummerressourcer i Unionen for at understøtte udviklingen af paneuropæiske tjenester eller grænseoverskridende tjenester, navnlig nye maskine-til-maskine-baserede tjenester såsom netforbundne biler, og hvor efterspørgslen ikke kan dækkes af de eksisterende nummerressourcer, kan Kommissionen med bistand fra BEREC under anvendelse af sine udøvende beføjelser træffe gennemførelsesforanstaltninger.

(251) Det bør være muligt at opfylde kravet om offentliggørelse af afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer ved at gøre disse afgørelser offentligt tilgængelige via et websted.

(252) Der gør sig særlige forhold gældende, når børn skal efterlyses, hvorfor medlemsstaterne bør opretholde deres indsats for at sikre, at der faktisk på deres område stilles en velfungerende tjeneste til rådighed til efterlysning af børn under nummer »116000«. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger til at sikre et tilstrækkeligt tjenestekvalitetsniveau i forbindelse med »116000«-nummeret.

(253) Sideløbende med hotlinenummeret »116000« for efterlyste børn sørger mange medlemsstater også for, at børn har adgang til en børnevenlig tjeneste, der driver en telefonisk hjælpelinje for børn, der har brug for omsorg og beskyttelse, ved anvendelse af nummeret »116111«. Disse medlemsstater og Kommissionen bør sikre, at borgerne, navnlig børn og nationale børnebeskyttelsesordninger, gøres opmærksomme på eksistensen af »116111«-hjælpelinjen.

(254) Et indre marked indebærer, at slutbrugerne kan få forbindelse med alle numre i andre medlemsstaters nationale nummerplaner og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, herunder bl.a. frikalds- og overtakseringsnumre, bortset fra når den slutbruger, der ringes op, af kommercielle årsager har valgt at begrænse adgangen fra visse geografiske områder. Slutbrugerne bør også kunne få forbindelse med internationale frikaldsnumre (UIFN). Der bør ikke lægges hindringer i vejen for opkald på tværs af grænserne til numre og benyttelse af de tilknyttede tjenester, undtagen i objektivt velbegrundede tilfælde, som f.eks. når det er nødvendigt for at bekæmpe bedrageri eller misbrug (f.eks. i forbindelse med visse særtjenester med overtaksering), hvor nummeret er defineret som rent nationalt (f.eks. et indenlandsk kortnummer), eller

hvor det ikke er økonomisk muligt. Taksten, der pålignes parter, som foretager opkald fra steder uden for den pågældende medlemsstat, skal ikke nødvendigvis være den samme som for parter, der foretager opkald fra medlemsstaten. Der bør gives tydelige og fuldstændige forhåndsoplysninger til brugerne om enhver afgift for frikaldsnumre, f.eks. afgifter for internationale opkald til numre, som kan kaldes via de normale internationale retningsnumre. Hvis indtægter fra samtrafik eller andre tjenester tilbageholdes af udbydere af elektroniske kommunikationstjenester på grund af bedrageri eller misbrug, bør medlemsstaterne sikre, at de tilbageholdte tjenesteindtægter tilbagebetales til de slutbrugere, der er berørt af det pågældende bedrageri eller det pågældende misbrug, hvor det er muligt.

(255) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør en række af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv ikke gælde for mikrovirksomheder, der kun udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester. Ifølge EU-Domstolens retspraksis skal definitionen af små og mellemstore virksomheder, som omfatter mikrovirksomheder, fortolkes strengt. For kun at medtage virksomheder, der reelt er uafhængige mikrovirksomheder, er det nødvendigt at undersøge strukturen af mikrovirksomheder, som danner en økonomisk koncern, hvis styrke overstiger en mikrovirksomheds styrke, og at sikre, at definitionen af mikrovirksomhed ikke omgås på et rent formelt grundlag.

(256) Gennemførelsen af det indre marked for elektronisk kommunikation kræver, at der fjernes hindringer for slutbrugernes grænseoverskridende adgang til elektroniske kommunikationstjenester i hele Unionen. Udbyderne af elektronisk kommunikation til offentligheden bør ikke nægte eller begrænse adgang eller diskriminere slutbrugere på baggrund af deres nationalitet eller bopæls- eller etableringsmedlemsstat. Det bør imidlertid være muligt at differentiere på grundlag af forskelle, der kan retfærdiggøres objektivt, hvad angår omkostninger og risici, der ikke er begrænset til foranstaltningerne i forordning (EU) nr. 531/2012 med hensyn til misbrug eller unormal anvendelse af regulerede detailroamingtjenester.

(257) Den uensartede gennemførelse af reglerne om slutbrugerbeskyttelse har skabt væsentlige hindringer på det indre marked, som påvirker både udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og slutbrugerne. Disse hindringer bør reduceres ved anvendelse af ens regler, så der sikres et højt fælles beskyttelsesniveau i hele Unionen. En tilpasset fuld harmonisering af de slutbrugerrettigheder, der er omfattet af dette direktiv, bør i væsentlig grad øge den juridiske forudsigelighed for både slutbrugere og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og bør medføre en markant reduktion af hindringerne for markedsadgang og den unødvendige byrde ved regeloverholdelse, der skyldes de fragmenterede regler. Fuld harmonisering er med til at overvinde hindringer for det indre markeds funktion, der skyldes sådanne nationale bestemmelser vedrørende slutbrugerrettigheder, som samtidig beskytter nationale udbydere mod konkurrence fra andre medlemsstater. For at opnå et højt fælles beskyttelsesniveau bør flere bestemmelser om slutbrugerrettigheder i nogen grad styrkes i dette direktiv i lyset af bedste praksis i medlemsstaterne. Fuld harmonisering af deres rettigheder øger slutbrugernes tillid til det indre marked, idet de nyder godt af en beskyttelse på samme høje niveau, når de benytter elektroniske kommunikationstjenester, både i deres medlemsstat og i forbindelse med ophold, arbejde eller rejser i andre medlemsstater. Fuld harmonisering bør kun vedrøre de emner, der er omfattet af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv. Derfor bør den ikke berøre national ret for så vidt angår de aspekter af slutbrugerbeskyttelse, herunder visse aspekter af transparensforanstaltnin-

ger, der ikke er omfattet af disse bestemmelser. F.eks. bør foranstaltninger vedrørende transparensforpligtelser, som ikke er omfattet af dette direktiv, betragtes som forenelige med princippet om fuld harmonisering, mens yderligere krav vedrørende transparensspørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, såsom offentliggørelse af oplysninger, bør betragtes som uforenelige. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre nationale bestemmelser om spørgsmål, der ikke er specifikt behandlet i dette direktiv, navnlig med henblik på at behandle nye spørgsmål.

(258) Aftaler er et vigtigt værktøj for slutbrugerne, når det drejer sig om at sikre gennemskuelige oplysninger og den fornødne juridiske forudsigelighed. De fleste tjenesteudbydere på et konkurrencebaseret marked indgår aftaler med deres kunder, fordi det rent kommercielt er det mest hensigtsmæssige. Forbrugertransaktioner i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er ud over dette direktiv underlagt kravene i gældende EU-ret til beskyttelse af forbrugerne i forbindelse medaftaler, herunder navnlig Rådets direktiv 93/13/EØF ([37]) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU ([38]). Medtagelse af oplysningskrav i dette direktiv, som også kan være krævet i henhold til direktiv 2011/83/EU, bør ikke føre til duplikering af oplysningerne i dokumenter før og efter indgåelse af en aftale. Relevante oplysninger, der er givet i forbindelse med dette direktiv, herunder eventuelle mere præskriptive og detaljerede oplysningskrav, bør anses for at opfylde de hertil svarende krav i medfør af direktiv 2011/83/EU.

(259) Nogle af disse bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse, der som udgangspunkt kun gælder for forbrugere, nemlig bestemmelserne om aftaleoplysninger, maksimal varighed af aftaler og pakker, bør ikke alene være til gavn for forbrugere, men også for mikrovirksomheder og små virksomheder og nonprofitorganisationer som defineret i medlemsstaternes nationale ret. Forhandlingspositionen for disse kategorier af virksomheder og organisationer er sammenlignelig med forbrugernes, og de bør derfor nyde godt af samme beskyttelsesniveau, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på disse rettigheder. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger i dette direktiv, herunder de forpligtelser i direktiv 2011/83/EU, som der henvises til i dette direktiv, bør finde anvendelse, uanset om der foretages betaling og størrelsen af den betaling, som kunden skal betale. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger, herunder de forpligtelser, der findes i direktiv 2011/83/EU, bør finde automatisk anvendelse på mikrovirksomheder, små virksomheder og nonprofitorganisationer, medmindre de foretrækker at forhandle individuelle aftalevilkår med udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. I modsætning til mikrovirksomheder, små virksomheder samt nonprofitorganisationer har større virksomheder som regel en bedre forhandlingsposition og er derfor ikke afhængige af de samme aftalemæssige oplysningskrav som forbrugerne. Andre bestemmelser, f.eks. om nummerportabilitet, som også er vigtige for større virksomheder, bør fortsat finde anvendelse på alle slutbrugere. »Nonprofitorganisationer« er retlige enheder, som ikke indtjener overskud til deres ejere eller medlemmer. Nonprofitorganisationer er typisk velgørende organisationer eller andre slags offentlige interesseorganisationer. I lyset af sådanne organisationers sammenlignelige situation er det derfor rimeligt at behandle dem på samme måde som mikrovirksomheder og små virksomheder i henhold til dette direktiv for så vidt angår slutbrugernes rettigheder.

(260) De særlige forhold, der kendetegner sektoren for elektronisk kommunikation, kræver ud over horisontale aftalebestemmelser et begrænset antal yderligere bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse. Slutbrugerne bør oplyses bl.a. om eventuelle kvalitetsniveauer, der tilbydes, betingelser for tilbud og opsigelse af aftaler, abonnements- og prisvilkår,

der finder anvendelse, og takster for tjenester, som er genstand for særlige prisvilkår. Disse oplysninger er relevante for udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end transmissionstjenester, der anvendes til at levere maskine-til-maskine-tjenester. Med forbehold af de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger bør en udbyder af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke være omfattet af forpligtelser vedrørende oplysningskrav for så vidt angår aftaler, hvis denne udbyder og tilknyttede selskaber eller personer ikke modtager nogen betaling, der er direkte eller indirekte knyttet til udbuddet af elektroniske kommunikationstjenester, såsom hvor et universitet, giver besøgende fri adgang til sit wi-fi-net på universitetsområdet uden at modtage nogen betaling, hverken gennem brugerbetaling eller reklameindtægter.

(261) Hvis slutbrugeren skal kunne foretage et veloplyst valg, er det afgørende, at de påkrævede relevante oplysninger gives forud for aftalens indgåelse i et klart og forståeligt sprog på et varigt medium eller, hvis dette ikke er muligt, og uden at det berører definitionen af varigt medium i direktiv 2011/83/EU, i et dokument, der stilles til rådighed af udbyderen og gives meddelelse om til brugeren, og som er let at downloade, åbne og konsultere på anordninger, som almindeligvis anvendes af forbrugerne. For at lette valget bør udbydere også af samme grund stille et resumé af de væsentlige aftalevilkår til rådighed. For at gøre det lettere at sammenligne og mindske efterlevelsesomkostningerne bør Kommissionen efter høring af BEREC vedtage en skabelon for sådanne aftaleresuméer. De oplysninger, der gives før indgåelse af en aftale, bør ligesom resuméskabelonen udgøre en integrerende del af den endelige aftale. Aftaleresuméet bør være kortfattet og letlæseligt og ideelt set ikke længere, end hvad der svarer til én A4-side, eller, hvis en række forskellige tjenester er samlet i en enkelt aftale, hvad der svarer til op til tre A4-sider.

(262) Efter vedtagelsen af forordning (EU) 2015/2120 er bestemmelserne i dette direktiv vedrørende oplysninger om betingelser for begrænsning af adgang til eller brug af tjenester og applikationer samt oplysninger om trafikkontrol blevet forældede og bør ophæves.

(263) Med hensyn til terminaludstyr bør kundeaftalen indeholde oplysninger om eventuelle betingelser, som udbyderen måtte have pålagt brugen af udstyret, f.eks. ved at SIM-låse mobile anordninger, hvis sådanne betingelser ikke er forbudt i henhold til den nationale ret, og om eventuelle gebyrer, som måtte forfalde til betaling ved aftalens opsigelse, uanset om denne finder sted før den fastsatte udløbsdato eller på denne dato, herunder om eventuelle omkostninger forbundet med at beholde udstyret. Hvis slutbrugeren beslutter at beholde det terminaludstyr, der blev solgt sammen på tidspunktet for aftalens indgåelse, bør en eventuel kompensation ikke overstige dets værdi pro rata temporis som beregnet på grundlag af værdien ved aftalens indgåelse eller på grundlag af den resterende del af servicegebyret indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst. Medlemsstaterne bør kunne vælge andre metoder til beregning af kompensationssatsen, når en sådan sats er lig med eller mindre end den beregnede kompensation. Eventuelle begrænsninger for brug af terminaludstyr på andre net bør gratis ophæves af udbyderen senest ved betaling af en sådan kompensation.

(264) Med forbehold af de materielle bestemmelser vedrørende sikkerhed, der påhviler udbyderen i henhold til dette direktiv, bør aftalen fastlægge, hvilke forholdsregler udbyderen kan træffe i tilfælde af sikkerhedshændelser, trusler eller sårbarheder. Desuden bør en aftale også angive eventuelle kompensations- og refusionsordninger, der er til rådighed, hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, herunder hvis en

sikringshændelse, som er anmeldt til udbyderen, finder sted på grund af kendte software- eller hardwaresårbarheder, som fabrikanten eller udvikleren har udsendt rettelser til, og tjenesteudbyderen ikke har foretaget disse rettelser eller truffet andre passende modforanstaltninger.

(265) Gennemskuelige, aktuelle og sammenlignelige oplysninger om tilbud og tjenester er vigtige for forbrugerne på markeder med konkurrence mellem flere tjenesteudbydere. Slutbrugere bør let kunne sammenligne priserne for de forskellige tjenester, der tilbydes på markedet, på grundlag af oplysninger, der offentliggøres i en let tilgængelig form. For at gøre sammenligningen af priser og tjenester let bør de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder have mulighed for at kræve mere gennemskuelige oplysninger (herunder om takster, servicekvalitet, betingelser for leveret terminaludstyr og andre relevante statistiske oplysninger) af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester. Sådanne krav bør tage behørigt hensyn til disse nets eller tjenesters egenskaber. De bør også sikre, at tredjeparter har ret til gratis at benytte offentligt tilgængelige oplysninger, der er udsendt af sådanne virksomheder, med henblik på at udbyde sammenligningsværktøjer.

(266) Slutbrugere er ofte ikke opmærksomme på omkostningerne ved deres forbrugsadfærd eller har svært ved at vurdere deres tids- eller dataforbrug, når de bruger elektroniske kommunikationstjenester. For at øge gennemsigtigheden og muliggøre bedre kontrol med deres kommunikationsbudget er det vigtigt at give slutbrugerne faciliteter til i tide at overvåge deres forbrug. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre bestemmelser om forbrugsgrænser, der beskytter slutbrugere mod ubehagelige overraskelser på regningen, herunder vedrørende særtjenester med overtaksering og andre tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår. Dette giver de kompetente myndigheder mulighed for at kræve, at oplysninger om sådanne priser skal gives, inden tjenesten ydes, og berører ikke medlemsstaternes mulighed for at opretholde eller indføre generelle forpligtelser for særtjenester med overtaksering for at sikre effektiv slutbrugerbeskyttelse.

(267) Uafhængige sammenligningsværktøjer såsom websteder udgør et effektivt middel for slutbrugerne til at vurdere fordelene ved forskellige udbydere af internetadgangstjenester og interpersonelle kommunikationstjenester, når de ydes mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger, og til at indhente upartiske oplysninger, navnlig ved at sammenligne priser, takster og kvalitetsparametre på ét sted. Sådanne værktøjer bør være operationelt uafhængige af tjenesteudbydere, og ingen tjenesteudbyder bør begunstiges i søgeresultaterne. Sådanne værktøjer bør sigte mod at give oplysninger, som både er klare, præcise, fuldstændige og omfattende. De bør også sigte mod at omfatte den bredest mulige vifte af tilbud for at give et repræsentativt overblik, samtidig med at de dækker en betydelig del af markedet. De oplysninger, der gives via sådanne værktøjer, bør være troværdige, upartiske og gennemsigtige. Slutbrugerne bør informeres om, at der findes sådanne værktøjer. Medlemsstaterne bør sikre, at slutbrugerne har gratis adgang til mindst et sådant værktøj på deres respektive områder. Hvis der kun er ét værktøj i en medlemsstat, og det værktøj tages ud af drift eller ikke længere lever op til kvalitetskriterierne, bør medlemsstaten sikre, at slutbrugerne inden for rimelig tid har adgang til et andet sammenligningsværktøj på nationalt plan.

(268) Uafhængige sammenligningsværktøjer kan være drevet af private virksomheder eller af eller på vegne af kompetente myndigheder, men bør drives i henhold til bestemte kvalitetskriterier, herunder kravet om at give oplysninger om ejere af værktøjet, give

præcise og ajourførte oplysninger, angive tidspunktet for den seneste ajourføring, fastsætte klare, objektive kriterier for sammenligningen og inddrage en bred vifte af tilbud, som dækker en betydelig del af markedet. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte, hvor ofte sammenligningsværktøjerne skal gennemgå og ajourføre de oplysninger, som de formidler til slutbrugerne, under hensyntagen til hvor ofte udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester almindeligvis ajourfører deres oplysninger om takster og kvalitet.

(269) Medlemsstaterne bør, af hensyn til at tage fat om spørgsmål af relevans for almenheden for så vidt angår brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester samt for at tilskynde beskyttelsen af andres rettigheder og frihedsrettigheder, med bistand fra udbydere af sådanne tjenester kunne udarbejde og formidle almennyttige oplysninger om brugen af sådanne tjenester eller foranledige sådanne oplysninger videreformidlet. Det bør være muligt, at sådanne oplysninger omfatter oplysninger til almenheden om de hyppigst forekommende overtrædelser og deres retlige konsekvenser, f.eks. om overtrædelse af reglerne om ophavsret, anden ulovlig anvendelse og formidling af skadeligt indhold og vejledning om og metoder til beskyttelse mod de risici, der kan true den personlige sikkerhed, f.eks. i forbindelse med videregivelse af personoplysninger under visse omstændigheder, samt privatlivets fred og personlige data, samt oplysninger om tilgængeligheden af let anvendelig og konfigurabel software eller softwareoptioner, som gør det muligt at beskytte børn eller sårbare personer. Disse oplysninger kunne koordineres ved hjælp af samarbejdsproceduren i dette direktiv. Sådanne almennyttige oplysninger bør ajourføres, når det er påkrævet, og bør forelægges på let forståelige formater som fastlagt af de enkelte medlemsstater og på de nationale offentlige myndigheders websider. Medlemsstaterne bør kunne pålægge udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester at videreformidle disse standardiserede oplysninger til alle deres kunder på en efter myndighedernes opfattelse hensigtsmæssig måde. Videreformidlingen af sådanne oplysninger bør imidlertid ikke være forbundet med for stor en byrde for udbyderne. Hvis den gør dette, bør medlemsstaterne kræve, at en sådan videreformidling sker under anvendelse af de midler, som udbyderne sædvanligvis benytter i deres kommunikation med slutbrugerne.

(270) Hvis der ikke findes relevante EU-retlige bestemmelser, betragtes indhold, applikationer og tjenester som lovlige eller skadevoldende i overensstemmelse med nationale materielle og processuelle regler. Det er en opgave for medlemsstaterne, ikke for udbyderne af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, ud fra gældende ret at tage stilling til, om indhold, applikationer eller tjenester er lovlige eller skadevoldende. Dette direktiv og direktiv 2002/58/EF finder anvendelse, medmindre andet er fastsat i direktiv 2000/31/EF, som bl.a. indeholder en regel om ren videreformidling (»mere conduit«) for mellemliggende tjenesteudbydere, som defineret deri.

(271) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder, eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder bemyndiges til at overvåge kvaliteten af tjenesterne og til systematisk at indsamle oplysninger om kvaliteten af de tjenester, der tilbydes af udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, for så vidt sidstnævnte er i stand til at tilbyde mindsteniveauer for tjenestekvalitet enten gennem kontrol med mindst visse elementer af nettet eller i medfør af en serviceleveranceaftale med henblik herpå, herunder kvaliteten af tjenesteudbuddet til slutbrugere med handicap. Disse oplysninger bør indsamles baseret

på kriterier, der gør det muligt at sammenligne oplysningerne mellem tjenesteudbydere og mellem medlemsstater. Udbydere af sådanne elektroniske kommunikationstjenester, som driver virksomhed på et marked med fri konkurrence, må forventes at gøre passende og ajourførte oplysninger om deres tjenester offentligt tilgængelige, eftersom de har en forretningsmæssig interesse heri. De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder dog alligevel kunne kræve, at sådanne oplysninger offentliggøres, såfremt det påvises, at de ikke tilstrækkeligt effektivt er bragt til offentlighedens kendskab. Hvis offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet afhænger af eksterne faktorer, såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse, bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder kunne kræve, at udbydere af sådanne tjenester oplyser deres forbrugere herom.

(272) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder også fastsætte de målemetoder, som tjenesteudbyderne skal anvende for at forbedre sammenligneligheden af de formidlede data. For at fremme sammenligneligheden i hele Unionen og mindske efterlevelsesomkostningerne bør BEREC vedtage retningslinjer for relevante tjenestekvalitetsparametre, som de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder bør tage størst muligt hensyn til.

(273) Forbrugerne bør kunne træffe velinformerede valg og skifte udbyder, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. Det er afgørende at sikre, at de kan gøre dette uden hindringer af juridisk, teknisk eller praktisk art, herunder aftalevilkår, procedurer og afgifter. Dette forhindrer ikke udbydere i at fastsætte rimelige mindsteperioder på op til 24 måneder for forbrugeraftalens løbetid. Medlemsstater bør imidlertid have mulighed for at opretholde eller indføre bestemmelser om en kortere maksimal varighed og for at tillade forbrugere at skifte abonnements- og prisvilkår eller opsige en aftale i aftaleperioden uden at blive udsat for yderligere omkostninger i lyset af nationale forhold såsom konkurrenceniveauet og stabiliteten af investeringer i net. Uafhængigt af aftalen om en elektronisk kommunikationstjeneste kunne forbrugerne tænkes at foretrække og have gavn af en længere tilbagebetalingsperiode for fysiske forbindelser. Sådanne forbrugerforpligtelser kan spille en vigtig rolle med hensyn til at lette udrulningen af net med meget høj kapacitet hen til eller meget tæt på slutbrugerens ejendom, herunder gennem efterspørgselsaggregeringsordninger, der giver netinvestorer mulighed for at reducere de risici, der er forbundet med den indledende ibrugtagning. Forbrugernes ret til at skifte mellem udbydere af elektroniske kommunikationstjenester som fastsat i dette direktiv bør dog ikke begrænses af sådanne tilbagebetalingsperioder i aftaler om fysiske forbindelser, og sådanne aftaler bør ikke omfatte terminaludstyr eller internetadgangsudstyr, såsom mobiltelefoner, routere og modemmer. Medlemsstaterne bør sikre ligebehandling af enheder, herunder operatører, der finansierer udrulning af en fysisk forbindelse med meget høj kapacitet til en slutbrugers ejendom, herunder hvis en sådan finansiering sker ved hjælp af aftaler om afbetaling.

(274) Automatisk forlængelse af aftaler om elektroniske kommunikationstjenester er også mulig. I sådanne tilfælde bør slutbrugerne være i stand til at opsige deres aftale uden omkostninger efter aftaleperiodens udløb.

(275) Enhver ændring af aftalevilkår, der foreslås af udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og som ikke er til fordel for slutbrugeren f.eks. hvad angår gebyrer,

takster, begrænsning af datamængden, datahastigheden, dækningen eller behandlingen af personoplysninger, bør give slutbrugeren ret til at opsige aftalen uden at blive pålagt nogen omkostninger, selv hvis disse ændringer er kombineret med ændringer, der indebærer fordele. Udbyderes ændring af aftalevilkår bør derfor give slutbrugeren ret at opsige den pågældende aftale, medmindre hver ændring i sig selv er til fordel for slutbrugeren, eller ændringerne er af rent administrativ karakter f.eks. en ændring i udbyderens adresse og ikke har negativ virkning for slutbrugeren, eller ændringerne udelukkende er pålagt ved lov- eller regelændringer, såsom nye aftaleoplysningskrav, der er pålagt ved EU-retten eller national ret. Hvorvidt en ændring udelukkende er til slutbrugerens fordel, bør vurderes på grundlag af objektive kriterier. Der bør kun ses bort fra slutbrugerens ret til at opsige aftalen, hvis udbyderen er i stand til at godtgøre, at alle aftaleændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren eller er af rent administrativ karakter uden negativ virkning for slutbrugeren.

(276) Slutbrugere bør underrettes om eventuelle ændringer i aftalevilkår ved hjælp af et varigt medium. Andre slutbrugere end forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer bør ikke kunne drage fordel af opsigelsesrettigheder i tilfælde af aftaleændringer for så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte specifik slutbrugerbeskyttelse vedrørende aftaleopsigelse, hvis slutbrugere skifter bopæl. Bestemmelserne om aftaleopsigelse bør ikke berøre andre bestemmelser i EU-retten eller national ret om grunde til, at tjenesteudbydere eller slutbrugere kan opsige aftaler eller ændre aftalevilkår og -betingelser.

(277) Det er afgørende for at gøre konkurrencen i et konkurrencepræget miljø effektiv, at der er mulighed for at skifte udbyder. Det forventes at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder og gøre dem mere villige til at deltage aktivt i konkurrenceprocessen, hvis der er gennemsigtige, præcise og rettidige oplysninger om udbyderskift til rådighed. Tjenesteudbyderne bør sikre tjenestens kontinuitet, så slutbrugerne har mulighed for at skifte udbyder uden at blive hæmmet af risikoen for, at tjenesten er utilgængelig, og, hvis det er teknisk muligt, give mulighed for at skifte på den dato, som slutbrugerne ønsker.

(278) Nummerportabilitet spiller en nøglerolle med hensyn til at øge forbrugernes valgmuligheder og skabe effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation. Slutbrugere, der anmoder herom, bør have mulighed for at beholde deres numre uanset tjenesteudbyder og for et begrænset tidsrum mellem skift af tjenesteudbyder. Nummerportabilitet mellem det offentlige fastnet og mobilnettet er ikke omfattet af direktivet. Medlemsstaterne bør dog kunne anvende bestemmelser om nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på faste steder, og mobilnet.

(279) Nummerportabilitet styrkes i betydelig grad, når såvel slutbrugerne, der tager deres numre med sig, og slutbrugere, der ringer til disse, har adgang til transparente takstoplysninger. De nationale tilsynsmyndigheder bør, som led i implementeringen af nummerportabilitet, hvor det er muligt, fremme relevant taksttransparens.

(280) De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de sikrer, at prissætningen af samtrafik i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, også tage hensyn til tilgængelige priser på sammenlignelige markeder.

(281) Nummerportabilitet er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation, og bør derfor gennemføres med mindst mulig forsinkelse, således at nummeret aktiveres og bliver funktionelt inden for en frist på én arbejdsdag, og slutbrugeren dermed ikke må

undvære den pågældende tjeneste i mere end én arbejdsdag fra den aftalte dato. Retten til nummerportabilitet bør gives den slutbruger, der har den pågældende aftale (forudbetalt eller betalt efterfølgende) med en udbyder. For at understøtte etstedsbetjening og for at fremme gnidningsløst udbyderskift for slutbrugerne bør skifteprocessen styres af den modtagende udbyder af elektronisk kommunikation til offentligheden. De nationale tilsynsmyndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør kunne fastlægge den globale proces for skiftet og porteringen af numre under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler og den teknologiske udvikling. Dette bør, hvor det er muligt, omfatte et krav om, at portering skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. Erfaringerne i visse medlemsstater har vist, at der er risiko for, at slutbrugere påtvinges et udbyderskift, uden at de har givet deres samtykke hertil. Skønt dette er et anliggende, der først og fremmest bør henhøre under de retshåndhævende myndigheder, bør det være muligt for medlemsstaterne at indføre det minimum af forholdsmæssige foranstaltninger, herunder passende sanktioner vedrørende udbyderskift, der er nødvendigt for at minimere sådanne risici, og at sikre, at slutbrugerne beskyttes under hele udbyderskiftet uden at gøre processen mindre attraktiv for dem. Retten til nummerportabilitet bør ikke begrænses af aftalevilkår.

(282) For at sikre, at skift og portering finder sted inden for de tidsfrister, der er fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne fastsætte, at slutbrugere modtager kompensation fra udbydere på en let og rettidig måde, hvis en aftale mellem en udbyder og en slutbruger ikke overholdes. En sådan kompensation bør stå i rimeligt forhold til forsinkelsen med at overholde den pågældende aftale. Slutbrugere bør i det mindste kompenseres for forsinkelser på mere end én arbejdsdag med tjenesteaktivering, nummerportering eller utilgængelig tjeneste, og hvor udbydere ikke opfylder berammede tjeneste- eller installationsaftaler. Yderligere kompensation kan også være i form af automatisk nedsættelse af betalingen i tilfælde, hvor den afgivende udbyder skal fortætte med at yde sine tjenester, indtil den modtagende udbyders tjenester er aktiveret.

(283) Pakker, der indeholder mindst enten én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste og andre tjenester, såsom offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, lineær spredning, og maskine-til-maskine-tjenester eller terminaludstyr, er blevet mere og mere udbredt og udgør en vigtig faktor i konkurrencen. Med henblik på dette direktiv bør en pakke anses for at foreligge i tilfælde, hvor elementerne i pakken ydes eller sælges af samme udbyder i henhold til samme aftale eller i henhold til aftaler, som er tæt forbundet med eller knyttet til hinanden. Selv om pakker ofte indebærer fordele for forbrugerne, kan de gøre det sværere eller bekosteligt at skifte udbyder og øge risikoen for »fastlåsning« til en aftale. I tilfælde, hvor forskellige tjenester og terminaludstyr i en pakke er underlagt forskellige regler vedrørende opsigelse af aftalen og udbyderskift eller aftalemæssige forpligtelser vedrørende erhvervelse af terminaludstyr, er forbrugerne reelt hæmmede, hvad angår deres ret i henhold til dette direktiv til at skifte til konkurrencedygtige tilbud på hele pakken eller dele af den. Visse væsentlige bestemmelser i dette direktiv vedrørende aftaleresuméoplysninger, gennemsigtighed, aftalernes varighed og opsigelse og udbyderskift bør derfor finde anvendelse på alle dele af en pakke, herunder terminaludstyr, andre tjenester såsom digitalt indhold eller digitale tjenester og de elektroniske kommunikationstjenester, der ikke er direkte omfattet af anvendelsesområdet for disse bestemmelser. Alle slutbrugerforpligtelser, der finder anvendelse i henhold til dette direktiv på en given elektronisk kommunikationstjeneste, som ydes eller sælges som en særskilt tjeneste, bør også finde anvendelse, når den

indgår i en pakke med mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste. Andre aftalemæssige forhold, f.eks. vedrørende foranstaltninger i tilfælde af manglende overensstemmelse med aftalen, bør være omfattet af de regler, der finder anvendelse på de respektive dele af pakken, f.eks. af reglerne i aftaler om salg af varer eller levering af digitalt indhold. En ret til at opsige et element i en pakke, som består af mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af den aftalte varighed i henhold til den pågældende aftale på grund af manglende overensstemmelse eller manglende levering bør imidlertid give en forbruger ret til at opsige alle elementerne i pakken. Forbrugerne bør ligeledes for at bibeholde deres evne til let at kunne skifte udbyder ikke blive låst fast i et forhold til en udbyder via en aftalemæssig de facto-forlængelse af den oprindelige aftaleperiode.

(284) Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester er forpligtede til at give adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer. Under ekstraordinære omstændigheder, navnlig grundet manglende teknisk gennemførlighed, er disse måske ikke i stand til at give adgang til beredskabstjenester eller lokalisering af den kaldende part eller begge dele. I sådanne tilfælde bør de på passende vis oplyse deres kunder herom i aftalen. Sådanne udbydere bør give deres kunder klare og gennemskuelige oplysninger i den oprindelige aftale og ajourføre dem i forbindelse med enhver ændring af leveringen af adgang til beredskabstjenester, f.eks. i fakturaer. Disse oplysninger bør omfatte enhver begrænsning i territorial dækning baseret på planlagte tekniske driftsparametre for kommunikationstjenesten og den tilgængelige infrastruktur. Ydes tjenesten ikke over en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt tjenestekvalitet, bør oplysningerne også omfatte pålidelighedsniveauet for adgang og for lokaliseringsoplysninger om den kaldende part i forhold til en tjeneste ydet over en sådan forbindelse under hensyntagen til den aktuelle teknologi og de gældende kvalitetsstandarder samt tjenestekvalitetsparametrene i dette direktiv.

(285) Slutbrugere bør fra enhver anordning, som muliggør brugen af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, kunne få adgang til beredskabstjenester gennem gratis alarmkommunikationer og uden at skulle benytte betalingsmidler, også når de benytter roamingtjenester i en medlemsstat. Ved alarmkommunikationer forstås kommunikationsmidler, der ikke kun omfatter talekommunikationstjenester, men også SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relætjenester. Medlemsstater bør under hensyntagen til alarmcentralers kapacitet og tekniske udstyr kunne bestemme, hvilke nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester der er egnede til beredskabstjenester, herunder muligheden for at begrænse disse valgmuligheder til talekommunikationstjenester og tilsvarende for slutbrugere med handicap, eller at tilføje yderligere valgmuligheder som aftalt med nationale alarmcentraler. Alarmkommunikationer kan udløses på vegne af en person af et køretøjsmonteret alarmopkald eller et eCall som defineret i forordning (EU) 2015/758.

(286) Medlemsstaterne bør sikre, at udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver pålidelig og nøjagtig adgang til beredskabstjenester under hensyntagen til nationale specifikationer og kriterier samt de nationale alarmcentralers kapacitet. Medlemsstaterne bør overveje alarmcentralernes evne til at håndtere alarmkommunikationer på mere end ét sprog. I tilfælde hvor den nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjeneste ikke ydes via en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt servicekvalitet, er tjenesteudbyderen måske ikke i stand til at sikre, at

nødopkald foretaget via dennes tjeneste dirigeres til den mest passende alarmcentral med samme pålidelighed. For sådanne netuafhængige udbydere, navnlig udbydere, som ikke er integreret med en udbyder af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, er det måske ikke altid teknisk muligt at give lokaliseringsoplysninger om den kaldende part. Medlemsstaterne bør sikre, at der indføres standarder til sikring af præcis og pålidelig routing og forbindelse til beredskabstjenesterne så hurtigt som muligt, så netuafhængige udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester kan opfylde de forpligtelser, der vedrører adgang til beredskabstjenester og levering af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, på et niveau, der er sammenligneligt med det, der kræves af andre udbydere af sådanne kommunikationstjenester. Hvor sådanne standarder og tilhørende alarmcentralsystemer ikke er blevet indført, bør det ikke kræves, at netuafhængige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver adgang til beredskabstjenester, undtagen hvis det kan lade sig gøre rent teknisk eller på en måde, der er økonomisk rentabel. Dette kan eksempelvis omfatte medlemsstaters udpegning af en enkelt central alarmcentral til at modtage alarmkommunikationer. Sådanne udbydere bør ikke desto mindre orientere slutbrugerne, når adgang til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part ikke er understøttet.

(287) For at forbedre medlemsstaternes rapportering og præstationsmåling med hensyn til besvarelse og håndtering af nødopkald bør Kommissionen hvert andet år aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer »112«.

(288) Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser træffe særlige foranstaltninger for at sikre, at beredskabstjenesterne, herunder det fælleseuropæiske alarmnummer »112«, er lige så tilgængelige for slutbrugere med handicap, herunder døve, hørehæmmede, talehæmmede og døvblinde slutbrugere, som for andre. Det kan betyde, at der skal tilvejebringes særligt terminaludstyr for slutbrugere med handicap, når andre kommunikationsmåder ikke er egnede til dem.

(289) Det er vigtigt, at det fælleseuropæiske alarmnummer »112« bliver mere kendt, da det vil øge beskyttelsen og sikkerheden for borgere, der rejser i Unionen. Borgerne bør ved rejse i en hvilken som helst medlemsstat således bringes på det rene med, navnlig gennem oplysninger på opslag i internationale busterminaler, banegårde, havne og lufthavne samt i telefonbøger, slutbruger- og faktureringsmateriale, at det fælleseuropæiske alarmnummer »112« kan benyttes som fælles alarmnummer i hele Unionen. Det er først og fremmest medlemsstaterne, som er ansvarlige herfor, men Kommissionen bør fortsat både støtte og supplere medlemsstaternes initiativer med henblik på at øge kendskabet til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« og foretage regelmæssige evalueringer af offentlighedens kendskab til dette nummer.

(290) Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som finder anvendelse på alle alarmkommunikationer, øger beskyttelsesniveauet og sikkerheden for slutbrugerne og hjælper alarmtjenesterne med at udføre deres opgaver, forudsat at det nationale system af alarmcentraler garanterer, at alarmkommunikation og tilhørende data fremføres til beredskabstjenesterne. Modtagelsen og brugen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som omfatter både netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvis de er tilgængelige, forbedrede lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør ske i overensstemmelse med den relevante EU-ret om behandling af personoplysninger og sikkerhedsforanstaltninger. Virksomheder, der udbyder netbaseret

lokalisering, bør stille lokaliseringsoplysninger om den kaldende part til rådighed for beredskabstjenester, så snart opkaldet når frem til den pågældende tjeneste, uanset hvilken teknologi der anvendes. Imidlertid har lokaliseringsteknologier baseret på mobiltelefoner vist sig at være betydelig mere præcise og omkostningseffektive på grund af tilgængeligheden af data fra den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste og satellitnavigationssystemet Galileo samt andre globale satellitnavigationssystemer og wi-fi-data. Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør derfor supplere netbaserede lokaliseringsoplysninger, selv hvis lokalisering på grundlag af data fra mobiltelefoner først bliver tilgængelig, efter at alarmkommunikationen er etableret. Medlemsstaterne bør sikre, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, når disse findes, gøres tilgængelige for den mest passende alarmcentral. Dette er måske ikke altid muligt, f.eks. når lokalisering ikke er tilgængelig på en mobiltelefon eller gennem den interpersonelle kommunikationstjeneste, der anvendes, eller når det ikke er teknisk muligt at indhente disse oplysninger. Medlemsstaterne bør desuden sikre, at alarmcentralen er i stand til at uddrage og håndtere de tilgængelige lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, hvis det er muligt. Etableringen og overførslen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part bør være omkostningsfri for både slutbrugeren og den myndighed, der håndterer alarmkommunikationen, uanset midlet til etablering, f.eks. via mobiltelefonen eller nettet, eller midlet til overførsel, f.eks. via talekanal, SMS eller IP-baseret.

(291) For at følge den teknologiske udvikling med hensyn til præcise lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, lige adgang for slutbrugere med handicap og routing af opkald til den mest passende alarmcentral bør Kommissionen have beføjelse til ved delegeret retsakt at vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre foreneligheden, interoperabiliteten, kvaliteten, pålideligheden og kontinuiteten af alarmkommunikationer i Unionen, såsom funktionelle bestemmelser, hvorved forskellige parters rolle i kommunikationskæden fastlægges, f.eks. udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, netoperatører og alarmcentraler, samt tekniske bestemmelser, hvorved de tekniske midler til at opfylde de funktionelle bestemmelser fastlægges. Sådanne foranstaltninger bør ikke berøre den måde, hvorpå medlemsstaternes beredskabstjenester er organiseret.

(292) En borger i en medlemsstat, som har behov for at kontakte beredskabstjenester i en anden medlemsstat, ikke gøre det, fordi beredskabstjenester ikke har nogle kontaktoplysninger for beredskabstjenesterne i andre medlemsstater. En EU-dækkende sikker database over numre på den eller de ledende beredskabstjenester i hvert land bør derfor indføres. Derfor bør BEREC opretholde en sikker database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E. 164-numre, hvis en anden organisation ikke opretholder en sådan database, med henblik på at sikre, at beredskabstjenesterne i én medlemsstat kan kontaktes af beredskabstjenesterne i en anden.

(293) Indbyrdes forskellig national ret har udviklet sig vedrørende udsendelse via elektroniske kommunikationstjenester af offentlige advarsler om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer. Med henblik på at tilnærme lovgivningen på dette område bør dette direktiv derfor fastsætte, at offentlige advarsler, når offentlige varslingssystemer er etableret, bør udsendes af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til alle berørte slutbrugere. De berørte slutbrugere bør anses for at være de slutbrugere, som befinder sig i geografiske områder, der potentielt er berørt af overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer i varselsperioden, som fastslået af de kompetente myndigheder.

(294) Hvis effektiv forbindelse ud til alle berørte slutbrugere, uanset deres bopælssted eller -medlemsstat, er sikret og opfylder det højeste datasikkerhedsniveau, bør medlemsstaterne kunne give mulighed for udsendelsen af offentlige advarsler via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, eller via mobilapplikationer, som transmitteres via internetadgangstjenester. Med henblik på at informere slutbrugere, der rejser ind i en medlemsstat, om sådanne offentlige varslingssystemer, bør den pågældende medlemsstat sikre, at disse slutbrugere straks automatisk pr. SMS modtager gratis og letforståelige oplysninger om, hvordan de kan modtage offentlige advarsler, herunder ved hjælp af mobilt terminaludstyr, der ikke er aktiveret til internetadgangstjenester. Andre offentlige advarsler end advarsler, der er afhængige af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bør transmitteres til slutbrugerne på en måde, som er let at modtage. Hvis et offentligt varslingssystem bygger på en applikation, bør det ikke kræve, at slutbrugerne logger ind eller registreres hos myndighederne eller applikationsudbyderen. Slutbrugernes lokaliseringsoplysninger bør anvendes i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF. Udsendelsen af offentlige advarsler bør være gratis for slutbrugerne. Som led i sin gennemgang af dette direktivs gennemførelse kan Kommissionen også vurdere, om det er muligt, i overensstemmelse med EU-retten og gennemførligt at indføre et fælles EU-dækkende offentligt varslingssystem med henblik på at advare offentligheden i tilfælde af overhængende eller truende katastrofer eller alvorlige nødsituationer på tværs af forskellige medlemsstater.

(295) Medlemsstaterne bør have mulighed for at fastslå, om forslag til alternative systemer end gennem mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester virkelig svarer til sådanne tjenester, under størst muligt hensyntagen til de tilsvarende retningslinjer fra BEREC. Sådanne retningslinjer bør udarbejdes efter høring af nationale myndigheder med ansvar for alarmcentraler for at sikre, at beredskabseksperter spiller en rolle i forbindelse med udarbejdelsen heraf, og at der er en fælles forståelse mellem de forskellige medlemsstaters myndigheder om, hvad der er nødvendigt for at sikre fuld indførelse af sådanne offentlige varslingssystemer i medlemsstaterne, og samtidig sikre, at Unionens borgerne beskyttes effektivt, når de rejser i en anden medlemsstat.

(296) I overensstemmelse med målene for chartret og de forpligtelser, der er fastsat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, bør regelsættet sikre, at alle slutbrugere, herunder slutbrugere med handicap, ældre og brugere med særlige sociale behov, har nem og lige adgang til tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris, uanset hvor de har bopæl i Unionen. Ifølge erklæring nr. 22, der er knyttet som bilag til slutakten til Amsterdamtraktaten, skal EU's institutioner i forbindelse med udarbejdelsen af foranstaltninger i henhold til artikel 114 i TEUF tage hensyn til behovene hos personer med handicap.

(297) De kompetente myndigheder bør for at sikre, at slutbrugere med handicap kan udnytte konkurrencen og de samme valgmuligheder mellem tjenesteudbydere som de fleste slutbrugere, om nødvendigt og på baggrund af de nationale forhold og efter at have hørt slutbrugere med handicap præcisere de forbrugerbeskyttelseskrav for slutbrugere med handicap, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Sådanne krav kan bl.a. omfatte krav om, at udbyderne sikrer, at slutbrugere med handicap udnytter deres tjenester på tilsvarende vilkår og betingelser, herunder priser, takster og kvalitet, som deres øvrige slutbrugere, uanset de ekstraomkostninger, som disse udbydere måtte pådrage sig. Yderligere krav kan relatere sig

til engrosordninger mellem udbydere. For at undgå at skabe en uforholdsmæssig stor byrde for tjenesteyderne bør de kompetente myndigheder kontrollere, om målene om lige adgang og valgmuligheder kan opnås uden sådanne foranstaltninger.

(298) Ud over EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser fastsætter dette direktiv nye udvidede krav til prismæssig overkommelighed og tilgængelighed for relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester for slutbrugere med handicap. Derfor er den tilsvarende forpligtelse i direktiv 2002/22/EF, hvorved medlemsstaterne blev pålagt at fremme tilgængeligheden af terminaludstyr til slutbrugere med handicap, forældet og bør ophæves.

(299) Der er opstået effektiv konkurrence med hensyn til nummeroplysningstjenester og telefonbøger bl.a. i medfør af artikel 5 i Kommissionens direktiv 2002/77/EF ([39]). For at opretholde denne situation med effektiv konkurrence bør alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler deres slutbrugere numre fra en nummerplan, fortsat have pligt til at stille alle relevante oplysninger til rådighed på en hensigtsmæssig, omkostningsbaseret og ikkediskriminerende måde.

(300) Slutbrugere bør oplyses om deres ret til at bestemme, om de ønsker at stå opført i en telefonbog. Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester bør respektere slutbrugernes beslutning, når de giver udbydere af telefonbogstjenester adgang til data. I artikel 12 i direktiv 2002/58/EF sikres slutbrugernes ret til privatlivets fred for så vidt angår optagelsen af deres personoplysninger i en offentlig telefonbog.

(301) Foranstaltninger i engrosleddet til sikring af medtagelse af slutbrugerdata i databaser bør overholde kravene til beskyttelse af personoplysninger i henhold til forordning (EU) 2016/679 og artikel 12 i direktiv 2002/58/EF. Der bør indføres omkostningsorienteret levering af disse data til tjenesteudbydere, idet medlemsstaterne bør gives mulighed for at etablere en central mekanisme til levering af omfattende samlet information til telefonbogsudbydere, og drages omsorg for netadgang på rimelige og gennemsigtige vilkår for at sikre, at slutbrugerne fuldt ud kan drage fordel af konkurrence, hvilket i vidt omfang har gjort det muligt at afskaffe regulering af disse tjenester i detailleddet og tilvejebringelse af tilbud om telefonbogstjenester på rimelige og gennemskuelige vilkår.

(302) Efter at forsyningspligten for telefonbogstjenester er ophævet, og da der findes et velfungerende marked for sådanne tjenester, er der ikke længere behov for at sikre adgangsretten til telefonbogstjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør dog fortsat kunne indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer adgangen til slutbrugerne, således at adgangen til og konkurrencen på dette marked opretholdes.

(303) Slutbrugerne skal kunne stole på, at alt udstyr, der sælges i Unionen til modtagelse af radio i nye køretøjer i klasse M og af digitalt tv, er indbyrdes kompatibelt. Medlemsstaterne skal kunne sikre, at sådant udstyr overholder et minimum af harmoniserede standarder. Disse standarder kan tilpasses løbende i takt med den teknologiske og markedsmæssige udvikling.

(304) Hvis medlemsstaterne beslutter at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med direktiv (EU) 2015/1535 om interoperabilitet for forbrugerradiomodtagere, bør de være i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via digital jordbaseret radiotransmission eller via IP-net, for at sikre, at interoperabilitet opretholdes. Dette kan også forbedre den offentlige sikkerhed, idet brugerne får mulighed for at benytte en bredere vifte af teknologier til at få adgang til og modtage oplysninger om nødsituationer i medlemsstaterne.

(305) Det er ønskeligt, at forbrugerne opnår den højeste grad af tilslutningsmuligheder til digitale tv-apparater. Interoperabilitet er et koncept, der udvikler sig på dynamiske markeder. Standardiseringsorganer bør gøre deres yderste for at sikre, at relevante standarder udvikler sig i takt med den pågældende teknologi. Det er ligeledes vigtigt at sikre, at der er stik på digitale tv-apparater, der kan overføre alle nødvendige elementer i et digitalt signal, herunder audio- og videosignaler, adgangsstyringsinformation, serviceoplysninger, API-oplysninger og kopibeskyttelsesinformation. Direktivet bør derfor sikre, at funktionalitet tilhørende eller implementeret i stik ikke begrænses af netoperatører, tjenesteudbydere eller udstyrsfabrikanter og fortsætter med at udvikle sig i takt med den teknologiske udvikling. Med hensyn til visning og udformning af internetforbundne tv-tjenester må det anses for at være til gavn for forbrugerne, at der etableres en fælles standard baseret på markedskræfterne. Til at fremme en sådan udvikling bør medlemsstaterne og Kommissionen kunne tage politiske initiativer i overensstemmelse med traktaterne.

(306) Bestemmelserne om interoperabilitet for forbrugerudstyr til radio og tv udelukker ikke, at bilradiomodtagere i nye køretøjer i klasse M er i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via analog jordbaseret radiotransmission, og disse bestemmelser udelukker heller ikke, at medlemsstaterne pålægger forpligtelser om at sikre, at digitalt radiomodtagere er i stand til at modtage og gengive analoge jordbaserede radioudsendelser.

(307) Uden at det berører EU-retten, forhindrer dette direktiv ikke medlemsstaterne i at vedtage tekniske forskrifter vedrørende digitalt jordbaseret tv-udstyr for at forberede forbrugernes migrering til nye standarder for jordbaseret transmission og undgå levering af udstyr, der ikke vil være i overensstemmelse med de standarder, som skal indføres.

(308) Medlemsstaterne bør kunne pålægge virksomheder i deres retsområde rimelige »must carry«-forpligtelser for at tilgodese velbegrundede politiske hensyn, men en sådan pligt bør kun pålægges i den udstrækning, det er nødvendigt for at virkeliggøre almennyttige målsætninger, som medlemsstaterne nøje har fastlagt i overensstemmelse med EU-retten, og den bør være rimelig og transparent. Det bør være muligt at anvende »must carry«-forpligtelser for nærmere bestemte radio- og tv-kanaler samt supplerende tjenester, der udbydes af en nærmere bestemt medietjenesteudbyder. En af medlemsstaterne pålagt fordelingspligt skal være rimelig, dvs. at den skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål, og være transparent på baggrund af klart definerede målsætninger i almenhedens interesse. Medlemsstaterne bør give en objektiv begrundelse for de »must carry«-forpligtelser, som de pålægger i deres nationale ret, for at sikre, at sådanne forpligtelser er transparente, står i et rimeligt forhold til målet og er klart afgrænsede. Forpligtelserne bør udformes på en måde, der giver tilstrækkelige incitamenter til effektive infrastrukturinvesteringer.

(309) »Must carry«-forpligtelserne bør tages op til nyvurdering mindst hvert femte år med det formål at ajourføre dem i forhold til den teknologiske og markedsmæssige udvikling og sikre, at de fortsat står i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål. Sådanne forpligtelser kan eventuelt indeholde en bestemmelse om en afpasset godtgørelse, som bør fastsættes i national ret. Hvor det er tilfældet, bør national ret også fastlægge den gældende metode til beregning af en passende godtgørelse. Denne metode bør undgå uoverensstemmelse med afhjælpende adgangsforanstaltninger, som de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge udbydere af transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, og som er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis

en tidsbegrænset aftale undertegnet før den 20. december 2018 fastsætter en anden metode, bør det imidlertid være muligt fortsat at anvende denne metode i aftalens løbetid. I mangel af en national bestemmelse om godtgørelse bør udbydere af radio- eller tv-kanaler og udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der anvendes til transmission af disse radio- eller tv-kanaler, kunne indgå en aftale om en afpasset godtgørelse.

(310) Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der bruges til transmission af radio- og tv-udsendelser til offentligheden, omfatter kabel-tv-, IPTV-, satellit- og jordbaserede sendernet. De kan også omfatte andre net, hvis et betydeligt antal slutbrugere anvender sådanne net som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-udsendelser. »Must carry«-forpligtelser i forbindelse med transmission af analoge tv-udsendelser bør kun overvejes, hvis manglen på sådanne forpligtelser ville forårsage betydelige forstyrrelser for et betydeligt antal slutbrugere, eller hvis der ikke findes andre transmissionsmåder for bestemte tv-kanaler. »Must carry«-forpligtelser kan omfatte transmission af tjenester, der er specielt beregnet på at sikre slutbrugere med handicap lige adgang. Som følge heraf kan supplerende tjenester omfatte tjenester med det formål at lette adgangsmulighederne for slutbrugere med handicap, f.eks. videotekst, undertekstning for slutbrugere, der er døve eller hørehæmmede, synstolkning, oplæste undertekster og tegnsprogstolkning, og kan om nødvendigt omfatte adgang til de tilhørende rådata. I lyset af væksten i udbuddet og modtagelsen af internetforbundne tv-tjenester og EPG'ers vedvarende betydning for slutbrugernes valgmuligheder kan transmissionen af programrelaterede data, som er nødvendige for at understøtte internetforbundne tv- og EPG-funktioner, være omfattet af must carry-forpligtelser. Det bør være muligt for sådanne programrelaterede data at omfatte oplysninger om programindhold, og hvordan der opnås adgang til det, men ikke selve programindholdet.

(311) Faciliteter som nummervisning er normalt til rådighed på moderne telefoncentraler og kan derfor i stigende grad udbydes uden eller med ganske få omkostninger. Medlemsstaterne behøver ikke at stille krav om, at disse faciliteter udbydes, såfremt det allerede er tilfældet. Direktiv 2002/58/EF sikrer brugernes privatliv i forbindelse med specificeret fakturering ved at give dem mulighed for at beskytte deres privatliv i forbindelse med nummervisning. Udviklingen af disse tjenester på et paneuropæisk grundlag vil gavne forbrugerne og fremmes ved dette direktiv. Det er almindelig praksis for udbydere af internetadgangstjenester at give kunderne en e-mailadresse med deres virksomhedsnavn eller varemærke. For at sikre, at slutbrugerne ikke udsættes for fastlåsningsvirkninger i forbindelse med risikoen for at miste adgang til e-mails ved skift af internetadgangstjenester, bør medlemsstaterne kunne pålægge udbydere af sådanne tjenester en forpligtelse til efter anmodning enten at give adgang til deres e-mails eller at overføre e-mails sendt til den eller de relevante e-mailadresser. Faciliteten bør stilles til rådighed gratis og i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed anser for passende.

(312) Medlemsstaterne sikrer ved at informere herom, at markedsaktørerne og potentielle nye aktører på markedet har kendskab til deres rettigheder og pligter og ved, hvor de kan få nærmere oplysninger herom. Når oplysningerne offentliggøres i den pågældende medlemsstats officielle tidende, kan de berørte parter i andre medlemsstater finde de oplysninger, de har brug for.

(313) For at sikre, at det paneuropæiske marked for elektronisk kommunikation fungerer faktisk og effektivt, bør Kommissionen føre tilsyn med de omkostninger, der påvirker priserne for slutbrugerne, og offentliggøre oplysninger derom.

(314) For at afgøre, om EU-retten anvendes korrekt, skal Kommissionen vide, hvilke virksomheder der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de nationale tilsynsmyndigheder har pålagt markedsaktørerne. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne ud over at offentliggøre oplysningerne på nationalt niveau også sender dem til Kommissionen. Når medlemsstaterne skal sende oplysninger til Kommissionen, bør dette kunne ske i elektronisk form under forudsætning af, at der aftales passende procedurer for autentifikation.

(315) For at tage hensyn til den markedsmæssige, sociale og teknologiske udvikling, herunder udviklingen inden for tekniske standarder, styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester og sikre en effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår fastsættelse af en fælles EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder, vedtagelse af foranstaltninger i relation til alarmkommunikationer i Unionen og tilpasning af bilagene til dette direktiv. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning ([40]). For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelsen af delegerede retsakter.

(316) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at vedtage afgørelser med henblik på at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater, at fastlægge en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle inkonsekvent gennemførelse af almindelig regulering i praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation samt nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningssystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer »112«, at gøre gennemførelsen af standarder eller specifikationer obligatorisk eller fjerne standarder eller specifikationer fra den obligatoriske del af listen over standarder, at træffe tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger om sikkerhedshændelser, at specificere relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til rådighed i et standardiseret elektronisk format, når brugsrettighederne til radiofrekvenser er tildelt, at specificere de trådløse adgangspunkters fysiske og tekniske egenskaber, at give en national tilsynsmyndighed beføjelse til eller forhindre denne i at pålægge virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, visse forpligtelser vedrørende adgang eller samtrafik, at harmonisere særlige numre eller nummerserier for at løse problemer med uopfyldt efterspørgsel efter nummerressourcer på tværs af landegrænser eller på paneuropæisk plan og at præcisere en skabelon til aftaleresumé, der skal gives til forbrugere. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 ([41]).

(317) Endelig bør Kommissionen om nødvendigt og efter at have taget størst muligt hensyn til BEREC's udtalelse kunne vedtage henstillinger angående udpegningen af de

relevante produkt- og tjenestemarkeder, anmeldelserne i henhold til proceduren for konsolidering af det indre marked og den harmoniserede anvendelse af bestemmelserne i regelsættet.

(318) Kommissionen bør regelmæssigt undersøge, hvordan dette direktiv fungerer, navnlig med henblik på at afgøre, om der er behov for ændringer i lyset af skiftende teknologiske betingelser og markedsvilkår.

(319) Kommissionen bør i forbindelse med sin undersøgelse af, hvordan dette direktiv fungerer, vurdere, om der på baggrund af udviklingen på markedet og med sigte på både konkurrence og forbrugerbeskyttelse fortsat er behov for bestemmelserne om sektorspecifik forhåndsregulering, eller om de skal ændres eller ophæves. Eftersom dette direktiv indfører nye tilgange til regulering af sektorer for elektronisk kommunikation, såsom muligheden for at udvide anvendelsen af symmetriske forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt og reguleringen af saminvesteringer, bør der tages særligt hensyn til vurdering af deres funktion.

(320) Fremtidig teknologisk og markedsmæssig udvikling, navnlig ændringer inden for anvendelse af forskellige elektroniske kommunikationstjenester og deres evne til at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester, kan bringe opfyldelsen af målene i dette direktiv om slutbrugernes rettigheder i fare. BEREC bør derfor overvåge denne udvikling i medlemsstaterne og regelmæssigt offentliggøre en udtalelse, herunder en vurdering af indvirkningen af denne udvikling på anvendelsen i praksis af de bestemmelser i dette direktiv, der vedrører slutbrugere. Kommissionen bør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse offentliggøre en rapport og forelægge et lovgivningsforslag, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at målene i dette direktiv opnås.

(321) Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012//EU bør ophæves.

(322) Kommissionen bør overvåge overgangen fra de gældende til de nye rammebestemmelser.

(323) Målet for dette direktiv, nemlig at skabe harmoniserede og forenklede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, vilkårene for tilladelser til net og tjenester, radiofrekvensbrug og nummerressourcer, adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt beskyttelse af slutbrugerne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(324) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter ([42]) har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget.

(325) Forpligtelsen til at gennemføre dette direktiv i national ret bør kun omfatte de bestemmelser, hvori der er foretaget indholdsmæssige ændringer i forhold til de ophævede direktiver. Forpligtelsen til at gennemføre de bestemmelser, hvori der ikke er foretaget ændringer, følger af de ophævede direktiver.

(326) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

DEL I

RAMMEBESTEMMELSER (GENERELLE REGLER FOR FORVALTNING AF SEKTOREN)

AFSNIT I

ANVENDELSESOMRÅDE, MÅL, FORMÅL OG DEFINITIONER

KAPITEL I

Genstand, mål og definitioner

Artikel 1

Genstand, anvendelsesområde og mål

1. Dette direktiv fastlægger harmoniserede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester samt visse aspekter af terminaludstyr. Det fastsætter de nationale tilsynsmyndigheders og, hvor det er relevant, andre kompetente myndigheders opgaver og opstiller en række procedurer, der skal sikre, at rammebestemmelserne anvendes ensartet i hele Unionen.

2. Målene med dette direktiv er at:

a) skabe et indre marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet og skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester, tilgængelighed, sikkerhed i net og tjenester og fordele for slutbrugerne, og
b) sikre gennem effektiv konkurrence og valgmuligheder, at der udbydes offentligt tilgængelige tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris i hele Unionen, at tage højde for de tilfælde, hvor behovene hos slutbrugerne, herunder brugere med handicap for at få adgang til tjenesterne på lige fod med andre, ikke opfyldes tilfredsstillende af markedet, og at fastsætte de nødvendige rettigheder for slutbrugerne.

3. Dette direktiv berører ikke:

a) forpligtelser, der er pålagt ved national ret i henhold til EU-retten eller ved EU-retten for så vidt angår ydelser, der leveres via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
b) foranstaltninger, der er truffet på EU-plan eller på nationalt plan i henhold til EU-retten for at forfølge mål af almen interesse, navnlig for så vidt angår beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, regulering af indhold og politikken på det audiovisuelle område
c) tiltag, der gennemføres af medlemsstaterne ud fra hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed og til forsvaret
d) forordning (EU) nr. 531/2012 og (EU) 2015/2120 og direktiv 2014/53/EU.

4. Kommissionen, Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (»BEREC«) og de berørte myndigheder sikrer, at deres behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Unionens databeskyttelsesregler.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1) »elektronisk kommunikationsnet«: transmissionssystemer, uanset om de bygger på en permanent infrastruktur eller centraliseret administrationskapacitet, og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, herunder netelementer, der ikke er aktive, som gør det muligt at overføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnet, jordbaserede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder i internettet) og mobilnet, elkabelsystemer, i det omfang de anvendes til transmission af signaler, net, som anvendes til radio- og tv-spredning, samt kabel-tv-net, uanset hvilken type information der overføres
2) »net med meget høj kapacitet«: enten et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fiberelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri; netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet
3) »transnationale markeder«: de i overensstemmelse med artikel 65 udpegede markeder, som dækker Unionen eller en væsentlig del heraf, og som er lokaliseret i mere end en medlemsstat
4) »elektronisk kommunikationstjeneste«: en tjeneste, som normalt ydes mod betaling via elektroniske kommunikationsnet, og som med undtagelse af tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester omfatter følgende typer tjenester:

   a) »internetadgangstjenester« som defineret i artikel 2, andet afsnit, nr. 2), i forordning (EU) 2015/2120

   b) »interpersonelle kommunikationstjenester«, og

   c) tjenester, der udelukkende eller overvejende består i overføring af signaler, som f.eks. transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester og til radio- og tv-spredning
5) »interpersonel kommunikationstjeneste«: en tjeneste, som normalt ydes mod betaling, og som muliggør direkte interpersonel og interaktiv informationsudveksling via elektroniske kommunikationsnet mellem et afgrænset antal personer, hvor de personer, der indleder eller deltager i kommunikationen, bestemmer hvem modtageren eller modtagerne skal være, og omfatter ikke tjenester, der blot muliggør interpersonel og interaktiv kommunikation som en mindre støttefunktion, der er tæt knyttet til en anden tjeneste
6) »nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste«: en interpersonel kommunikationstjeneste, der etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller som muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner

7) »nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste«: en interpersonel kommunikationstjeneste, der ikke etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller der ikke muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner
8) »offentligt elektronisk kommunikationsnet«: et elektronisk kommunikationsnet, som udelukkende eller overvejende bruges til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, der er tilgængelige for offentligheden, og som danner grundlag for overførsel af information mellem nettermineringspunkter
9) »nettermineringspunkt«: et fysisk punkt, hvor en slutbruger får adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet; og som, for net, hvor der anvendes kobling eller routing, identificeres ved hjælp af en specifik netadresse, som kan være knyttet til slutbrugerens nummer eller navn
10) »tilhørende faciliteter«: tilknyttede tjenester, fysiske infrastrukturer og andre faciliteter eller elementer i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør udbud af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller støtter denne eller har mulighed for at gøre dette og omfatter bygninger eller adgangsveje til bygninger, ledningsnet i bygninger, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller og skabe
11) »tilknyttede tjenester«: tjenester i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør eller støtter udbud, selvforsyning eller automatisk levering af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller har mulighed for at gøre dette og omfatter nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgangsstyringssystemer og elektroniske programoversigter (EPG'er) samt andre tjenester såsom identitet, geografisk placering og tilstedeværelse
12) »adgangsstyringssystem«: teknisk foranstaltning, autentifikationssystem og/eller ordning, der gør adgang til en krypteret radio- eller tv-tjeneste i klar form betinget af abonnement eller en anden form for forudgående tilladelse
13) »bruger«: en fysisk eller juridisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste
14) »slutbruger«: bruger, der ikke udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
15) »forbruger«: enhver fysisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til formål, der ikke har forbindelse med vedkommendes erhverv, forretning, håndværk eller profession
16) »udbud af et elektronisk kommunikationsnet«: etablering, drift, styring eller tilrådighedsstillelse af et sådant net
17) »enhanced digitalt tv-udstyr«: set-top-bokse beregnet til tilslutning til tv-apparater eller integrerede digitale tv-apparater, der kan modtage digitale interaktive tv-tjenester
18) »programmeringsgrænseflade for applikationer« eller »API«: den softwaregrænseflade mellem applikationer, som radio- og tv-selskaber eller tjenesteudbydere stiller til rådighed, og faciliteterne i enhanced digitalt tv-udstyr til digitale radio- og tv-tjenester
19) »allokering af radiofrekvenser«: udpegning af et givet radiofrekvensbånd til brug for en eller flere typer radiokommunikationstjenester, om nødvendigt på bestemte vilkår
20) »skadelig interferens«: interferens, der udgør en fare for radionavigationstjenesters eller andre sikkerhedstjenesters funktion, eller som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, der fungerer i

overensstemmelse med gældende internationale regler eller Unionens eller medlemsstaternes gældende regler

21) »sikkerhed i net og tjenester«: elektroniske kommunikationsnets og -tjenesters evne til på et givet fortrolighedsniveau at modstå handlinger, der er til skade for tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af disse net og tjenester, lagrede eller overførte eller behandlede data eller de dermed forbundne tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via disse elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
22) »generel tilladelse«: retlige rammer, der i overensstemmelse med dette direktiv er fastsat af en medlemsstat, og som sikrer ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt opstiller sektorspecifikke forpligtelser, der kan gælde alle eller specifikke typer elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
23) »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde«: lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret
24) »radiobaseret lokalnet« eller »RLAN«: et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde, der har en lav risiko for at skabe interferens med andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som på et ikkeeksklusivt grundlag anvender harmoniserede radiofrekvenser
25) »harmoniserede radiofrekvenser«: radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse af dem er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
26) »delt brug af radiofrekvenser«: to eller flere brugeres adgang til samme radiofrekvensbånd i henhold til en fastlagt deleordning, der er godkendt på grundlag af en generel tilladelse, individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller en kombination heraf, herunder reguleringsmetoder som tilladelsesbetinget delt adgang, som har til formål at fremme delt brug af et radiofrekvensbånd, forudsat at der indgås en bindende aftale mellem alle involverede parter i overensstemmelse med de bestemmelser om deling, der indgår i deres brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at sikre alle brugere en forudsigelig og pålidelig deleordning, uden at anvendelsen af konkurrenceretten begrænses
27) »adgang«: tilrådighedsstillelse af faciliteter eller tjenester for en anden virksomhed på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikkeeksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester, herunder når de anvendes til levering af informationssamfundstjenester eller radio- eller tv-indholdstjenester; adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter, der kan indebære tilslutning af udstyr, såvel kabel- som radiobaseret tilslutning (dette omfatter navnlig adgang til abonnentledninger og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på levering af tjenester via abonnentledninger), adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, kabelkanaler og master, adgang til relevante softwaresystemer, herunder driftsstøttesystemer, adgang til informationssystemer eller databaser til forhåndsbestilling, levering, bestilling, vedligeholdelses- og reparationsbestilling samt fakturering, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til fastnet og mobilnet, navnlig med henblik på roaming, adgang til adgangsstyringssystemer til digitale tv-tjenester og adgang til virtuelle nettjenester

28) »samtrafik«: en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netoperatører ved hjælp af fysisk og logisk sammenkobling af offentlige elektroniske kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden virksomhed med henblik på at give en virksomheds brugere mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med en anden virksomheds brugere eller få adgang til andre virksomheders tjenester, hvor sådanne tjenester udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet
29) »operatør«: en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde et offentligt elektronisk kommunikationsnet eller en tilhørende facilitet
30) »abonnentledning«: den fysiske vej, som elektroniske kommunikationssignaler følger, og som forbinder nettermineringspunktet til en hovedfordeler eller et tilsvarende punkt i faste offentlige elektroniske kommunikationsnet
31) »opkald«: en forbindelse, som etableres ved hjælp af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste og giver mulighed for tovejstalekommunikation
32) »talekommunikationstjeneste«: en elektronisk kommunikationstjeneste, der er tilgængelig for offentligheden med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan
33) »geografisk nummer«: et nummer fra den nationale nummerplan, hvor en del af talstrukturen indeholder en geografisk information, der anvendes til at dirigere opkald til nettermineringspunktets fysiske placering
34) »ikkegeografisk nummer«: et nummer fra den nationale nummerplan, som ikke er et geografisk nummer, f.eks. mobil-, frikalds- og overtakseringsnumre
35) »totale konversationstjenester«: multimediekonversationstjeneste i realtid, som leverer symmetrisk tovejsoverførsel i realtid af video, tekst i realtid og tale mellem brugere på to eller flere steder
36) »alarmcentral«: en fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages under ansvar af en offentlig myndighed eller en privat organisation, der er godkendt af medlemsstaten
37) »den mest passende alarmcentral«: den alarmcentral, som de ansvarlige myndigheder har fastsat skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type
38) »alarmkommunikation«: kommunikation, der etableres via en interpersonel kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester
39) »beredskabstjeneste«: en tjeneste, der er godkendt som en sådan af medlemsstaten, og som i overensstemmelse med national ret yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet
40) »lokaliseringsoplysninger om den kaldende part«: i et offentligt mobilnet de behandlede data, der stammer fra netinfrastruktur eller mobiltelefoner, og som angiver den geografiske position for en slutbrugers mobilterminaludstyr, og i et offentligt fastnet data om nettermineringspunktets fysiske adresse
41) »terminaludstyr«: terminaludstyr som defineret i artikel 1, nr. 1), i Kommissionens direktiv 2008/63/EF ([43])
42) »sikkerhedshændelse«: en begivenhed, der har en faktisk negativ indvirkning på sikkerheden i elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

KAPITEL II

Mål

Artikel 3

Overordnede mål

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af de i dette direktiv omhandlede tilsynsopgaver, træffer alle rimelige foranstaltninger, der er nødvendige og forholdsmæssige med henblik på opfyldelse af målene i stk. 2. Medlemsstaterne, Kommissionen, Frekvenspolitikgruppen og BEREC bidrager også til opfyldelsen af disse mål.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bidrager inden for deres beføjelser til at sikre, at der på forskellige områder gennemføres en politik, der tilsigter at fremme ytringsfrihed og informationsfrihed, kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.

2. I forbindelse med dette direktiv forfølger de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt BEREC, Kommissionen og medlemsstaterne hvert af følgende overordnede mål, der ikke er opstillet i prioriteret rækkefølge:

a) fremme konnektivitet og adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, blandt alle borgere og virksomheder i Unionen
b) fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder reel infrastrukturbaseret konkurrence, og inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester og tilknyttede tjenester
c) bidrage til udviklingen af det indre marked ved at fjerne de resterende hindringer og fremme ensartede vilkår for investering i og udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester i hele Unionen ved at fastlægge fælles regler og en forudsigelig reguleringspraksis ved at fremme en reel, effektiv og koordineret anvendelse af radiofrekvenser, åben innovation, etablering og udvikling af transeuropæiske net, udbud af, tilgængelighed af og interoperabilitet mellem paneuropæiske tjenester samt end-to-end-konnektivitet
d) fremme Unionens borgeres interesser ved at sikre konnektivitet og udbredt tilgængelighed og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, samt elektroniske kommunikationstjenester, ved på grundlag af effektiv konkurrence at skabe størst mulige fordele for så vidt angår valgmuligheder, pris og kvalitet, ved at opretholde sikkerheden i net og tjenester, ved at sikre slutbrugerne et højt og ensartet beskyttelsesniveau ved hjælp af de nødvendige sektorspecifikke regler og ved at tilgodese behovene, f.eks. behovet for overkommelige priser, hos særlige sociale grupper, især slutbrugere med handicap, ældre slutbrugere og slutbrugere med særlige sociale behov, samt valgmuligheder og lige adgang for slutbrugere med handicap.

3. Når Kommissionen udarbejder benchmarks og rapporter om effektiviteten af medlemsstaternes foranstaltninger til opfyldelse af de mål, der er nævnt i stk. 2, skal Kommissionen, hvor det er nødvendigt, bistås af medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Frekvenspolitikgruppen.

4. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder skal med henblik på opfyldelse af de politiske mål, der henvises til i stk. 2 og uddybes i nærværende stykke, bl.a.:

a) fremme forudsigelighed i reguleringen ved at sikre en ensartet tilsynspraksis i passende analyseperioder og ved at samarbejde med hinanden, med BEREC, med Frekvenspolitikgruppen og med Kommissionen
b) sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, under ensartede omstændigheder behandles lige
c) anvende EU-retten på en teknologineutral måde, for så vidt som dette er foreneligt med opfyldelsen af målene i stk. 2

d) fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur, herunder ved at sikre, at adgangsbetingelserne tager behørigt højde for de risici, som de investerende virksomheder tager, og ved at tillade forskellige samarbejdsordninger mellem investorer og adgangssøgende aktører for at sprede investeringsrisikoen og samtidig sikre, at konkurrencen på markedet og princippet om ikkediskrimination opretholdes
e) tage behørigt hensyn til de mange forskellige betingelser vedrørende infrastruktur, konkurrence og slutbrugerforhold og navnlig forbrugerforhold i de forskellige geografiske områder i medlemsstaterne, herunder lokal infrastruktur, der forvaltes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag
f) kun indføre forhåndsregulerende forpligtelser, i det omfang det er nødvendigt for at sikre effektiv og holdbar konkurrence i slutbrugernes interesse, og lempe eller ophæve sådanne forpligtelser, så snart denne betingelse er opfyldt.

Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder handler upartisk, objektivt, transparent og på en ikkediskriminerende og forholdsmæssig måde.

Artikel 4

Strategisk planlægning og koordinering af radiofrekvenspolitikken

1. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og med Kommissionen om den strategiske planlægning, koordinering og harmonisering af brugen af radiofrekvenser i Unionen i overensstemmelse med Unionens politikker for oprettelse og funktion af det indre marked for elektronisk kommunikation. De tager med henblik herpå bl.a. hensyn til de økonomiske, sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, kulturelle, videnskabelige, sociale og tekniske aspekter af Unionens politikker og til aspekter som offentlighedens interesser, samt ytringsfrihed og til de forskellige interesser hos grupper af brugere af radiofrekvenserne med henblik på at optimere anvendelsen af radiofrekvenser og undgå skadelig interferens.

2. Medlemsstaterne bidrager gennem samarbejde med hinanden og med Kommissionen til koordineringen af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen og, om nødvendigt, harmoniserede betingelser med hensyn til tilgængeligheden og den effektive udnyttelse af radiofrekvenserne, der er nødvendig for oprettelsen og funktionen af det indre marked for elektronisk kommunikation.

3. Medlemsstaterne samarbejder gennem Frekvenspolitikgruppen med hinanden og med Kommissionen i overensstemmelse med stk. 1 samt efter deres anmodning med Europa-Parlamentet og Rådet for at støtte den strategiske planlægning og koordinering af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen ved at:
a) udvikle bedste praksis i spørgsmål vedrørende radiofrekvenser med henblik på gennemførelsen af dette direktiv
b) fremme koordineringen mellem medlemsstaterne med henblik på at gennemføre dette direktiv og anden EU-ret og bidrage til udviklingen af det indre marked
c) koordinere deres tilgange til tildeling af og tilladelse til brug af radiofrekvenser og offentliggøre rapporter eller udtalelser om spørgsmål vedrørende radiofrekvenser.

BEREC skal deltage i spørgsmål vedrørende dens beføjelser i forhold til markedsregulering og konkurrence i forbindelse med radiofrekvenser.

4. Kommissionen kan under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen forelægge lovgivningsforslag for Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på oprettelse af flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, der opstiller politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af anvendelsen af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv

og med henblik på frigivelse af harmoniserede radiofrekvenser til delt brug og brug, der ikke er underlagt individuelle brugsrettigheder.

AFSNIT II

INSTITUTIONEL RAMME OG FORVALTNING

KAPITEL I

Nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder

Artikel 5

Nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle opgaver, der er fastlagt i dette direktiv, varetages af en kompetent myndighed.

Inden for rammerne af dette direktivs anvendelsesområde er de nationale tilsynsmyndigheder som minimum ansvarlig for følgende opgaver:

a) at gennemføre forhåndsregulering af markedet, herunder indføre forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik
b) at sikre, at tvister mellem virksomheder løses
c) at varetage radiofrekvensforvaltning og træffe afgørelser herom eller, hvis disse opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, rådgive om markedsformnings- og konkurrenceelementer i nationale procedurer vedrørende brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
d) at bidrage til beskyttelsen af slutbrugernes rettigheder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor det er relevant i koordination med andre kompetente myndigheder
e) at vurdere og nøje overvåge markedsformnings- og konkurrencespørgsmål vedrørende adgang til det åbne internet
f) at vurdere omfanget af den urimelige byrde og beregne nettoomkostningerne ved opfyldelse af forsyningspligten
g) at sikre nummerportabilitet mellem udbydere
h) at udføre andre opgaver, som i henhold til dette direktiv er forbeholdt de nationale tilsynsmyndigheder.

Medlemsstaterne kan pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver, der er fastsat i dette direktiv og anden EU-ret, navnlig opgaver vedrørende markedskonkurrence eller markedsadgang som f.eks. generel tilladelse og opgaver vedrørende roller, der er tillagt BEREC. Når de opgaver, der vedrører markedskonkurrencen eller markedsadgangen, pålægges andre kompetente myndigheder, tilstræber disse at høre de nationale tilsynsmyndigheder, før der træffes afgørelse. Med henblik på at bidrage til BEREC's opgaver har de nationale tilsynsmyndigheder ret til at indsamle de nødvendige data og andre oplysninger fra markedsdeltagerne.

Medlemsstaterne kan også pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver på grundlag af national ret, herunder national ret, der gennemfører EU-retten.

Medlemsstaterne skal ved gennemførelsen af dette direktiv navnlig fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til fordelingen af de opgaver, der fulgte af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater indgår, hvor det er nødvendigt, samarbejdsaftaler med hinanden for at fremme et reguleringsmæssigt samarbejde.

3. Medlemsstaterne offentliggør, hvilke opgaver der udføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, i en let tilgængelig form, navnlig hvor disse opgaver er fordelt på flere organer. Medlemsstaterne sikrer, at der, hvor det er relevant, foregår høringer og samarbejdes om spørgsmål af fælles interesse mellem disse myndigheder indbyrdes samt mellem disse myndigheder og nationale myndigheder med ansvar for gennemførelse af konkurrenceretten eller forbrugerlovgivningen. Hvis mere end én myndighed har beføjelser til at tage sig af sådanne spørgsmål, sikrer medlemsstaterne, at disse myndigheder offentliggør deres respektive opgaver i en let tilgængelig form.

4. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen, hvilke nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder der har fået tildelt opgaver i henhold til dette direktiv, samt disses respektive ansvarsområder såvel som ændringer heraf.

Artikel 6

Nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed

1. Medlemsstaterne garanterer de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed, idet de sikrer, at de er retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af enhver fysisk eller juridisk person, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstater, som bevarer ejerskab til eller kontrol over virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, sikrer, at der er reel strukturel adskillelse mellem tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udøver deres beføjelser upartisk, transparent og rettidigt. Medlemsstaterne sikrer, at de har tilstrækkelige tekniske og økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, som de pålægges.

Artikel 7

Udnævnelse og afskedigelse af medlemmer af nationale tilsynsmyndigheder

1. Lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmerne af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller deres stedfortrædere udnævnes for en periode på mindst tre år blandt personer, som er værdige i almindeligt omdømme, og som har professionel erfaring, på grundlag af fortjeneste, kvalifikationer, viden og erfaring og efter en åben og transparent udvælgelsesprocedure. Medlemsstaterne sikrer kontinuitet i beslutningsprocessen.

2. Medlemsstaterne sikrer, at lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller disses stedfortrædere kun kan afskediges i løbet af deres mandatperiode, hvis de ikke længere opfylder de betingelser for at udøve deres hverv, der er fastlagt i national ret før deres udnævnelse.

3. Afgørelsen om at afskedige lederen af den pågældende nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan skal offentliggøres på tidspunktet for afskedigelsen. Den afskedigede leder af den nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald de afskedigede medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan modtager en begrundelse. I det tilfælde at begrundelsen ikke er offentliggjort, skal den offentliggøres på denne persons anmodning. Medlemsstaterne sikrer, at denne afgørelse kan underkastes domstolsprøvelse med hensyn til såvel faktiske som retlige forhold.

Artikel 8

De nationale tilsynsmyndigheders politiske uafhængighed og ansvarlighed

1. Med forbehold af artikel 10 skal de nationale tilsynsmyndigheder handle uafhængigt og objektivt, herunder i forbindelse med udformning af interne procedurer og organisering af personale, fungere på en transparent og ansvarlig måde i overensstemmelse med EU-retten og må hverken søge eller modtage instrukser fra andre organer i forbindelse med udførelsen af de opgaver, som de er pålagt i henhold til den nationale ret, der gennemfører EU-retten. Dette er ikke til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Kun klageinstanser, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 31, har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser truffet af de nationale tilsynsmyndigheder.

2. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport bl.a. om situationen på markedet for elektronisk kommunikation, hvilke beslutninger de har truffet, deres personalemæssige og økonomiske ressourcer og hvordan disse ressourcer fordeles, samt om deres fremtidige planer. Rapporterne offentliggøres.

Artikel 9

De nationale tilsynsmyndigheders handleevne

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har særskilte årsbudgetter og kan gennemføre det tildelte budget i fuld uafhængighed. Disse budgetter offentliggøres.

2. Uden at det indskrænker forpligtelsen til at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder har tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, de pålægges, må økonomisk uafhængighed ikke forhindre tilsyn eller kontrol i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Udøves der kontrol over de nationale tilsynsmyndigheders budget, skal det ske på en transparent måde og offentliggøres.

3. Medlemsstaterne sikrer desuden, at de nationale tilsynsmyndigheder råder over tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til aktivt at deltage i og bidrage til BEREC.

Artikel 10

De nationale tilsynsmyndigheders deltagelse i BEREC

1. Medlemsstaterne sikrer, at BEREC's mål med hensyn til at fremme en bedre koordinering og sammenhæng på tilsynsområdet støttes aktivt af de nationale tilsynsmyndigheder.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til retningslinjer, udtalelser, henstillinger, fælles holdninger, bedste praksis og metoder vedtaget af BEREC, når de træffer deres egne afgørelser for deres nationale markeder.

Artikel 11

Samarbejde mellem nationale myndigheder

Nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og nationale konkurrencemyndigheder giver hinanden de oplysninger, der er nødvendige for at anvende dette direktiv. Hvad angår de udvekslede oplysninger, finder Unionens databeskyttelsesregler anvendelse, og den modtagende myndighed skal sikre den samme grad af fortrolighed som den afgivende myndighed.

KAPITEL II

Generel tilladelse

Afdeling 1

Generel del

Artikel 12

Generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer fri adgang til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på de i dette direktiv omhandlede vilkår. I denne forbindelse må medlemsstaterne ikke hindre en virksomhed i at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, medmindre dette er nødvendigt under hensyn til artikel 52, stk. 1, i TEUF. Enhver sådan begrænsning af friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal være behørigt begrundet og skal meddeles Kommissionen.

2. Udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, kan med forbehold af de særlige forpligtelser, der er omhandlet i artikel 13, stk. 2, eller brugsrettigheder omhandlet i artikel 46 og 94, kun gøres betinget af en generel tilladelse.

3. Hvis en medlemsstat vurderer, at et anmeldelseskrav er berettiget for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, kan den pågældende medlemsstat kræve, at sådanne virksomheder kun anmelder aktiviteten til den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed. Medlemsstaten kan ikke kræve, at sådanne virksomheder indhenter en udtrykkelig afgørelse eller anden administrativ handling fra denne myndigheds eller en anden myndigheds side, inden de udøver de rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse.

Efter anmeldelse, når en sådan kræves, kan en virksomhed påbegynde sin aktivitet, om nødvendigt med forbehold af bestemmelserne om brugsrettigheder i medfør af dette direktiv.

4. Den i stk. 3 omhandlede anmeldelse må højst kræve, at en fysisk eller juridisk person afgiver erklæring til den nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed om, at førstnævnte har til hensigt at begynde at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og indgiver de minimumsoplysninger, som BEREC og denne myndighed skal bruge for at kunne føre register eller fortegnelse over udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Disse oplysninger begrænses til:

a) udbyderens navn
b) udbyderens retlige status, retlige form og registreringsnummer, hvis udbyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register i Unionen
c) den fysiske adresse på udbyderens hovedsæde i Unionen, hvis et sådant findes, og, hvor det er relevant, på filialer i medlemsstaterne
d) udbyders webadresse, hvor det er relevant, vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
e) en kontaktperson og kontaktoplysninger
f) en kort beskrivelse af de net eller tjenester, som det er hensigten at udbyde
g) de berørte medlemsstater og
h) en skønnet begyndelsesdato for aktiviteten.

Medlemsstaterne må ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.

For at tilnærme anmeldelseskravene skal BEREC offentliggøre retningslinjer vedrørende anmeldelsesskabelonen og føre en EU-database over anmeldelser, der sendes til de kompetente myndigheder. Med

henblik herpå videresender de kompetente myndigheder i elektronisk form uden unødig forsinkelse hver modtaget anmeldelse til BEREC. Anmeldelser til de kompetente myndigheder, der er foretaget inden den 21. december 2020, videresendes til BEREC den 21. december 2021.

Artikel 13

Vilkår fastsat i den generelle tilladelse og brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer samt særlige forpligtelser

1. Den generelle tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer kan kun underlægges de i bilag I anførte vilkår. Sådanne vilkår skal være ikkediskriminerende, forholdsmæssigt afpassede og transparente. I tilfælde af brugsrettigheder til radiofrekvenser skal sådanne vilkår sikre en faktisk og effektiv udnyttelse deraf og være i overensstemmelse med artikel 45 og 51, og i tilfælde af brugsrettigheder til nummerressourcer skal de være i overensstemmelse med artikel 94.

2. Særlige forpligtelser, der i henhold til artikel 61, stk. 1 og 5, og artikel 62, 68 og 83 kan pålægges virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller udbydere, som i henhold til dette direktiv er blevet udpeget til at varetage forsyningspligt, skal være retligt adskilt fra de rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse. For at sikre gennemsigtighed skal der i den generelle tilladelse henvises til de kriterier og procedurer, der ligger til grund for at pålægge den enkelte virksomhed sådanne særlige forpligtelser.

3. Den generelle tilladelse må kun indeholde vilkår, der er specifikke for den pågældende sektor og er anført i bilag I, del A, B og C, og må ikke indeholde vilkår, som allerede gælder for virksomhederne i medfør af anden national ret.

4. Medlemsstaterne må ikke gentage den generelle tilladelses vilkår, når de giver virksomheder brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer.

Artikel 14

Erklæringer med henblik på at fremme udøvelsen af rettigheder til installation af faciliteter og samtrafikrettigheder

Efter anmodning fra en virksomhed udsteder de kompetente myndigheder inden for en uge standardiserede erklæringer, hvori det i givet fald bekræftes, at virksomheden har indgivet en anmeldelse i henhold til artikel 12, stk. 3. Disse erklæringer beskriver nøje under hvilke omstændigheder enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i medfør af den generelle tilladelse, har ret til at ansøge om tilladelse til at installere faciliteter, forhandle samtrafik og få adgang eller samtrafik, for dermed at fremme udøvelsen af disse rettigheder f.eks. over for andre instanser eller andre virksomheder. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan sådanne erklæringer også udstedes som et automatisk svar på en anmeldelse som omhandlet i artikel 12, stk. 3.

Afdeling 2

Rettigheder og forpligtelser i henhold til generel tilladelse

Artikel 15

Minimumsliste over rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse

1. Virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse i henhold til artikel 12, har ret til:

a) at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
b) at få deres ansøgning om de nødvendige tilladelser til installation af faciliteter behandlet i henhold til artikel 43
c) at anvende radiofrekvenser i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med forbehold af artikel 13, 46 og 55
d) at få deres ansøgning om de nødvendige brugsrettigheder til nummerressourcer behandlet i overensstemmelse med artikel 94.

2. Når sådanne virksomheder udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, giver den generelle tilladelse dem ret til:
a) at forhandle samtrafik med og, hvor det er relevant, få adgang til eller samtrafik med andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som er omfattet af en generel tilladelse inden for Unionen i overensstemmelse med dette direktiv
b) at få mulighed for at blive udpeget til at opfylde forskellige dele af forsyningspligten eller til at dække forskellige dele af en medlemsstats område, jf. artikel 86 eller 87.

Artikel 16

Administrationsgebyrer

1. Administrationsgebyrer, som afkræves virksomheder, der udbyder et elektronisk kommunikationsnet eller en -tjeneste i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder,
a) må i alt kun dække de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af det generelle tilladelsessystem, brugsrettigheder og særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, tilsyn og anden markedsovervågning, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik, og
b) skal pålægges de enkelte virksomheder på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, der minimerer ekstra administrationsomkostninger og tilhørende gebyrer.

En medlemsstat kan vælge ikke at opkræve administrationsgebyrer af virksomheder, hvis omsætning ligger under en bestemt tærskel, eller hvis aktiviteter ikke opnår en minimumsandel af markedet eller har en meget begrænset geografisk rækkevidde.

2. Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder pålægger administrationsgebyrer, offentliggør de en årlig oversigt over deres administrationsomkostninger og det samlede gebyrbeløb, der er opkrævet. Hvis der er forskel på det samlede gebyrbeløb og administrationsomkostningerne, foretages der passende justeringer.

Artikel 17

Regnskabsmæssig adskillelse og regnskaber

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, og som nyder særlige eller eksklusive rettigheder til at udbyde tjenester i andre sektorer i samme eller en anden medlemsstat:
a) fører særskilte regnskaber for aktiviteter, der vedrører udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i samme grad som det ville være påkrævet, hvis disse aktiviteter blev forestået af retligt uafhængige enheder, således at det er muligt at identificere alle omkostnings- og indtægtselementer, inklusive anvendt beregningsgrundlag og anvendte

detaljerede henføringsmetoder, i forbindelse med sådanne aktiviteter, herunder en specificeret opgørelse over anlægsaktiver og strukturomkostninger, eller

b) er organiseret, så aktiviteterne vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er strukturelt udskilt.

En medlemsstat kan vælge ikke at stille de i litra a) omhandlede krav over for virksomheder, hvis årlige omsætning på aktiviteter i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen er mindre end 50 mio. EUR.

2. Virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som ikke er omfattet af selskabsrettens krav, og som ikke opfylder kriterierne for små og mellemstore virksomheder i EU-retten om regnskabsaflæggelse, skal udarbejde regnskaber, lade dem revidere af en uafhængig revisor og offentliggøre dem. Revisionen skal ske i henhold til gældende EU-regler og nationale regler.

Første afsnit i dette stykke gælder også særskilte regnskaber, jf. stk. 1, første afsnit, litra a).

Afdeling 3

Ændring og tilbagekaldelse

Artikel 18

Ændring af rettigheder og forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende generelle tilladelser og brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde, idet der, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de særlige vilkår, der gælder for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer, som kan overdrages.

2. Medmindre de foreslåede ændringer er beskedne og er aftalt med rettighedshaveren eller indehaveren af den generelle tilladelse, skal der på passende vis orienteres om, at sådanne ændringer er planlagt. De berørte parter, herunder brugere og forbrugere, skal have en rimelig frist til at fremføre deres synspunkter om de foreslåede ændringer. Denne frist må kun i særlige tilfælde være mindre end fire uger.

Ændringer offentliggøres med angivelse af årsagerne hertil.

Artikel 19

Begrænsning eller tilbagekaldelse af rettigheder

1. Med forbehold af artikel 30, stk. 5 og 6, må medlemsstaterne ikke begrænse eller tilbagekalde tilladelser til at installere faciliteter eller brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer inden udløbet af den periode, for hvilken de er tildelt, undtagen i begrundede tilfælde i medfør af stk. 2 og, hvor det er relevant, i overensstemmelse med bilag I og relevante nationale bestemmelser om kompensation for tilbagekaldelse af rettigheder.

2. I overensstemmelse med behovet for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne eller gennemførelsen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, kan medlemsstaterne tillade, at brugsrettigheder til radiofrekvenser begrænses eller tilbagekaldes, herunder rettigheder som omhandlet i artikel 49 i dette direktiv, på grundlag af på forhånd fastsatte og klart definerede procedurer i overensstemmelse med principperne om proportionalitet

og ikkediskrimination. I sådanne tilfælde kan indehavere af sådanne rettigheder, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten og relevante nationale bestemmelser, kompenseres på passende vis.

3. En ændring i brugen af radiofrekvenserne som følge af anvendelsen af artikel 45, stk. 4 eller 5, er ikke i sig selv en begrundelse for at tilbagekalde en brugsrettighed til radiofrekvenser.

4. Enhver plan om at begrænse eller tilbagekalde rettigheder i henhold til den generelle tilladelse eller individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer uden samtykke fra rettighedshaveren skal underkastes en høring af de berørte parter i overensstemmelse med artikel 23.

KAPITEL III

Oplysningspligt, undersøgelser og høringsordning

Artikel 20

Oplysningskrav til virksomheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, tilhørende faciliteter eller tilknyttede tjenester, giver de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC alle de oplysninger, herunder økonomiske, som disse myndigheder har behov for for at kunne påse, at bestemmelserne i dette direktiv samt afgørelser truffet eller udtalelser afgivet i henhold til dette direktiv og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 ([44]) overholdes. Det understreges, at de nationale tilsynsmyndigheder og, hvis det er nødvendigt for udførelsen af deres opgaver, andre kompetente myndigheder har beføjelse til at afkræve disse virksomheder oplysninger om fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostjenester, som de stiller til rådighed for konkurrenter, og oplysninger om elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der er opdelt efter lokalområder og tilstrækkeligt detaljerede til at muliggøre den geografiske undersøgelse og udpegelsen af områder, jf. artikel 22.

Hvis de oplysninger, der er indsamlet i overensstemmelse med første afsnit, er utilstrækkelige til, at de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC kan udføre deres regulatoriske opgaver i henhold til EU-retten, kan sådanne oplysninger indhentes fra andre relevante virksomheder, der er aktive i den elektroniske kommunikationssektor eller tæt tilknyttede sektorer.

Det kan også kræves, at virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder, forelægger regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er forbundet med disse engrosmarkeder.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder kan udbede sig oplysninger fra de centrale dokumentationstjenester, der er oprettet i medfør af direktiv 2014/61/EU.

Enhver anmodning om oplysninger skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaven kræver og skal være begrundet.

Virksomhederne afgiver de anmodede oplysningerne straks, under overholdelse af de fastsatte frister og i den krævede detaljeringsgrad.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, efter begrundet anmodning fra Kommissionen, forelægger denne de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udføre sine opgaver i henhold til TEUF. De oplysninger, som Kommissionen udbeder sig, skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaverne kræver. Hvis de forelagte oplysninger henviser til oplysninger, som på et tidligere tidspunkt er indgivet af virksomheder på myndighedens anmodning,

underrettes virksomhederne herom. Kommissionen stiller i nødvendigt omfang oplysninger til rådighed for en anden myndighed af samme art i en anden medlemsstat, medmindre den myndighed, der har indgivet oplysningerne, har fremsat en udtrykkelig og begrundet anmodning om ikke at gøre det.

Med forbehold af kravene i stk. 3 sikrer medlemsstaterne, at de oplysninger, som er blevet indgivet til en myndighed, efter en begrundet anmodning kan stilles til rådighed for en anden myndighed i samme eller en anden medlemsstat og for BEREC, hvis det er nødvendigt for, at den ene eller den anden af disse myndigheder eller BEREC kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten.

3. Oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, herunder oplysninger, der er indsamlet i forbindelse med en geografisk undersøgelse, der af en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed, behandles som fortrolige af Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder. Sådan fortrolighed hindrer ikke rettidig udveksling af oplysninger mellem den kompetente myndighed, Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder med henblik på at undersøge, overvåge og føre tilsyn med anvendelsen af dette direktiv.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under iagttagelse af nationale regler om aktindsigt og med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger offentliggør oplysninger, som bidrager til skabelsen af et åbent og konkurrencepræget marked.

5. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør vilkårene for offentlighedens adgang til de i stk. 4 omhandlede oplysninger, herunder procedurer for opnåelse af en sådan adgang.

Artikel 21

Oplysninger, som kræves i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og de særlige forpligtelser

1. Med forbehold af alle oplysninger, der kræves i henhold til artikel 20, og oplysninger og indberetningskrav i henhold til anden national ret end den generelle tilladelse kan de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder stille krav om, at virksomheder fremlægger oplysninger i forbindelse med den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, som er forholdsmæssigt afpasset, og som der er et objektivt grundlag for, navnlig med henblik på:

a) systematisk eller i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere overholdelsen af vilkår nr. 1 i del A, vilkår nr. 2 og 6 i del D og vilkår nr. 2 og 7 i del E, alle i bilag I, samt af de i artikel 13, stk. 2, omhandlede forpligtelser
b) i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere, om de i bilag I angivne vilkår overholdes, når der er modtaget en klage, eller når den kompetente myndighed har andre grunde til at antage, at et vilkår overtrædes, eller når den kompetente myndighed foretager en undersøgelse på eget initiativ
c) gennemføre procedurer for og vurdering af anmodninger om tildeling af brugsret
d) offentliggørelse af sammenlignende oversigter over tjenesters kvalitet og pris til gavn for forbrugerne
e) indsamle klart definerede statistikker, rapporter eller undersøgelser
f) udføre markedsanalyser jf. dette direktiv, herunder data om downstream- eller detailmarkeder, der er knyttet til eller forbundet med de markeder, der er genstand for markedsanalysen

g) at sikre en effektiv udnyttelse og en effektiv forvaltning af radiofrekvenser og nummerressourcer
h) at evaluere fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostjenester, som stilles til rådighed for konkurrenter, på territorial dækning, på slutbrugernes muligheder for konnektivitet eller på udpegningen af områder i henhold til artikel 22
i) at gennemføre geografiske undersøgelser
j) at svare på begrundede anmodninger om oplysninger fra BEREC.

Der må ikke stilles krav om fremlæggelse af de i første afsnit, litra a), og b), og litra d)- j), omhandlede oplysninger forud for eller som betingelse for markedsadgang.

BEREC kan udarbejde modeller for anmodning om oplysninger, hvis det er nødvendig for at fremme en konsolideret fremlæggelse og analyse af de indsamlede oplysninger.

2. For så vidt angår brugsrettighederne til radiofrekvenser skal oplysninger som omhandlet i stk. 1 navnlig vedrøre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og opfyldelse af enhver forpligtelse vedrørende dækning og tjenestekvalitet, der er knyttet til brugsrettighederne til radiofrekvenser, samt kontrol af, om forpligtelserne opfyldes.

3. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kræver, at virksomheder fremlægger oplysninger, jf. stk. 1, skal de informere virksomhederne om, til hvilket specifikt formål disse oplysninger skal bruges.

4. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke anmode om oplysninger, som BEREC allerede har anmodet om i henhold til artikel 40 i forordning (EU) 2018/1971, hvis BEREC har stillet de modtagne oplysninger til rådighed for de pågældende myndigheder.

Artikel 22

Geografiske undersøgelser af netudrulning

1. Senest den 21. december 2023 gennemfører de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder en geografisk undersøgelse af rækkevidden af elektroniske kommunikationsnet med bredbåndkapacitet (»bredbåndsnet«); en ny undersøgelse gennemføres mindst hvert tredje år derefter.

Den geografiske undersøgelse skal omfatte en undersøgelse af den aktuelle geografiske rækkevidde af bredbåndsnet på deres område som krævet med henblik på tilsynsmyndighedernes og andre kompetente myndigheders opgaver i henhold til dette direktiv og de undersøgelser, der kræves i forbindelse med anvendelsen af statsstøttereglerne.

Den geografiske undersøgelse kan også omfatte en prognose for en periode, der fastsættes af den relevante myndighed, for rækkevidden af bredbåndsnettene, herunder net med meget høj kapacitet på deres område.

Sådan prognose skal indeholde alle relevante oplysninger, herunder oplysninger om alle virksomheders og offentlige myndigheders planer om udrulning af net med meget høj kapacitet samt væsentlige opgraderinger eller udvidelser af net til downloadhastigheder på mindst 100 Mbit/s. Til dette formål anmoder de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder virksomheder og offentlige myndigheder om sådanne oplysninger, i det omfang oplysningerne er til rådighed og kan fremlægges ved en rimelig indsats.

Den nationale tilsynsmyndighed træffer afgørelse for så vidt angår de opgaver, der specifikt er tildelt den i henhold til dette direktiv om, i hvilket omfang det er hensigtsmæssigt at henholde sig til alle eller en del af de oplysninger, der indsamles som led i en sådan prognose.

Hvis en geografisk undersøgelse ikke foretages af den nationale tilsynsmyndighed, skal den foretages i samarbejde med denne myndighed, i det omfang den kan være relevant for myndighedens opgaver.

De oplysninger, der indsamles som led i den geografiske undersøgelse, skal have en passende detaljeringsgrad på lokalt plan og omfatte tilstrækkelige oplysninger om tjenestekvalitet og de forskellige aspekter heraf og skal behandles i overensstemmelse med artikel 20, stk. 3.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder kan udpege et klart afgrænset område, hvorom det ud fra de oplysninger, der er indsamlet, og den eventuelle prognose, der er udarbejdet i henhold til stk. 1, fastslås, at der i den pågældende prognoseperiode ikke er nogen virksomhed eller offentlig myndighed, der har udrullet eller har planer om at udrulle et net med meget høj kapacitet eller opgradere eller udvide sit net væsentligt, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder offentliggør oplysninger om de udpegede områder.

3. Inden for et udpeget område kan de relevante myndigheder anmode virksomheder og offentlige myndigheder om at erklære, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i løbet af den relevante prognoseperiode. Når denne anmodning resulterer i en erklæring fra en virksomhed eller offentlig myndighed om, at den har til hensigt at gøre dette, kan den relevante myndighed kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet, eller væsentligt at opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s på dette område. Den relevante myndighed præciserer, hvilke oplysninger sådanne erklæringer skal indeholde, så der sikres mindst samme detaljeringsgrad som den, der er taget i betragtning i den eventuelle prognose, jf. stk. 1. Den meddeler også enhver virksomhed eller offentlig myndighed, der tilkendegiver sin interesse, om det pågældende område ifølge de oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, er dækket eller sandsynligvis vil blive dækket af et næstegenerationsnet med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s.

4. Foranstaltninger i henhold til stk. 3 skal træffes efter en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende procedure, hvorved ingen virksomheder på forhånd udelukkes.

5. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt lokale, regionale og nationale myndigheder med ansvar for tildeling af offentlige midler til etablering af elektroniske kommunikationsnet, til udformning af nationale bredbåndsplaner, til fastsættelse af dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, og til kontrol af udbuddet af tjenester, der er omfattet af forsyningspligt på deres område, tager hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse og eventuelle udpegede områder, jf. stk. 1, 2 og 3.

Medlemsstaterne sikrer, at de myndigheder, der foretager den geografiske undersøgelse, videregiver disse resultater, på betingelse af at den modtagende myndighed sikrer samme grad af kommerciel fortrolighed som den afgivende myndighed, og underretter de parter, der gav oplysningerne. Disse resultater stilles også til rådighed for BEREC og Kommissionen efter anmodning og på samme betingelser.

6. Hvis de relevante oplysninger ikke er til rådighed på markedet, skal de kompetente myndigheder gøre de data fra de geografiske undersøgelser, der ikke er underlagt krav om kommerciel fortrolighed, direkte tilgængelige i overensstemmelse med direktiv 2003/98/EF, således at de kan genanvendes. De skal også, hvis sådanne værktøjer ikke er tilgængelige på markedet, stille it-værktøjer til rådighed, således at

slutbrugerne sættes i stand til at fastslå, hvilken konnektivitet der er til rådighed i forskellige områder, med en detaljeringsgrad, som kan støtte dem i deres valg af operatør eller tjenesteudbyder.

7. For at bidrage til en ensartet anvendelse af geografiske undersøgelser og prognoser udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen og de relevante nationale myndigheder senest den 31. juni 2020 retningslinjer for at bistå de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder med en ensartet gennemførelse af deres forpligtelser i henhold til denne artikel.

Artikel 23

Høring og gennemsigtighed

1. Medlemsstaterne sikrer, med undtagelse af spørgsmål, der er omfattet af artikel 26 eller 27 eller artikel 32, stk. 10, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de i medfør af dette direktiv agter at træffe foranstaltninger, eller når de agter at indføre begrænsninger i overensstemmelse med artikel 45, stk. 4 og 5, med væsentlige påvirkning af det relevante marked, giver de interesserede parter lejlighed til inden for en rimelig frist at fremsætte bemærkninger til udkastet til foranstaltninger; denne frist fastsættes under hensyn til sagens kompleksitet og må ikke være kortere end 30 dage, medmindre der foreligger ekstraordinære omstændigheder.

2. Med henblik på artikel 35 underretter de kompetente myndigheder på tidspunktet for offentliggørelsen Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der falder ind under anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i henhold til artikel 55, stk. 2, og vedrører anvendelsen af radiofrekvenser, for hvilke de harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF med henblik på at muliggøre deres anvendelse til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationsnet og -tjenester (»trådløse bredbåndsnet og -tjenester«).

3. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør deres nationale høringsprocedurer.

Medlemsstaterne sikrer, at der etableres ét informationssted, hvorfra der er adgang til alle igangværende høringer.

4. Resultaterne af høringsproceduren skal gøres offentligt tilgængelige, medmindre de er fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed.

Artikel 24

Høring af interesserede parter

1. Medlemsstaterne sikrer i fornødent omfang, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder for så vidt angår alle spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder, herunder lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap, i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, tager hensyn til synspunkter fra slutbrugere, navnlig forbrugere og slutbrugere med handicap, producenter og virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, navnlig når disse har stor indvirkning på markedet.

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder opretter en høringsmekanisme, der er tilgængelig for slutbrugere med handicap, og som sikrer, at forbrugernes interesser i elektronisk kommunikation får tilstrækkelig vægt i tilsynsmyndighedernes beslutninger for så vidt angår spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester.

2. De berørte parter kan under vejledning af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder udvikle mekanismer, som inddrager forbrugere, brugergrupper og tjenesteudbydere, med det formål at fremme tjenesternes generelle kvalitet ved bl.a. at udvikle og overvåge adfærdskodekser og driftsstandarder.

3. Uden at dette berører anvendelsen af nationale regler, som er i overensstemmelse med EU-retten, til fremme af målene for kultur- og mediepolitikken, f.eks. kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, kan de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme samarbejdet mellem virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og sektorer, der interesserer sig for fremme af lovligt indhold i de elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Dette samarbejde kan også omfatte koordinering af de almennyttige oplysninger, som skal stilles til rådighed i henhold til artikel 103, stk. 4.

Artikel 25

Udenretslig bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed med ansvar for, eller mindst ét uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise inden for, anvendelsen af artikel 102 til 107 og artikel 115 er opført som alternativ tvistbilæggelsesinstans i overensstemmelse med artikel 20, stk. 2, i direktiv 2013/11/EU med henblik på at bilægge tvister mellem udbydere og forbrugere, der følger af dette direktiv, og som vedrører gennemførelsen af aftaler. Medlemsstaterne kan udvide adgangen til alternative tvistbilæggelsesprocedurer, som denne myndighed eller dette organ fastlægger for andre slutbrugere end forbrugere, især mikrovirksomheder og små virksomheder.

2. Vedrører en tvist parter i forskellige medlemsstater, koordinerer disse deres indsats med henblik på at bilægge tvisten, uden at dette i øvrigt tilsidesætter direktiv 2013/11/EU.

Artikel 26

Tvistbilæggelse mellem virksomheder

1. Opstår der en tvist i forbindelse med eksisterende forpligtelser, der følger af dette direktiv, mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat eller mellem sådanne virksomheder og andre virksomheder i medlemsstaten, som gør brug af adgangs- eller samtrafikforpligtelser, eller mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat og udbydere af tilhørende faciliteter træffer den pågældende nationale tilsynsmyndighed efter anmodning fra den ene eller den anden af parterne med forbehold af stk. 2 en bindende afgørelse for at bilægge tvisten hurtigst muligt på grundlag af klare og effektive procedurer og under alle omstændigheder inden fire måneder, bortset fra helt ekstraordinære tilfælde. Den berørte medlemsstat kræver, at alle parter samarbejder fuldt og helt med den nationale tilsynsmyndighed.

2. Medlemsstaterne kan i bestemmelserne åbne mulighed for, at nationale tilsynsmyndigheder kan afslå at bilægge en tvist, hvis der findes andre mulige mekanismer, f.eks. mægling, som bedre kunne bidrage til en hurtig bilæggelse af tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed underretter hurtigst muligt parterne herom. Er tvisten endnu ikke bilagt efter fire måneder, og er den ikke indbragt for en domstol af den klagende part, træffer den nationale tilsynsmyndighed på anmodning fra en af parterne hurtigst muligt, og under alle omstændigheder inden fire måneder, en bindende afgørelse til bilæggelse af tvisten.

3. Ved bilæggelse af en tvist træffer den nationale tilsynsmyndighed afgørelser, der tilsigter at opfylde målene i artikel 3. Forpligtelser, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelsen af en tvist, skal efterkomme dette direktiv.

4. Den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse offentliggøres, idet der dog tages hensyn til krav om kommerciel fortrolighed. Den nationale tilsynsmyndighed skal give de berørte parter en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på.

5. Proceduren i stk. 1, 3 og 4 hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 27

Tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater

1. Opstår der uenighed mellem virksomheder i forskellige medlemsstater på et område, der er omfattet af dette direktiv, finder stk. 2, 3 og 4 anvendelse. Disse bestemmelser finder dog ikke anvendelse på tvister vedrørende radiofrekvenskoordinering, der er omfattet af artikel 28.

2. Alle parter kan forelægge tvisten for den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder. Hvis tvisten påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, underretter den eller de kompetente nationale tilsynsmyndigheder BEREC om tvisten for at finde en konsekvent løsning på tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3.

3. Hvis der er foretaget en sådan underretning, afgiver BEREC hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for fire måneder, bortset fra under ekstraordinære omstændigheder, en udtalelse, hvori den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder opfordres til at træffe konkrete foranstaltninger for at bilægge tvisten eller undlade handling.

4. Den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder afventer BEREC's udtalelse, før den/de tager skridt til at bilægge tvisten. Under ekstraordinære omstændigheder, hvor der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrence og beskytte slutbrugernes interesser, kan enhver af de kompetente nationale tilsynsmyndigheder, enten på parternes anmodning eller på eget initiativ, vedtage midlertidige foranstaltninger.

5. Enhver forpligtelse, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelse af en tvist, skal være i overensstemmelse med dette direktiv, tage nøje hensyn til den udtalelse, som BEREC har vedtaget, og skal vedtages senest en måned efter udtalelsen.

6. Den i stk. 2 omhandlede procedure hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 28

Koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser mellem medlemsstaterne

1. Medlemsstaterne og deres kompetente myndigheder sikrer, at brugen af radiofrekvenser på deres område tilrettelægges på en sådan måde, at ingen anden medlemsstat forhindres i at tillade brug af harmoniserede radiofrekvenser i henhold til EU-retten på dens område, navnlig som følge af grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater.

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik herpå, uden at dette berører deres forpligtelser i henhold til folkeretten og relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement og ITU's regionale radioaftaler.

2. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og, hvis det er relevant, via Frekvenspolitikgruppen om grænseoverskridende koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser med henblik på at:

a) sikre overholdelse af stk. 1

b) løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater og med tredjelande, som forhindrer medlemsstater i at anvende harmoniserede radiofrekvenser på deres område.

3. For at sikre overholdelse af stk. 1 kan enhver berørt medlemsstat anmode Frekvenspolitikgruppen om at optræde som mellemled for at løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens. Om nødvendigt kan Frekvenspolitikgruppen afgive en udtalelse, der foreslår en koordineret løsning på sådan et problem eller sådan en tvist.

4. Kommissionen kan, hvis foranstaltningerne som omhandlet i stk. 2 eller 3 ikke har løst problemet eller tvisten, på anmodning af enhver berørt medlemsstat under videst mulig hensyntagen til en eventuel udtalelse fra Frekvenspolitikgruppen, der anbefaler en koordineret løsning i henhold til stk. 3, vedtage afgørelser, der er rettet til de medlemsstater, der er berørt af det uløste skadelige interferensproblem, ved hjælp af gennemførelsesretsakter, for at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem to eller flere medlemsstater, der forhindrer dem i at gøre brug af harmoniserede radiofrekvenser på deres område.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

5. Unionen yder efter anmodning fra en berørt medlemsstat juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten. I forbindelse med en sådan bistand fremmer Unionen gennemførelsen af sine politikker.

AFSNIT III

GENNEMFØRELSE

Artikel 29

Sanktioner

1. Medlemsstaterne fastsætter, hvor det er nødvendigt, bestemmelser om sanktioner, herunder bøder og forhåndsfastsatte eller periodiske sanktioner af ikkestrafferetlig karakter, for overtrædelse af nationale bestemmelser eller bindende afgørelser truffet af Kommissionen, de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen heraf. Inden for rammerne af national ret har de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder beføjelse til at pålægge sådanne sanktioner. De sanktioner, der pålægges, skal være passende, effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2. Medlemsstaterne fastlægger sanktioner inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, alene når en virksomhed eller offentlig myndighed forsætligt eller groft uagtsomt afgiver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger.

Som led i fastsættelsen af bøder eller periodiske sanktioner, der pålægges en virksomhed eller offentlig myndighed for bevidst eller groft uagtsomt at have afgivet vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger, inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, skal der bl.a.

tages hensyn til, om adfærden hos virksomheden eller den offentlige myndighed har haft en negativ indvirkning på konkurrencen, og navnlig om virksomheden eller den offentlige myndighed i modsætning til de oplysninger, der oprindeligt blev afgivet eller enhver ajourføring heraf, enten har udrullet, udvidet eller opgraderet et net, eller ikke har udrullet et net, og har undladt at give en objektiv begrundelse for denne ændring af planen.

Artikel 30

Overholdelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer og overholdelse af særlige forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres relevante kompetente myndigheder overvåger og kontrollerer overholdelsen af vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, de særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, og forpligtelsen til at udnytte radiofrekvenser faktisk og effektivt i overensstemmelse med artikel 4, artikel 45, stk. 1, og artikel 47.

De kompetente myndigheder skal have beføjelse til i overensstemmelse med artikel 21 at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, eller som har brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, at fremlægge alle de oplysninger, der måtte være nødvendige for at kontrollere, om vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, overholdes.

2. Hvis en kompetent myndighed konstaterer, at en virksomhed ikke overholder et eller flere af vilkårene for den generelle tilladelse eller brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, eller de særlige forpligtelser, der nævnes i artikel 13, stk. 2, underretter den virksomheden herom og giver den mulighed for at fremføre sine synspunkter inden for en rimelig frist.

3. Den kompetente myndighed har beføjelse til at kræve, at overtrædelsen, jf. stk. 2, ophører øjeblikkeligt eller inden for en rimelig frist, og tager passende og forholdsmæssigt afpassede skridt for at sikre, at vilkårene overholdes.

Medlemsstaterne bemyndiger i denne forbindelse de kompetente myndigheder til at:

a) iværksætte afskrækkende økonomiske sanktioner, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, herunder periodiske sanktioner med tilbagevirkende kraft, og
b) give påbud om at indstille eller udsætte leveringen af en tjeneste eller bundtede tjenester, som, hvis den fortsatte, i alvorlig grad ville kunne skade konkurrencen, indtil adgangsforpligtelser pålagt efter udarbejdelsen af en markedsanalyse i henhold til artikel 67 er opfyldt.

De kompetente myndigheder skal straks meddele foranstaltningerne og begrundelsen herfor den pågældende virksomhed, og denne skal have en rimelig frist til at efterkomme foranstaltningerne.

4. Uanset stk. 2 og 3 bemyndiger medlemsstaterne den kompetente myndighed til, hvor det er relevant, at iværksætte økonomiske sanktioner over for virksomhederne, hvis de ikke fremlægger oplysninger i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat efter artikel 21, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b), og artikel 69, inden for en rimelig frist, der fastlægges af den kompetente myndighed.

5. Ved alvorlige eller gentagne overtrædelser af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, giver medlemsstaterne de kompetente myndigheder, hvis de i denne artikels stk. 3 omhandlede foranstaltninger til sikring af vilkårenes overholdelse har været virkningsløse, beføjelse til at hindre en virksomhed i fortsat at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, eller suspendere

eller tilbagekalde disse brugsrettigheder. Medlemsstaterne giver den kompetente myndighed beføjelse til at pålægge sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning. Sådanne sanktioner kan anvendes for en periode svarende til overtrædelsens varighed, selv om overtrædelsen efterfølgende er bragt til ophør.

6. Uanset stk. 2, 3 og 5 kan den kompetente myndighed, træffe foreløbige hasteforanstaltninger for at afhjælpe situationen, inden der træffes en endelig afgørelse, når den har bevis for en overtrædelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, som udgør en umiddelbar og alvorlig trussel for den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, eller risiko for at skabe alvorlige økonomiske eller driftsmæssige problemer for andre udbydere eller brugere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller andre brugere af radiofrekvenser. Den kompetente myndighed skal give den pågældende virksomhed en rimelig mulighed for at fremføre sine synspunkter og foreslå eventuel afhjælpning. Når det er hensigtsmæssigt, kan den kompetente myndighed bekræfte de foreløbige foranstaltninger, der højst kan gælde i tre måneder, men som i tilfælde, hvor håndhævelsesprocedurerne ikke er afsluttet, kan forlænges med indtil tre måneder.

7. Virksomheder har ret til at indklage foranstaltninger, som træffes i henhold til denne artikel, efter proceduren i artikel 31.

Artikel 31

Klageadgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt plan findes effektive mekanismer, ved hjælp af hvilke enhver bruger eller enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter, og som berøres af en kompetent myndigheds afgørelse, kan påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra eller politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af sager, som den skal behandle. Denne instans, som kan være en domstol, skal have den nødvendige ekspertise til at udføre sine funktioner effektivt. Medlemsstaterne sikrer, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder.

Klagesagen har ikke opsættende virkning for den afgørelse, som den kompetente myndighed har truffet, medmindre der træffes foreløbige foranstaltninger i overensstemmelse med national ret.

2. Når den i stk. 1 omhandlede klageinstans ikke har domstolskarakter, begrundes dens afgørelser altid skriftligt. I sådanne tilfælde kan dens afgørelser desuden indbringes for en ret i en medlemsstat, jf. artikel 267 i TEUF.

Medlemsstaterne sikrer, at klagemekanismen er effektiv.

3. Medlemsstaterne indsamler oplysninger om klagers generelle genstand, antallet af klager, klagesagernes varighed og antallet af afgørelser om foreløbige forholdsregler. Medlemsstaterne meddeler disse oplysninger samt afgørelser eller domme til Kommissionen og til BEREC efter deres begrundede anmodning.

AFSNIT IV

PROCEDURER VEDRØRENDE DET INDRE MARKED

KAPITEL I

Artikel 32

Konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation

1. De nationale tilsynsmyndigheder tager under udførelsen af deres opgaver i medfør af dette direktiv størst muligt hensyn til målene i artikel 3.

2. De nationale tilsynsmyndigheder bidrager til udviklingen af det indre marked ved at samarbejde indbyrdes og med Kommissionen og BEREC på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne. De samarbejder navnlig i denne forbindelse med Kommissionen og BEREC om at identificere, hvilke typer af instrumenter og afhjælpende foranstaltninger der er de bedst egnede til at håndtere bestemte typer af situationer på markedet.

3. Medmindre andet gælder ifølge henstillinger eller retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 34, og når en offentlig høring, hvis en sådan er påkrævet i medfør af artikel 23, er afsluttet, skal en national tilsynsmyndighed, der agter at træffe en foranstaltning, som

a) er omfattet af artikel 61, 64, 67, 68 eller 83 og
b) vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne,

under iagttagelse af artikel 20, stk. 3, samtidig offentliggøre udkastet til foranstaltning og meddele det samt begrundelsen for foranstaltningen til Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen kan kun fremsætte bemærkninger til dette udkast til foranstaltning inden for en måned. Fristen på én måned kan ikke forlænges.

4. Det i stk. 3 omhandlede udkast til foranstaltning kan først vedtages efter en yderligere frist på to måneder, hvis denne foranstaltning sigter på:

a) at afgrænse et relevant marked, som afviger fra dem, der er nævnt i den i artikel 64, stk. 1, omhandlede henstilling, eller
b) at udpege en virksomhed enten alene eller i fællesskab med andre for at have en stærk markedsposition, jf. artikel 67, stk. 3, eller 4,

og det vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, samt hvis Kommissionen har meddelt den nationale tilsynsmyndighed, at den betragter udkastet til foranstaltning som en hindring for det indre marked eller nærer alvorlig tvivl om dets forenelighed med EU-retten og mere specifikt med målene i artikel 3. Denne frist på to måneder kan ikke forlænges. Kommissionen underretter i så fald BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder om sine forbehold og offentliggør dem samtidigt.

5. BEREC offentliggør en udtalelse om Kommissionens i stk. 4 omhandlede forbehold, hvori det oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør fastholdes, ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter, hvor det er hensigtsmæssigt, specifikke forslag med henblik herpå.

6. Inden for den tomåneders frist, der er nævnt i stk. 4, kan Kommissionen:

a) træffe en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker udkastet tilbage, eller
b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, der er omhandlet i stk. 4.

Før Kommissionen træffer en afgørelse, tager den nøje hensyn til udtalelsen fra BEREC.

Afgørelser, der er omhandlet i første afsnit, litra a), skal ledsages af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke skal vedtages, sammen med konkrete forslag til ændringer.

7. Har Kommissionen i henhold til stk. 6, første afsnit, litra a), truffet en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker et udkast til foranstaltning tilbage, skal den nationale tilsynsmyn-

dighed ændre udkastet eller trække det tilbage inden for seks måneder fra datoen for Kommissionens afgørelse. Hvis den nationale tilsynsmyndighed ændrer udkastet, skal den gennemføre en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og igen give Kommissionen meddelelse om det ændrede udkast i overensstemmelse med stk. 3.

8. Den pågældende nationale tilsynsmyndighed tager i videst mulig udstrækning hensyn til bemærkningerne fra andre nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen, og kan, når bortses fra de i stk. 4 og stk. 6, litra a), omhandlede tilfælde, vedtage det således ændrede udkast til foranstaltning og skal i så fald fremsende det til Kommissionen.

9. Den nationale tilsynsmyndighed fremsender alle vedtagne endelige foranstaltninger, der falder ind under stk. 3, litra a) og b), til Kommissionen og BEREC.

10. Hvor en national tilsynsmyndighed under ekstraordinære omstændigheder mener, at der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrencen og beskytte brugernes interesser, kan den som en fravigelse af proceduren i stk. 3 og 4 med det samme vedtage forholdsmæssige foranstaltninger af midlertidig karakter. Den fremsender straks de vedtagne foranstaltninger til Kommissionen, de andre nationale tilsynsmyndigheder og BEREC med en udførlig begrundelse. En afgørelse truffet af den nationale tilsynsmyndighed om at gøre sådanne foranstaltninger permanente eller forlænge deres gyldighedsperiode er omfattet af stk. 3 og 4.

11. En national tilsynsmyndighed kan trække et udkast til foranstaltning tilbage på et hvilket som helst tidspunkt.

Artikel 33

Procedure for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger

1. Hvis en planlagt foranstaltning, der er omfattet af artikel 32, stk. 3, sigter mod at pålægge, ændre eller ophæve en forpligtelse for en virksomhed i medfør af artikel 61 eller 67 sammenholdt med artikel 69-76 og 83, kan Kommissionen inden for den periode på en måned, der er fastsat i artikel 32, stk. 3, underrette den pågældende nationale tilsynsmyndighed og BEREC om årsagerne til, at den mener, at udkastet til foranstaltning vil skabe hindringer for det indre marked, eller om, at den er stærkt i tvivl om foranstaltningens forenelighed med EU-retten. I et sådant tilfælde vedtages udkastet til foranstaltning ikke før yderligere tre måneder efter, at Kommissionen har underrettet den pågældende tilsynsmyndighed.

Udebliver en sådan underretning, kan den pågældende nationale tilsynsmyndighed vedtage den foreslåede foranstaltning under størst mulig hensyntagen til eventuelle bemærkninger fremsat af Kommissionen, BEREC eller andre nationale tilsynsmyndigheder.

2. Inden for den i stk. 1 omhandlede tremåneders periode arbejder Kommissionen, BEREC og den pågældende nationale tilsynsmyndighed tæt sammen for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive foranstaltning i lyset af målene i artikel 3 og under behørig hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter og behovet for at sikre udviklingen af en ensartet tilsynspraksis.

3. Inden for seks uger fra begyndelsen af den i stk. 1 omhandlede periode på tre måneder afgiver BEREC en udtalelse om Kommissionens i stk. 1 omhandlede meddelelse, hvori den oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter om nødvendigt specifikke forslag herom. Udtalelsen begrundes og offentliggøres.

4. Hvis BEREC i sin udtalelse deler Kommissionens alvorlige tvivl, arbejder den tæt sammen med den pågældende nationale tilsynsmyndighed for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive

foranstaltning. Inden udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremånedersperiode kan den nationale tilsynsmyndighed enten:

a) ændre sit udkast til foranstaltning eller trække det tilbage under størst mulig hensyntagen til Kommissionens i stk. 1 omhandlede underretning og BEREC's udtalelse eller
b) fastholde sit udkast til foranstaltning.

5. Kommissionen kan senest en måned fra udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremåneders periode og under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse, hvis en sådan foreligger

a) udarbejde en henstilling til den pågældende nationale tilsynsmyndighed om at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, herunder specifikke forslag herom samt begrundelse for dens henstilling, navnlig hvis BEREC ikke deler Kommissionens alvorlige tvivl,
b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, jf. stk. 1, eller
c) for udkast til foranstaltninger, der falder ind under artikel 61, stk. 3, andet afsnit, eller artikel 76, stk. 2, træffe afgørelse om at pålægge den pågældende nationale tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl, der er ledsaget af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke bør vedtages, sammen med konkrete forslag til ændring af udkastet til foranstaltning i henhold til proceduren i artikel 32, stk. 7, som finder tilsvarende anvendelse.

6. Senest en måned efter, at Kommissionen har udarbejdet sin henstilling i henhold til stk. 5, litra a), eller hævet sine forbehold i henhold til stk. 5, litra b), underretter den pågældende nationale tilsynsmyndighed Kommissionen og BEREC om den vedtagne endelige foranstaltning.

Denne frist kan forlænges for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage en offentlig høring i henhold til artikel 23.

7. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af henstillingen i henhold til stk. 5, litra a), træffer afgørelse om ikke at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, forelægger den en begrundelse for denne afgørelse.

8. Den nationale tilsynsmyndighed kan trække den foreslåede foranstaltning tilbage på et hvilket som helst trin i proceduren.

Artikel 34

Gennemførelsesbestemmelser

Efter en offentlig høring og efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC kan Kommissionen vedtage henstillinger eller retningslinjer vedrørende artikel 32 om, hvilken form og hvilket indhold de anmeldelser af foranstaltninger, der kræves i henhold til artikel 32, stk. 3, skal have, hvor detaljerede de skal være, under hvilke omstændigheder anmeldelse ikke er påkrævet, samt om hvordan tidsfristerne fastsættes.

KAPITEL II

Ensartet radiofrekvenstildeling

Artikel 35

Peer review-proces

1. Hvis den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed har til hensigt at gennemføre en udvælgelsesprocedure i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, i forhold til radiofrekvenser for hvilke der er fastsat harmoniserede betingelser ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, for at muliggøre deres anvendelse til trådløse bredbåndsnet og -tjenester, underretter den i henhold til artikel 23 Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der er omfattet af anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i henhold til artikel 55, stk. 2, og angiver, om og hvornår den skal anmode Frekvenspolitikgruppen om at indkalde til et peer review-forum.

Når Frekvenspolitikgruppen anmodes herom, tilrettelægger den et peer review-forum for at drøfte og udveksle synspunkter om de fremsendte udkast til foranstaltninger og fremmer udvekslingen af erfaringer og bedste praksis om disse udkast til foranstaltninger.

Peer review-forummet består af medlemmerne af Frekvenspolitikgruppen og tilrettelægges og ledes af en repræsentant for Frekvenspolitikgruppen.

2. Senest under den offentlige høring i henhold til artikel 23 kan Frekvenspolitikgruppen undtagelsesvist tage initiativ til at indkalde til et peer review-forum i overensstemmelse med forretningsordenen for tilrettelæggelse heraf med henblik på at udveksle erfaringer og bedste praksis om et udkast til foranstaltning vedrørende en udvælgelsesprocedure, hvor den finder, at udkastet til foranstaltning i væsentlig grad vil berøre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndigheds mulighed for at realisere de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47.

3. Frekvenspolitikgruppen fastlægger på forhånd de objektive kriterier for den særlige indkaldelse af peer review-forummet og offentliggør dem.

4. Under peer review-forummet skal den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed forklare, hvordan udkastet til foranstaltning:

a) fremmer udviklingen af det indre marked, udbuddet af tjenester på tværs af grænser såvel som konkurrence og skaber størst mulige fordele for forbrugerne og overordnet betragtet opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47, samt i beslutning nr. 676/2002/EF og afgørelse nr. 243/2012/EU
b) sikrer en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og
c) sikrer stabile og forudsigelige investeringsvilkår for eksisterende og potentielle brugere af radiofrekvenser, når der udrulles net til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, som er afhængige af radiofrekvenser.

5. Peer review-forummet skal være åbent for frivillig deltagelse af eksperter fra andre kompetente myndigheder og fra BEREC.

6. Peer review-forummet indkaldes kun én gang i løbet af den overordnede nationale forberedelses- og høringsproces i en enkelt udvælgelsesprocedure vedrørende et eller flere radiofrekvensbånd, medmindre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed anmoder om, at det genindkaldes.

7. Efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der anmodede om mødet, kan Frekvenspolitikgruppen vedtage en rapport om, hvordan udkastet til foranstaltning opfylder de målsætninger, der er omhandlet i stk. 4, idet de synspunkter, der blev udvekslet i peer review-forummet, afspejles.

8. Frekvenspolitikgruppen offentliggør hver år i februar en rapport om udkastene til foranstaltninger i henhold til stk. 1 og 2. Rapporten skal omfatte erfaringer og bedste praksis, der er opsamlet.

9. Efter peer review-forummet kan Frekvenspolitikgruppen efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der har anmodet om mødet, vedtage en udtalelse om udkastet til foranstaltning.

Artikel 36

Harmoniseret tildeling af radiofrekvenser

Hvis brugen af radiofrekvenser er harmoniseret, hvis der er indgået aftaler om adgangsvilkår og -procedurer, og hvis de virksomheder, som får tildelt radiofrekvenser, er blevet udvalgt i henhold til internationale aftaler og EU-regler, skal medlemsstaterne tildele brugsrettigheder til sådanne radiofrekvenser i overensstemmelse hermed. Under forudsætning af at alle de nationale vilkår fastsat i brugsrettighederne til de berørte radiofrekvenser er blevet opfyldt i tilfælde af anvendelse af en fælles tildelingsproces, må medlemsstaterne ikke opstille yderligere betingelser, supplerende kriterier eller procedurer, som kan begrænse, ændre eller forsinke en korrekt gennemførelse af den fælles tildeling af sådanne radiofrekvenser.

Artikel 37

Fælles tildelingsproces med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

To eller flere medlemsstater kan samarbejde med hinanden og med Frekvenspolitikgruppen under hensyntagen til eventuelle interessetilkendegivelser fra markedsdeltagere ved sammen at fastlægge de fælles aspekter af en tildelingsproces og, hvis det er hensigtsmæssigt, ligeledes sammen gennemføre udvælgelsesprocessen med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser.

Ved udformningen af den fælles tildelingsproces kan medlemsstaterne tage hensyn til følgende kriterier:

a) den enkelte nationale tildelingsproces skal indledes og gennemføres af de kompetente myndigheder i overensstemmelse en plan, der aftales i fællesskab
b) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles betingelser og procedurer for udvælgelse og tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater
c) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles eller sammenlignelige vilkår, som skal fastsættes til de individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater, og som bl.a. gør det muligt for brugerne at få tildelt tilsvarende frekvensblokke
d) andre medlemsstater skal til enhver tid kunne tilslutte sig den fælles tildelingsproces, indtil processen er afsluttet.

Hvis medlemsstaterne på trods af den interesse, som markedsdeltagere har givet udtryk for, ikke handler i fællesskab, skal de underrette disse markedsdeltagere om grundene til deres beslutning.

KAPITEL III

Harmonisering

Artikel 38

Harmonisering

1. Hvis Kommissionen finder, at afvigelser i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders udførelse af de tilsynsopgaver, de er pålagt i henhold til dette direktiv, kan skabe hindringer i det indre marked, kan den under nøje iagttagelse af BEREC's udtalelse eller, hvor det er relevant, Frekvenspolitikgruppen vedtage henstillinger eller med forbehold af stk. 3 vedtage en afgørelse ved hjælp

af gennemførelsesretsakter for at sikre den harmoniserede anvendelse af dette direktiv for at fremme opfyldelsen af målene i artikel 3.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af deres opgaver tager nøje hensyn til henstillinger som omhandlet i stk. 1. Vælger en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed at undlade at følge en henstilling, underretter den Kommissionen herom og begrunder sin holdning.

3. Afgørelser, der vedtages i henhold til stk. 1, omfatter kun fastlæggelse af en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle følgende spørgsmål:

a) inkonsekvent gennemførelse af generel regulatorisk praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation i henhold til artikel 64 og 67, hvor det skaber hindringer for det indre marked. I sådanne afgørelser henvises der ikke til specifikke underretninger fra de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 32. I sådanne tilfælde udarbejder Kommissionen ikke et udkast til afgørelse

   i) før der er gået mindst to år fra vedtagelsen af en henstilling fra Kommissionen om samme spørgsmål, og

   ii) uden at tage nøje hensyn til en udtalelse fra BEREC om det hensigtsmæssige i at vedtage en sådan afgørelse, som udarbejdes af BEREC senest tre måneder efter Kommissionens anmodning

b) nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningssystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer »112«.

4. De i stk. 1 nævnte gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.

5. BEREC kan på eget initiativ rådgive Kommissionen om, hvorvidt der bør vedtages en foranstaltning i henhold til stk. 1.

6. Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en henstilling eller en afgørelse inden for et år fra datoen for vedtagelsen af en udtalelse fra BEREC, som påviser forskelle i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af de tilsynsopgaver, der er anført i dette direktiv, som kunne skabe hindringer i det indre marked, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.

Hvis Kommissionen har vedtaget en henstilling i overensstemmelse med stk. 1, men den inkonsekvente gennemførelse, der skaber hindringer i det indre marked, fortsætter i to år derefter, skal Kommissionen, med forbehold af stk. 3, vedtage en afgørelse ved hjælp af gennemførelsesretsakter i henhold til stk. 4.

Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en afgørelse inden for yderligere et år fra enhver henstilling, der er vedtaget i henhold til andet afsnit, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.

Artikel 39

Standardisering

1. Kommissionen udarbejder og offentliggør i *Den Europæiske Unions Tidende* en liste over ikkeobligatoriske standarder eller specifikationer, som skal danne grundlag for at fremme et harmoniseret udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester. Kommissionen kan om nødvendigt og efter høring af det udvalg, som er nedsat i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (Cenelec) og Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI)) om at udarbejde standarder.

2. Medlemsstaterne fremmer anvendelse af de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer i forbindelse med udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner, i det omfang det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem tjenester, end-to-end-konnektivitet, lettelse af udbyderskift og portabilitet for numre og identifikationsmidler og øge brugernes valgmuligheder.

Så længe der ikke er offentliggjort standarder eller specifikationer som anført i stk. 1, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af standarder eller specifikationer, der er vedtaget af de europæiske standardiseringsorganisationer.

Hvis sådanne standarder eller specifikationer ikke foreligger, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af internationale standarder eller henstillinger, som er vedtaget af Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU), Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT), Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) eller Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC).

Hvor der foreligger internationale standarder, tilskynder medlemsstaterne de europæiske standardiseringsorganer til at benytte dem eller relevante dele af dem som grundlag for de standarder, som de udarbejder, undtagen i tilfælde, hvor sådanne internationale standarder eller relevante dele af standarder ville være virkningsløse.

De standarder og specifikationer, der er omhandlet i stk. 1 eller i dette stykke, må ikke forhindre adgang, der måtte kræves i henhold til dette direktiv, hvor dette er muligt.

3. Hvis de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke er blevet korrekt implementeret, således at interoperabiliteten mellem tjenester i en eller flere medlemsstater ikke kan sikres, kan implementeringen af sådanne standarder eller specifikationer efter den i stk. 4 omhandlede procedure gøres obligatorisk i det omfang, det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabiliteten og øge brugernes valgmuligheder.

4. Når Kommissionen påtænker at gøre implementering af bestemte standarder eller specifikationer obligatorisk, offentliggør den i *Den Europæiske Unions Tidende* en opfordring til alle berørte parter om at fremsætte deres bemærkninger offentligt. Kommissionen gør ved hjælp af gennemførelsesretsakter implementering af de relevante standarder obligatorisk ved at betegne dem som obligatoriske standarder i den liste over standarder eller specifikationer, der offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

5. Mener Kommissionen, at de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den fjerne dem fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.

6. Mener Kommissionen, at de i stk. 4 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den træffe passende gennemførelsesforanstaltninger

og ved hjælp af gennemførelsesretsakter fjerne disse standarder eller specifikationer fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.

7. De gennemførelsesretsakter, der henvises til i stk. 4 og 6, vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.

8. Denne artikel gælder ikke for nogen af de væsentlige krav, grænsefladespecifikationer eller harmoniserede standarder, som direktiv 2014/53/EU finder anvendelse på.

AFSNIT V

SIKKERHED

Artikel 40

Sikkerhed i net og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester træffer passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade skal disse foranstaltninger garantere et sikkerhedsniveau, der står i forhold til risikoen. Der skal navnlig træffes foranstaltninger, herunder kryptering, hvis det er relevant, for at forhindre og minimere virkningen af sikkerhedshændelser for brugerne og for andre net og tjenester.

Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (»ENISA«) fremmer i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013 ([45]) medlemsstaternes samordning for at undgå forskellige nationale krav, som kan skabe sikkerhedsrisici og hindringer for det indre marked.

2. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester uden unødigt ophold underretter den kompetente myndighed om sikkerhedshændelser, der har haft væsentlig indvirkning på driften af net eller tjenester.

Med henblik på at fastlægge omfanget af en sikkerhedshændelses indvirkning tages navnlig følgende kriterier i betragtning, hvis de er til rådighed:

a) antallet af brugere, der berøres af sikkerhedshændelsen
b) varigheden af sikkerhedshændelsen
c) den geografiske udbredelse med hensyn til det område, der er berørt af sikkerhedshændelsen
d) i hvilket omfang nettets eller tjenestens funktionsdygtighed påvirkes
e) omfanget af indvirkningen på økonomiske og samfundsmæssige aktiviteter.

Den pågældende kompetente myndighed underretter, hvor det er relevant, de kompetente myndigheder i andre medlemsstater og ENISA. Den kompetente myndighed kan underrette offentligheden eller kræve, at udbyderne gør det, hvis den godtgør, at det er i offentlighedens interesse, at sikkerhedshændelsen offentliggøres.

Én gang om året forelægger den pågældende kompetente myndighed en sammenfattende rapport for Kommissionen og ENISA om de underretninger, som den har modtaget, og de foranstaltninger, der er truffet i henhold til dette stykke.

3. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i tilfælde af en særlig og betydelig trussel om en

sikkerhedshændelse i sådanne net eller tjenester informerer de af deres brugere, der potentielt er berørt af en sådan trussel, om eventuelle mulige beskyttelsesforanstaltninger eller afhjælpende foranstaltninger, som brugerne kan træffe. Hvis det er hensigtsmæssigt, underretter udbyderne ligeledes deres brugere om selve truslen.

4. Denne artikel indskrænker ikke anvendelsen af forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.

5. Kommissionen kan under nøje hensyn til udtalelsen fra ENISA vedtage gennemførelsesretsakter med nærmere bestemmelser om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger, og om, hvordan underretningerne skal udformes i medfør af stk. 2. De skal i videst muligt omfang baseres på europæiske og internationale standarder og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager supplerende krav med henblik på at forfølge målene i stk. 1.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 41

Gennemførelse og håndhævelse

1. Medlemsstaterne sikrer med henblik på gennemførelsen af artikel 40, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bindende instrukser, bl.a. om, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at afhjælpe en sikkerhedshændelse eller hindre en sådan i at forekomme, når en betydelig trussel er blevet identificeret, og om gennemførelsesfrister.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester at:

a) forelægge de oplysninger, der nødvendige for at vurdere sikkerheden i deres tjenester og net, herunder en dokumenteret sikkerhedspolitik, og
b) forelægge en sikkerhedsrevision udført af et kvalificeret uafhængigt organ eller en kompetent myndighed og stille resultaterne heraf til rådighed for den kompetente myndighed. Udgifterne til revisionen afholdes af udbyderen.

3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har de nødvendige beføjelser til at undersøge tilfælde af manglende opfyldelse af kravene samt virkningerne for nettenes og tjenesternes sikkerhed.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder med henblik på gennemførelsen af artikel 40 har beføjelse til at indhente bistand fra en enhed, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (»CSIRT«), som udpeget i henhold til artikel 9 i direktiv (EU) 2016/1148 vedrørende spørgsmål, der falder ind under CSIRT'ers opgaver i henhold til punkt 2 i bilag I til nævnte direktiv.

5. De kompetente myndigheder skal, hvor det er hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med national ret, rådføre sig og samarbejde med de relevante nationale retshåndhævende myndigheder, de kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 8, stk. 1, i direktiv (EU) 2016/1148 og de nationale databeskyttelsesmyndigheder.

DEL II

NET

AFSNIT I

MARKEDSADGANG OG UDRULNING

KAPITEL I

Afgifter

Artikel 42

Afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter

1. Medlemsstaterne kan give den kompetente myndighed tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller for tilladelser til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationstjenester eller -net og tilhørende faciliteter, som sikrer, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er objektivt begrundede, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til de overordnede mål i dette direktiv.

2. Med hensyn til brugsrettigheder til radiofrekvenser skal medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre, at gældende afgifter fastsættes på et niveau, som sikrer en effektiv tildeling og brug af radiofrekvenser, herunder ved:

a) at fastsætte mindstepriser som minimumsafgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser ved at tage hensyn til værdien af disse rettigheder i forbindelse med deres eventuelle alternative former for brug
b) at tage hensyn til de omkostninger, der følger af de vilkår, der er fastsat i disse rettigheder, og
c) i muligt omfang at anvende betalingsordninger, der er knyttet til den faktiske mulighed for brug af radiofrekvenserne.

KAPITEL II

Adgang til landarealer

Artikel 43

Tilladelse til at installere faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at en kompetent myndighed ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse til

— at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller
— at installere faciliteter på, over eller under offentlig ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde ikke offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet,

skal:

a) handle på grundlag af enkle, effektive, transparente og offentligt tilgængelige procedurer, som anvendes uden diskrimination og uden forsinkelse, og under alle omstændigheder træffe afgørelse inden seks måneder, efter at ansøgningen er modtaget, undtagen i tilfælde af ekspropriation, og
b) følge principperne om gennemsigtighed og ikkediskrimination, når der knyttes vilkår til sådanne rettigheder.

Procedurerne i litra a) og b) kan variere alt efter, om ansøgeren udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller ej.

2. Medlemsstaterne sikrer, at der i sådanne tilfælde, hvor offentlige eller lokale myndigheder stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, sker en reel organisatorisk adskillelse mellem den i stk. 1 omhandlede rettighedstildelingsfunktion og aktiviteterne i forbindelse med ejerskab og kontrol.

Artikel 44

Samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet

1. Hvis en operatør i henhold til national ret har udøvet retten til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, eller har påberåbt sig en procedure for ekspropriation af eller brugsrettigheder til ejendom, kan de kompetente nationale myndigheder stille krav om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter, der er installeret på dette grundlag, for at beskytte miljøet, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for by- og landsplanlægningen.

Krav om samhusning eller delt brug af installerede netelementer og faciliteter og delt brug af ejendom kan kun pålægges efter en offentlig høring af passende varighed, i løbet af hvilken alle interesserede parter skal have mulighed for at udtrykke deres holdninger, og kun inden for de specifikke områder, hvor en sådan delt brug skønnes nødvendig af hensyn til målene i første afsnit. De kompetente myndigheder kan stille krav om delt brug af sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder jord, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, skabe eller foranstaltninger, som fremmer koordineringen af offentlige anlægsarbejder. En medlemsstat kan om nødvendigt udpege en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed til en eller flere af følgende opgaver:

a) koordinere den procedure, der er fastsat i denne artikel
b) fungere som et centralt informationssted
c) fastsætte regler for fordeling af omkostninger ved delt brug af faciliteter eller ejendom og ved koordinering af anlægsarbejder.

2. Foranstaltninger, som en kompetent myndighed træffer i overensstemmelse med denne artikel, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Sådanne foranstaltninger gennemføres, hvor det er relevant, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder.

KAPITEL III

Adgang til radiofrekvenser

Afdeling 1

Tilladelser

Artikel 45

Forvaltning af radiofrekvenser

1. Under behørig hensyntagen til det forhold, at radiofrekvenser er et offentligt gode, som har en vigtig social, kulturel og økonomisk værdi, sikrer medlemsstaterne, at radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forvaltes effektivt på deres område i overensstemmelse med artikel 3 og 4. De sikrer, at de kompetente myndigheders allokering af, udstedelse af generelle tilladelser til og tildeling af individuelle brugsrettigheder til brug for radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bygger på objektive, transparente, konkurrencefremmende, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

Når medlemsstaterne anvender denne artikel, overholder de relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement, og andre aftaler, der er vedtaget inden for rammerne af ITU, som finder anvendelse på radiofrekvenser, såsom den aftale, der blev indgået på den regionale radiokommunikationskonference i 2006, og kan tage hensyn til almene interesser.

2. Medlemsstaterne fremmer harmoniseringen af radiofrekvensanvendelsen til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen på en måde, der tilgodeser behovet for en faktisk og effektiv udnyttelse, og som søger at sikre forbrugerne fordele, f.eks. konkurrence, stordriftsfordele og tjenesternes og nettenes interoperabilitet. I denne forbindelse handler de i overensstemmelse med artikel 4 i dette direktiv og med beslutning nr. 676/2002/EF, bl.a. ved at:

a) tilstræbe trådløs bredbåndsdækning for deres nationale område og befolkning af høj kvalitet og hastighed samt dækning af vigtige nationale transportveje og EU-transportveje, herunder det transeuropæiske transportnet som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 ([46])
b) fremme en hurtig udvikling i Unionen af nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer, herunder, hvis det er hensigtsmæssigt, på tværs af sektorer
c) sikre forudsigelighed og sammenhæng i forbindelse med tildeling, fornyelse, ændring, begrænsning og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser med henblik på at fremme langsigtede investeringer
d) sikre forebyggelse af grænseoverskridende eller national skadelig interferens i henhold til henholdsvis artikel 28 og 46 og træffe passende foregribende og afhjælpende foranstaltninger med henblik herpå
e) fremme delt brug af radiofrekvenser mellem ens eller forskellig brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med konkurrenceretten
f) anvende det mest hensigtsmæssige og mindst byrdefulde tilladelsessystem, der er muligt, i overensstemmelse med artikel 46 på en måde, der maksimerer fleksibilitet, delt brug og effektivitet i brugen af radiofrekvenser
g) anvende regler for tildeling, overdragelse, fornyelse, ændring og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som er klart og tydeligt fastlagt, for at sikre sikkerhed, sammenhæng og forudsigelighed i reguleringen
h) tilstræbe sammenhæng og forudsigelighed i hele Unionen med hensyn til måden, hvorpå brugen af radiofrekvenser tillades, når det gælder beskyttelse af folkesundheden, under hensyntagen til henstilling 1999/519/EF.

Med henblik på første afsnit og i forbindelse med udviklingen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger for et radiofrekvensbånd i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF kan Kommissionen anmode Frekvenspolitikgruppen om at afgive en udtalelse om anbefaling af den eller de mest hensigtsmæssige tilladelsesordninger for anvendelse af radiofrekvenser i dette frekvensbånd eller dele deraf. Hvis det er relevant, kan Kommissionen under størst mulig hensyntagen til en sådan udtalelse vedtage en henstilling med henblik på at fremme en konsekvent tilgang i Unionen til en tilladelsesordning eller tilladelsesordninger for anvendelse af frekvensbåndet.

Når Kommissionen overvejer at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 39, stk. 1, 4, 5 og 6, kan den anmode Frekvenspolitikgruppen om en udtalelse, hvad angår følgerne af eventuelle standarder eller specifikationer for koordineringen og harmoniseringen af samt tilgængeligheden til radiofrekvenser. Kommissionen tager nøje hensyn til Frekvenspolitikgruppens udtalelse i forbindelse med eventuelle efterfølgende skridt.

3. I tilfælde af manglende national eller regional markedsefterspørgsel på brugen af et harmoniseret radiofrekvensbånd kan medlemsstaterne tillade en alternativ brug af hele eller dele af frekvensbåndet, herunder den gældende brug, i overensstemmelse med stk. 4 og 5 i denne artikel, forudsat at:

a) konstateringen af den manglende markedsefterspørgsel på brugen af et sådant frekvensbånd bygger på en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23, herunder en fremadrettet vurdering af markedsefterspørgslen
b) en sådan alternativ anvendelse ikke lægger hindringer i vejen for tilgængeligheden eller brugen af et sådant frekvensbånd i andre medlemsstater, og
c) den pågældende medlemsstat tager behørigt hensyn til den langsigtede tilgængelighed eller brug af et sådant frekvensbånd i Unionen og til stordriftsfordele for udstyr, som følger af brugen af de harmoniserede radiofrekvenser i Unionen.

Enhver beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug skal være genstand for regelmæssig revision og skal i alle tilfælde straks revideres på en potentiel brugers behørigt begrundede anmodning til den kompetente myndighed om brug af frekvensbåndet i overensstemmelse med de tekniske gennemførelsesforanstaltninger. Medlemsstaten meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater den afgørelse, der træffes, sammen med grundene hertil samt resultatet af en eventuel revision.

4. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan i overensstemmelse med EU-retten.

Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer af teknologi i forbindelse med radionet eller trådløs adgang der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, hvor dette er nødvendigt for at:

a) undgå skadelig interferens
b) beskytte folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages nøje hensyn til henstilling 1999/519/EF
c) sikre tjenesters tekniske kvalitet
d) sikre mest mulig delt brug af radiofrekvenser
e) sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
f) sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning i overensstemmelse med stk. 5.

5. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan og i overensstemmelse med EU-retten. Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssige og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer elektroniske kommunikationstjenester der kan udbydes, herunder om nødvendigt for at opfylde en forpligtelse under ITU-radioreglementet.

Foranstaltninger, der kræver, at en elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd afsat til elektroniske kommunikationstjenester, skal være begrundet i hensynet til at sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten, herunder, men ikke begrænset til:

a) menneskers sikkerhed
b) fremme af social, regional eller territorial samhørighed
c) forebyggelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
d) fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, f.eks. udbud af radio- og tv-tjenester.

En foranstaltning, der hindrer, at en hvilken som helst anden elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd, skal være begrundet ud fra nødvendigheden af at beskytte livskritiske tjenester. Medlemsstaterne kan også undtagelsesvis udvide en sådan foranstaltning for at opfylde andre almennyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten.

6. Medlemsstaterne foretager jævnligt en vurdering af, om de begrænsninger, der er omhandlet i stk. 4 og 5, fortsat er nødvendige, og offentliggør resultaterne af disse vurderinger.

7. Begrænsninger, der blev indført inden den 25. maj 2011, skal være i overensstemmelse med stk. 4 og 5 senest den 20. december 2018.

Artikel 46

Tilladelse til brug af radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne skal fremme brugen af radiofrekvenser, herunder delt brug, inden for rammerne af generelle tilladelser og begrænse tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til situationer, hvor sådanne rettigheder er nødvendige for at udnytte dem så effektivt som muligt i lyset af efterspørgslen og under hensyntagen til kriterierne i andet afsnit. I alle andre tilfælde skal de fastsætte betingelserne for brug af radiofrekvenser i en generel tilladelse.

Med henblik herpå beslutter medlemsstaterne, hvad der er den bedst egnede ordning for tilladelse til brug af radiofrekvenser, idet de tager hensyn til:

a) de pågældende radiofrekvensers særlige egenskaber
b) behovet for at beskytte mod skadelig interferens
c) udarbejdelsen af pålidelige betingelser for delt brug af radiofrekvenser, hvor det er relevant
d) behovet for at sikre den tekniske kvalitet af en kommunikation eller en tjeneste
e) almennyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten
f) behovet for at sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser.

Når medlemsstaterne overvejer, om de skal udstede en generel tilladelse eller tildele individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser under hensyntagen til tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, tilstræber de at minimere problemer med skadelig interferens, herunder i tilfælde af delt brug af radiofrekvenser, på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder.

Hvor det er relevant, overvejer medlemsstaterne muligheden for at tillade brug af radiofrekvenser på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder under hensyntagen til de sandsynlige virkninger på konkurrence, innovation og markedsadgang, af forskellige kombinationer af generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder og af gradvise overførsler fra en kategori til en anden.

Medlemsstaterne tilstræber at minimere begrænsningerne for brug af radiofrekvenser ved at tage passende hensyn til teknologiske løsninger til at håndtere skadelig interferens med henblik på at indføre en tilladelsesordning, der er så lidt byrdefuld som muligt.

2. Når der træffes en afgørelse i henhold til stk. 1 med henblik på at fremme delt brug af radiofrekvenser, sikrer de kompetente myndigheder, at betingelserne for den delte brug af radiofrekvenser er klart beskrevet. Sådanne betingelser skal fremme effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, konkurrence og innovation.

Artikel 47

Vilkår, der er fastsat i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. De kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1, på en måde, der sikrer optimal og størst mulig faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne. De fastsætter klart sådanne vilkår inden tildeling eller fornyelse af sådanne rettigheder, herunder hvilken brug der kræves, og muligheden for at opfylde denne forpligtelse gennem salg eller udleje, for at sikre, at vilkårene opfyldes i overensstemmelse med artikel 30. Vilkår, der er knyttet til fornyelsen af en brugsrettighed til radiofrekvenser, må ikke give aktuelle indehavere af en sådan ret urimelige fordele.

Sådanne vilkår skal angive de gældende parametre, herunder enhver frist for at anvende brugsrettighederne, hvis manglende opfyldelse berettiger den kompetente myndighed til at tilbagekalde brugsrettigheder eller pålægge andre foranstaltninger.

De kompetente myndigheder hører og underretter på en rettidig og gennemsigtig måde interesserede parter om, hvilke vilkår der er fastsat til individuelle brugsrettigheder, før vilkårene fastsættes. De fastlægger på forhånd kriterierne for at vurdere, om vilkårene er opfyldt, og underretter de interesserede parter klart og tydeligt herom.

2. Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan de, navnlig med henblik på at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller at fremme dækning give mulighed for følgende:

a) delt brug af passiv eller aktiv infrastruktur, der er afhængig af radiofrekvenser, eller af radiofrekvenser
b) kommercielle roamingaftaler
c) eller for i fællesskab at udrulle infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængig af brugen af radiofrekvenser.

De kompetente myndigheder må ikke forhindre delt brug af radiofrekvenser i vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser. Virksomhedernes opfyldelse af de vilkår, der er fastsat i medfør af dette stykke, forbliver omfattet af konkurrenceretten.

Afdeling 2

Brugsrettigheder

Artikel 48

Tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i henhold til den generelle tilladelse, der er omhandlet i artikel 12, med forbehold af artikel 13, artikel 21, stk. 1, litra c), og artikel 55 og andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse ressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester med henblik på at forfølge almennyttige målsætninger i overensstemmelse med EU-retten, tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer og i overensstemmelse med artikel 45.

3. Der kan gøres undtagelse fra kravet om åbne procedurer, hvor det er nødvendigt, at en udbyder af radio- eller tv-indholdstjenester tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at udbyderen kan opfylde en almennyttig målsætning, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten.

4. De kompetente myndigheder behandler ansøgninger om individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med udvælgelsesprocedurer på grundlag af objektive, transparente, forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerende udvælgelseskriterier, som fastlægges på forhånd og afspejler de vilkår, der er fastsat de givne rettigheder. De kompetente myndigheder skal kunne anmode ansøgere om alle oplysninger, der er nødvendige for på grundlag af disse kriterier at kunne vurdere ansøgernes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis den kompetente myndighed konkluderer, at ansøgeren ikke har de fornødne forudsætninger, skal den træffe en behørigt begrundet afgørelse herom.

5. Når medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage eller udleje disse rettigheder, og på hvilke betingelser. Artikel 45 og 51 finder anvendelse.

6. Den kompetente myndighed skal træffe, meddele og offentliggøre afgørelser vedrørende tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser hurtigst muligt, efter modtagelse af den fuldstændige ansøgning, og inden seks uger for så vidt angår radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i den nationale frekvensplan. Denne frist berører ikke artikel 55, stk. 7, og gældende internationale aftaler om brug af radiofrekvenser eller satellitbanepositioner.

Artikel 49

Rettighedernes varighed

1. Hvis medlemsstaterne tillader brugen af radiofrekvenser gennem individuelle brugsrettigheder med en begrænset varighed, sikrer de, at brugsrettigheden gives for en periode, der er rimelig i lyset af de forfulgte mål i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at sikre konkurrence og navnlig en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at fremme innovation og effektive investeringer, herunder ved at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.

2. Hvis medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre deres anvendelse til elektroniske kommunikationstjenester til trådløst bredbånd (»trådløs bredbåndstjeneste«), for en begrænset periode, sikrer de reguleringsmæssig forudsigelighed for rettighedshaverne i en periode på mindst 20 år vedrørende betingelserne for investeringer i infrastruktur, som er afhængig af brug af sådanne radiofrekvenser, under hensyntagen til kravene som omhandlet i denne artikels stk. 1. Denne artikel gælder, hvor det er relevant, med forbehold af enhver ændring af de vilkår, der er fastsat i disse brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 18.

Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne, at sådanne rettigheder har en varighed på mindst 15 år og for at overholde første afsnit om nødvendigt omfatter en passende forlængelse heraf på de betingelser, der er fastsat i dette stykke.

Medlemsstaterne stiller de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af brugsrettigheder til rådighed på en gennemsigtig måde for alle interesserede parter forud for tildeling af brugsrettigheder som en del af de betingelser, der er fastsat i henhold til artikel 55, stk. 3 og 6. Sådanne generelle kriterier vedrører:

a) behovet for at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af de pågældende radiofrekvenser, de mål, der forfølges i artikel 45, stk. 2, litra a) og b), eller behovet for at opnå mål af almen interesse med hensyn til sikring af menneskers sikkerhed, offentlig orden, offentlig sikkerhed eller forsvar og
b) behovet for at sikre lige konkurrencevilkår.

Senest to år inden udløbet af en individuel brugsrettigheds første varighedsperiode foretager den kompetente myndighed en objektiv og fremadrettet vurdering af de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af denne brugsrettighed i lyset af artikel 45, stk. 2, litra c). Forudsat at den kompetente myndighed ikke har iværksat håndhævelsesforanstaltninger for manglende opfyldelse af vilkårene i brugsrettigheden i medfør af artikel 30, tildeler den forlængelse af varigheden af brugsrettigheden, medmindre den konkluderer, at en sådan forlængelse ikke vil opfylde de generelle kriterier, der er fastlagt i henhold til litra a) og b) i dette stykkes tredje afsnit.

På grundlag af denne vurdering underretter den kompetente myndighed rettighedshaveren om, hvorvidt der skal tildeles forlængelse af brugsrettigheden.

Hvis der ikke skal tildeles en sådan forlængelse, anvender den kompetente myndighed artikel 48 til tildeling af brugsrettigheder til dette specifikke radiofrekvensbånd.

Enhver foranstaltning i henhold til dette stykke skal være forholdsmæssigt afpasset, ikkediskriminerende, transparent og begrundet.

Uanset artikel 23 skal interesserede parter have mulighed for at fremsætte bemærkninger om ethvert udkast til foranstaltning i medfør af dette stykkes tredje og fjerde afsnit i en periode på mindst tre måneder.

Dette stykke berører ikke anvendelsen af artikel 19 og 30.

Når medlemsstaterne fastsætter afgifter for brugsrettigheder, tager de hensyn til den mekanisme, der er omhandlet i dette stykke.

3. Når det er behørigt begrundet, kan medlemsstaterne fravige denne artikels stk. 2 i følgende tilfælde:
a) i begrænsede geografiske områder, hvor adgangen til højhastighedsnet er meget mangelfuld eller fraværende, og det er nødvendigt for at sikre opfyldelse af målene i artikel 45, stk. 2
b) i forbindelse med specifikke kortsigtede projekter
c) til forsøgsformål
d) til brug af radiofrekvenser, som i henhold til artikel 45, stk. 4 og 5, kan sameksistere med trådløse bredbåndstjenester, eller
e) til alternativ brug af radiofrekvenser i henhold til artikel 45, stk. 3.

4. Medlemsstaterne kan tilpasse brugsrettigheders varighed, som er fastsat i henhold til denne artikel, for at sikre, at varigheden af rettigheder i et eller flere frekvensbånd udløber samtidigt.

Artikel 50

Fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer i rimelig tid afgørelse om fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, før varigheden af disse rettigheder udløber, bortset fra hvor mulighed for forlængelse på tidspunktet for tildelingen udtrykkelig er udelukket. Med henblik herpå vurderer disse myndigheder behovet for en sådan forlængelse på eget

initiativ eller på anmodning af rettighedshaveren og i sidstnævnte tilfælde tidligst fem år før udløbet af varigheden af de pågældende rettigheder. Dette berører ikke forlængelsesklausuler, som gælder for eksisterende rettigheder.

2. Når de kompetente myndigheder træffer afgørelse i henhold til denne artikels stk. 1, tager de bl.a. følgende i betragtning:

a) opfyldelse af målene fastsat i artikel 3, artikel 45, stk. 2, og artikel 48, stk. 2, samt mål for den offentlige politik i henhold til EU-retten eller national ret
b) gennemførelse af en tekniske gennemførelsesforanstaltning, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
c) kontrol af korrekt opfyldelse af de vilkår der er fastsat i de pågældende brugsrettigheder
d) behovet for at fremme konkurrencen eller undgå forvridning heraf i overensstemmelse med artikel 52
e) behovet for at effektivisere brugen af radiofrekvenser i lyset af den teknologiske udvikling eller markedsudviklingen
f) behovet for at undgå alvorlige driftsforstyrrelser.

3. Når de kompetente myndigheder tager stilling til, om individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, for hvilke der er et begrænset antal brugsrettigheder, i medfør af denne artikels stk. 2, skal forlænges, følger de en åben, transparent og ikkediskriminerende procedure, idet de bl.a.

a) giver alle interesserede parter mulighed for at tilkendegive deres holdning ved hjælp af en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og
b) tydeligt angiver grundene til en eventuel forlængelse.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed tager hensyn til eventuel dokumentation som følge af høringen, jf. første afsnit, for, at der er markedsefterspørgsel fra andre virksomheder end dem, der er indehavere af brugsrettigheder til radiofrekvenser i det pågældende frekvensbånd, når den afgør, om den skal forlænge brugsrettighederne eller gennemføre en ny udvælgelsesprocedure for at tildele brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 55.

4. En afgørelse om at forlænge de individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser kan ledsages af en revision af de dertil knyttede afgifter samt øvrige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan, hvis det er relevant, justere afgifterne for brugsrettighederne i henhold til artikel 42.

Artikel 51

Overdragelse eller udlejning af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder kan overdrage eller udleje individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til andre virksomheder.

Medlemsstaterne kan beslutte, at dette stykke ikke finder anvendelse, hvis virksomheden oprindeligt fik tildelt sine individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser uden betaling eller fik dem tildelt til radio- og tv-spredning.

2. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomheds planer om at overdrage eller udleje brugsrettigheder til radiofrekvenser samt den faktiske overdragelse heraf i overensstemmelse med nationale procedurer meddeles den kompetente myndighed og offentliggøres. I tilfælde af harmoniserede radiofrekvenser skal en sådan overdragelse være i overensstemmelse med den harmoniserede brug.

3. Medlemsstaterne tillader overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne fastholdes. Med forbehold af behovet for at sikre, at der ikke forekommer konkurrenceforvridning, navnlig i henhold til artikel 52, påhviler det medlemsstaterne:

a) at underkaste overdragelse og udlejning den mindst omkostningsfulde procedure
b) ikke at nægte udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis udlejer fortsat påtager sig ansvaret for at opfylde de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne
c) ikke at nægte overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, medmindre der er klar risiko for, at den nye indehaver ikke er i stand til at opfylde de oprindelige betingelser for brugsrettigheder.

Eventuelle administrationsgebyrer, som virksomheder pålægges i forbindelse med behandling af ansøgninger om overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal overholde artikel 16.

Litra a), b) og c) i første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at håndhæve overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til enhver tid, både hvad angår udlejer og lejer, i henhold til deres nationale ret.

De kompetente myndigheder fremmer overdragelsen eller udlejningen af brugsrettigheder til radiofrekvenser ved rettidigt at behandle anmodninger om at tilpasse de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og ved at sikre, at disse rettigheder eller de relevante radiofrekvenser så vidt muligt kan deles eller opsplittes.

De kompetente myndigheder stiller med henblik på overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til rådighed i et standardiseret elektronisk format, når rettighederne er tildelt, og opbevarer oplysningerne, så længe rettighederne eksisterer.

Kommission kan vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at udpege disse relevante oplysninger.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 52

Konkurrence

1. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder fremmer effektiv konkurrence og undgår konkurrenceforvridning på det indre marked, når de træffer afgørelse om at tildele, ændre eller forny brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i henhold til dette direktiv.

2. Når medlemsstaterne tildeler, ændrer eller fornyer brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan deres nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter rådgivning fra den nationale tilsynsmyndighed træffe passende foranstaltninger, som f.eks.:

a) at begrænse mængden af radiofrekvensbånd, for hvilke der tildeles brugsrettigheder til en enkelt virksomhed, eller under berettigede omstændigheder ved at fastsætte vilkår i sådanne brugsrettigheder, såsom at der skal være engrosadgang eller national eller regional roaming i visse frekvensbånd eller visse grupper af frekvensbånd med ensartede egenskaber
b) om nødvendigt, og hvis det er berettiget med hensyn til en særlig situation på det nationale marked, at reservere en bestemt del af et radiofrekvensbånd eller gruppe af frekvensbånd til tildeling til nye aktører på markedet

c) at nægte at tildele nye brugsrettigheder til radiofrekvenser eller tillade ny brug af radiofrekvenser i bestemte frekvensbånd eller ved at knytte betingelser til tildelingen af sådanne brugsrettigheder til radiofrekvenser eller fastsætte vilkår i tilladelsen i forhold til ny brug af radiofrekvenser med henblik på at undgå, at en tildeling, overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder fører til konkurrenceforvridning
d) at medtage vilkår om forbud mod eller ved at pålægge betingelser for overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som ikke er omfattet af fusionskontrol på EU-plan eller nationalt plan, i tilfælde, hvor en sådan overdragelse sandsynligvis vil skade konkurrencen væsentligt
e) at ændre gældende rettigheder i overensstemmelse med dette direktiv, hvis det er nødvendigt for efterfølgende at rette op på en konkurrenceforvridning, der er opstået som følge af overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bygger under hensyntagen til markedsvilkår og til rådighed værende benchmark deres afgørelse på en objektiv og fremadrettet vurdering af konkurrencevilkårene på markedet, af nødvendigheden af sådanne foranstaltninger for at bevare eller opnå en effektiv konkurrence og af de sandsynlige konsekvenser af sådanne foranstaltninger for markedsaktørers aktuelle og kommende investeringer, især for udrulning af net. I denne forbindelse tager de hensyn til den tilgang til markedsanalyse, der er anført i artikel 67, stk. 2.

3. Når de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder anvender stk. 2 i denne artikel, skal de handle efter procedurerne i artikel 18, 19, 23 og 35.

Afdeling 3

Procedurer

Artikel 53

Koordineret tidsplan for tildelinger

1. Medlemsstaterne samarbejder med henblik på at koordinere brugen af harmoniserede radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen under behørig hensyntagen til de forskellige nationale markedssituationer. Dette kan omfatte at fastsætte en eller, hvor det er hensigtsmæssigt, flere fælles datoer for, hvornår brugen af bestemte harmoniserede radiofrekvensbånd skal være tilladt.

2. Når harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnet og -tjenester, tillader medlemsstaterne brug af disse radiofrekvenser så hurtigt som muligt og senest 30 måneder efter vedtagelsen af foranstaltningen eller så hurtigt som muligt efter ophævelsen af en eventuel beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug i henhold til dette direktivs artikel 45, stk. 3. Dette berører ikke afgørelse (EU) 2017/899 eller Kommissionens initiativret til at foreslå lovgivningsmæssige retsakter.

3. En medlemsstat kan udsætte fristen i denne artikels stk. 2 for et bestemt frekvensbånd under følgende omstændigheder:
a) i et omfang, som er begrundet i en begrænsning af anvendelsen af det pågældende frekvensbånd af hensyn til et mål af almen interesse, jf. artikel 45, stk. 5, litra a) eller d),
b) i tilfælde af uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens med tredjelande, forudsat at den berørte medlemsstat har anmodet om EU-bistand, hvis det er relevant, i henhold til artikel 28, stk. 5
c) beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller

d) force majeure.

Den pågældende medlemsstat revurderer mindst hvert andet år en sådan udsættelse.

4. En medlemsstat kan udsætte fristen i stk. 2 for et bestemt frekvensbånd i det nødvendige omfang og op til 30 måneder i tilfælde af:

a) uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens mellem medlemsstater, forudsat at den berørte medlemsstat rettidigt træffer alle nødvendige foranstaltninger i henhold til artikel 28, stk. 3 og 4
b) behov for at sikre, og kompleksiteten i at sikre, teknisk migrering af eksisterende brugere af det pågældende frekvensbånd.

5. I tilfælde af en udsættelse i henhold til stk. 3 eller 4 underretter den berørte medlemsstat på rettidig vis de øvrige medlemsstater og Kommissionen med angivelse af årsagerne.

Artikel 54

Koordineret tidsplan for tildelinger for bestemte 5G-frekvensbånd

1. For så vidt angår jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester, træffer medlemsstaterne senest den 31. december 2020, hvis det er nødvendigt for at fremme udrulning af 5G, alle passende foranstaltninger til:

a) at omorganisere og tillade anvendelse af tilstrækkeligt store blokke af 3,4-3,8 GHz-båndet
b) at tillade anvendelse af mindst 1 GHz af 24,25-27,5 GHz-båndet, forudsat at der er klart tegn på markedsefterspørgsel og fravær af betydelige begrænsninger for migrering af eksisterende brugere eller rydning af frekvensbåndet.

2. Medlemsstaterne kan dog forlænge fristen i stk. 1, hvis det er berettiget, i overensstemmelse med artikel 45, stk. 3, eller artikel 53, stk. 2, 3 eller 4.

3. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 1, skal opfylde de harmoniserede betingelser som fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Artikel 55

Procedure for begrænsning af det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der vil blive tildelt

1. Hvis en medlemsstat konkluderer, at en brugsrettighed til en radiofrekvens ikke kan tildeles med forbehold af en generel tilladelse, og hvis den overvejer, om den skal begrænse det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der skal tildeles, skal den med forbehold af artikel 53 bl.a.:

a) tydeligt angive grundene til, at brugsrettighederne begrænses, navnlig ved at tage fornødent hensyn til, at brugerne sikres de størst mulige fordele, og at konkurrencen fremmes, og om nødvendigt tage begrænsningen op til revision med jævne mellemrum eller på begrundet anmodning af de berørte virksomheder
b) give alle interesserede parter, bl.a. brugere og forbrugere, lejlighed til ved en offentlig høring at tilkendegive deres holdning til eventuelle begrænsninger i henhold til artikel 23.

2. Hvis en medlemsstat konkluderer, at antallet af brugsrettigheder skal begrænses, definerer og begrunder den klart de mål, som søges opfyldt med den konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedure i henhold til denne artikel, og kvantificerer dem om muligt, idet den tillægger nødvendigheden af at opfylde nationale og interne markedsmål behørig vægt. De mål, som medlemsstaterne kan fastsætte med henblik på at udforme den specifikke udvælgelsesprocedure, skal ud over at fremme konkurrence begrænses til et eller flere af følgende:

a) fremme af dækning

b) sikring af den nødvendige tjenestekvalitet
c) fremme af effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, bl.a. ved at tage hensyn til de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og størrelsen af afgifter
d) fremme af innovation og virksomhedsudvikling.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed skal klart definere og begrunde valget af udvælgelsesproceduren, herunder eventuelt indledende faser med henblik på at få adgang til udvælgelsesproceduren. Den anfører også klart resultatet af eventuelle tilknyttede vurderinger af den konkurrencemæssige, tekniske og økonomiske situation på markedet og begrunder den eventuelle brug og det eventuelle valg af foranstaltninger i henhold til artikel 35.

3. Medlemsstaterne offentliggør beslutninger om den valgte udvælgelsesprocedure og de tilhørende regler med tydelig angivelse af begrundelsen herfor. De offentliggør også de vilkår, der skal fastsættes i brugsrettigheder.

4. Efter fastlæggelse af udvælgelsesproceduren skal medlemsstaten indkalde ansøgninger om brugsrettigheder.

5. Hvis en medlemsstat konkluderer, at der kan tildeles yderligere brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til en kombination af generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder, offentliggør den denne konklusion og indleder proceduren for tildeling af sådanne rettigheder.

6. Hvis det er nødvendigt at begrænse tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne sådanne rettigheder på grundlag af udvælgelseskriterier og en udvælgelsesprocedure, som skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Alle udvælgelseskriterier af denne art skal i fornødent omfang tilgodese opfyldelsen af målene og kravene i artikel 3, 4, 28 og 45.

7. Hvis der bruges konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan medlemsstaterne forlænge den i artikel 48, stk. 6, omhandlede maksimumsperiode på seks uger så meget, som det måtte være nødvendigt for at sikre, at sådanne procedurer er fair, rimelige, åbne og transparente for alle interesserede parter, dog højst med otte måneder, med forbehold af specifikke frister i henhold til artikel 53.

Disse tidsfrister berører ikke gældende internationale aftaler om anvendelse af radiofrekvenser og satellitkoordinering.

8. Denne artikel berører ikke de i artikel 51 omhandlede overdragelser af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

KAPITEL IV

Udrulning og brug af trådløst netudstyr

Artikel 56

Adgang til radiobaserede lokalnet

1. De kompetente myndigheder tillader udbud af adgang via RLAN til et offentligt elektronisk kommunikationsnet samt brug af harmoniserede radiofrekvenser til dette udbud med forbehold af gældende betingelser i den generelle tilladelse vedrørende brug af radiofrekvenser som omhandlet i artikel 46, stk. 1.

Hvis et sådant udbud ikke indgår i en økonomisk aktivitet eller blot er et supplement til en økonomisk aktivitet eller offentlig tjeneste, der ikke er afhængig af overførslen af signaler via disse net, er en virksomhed, offentlig myndighed eller slutbruger, som udbyder en sådan adgang, ikke omfattet af generelle tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i henhold til artikel 12 af forpligtelser vedrørende slutbrugeres rettigheder i henhold til afsnit II i del III eller af forpligtelser til at sammenkoble deres net i henhold til artikel 61, stk. 1.

2. Artikel 12 i direktiv 2000/31/EF finder anvendelse.

3. De kompetente myndigheder må ikke forhindre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i at give offentligheden adgang til deres net gennem RLAN, der kan befinde sig på slutbrugerens ejendom, forudsat at det sker i overensstemmelse med betingelserne i den generelle tilladelse, og at slutbrugeren forudgående har givet sit informerede samtykke.

4. De kompetente myndigheder sikrer i overensstemmelse med navnlig artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke ensidigt begrænser eller hindrer slutbrugere i:

a) at tilgå RLAN, som udbydes af tredjepart, efter eget valg, eller
b) at tillade andre slutbrugere gensidig eller en mere generel adgang til disse udbyderes net gennem RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.

5. De kompetente myndigheder må ikke begrænse eller hindre slutbrugere i at tillade andre slutbrugere adgang, gensidig eller på anden måde, til deres RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.

6. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udbuddet af adgang til RLAN til offentligheden:

a) gennem offentlige organer eller i offentlige områder tæt på lokaliteter, der benyttes af sådanne offentlige organer, når udbuddet er et supplement til de offentlige tjenester, der udbydes på de pågældende lokaliteter
b) gennem ikkestatslige organisationers eller offentlige organers initiativer, der har til formål at samle forskellige slutbrugeres RLAN og stille dem til rådighed gensidigt eller mere generelt, herunder eventuelle RLAN, hvortil der gives offentlig adgang i overensstemmelse med litra a).

Artikel 57

Udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

1. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Medlemsstaterne søger at sikre, at eventuelle regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. Sådanne regler offentliggøres inden deres anvendelse.

De kompetente myndigheder må navnlig ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er i overensstemmelse med de karakteristika, der er fastlagt i medfør af stk. 2, individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser.

Uanset stk. 1, andet afsnit, kan de kompetente myndigheder kræve tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller natur-

mæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Artikel 7 i direktiv 2014/61/EU finder anvendelse på tildelingen af disse tilladelser.

2. Kommissionen angiver ved hjælp af gennemførelsesretsakter de fysiske og tekniske karakteristika, såsom maksimumsstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Den første af sådanne gennemførelsesretsakter vedtages senest den 30. juni 2020.

3. Denne artikel berører ikke de væsentlige krav i direktiv 2014/53/EU eller tilladelsesordningen for brug af de pågældende radiofrekvenser.

4. Medlemsstaterne sikrer ved at anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til direktiv 2014/61/EU, når det er relevant, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. De offentlige myndigheder imødekommer alle rimelige anmodninger om adgang på fair, rimelige, transparente og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, som offentliggøres på et enkelt informationssted.

5. Uden at dette berører eventuelle kommercielle aftaler, må udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ikke gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer, jf. artikel 16.

Artikel 58

Tekniske bestemmelser om elektromagnetiske felter

De procedurer, der er fastlagt i direktiv (EU) 2015/1535, finder anvendelse på alle udkast til foranstaltninger fra en medlemsstat, der pålægger udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde andre krav med hensyn til elektromagnetiske felter end dem, der er fastsat i henstilling 1999/519/EF.

AFSNIT II

ADGANG

KAPITEL I

Generelle bestemmelser og adgangsprincipper

Artikel 59

Generelle bestemmelser for adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke findes begrænsninger, som forhindrer virksomheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater i indbyrdes at forhandle sig frem til tekniske og kommercielle aftaler om adgang eller samtrafik i overensstemmelse med EU-retten. Den virksomhed, der anmoder om adgang eller samtrafik, behøver ikke indhente tilladelse til at drive virksomhed i den medlemsstat, hvor der anmodes om adgang eller samtrafik, såfremt den ikke udbyder tjenester og ikke driver et net i denne medlemsstat.

2. Med forbehold af artikel 114 undlader medlemsstaterne at opretholde love eller administrative forskrifter, som pålægger virksomheder ved etablering af adgang eller samtrafik at tilbyde virksomheder forskellige vilkår og betingelser for tilsvarende tjenester, eller foranstaltninger, som opstiller forpligtelser, der ikke er forbundet med de tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der faktisk leveres, uden at dette berører betingelserne i bilag I.

Artikel 60

Rettigheder og pligter for virksomheder

1. Operatører af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret og, hvis andre virksomheder, der har en tilsvarende tilladelse i overensstemmelse med artikel 15, anmoder derom, også pligt til indbyrdes at forhandle med hinanden om samtrafik med henblik på at udbyde offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, så det sikres, at disse tjenester kan udbydes, og at der er interoperabilitet mellem tjenesterne i hele Unionen. Operatører skal tilbyde andre virksomheder adgang og samtrafik på vilkår og betingelser, der er i overensstemmelse med de forpligtelser, som pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 61, 62 og 68.

2. Med forbehold af artikel 21 kræver medlemsstaterne, at virksomheder, der får oplysninger fra en anden virksomhed før, under eller efter forhandlingerne om adgangs- eller samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt. De oplysninger, der modtages af sådanne virksomheder, må ikke videregives til anden side, og navnlig ikke til andre afdelinger, datterselskaber eller partnere, som herved kunne opnå en konkurrencemæssig fordel.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at forhandlingerne skal føres gennem neutrale mellemmænd, hvis konkurrencevilkårene kræver det.

KAPITEL II

Adgang og samtrafik

Artikel 61

De nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med adgang og samtrafik

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af stk. 2, første afsnit, litra b) og c), skal med henblik på at virkeliggøre målsætningerne i artikel 3 tilskynde til og, når det er hensigtsmæssigt, sørge for, at der i henhold til dette direktiv etableres den fornødne adgang og samtrafik og sikres interoperabilitet mellem tjenesterne, samt varetage deres ansvar med henblik på at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, udrulning af net med meget høj kapacitet, effektive investeringer og innovation samt skabe flest mulige fordele for slutbrugerne.

De skal give vejledning og gøre procedurerne for adgang og samtrafik offentligt tilgængelige, således at det sikres, at små og mellemstore virksomheder og operatører med begrænset geografisk rækkevidde kan drage fordel af de gældende forpligtelser.

2. Med forbehold af de foranstaltninger, der kan træffes vedrørende virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, i henhold til artikel 68, skal de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af litra b) og c) i dette afsnit navnlig:

a) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-konnektivitet, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, som kontrollerer

adgangen til slutbrugere, herunder i begrundede tilfælde pligt til at sammenkoble deres net, hvis det ikke allerede er sket,

b) i begrundede tilfælde og i det omfang, det er nødvendigt, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, og kontrollerer adgangen til slutbrugere, til at gøre deres tjenester interoperable,

c) i begrundede tilfælde, hvor end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere er i fare på grund af manglende interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere, kunne indføre forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og en betydelig brugerudbredelse, til at gøre deres tjenester interoperable, og

d) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugeres adgang til digitale radio- og tv-transmissionstjenester samt relaterede supplerende tjenester, der nærmere angives af medlemsstaten, kunne forpligte operatører til at tilbyde adgang til de andre faciliteter, der er nævnt i del II i bilag II, på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår.

Forpligtelserne i første afsnit, litra c), pålægges kun:

i) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og kan omfatte forholdsmæssige forpligtelser for udbydere af disse tjenester til at offentliggøre og tillade myndighedernes og andre udbyderes anvendelse, ændring og videreformidling af relevante oplysninger eller til at anvende og gennemføre standarder eller specifikationer anført i artikel 39, stk. 1, eller andre relevante europæiske eller internationale standarder

ii) hvis Kommissionen efter høring af BEREC og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse har konstateret en mærkbar trussel mod end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere i hele Unionen eller i mindst tre medlemsstater og har vedtaget gennemførelsesforanstaltninger, der præciserer arten og omfanget af forpligtelser, der kan pålægges.

Gennemførelsesforanstaltningerne som omhandlet i andet afsnit, nr. ii) skal vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

3. Med forbehold af stk. 1 og 2 kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig efter velbegrundet anmodning pålægge forpligtelser til at give adgang til ledningsnet og kabler og tilhørende faciliteter inde i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt som fastlagt af den nationale tilsynsmyndighed, hvis dette koncentrationspunkt eller dette fordelingspunkt befinder sig uden for en bygning. Såfremt det er berettiget, fordi replikering af sådanne netelementer ikke vil være økonomisk rentabel eller gennemførlig i praksis, kan sådanne forpligtelser pålægges udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller ejere af sådanne ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter, hvis disse ejere ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet. De adgangsbetingelser, der pålægges, kan omfatte særlige regler om adgang til sådanne netelementer og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, gennemsigtighed og ikkediskrimination samt fordeling af adgangsomkostninger, som om nødvendigt tilpasses for at tage højde for risikofaktorer.

Hvis en national tilsynsmyndighed under hensyntagen til, hvor det er relevant, de forpligtelser, der følger af en relevant markedsanalyse, konkluderer, at de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med første afsnit, ikke i tilstrækkelig grad imødegår store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for replikering, som ligger til grund for en eksisterende eller fremspirende markedssituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugerne, kan den på fair og rimelige vilkår og betingelser udvide pålæggelsen af sådanne adgangsforpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt til et koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som den afgør ligger tættest på

slutbrugerne, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabel for effektive adgangssøgende. Ved fastlæggelsen af omfanget af udvidelsen efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkttager den nationale tilsynsmyndighed størst muligt hensyn til relevante BEREC-retningslinjer. Hvis det er berettiget af tekniske eller økonomiske grunde, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge aktive eller virtuelle adgangsforpligtelser.

De nationale tilsynsmyndigheder må ikke pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet forpligtelser i henhold til andet afsnit, hvis de fastslår, at:

a) udbyderen har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, og stiller en rentabel og lignende alternativ mulighed for at nå slutbrugere ved at give adgang til et net med meget høj kapacitet til rådighed for enhver virksomhed på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder kan udvide denne undtagelse til også at omfatte andre udbydere, der på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser tilbyder adgang til et net med meget høj kapacitet, eller
b) pålæggelse af forpligtelser ville skade den økonomiske eller finansielle rentabilitet af udrulningen af et nyt net, navnlig ved små lokale projekter.

Uanset tredje afsnit, litra a) kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der opfylder kriterierne i nævnte litra, hvis det pågældende net er offentligt finansieret.

Senest den 21. december 2020 offentliggør BEREC retningslinjer for at fremme en konsekvent anvendelse af dette stykke ved at fastsætte relevante kriterier for fastlæggelse af:

a) det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt
b) det punkt efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkelig mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv virksomhed kan overvinde de betydelige replikeringshindringer, der er konstateret
c) hvilke netudrulninger der kan betragtes som nye,
d) hvilke projekter der kan betragtes som små, og
e) hvilke økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering der er store og varige.

4. Med forbehold af stk. 1 og 2 sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, forpligtelser i forbindelse med deling af passiv infrastruktur eller forpligtelser til at indgå lokale roamingaftaler, i begge tilfælde, hvis det er umiddelbart nødvendigt for det lokale udbud af tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i overensstemmelse med EU-retten, og forudsat at der ikke stilles nogen brugbar eller lignende alternativ adgangsmulighed for slutbrugere til rådighed for nogen virksomhed på fair og rimelige vilkår og betingelser. De kompetente myndigheder kan kun pålægge sådanne forpligtelser, hvis denne mulighed er klart fastsat ved tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, og når det er berettiget med den begrundelse, at den markedsdrevne udrulning af infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i det område, der er omfattet af sådanne forpligtelser, er underlagt uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og at slutbrugernes adgang til net eller tjenester dermed er alvorligt mangelfuld eller fraværende. I de tilfælde, hvor adgang og deling af passiv infrastruktur alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere situationen, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser om deling af aktiv infrastruktur.

De kompetente myndigheder tager hensyn til:

a) behovet for at maksimere konnektiviteten i hele Unionen, langs større transportveje og i bestemte områder, og muligheden for betydeligt at øge udvalget og kvaliteten af tjenester for slutbrugerne

b) den effektive udnyttelse af radiofrekvenser
c) de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser
d) situationen med hensyn til infrastrukturbaseret og tjenestebaseret konkurrence
e) teknologisk innovation
f) det overordnede behov for at fremme værtens incitament til overhovedet at udrulle infrastrukturen.

I tilfælde af tvistbilæggelse kan de kompetente myndigheder bl.a. pålægge den part, der drager fordel af delings- eller adgangsforpligtelsen, pligt til at dele radiofrekvenser med infrastrukturværten i det pågældende område.

5. Forpligtelser og betingelser, der pålægges i overensstemmelse med stk. 1-4, skal være objektive, transparente, forholdsmæssige og ikkediskriminerende, og de skal indføres efter procedurerne i artikel 23, 32 og 33. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, der har pålagt sådanne forpligtelser og betingelser, vurderer resultaterne deraf senest fem år efter vedtagelsen af den tidligere foranstaltning, der blev vedtaget vedrørende samme virksomheder, og vurderer hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at ophæve eller ændre dem i lyset af ændrede forhold. Disse myndigheder meddeler resultatet af deres vurdering efter procedurerne som omhandlet i artikel 23, 32 og 33.

6. Med henblik på stk. 1 og 2, sørger medlemsstaterne for, at den nationale tilsynsmyndighed kan gribe ind på eget initiativ, når dette er begrundet i hensynet til at sikre de politiske målsætningerne i artikel 3, jf. dette direktiv og navnlig procedurerne i artikel 23 og 32.

7. Med henblik på at bidrage til, at de nationale tilsynsmyndigheder fastlægger en konsistent definition af nettermineringspunkters placering, vedtager BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den 21. juni 2020 retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i forskellige nettopologier. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de definerer nettermineringspunkters placering.

Artikel 62

Adgangsstyringssystemer og andre faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne i del I i bilag II finder anvendelse på adgangsstyring for digitale radio- og tv-tjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, uanset transmissionsform.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på baggrund af en markedsanalyse, der er foretaget i overensstemmelse med artikel 67, stk. 1, finder, at en eller flere virksomheder ikke har en stærk markedsposition på det pågældende marked, kan den kun ændre eller trække betingelserne tilbage for så vidt angår disse virksomheder i overensstemmelse med artikel 23 og 32, for så vidt

a) sådanne ændringer eller tilbagetrækninger ikke vil have negative følger for slutbrugeres adgang til radio- og tv-transmissioner, -kanaler og -tjenester som fastsat i overensstemmelse med artikel 114, og
b) mulighederne for effektiv konkurrence på de følgende markeder vil ikke blive negativt berørt af sådanne ændringer eller tilbagetrækninger:

   i) detailmarkederne for digitale tv- og radiospredningstjenester og

   ii)markedet for adgangsstyringssystemer og andre tilhørende faciliteter

Parter, der berøres af, at betingelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

3. Betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, berører ikke medlemsstaternes mulighed for at pålægge forpligtelser om, hvordan EPG'er og lignende oversigts- og navigationsfaciliteter skal udformes.

4. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til, hurtigst muligt efter den 20. december 2018 og derefter med regelmæssige mellemrum, at revurdere de betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, ved at foretage en markedsanalyse efter proceduren i artikel 67, stk. 1, for at kunne afgøre, om de anvendte betingelser skal videreføres, ændres eller trækkes tilbage.

KAPITEL III

Markedsanalyse og stærk markedsposition

Artikel 63

Virksomheder med stærk markedsposition

1. Stk. 2 finder anvendelse i de tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder ifølge dette direktiv og efter proceduren i artikel 67 skal afgøre, om virksomheder har en stærk markedsposition.

2. En virksomhed anses for at have en stærk markedsposition, hvis den enten alene eller i fællesskab med andre indtager, hvad der svarer til en dominerende stilling, dvs. en økonomisk styrkeposition, der giver den magt til i betragtelig grad at kunne handle uafhængigt af konkurrenter, kunder og i sidste ende forbrugerne.

Mere specifikt handler de nationale tilsynsmyndigheder ved vurderingen af, om to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling på markedet, i overensstemmelse med EU-retten og tager i størst muligt omfang hensyn til de af Kommissionen i henhold til artikel 64 offentliggjorte retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition.

3. Når en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, kan den også betegnes som havende en stærk markedsposition på et nært beslægtet marked, hvis forbindelserne mellem de to markeder muliggør, at markedspositionen på det bestemte marked kan overføres til det nært beslægtede marked og dermed yderligere styrker virksomhedens markedsposition. Foranstaltninger, der har til formål at hindre en sådan overførsel, kan derfor anvendes på det nært beslægtede marked i medfør af artikel 69, 70, 71 og 74.

Artikel 64

Procedure for udpegning og afgrænsning af markeder

1. Efter en offentlig høring, herunder af de nationale tilsynsmyndigheder, og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse, vedtager Kommissionen en henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder (»henstillingen«). I henstillingen udpeges de produkt- og tjenestemarkeder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor forholdene kan være af en sådan art, at det vil være berettiget at indføre regulerende forpligtelser som omhandlet i dette direktiv, uden at muligheden for i særlige tilfælde at afgrænse markeder i henhold til konkurrenceretten derved indskrænkes. Kommissionen afgrænser markederne under anvendelse af principperne i konkurrenceretten.

Kommissionen medtager produkt- og tjenestemarkederne i henstillingen, hvis den efter at have iagttaget den generelle udvikling i Unionen konstaterer, at alle tre kriterier i artikel 67, stk. 1, er opfyldt.

Kommissionen tager senest den 21. december 2020 henstillingen op til revision og regelmæssigt derefter.

2. Efter høring af BEREC offentliggør Kommissionen retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition (»SMP-retningslinjerne«), der er i overensstemmelse med konkurrencerettens relevante principper. SMP-retningslinjerne omfatter vejledning til de nationale tilsynsmyndigheder om anvendelsen af begrebet stærk markedsposition i den særlige forbindelse med forudgående regulering af markeder for elektronisk kommunikation under hensyntagen til de tre kriterier i artikel 67, stk. 1.

3. De nationale tilsynsmyndigheder afgrænser under nøje hensyntagen til henstillingen og SMP-retningslinjerne de relevante markeder tilpasset de nationale forhold, navnlig relevante geografiske markeder på deres område, ved bl.a. at tage hensyn til graden af infrastrukturkonkurrence på disse områder, i overensstemmelse med konkurrencerettens principper. De nationale tilsynsmyndigheder tager, hvis det er relevant, også hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1. De følger procedurerne i artikel 23 og 32, inden de afgrænser markeder, der afviger fra dem, der er udpeget i henstillingen.

Artikel 65

Procedure for udpegning af transnationale markeder

1. Hvis Kommissionen eller mindst to berørte nationale tilsynsmyndigheder indgiver en begrundet anmodning med underbyggende dokumentation, foretager BEREC en analyse af et potentielt transnationalt marked. Kommissionen kan efter høring af interessenter og under nøje hensyntagen til BEREC's analyse vedtage afgørelser, hvori transnationale markeder udpeges i overensstemmelse med konkurrencerettens principper og under nøje hensyntagen til den henstilling og de SMP-retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 64.

2. For så vidt angår de transnationale markeder, der udpeges i henhold til stk. 1, gennemfører de pågældende nationale tilsynsmyndigheder fælles markedsanalyser under nøje hensyntagen til SMP-retningslinjerne og træffer en samordnet afgørelse om, hvorvidt de i artikel 67, stk. 4, omhandlede forpligtelser skal pålægges, opretholdes, ændres eller ophæves. De pågældende nationale tilsynsmyndigheder giver i fællesskab Kommissionen meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og eventuelle reguleringsmæssige forpligtelser i henhold til artikel 32 og 33.

To eller flere nationale tilsynsmyndigheder kan også i fællesskab give meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og reguleringsmæssige forpligtelser i fravær af transnationale markeder, hvis de mener, at markedsvilkårene inden for deres respektive jurisdiktioner er tilstrækkeligt ens.

Artikel 66

Procedure for udpegning af transnational efterspørgsel

1. BEREC foretager en analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere efter produkter og tjenester, der udbydes i Unionen på et eller flere af de markeder, der er opført i henstillingen, hvis den modtager en begrundet anmodning med dokumentation fra Kommissionen eller fra mindst to af de berørte nationale tilsynsmyndigheder, der tyder på, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, som skal løses. BEREC kan også foretage sådanne analyser, hvis den modtager en begrundet anmodning fra markedsdeltagere med tilstrækkelig dokumentation og mener, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, der skal løses. BEREC's analyse griber ikke ind i konklusioner vedrørende transnationale markeder i henhold til artikel 65, stk. 1, eller konklusioner vedrørende nationale eller lokale geografiske markeder fra nationale tilsynsmyndigheder i henhold til artikel 64, stk. 3.

Denne analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere kan omfatte produkter og tjenester, der udbydes på produkt- og tjenestemarkeder, som er afgrænset på forskellig vis af en eller flere nationale tilsynsmyndigheder under hensyntagen til nationale forhold, forudsat at disse produkter og tjenester kan erstattes af dem, der udbydes på et af de markeder, der er opført i henstillingen.

2. Hvis BEREC konkluderer, at der findes en transnational efterspørgsel blandt slutbrugere, at den er betydelig, og at den ikke i tilstrækkelig grad dækkes af udbuddet på et kommercielt eller reguleret grundlag, skal BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen udstede retningslinjer for en fælles tilgang til de nationale tilsynsmyndigheder med henblik på at dække den konstaterede transnationale efterspørgsel, herunder om nødvendigt når de indfører afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de udfører tilsynsopgaver inden for deres jurisdiktion. Disse retningslinjer kan danne grundlag for engrosadgangsprodukters interoperabilitet i hele Unionen og kan omfatte rådgivning om harmonisering af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække den konstaterede transnationale efterspørgsel.

Artikel 67

Markedsanalyseprocedure

1. De nationale tilsynsmyndigheder fastlægger, om et relevant marked, der er afgrænset i overensstemmelse med artikel 64, stk. 3, kan berettige pålæggelse af de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv. Medlemsstaterne sikrer, at en analyse, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med de nationale konkurrencemyndigheder. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til SMP-retningslinjerne og følger de procedurer, der er omhandlet i artikel 23 og 32, når de foretager en sådan analyse.

Et marked kan anses for at berettige, at de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv pålægges, hvis alle af de følgende kriterier er opfyldt:

a) der er store og varige strukturelle, juridiske eller reguleringsmæssige hindringer for adgangen
b) der er en markedsstruktur, som ikke går i retning af en effektiv konkurrence inden for den givne tidshorisont, hvad angår den infrastrukturbaserede konkurrence og andre kilder til konkurrence bag hindringerne for adgang
c) konkurrenceretten alene er ikke tilstrækkelig til at kunne afhjælpe de konstaterede markedssvigt.

Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en markedsanalyse, som indgår i henstillingen, skal den antage, at litra a), b) og c), i andet afsnit er opfyldt, medmindre den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at et eller flere af kriterierne ikke er opfyldt i den specifikke nationale situation.

2. Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en analyse i henhold til stk. 1, ser den på udviklingen ud fra et fremadrettet perspektiv, i fraværet af regulering pålagt efter denne artikel på det relevante marked, og tager hensyn til alle følgende:

a) markedsudvikling, der påvirker sandsynligheden for, at der vil opstå effektiv konkurrence på det relevante marked
b) alle relevante former for konkurrencebegrænsninger, i engros- og detailleddet, uanset om kilderne til sådanne konkurrencebegrænsninger anses for at være elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester eller andre former for tjenester eller applikationer, der er sammenlignelige hermed set fra slutbrugerens synspunkt, og uanset om sådanne former for pres er en del af det relevante marked

c) andre former for forskrifter eller foranstaltninger, der er indført og påvirker det relevante marked eller det beslægtede detailmarked/de beslægtede detailmarkeder i hele den relevante periode, herunder men ikke begrænset til forpligtelser, der er indført i henhold til artikel 44, 60 og 61
d) forskrifter, der er pålagt andre relevante markeder på grundlag af denne artikel.

3. Konkluderer en national tilsynsmyndighed, at et relevant marked ikke berettiger, at der pålægges reguleringsmæssige forpligtelser i overensstemmelse med proceduren i stk. 1 og 2, eller hvis betingelserne i stk. 4 ikke er opfyldt, må den ikke pålægge eller opretholde nogen specifikke forpligtelser, jf. artikel 68. Hvis der allerede er pålagt sektorspecifikke forpligtelser i henhold til artikel 68, skal den ophæve sådanne forpligtelser for virksomheder på det relevante marked.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at parter, der påvirkes af en sådan ophævelse af forpligtelser, underrettes herom i passende tid i forvejen, idet der foretages en afvejning af behovet for at sikre en bæredygtig overgang for dem, der drager fordel af disse forpligtelser, og slutbrugerne, slutbrugernes muligheder, og at regulering ikke fortsætter længere end nødvendigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de fastlægger en sådan varselsfrist, fastsætte bestemte betingelser og varselsfrister i forbindelse med gældende adgangsaftaler.

4. Når en national tilsynsmyndighed fastslår, at pålæggelsen af reguleringsmæssige forpligtelser i henhold til stk. 1 og 2 på et relevant marked er berettiget, udpeger den virksomheder, som hver især eller sammen har en stærk markedsposition på det pågældende relevante marked i overensstemmelse med artikel 63. Den nationale tilsynsmyndighed pålægger sådanne virksomheder passende specifikke reguleringsmæssige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 68 eller opretholder eller ændrer sådanne forpligtelser, hvis de findes i forvejen, hvis den mener, at resultatet for slutbrugerne ikke vil være effektiv konkurrence uden sådanne forpligtelser.

5. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 3 og 4, behandles efter procedurerne i artikel 23 og 32. De nationale tilsynsmyndigheder foretager en analyse af det relevante marked og meddeler det tilsvarende udkast til foranstaltning i overensstemmelse med artikel 32:
a) inden for fem år efter vedtagelsen af en tidligere foranstaltning, når den nationale tilsynsmyndighed har afgrænset det relevante marked og fastlagt, hvilke virksomheder der har en stærk markedsposition. Denne femårsperiode kan undtagelsesvis forlænges med op til et år, når den nationale tilsynsmyndighed senest fire måneder inden udløbet af femårs perioden har meddelt en foreslået forlængelse til Kommissionen med en begrundelse, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den meddelte forlængelse inden en måned,
b) inden for tre år efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er meddelt til Kommissionen, eller
c) inden for tre år efter tiltrædelsen for medlemsstater, der for nylig er tiltrådt EU.

6. Hvis en national tilsynsmyndighed mener, at den måske ikke kan gennemføre eller ikke har gennemført analysen af et relevant marked, der er udpeget i henstillingen, inden for den frist, der er fastsat i stk. 5, yder BEREC på anmodning bistand til den pågældende nationale tilsynsmyndighed ved at fuldføre analysen af det specifikke marked og de særlige forpligtelser, der skal pålægges. Med denne bistand meddeler den pågældende nationale tilsynsmyndighed inden seks måneder regnet fra fristen i stk. 5 udkastet til foranstaltning til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 32.

KAPITEL IV

Afhjælpende adgangsforanstaltninger, der pålægges virksomheder med en stærk markedsposition

Artikel 68

Pålæggelse, ændring eller ophævelse af forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at pålægge de forpligtelser, der er fastsat i artikel 69-74 og 76-81.

2. Såfremt det som resultat af en markedsanalyse, der er foretaget ifølge artikel 67, fastslås, at en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, skal de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelserne i artikel 69-74, 76 og 80 i fornødent omfang. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skal en national tilsynsmyndighed vælge den mindst indgribende måde at løse de problemer, der er påvist i markedsanalysen.

3. Nationale tilsynsmyndigheder må alene pålægge virksomheder, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition i henhold til stk. 2, de forpligtelser, der er nævnt i artikel 69-74, 76 og 80 med forbehold af

a) artikel 61 og 62
b) artikel 44 og 17, betingelse 7 i afdeling D i bilag I som anvendt i medfør af artikel 13, stk. 1, og artikel 97 og 106 i dette direktiv samt de relevante bestemmelser i direktiv 2002/58/EF, der også indeholder forpligtelser for andre virksomheder end dem, for hvilke det er fastslået, at de har en stærk markedsposition, eller
c) nødvendigheden af at opfylde internationale forpligtelser.

Under ekstraordinære omstændigheder, hvor en national tilsynsmyndighed påtænker at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition andre forpligtelser i forbindelse med adgang eller samtrafik end de i artikel 69-74, 76 og 80 nævnte, skal den fremsætte en anmodning herom over for Kommissionen.

Kommissionen træffer under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse afgørelser ved hjælp af gennemførelsesretsakter om, hvorvidt den nationale tilsynsmyndighed må træffe sådanne foranstaltninger eller ej.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 118, stk. 3.

4. Forpligtelser, der pålægges i henhold til denne artikel, skal:

a) tage udgangspunkt i det konkrete problem, som en national tilsynsmyndighed har påvist i sin markedsanalyse, om nødvendigt under hensyntagen til udpegningen af den transnationale efterspørgsel, jf. artikel 66
b) være forholdsmæssige, om muligt under hensyntagen til omkostninger og fordele
c) være berettigede i lyset af de målsætninger, der er fastlagt i artikel 3, og
d) pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.

5. Med hensyn til nødvendigheden af at overholde internationale forpligtelser som omhandlet i stk. 3 underretter de nationale tilsynsmyndigheder Kommissionen efter proceduren i artikel 32 om deres afgørelser om at pålægge, ændre eller ophæve forpligtelser for virksomheder.

6. De nationale tilsynsmyndigheder overvejer indvirkningen af ny markedsudvikling, f.eks. vedrørende kommercielle aftaler, herunder aftaler om saminvestering, der påvirker dynamikken i konkurrencen.

Hvis denne udvikling ikke er tilstrækkelig vigtig til at kræve en ny markedsanalyse i henhold til artikel 67, vurderer den nationale tilsynsmyndighed omgående, om det er nødvendigt at revidere de forpligtelser, som virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er pålagt, og ændre enhver tidligere afgørelse, herunder ved at ophæve forpligtelser eller pålægge nye forpligtelser, for at sikre, at disse forpligtelser fortsat opfylder betingelserne i stk. 4. Sådanne ændringer kan kun pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.

Artikel 69

Forpligtelse vedrørende gennemsigtighed

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende gennemsigtighed i forbindelse med samtrafik eller adgang og kræve, at virksomheder skal offentliggøre bestemte oplysninger, som f.eks. regnskabsoplysninger, priser, tekniske specifikationer, netkarakteristika og forventede udviklinger heraf, samt vilkår og betingelser for levering og anvendelse, herunder eventuelle betingelser, som ændrer adgangen til eller anvendelsen af tjenester og applikationer, navnlig med hensyn til migrering fra oprindelig infrastruktur, hvor medlemsstaterne tillader sådanne betingelser i overensstemmelse med EU-retten.

2. Såfremt en virksomhed er underlagt forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig forlange, at virksomheden offentliggør et standardtilbud, der skal være tilstrækkelig ubundtet til at sikre, at virksomhederne ikke skal betale for faciliteter, som ikke er nødvendige for den ønskede tjeneste. Dette tilbud indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt efter markedssituationen, og de hertil knyttede vilkår og betingelser, herunder priser. De nationale tilsynsmyndigheder kan bl.a. forlange ændringer af standardtilbud for at sikre overholdelse af forpligtelser, der er pålagt i henhold til dette direktiv.

3. De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge, hvilke specifikke oplysninger der skal stilles til rådighed, hvor detaljerede de skal være, og hvordan de skal offentliggøres.

4. Med henblik på en ensartet gennemførelse af forpligtelserne til gennemsigtighed udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den 21. december 2019 retningslinjer om minimumskriterierne for et standardtilbud og reviderer disse efter behov, således at de er afstemt efter den teknologiske udvikling og markedsudviklingen. Når BEREC udsteder sådanne minimumskriterier, skal det ske med målene i artikel 3 for øje og under hensyntagen til behovene hos dem, der drager fordel af adgangsforpligtelser, og hos slutbrugere, der er aktive i mere end en medlemsstat, samt til andre retningslinjer fra BEREC, som udpeger transnational efterspørgsel i henhold til artikel 66 og eventuelle relaterede kommissionsafgørelser.

Uanset stk. 3 skal de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at der offentliggøres et standardtilbud, der tager nøje hensyn til retningslinjerne fra BEREC om minimumskriterier for et standardtilbud, når en virksomhed i henhold til artikel 72 eller 73 har forpligtelser vedrørende engrosadgang til netinfrastruktur, og de skal sikre, at centrale resultatindikatorer angives, hvis det er relevant, samt tilsvarende serviceniveauer og nøje overvåge og sikre overholdelsen heraf. Endvidere kan de nationale tilsynsmyndigheder om nødvendigt fastsætte de tilknyttede økonomiske sanktioner på forhånd i overensstemmelse med EU-retten og national ret.

Artikel 70

Forpligtelser vedrørende ikkediskrimination

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination i forbindelse med samtrafik eller adgang.

2. Forpligtelsen vedrørende ikkediskrimination skal navnlig sikre, at den pågældende virksomhed under tilsvarende forhold tilbyder andre udbydere af tilsvarende tjenester tilsvarende vilkår, og at den udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af den selv, dens datterselskaber eller partnere. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge denne virksomhed en forpligtelse til at levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomhe-

der, herunder sig selv, inden for samme frister, på samme vilkår og betingelser, herunder vedrørende pris og serviceniveau, og ved hjælp af samme systemer og processer for at sikre lige adgang.

Artikel 71

Forpligtelse vedrørende regnskabsmæssig opsplitning

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende særskilte regnskaber for bestemte aktiviteter i forbindelse med samtrafik eller adgang.

En national tilsynsmyndighed kan navnlig kræve, at vertikalt integrerede virksomheder sørger for gennemsigtighed mht. deres engrospriser og interne afregningspriser, bl.a. for at sikre, at de overholder reglerne, hvis der stilles krav om ikkediskrimination i henhold til artikel 70, eller om nødvendigt for at undgå uretmæssig krydssubsidiering. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken regnskabsmetode der skal anvendes.

2. Med forbehold af artikel 20 og for at kunne kontrollere, om forpligtelserne vedrørende gennemsigtighed og ikkediskrimination er overholdt, skal de nationale tilsynsmyndigheder kunne kræve, at regnskabsoplysninger, herunder oplysninger om indtægter modtaget fra tredjemand, stilles til rådighed, såfremt der anmodes herom. De nationale tilsynsmyndigheder kan under overholdelse af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggøre oplysninger, der kan medvirke til virkeliggørelsen af et åbent og konkurrencebaseret marked.

Artikel 72

Adgang til anlægsarbejder

1. En national tilsynsmyndighed kan i henhold til artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af anlægsarbejder, herunder, men ikke begrænset til, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, herunder ledningsnet, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, pæle, master, kabelkanaler, ledningskanaler, nedgangsbrønde, mandehuller og skabe, i situationer, hvor de nationale tilsynsmyndigheder på baggrund af markedsanalyser konkluderer, at nægtelse af adgang eller adgang på urimelige vilkår med tilsvarende virkning ville kunne hindre, at der skabes et bæredygtigt konkurrencebaseret marked, og være i strid med slutbrugernes interesser.

2. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge en virksomhed en forpligtelse til at give adgang i henhold til denne artikel, uanset om de aktiver, der påvirkes af forpligtelsen, er en del af det relevante marked ifølge markedsanalysen, forudsat at forpligtelsen er nødvendig og rimelig for at kunne opfylde målene i artikel 3.

Artikel 73

Forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter

1. Nationale tilsynsmyndigheder kan i overensstemmelse med artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter i tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detailleddet, og være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Virksomheder kan af de nationale tilsynsmyndigheder bl.a. pålægges pligt til:

a) at give tredjemand adgang til og mulighed for anvendelse af specifikke fysiske netelementer og tilhørende faciliteter om nødvendigt, herunder ubundtet adgang til abonnentledninger og afsnit heraf
b) at give tredjepart adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester
c) at forhandle i god tro med virksomheder, der ansøger om adgang
d) at opretholde adgang til faciliteter, som der tidligere er givet adgang til
e) at yde specifikke tjenester på engrosniveau til tredjeparters gensalg
f) at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesternes eller virtuelle nettjenesters interoperabilitet
g) at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af tilhørende faciliteter
h) at udbyde specifikke tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til brugere eller roaming på mobile net
i) at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller lignende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe fair konkurrenceforhold på tjenesteområdet
j) at sammenkoble net eller netfaciliteter
k) at tilbyde adgang til tilknyttede tjenester såsom tjenester vedrørende identitet, geografisk placering og tilstedeværelse.

De nationale tilsynsmyndigheder kan i tilknytning til de nævnte forpligtelser stille krav om redelighed, rimelighed og rettidighed.

2. Når de nationale myndigheder overvejer, om det er hensigtsmæssigt at pålægge nogle af de mulige specifikke forpligtelser i denne artikels stk. 1, og især, når de i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet vurderer, om og hvordan sådanne forpligtelser skal pålægges, skal de undersøge, om andre former for adgang til engrosinput enten på det samme eller et beslægtet engrosmarked ville være tilstrækkelige til at afhjælpe det konstaterede problem i slutbrugernes interesse. Undersøgelsen skal omfatte kommercielle tilbud om adgang, reguleret adgang i henhold til artikel 61 eller eksisterende eller planlagt reguleret adgang til andre engrosinput i henhold til nærværende artikel. De nationale tilsynsmyndigheder skal navnlig tage hensyn til nedenstående faktorer:

a) om det i lyset af den igangværende markedsudvikling er teknisk og økonomisk gennemførligt at bruge eller installere konkurrerende faciliteter under hensyntagen til karakteren og typen af de involverede samtrafik- eller adgangsordninger, herunder levedygtigheden af andre opstrømsadgangsprodukter såsom adgang til kabelkanaler
b) den forventede teknologiske udvikling, som påvirker netudformningen og -forvaltningen
c) behovet for at sikre teknologineutralitet, som sætter parterne i stand til at udforme og forvalte deres egne net
d) om det er praktisk muligt at tilbyde den foreslåede adgang i betragtning af den forhåndenværende kapacitet
e) hvor store startinvesteringer ejeren af faciliteten skal foretage, set i forhold til de offentlige investeringer og de risici, der er forbundet hermed, især hvad angår investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed
f) behovet for at sikre konkurrence på længere sigt, med særlig opmærksomhed på økonomisk effektiv infrastrukturbaseret konkurrence og innovative forretningsmodeller, som støtter bæredygtig konkurrence, såsom dem, der er baseret på saminvesteringer i net
g) i givet fald relevante intellektuelle ejendomsrettigheder
h) udbuddet af paneuropæiske tjenester.

Hvis en national tilsynsmyndighed i overensstemmelse med artikel 68 overvejer at pålægge forpligtelser på grundlag af artikel 72 eller nærværende artikel, undersøger den, om alene pålæggelse af forpligtelser

i overensstemmelse med artikel 72 ville være et rimeligt middel til at fremme konkurrencen og slutbrugerens interesser.

3. Når det pålægges en virksomhed at give adgang i medfør af denne artikel, kan de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte tekniske eller driftsmæssige betingelser, som skal opfyldes af udbyderen eller dem, der er berettiget i medfør af sådan adgang, når det er nødvendigt for at sikre normal drift af nettet. Forpligtelser til at overholde særlige tekniske standarder eller specifikationer skal være i overensstemmelse med de standarder og specifikationer, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 74

Forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og priskontrol, herunder forpligtelser vedrørende omkostningsbaserede priser og vedrørende omkostningsregnskabssystemer i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik eller adgang, såfremt en markedsanalyse viser, at den pågældende virksomhed som følge af en utilstrækkelig effektiv konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Når de nationale myndigheder fastlægger, om forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, tager de hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstegenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet. For at tilskynde virksomheden til investeringer, herunder i næstegenerationsnet, skal de nationale tilsynsmyndigheder navnlig tage hensyn til virksomhedens investeringer. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, lader de virksomheden få en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital under hensyntagen til eventuelle specifikke risici i forbindelse med et bestemt nyt netinvesteringsprojekt.

De nationale tilsynsmyndigheder skal overveje ikke at pålægge eller fastholde forpligtelser i henhold til denne artikel, hvis de fastslår, at der findes en påviselig begrænsning af detailprisen, og at eventuelle forpligtelser pålagt i henhold til artikel 69-73, herunder navnlig økonomiske replikabilitetstest, der er pålagt i henhold til artikel 70, sikrer reel og ikkediskriminerende adgang.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at det er hensigtsmæssigt at pålægge forpligtelser vedrørende priskontrol for adgang til eksisterende netelementer, skal de ligeledes tage hensyn til fordelene ved forudsigelige og stabile engrospriser, når det gælder om at sikre, at der er effektiv markedsadgang og tilstrækkelige incitamenter for alle virksomheden til at udrulle nye og forbedrede net.

2. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at alle omkostningsdækningsmekanismer eller prisfastsættelsesmetoder, der stilles krav om, tjener til at fremme udrulning af nye og forbedrede net, effektivitet og holdbar konkurrence samt maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne. I den forbindelse kan de nationale tilsynsmyndigheder også tage hensyn til de priser, der kan opnås på tilsvarende markeder med konkurrence.

3. Har en virksomhed pligt til sikre, at priserne er omkostningsbaserede, er det virksomheden selv, der skal bevise, at taksterne er baseret på omkostningerne, herunder en rimelig forrentning af investeringerne. Til beregning af omkostningerne ved et effektivt udbud af ydelser kan de nationale tilsynsmyndigheder anvende omkostningsberegningsmetoder, der er uafhængige af dem, som virksomheden anvender. De nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en virksomhed om at fremlægge fuld dokumentation for priserne og om nødvendigt kræve, at priserne tilpasses.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der, hvis der stilles krav om anvendelse af et omkostningsregnskabssystem til støtte for priskontrol, stilles en beskrivelse af omkostningsregnskabssystemet, der som minimum viser de hovedkategorier, som omkostningerne er samlet i, og hvordan omkostningerne er fordelt, til rådighed for offentligheden. En kompetent uafhængig instans kontrollerer overholdelsen af omkostningsregnskabssystemet og offentliggør en gang om året en erklæring vedrørende dets overholdelse.

Artikel 75

Termineringstakster

1. Kommissionen vedtager senest den 31. december 2020 under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse en delegeret retsakt i henhold til artikel 117, der supplerer dette direktiv ved at fastsætte en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i mobilnet og en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet (samlet benævnt »EU-dækkende termineringstakst for taleopkald«), som pålægges enhver udbyder af henholdsvis terminering af taleopkald i mobilnet eller taleopkald i fastnet i enhver medlemsstat.

Kommissionen skal med henblik herpå:

a) overholde principperne, kriterierne og parametrene i bilag III
b) ved fastsættelsen af EU-dækkende termineringstakster for taleopkald for første gang tage hensyn til det vægtede gennemsnit af effektive omkostninger i fastnet og mobilnet, der er fastlagt i overensstemmelse med principperne i bilag III, og som anvendes overalt i Unionen. EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i den første delegerede retsakt må ikke være højere end den højeste takst blandt de takster, der var gældende seks måneder inden vedtagelsen af nævnte delegerede retsakt i alle medlemsstater, efter fornøden tilpasning efter særlige nationale omstændigheder
c) tage hensyn til det samlede antal slutbrugere i hver medlemsstat for at sikre en korrekt vægtning af de maksimale termineringstakster samt de nationale forhold, som medfører væsentlige forskelle mellem medlemsstaterne, når de maksimale termineringstakster skal fastlægges i Unionen.
d) tage hensyn til markedsoplysninger, som den får fra BEREC, de nationale tilsynsmyndigheder eller direkte fra virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og
e) overveje behovet for at give mulighed for en overgangsperiode på højst 12 måneder, så medlemsstaterne kan foretage tilpasninger, hvor dette er nødvendigt, på grundlag af tidligere pålagte takster.

2. Under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse reviderer Kommissionen hvert femte år de delegerede retsakter, der er vedtaget i medfør af denne artikel, og overvejer ved hver lejlighed ved anvendelse af kriterierne i artikel 67, stk. 1, om de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald fortsat er nødvendige. Når Kommissionen efter sin revision træffer afgørelse i henhold til dette stykke om ikke at pålægge en maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet eller en maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnet eller begge, kan de nationale tilsynsmyndigheder foretage markedsanalyser af markederne for terminering af taleopkald i overensstemmelse med artikel 67 med henblik på at vurdere, om det er nødvendigt at indføre regulerende forpligtelser. Hvis en national tilsynsmyndighed som følge af en sådan analyse pålægger omkostningsbaserede termineringstakster i et relevant marked, skal den følge de principper, kriterier og parametre, der er fastsat i bilag III, og dens udkast til foranstaltning skal gennemføres med forbehold af de procedurer, der er omhandlet i artikel 23, 32 og 33.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger nøje termineringstjenesteudbydernes anvendelse af de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald og sikrer, at de overholdes. De nationale tilsynsmyndigheder kan til enhver tid kræve, at en udbyder af termineringstjenester for taleopkald ændrer den takst, som den anvender over for andre virksomheder, hvis den ikke overholder den delegerede retsakt, der er omhandlet i stk. 1. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport til Kommissionen og BEREC om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 76

Regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, kan afgive tilsagn efter den procedure, der er fastsat i artikel 79, og med forbehold af dette stykkes andet afsnit, om at åbne udrulning af et nyt net med meget høj kapacitet, som består af optiske fiberelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen, for saminvestering, f.eks. ved at tilbyde medejerskab eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller gennem købsaftaler, der medfører specifikke rettigheder af strukturel art for andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Når den nationale tilsynsmyndighed vurderer disse tilsagn, skal den navnlig afgøre, om tilbuddet om saminvestering opfylder alle de følgende betingelser:

a) det er på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af nettets levetid åbent for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
b) det vil give andre medinvestorer, som er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv, på betingelser, som omfatter

   i) fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår, der giver adgang til nettets fulde kapacitet, i det omfang det er omfattet af saminvestering,

   ii) fleksibilitet med hensyn til værdien af og tidsplanen for de enkelte medinvestorers deltagelse,

   iii) muligheden for at øge denne deltagelse på et senere tidspunkt og

   iv) gensidige rettigheder, som tildeles af medinvestorerne efter udrulningen af den saminvesteringsomfattede infrastruktur
c) det offentliggøres rettidigt af virksomheden, og hvis virksomheden ikke har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, mindst seks måneder før begyndelsen af udrulningen af det nye net, kan denne periode forlænges på grundlag af nationale omstændigheder
d) adgangssøgende, som ikke deltager i saminvesteringen, kan fra begyndelsen drage fordel af samme kvalitet, hastighed, betingelser og muligheder for at nå ud til slutbrugere som før udrulningen, suppleret af en mekanisme for tilpasning over tid og bekræftet af den nationale tilsynsmyndighed i lyset af udviklingen på de tilknyttede detailmarkeder, der opretholder incitamenterne til at deltage i saminvesteringen. En sådan mekanisme skal sikre, at adgangssøgende har adgang til netelementer med meget høj kapacitet på et tidspunkt og på grundlag af transparente og ikkediskriminerende vilkår, der på passende vis afspejler den grad af risiko, som de respektive medinvestorer løber i forskellige faser af udrulningen, og tage hensyn til konkurrenceforholdene på detailmarkederne

e) det opfylder som minimum de kriterier, der er fastsat i bilag IV, og det er fremsat i god tro.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed under hensyn til resultaterne af den markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, konkluderer, at det afgivne saminvesteringstilsagn opfylder betingelserne i nærværende artikels stk. 1, skal den gøre dette tilsagn bindende i henhold til artikel 79, stk. 3, og skal ikke pålægge yderligere forpligtelser i henhold til artikel 68 for så vidt angår de elementer af det nye net med meget høj kapacitet, som er omfattet af tilsagnene, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en saminvesteringsaftale med den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

Stk. 1 berører ikke reguleringen af omstændigheder, som ikke opfylder betingelserne i stk. 1, under hensyntagen til resultaterne af en eventuel markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, men som har indvirkning på konkurrencen og tages i betragtning med henblik på artikel 67 og 68.

Uanset stk. 2, første afsnit, kan en national tilsynsmyndighed i behørigt begrundede tilfælde pålægge, fastholde eller tilpasse afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68-74, hvad angår nye net med meget høj kapacitet, for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer på bestemte markeder, hvis den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at disse konkurrenceproblemer i betragtning af de særlige karakteristika ved disse markeder ellers ikke ville blive afhjulpet.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger løbende opfyldelsen af de betingelser, der er fastsat i stk. 1, og kan kræve, at den virksomhed, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, forelægger årlige overensstemmelseserklæringer.

Denne artikel berører ikke en national tilsynsmyndigheds beføjelse til at træffe afgørelser i henhold til artikel 26, stk. 1, hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i forbindelse med en saminvesteringsaftale, som den skønner opfylder de betingelser, der er fastsat i nærværende artikels stk. 1.

4. BEREC offentliggør efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for at fremme de nationale tilsynsmyndigheders ensartede anvendelse af betingelserne i stk. 1 og kriterierne i bilag IV.

Artikel 77

Funktionel adskillelse

1. Konkluderer den nationale tilsynsmyndighed, at de relevante forpligtelser, der er pålagt i henhold til artikel 69-74, ikke har kunnet tilvejebringe effektiv konkurrence, og at der er konstateret vigtige og vedvarende konkurrenceproblemer eller markedssvigt i forbindelse med engrossalg på visse markeder for adgangsprodukter, kan den undtagelsesvis i overensstemmelse med artikel 68, stk. 3, andet afsnit, pålægge vertikalt integrerede virksomheder at placere aktiviteter i forbindelse med engrossalg af relevante adgangsprodukter i en uafhængigt fungerende forretningsenhed.

Denne forretningsenhed skal levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder andre forretningsenheder i moderselskabet, efter samme tidsfrister, vilkår og betingelser, herunder vedrørende priser og serviceniveau, og via samme systemer og processer.

2. Når en national tilsynsmyndighed agter at pålægge et krav om funktionel adskillelse, forelægger den Kommissionen en anmodning, der omfatter:
a) dokumentation, der underbygger den nationale tilsynsmyndigheds konklusioner, jf. stk. 1

b) en begrundet vurdering, hvori det konkluderes, at der ingen eller ringe udsigt er til effektiv og bæredygtig infrastrukturbaseret konkurrence inden for en rimelig tidshorisont
c) en analyse af de forventede konsekvenser for den nationale tilsynsmyndighed, for virksomheden, især de ansatte i den særskilte virksomhed og sektoren for elektronisk kommunikation som helhed, og for incitamenter til at investere deri, navnlig med hensyn til behovet for at sikre social og territorial samhørighed, samt for andreinteressenter, herunder navnlig de forventede konsekvenser for konkurrencen og eventuelle følgevirkninger for forbrugerne
d) en analyse af årsagerne til, at denne forpligtelse vil være det mest effektive middel til at gennemføre afhjælpende foranstaltninger med sigte på at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer eller markedssvigt.

3. Udkastet til foranstaltninger skal omfatte følgende elementer:
a) nøje oplysninger om adskillelsens art og grad, herunder navnlig den særskilte forretningsenheds retlige status
b) en udpegning af den særskilte forretningsenheds aktiver samt de produkter eller tjenester, der skal leveres af denne forretningsenhed
c) de organisatoriske foranstaltninger, der skal træffes for at sikre personalets uafhængighed i den særskilte forretningsenhed, og den dertil svarende incitamentsstruktur
d) regler til sikring af forpligtelsernes overholdelse
e) regler til sikring af gennemsigtighed omkring driftsprocedurerne, navnlig over for andre interessenter
f) et overvågningsprogram med henblik på at sikre, at forpligtelserne overholdes, herunder offentliggørelsen af en årlig rapport.

Når Kommissionen har truffet afgørelse i henhold til artikel 68, stk. 3, om udkastet til foranstaltninger gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en koordineret analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet. På grundlag af denne analyse træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurerne i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser.

4. En virksomhed, der er pålagt funktionel adskillelse, kan pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74 på ethvert specifikt marked, hvor den i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som virksomhed med en stærk markedsposition, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3.

Artikel 78

Frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder

1. En virksomhed, der i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, skal underrette den nationale tilsynsmyndighed mindst tre måneder inden, hvis den agter at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed med henblik på at give alle detailudbydere, herunder virksomhedens egne detailafdelinger, fuldt ud tilsvarende adgangsprodukter.

Disse virksomheder skal også underrette den nationale tilsynsmyndighed om enhver ændring af denne plan og om slutresultatet af adskillelsesprocessen.

Sådanne virksomheder kan også afgive tilsagn om adgangsbetingelser, der skal gælde for dens net i løbet af gennemførelsesperioden, efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført, med

henblik på at sikre tredjepart effektiv og ikkediskriminerende adgang. Tilbuddet om tilsagn skal indeholde tilstrækkelige detaljer, herunder om tidspunktet for og varigheden af gennemførelsen, til, at den nationale tilsynsmyndighed kan udføre sine opgaver i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over den maksimale frist for markedsundersøgelser, der er fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. Den nationale tilsynsmyndighed vurderer, hvilke følger den planlagte transaktion sammen med eventuelle afgivne tilsagn har for de gældende forpligtelser i henhold til dette direktiv.

Til det formål gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet.

Den nationale tilsynsmyndighed tager hensyn til eventuelle tilsagn fra virksomheden, navnlig vedrørende målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed konsulterer i den forbindelse tredjeparter i overensstemmelse med artikel 23, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt af den påtænkte transaktion.

På grundlag af resultatet af analysen træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurerne i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, idet artikel 80 anvendes, hvor det er relevant. Den nationale tilsynsmyndighed kan i sin afgørelse gøre tilsagnene helt eller delvist bindende. Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for.

3. Med forbehold af artikel 80 kan den juridisk eller driftsmæssigt særskilte forretningsenhed, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition på ethvert specifikt marked i henhold til artikel 67, om nødvendigt pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3, såfremt alle andre tilsagn, der er afgivet, er utilstrækkelige til at kunne opfylde målene i artikel 3.

4. Den nationale tilsynsmyndighed fører tilsyn med gennemførelsen af de af virksomhederne afgivne tilsagn, som tilsynsmyndigheden har gjort bindende i henhold til stk. 2, og tager stilling til en eventuel forlængelse af tilsagnene, når den periode, som de indledningsvis blev afgivet for, er udløbet.

Artikel 79

Tilsagnsprocedure

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan afgive tilsagn til den nationale tilsynsmyndighed vedrørende betingelser for adgang, saminvestering eller begge dele, der finder anvendelse på deres net, for så vidt angår bl.a.:

a) samarbejdsordninger, som er relevante for vurderingen af hensigtsmæssige og forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i henhold til artikel 68
b) saminvestering i net med meget høj kapacitet i henhold til artikel 76 eller
c) effektiv og ikkediskriminerende adgang for tredjeparter i henhold til artikel 78, både i løbet af en gennemførelsesperiode med frivillig adskillelse af en vertikalt integreret virksomhed, og efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført.

Tilbuddet om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage sin vurdering i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over perioderne for gennemførelse af markedsanalyser som fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. For at vurdere tilsagn afgivet af en virksomhed i henhold til stk. 1 foretager den nationale tilsynsmyndighed, medmindre sådanne tilsagn tydeligvis ikke opfylder en eller flere af de pågældende betingelser

eller et eller flere af de pågældende kriterier, en markedstest, navnlig vedrørende de tilbudte vilkår, ved at gennemføre en offentlig høring af interesserede parter, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt. Potentielle medinvestorer eller adgangssøgende kan fremsætte synspunkter om overholdelsen af de afgivne tilsagn med de betingelser, der er fastsat i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og kan foreslå ændringer.

For så vidt angår tilsagn, der er afgivet i henhold til denne artikel, tager den nationale tilsynsmyndighed ved vurderingen af forpligtelser i henhold til artikel 68, stk. 4, særlig hensyn til:

a) dokumentation vedrørende en fair og rimelig karakter af de afgivne tilsagn,
b) tilsagnenes åbenhed over for alle markedsdeltagere,
c) rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende betingelser, herunder til net med meget høj kapacitet, forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester og
d) de afgivne tilsagns generelle tilstrækkelighed med hensyn til at muliggøre bæredygtig konkurrence på downstreammarkeder og at fremme samarbejde om udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Under hensyntagen til alle de synspunkter, der er kommet til udtryk under høringen, og til, hvor repræsentative disse synspunkter er for de forskellige interessenter, meddeler den nationale tilsynsmyndighed den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, sine foreløbige konklusioner om, hvorvidt de afgivne tilsagn opfylder de mål og kriterier og overholder de procedurer, som er omhandlet i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og på hvilke betingelser den kan overveje at gøre tilsagnene bindende. Virksomheden kan ændre sit oprindelige tilbud for at tage hensyn til de foreløbige konklusioner fra den nationale tilsynsmyndighed og med henblik på at opfylde de kriterier, der er fastsat i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant.

3. Uden at dette berører artikel 76, stk. 2, første afsnit, kan den nationale tilsynsmyndighed vedtage en afgørelse for at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende.

Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode, som kan være hele den periode, for hvilken de tilbydes, og i tilfælde af saminvesteringstilsagn, der er bindende i henhold til artikel 76, stk. 2, første afsnit, gøre dem bindende for en periode på mindst syv år.

Med forbehold af artikel 76, er denne artikel ikke til hinder for anvendelse af markedsanalyseproceduren i henhold til artikel 67 og pålæggelse af forpligtelser i henhold til artikel 68.

Hvis den nationale tilsynsmyndighed gør tilsagn bindende i henhold til denne artikel, skal den i henhold til artikel 68 vurdere konsekvenserne af denne afgørelse for markedsudviklingen og hensigtsmæssigheden af eventuelle forpligtelser, som den har pålagt eller i mangel af disse tilsagn ville have overvejet at pålægge i henhold til nævnte artikel eller artikel 69-74. Når den nationale tilsynsmyndighed meddeler det pågældende udkast til foranstaltning i henhold til artikel 68 i overensstemmelse med artikel 32, ledsages det meddelte udkast til foranstaltning af tilsagnsafgørelsen.

4. Den nationale tilsynsmyndighed overvåger, fører tilsyn med og sikrer overholdelse af tilsagnene, som den har gjort bindende i henhold til stk. 3, på samme måde som den overvåger, fører tilsyn med og sikrer opfyldelse af de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 68, og tager stilling til en forlængelse af tilsagnene for den periode, for hvilken de er blevet gjort bindende, når den oprindelige periode udløber. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at en virksomhed ikke har opfyldt de tilsagn, som er gjort bindende i overensstemmelse med stk. 3, kan den pålægge virksomheden sanktioner i overensstemmelse med artikel 29. Uden at dette berører proceduren for sikring af opfyldelse af specifikke

forpligtelser i henhold til artikel 30, kan den nationale tilsynsmyndighed revurdere de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med artikel 68, stk. 6.

Artikel 80

Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau

1. En national tilsynsmyndighed, der udpeger en virksomhed, der ikke er aktiv på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester, som havende en stærk markedsposition på et eller flere engrosmarkeder, jf. artikel 67, vurderer, om den pågældende virksomhed har følgende egenskaber:

a) alle selskaber og forretningsenheder inden for virksomheden, alle selskaber, som kontrolleres, men ikke nødvendigvis ejes fuldstændig, af den samme endelige ejer, og eventuelle aktionærer, der kan udøve kontrol over virksomheden, har kun nuværende og planlagte aktiviteter på engrosmarkeder for elektroniske kommunikationstjenester, og de har derfor ikke nogen aktiviteter på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i Unionen
b) virksomheden er ikke forpligtet til at handle med en enkelt, selvstændig virksomhed senere i forsyningskæden, som er aktiv på et detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere, på grund af en eksklusivaftale eller en aftale, som de facto udgør en eksklusivaftale.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, kan tilsynsmyndigheden kun pålægge den pågældende virksomhed forpligtelser i henhold til artikel 70 og 73 eller vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse, hvis det er berettiget på grundlag af en markedsanalyse, herunder en fremadrettet vurdering af den sandsynlige adfærd for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

3. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer de forpligtelser, der er pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den konkluderer, at betingelserne i stk. 1 ikke længere er opfyldt, og den lader artikel 67-74 finde anvendelse, hvis det er relevant. Virksomhederne underretter straks den nationale tilsynsmyndighed om eventuelle ændringer af de forhold, der er relevante for stk. 1, litra a) og b).

4. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer også forpligtelser pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den på grundlag af beviser for betingelser og vilkår, som virksomheden tilbyder sine kunder senere i forsyningskæden, konkluderer, at der er opstået eller sandsynligvis vil opstå konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne, som kræver, at der pålægges en eller flere af forpligtelserne i artikel 69, 71, 72 eller 74, eller at de pålagte forpligtelser ændres i overensstemmelse med stk. 2.

5. Pålæggelsen af forpligtelser og revision af disse i overensstemmelse med denne artikel gennemføres i henhold til procedurerne i artikel 23, 32 og 33.

Artikel 81

Migrering fra oprindelig infrastruktur

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, underretter den nationale tilsynsmyndighed på forhånd og i god tid, hvis de planlægger at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af nettet, herunder oprindelig infrastruktur, som er nødvendig for at drive et kobbernet, og som er underlagt forpligtelser i henhold til artikel 68-80.

2. Den nationale tilsynsmyndighed sikrer, at afviklings- eller erstatningsprocessen omfatter en transparent tidsplan og transparente betingelser, herunder en passende anmeldelses- og overgangsperiode, og at der er adgang til alternative produkter af som minimum sammenlignelig kvalitet, som giver adgang til den opgraderede netinfrastruktur, der træder i stedet for de erstattede elementer, hvis dette er nødvendigt for at sikre konkurrence og slutbrugernes rettigheder.

For aktiver, der foreslås afviklet eller erstattet, kan den nationale tilsynsmyndighed ophæve forpligtelserne efter at have konstateret, at adgangsudbyderen:

a) har skabt de rette betingelser for migrering, herunder gjort et alternativt adgangsprodukt af som minimum sammenlignelig kvalitet tilgængeligt, som kunne nås via den oprindelige infrastruktur, der giver de adgangssøgende mulighed for at nå ud til de samme slutbrugere, og
b) har overholdt de betingelser og processer, som er meddelt den nationale tilsynsmyndighed i henhold til denne artikel.

En sådan ophævelse skal gennemføres i henhold til procedurerne i artikel 23, 32 og 33.

3. Denne artikel berører ikke tilgængeligheden af regulerede produkter, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger den opgraderede netinfrastruktur i overensstemmelse med procedurerne, der er fastsat i artikel 67 og 68.

Artikel 82

BEREC's retningslinjer om net med meget høj kapacitet

Senest den 21. december 2020 fastlægger BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for de kriterier, som et net skal opfylde for at blive anset for et net med meget høj kapacitet, navnlig for så vidt angår båndbredde til down- og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation i denne. De nationale tilsynsmyndigheder skal tage størst muligt hensyn til disse retningslinjer. BEREC ajourfører retningslinjerne senest den 31. december 2025 og regelmæssigt derefter.

KAPITEL V

Tilsyn med detailtjenester

Artikel 83

Tilsyn med detailtjenester

1. Medlemsstaterne kan sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et bestemt detailmarked i henhold til artikel 63, passende reguleringsmæssige forpligtelser, hvis:

a) en national tilsynsmyndighed som resultat af en markedsanalyse foretaget i overensstemmelse med artikel 67 konstaterer, at der på et bestemt detailmarked, der er identificeret i overensstemmelse med artikel 64, ikke er effektiv konkurrence, og
b) den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 69-74 ikke vil føre til opnåelse af de mål, der er fastsat i artikel 3.

2. Forpligtelser, der pålægges i medfør af stk. 1, skal være baseret på det konstaterede problems art og være forholdsmæssige og begrundede under hensyn til de i artikel 3 omhandlede målsætninger. Pålagte forpligtelser kan omfatte krav om, at de udpegede virksomheder ikke forlanger urimeligt høje priser, hæmmer markedsadgang eller begrænser konkurrencen ved at fastsætte urimeligt lave priser, uberettiget

favorisere bestemte slutbrugere eller foretage urimelig bundtning af tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder kan over for sådanne virksomheder lægge et passende loft over detailpriserne eller træffe foranstaltninger til at kontrollere individuelle takster eller til at gøre takster omkostningsbaserede eller baseret på priserne på sammenlignelige markeder for at beskytte slutbrugernes interesser og fremme effektiv konkurrence.

3. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at der, når en virksomhed er underlagt detailtakstregulering eller anden relevant detailkontrol, anvendes de fornødne og relevante omkostningsregnskabssystemer. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken beregningsmetode der skal anvendes. Overholdelse af omkostningsregnskabssystemet kontrolleres af en kompetent uafhængig instans. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der årligt offentliggøres en erklæring vedrørende overholdelse.

4. Uden at dette berører artikel 85 og 88, anvender de nationale tilsynsmyndigheder ikke de i stk. 1 omhandlede detailkontrolordninger på geografiske markeder eller detailmarkeder, hvis de har forvisset sig om, at der er effektiv konkurrence.

DEL III

TJENESTER

AFSNIT I

FORSYNINGSPLIGT

Artikel 84

Forsyningspligtydelser til en overkommelig pris

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle forbrugere på deres områder under hensyntagen til særlige nationale forhold har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og til talekommunikationstjenester til en overkommelig pris og af den kvalitet, der er specificeret for deres områder, herunder den underliggende forbindelse, på et fast sted.

2. Medlemsstaterne kan endvidere sikre, at tjenester som omhandlet i stk. 1, der ikke leveres på et fast sted, har en overkommelig pris, hvis de finder dette nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet.

3. Hver medlemsstat definerer under hensyntagen til nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som flertallet af forbrugere nyder godt af på den pågældende medlemsstats område, og under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste med henblik på stk. 1 for at sikre den båndbredde, der er nødvendig for social og økonomisk deltagelse i samfundet. En tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste er i stand til at levere den båndbredde, der er nødvendig for mindst at understøtte det minimum af tjenester, der er fastsat i bilag V.

Senest den 21. juni 2020 udarbejder BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af denne artikel efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen under hensyntagen til tilgængelige oplysninger fra Kommissionen (Eurostat) en rapport om medlemsstaternes bedste praksis til støtte for definitionen på en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste i medfør af første afsnit. Denne rapport ajourføres regelmæssigt for at afspejle den teknologiske udvikling og ændringer i forbrugernes brugsmønstre.

4. Når en forbruger anmoder herom, kan den forbindelse, der er omhandlet i stk. 1 og, hvis det er relevant, stk. 2, begrænses til at understøtte talekommunikationstjenester.

5. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet for denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 85

Udbud af forsyningspligtydelser til en overkommelig pris

1. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger i koordination med andre kompetente myndigheder udviklingen og niveauet af de på markedet tilgængelige detailpriser for de tjenester, som er omhandlet i artikel 84, stk. 1, navnlig i forhold til nationale priser og national forbrugerindkomst.

2. Hvis en medlemsstat fastsætter, at detailpriserne for de tjenester, der er omhandlet i artikel 84, stk. 1, under hensyntagen til de nationale forhold ikke er overkommelige, fordi forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov er forhindret i at få adgang til disse tjenester, træffer den foranstaltninger for at sikre, at sådanne forbrugere kan betale for tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester som minimum på et fast sted.

Med henblik herpå kan medlemsstaterne sikre, at der ydes støtte til sådanne forbrugere til kommunikationsformål, eller de kan pålægge udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de leverer på normale kommercielle betingelser, eller begge dele. Med henblik herpå kan medlemsstaterne kræve, at sådanne udbydere anvender fælles takster, herunder geografisk udligning, i hele området.

Under særlige omstændigheder, navnlig hvis pålæggelsen af forpligtelser i henhold til nærværende stykkes andet afsnit, på alle udbydere ville medføre en påvist overdreven administrativ eller finansiel byrde for udbyderne eller den pågældende medlemsstat, kan en medlemsstat undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede virksomheder forpligtelse til at tilbyde disse særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Artikel 86 finder tilsvarende anvendelse på sådanne udpegelser. Hvis en medlemsstat udpeger virksomheder, sikrer den, at alle forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov nyder godt af et udvalg af virksomheder, som tilbyder takstvalgmuligheder, der er målrettet deres behov, medmindre sikring af et sådant udvalg er umulig eller ville skabe en overdreven yderligere organisatorisk eller finansiel byrde.

Medlemsstaterne sikrer, at forbrugere, som er berettigede til disse takstvalgmuligheder eller -pakker, har ret til indgå en aftale med en tjenesteudbyder som omhandlet i artikel 84, stk. 1, eller med en virksomhed, der er udpeget i overensstemmelse med nærværende stykke, og at deres nummer forbliver tilgængeligt for dem i en tilstrækkelig periode og uberettiget afbrydelse af tjenesten undgås.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, holder de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder informeret om detaljerne i disse tilbud. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer i koordination med andre kompetente myndigheder, at de betingelser, hvorpå virksomhederne tilbyder takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, er fuldt transparente og offentliggøres og anvendes i overensstemmelse med princippet om ikkediskrimination. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder kræve, at sådanne takstvalgmuligheder eller -pakker ændres eller trækkes tilbage.

4. Medlemsstaterne sikrer under hensyntagen til nationale forhold, at der ydes passende støtte til forbrugere med handicap, og, hvis det er relevant, at der træffes andre specifikke foranstaltninger med henblik

på at sikre, at relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester, der fremmer lige adgang, herunder om nødvendigt totale konversationstjenester og relætjenester, er tilgængelige og fås til en overkommelig pris.

5. Når medlemsstaterne anvender denne artikel, skal de søge at minimere fordrejning af markedsvilkårene.

6. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 86

Adgang til forsyningspligtydelser

1. Hvis en medlemsstat under hensyntagen til resultaterne, hvis de foreligger, af den geografiske undersøgelse foretaget i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1, og om nødvendigt eventuel supplerende dokumentation har påvist, at tilgængeligheden på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste ikke kan sikres på normale kommercielle vilkår eller gennem andre mulige offentlige politikredskaber på sit nationale område eller forskellige dele heraf, kan den pålægge en passende forsyningspligt til at imødekomme alle rimelige anmodninger fra slutbrugere om adgang til disse tjenester på de pågældende dele af medlemsstatens område.

2. Medlemsstaterne fastlægger den mest effektive og hensigtsmæssige strategi til at sikre tilgængelighed af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste på et fast sted som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste under hensyntagen til principperne om objektivitet, gennemsigtighed, ikkediskrimination og proportionalitet. Medlemsstaterne skal tilstræbe at minimere konkurrenceforvridningen, navnlig udbud af tjenester til priser eller på betingelser eller vilkår, der afviger fra almindelige kommercielle betingelser, idet de samtidig tilgodeser samfundets interesser.

3. Hvis medlemsstaterne beslutter at pålægge forpligtelser for at sikre tilgængelighed på et fast sted for slutbrugere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste, kan de navnlig udpege en eller flere virksomheder til at garantere sådan tilgængelighed på hele det nationale område. Medlemsstaterne kan udpege forskellige virksomheder eller grupper af virksomheder til at levere tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted eller til at dække forskellige dele af det nationale område.

4. Når medlemsstaterne udpeger virksomheder i dele af eller på hele det nationale område til at sikre tilgængelighed af tjenester i henhold til stk. 3, skal de anvende en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende udpegningsmetode, der sikrer, at ingen virksomhed på forhånd er udelukket fra at blive udpeget. Sådanne udpegningsmetoder skal sikre, at en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted tilvejebringes på en omkostningseffektiv måde og kan anvendes som et middel til at bestemme nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. artikel 89.

5. Når en virksomhed, som er udpeget i henhold til stk. 3, vil afhænde sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med et andet ejerskab, underretter den i forvejen og i rimelig tid den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed, så denne myndighed kan bedømme den påtænkte transaktions indvirkning på udbuddet på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste. Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed kan pålægge, ændre eller ophæve særlige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2.

Artikel 87

Status for den eksisterende forsyningspligt

Medlemsstaterne kan fortsat sikre tilgængelighed af og en overkommelig pris for andre tjenester end en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste på et fast sted, som var i drift den 20. december 2018, hvis det kan godtgøres, at der er behov for sådanne tjenester i under hensyntagen til de nationale forhold. Hvis medlemsstaterne udpeger virksomheder til i dele af eller på hele det nationale område at levere sådanne tjenester, finder artikel 86 anvendelse. Finansieringen af disse forpligtelser skal være i overensstemmelse med artikel 90.

Medlemsstaterne reviderer de forpligtelser, der er pålagt i henhold til denne artikel, senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år.

Artikel 88

Kontrol med udgifter

1. Medlemsstaterne sikrer i forbindelse med udbud af faciliteter og tjenester ud over de i artikel 84 omhandlede, at udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og af talekommunikationstjenester i henhold til artikel 84-87 fastsætter vilkår og betingelser på en sådan måde, at slutbrugeren ikke er tvunget til at betale for faciliteter eller tjenester, der ikke er nødvendige for eller kræves til den tjeneste, der er anmodet om.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester, der er omhandlet i artikel 84, og som udbyder tjenester i henhold til artikel 85, tilbyder de særlige faciliteter og tjenester i bilag VI, del A, alt efter hvad der er relevant, således at forbrugerne kan overvåge og kontrollere udgifter. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne udbydere indfører et system til at hindre uberettiget afbrydelse af talekommunikationstjenester eller af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste for de forbrugere, der er omhandlet i artikel 85, herunder en passende mekanisme til at kontrollere fortsat interesse i at anvende tjenesten.

Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i dette stykke til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

3. Hver medlemsstat sikrer, at den kompetente myndighed kan frafalde kravene i stk. 2 på hele eller dele af sit nationale område, hvis den kompetente myndighed har forvisset sig om, at faciliteten er tilgængelig i vid udstrækning.

Artikel 89

Beregning af omkostninger ved forsyningspligt

1. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder finder, at udbud af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste som fastlagt i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt, jf. artikel 87, kan udgøre en urimelig byrde for udbydere af sådanne tjenester, som anmoder om kompensation, beregner de nationale tilsynsmyndigheder nettoomkostningerne herved.

De nationale tilsynsmyndigheder skal med henblik herpå:

a) beregne nettoomkostningerne ved den pågældende forsyningspligt, idet der tages hensyn til eventuelle markedsfordele, som en udbyder af en tilstrækkelig bredbåndsinternetad-

gangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste som fastsat i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt som fastsat i artikel 87 nyder godt af, jf. bilag VII, eller

b) anvende de nettoomkostninger ved varetagelse af forsyningspligt, der bestemmes ved en udpegningsmekanisme i overensstemmelse med artikel 86, stk. 4.

2. De regnskaber og oplysninger, der ligger til grund for beregningen af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. stk. 1, andet afsnit, litra a), kvalitetskontrolleres eller verificeres af den nationale tilsynsmyndighed eller en af de berørte parter uafhængig instans, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed. Resultaterne af omkostningsberegningen og kvalitetskontrollens konklusioner er offentligt tilgængelige.

Artikel 90

Finansiering af forsyningspligt

1. Såfremt de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af den i artikel 89 omhandlede nettoomkostningsberegning mener, at en udbyder pålægges en urimelig byrde, skal medlemsstaterne efter anmodning fra den pågældende udbyder beslutte at gøre en eller begge af følgende:

a) indføre en ordning, der på transparente vilkår giver den pågældende udbyder kompensation fra offentlige midler for de beregnede nettoomkostninger,

b) dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

2. Såfremt nettoomkostningerne deles i henhold til nærværende artikels stk. 1, litra b), fastlægger medlemsstaterne en deleordning, som forvaltes af den nationale tilsynsmyndighed eller af en af de begunstigede uafhængig instans under de nationale tilsynsmyndigheders tilsyn. Kun nettoomkostningerne som fastsat i henhold til artikel 89 ved forpligtelserne i artikel 84-87 kan finansieres.

Deleordningen skal overholde principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet, jf. principperne i bilag VII, del B. Medlemsstaterne kan vælge ikke at kræve bidrag fra virksomheder, hvis nationale omsætning er under en fastsat grænse.

Eventuelle udgifter i forbindelse med deling af omkostningerne ved forsyningspligt skal udskilles og anføres særskilt for hver virksomhed. Sådanne udgifter kan ikke pålægges eller afkræves virksomheder, der ikke udbyder tjenester i den medlemsstat, som har indført deleordningen.

Artikel 91

Gennemsigtighed

1. Hvis nettoomkostningerne ved forsyningspligt beregnes i overensstemmelse med artikel 89, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for beregning af nettoomkostninger, herunder oplysninger om den metode, der skal anvendes, er offentligt tilgængelige.

Såfremt en ordning til deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt som omhandlet i artikel 90, stk. 2, indføres, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for omkostningsdeling og godtgørelse af nettoomkostningerne er offentligt tilgængelige.

2. Med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggør de nationale tilsynsmyndigheder en årlig rapport med oplysninger om de beregnede omkostninger ved forsyningspligt med angivelse af alle involverede virksomheders bidrag, herunder eventuelle markedsmæssige fordele,

der kan være tilflydt den eller de pågældende virksomheder som følge af forsyningspligten, jf. artikel 84-87.

Artikel 92

Supplerende obligatoriske tjenester

Medlemsstaterne kan beslutte at stille tjenester ud over dem, der er omfattet af forsyningspligt som omhandlet i artikel 83-86, til rådighed for offentligheden på deres områder. I et sådanne tilfælde kan der ikke indføres en kompensationsordning, der omfatter bestemte virksomheder.

AFSNIT II

NUMMERRESSOURCER

Artikel 93

Nummerressourcer

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kontrollerer tildelingen af brugsrettigheder til alle nationale nummerressourcer og forvaltningen af de nationale nummerplaner, og at de stiller tilstrækkelige nummerressourcer til rådighed med henblik på udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres objektive, transparente og ikkediskriminerende procedurer for tildeling af brugsrettigheder til nationale nummerressourcer.

2. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan også tildele brugsrettigheder til nummerressourcer fra de nationale nummerplaner med henblik på levering af specifikke tjenester til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, forudsat at tilstrækkelige nummerressourcer gøres tilgængelige til at opfylde den nuværende og forudsigelige fremtidige efterspørgsel. Disse virksomheder skal vise deres evne til at forvalte nummerressourcerne og opfylde eventuelle relevante krav fastsat i henhold til artikel 94. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan suspendere yderligere tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer til sådanne virksomheder, hvis det påvises, at der er risiko for at udtømme nummerressourcerne.

For at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke vedtager BEREC senest den 21. juni 2020 efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for fælles kriterier for vurdering af evnen til at forvalte nummerressourcer og risikoen for at udtømme nummerressourcerne.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at nationale nummerplaner og -procedurer administreres således, at alle udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester og de virksomheder, der lever op til kriterierne i stk. 2, behandles lige. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at en virksomhed, som har fået tildelt brugsrettigheder til nummerressourcer, ikke diskriminerer andre udbydere af elektroniske kommunikationstjenester med hensyn til de nummerressourcer, der anvendes til at give adgang til deres tjenester.

4. Hver medlemsstat sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder stiller en serie af ikkegeografiske numre til rådighed, som kan bruges til at levere andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester på hele Unionens område, dog med forbehold af forordning (EU) nr. 531/2012 og artikel 97, stk. 2, i dette direktiv. Hvis brugsrettigheder til nummerressourcer er tildelt virksomheder, som ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i henhold til stk. 2, finder nærværende stykke anvendelse på de specifikke tjenester, til levering af hvilke brugsrettigheder er tildelt.

De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at de tilknyttede betingelser, der er anført i bilag I, del E, for brugsrettigheder til nummerressourcer, der anvendes til at levere tjenester uden for en medlemsstats landekode, og håndhævelsen af disse er lige så streng som de betingelser og den håndhævelse, der gælder for tjenester leveret inden for medlemsstatens landekode, i overensstemmelse med dette direktiv. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer også i overensstemmelse med artikel 94, stk. 6, at udbydere, der bruger nummerressourcer fra egen landekode i andre medlemsstater, overholder forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre nationale regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges. Denne forpligtelse berører ikke de pågældende medlemsstaters kompetente myndigheders håndhævelsesbeføjelser.

BEREC bistår på deres anmodning de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder med at koordinere deres aktiviteter med henblik på at sikre effektiv forvaltning af nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen.

For at fremme de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders overvågning af opfyldelse af kravene i dette stykke opretter BEREC en database over nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen. Med henblik herpå indberetter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder de relevante oplysninger til BEREC. I tilfælde, hvor den nationale tilsynsmyndighed ikke tildeler nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen, hører den kompetente myndighed, der er ansvarlig for tildeling eller forvaltning heraf, den nationale tilsynsmyndighed.

5. Medlemsstaterne sikrer, at »00« er standardpræfiks for internationale opkald. Der kan indføres eller opretholdes særordninger for brug af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester mellem områder, der støder op til hinanden på hver sin side af grænsen mellem medlemsstater.

Medlemsstater kan aftale at dele en fælles nummerplan for alle eller specifikke kategorier af numre.

Slutbrugerne, der er påvirket af sådanne ordninger eller aftaler, informeres fyldestgørende.

6. Med forbehold af artikel 106 fremmer medlemsstaterne, hvor det er teknisk muligt, trådløs provisionering for at gøre det lettere for slutbrugerne at skifte udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, især udbydere og slutbrugere af maskine-til-maskine-tjenester.

7. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale nummerplaner og alle senere tillæg og ændringer hertil offentliggøres, med hensynet til statens sikkerhed som eneste begrænsning.

8. Medlemsstaterne støtter harmoniseringen af særlige numre eller nummerserier i Unionen, hvor dette både får det indre marked til at fungere bedre og fremmer udviklingen af paneuropæiske tjenester. Hvis det er nødvendigt for at imødekomme uopfyldt grænseoverskridende eller paneuropæisk efterspørgsel efter nummerressourcer, vedtager Kommissionen under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse gennemførelsesretsakter om harmonisering af specifikke numre eller nummerserier.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 94

Procedure for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til nummerressourcer, tildeler de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er omfattet af en generel tilladelse, jf. artikel 12, med forbehold af artikel 13 og artikel 21, stk. 1, litra c), og

andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Brugsrettigheder til nummerressourcer tildeles gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer.

Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage disse rettigheder, og på hvilke betingelser.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer med en begrænset gyldighedsperiode, skal denne være rimelig for den pågældende tjeneste i betragtning af det forfulgte mål under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer hurtigst muligt efter modtagelsen af den fuldstændige ansøgning, og inden tre uger for så vidt angår nummerressourcer, der er afsat til særlige formål i henhold til den nationale nummerplan. Sådanne afgørelser offentliggøres.

4. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter høring af de interesserede parter i henhold til artikel 23 har besluttet, at brugsrettigheder til nummerressourcer af særlig økonomisk værdi skal tildeles efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder forlænge perioden på tre uger som omhandlet i stk. 3 med indtil tre uger.

5. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke begrænse det antal individuelle brugsrettigheder, der skal tildeles, undtagen hvor dette er nødvendigt for at sikre en effektiv anvendelse af nummerressourcerne.

6. Hvis brugsrettighederne til nummerressourcer omfatter ekstraterritorial brug heraf i Unionen i henhold til artikel 93, stk. 4, knytter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder specifikke betingelser til brugsrettighederne for at sikre, at alle de relevante nationale forbrugerbeskyttelsesregler og nationale lovgivninger vedrørende brug af nummerressourcer, der gælder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, overholdes.

På anmodning fra en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, hvor nummerressourcerne bruges, som kan påvise en overtrædelse af de relevante forbrugerbeskyttelsesregler eller nationale lovgivninger om brug af nummerressourcer i denne medlemsstat, håndhæver de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor brugsrettighederne til nummerressourcerne er blevet tildelt, de betingelser, som er tilknyttet i henhold til første afsnit i nærværende stykke, i overensstemmelse med artikel 30, herunder ved i alvorlige tilfælde at ophæve den rettighed til ekstraterritorial brug af nummerressourcer, der er tildelt den pågældende virksomhed.

BEREC fremmer og koordinerer udveksling af oplysninger mellem de forskellige involverede medlemsstaters kompetente myndigheder og sikrer en passende koordinering af arbejdet mellem dem.

7. Denne artikel finder også anvendelse, når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, jf. artikel 93, stk. 2.

Artikel 95

Afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer

Medlemsstaterne kan give de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer, som afspejler behovet for at sikre, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er ikkediskriminerende, transparente, objektivt begrundede og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til målene i artikel 3.

Artikel 96

Hotline for forsvundne børn og telefonrådgivning for børn

1. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere har gratis adgang til en tjeneste, der driver en hotline, hvor tilfælde med børn, der er forsvundet, kan indberettes. Denne hotline skal være til rådighed på nummer »116000«.

2. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere med handicap i videst mulig udstrækning kan benytte adgangstjenesterne under nummeret »116000«. Foranstaltninger, der træffes for at lette adgang til sådanne tjenester for slutbrugere med handicap, når de rejser i andre medlemsstater, baseres på overholdelse af relevante standarder eller specifikationer fastlagt i henhold til artikel 39.

3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at sikre, at den myndighed eller virksomhed, som er blevet tildelt nummeret »116000«, afsætter de nødvendige ressourcer til at drive hotlinen.

4. Medlemsstaterne og Kommissionen sikrer, at slutbrugerne informeres fyldestgørende om eksistensen og brugen af de tjenester, der ydes på numrene »116000«, og hvor det er hensigtsmæssigt »116111«.

Artikel 97

Adgang til numre og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvor det er økonomisk muligt, bortset fra de tilfælde, hvor den opkaldte slutbruger af kommercielle grunde har valgt at begrænse adgangen for parter, som foretager opkald fra bestemte geografiske områder, træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at slutbrugerne kan:

a) få adgang til og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, og
b) få adgang til alle numre, der udbydes i Unionen, uanset hvilken teknologi og hvilket udstyr operatøren anvender, herunder numrene i medlemsstaternes nationale nummerplaner og de internationale frikaldsnumre (UIFN).

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, i enkelttilfælde at spærre adgang til numre eller tjenester, når bedrageri eller misbrug gør det berettiget, og kræve, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i sådanne tilfælde tilbageholder relevante indtægter fra samtrafik eller andre tjenester.

AFSNIT III

SLUTBRUGERNES RETTIGHEDER

Artikel 98

Undtagelse for visse mikrovirksomheder

Med undtagelse af artikel 99 og 100, finder dette afsnit ikke anvendelse på mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de også udbyder andre elektroniske kommunikationstjenester.

Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugerne er informeret om en undtagelse i henhold til stk. 1, inden de indgår en aftale med en mikrovirksomhed, der er omfattet af sådan en undtagelse.

Artikel 99

Ikkediskrimination

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester må ikke anvende forskellige krav eller generelle betingelser for slutbrugernes adgang til eller brug af net eller tjenester af grunde, der vedrører slutbrugernes nationalitet, bopælssted eller hovedforretningssted medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet.

Artikel 100

Overholdelse af grundlæggende rettigheder

1. Nationale foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet skal overholde EU's charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«) og de generelle principper i EU-retten.

2. Alle foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet, der kan begrænse udøvelsen af de rettigheder eller frihedsrettigheder, der anerkendes ved chartret, må kun indføres, hvis de er fastsat ved lov og respekterer disse rettigheder eller frihedsrettigheder, er forholdsmæssigt afpassede, nødvendige og faktisk når mål af almen interesse, der er anerkendt af EU-retten, eller opfylder behovet for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i chartret og med EU-rettens generelle principper, herunder retten til effektive retsmidler og en retfærdig rettergang. Følgelig må sådanne foranstaltninger kun træffes under behørig hensyntagen til princippet om uskyldsformodning og retten til privatlivets fred. En forudgående, retfærdig og upartisk procedure skal garanteres, herunder den eller de berørte personers ret til at blive hørt, med forbehold af behovet for passende betingelser og proceduremæssige ordninger i behørigt begrundede hastetilfælde i overensstemmelse med chartret.

Artikel 101

Harmoniseringsniveau

1. Medlemsstaterne må ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser om beskyttelse af slutbrugere, som afviger fra artikel 102-115, herunder strengere eller lempeligere bestemmelser for at sikre et anderledes beskyttelsesniveau, medmindre andet fremgår af dette afsnit.

2. Senest den 21. december 2021 kan medlemsstaterne fortsat anvende strengere nationale bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, der afviger fra dem, der er fastsat i artikel 102-115, under forudsætning af at disse bestemmelser var i kraft den 20. december 2018, og at eventuelle begrænsninger vedrørende det indre markeds funktion, som følger heraf, står i et rimeligt forhold til målet om forbrugerbeskyttelse.

Medlemsstaterne underretter senest den 21. december 2019 Kommissionen om eventuelle nationale bestemmelser, der skal anvendes på grundlag af dette stykke.

Artikel 102

Oplysningskrav vedrørende aftaler

1. Inden en forbruger bindes af en aftale eller et tilsvarende tilbud, stiller udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, de oplysninger, der er omhandlet i artikel 5 og 6 i direktiv 2011/83/EU til rådighed og desuden de oplysninger, der er anført i bilag VIII til nærværende direktiv, i det omfang disse oplysninger vedrører en tjeneste, de udbyder.

Oplysningerne leveres på en klar og forståelig måde på et varigt medium som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2011/83/EU eller, hvis levering på et varigt medium ikke er mulig, i et dokument, der let kan downloades, og som gøres tilgængeligt af udbyderen. Udbyderen skal udtrykkeligt gøre forbrugeren opmærksom på, at dette dokument er tilgængeligt, og på vigtigheden af at downloade det med henblik på dokumentation, fremtidig reference og uændret gengivelse.

Oplysningerne leveres efter anmodning i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser.

2. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1, 3 og 5, leveres også til slutbrugere, der er mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

3. Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, forsyner forbrugerne med et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé. Dette resumé fastsætter de vigtigste elementer af oplysningskravene, jf. stk. 1. De vigtigste elementer omfatter som minimum:

a) udbyderens navn, adresse og kontaktoplysninger og, hvis de ikke er de samme, kontaktoplysninger for eventuelle klager
b) de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste
c) de respektive priser for at aktivere de elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer, hvor tjenesten leveres mod direkte kontant betaling
d) aftalens varighed og vilkår for fornyelse og opsigelse heraf
e) i hvilken grad produkter og tjenester er udformet til slutbrugere med handicap
f) for så vidt angår internetadgangstjenester et resumé af de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, litra d) og e), i forordning (EU) 2015/2120.

Senest den 21. december 2019 vedtager Kommissionen efter høring af BEREC gennemførelsesretsakter, der specificerer en skabelon til aftaleresumé, der skal anvendes af udbyderne til at opfylde deres forpligtelser i henhold til dette stykke.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Udbydere, der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, udfylder behørigt skabelonen til aftaleresumé med de nødvendige oplysninger og leverer aftaleresuméet gratis til forbrugere, forud for indgåelsen af aftalen, herunder aftaler om fjernsalg. Hvis det af objektive tekniske grunde ikke er muligt at levere aftaleresuméet på dette tidspunkt, skal det ske snarest muligt derefter, og aftalen træder i kraft, når forbrugeren har bekræftet sit samtykke efter modtagelse af aftaleresuméet.

4. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1 og 3, udgør en integrerende del af aftalen og må ikke ændres, medmindre andet udtrykkeligt aftales mellem de kontraherende parter.

5. Når internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester faktureres på grundlag af enten tids- eller mængdeforbrug, skal udbyderne heraf tilbyde forbrugerne mulighed for at overvåge og kontrollere brugen af hver af disse tjenester. Denne mulighed skal give adgang til rettidige oplysninger om forbruget af de tjenester, der indgår i abonnements- og prisvilkårene. Udbyderne skal navnlig underrette forbrugerne, inden enhver forbrugsgrænse, som fastsat af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder og medtaget i deres abonnements- og prisvilkår bliver nået, og når en tjeneste, der indgår i deres abonnements- og prisvilkår, er fuldt opbrugt.

6. Medlemsstaterne kan i deres nationale ret opretholde eller indføre bestemmelser for at forpligte udbyderne til at fremlægge supplerende oplysninger om forbrug og midlertidigt at forhindre yderligere brug af den pågældende tjeneste ud over en beløbs- eller mængdegrænse, der er fastlagt af den kompetente myndighed.

7. Det står medlemsstaterne frit for at opretholde eller indføre bestemmelser i deres nationale ret vedrørende aspekter, der ikke er omfattet af denne artikel, navnlig med henblik på at løse nye spørgsmål.

Artikel 103

Gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger

1. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at når udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester underlægger leveringen af disse tjenester betingelser og vilkår, offentliggøres de oplysninger, der er omhandlet i bilag IX på en klar, forståelig og maskinlæsbar måde og i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap, i overensstemmelse med EU-rettens krav om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser af alle sådanne udbydere eller af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed. Disse oplysninger skal ajourføres regelmæssigt. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte yderligere krav til, i hvilken form sådanne oplysninger skal offentliggøres. På anmodning meddeles disse oplysninger den kompetente myndighed og, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed inden offentliggørelse.

2. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at slutbrugere har gratis adgang til mindst ét uafhængigt sammenligningsværktøj, som gør dem i stand til at sammenligne og evaluere forskellige internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester og, hvor det er relevant, offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester med hensyn til

a) priser og takster for tjenester leveret mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger og
b) kvaliteten af de ydede tjenester, hvor der tilbydes et minimum af tjenestekvalitet, eller virksomheden skal offentliggøre sådanne oplysninger i henhold til artikel 104.

3. Sammenligningsværktøjet som omhandlet i stk. 2 skal:

a) være operationelt uafhængigt af udbydere af sådanne tjenester og derved sikre, at disse udbydere behandles lige i søgeresultaterne
b) klart oplyse, hvem der ejer og driver sammenligningsværktøjet
c) fastsætte klare og objektive kriterier, som sammenligningen baseres på
d) bruge et klart og utvetydigt sprog
e) levere præcise og ajourførte oplysninger med angivelse af tidspunktet for den seneste ajourføring

f) være åbent for enhver udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, der stiller de relevante oplysninger til rådighed, og omfatte en bred vifte af tilbud, der dækker en væsentlig del af markedet, og, såfremt de fremlagte oplysninger ikke giver et fuldstændigt billede af markedet, en tydelig erklæring herom, inden resultaterne vises
g) sørge for en effektiv procedure til indberetning af ukorrekte oplysninger
h) indebære mulighed for at sammenligne priser, takster og kvalitet af de ydede tjenester mellem tilbud, der er tilgængelige for forbrugerne, og, hvis medlemsstaterne kræver det, mellem disse tilbud og de standardtilbud, der er offentligt tilgængelige for andre slutbrugere.

Sammenligningsværktøjer, der opfylder kravene i litra a)- h), certificeres på anmodning af udbyderen af værktøjet af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder.

Tredjeparter har ret til gratis og i åbne dataformater at bruge de oplysninger, der offentliggøres af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, med henblik på at stille sådanne uafhængige sammenligningsværktøjer til rådighed.

4. Medlemsstaterne kan kræve, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller begge dele gratis udsender oplysninger af offentlig interesse til eksisterende og nye slutbrugere, hvor det er relevant, ved hjælp af samme midler, som virksomhederne sædvanligvis bruger til kommunikation med deres slutbrugere. I så fald leveres disse oplysninger af offentlig interesse af de relevante offentlige myndigheder i et standardiseret format og omfatter bl.a. følgende emner:

a) de mest gængse former for brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til at foretage ulovlige handlinger eller formidle skadeligt indhold, navnlig hvor dette kan skade respekten for andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder overtrædelser af databeskyttelsesrettighederne, ophavsretten og beslægtede rettigheder og de retlige konsekvenser heraf, og
b) midlerne til beskyttelse af den personlige sikkerhed, privatlivets fred og personoplysninger i forbindelse med brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester.

Artikel 104

Internetadgangstjenesters og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder kræve, at udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør omfattende, sammenlignelige, pålidelige, brugervenlige og ajourførte oplysninger for slutbrugerne om deres tjenesters kvalitet, i det omfang de kontrollerer mindst nogle elementer af nettet enten direkte eller som følge af en serviceleveranceaftale med det formål, og om foranstaltninger til sikring af samme adgangsmuligheder for slutbrugere med handicap. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder også kræve, at udbydere af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester skal meddele forbrugeren, hvis kvaliteten af de tjenester, som de udbyder, er afhængig af eventuelle eksterne faktorer såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse.

På anmodning meddeles disse oplysninger den nationale tilsynsmyndighed og, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder inden offentliggørelse.

Foranstaltningerne til at sikre tjenestekvaliteten skal være i overensstemmelse med forordning (EU) 2015/2120.

2. De nationale tilsynsmyndigheder specificerer i koordination med andre kompetente myndigheder under nøje hensyn til BEREC's retningslinjer, hvilke parametre for tjenesters kvalitet der skal måles, hvilke målemetoder der kan anvendes, hvilke oplysninger der skal offentliggøres, samt i hvilken form og på hvilken måde det skal ske, herunder om der skal være kvalitetscertificeringsordninger. De i bilag X omhandlede parametre, definitioner og målemetoder skal anvendes, hvis det er relevant.

Senest den 21. juni 2020 vedtager BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke og af bilag X, efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen, retningslinjer, der udspecificerer de relevante tjenestekvalitetsparametre, herunder parametre af relevans for slutbrugere med handicap, anvendelige målemetoder, oplysningernes indhold og offentliggørelsesform og kvalitetscertificeringsordninger.

Artikel 105

Aftalers varighed og opsigelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne og procedurerne for opsigelse af en aftale ikke er en hindring for skift af tjenesteudbyder, og at aftaler indgået mellem forbrugere og udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, ikke kræver en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.

Dette stykke finder ikke anvendelse på varigheden af aftaler om afbetaling, hvor forbrugeren i en selvstændig aftale har indvilliget i at betale udelukkende for etableringen af en fysisk forbindelse til især net med meget høj kapacitet gennem afdrag. En aftale om afbetaling med henblik på etablering af en fysisk forbindelse må ikke omfatte terminaludstyr, f.eks. en router eller et modem, og må ikke forhindre forbrugerne i at udøve deres rettigheder i henhold til denne artikel.

2. Stk. 1 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer som slutbrugere, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på disse bestemmelser.

3. Hvis det er fastsat i en aftale eller national ret, at en aftale med en begrænset varighed om elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af tjenester mellem maskiner, automatisk forlænges, sikrer medlemsstaten, at slutbrugeren efter en sådan forlængelse har ret til at opsige aftalen når som helst med højst en måneds varsel som fastsat af medlemsstaterne og uden at pådrage sig andre omkostninger end gebyret for at modtage tjenesten i opsigelsesperioden. Inden aftalen forlænges automatisk, skal udbyderne på en iøjnefaldende og rettidig måde og på et varigt medium oplyse slutbrugeren om ophøret af den aftalemæssige forpligtelse og om, hvordan aftalen opsiges. Desuden skal udbyderne samtidig give slutbrugeren rådgivning om den bedste pris for dens tjenester. Udbyderne skal desuden mindst en gang om året give slutbrugerne oplysninger om den bedste pris.

4. Slutbrugere har ret til at opsige deres aftale uden nogen yderligere omkostninger ved meddelelse om ændring i aftalevilkårene, der foreslås af udbyderen af offentligt tilgængelige elektroniske kommuni-

kationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de foreslåede ændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren, er af rent administrativ karakter og ingen negativ virkning har for slutbrugeren, eller er direkte pålagt ved EU-retten eller national ret.

Udbydere skal underrette slutbrugere med mindst en måneds varsel om enhver ændring i aftalevilkårene og skal samtidig underrette dem om deres ret til uden nogen yderligere omkostninger at opsige aftalen, hvis de ikke accepterer de nye vilkår. Retten til at opsige aftalen kan efter underretningen udnyttes inden for en måned, medlemsstaterne kan forlængedenne periode med op til yderligere tre måneder. Medlemsstaterne sikrer, at underretningen foregår på en klar og forståelig måde på et varigt medium.

5. Betydelige afvigelser, der er vedvarende eller regelmæssigt tilbagevendende, mellem den faktiske ydeevne af en elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en internetadgangstjeneste eller en nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, og den ydeevne, der er angivet i aftalen, betragtes som et grundlag for anvendelse af de retsmidler, der står til rådighed for forbrugeren i henhold til national ret, herunder retten til at opsige aftalen uden omkostninger.

6. Hvis slutbrugeren har ret til at opsige en aftale om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af aftaleperioden i henhold til dette direktiv eller andre bestemmelser i EU-retten eller national ret, skal slutbrugeren ikke betale anden kompensation end for det subsidierede terminaludstyr, som vedkommende beholder.

Hvis slutbrugeren beslutter at beholde terminaludstyr, der blev solgt sammen med aftalen, da den blev indgået, må en eventuel kompensation, der skal betales, ikke overstige dets værdi pro rata temporis som fastsat ved aftalens indgåelse eller den resterende del af serviceafgiften indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst.

Medlemsstaterne kan fastsætte andre metoder til beregning af kompensationen, forudsat at en sådan metode ikke fører til et kompensationsniveau, der overskrider det, der er beregnet i henhold til andet afsnit.

Udbyderen fjerner gratis eventuelle betingelser for brug af dette terminaludstyr på andre net på et tidspunkt, som medlemsstaterne angiver, og senest ved betaling af kompensationen.

7. For så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester, er de rettigheder, der er omhandlet i stk. 4 og 6, kun til gavn for slutbrugere, der er forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer.

Artikel 106

Udbyderskift og nummerportabilitet

1. I forbindelse med skift mellem udbydere af internetadgangstjenester forsyner de pågældende udbydere slutbrugeren med tilstrækkelige oplysninger før og under skiftet og sikrer, at internetadgangstjenesten fortsat er tilgængelig, medmindre det ikke er teknisk muligt. Den modtagende udbyder sikrer, at aktiveringen af internetadgangstjenesten finder sted inden for det kortest mulige tidsrum på den dato og inden for den tidsfrist, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille internetadgangstjenesten til rådighed på samme vilkår, indtil den modtagende udbyder aktiverer sin internetadgangstjeneste. Den tid, tjenesten er utilgængelig i forbindelse med skiftet, må ikke udgøre mere end én arbejdsdag.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at skiftet foregår effektivt og enkelt for slutbrugeren.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan har ret til at bevare deres numre på anmodning uafhængigt af, hvilken virksomhed der udbyder tjenesten, i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag VI, del C.

3. Når en slutbruger opsiger en aftale, skal medlemsstaterne sikre, at slutbrugeren kan bevare retten til portering af et nummer fra den nationale nummerplan til en anden udbyder i mindst en måned efter datoen for opsigelsen, medmindre slutbrugeren har givet afkald på denne ret.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at prissætningen mellem udbydere i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, og at der ikke opkræves nogen direkte gebyrer hos slutbrugerne.

5. Portering og derpå følgende aktivering af numre udføres inden for det kortest mulige tidsrum på den dato, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Slutbrugere, der har indgået en aftale om portering af et nummer til en ny udbyder, skal under alle omstændigheder have dette nummer aktiveret inden for en frist på én arbejdsdag fra den dato, der er aftalt med slutbrugeren. I tilfælde af fejl i porteringsprocessen genaktiverer den afgivende udbyder slutbrugerens nummer og de forbundne tjenester, indtil porteringen er gennemført. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret. Den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og porteringsprocessen, må under alle omstændigheder ikke udgøre mere end én arbejdsdag. Operatører, hvis adgangsnet eller -faciliteter anvendes af enten den afgivende eller den modtagende udbyder eller begge, skal sikre, at der ikke sker et tab af tjeneste, som vil forsinke skifte- og porteringsprocessen.

6. Den modtagende udbyder forestår skifte- og porteringsprocessen som omhandlet i stk. 1 og 5, og både den modtagende og den afgivende udbyder skal samarbejde i god tro. De skal ikke forsinke eller misbruge skifte- og porteringsprocessen, og de skal heller ikke portere numre eller skifte slutbrugere uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Slutbrugerens aftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet.

De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge detaljerne for skifte- og porteringsprocessen under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler, den tekniske gennemførlighed og behovet for at opretholde kontinuiteten i tjenesten til slutbrugeren. Dette indbefatter, hvor det er teknisk gennemførligt, et krav om, at porteringen skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. De nationale tilsynsmyndigheder træffer også passende foranstaltninger til sikring af, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt og beskyttes under hele skifte- og porteringsprocessen og ikke bliver genstand for skift til en anden udbyder mod deres vilje.

Afgivende udbydere skal på anmodning tilbagebetale eventuel resterende kredit til forbrugere, der anvender forudbetalte ydelser. Tilbagebetalingen må kun være underlagt et gebyr, hvis dette er fastsat i aftalen. Et eventuelt gebyr skal stå i et rimeligt forhold til og svare til de faktiske omkostninger, som den afgivende udbyder pådrager sig ved at yde tilbagebetalingen.

7. Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel, herunder forsinket portering eller misbrug af portering foretaget af eller på vegne af en udbyder.

8. Medlemsstaterne fastsætter regler for, at udbyderne skal yde kompensation til slutbrugerne på en let og rettidig måde i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel samt i tilfælde af forsinkelser i eller misbrug af porterings- og skifteprocessen og manglende tjeneste og aftale om installation.

9. Ud over de oplysninger, der kræves i henhold til bilag VIII, sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt om eksistensen af retten til kompensation, jf. stk. 7 og 8.

Artikel 107

Pakketilbud

1. Hvis en pakke med tjenester eller en pakke med tjenester og terminaludstyr, der tilbydes en forbruger, som minimum omfatter en internetadgangstjeneste eller en offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, finder artikel 102, stk. 3, artikel 103, stk. 1, artikel 105 og artikel 106, stk. 1, anvendelse på alle elementerne i pakken, herunder tilsvarende anvendelse på de elementer, der ellers ikke er omfattet af disse bestemmelser.

2. Hvis forbrugeren i henhold til EU-retten eller national ret i overensstemmelse med EU-retten har ret til at opsige et element i pakken, jf. stk. 1, inden udløbet af den fastsatte aftaleperiode på grund af manglende overensstemmelse med aftalen eller manglende levering, fastsætter medlemsstaterne, at forbrugeren har ret til at opsige aftalen med hensyn til alle elementerne i pakken.

3. Eventuelle abonnementer på supplerende tjenester eller terminaludstyr, der udbydes eller distribueres af den samme udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bevirker ikke, at den oprindelige varighed af aftalen, til hvilken der føjes sådanne tjenester eller sådant terminaludstyr, forlænges, medmindre forbrugeren udtrykkeligt accepterer noget andet, når den pågældende tegner abonnement på de supplerende tjenester eller det supplerende terminaludstyr.

4. Stk. 1 og 3 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

5. Medlemsstaterne kan også anvende stk. 1 for så vidt angår andre bestemmelser i dette afsnit.

Artikel 108

Tjenesternes tilgængelighed

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de talekommunikations- og internetadgangstjenester, der udbydes over offentlige elektroniske kommunikationsnet, i tilfælde af netsvigt som følge af katastrofesituationer eller i force majeure-situationer i videst muligt omfang stadig er tilgængelige. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af talekommunikationstjenester træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester og uafbrudt transmission af offentlige advarsler.

Artikel 109

Alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere af den i stk. 2 anførte tjeneste, herunder brugere af offentlige betalingstelefoner, gratis og uden at være nødsaget til at benytte nogen form for betalingsmiddel har adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer på det fælleseuropæiske alarmnummer »112« og på andre nationale alarmnumre, som medlemsstaterne eventuelt har fastlagt.

Medlemsstaterne fremmer adgangen til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer »112« fra elektroniske kommunikationsnet, der ikke er offentligt tilgængelige, men som gør det muligt

at foretage opkald til offentlige net, navnlig når virksomheden med ansvar for det pågældende net ikke tilbyder en alternativ og nem adgang til en beredskabstjeneste.

2. Medlemsstaterne sikrer efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og beredskabstjenester og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester, at udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, hvor disse tjenester giver slutbrugere mulighed for at foretage opkald til et nummer i en national eller international nummerplan, giver adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til den mest passende alarmcentral.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på. Sådanne alarmkommunikationer besvares og håndteres mindst lige så hurtigt og effektivt som alarmkommunikationer til det eller de nationale alarmnumre i lande, hvor sådanne numre stadig er i brug.

4. Senest den 21. december 2020 og derefter hvert andet år aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer »112«.

5. Medlemsstaterne sikrer, at adgang for slutbrugere med handicap til beredskabstjenesterne er mulig via alarmkommunikationer og svarer til, hvad der gælder for andre slutbrugere i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer passende foranstaltninger med det formål at sikre, at slutbrugere med handicap, når de rejser i en anden medlemsstat, har adgang til beredskabstjenesterne på lige fod med andre slutbrugere, hvor det er muligt uden forudgående registrering. Disse foranstaltninger skal tilstræbe at sikre interoperabilitet på tværs af medlemsstaterne og baseres i videst mulig udstrækning på europæiske standarder eller specifikationer fastlagt efter bestemmelserne i artikel 39. Sådanne foranstaltninger er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage yderligere krav for at forfølge målene i denne artikel.

6. Medlemsstaterne sikrer, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part stilles til rådighed for den mest passende alarmcentral, straks efter at alarmkommunikationen er etableret. Dette omfatter netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvor disse foreligger, lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner. Medlemsstaterne sikrer, at fremskaffelse og fremsendelse af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part er gratis for slutbrugeren og for alarmcentralen for så vidt angår samtlige alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112«. Medlemsstaterne kan udvide denne forpligtelse til at omfatte alarmkommunikationer til nationale alarmnumre. De kompetente tilsynsmyndigheder fastsætter om nødvendigt efter høring af BEREC kriterier for, hvor nøjagtige og pålidelige de lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stilles til rådighed, skal være.

7. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugerne informeres fyldestgørende om, at det fælles europæiske alarmnummer »112« findes, og om, hvordan det bruges, samt om dets tilgængelighedsfunktioner, bl.a. gennem initiativer, der specifikt er rettet mod personer, der rejser mellem medlemsstaterne, og slutbrugere med handicap. Disse oplysninger stilles til rådighed i tilgængelige formater, som er rettet mod forskellige typer af handicap. Kommissionen støtter og supplerer medlemsstaternes tiltag.

8. For at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« i medlemsstaterne vedtager Kommissionen efter høring af BEREC delegerede retsakter i henhold til artikel 117, der supplerer stk. 2, 5 og 6 i denne artikel, om nødvendige foranstaltninger til at sikre forenelighed, interoperabilitet, kvalitet, pålidelighed og kontinuitet i alarmkommunikationer i Unionen for så vidt angår løsninger for lokaliseringsoplysninger vedrørende den kaldende part, adgang

for slutbrugere med handicap og omdirigering til den mest passende alarmcentral. Den første af sådanne delegerede retsakter vedtages senest den 21. december 2022.

Disse delegerede retsakter vedtages, uden at det indskrænker eller har nogen indvirkning på tilrettelæggelsen af beredskabstjenester, der forbliver under medlemsstaternes enekompetence.

BEREC skal vedligeholde en database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E. 164-numre for at sikre, at de er i stand til at kontakte hinanden fra den ene medlemsstat til den anden, hvis andre organisationer ikke vedligeholder en sådan database.

Artikel 110

Offentligt varslingssystem

1. Senest den 21. juni 2022 sikrer medlemsstaterne, at der, når offentlige varslingssystemer om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer er etableret, udsendes offentlige advarsler af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til de berørte slutbrugere.

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne fastsætte, at offentlige advarsler udsendes via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end de i stk. 1 omhandlede og radio- og tv-transmissionstjenester, eller via en mobilapplikation, der anvender en internetadgangstjeneste, forudsat at det offentlige varslingssystem er lige så effektivt med hensyn til dækning og kapacitet til at nå ud til slutbrugere, herunder dem, som kun midlertidigt opholder sig i det pågældende område, og at det tager nøje hensyn til BEREC's retningslinjer. Offentlige advarsler skal nemt kunne modtages af slutbrugerne.

Senest den 21. juni 2020 og efter høring af myndighederne med ansvar for alarmcentraler offentliggør BEREC retningslinjer for, hvordan det vurderes, om effektiviteten af offentlige varslingssystemer i henhold til dette stykke svarer til effektiviteten af systemerne i henhold til stk. 1.

Artikel 111

Lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder præciserer de krav, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, for at sikre, at slutbrugere med handicap:

a) har en adgang til elektroniske kommunikationstjenester, herunder de dertil hørende aftalemæssige oplysninger i henhold til artikel 102, der svarer til, hvad der gælder for størsteparten af slutbrugerne, og
b) i lighed med størsteparten af slutbrugerne kan vælge virksomheder og tjenester.

2. Når medlemsstaterne træffer de i stk. 1 nævnte foranstaltninger, tilskynder de til overholdelse af de relevante standarder eller specifikationer, som er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 112

Nummeroplysningstjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler numre fra en nummerplan, som led i udbuddet af offentligt tilgængelige nummeroplysningstjenester og telefonbøger imødekommer enhver rimelig anmodning om at stille relevante oplysninger til rådighed i nærmere aftalt form og på fair, objektive, omkostningsbaserede og ikkediskriminerende vilkår.

2. De nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer slutbrugeres adgang i forbindelse med nummeroplysningstjenester i henhold til artikel 61. Sådanne forpligtelser og betingelser skal være objektive, rimelige, ikkediskriminerende og transparente.

3. Medlemsstaterne må ikke opretholde nogen reguleringsbegrænsninger, der forhindrer slutbrugerne i én medlemsstat i at få direkte adgang til nummeroplysningstjenesten i en anden medlemsstat via taleopkald eller SMS, og de skal træffe foranstaltninger for at sikre denne adgang i henhold til artikel 97.

4. Nærværende artikel gælder, i det omfang andet ikke er fastsat i EU-retten om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, særlig artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.

Artikel 113

Interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv

1. Medlemsstaterne sikrer i overensstemmelse med bilag XI interoperabilitet for det deri omhandlede udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv.

2. Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger for at sikre interoperabilitet for andre forbrugerradiomodtagere og samtidig begrænse indvirkningen på markedet for radiomodtagere af lav værdi og sørge for, at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på produkter, hvor en radiomodtager er rent accessorisk, f.eks. smartphones, og udstyr, der anvendes af radioamatører.

3. Medlemsstaterne tilskynder udbydere af digitale tv-tjenester til i relevant omfang at sikre, at det digitale tv-udstyr, som de leverer til deres slutbrugere, er interoperabelt, således at det digitale tv-udstyr, hvor det er teknisk muligt, er genanvendeligt hos andre udbydere af digitale tv-tjenester.

Med forbehold af artikel 5, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU ([47]) sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne efter opsigelse af deres aftale har mulighed for at returnere det digitale tv-udstyr ved hjælp af en gratis og nem proces, medmindre udbyderen godtgør, at det er fuldt interoperabelt med digitale tv-tjenester fra andre udbydere, herunder dem, som slutbrugeren har skiftet til.

Digitalt tv-udstyr, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller med dele heraf, anses for at opfylde kravet om interoperabilitet, således som det er fastsat i det andet afsnit, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

Artikel 114

Must carry-forpligtelser

1. Medlemsstaterne kan pålægge virksomheder inden for deres jurisdiktion, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der anvendes til transmission af radio- og tv-kanaler til offentligheden, en rimelig must carry-forpligtelse for så vidt angår bestemte radio- og tv-kanaler samt relaterede supplerende tjenester, navnlig tilgængelighedstjenester for at sikre slutbrugere med handicap behørig adgang og data, som understøtter internetforbundne tv-tjenester og EPG'er, hvis et betydeligt antal slutbrugere af sådanne net og tjenester anvender dem som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-kanaler. En sådan forpligtelse pålægges udelukkende, hvis det er nødvendigt for at opfylde målsætninger i almenhedens interesse, som er klart defineret af den enkelte medlemsstat, og forpligtelsen skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål og være transparent.

2. Medlemsstaterne tager de i stk. 1 omhandlede forpligtelser op til revurdering senest den … 21. december 2019 og derefter hvert femte år, medmindre medlemsstaterne har gennemført en sådan revurdering inden for de foregående fire år.

3. Hverken stk. 1 i denne artikel eller artikel 59, stk. 2, indskrænker medlemsstaternes ret til eventuelt at fastsætte en passende godtgørelse for så vidt angår foranstaltninger, der træffes i medfør af denne artikel, idet det sikres, at der under lignende omstændigheder ikke finder diskrimination sted i behandlingen af udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. I tilfælde, hvor der er fastsat godtgørelse, skal medlemsstaterne sikre, at forpligtelsen til at betale godtgørelse er klart fastsat i national ret, herunder kriterierne for beregning af en sådan godtgørelse, hvis det er relevant. Medlemsstaterne skal også sikre, at den anvendes på en forholdsmæssig og transparent måde.

Artikel 115

Udbud af yderligere faciliteter

1. Uden at det berører bestemmelserne i artikel 88, stk. 2, sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge alle udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, at stille alle eller en del af de i bilag VI, del B, anførte yderligere faciliteter gratis til rådighed i den udstrækning, det er teknisk muligt, samt alle eller en del af de i bilag VI, del A, anførte yderligere faciliteter.

2. Ved anvendelse af stk. 1 kan medlemsstaterne gå ud over listen over yderligere faciliteter i bilag VI, del A og B, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

3. En medlemsstat kan, hvis den efter at have taget hensyn til alle berørte parters synspunkter finder, at der er tilstrækkelig adgang til disse faciliteter, vælge ikke at anvende kravene i stk. 1 på hele sit område eller en del heraf.

Artikel 116

Tilpasning af bilag

Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i henhold til artikel 117 om ændring af bilag V, VI, IX, X og XI for at tage hensyn til den tekniske og sociale udvikling eller ændringer i markedsefterspørgslen.

DEL IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 117

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.

2. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede beføjelse til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den 20. december 2018. Kommissionen udarbejder senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden en rapport om delegationen af beføjelser. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.

3. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.

4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016.

5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.

6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 75, 109 og 116 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 118

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg (»Kommunikationsudvalget«). Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

2. For så vidt angår de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i artikel 28, stk. 4, andet afsnit, bistås Kommissionen af Frekvensudvalget, der er nedsat i henhold til artikel 3, stk. 1, i beslutning nr. 676/2002/EF. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011.

Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.

4. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse, jf. dennes artikel 8.

Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.

Artikel 119

Informationsudveksling

1. Kommissionen giver Kommunikationsudvalget alle relevante oplysninger om resultatet af de møder, der med jævne mellemrum holdes med repræsentanter for netoperatører, tjenesteudbydere, brugere, forbrugere, producenter og fagforeninger samt tredjelande og internationale organisationer.

2. Kommunikationsudvalget fremmer under hensyntagen til Unionens politik inden for elektronisk kommunikation udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og Kommissionen om status og udvikling inden for regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Artikel 120

Offentliggørelse af oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at ajourførte oplysninger om gennemførelsen af dette direktiv gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle berørte parter har let adgang til disse oplysninger. De offentliggør en meddelelse i deres officielle tidende om, hvordan og hvor oplysningerne offentliggøres. Den første af sådanne meddelelser offentliggøres inden den 21. december 2020, og derefter offentliggøres der en meddelelse, hvor oplysningerne i den første meddelelse ændres.

2. Medlemsstaterne sender Kommissionen en kopi af disse meddelelser, når de offentliggøres. Kommissionen videregiver i givet fald oplysningerne til Kommunikationsudvalget.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle relevante oplysninger om rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer, afgifter og afgørelser i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter offentliggøres og ajourføres på passende vis, så alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.

4. Hvis oplysningerne i stk. 3, navnlig oplysninger om vilkår og procedurer for tilladelse til at installere faciliteter, føres af andre instanser, træffer den kompetente myndighed under hensyntagen til de dermed forbundne omkostninger alle rimelige foranstaltninger for at oprette en brugervenlig oversigt over disse oplysninger, herunder oplysninger om de respektive kompetente statslige niveauer og deres myndigheder, med henblik på at lette ansøgningerne om tilladelse til at installere faciliteter.

5. Medlemsstaterne sikrer, at der offentliggøres oplysninger om de særlige forpligtelser, der pålægges virksomhederne i henhold til dette direktiv, med angivelse af det specifikke produkt og den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. Med forbehold af behovet for at beskytte kommerciel fortrolighed, sikrer de, at ajourførte oplysninger gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.

6. Medlemsstaterne giver Kommissionen de oplysninger, de har offentliggjort i henhold til stk. 5. Kommissionen stiller disse oplysninger til rådighed i lettilgængelig form og videregiver dem til Kommunikationsudvalget, når det er relevant.

Artikel 121

Underretning og overvågning

1. De nationale tilsynsmyndigheder meddeler senest den 21. december 2020 samt umiddelbart efter eventuelle ændringer Kommissionen navnene på de virksomheder, der er udpeget til at varetage forsyningspligten i henhold til artikel 85, stk. 2, artikel 86 eller artikel 87.

2. De nationale tilsynsmyndigheder underretter Kommissionen om, hvilke virksomheder der i henhold til dette direktiv er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de pålægges i medfør af direktivet. Enhver ændring, der har betydning for de forpligtelser, der pålægges virksomheder, eller hvilke virksomheder der er omfattet af dette direktiv, skal straks meddeles Kommissionen.

Artikel 122

Revisionsprocedurer

1. Senest den 21. december 2025 og hvert femte år derefter undersøger Kommissionen, hvorledes dette direktiv fungerer, og aflægger beretning herom til Europa-Parlamentet og Rådet.

Disse undersøgelser evaluerer navnlig indvirkningen på markedet af artikel 61, stk. 3, og artikel 76, 78 og 79, og hvorvidt forhånds- og andre interventionsbeføjelser i medfør af dette direktiv er tilstrækkelige til at give de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at bekæmpe konkurrencefjendtlige oligopolistiske markedsstrukturer og sikre, at konkurrencen på markederne for elektronisk kommunikation fortsat blomstrer til gavn for slutbrugerne.

Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne om oplysninger, som stilles til rådighed uden unødig forsinkelse.

2. Senest den 21. december 2025 og hvert femte år derefter tager Kommissionen forsyningspligtens omfang op til nyvurdering navnlig med henblik på at foreslå Europa-Parlamentet og Rådet, at omfanget ændres eller omdefineres.

Nyvurderingen foretages på grundlag af den samfundsmæssige, økonomiske og teknologiske udvikling, idet der bl.a. tages hensyn til mobilitet og transmissionshastighed under hensyn til den fremherskende teknologi, der anvendes af flertallet af slutbrugerne. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om resultatet af denne nyvurdering.

3. BEREC afgiver senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år en udtalelse om den nationale gennemførelse af den generelle tilladelse, dens funktion og indvirkningen på det indre markeds funktion.

Kommissionen kan under nøje hensyntagen til udtalelsen fra BEREC offentliggøre en rapport om anvendelsen af del I, afsnit II, kapitel II, og bilag I og kan fremsætte et lovgivningsforslag om ændring af disse bestemmelser, hvis den finder det nødvendigt for at afhjælpe hindringer for et velfungerende indre marked.

Artikel 123

Særlig revisionsprocedure vedrørende slutbrugernes rettigheder

1. BEREC overvåger markedsudviklingen og den teknologiske udvikling med hensyn til de forskellige typer af elektroniske kommunikationstjenester og offentliggør senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år eller efter begrundet anmodning fra mindst to af sine medlemsstater en udtalelse om denne udvikling og dens indvirkning på anvendelsen af afsnit III i del III.

I denne udtalelse vurderer BEREC, i hvilket omfang afsnit III i del III opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3. Udtalelsen skal navnlig tage hensyn til anvendelsesområdet for afsnit III i del III for så vidt angår de omfattede typer af elektroniske kommunikationstjenester. Som grundlag for udtalelsen analyserer BEREC navnlig:

a) i hvilket omfang slutbrugere af alle elektroniske kommunikationstjenester er i stand til at foretage frie og kvalificerede valg, herunder på grundlag af fuldstændige aftalemæssige oplysninger, og er i stand til nemt at skifte udbyder af elektroniske kommunikationstjenester
b) i hvilket omfang en eventuel mangel på de i litra a) omhandlede muligheder har resulteret i markedsforvridning eller skade for slutbrugerne

c) i hvilket omfang effektiv adgang til beredskabstjenester er væsentligt truet, navnlig som følge af øget brug af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, af manglende interoperabilitet eller den teknologiske udvikling
d) de sandsynlige omkostninger ved potentielle justeringer af forpligtelserne i afsnit III i del III eller indvirkning på innovation for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

2. Kommissionen offentliggør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse en rapport om anvendelsen af afsnit III i del III og forelægger i givet fald et lovgivningsforslag om ændring af afsnit III, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at de mål, der er fastsat i artikel 3, fortsat opfyldes.

Artikel 124

Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den 21. december 2020 de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

Medlemsstaterne anvender disse love og bestemmelser fra den 21. december 2020.

Disse love og administrative bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De skal også indeholde oplysning om, at henvisninger i gældende love og administrative bestemmelser til de direktiver, der ophæves ved dette direktiv, gælder som henvisninger til dette direktiv. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen og træffer bestemmelse om affattelsen af den nævnte oplysning.

2. Uanset stk. 1 i denne artikel finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra den 20. december 2018, hvor harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnet og -tjenester. For så vidt angår radiofrekvensbånd, for hvilke harmoniserede betingelser ikke er fastsat den 20. december 2018, finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra datoen for vedtagelsen af de tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Uanset stk. 1 i nærværende artikel anvender medlemsstaterne de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme artikel 54 fra den 31. december 2020.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste bestemmelser i national ret, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 125

Ophævede direktiver

Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF, som fremgår af listen i bilag XII, del A, ophæves med virkning fra den 21. december 2020, uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne.

Artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012/EU ophæves med virkning fra den 21. december 2020.

Henvisninger til de ophævede direktiver gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag XII.

Artikel 126

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 127

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 11. december 2018.

På Europa-Parlamentets vegne

A. TAJANI

Formand

På Rådets vegne

J. BOGNER-STRAUSS

Formanden

([1]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56.

([2]) EUT C 207 af 30.6.2017, s. 87.

([3]) Europa-Parlamentets holdning af 14.11.2018 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 4.12.2018.

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7).

([5]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21).

([6]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33).

([7]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51).

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37).

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009 af 25. november 2009 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og dens støttekontor (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 1).

([10]) EUT C 77 af 28.3.2002, s. 1.

([11]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU af 16. april 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (EUT L 153 af 22.5.2014, s. 62).

([13]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

([14]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og forordning (EU) nr. 531/2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1).

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

([16]) Domstolens dom af 26. april 1988, Bond van Adverteerders m.fl. mod den nederlandske stat, sag C-352/85, ECLI: EU:C:1988:196.

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2015 af 29. april 2015 om typegodkendelseskrav for indførelse af et køretøjsmonteret eCall-system, der er baseret på 112-tjenesten, og om ændring af direktiv 2007/46/EF (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 77).

([18]) Kommissionens forordning (EU) nr. 305/2013 af 26. november 2012 om supplering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU for så vidt angår harmoniseret tilrådighedsstillelse af et interoperabelt EU-dækkende eCall-system (EUT L 91 af 3.4.2013, s. 1).

([19]) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU af 14. marts 2012 om indførelse af et flerårigt radiofrekvenspolitikprogram (EUT L 81 af 21.3.2012, s. 7).

([20]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012 af 13. juni 2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (omarbejdning) (EUT L 172 af 30.6.2012, s. 10).

([21]) Navnlig Domstolens dom af 16. oktober 2012, Europa-Kommissionen mod Republikken Østrig, Sag C 614/10, ECLI; EU:C:2012:631.

([22]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (EUT L 155 af 23.5.2014, s. 1).

([23]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6).

([24]) Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen) (EUT L 108 af 24.4.2002, s. 1).

([25]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors information (EUT L 345 af 21.12.2003, s. 90).

([26]) Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

([27]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 63).

([28]) Kommissionens afgørelse 2002/622/EF af 26. juli 2002 om nedsættelse af en frekvenspolitikgruppe (EUT L 198 af 27.7.2002, s. 49).

([29]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (EUT L 96 af 29.3.2014, s. 79).

([30]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/35/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse på markedet af elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser (EUT L 96 af 29.3.2014, s. 357).

([31]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 af 6. juli 2016 om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles sikkerhedsniveau for net- og informationssystemer i hele Unionen (EUT L 194 af 19.7.2016, s. 1).

([32]) Rådets henstilling 1999/519/EF af 12. juli 1999 om begrænsning af befolkningens eksponering for elektromagnetiske felter (0 Hz-300 GHz) (EUT L 199 af 30.7.1999, s. 59).

([33]) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899 af 17. maj 2017 om anvendelsen af 470-790 MHz-frekvensbåndet i Unionen (EUT L 138 af 25.5.2017, s. 131).

([34]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (direktiv om elektronisk handel) (EUT L 178 af 17.7.2000, s. 1).

([35]) Kommissionens henstilling 2005/698/EF af 19. september 2005 om opsplitning af regnskaber og omkostningsregnskabssystemer i henhold til rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation (EUT L 266 af 11.10.2005, s. 64).

([36]) Kommissionens henstilling 2013/466/EU af 11. september 2013 om sammenhængende forpligtelser vedrørende ikkediskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd (EUT L 251 af 21.9.2013, s. 13).

([37]) Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EUT L 95 af 21.4.1993, s. 29).

([38]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64).

([39]) Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 249 af 17.9.2002, s. 21).

([40]) EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

([41]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

([42]) EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

([43]) Kommissionens direktiv 2008/63/EF af 20. juni 2008 om konkurrence på markederne for teleterminaludstyr (EUT L 162 af 21.6.2008, s. 20).

([44]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 af 11. december 2018 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og Agenturet for Støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1211/2009 (se side 1 i denne EUT).

([45]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013 af 21. maj 2013 om Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 460/2004 (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 41).

([46]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet og om ophævelse af afgørelse nr. 661/2010/EU (EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1).

([47]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38).

BILAG I

LISTE OVER VILKÅR, SOM KAN KNYTTES TIL GENERELLE TILLADELSER, BRUGSRETTIGHEDER TIL RADIOFREKVENSER OG BRUGSRETTIGHEDER TIL NUMMERRESSOURCER

Dette bilag indeholder en udtømmende liste over de vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del A), elektroniske kommunikationsnet (del B), elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del C), brugsrettigheder til radiofrekvenser (del D) og brugsrettigheder til nummerressourcer (del E).

A. Generelle vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser

1. Administrationsgebyrer i overensstemmelse med artikel 16.
2. Beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, der er specifik for den elektroniske kommunikationssektor, i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.
3. Oplysninger, som skal fremlægges som led i en anmeldelsesprocedure i henhold til artikel 12 og til andre formål som anført i artikel 21.

4. Kompetente nationale myndigheders mulighed for lovlig aflytning i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.
5. Betingelser for brug til meddelelser fra offentlige myndigheder til offentligheden med det formål at advare mod overhængende farer og afbøde følgerne af større katastrofer.
6. Betingelser for brug i tilfælde af omfattende katastrofer eller nationale nødsituationer med henblik på at sikre kommunikationen mellem beredskabstjenester og myndigheder.
7. Andre adgangsforpligtelser end de i artikel 13 omhandlede, der gælder virksomheder, der udbyder elektroniske net eller tjenester.
8. Foranstaltninger, hvis formål er at sikre overholdelse af de i artikel 39 omhandlede standarder eller specifikationer.
9. Transparensforpligtelser for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet i overensstemmelse med målene og principperne i artikel 3 og, hvor det er nødvendigt og rimeligt, adgang for de kompetente myndigheder til de oplysninger, de har brug for til at kontrollere offentliggørelsens korrekthed.

B. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet

1. Samtrafik mellem net i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Must carry-forpligtelse i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Foranstaltninger i overensstemmelse med EU-retten til beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetisk stråling fra elektroniske kommunikationsnet, idet der tages størst muligt hensyn til henstilling 1999/519/EF.
4. Opretholdelse af de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet i overensstemmelse med dette direktiv, herunder vilkår for at forhindre elektromagnetisk interferens mellem elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i overensstemmelse med direktiv 2014/30/EU.
5. Sikring af offentlige net mod ulovlig adgang i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.
6. Vilkår for brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i direktiv 2014/53/EU, hvor en sådan brug ikke er gjort afhængig af tildeling af individuel brugsrettigheder, jf. artikel 46, stk. 1, og artikel 48 i nærværende direktiv.

C. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester

1. Interoperabilitet mellem tjenester i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Slutbrugeres adgang til numre fra den nationale nummerplan, UIFN-numre og, hvor det er teknisk og økonomisk gennemførligt, fra andre medlemsstaters nummerplaner samt vilkår i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Regler om forbrugerbeskyttelse, som gælder specifikt for den elektroniske kommunikationssektor.
4. Begrænsninger i forbindelse med transmission af ulovligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2000/31/EF og begrænsninger i forbindelse med transmission af skadeligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2010/13/EU.

D. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Forpligtelse til at yde en tjeneste eller anvende en type teknologi inden for rammerne af artikel 45, herunder, hvor det er passende, krav vedrørende tjenesters dækning og kvalitet.
2. Faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Tekniske og operationelle vilkår, der er nødvendige for at undgå skadelig interferens og for beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages størst muligt hensyn

til henstilling 1999/519/EF, når sådanne vilkår er forskellige fra dem, som indgår i den generelle tilladelse.
4. Maksimal varighed i overensstemmelse med artikel 49 med forbehold af eventuelle ændringer i den nationale frekvensplan.
5. Overdragelse eller udlejning af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv.
6. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 42.
7. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet i forbindelse med udstedelse eller fornyelse af en tilladelse inden udstedelsen af tilladelsen eller, hvor det er relevant, indkaldelsen af ansøgninger om brugsrettigheder.
8. Forpligtelser til at samle eller dele radiofrekvenser eller tillade adgang til radiofrekvenser for andre brugere i bestemte regioner eller på nationalt plan.
9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af radiofrekvensbånd.
10. Forpligtelser, der specifikt vedrører brug af radiofrekvensbånd til forsøgsformål.

E. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til nummerressourcer

1. Angivelse af, hvilken tjeneste nummeret skal bruges til, herunder eventuelle krav i tilknytning til udbuddet af denne tjeneste og, for at undgå, at der opstår tvivl, takstprincipper og maksimumspriser for bestemte nummerserier for at sikre beskyttelse af forbrugerne i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, litra d).
2. Faktisk og effektiv udnyttelse af nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Nummerportabilitetskrav i overensstemmelse med dette direktiv.
4. Pligt til at stille offentlige telefonbogsoplysninger om slutbrugere til rådighed som foreskrevet i artikel 112.
5. Maksimal gyldighedsperiode i overensstemmelse med artikel 94 med forbehold af eventuelle ændringer af den nationale nummerplan.
6. Overdragelse af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv, herunder ethvert vilkår om at brugsrettigheden til et nummer er bindende for alle virksomheder, til hvem rettighederne overdrages.
7. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 95.
8. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet under en konkurrencepræget eller sammenlignede udvælgelsesprocedure.
9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af numre.
10. Forpligtelser vedrørende ekstraterritorial anvendelse af numre inden for Unionen for at sikre overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre nummerrelaterede regler i andre medlemsstater end landekodens medlemsstat.

BILAG II

BETINGELSER FOR ADGANG TIL DIGITALE TV- OG RADIOTJENESTER, DER SENDES TIL SEERE OG LYTTERE I UNIONEN

Del I:

Betingelser for anvendelse af adgangsstyringssystemer i overensstemmelse med artikel 62, stk. 1

I forbindelse med adgangsstyring for digitale tv- og radiotjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 62 sikre, at følgende betingelser finder anvendelse uanset transmissionsform:

a) alle operatører af adgangsstyringstjenester, der tilbyder adgang til digitale tv- og radiotjenester, og hvis adgangsstyringstjenester radio- og tv-selskaberne er afhængige af for at nå ud til en gruppe potentielle seere eller lyttere, skal uanset transmissionsform:

   - på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og i overensstemmelse med Unionens konkurrenceret tilbyde alle radio- og tv-selskaber tekniske tjenester, der gør det muligt for seere eller lyttere at modtage radio- og tv-selskabernes digitale transmissioner ved hjælp af dekodere, der administreres af operatørerne, og overholde Unionens konkurrenceret

   - føre særskilte regnskaber for deres aktiviteter som udbydere af adgangsstyring

b) når indehavere af den industrielle ejendomsret til adgangsstyringsprodukter og -systemer giver licens til fabrikanter af forbrugsudstyr, skal det ske på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår. Når der gives licens, hvor der skal tages hensyn til tekniske og handelsmæssige faktorer, kan rettighedshaverne ikke opstille betingelser, der forbyder eller på anden måde forhindrer, at selve produktet udstyres med:

   - enten en standardiseret grænseflade, der giver mulighed for forbindelse med flere andre adgangsstyringssystemer

   - eller særligt udstyr til et andet adgangsstyringssystem, forudsat at licensmodtageren opfylder de relevante rimelige bestemmelser, som for dennes vedkommende garanterer sikkerheden for de transaktioner, der udføres af operatører af adgangsstyring.

Del II:

Andre faciliteter, som kan underlægges betingelser i henhold til artikel 61, stk. 2, litra d)

a) adgang til API'er

b) adgang til (EPG).

BILAG III

KRITERIER FOR FASTSÆTTELSE AF ENGROSTERMINERINGSTAKSTER FOR TALEOPKALD

Principper, kriterier og parametre for fastsættelse af engrostermineringstakster for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder som omhandlet i artikel 75, stk. 1:

a) takster skal bygge på dækning af en effektiv operatørs omkostninger. Vurderingen af de faktiske omkostninger skal bygge på aktuelle kostpriser. Metoden til beregning af de faktiske omkostninger skal bygge på en bottom-up-model, hvor der anvendes langsigtede trafikafhængige meromkostninger ved at yde tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart
b) de relevante meromkostninger ved tjenesten til engrosterminering af taleopkald skal fastsættes gennem forskellen mellem de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der tilbyder et fuldt

udbud af tjenester, og de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der ikke tilbyder en tjeneste til engrosterminering af taleopkald til tredjemand

c) kun de trafikrelaterede omkostninger, som ville være undgået, såfremt der ikke blev udbudt en tjeneste til engrosterminering af taleopkald, skal indgå i opgørelsen af den relevante meromkostning ved terminering

d) omkostninger i forbindelse med yderligere netkapacitet skal kun medregnes, i det omfang de skyldes behovet for at øge kapaciteten med det formål at håndtere yderligere trafik, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald

e) afgifter på radiofrekvenser skal ikke medregnes i meromkostningen ved mobilterminering

f) der skal kun medregnes de engroshandelsomkostninger, som er direkte forbundet med udbud af tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart

g) alle fastnetoperatører skal anses for at udbyde tjenester til terminering af taleopkald til samme enhedspris som en effektiv operatør, uanset deres størrelse

h) mindstestørrelsen for et effektivt net skal fastsættes til en markedsandel på mindst 20 % for mobilnetoperatører

i) økonomisk afskrivning skal anvendes som den relevante afskrivningsmetode, og

j) valget af teknologi for det modellerede net skal være fremadrettet, baseret på et IP-kernenet og tage hensyn til de forskellige teknologier, der sandsynligvis vil blive anvendt i gyldighedsperioden for den maksimale takst. For fastnet skal opkald udelukkende anses for at være pakkekoblede.

BILAG IV

KRITERIER FOR VURDERING AF TILBUD OM SAMINVESTERING

Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer et tilbud om saminvestering i henhold til artikel 76, stk. 1, skal de kontrollere, at mindst følgende kriterier er opfyldt. De nationale tilsynsmyndigheder kan overveje yderligere kriterier, for så vidt de er nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen:

a) Enhver virksomhed skal under hele levetiden for det net, der opføres inden for rammerne af et saminvesteringstilbud, have adgang til saminvesteringstilbuddet på ikkediskriminerende vilkår. I tilbuddet kan virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, inkludere rimelige betingelser vedrørende en virksomheds finansielle kapacitet, så potentielle medinvestorer f.eks. skal kunne vise, at de er i stand til at foretage trinvise betalinger, som danner grundlag for planlægningen af udrulningen, accept af en strategisk plan, som danner grundlag for udarbejdelse af udrulningsplaner på mellemlang sigt, osv.

b) Saminvesteringstilbuddet skal være transparent:

— tilbuddet er tilgængeligt og let at finde på webstedet for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition

— de fulde, detaljerede vilkår skal gøres tilgængelige for potentielle tilbudsgivere, der har tilkendegivet interesse, uden unødig forsinkelse, herunder saminvesteringsaftalens retlige form og, hvor det er relevant, hensigtserklæringen om reglerne for styring af saminvesteringsorganet, og

— forløbet, såsom køreplanen for oprettelsen og udviklingen af saminvesteringsprojektet, skal fastlægges på forhånd, eventuelle medinvestorer skal modtage en tydelig forklaring på skrift, og alle vigtige milepæle skal på en tydelig måde meddeles alle virksomheder uden diskrimination.

c) Saminvesteringstilbuddet skal omfatte vilkår for potentielle medinvestorer, som fremmer bæredygtig konkurrence på lang sigt, særlig:

— Alle virksomheder skal tilbydes fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser for deltagelse i saminvesteringsaftalen, der afhænger af, hvornår de tilslutter sig aftalen, herunder hvad angår den finansielle modydelse, der kræves for at opnå bestemte rettigheder, hvad angår den beskyttelse, som de pågældende rettigheder giver medinvestorerne under såvel opbygningsfasen som driftsfasen, f.eks. ved at tildele umistelige brugsrettigheder i hele det saminvesteringsomfattede nets forventede levetid, og hvad angår betingelserne for tilslutning til og potentiel opsigelse af saminvesteringsaftalen. I denne sammenhæng forstås ved ikkediskriminerende vilkår ikke, at alle potentielle medinvestorer skal tilbydes nøjagtig samme vilkår, herunder finansielle vilkår, men at alle variationer af de tilbudte vilkår skal begrundes ud fra de samme objektive, transparente, ikkediskriminerende og forudsigelige kriterier, såsom det antal slutbrugertilslutninger, der indgås tilsagn om.

— Tilbuddet skal give mulighed for fleksibilitet med hensyn til størrelsen af og tidsplanen for hver enkelt medinvestors tilsagn, f.eks. i form af en aftalt og potentielt stigende procentdel af det samlede antal slutbrugertilslutninger i et givet område, som medinvestorer gradvist kan øge deres tilsagn om, og som fastsættes på et enhedsniveau, der gør det muligt for mindre medinvestorer med begrænsede ressourcer at deltage i saminvesteringen i et rimeligt minimumsomfang og gradvist at øge deres deltagelse, samtidig med at det sikres, at det oprindelige tilsagn er tilstrækkeligt. Fastsættelsen af den enkelte medinvestors finansielle modydelse skal afspejle, at de første investorer påtager sig en større risiko og indskyder kapital på et tidligere tidspunkt.

— Et merbidrag, som øges over tid, skal anses for berettiget for tilsagn, der indgås senere i forløbet, og for nye medinvestorer, der tilslutter sig saminvesteringen efter projektets start, for at afspejle de aftagende risici og modvirke et eventuelt incitament til at tilbageholde kapital i de tidlige faser.

— Saminvesteringsaftalen skal give mulighed for, at medinvestorer kan overdrage erhvervede rettigheder til andre medinvestorer eller til tredjeparter, som ønsker at tilslutte sig saminvesteringsaftalen, med forbehold af at den overtagende virksomhed forpligter sig til at opfylde alle den overdragende virksomheds oprindelige forpligtelser i henhold til saminvesteringsaftalen.

— Medinvestorerne skal på fair og rimelige vilkår og betingelser give hinanden gensidige rettigheder til adgang til den saminvesteringsomfattede infrastruktur med henblik på udbud af tjenester i de efterfølgende led, herunder til slutbrugere, på transparente betingelser, som skal være transparente i saminvesteringstilbuddet og efterfølgende aftaler, særlig når medinvestorer individuelt og særskilt har ansvaret for udrulningen af bestemte dele af nettet. Hvis der oprettes et saminvesteringsorgan, skal det give alle medinvestorer adgang til nettet, uanset om det er direkte eller indirekte, på equivalence of inputs-basis og på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder finansielle betingelser, der afspejler de forskellige risikoniveauer, som de enkelte medinvestorer har accepteret.

d) Saminvesteringstilbuddet skal sikre en bæredygtig investering, der sandsynligvis vil kunne dække fremtidige behov, ved at udrulle nye netelementer, som i væsentlig grad bidrager til udrulningen af net med meget høj kapacitet.

BILAG V

MINIMUMSSÆT AF TJENESTER, SOM DEN TILSTRÆKKELIGE BREDBÅNDSINTERNETADGANGSTJENESTE I OVERENSSTEMMELSE MED ARTIKEL 84, STK. 3, SKAL VÆRE I STAND TIL AT UNDERSTØTTE

1) e-mail
2) søgemaskiner, der gør det muligt at søge efter og finde alle typer information
3) grundlæggende onlineværktøjer til træning og uddannelse
4) aviser eller nyheder på nettet
5) køb eller bestillinger af varer og tjenester på nettet
6) jobsøgning og jobsøgningsværktøjer
7) erhvervsmæssige netværksaktiviteter
8) netbanktjenester
9) brug af e-forvaltningstjenester
10) sociale medier og instant messaging
11) opkald og videoopkald (standardkvalitet)

BILAG VI

BESKRIVELSE AF FACILITETER OG TJENESTER OMHANDLET I ARTIKEL 88 (KONTROL MED UDGIFTER), ARTIKEL 115 (YDERLIGERE FACILITETER) OG ARTIKEL 106 (UDBYDERSKIFT OG NUMMERPORTABILITET)

Del A

Faciliteter og tjenester omhandlet i artikel 88 og 115

Når den anvendes på grundlag af artikel 88, gælder Del A for forbrugere og andre kategorier af slutbrugere, hvis medlemsstaterne har udvidet anvendelsesområdet for, hvem der er omfattet af artikel 88, stk. 2.

Når del A anvendes på grundlag af artikel 115, gælder den for kategorier af slutbrugere som fastlagt af medlemsstaterne, undtagen for så vidt angår denne dels litra c), d) og g), som kun gælder for forbrugere.

a) Specificerede regninger

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder med forbehold af bestemmelserne i den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred kan fastlægge et mindsteniveau for de specificerede regninger, som udbydere skal tilbyde slutbrugerne uden beregning, for at disse kan:

i) kontrollere og styre, hvilke beløb der er debiteret for anvendelse af internetadgangs- eller telekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, og

ii) følge tilstrækkeligt med i deres forbrug og udgifter og på den måde til en vis grad styre regningernes størrelse.

For en rimelig pris eller gratis kan slutbrugerne eventuelt tilbydes en større detaljeringsgrad.

Sådanne specificerede regninger skal udtrykkelig oplyse leverandørens navn og varigheden af tjenester i forbindelse med eventuelle overtakseringsnumre, medmindre slutbrugeren har anmodet om, at disse oplysninger ikke nævnes.

Opkald, der er gratis for den kaldende slutbruger, herunder opkald til hjælpetjenester, er ikke forpligtet til at figurere på den kaldende slutbrugers specificerede regning.

De nationale tilsynsmyndigheder kan kræve, at operatører stiller nummervisning gratis til rådighed.

b) Gratis selektiv spærring af udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller, så vidt det er teknisk muligt, andre tilsvarende applikationer.

Herved forstås en gratis facilitet, hvor slutbrugeren efter anmodning til en udbyder af talekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, kan få spærret udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller andre tilsvarende applikationer af nærmere bestemte typer eller til nærmere bestemte typer numre.

c) Forudbetalingssystemer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for forudbetaling af adgang til det offentlige elektroniske kommunikationsnet og af brug af talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115.

d) Ratevis betaling af oprettelsesgebyrer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for at betale for tilslutning til det offentlige elektroniske kommunikationsnet i flere rater.

e) Ubetalte regninger

Medlemsstaterne tillader, at der træffes nærmere bestemte, rimeligt afpassede, ikkediskriminerende og offentliggjorte foranstaltninger med det formål at få dækket ubetalte regninger udstedt af udbydere. Disse foranstaltninger skal omfatte bestemmelser om, at slutbrugeren på forhånd varsles behørigt om eventuelle følger i form af afbrydelse af tjenesten eller afkobling fra nettet. Bortset fra tilfælde af bedrageri, gentagne tilfælde af for sen betaling eller manglende betaling sikres det ved disse foranstaltninger, at det, så vidt det er teknisk muligt, kun er den berørte tjeneste, der afbrydes. Afkobling fra nettet på grund af manglende betaling finder først sted, efter at slutbrugeren har fået en advarsel herom passende tid i forvejen. Medlemsstaterne kan tillade en periode med begrænset service inden fuldstændig frakobling, hvorunder der kun er mulighed for opkald, som er gratis for slutbrugeren (f.eks. opkald til alarmnummer »112«), og et minimumstjenesteniveau for internetadgangstjenester, som medlemsstaterne fastlægger i lyset af nationale forhold.

f) Rådgivning om takster

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan anmode en udbyder om at tilbyde oplysninger om alternative lavere takster, hvis sådanne er tilgængelige.

g) Udgiftskontrol

Herved forstås den facilitet, hvorved udbydere tilbyder andre midler, som eventuelt er fastlagt af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, til at kontrollere udgifterne til talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, herunder gratis underretning af forbrugerne i tilfælde af unormale og overdrevne forbrugsmønstre.

h) Facilitet til at deaktivere tredjepartsfakturering

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan deaktivere tredjepartstjenesteudbyderes mulighed for at anvende regningen fra en udbyder af en internetadgangstjeneste eller en udbyder af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste til at opkræve betaling for deres produkter eller tjenester.

Del B

Faciliteter omhandlet i artikel 115

a) Nummervisning

Herved forstås, at den kaldte part kan se den kaldende parts nummer, inden samtalen etableres.

Denne facilitet skal udbydes i overensstemmelse med den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, navnlig direktiv 2002/58/EF.

I det omfang, det er teknisk muligt, stiller operatørerne data og signaler til rådighed for at gøre det lettere at tilbyde nummervisning og tonesignalering på tværs af medlemsstaternes grænser.

b) Videresendelse af eller adgang til e-mails efter opsigelse af en aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste

Denne facilitet skal på anmodning og gratis gøre det muligt for slutbrugere, som opsiger deres aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste, enten at få adgang til deres e-mails modtaget på den eller de e-mailadresser, som bygger på den tidligere udbyders virksomhedsnavn eller varemærke, i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed skønner nødvendig og rimelig, eller få videresendt e-mails, der sendes til denne eller disse adresser i den pågældende periode, til en ny e-mailadresse, som slutbrugeren angiver.

Del C

Gennemførelse af bestemmelserne om nummerportabilitet i artikel 106

Kravet om, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan efter anmodning kan beholde deres nummer eller numre uafhængigt af, hvilken virksomhed der leverer tjenesten, gælder

a) for så vidt angår geografiske numre på et bestemt sted og

b) for så vidt angår ikkegeografiske numre på et hvilket som helst sted.

Denne del finder ikke anvendelse på nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på et fast sted, og mobilnet.

BILAG VII

BEREGNING AF EVENTUELLE NETTOOMKOSTNINGER VED FORSYNINGSPLIGTEN OG FASTLÆGGELSE AF EN EVENTUEL KOMPENSATIONS- ELLER DELEORDNING I HENHOLD TIL ARTIKEL 89 OG 90

Del A

Beregning af nettoomkostninger

Ved forsyningspligt forstås den pligt, som en medlemsstat pålægger en virksomhed til at udbyde forsyningspligtydelser som fastsat i artikel 84-87.

De nationale tilsynsmyndigheder tager alle midler under overvejelse med henblik på at give virksomhederne (udpegede eller ikkeudpegede) det fornødne incitament til at udbyde forsyningspligtydelser på en omkostningseffektiv måde. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes som forskellen mellem de nettodriftsomkostninger, en virksomhed har med denne pligt, og de nettodriftsomkostninger, den ville have uden denne pligt. Der lægges vægt på, at omkostninger, som virksomheden ville have valgt at undgå, hvis der ikke havde været nogen forsyningspligt, vurderes så korrekt som muligt. Der tages ved beregningen af nettoomkostningerne højde for de fordele, herunder immaterielle fordele, der kommer forsyningspligtudbydere til gode.

Beregningen baseres på de omkostninger, der kan henføres til:

i) elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

   Dette kan f.eks. omfatte adgang til beredskabstelefontjenester, visse offentlige betalingstelefoner, bestemte tjenester eller bestemt udstyr til slutbrugere med handicap mv.

ii) bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som, under hensyntagen til omkostninger og indtægter ved bestemte net- og tjenesteudbud samt eventuelle af medlemsstaten foreskrevne, geografisk bestemte gennemsnitstakster, kun kan betjenes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

   Dette omfatter f.eks. slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som ikke ville blive betjent af en kommerciel udbyder uden forsyningspligt.

Nettoomkostningerne ved bestemte aspekter af forsyningspligten beregnes særskilt for at undgå at medregne eventuelle direkte eller indirekte fordele og omkostninger to gange. Forsyningspligtens samlede nettoomkostninger beregnes for alle virksomheders vedkommende som summen af nettoomkostningerne ved forsyningspligtens enkelte komponenter iberegnet eventuelle immaterielle fordele. Den nationale tilsynsmyndighed har ansvar for at kontrollere, at nettoomkostningerne er korrekt beregnet.

Del B

Kompensation af nettoomkostninger ved forsyningspligt

Dækning eller finansiering af eventuelle nettoomkostninger ved forsyningspligt kan kræve, at virksomheder med forsyningspligt godtgøres for de tjenester, som de udbyder på ikkeforretningsmæssige vilkår. Eftersom en sådan godtgørelse indebærer finansielle overførsler, sikrer medlemsstaterne, at disse overførsler foretages på en objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset måde. Dette betyder, at overførslerne medfører mindst mulig konkurrence- og brugerefterspørgselsforvridning.

I overensstemmelse med artikel 90, stk. 3, anvender en deleordning, der bygger på en fond, en transparent og neutral måde til opkrævning af bidrag, som undgår risikoen for dobbelt pålæggelse af bidrag på både input- og outputsiden for virksomheder.

Det uafhængige organ, der forvalter fonden, er ansvarligt for at opkræve bidrag fra de virksomheder, som vurderes at skulle bidrage til nettoomkostningerne ved forsyningspligt i den pågældende medlemsstat, og skal føre tilsyn med overførsler af skyldige beløb eller administrative betalinger til de virksomheder, der har ret til at modtage betalinger fra fonden.

BILAG VIII

OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL ARTIKEL 102 (OPLYSNINGSKRAV VEDRØRENDE AFTALER)

A. Oplysningskrav til udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester

Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, skal stille følgende oplysninger til rådighed:

1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste: eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og for andre tjenester end internetadgangstjenester: de specifikke lovede kvalitetsparametre.

   Når der ikke tilbydes nogen minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, udfærdiges der en erklæring herom

2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer

3) som en del af oplysningerne om aftalens varighed og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, herunder eventuelle opsigelsesgebyrer, i det omfang, der gælder sådanne betingelser:

i) eventuelle minimumskrav til anvendelse og varighed, som skal være opfyldt for at kunne nyde godt af kampagnevilkår

ii) eventuelle gebyrer i forbindelse med skift samt kompensations- og refusionsordninger ved forsinkelser eller misbrug i forbindelse med skift og information om de respektive procedurer

iii) oplysninger om retten for forbrugere, der anvender forudbetalte tjenester, til tilbagebetaling efter anmodning af en eventuel resterende kredit i tilfælde af udbyderskift, jf. artikel 106, stk. 6

iv) eventuelle gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, herunder information om, hvordan terminaludstyr låses op, og dækning af omkostninger i forbindelse med terminaludstyr

4) eventuelle godtgørelses- og refusionsordninger, herunder, hvor det er relevant, en udtrykkelig henvisning til forbrugernes rettigheder, såfremt det kontraktfæstede niveau for kvaliteten af tjenesten ikke opfyldes, eller hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, en trussel eller en sårbarhed

5) hvilken type handlinger udbyderen kan foretage som reaktion på sikkerhedsmæssige hændelser eller trusler eller sårbarheder.

B. Oplysningskrav til udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester

I. Ud over kravene i del A skal udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester stille følgende oplysninger til rådighed:

1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste:

i) eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og under størst mulig hensyntagen til BEREC's retningslinjer, som er vedtaget i overensstemmelse med artikel 104, stk. 2, i forbindelse med:

— Internetadgangstjenester: som minimum latenstid, jitter og pakketab

— offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, hvor de som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet: som minimum tiden for oprettelse af den første forbindelse, fejlsandsynlighed og forsinkelse på opkaldssignal i overensstemmelse med bilag X og

ii) uden at det berører slutbrugernes ret til at bruge terminaludstyr efter eget valg, jf. artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, eventuelle betingelser, herunder gebyrer, pålagt brugen af det leverede terminaludstyr af udbyderen

2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer:

   i) detaljerede oplysninger om de specifikke abonnements- og prisvilkår i henhold til aftalen og for alle sådanne abonnements- og prisvilkår typerne af tilbudte tjenester, herunder, hvor det er relevant, kommunikationsmængderne (f.eks. MB, minutter, beskeder) for den enkelte afregningsperiode og prisen på yderligere kommunikationsenheder

   ii) i tilfælde af abonnements- og prisvilkår med en forudbestemt kommunikationsmængde muligheden for, at forbrugerne kan overføre en eventuel uudnyttet del af denne mængde fra den foregående faktureringsperiode til den følgende faktureringsperiode, når denne mulighed fremgår af aftalen

   iii) faciliteter til at sikre transparente regninger og overvåge forbruget

   iv) takstoplysninger vedrørende numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår; de kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, hvad angår individuelle kategorier af tjenester, derudover kræve, at sådanne oplysninger gives umiddelbart inden etablering af opkaldet eller forbindelsen med udbyderen af tjenesten

   v) for pakketjenester og pakker, herunder både tjenester og terminaludstyr, prisen på de enkelte elementer i pakken, i det omfang de også markedsføres separat

   vi) oplysninger om og betingelser, herunder gebyrer, for eventuel eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og

   vii) metoderne til at indhente ajourførte oplysninger om alle relevante takster og vedligeholdelsesgebyrer

3) som en del af oplysningerne om varigheden af aftalen om pakketjenester og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, hvor det er relevant, betingelserne for opsigelse af pakken eller dele heraf

4) med forbehold af artikel 13 i forordning (EU) 2016/679 oplysninger om, hvilke personlige oplysninger der skal gives inden udførelsen af tjenesten eller indsamles i forbindelse med leveringen af tjenesten

5) detaljerede oplysninger om produkter og tjenester udformet til slutbrugere med handicap, og hvordan ajourførte oplysninger kan opnås

6) hvordan en procedure til bilæggelse af tvister indledes, herunder både nationale tvister og tvister på tværs af grænser, jf. artikel 25.

II. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester også stille følgende oplysninger til rådighed:

1) eventuelle begrænsninger på adgang til beredskabstjenester eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part på grund af manglende tekniske muligheder, for så vidt som tjenesten tillader slutbrugere at spore opkald tilbage til et nummer i en national eller international nummerplan

2) slutbrugernes ret til selv at afgøre, om deres personoplysninger skal medtages i en telefonbog, og i så fald de typer af relevante oplysninger, der medtages, i henhold til artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.

III. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af internetadgangstjenester også stille de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, til rådighed.

BILAG IX

OPLYSNINGER, DER SKAL OFFENTLIGGØRES I HENHOLD TIL ARTIKEL 103 (GENNEMSIGTIGHED OG OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER)

Den kompetente myndighed er i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed ansvarlig for, at oplysningerne i dette bilag offentliggøres som foreskrevet i artikel 103. Den kompetente myndighed afgør i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, hvilke oplysninger det er relevant, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør, og hvilke oplysninger der skal offentliggøres af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, for at sikre, at alle slutbrugerne har mulighed for at træffe et informeret valg. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme selv- eller samregulerede foranstaltninger forud for indførelse af eventuelle forpligtelser, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

1. Virksomhedens kontaktoplysninger

2. Beskrivelse af de tjenester, der udbydes

2.1. Omfanget af de tjenester, der udbydes, og de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste, herunder eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, hvor sådanne tilbydes, og enhver begrænsning, som pålægges af udbyderen, i brugen af leveret terminaludstyr

2.2. Takster for de udbudte tjenester, herunder oplysninger om kommunikationsmængder (såsom begrænsninger på dataforbrug, antallet af taleminutter, antallet af beskeder) for bestemte abonnements- og prisvilkår og de gældende takster for yderligere kommunikationsenheder, numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår, gebyrer for adgang og vedligeholdelse, alle former for brugsgebyrer, særlige og målrettede takstordninger samt eventuelle ekstragebyrer og omkostninger til terminaludstyr

2.3. Tilbudt eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og de relevante kontaktoplysninger

2.4. Standardaftalevilkår, herunder i givet fald oplysninger om aftalens varighed, gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, rettigheder i forbindelse med opsigelse af pakketilbud eller

dele heraf og procedurer og direkte gebyrer i forbindelse med nummerportabilitet og andre identifikationsmidler

2.5. Oplysninger om adgang til beredskabstjenester og lokaliseringsoplysninger om den kaldende part eller oplysninger om eventuelle begrænsninger for sidstnævnte, hvis virksomheden er udbyder af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Oplysninger om, i hvilken grad adgang til beredskabstjenester er understøttet eller ej, hvis virksomheden er udbyder af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester

2.6. Detaljerede oplysninger om produkter og tjenester, herunder eventuelle funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer i driften af tjenesten, specifikt udformet til slutbrugere med handicap, jf. EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser

3. Tvistbilæggelsesordninger, herunder ordninger, der er fastlagt af den pågældende virksomhed.

BILAG X

PARAMETRE FOR TJENESTEKVALITET

Parametre, definitioner og målemetoder for tjenestekvalitet, jf. artikel 104

For udbydere af adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet

PARAMETER (note 1)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Leveringstid for tilslutning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlhyppighed pr. abonnentledning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ventetid for fejlretning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

For udbydere af interpersonelle kommunikationstjenester, der som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet

PARAMETER (note 2)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Etableringstider for opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Klager over urigtig fakturering	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Opkaldskvalitet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Procent afbrudte opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Procent mislykkede opkald (note 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlsandsynlighed		
Forsinkelse på opkaldssignal		

Der er tale om version 1.3.1 af ETSI EG 202 057-1 (juli 2008)

For udbydere af internetadgangstjenester

PARAMETER	DEFINITION	MÅLEMETODE
Latenstid (forsinkelse)	ITU-T Y. 2617	ITU-T Y. 2617
Jitter	ITU-T Y. 2617	ITU-T Y. 2617
Pakketab	ITU-T Y. 2617	ITU-T Y. 2617

Note 1

Parametrene måles således, at der kan foretages en præstationsanalyse på regionalt niveau (dvs. mindst med en detaljeringsgrad, der svarer til niveau 2 i Eurostats nomenklatur for statistiske territoriale enheder (NUTS)).

Note 2

Medlemsstaterne kan beslutte ikke at kræve ajourførte oplysninger vedrørende kvalitetsmålene for disse to indikatorer, hvis det kan dokumenteres, at kvaliteten inden for disse to områder er tilfredsstillende.

BILAG XI

INTEROPERABILITET FOR UDSTYR TIL BILRADIOMODTAGERE OG FORBRUGERUDSTYR TIL DIGITALT TV SOM OMHANDLET I ARTIKEL 113

1. Fælles krypteringsalgoritme og modtagelse af ukrypterede signaler

   Alt forbrugerudstyr til modtagelse af digitale tv-signaler (dvs. udsendelse via jordbaseret transmission eller kabel- eller satellittransmission), som i Unionen sælges, udlejes eller på anden vis stilles til rådighed og er i stand til dekryptering af digitale tv-signaler, skal kunne:

   a) dekryptere sådanne signaler baseret på en fælles europæisk krypteringsalgoritme, der administreres af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, p.t. ETSI

   b) gengive signaler, der transmitteres ukrypteret, forudsat at lejeren overholder den gældende lejeaftale, hvis der er tale om lejet udstyr.

2. Interoperabilitet for digitale tv-apparater

   Alle digitale tv-apparater med indbygget skærm, der markedsføres med henblik på salg eller leje i Unionen, og hvis synlige skærmbillede målt diagonalt er større end 30 cm, skal være udstyret med mindst ét stik baseret på en åben grænseflade (som enten er standardiseret af, eller som overholder en standard, der er vedtaget af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, eller er i overensstemmelse med en industrispecifikation), der muliggør en enkel tilslutning af periferiudstyr, og som skal kunne overføre alle relevante elementer af et digitalt tv-signal, herunder information vedrørende interaktive og adgangsstyrede tjenester.

3. Interoperabilitet for bilradiomodtagere

Bilradiomodtagere, der er indbygget i et nyt køretøj i klasse M, som er gjort tilgængeligt på markedet til salg eller leje i Unionen fra den 21. december 2020, skal bestå af en modtager, som kan modtage og gengive mindst radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission. Modtagere, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller med dele heraf, anses for at opfylde dette krav, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

_____

BILAG XII

Del A

Ophævede direktiver med oversigt over efterfølgende ændringer heraf

(jf. artikel 125)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33)	
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 1
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 544/2009 (EUT L 167 af 29.6.2009, s. 12)	Artikel 2
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 717/2007 (EUT L 171 af 29.6.2007, s. 32)	Artikel 10
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21)	
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 3 og bilag
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7)	
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 2
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51)	

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 11)	Artikel 1 og bilag I
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1)	Artikel 8

Del B

Frister for gennemførelse i national ret og anvendelsesdatoer

(jf. artikel 125)

Direktiv	Frist for gennemførelse	Anvendelsesdato
2002/19/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/20/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/21/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/22/EF	24. juli 2003	25. juli 2003

BILAG XIII

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1, stk. 1, 2 og 3				Artikel 1, stk. 1, 2 og 3
Artikel 1, stk. 3a				Artikel 1, stk. 4
Artikel 1, stk. 4 og 5				Artikel 1, stk. 5 og 6
Artikel 2, litra a)				Artikel 2, nr. 1
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 2
Artikel 2, litra b)				Artikel 2, nr. 3
Artikel 2, litra c)				Artikel 2, nr. 4
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 5
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 6
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 7
Artikel 2, litra d)				Artikel 2, nr. 8
Artikel 2, litra da)				Artikel 2, nr. 9
Artikel 2, litra e)				Artikel 2, nr. 10
Artikel 2, litra ea)				Artikel 2, nr. 11
Artikel 2, litra f)				Artikel 2, nr. 12
Artikel 2, litra g)				—
Artikel 2, litra h)				Artikel 2, nr. 13
Artikel 2, litra i)				Artikel 2, nr. 14
Artikel 2, litra j)				—

Artikel 2, litra k)				—
Artikel 2, litra l)				—
Artikel 2, litra m)				Artikel 2, nr. 15
Artikel 2, litra n)				Artikel 2, nr. 16
Artikel 2, litra o)				Artikel 2, nr. 17
Artikel 2, litra p)				Artikel 2, nr. 18
Artikel 2, litra q)				Artikel 2, nr. 19
Artikel 2, litra r)				Artikel 2, nr. 20
Artikel 2, litra s)				Artikel 2, nr. 21
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 22
Artikel 3, stk. 1				Artikel 5, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 5, stk. 2
Artikel 3, stk. 2				Artikel 6, stk. 1
Artikel 3, stk. 3				Artikel 6, stk. 2
Artikel 3, stk. 3a, første afsnit				Artikel 8, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 8, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 7, stk. 1
Artikel 3, stk. 3a, andet afsnit				Artikel 7, stk. 2 og 3
Artikel 3, stk. 3a, tredje afsnit				Artikel 9, stk. 1 og 3
—	—	—	—	Artikel 9, stk. 2
Artikel 3, stk. 3b				Artikel 10, stk. 1
Artikel 3, stk. 3c				Artikel 10, stk. 2
Artikel 3, stk. 4				Artikel 5, stk. 3
Artikel 3, stk. 5				Artikel 11
Artikel 3, stk. 6				Artikel 5, stk. 4
Artikel 4				Artikel 31
Artikel 5				Artikel 20
—	—	—	—	Artikel 22
Artikel 6				Artikel 23
Artikel 7				Artikel 32
Artikel 7a				Artikel 33
—	—	—	—	Artikel 33, stk. 5, litra c)
Artikel 8, stk. 1 og 2				Artikel 3, stk. 1 og 2
Artikel 8, stk. 5				Artikel 3, stk. 3
Artikel 8a, stk. 1 og 2				Artikel 4, stk. 1 og 2
—	—	—	—	Artikel 4, stk. 3
Artikel 8a, stk. 3				Artikel 4, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 29

Artikel 9, stk. 1 og 2				Artikel 45, stk. 1 og 2
—	—	—	—	Artikel 45, stk. 3
Artikel 9, stk. 3				Artikel 45, stk. 4
Artikel 9, stk. 4 og 5				Artikel 45, stk. 5 og 6
Artikel 9, stk. 6 og 7				—
Artikel 9a				—
Artikel 9b, stk. 1 og 2				Artikel 51, stk. 1 og 2
Artikel 9b, stk. 3				Artikel 51, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 51, stk. 3
Artikel 10, stk. 1				Artikel 95, stk. 1
Artikel 10, stk. 2				Artikel 95, stk. 3
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 6
Artikel 10, stk. 3				Artikel 95, stk. 7
Artikel 10, stk. 4				Artikel 95, stk. 8
Artikel 10, stk. 5				—
Artikel 11				Artikel 43
Artikel 12, stk. 1				Artikel 44, stk. 1
Artikel 12, stk. 2				—
Artikel 12, stk. 3				Artikel 61, stk. 2
Artikel 12, stk. 4				—
Artikel 12, stk. 5				Artikel 44, stk. 2
Artikel 13				Artikel 17
Artikel 13a, stk. 1, 2 og 3				Artikel 40, stk. 1, 2 og 3
Artikel 13a, stk. 4				—
—				Artikel 40, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 40, stk. 4
Artikel 13b, stk. 1, 2 og 3				Artikel 41, stk. 1, 2 og 3
—	—	—	—	Artikel 41, stk. 4
Artikel 13b, stk. 4				Artikel 41, stk. 7
—	—	—	—	Artikel 41, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 41, stk. 6
Artikel 14				Artikel 63
Artikel 15, stk. 1, 2 og 3				Artikel 64, stk. 1, 2 og 3—
Artikel 15, stk. 4	—	—	—	—
—	—	—	—	Artikel 66

Artikel 16				Artikel 67
Artikel 17				Artikel 39
Artikel 18				—
Artikel 19				Artikel 38
Artikel 20				Artikel 26
Artikel 21, stk. 1				Artikel 27, stk. 1
Artikel 21, stk. 2, første og andet afsnit				Artikel 27, stk. 2
Artikel 21, stk. 2, tredje afsnit				Artikel 27, stk. 3
Artikel 21, stk. 2, fjerde og femte afsnit				Artikel 27, stk. 4
—				Artikel 27, stk. 5
Artikel 21, stk. 3				—
Artikel 21, stk. 4				Artikel 27, stk. 6
Artikel 21a				Artikel 29
Artikel 22, stk. 1				Artikel 118, stk. 1
Artikel 22, stk. 2				Artikel 118, stk. 3
Artikel 22, stk. 3				Artikel 118, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 11, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 118, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 117
Artikel 23				Artikel 119
Artikel 24				Artikel 120, stk. 1 og 2
Artikel 25				Artikel 122, stk. 1
Artikel 26				Artikel 125
Artikel 28				Artikel 124
Artikel 29				Artikel 127
Artikel 30				Artikel 128
Bilag II				—
	Artikel 1			Artikel 1, stk. 1
	Artikel 2, stk. 1			—
	Artikel 2, stk. 2			Artikel 2, nr. 22
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 23
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 24
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 25
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 26
	Artikel 3, stk. 1			Artikel 12, stk. 1
	Artikel 3, stk. 2, første punktum			Artikel 12, stk. 2

	Artikel 3, stk. 2, andet, tredje og fjerde punktum			Artikel 12, stk. 3
	Artikel 3, stk. 3			Artikel 12, stk. 4
—	—	—	—	
	Artikel 4			Artikel 15
	Artikel 5, stk. 1			Artikel 46, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 46, stk. 2 og 3
	Artikel 5, stk. 2, første afsnit			Artikel 48, stk. 1
	Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, første punktum			Artikel 48, stk. 2
	Artikel 5, stk. 2, tredje afsnit			Artikel 48, stk. 5
	Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, andet punktum			Artikel 48, stk. 3
—	—	—	—	Artikel 48, stk. 4
	Artikel 5, stk. 3			Artikel 48, stk. 6
	Artikel 5, stk. 4 og 5			Artikel 93, stk. 4 og 5
	Artikel 5, stk. 6			Artikel 52
—	—	—	—	Artikel 93
	Artikel 6, stk. 1-4			Artikel 13
—	—	—	—	Artikel 47
	Artikel 7 —			— Artikel 55
	Artikel 8			Artikel 36
	Artikel 9			Artikel 14
	Artikel 10			Artikel 30
—	—	—	—	
	Artikel 11			Artikel 21
	Artikel 12			Artikel 16
	Artikel 13			Artikel 42
—	—	—	—	Artikel 94
	Artikel 14, stk. 1			Artikel 18
	Artikel 14, stk. 2			Artikel 19
	Artikel 15			Artikel 120, stk. 3 og 4
	Artikel 16			—
	Artikel 17			—
	Artikel 18			—
	Artikel 19			—

	Artikel 20			—
	Bilag			Bilag I
		Artikel 1, stk. 1 og 2		Artikel 1, stk. 2 og 3
		Artikel 2, litra a)		Artikel 2, nr. 27
		Artikel 2, litra b)		Artikel 2, nr. 28
		Artikel 2, litra c)		Artikel 2, nr. 29
		Artikel 2, litra d)		—
		Artikel 2, litra e)		Artikel 2, nr. 30
		Artikel 3		Artikel 59
		Artikel 4		Artikel 60
		Artikel 5		Artikel 61
		Artikel 6		Artikel 62
				—
		Artikel 8		Artikel 68
		Artikel 9		Artikel 69
		Artikel 10		Artikel 70
		Artikel 11		Artikel 71
—	—	—	—	Artikel 72
		Artikel 12		Artikel 73
		Artikel 13		Artikel 74
—	—	—	—	Artikel 75
—	—	—	—	Artikel 76
		Artikel 13a		Artikel 77
		Artikel 13b		Artikel 78
—	—	—	—	Artikel 80
—	—	—	—	Artikel 81
		Artikel 14		—
		Artikel 15		Artikel 120, stk. 5
		Artikel 16, stk. 1		—
		Artikel 16, stk. 2		Artikel 121, stk. 4
		Artikel 17		—
		Artikel 18		—
		Artikel 19		—
		Artikel 20		—
		Bilag I		Bilag II
		Bilag II		—
—	—	—	—	Bilag III
			Artikel 1	Artikel 1, stk. 4 og 5
			Artikel 2, litra a)	—
			Artikel 2, litra c)	Artikel 2, nr. 32
			Artikel 2, litra d)	Artikel 2, nr. 33
			Artikel 2, litra f)	Artikel 2, nr. 34

—	—	—	—	Artikel 2, nr. 35
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 37
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 38
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 39
—	—	—	—	Artikel 83
—	—	—	—	Artikel 85
			Artikel 3	Artikel 86, stk. 1 og 2
			Artikel 4	—
			Artikel 5	—
			Artikel 6	—
			Artikel 7	—
			Artikel 8, stk. 1	Artikel 86, stk. 3
			Artikel 8, stk. 2	Artikel 86, stk. 4
			Artikel 8, stk. 3	Artikel 86, stk. 5
			Artikel 9	—
—	—	—	—	Artikel 87
			Artikel 10	Artikel 88
			Artikel 11	—
			Artikel 12	Artikel 89
			Artikel 13	Artikel 90
			Artikel 14	Artikel 91
			Artikel 15	Artikel 122, stk. 2 og 3
			Artikel 17	—
—	—	—	—	Artikel 99
—	—	—	—	Artikel 101
			Artikel 20, stk. 1	Artikel 102
			Artikel 20, stk. 2	Artikel 105, stk. 3
			Artikel 21	Artikel 103
			Artikel 22	Artikel 104
			Artikel 23	Artikel 108
			Artikel 23a	Artikel 111
			Artikel 24	Artikel 113
			Artikel 25	Artikel 112
			Artikel 26	Artikel 109
			Artikel 27	—
			Artikel 27a	Artikel 96
			Artikel 28	Artikel 97
			Artikel 29	Artikel 115
			Artikel 30, stk. 1	Artikel 106, stk. 2
			Artikel 30, stk. 2	Artikel 106, stk. 4
			Artikel 30, stk. 3	Artikel 106, stk. 4
			Artikel 30, stk. 4	Artikel 106, stk. 5
			Artikel 30, stk. 5	Artikel 105, stk. 1

			Artikel 31	Artikel 114
			Artikel 32	Artikel 92
			Artikel 33	Artikel 24
			Artikel 34	Artikel 25
			Artikel 35	Artikel 116
			Artikel 36	Artikel 121
			Artikel 37	—
			Artikel 38	—
			Artikel 39	—
			Artikel 40	—
			Bilag I	Bilag V
			Bilag II	Bilag VII
			Bilag III	Bilag IX
			Bilag IV	Bilag VI
			Bilag V	—
			Bilag VI	Bilag X
				Bilag IV

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Baggrund og indhold

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Adgang til fysisk infrastruktur

3.1.1. Gældende ret

3.1.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.2. Tvister om adgang til fysisk infrastruktur

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.2.3. Den foreslåede ordning

3.3. Adgang til jordarealer med henblik på etablering af elementer af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet

3.3.1. Gældende ret

3.3.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.3.3. Den foreslåede ordning

3.4. Ekspropriation af arealer

3.4.1. Gældende ret

3.4.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.4.3. Den foreslåede ordning

3.5. Etablering af net frem til bygningers adgangspunkter og telemaster på privat ejendom

3.5.1. Gældende ret

3.5.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.5.3. Den foreslåede ordning

3.6. Procedure for ansøgninger om anlægstilladelser og anlægsrettigheder

3.6.1. Gældende ret

3.6.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.6.3. Den foreslåede ordning

3.7. Oplysninger om fysisk infrastruktur m.v.

3.7.1. Gældende ret

3.7.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.7.3. Den foreslåede ordning

3.8. Krav om etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur i forbindelse med nybyggeri og større renoveringsarbejder

3.8.1. Gældende ret

3.8.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.8.3. Den foreslåede ordning

3.9. Adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur og til at tilslutte sit net hos slutbrugeren

3.9.1. Gældende ret

3.9.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.9.3. Den foreslåede ordning

3.10. Koordinering af anlægsarbejder

3.10.1. Gældende ret

3.10.1.1. Generelt

3.10.1.2. Vejloven og privatvejsloven

3.10.1.3. LER-loven

3.10.1.4. Masteloven

3.10.1.5. Tvister

3.10.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.10.2.1. Generelt

3.10.2.2. Vejloven og privatvejsloven

3.10.2.3. LER-loven

3.10.2.4. Masteloven

3.10.2.5. Tvister

3.10.3. Den foreslåede ordning

3.10.3.1. Generelt

3.10.3.2. Vejloven og privatvejsloven

3.10.3.3. LER-loven

3.10.3.4. Den foreslåede teleinfrastrukturlov

3.10.3.5. Tvister

3.11. Tvangsbøder

3.11.1. Gældende ret

3.11.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.11.3. Den foreslåede ordning

3.11.3.1. Tvangsbøder vedrørende påbud om at overholde afgørelser

3.11.3.2. Tvangsbøder vedrørende sagsbehandlingsfrister

3.11.3.3. Tvangsbøder vedrørende oplysningspligter

3.11.3.4. Tværgående forhold vedrørende forudsætninger og procedure for pålæggelse af tvangsbøder

3.12. Straf

3.12.1. Gældende ret

3.12.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.12.3. Den foreslåede ordning

3.13. Ændringer i teleloven

3.13.1. Gældende ret

3.13.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.13.3. Den foreslåede ordning

3.14. Ændringer i planloven

3.14.1. Gældende ret

3.14.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.14.3. Den foreslåede ordning

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

8. Klimamæssige konsekvenser

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget er en genfremsættelse af L 85 fremsat den 11. december 2025 af den daværende minister for digitalisering (Folketingstidende 2025-26 (1. samling), tillæg A). Ved genfremsættelsen er der foretaget sproglige og lovtekniske ændringer. Herudover er der foretaget tre væsentlige indholdsmæssige ændringer på baggrund af dels spørgsmål stillet til daværende minister for digitalisering i forbindelse med udvalgsbehandlingen af L 85 og dels for at afbøde en identificeret utilsigtet afvigelse fra gældende ret. Det drejer sig for det første om en udvidelse af Digitaliseringsstyrelsens bemyndigelse til at fastsætte regler, så Digitaliseringsstyrelsen vil kunne indføre begrænsninger i adgangen til oplysninger om antenner og telemaster m.v., herunder begrænse den offentlige adgang til oplysninger i mastedatabasen til nærmere angivne grupper eller stille krav om identifikation, herunder specifikke krav om at anvende bestemte elektroniske identifikationsformer, hvis dette måtte vurderes som et nødvendigt og effektivt tiltag af hensyn til sikkerheden. Det drejer sig for det andet om at indskrænke en undtagelse således, at rettigheder til adgang til ledig kapacitet i bygningsintern fysisk infrastruktur efter forordningen om gigabitinfrastruktur ikke bliver vanskelige at udnytte meningsfuldt i praksis ved at ejeren af den grund, som bygningen står på, ville kunne nægte adgang til at etablere nettet frem til bygningen, selv om der ikke er væsentlige byrder forbundet med at give adgang til at etablere nettet frem til bygningen. Uden ændringen vil tilstedeværelsen af et eksisterende net i en bygning i en række tilfælde kunne afskære konkurrerende operatørers adgang efter forordningen om gigabitinfrastruktur til at etablere yderligere net i bygningsintern fysisk infrastruktur, selvom der er ledig kapacitet heri. Det drejer sig for det tredje om at indskrænke den generelle undtagelse af politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område fra lovforslagets og forordningen om gigabitinfrastrukturs anvendelsesområde, så reglerne om de nærmere vilkår for offentlige myndigheders frivillige udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter fortsat gælder for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, som det er tilfældet efter gældende ret.

Digitalisering får stadig større betydning for alle dele af samfundet. Det gælder både borgere, erhvervsvirksomheder og det offentlige. Telekommunikation er en hjørnesten for et digitalt samfund. Digitalisering og telekommunikation har endvidere afgørende betydning for den grønne omstilling, herunder for at nå målene om reduktion af drivhusgasser. Der er derfor behov for en robust og stabil digital infrastruktur af høj kvalitet. Det kræver store investeringer fra telebranchen. Den fortsatte investeringslyst fra telebranchen kræver gode og forudsigelige rammevilkår. En stor del af omkostningerne ved etablering af digital infrastruktur kan tilskrives anlægsarbejder og manglende effektivitet i udrulningsprocessen, herunder i forhold til brugen af eksisterende fysisk infrastruktur, koordinering af anlægsarbejder, ventetid i forbindelse med udstedelse af nødvendige tilladelser og etablering af net i bygninger.

2. Baggrund og indhold

Lovforslaget vil med en ny hovedlov om fysisk infrastruktur til elektroniske kommunikationsnet (teleinfrastrukturloven) erstatte lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 420 af 10. marts 2021 med senere ændringer (herefter masteloven) og lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 845 af 21. august 2019 (herefter graveloven) samt enkelte bestemmelser i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 16. juni 2025 (herefter teleloven).

Lovforslaget tager afsæt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur).

Forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder en række foranstaltninger, der skal lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet ved at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og ved at muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, så sådanne net kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger. Forordningen indeholder bl.a. regler om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur, koordinering af anlægsarbejder, gennemsigtighed med hensyn til planlagte anlægsarbejder, procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder

og undtagelser fra tilladelseskrav, bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, digitalisering af centrale informationssteder, tvistbilæggelse og kompetente organer.

Da forordningen erstatter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (herefter infrastrukturdirektivet), som er implementeret i masteloven, graveloven, lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. april 2024 med senere ændringer (herefter vejloven), og lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 17. september 2024 med senere ændringer (herefter privatvejsloven), er der behov for at ophæve de regler i disse love, der implementerer infrastrukturdirektivet.

Forordningen er dog altovervejende udtryk for minimumsharmonisering, så supplerende tiltag kan vedtages nationalt, ligesom forordningen på en række punkter pålægger medlemsstaterne at indføre nærmere regler. Lovforslaget indebærer således ophævelse af nationale regler på områder, der fremover reguleres direkte af forordningen om gigabitinfrastruktur, fastsættelse af supplerende nationale regler og indførelse af sådanne nærmere regler, som forordningen forpligter Danmark til at indføre.

Lovforslaget har ud over forordningen om gigabitinfrastruktur endvidere baggrund i »Aftale om en robust og fremtidssikret digital infrastruktur i hele Danmark« af 26. juni 2025, som blev indgået af regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet (herefter Teleaftalen af 26. juni 2025). Lovforslaget er et led i udmøntningen af understøttende initiativ nr. 3 til denne aftale, »Ny forordning som løftestang for hurtig og nem udrulning af teleinfrastruktur«.

Den foreslåede teleinfrastrukturlov har til formål at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet (»VHC-net«) og øvrige elektroniske kommunikationsnet ved at skabe gode og forudsigelige rammevilkår for udrulning af mobil- og bredbåndsinfrastruktur. Det sker gennem tiltag med afsæt i gældende ret, som i videre omfang end forordningen om gigabitinfrastruktur fremmer fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og andre høje konstruktioner og muliggør en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, så mobil- og bredbåndsnet kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger. Tiltagene sker inden for rammerne af forordningen om gigabitinfrastruktur og vedrører således enten tiltag på områder, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forordningen, eller tiltag, som er inden for det nationale råderum for at tilpasse anvendelsen af forordningen.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag til ændring af øvrig relevant lovgivning, nemlig vejloven, privatvejsloven og lov nr. 564 af 10. maj 2022 om Ledningsejerregistret med senere ændringer (herefter LER-loven), samt konsekvensændringer af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024 med senere ændringer (herefter planloven).

Lovforslaget implementerer desuden dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer (herefter teledirektivet).

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Adgang til fysisk infrastruktur

3.1.1. Gældende ret

Masteloven sikrer adgang til fælles udnyttelse af eksisterende master til radiokommunikationsformål og til opsætning af antennesystemer på visse andre master, bygninger og konstruktioner for alle, der lovligt benytter frekvenser, uanset, hvem ejeren er.

Graveloven sikrer adgang til øvrig fysisk passiv infrastruktur, eksempelvis føringsrør.

De nærmere regler for adgang i de to love er forskellige. Mastelovens og gravelovens regler gennemgås nærmere i det følgende. For regler om påbud, klager og tvister relateret til adgang efter de to love henvises til pkt. 3.2.1 nedenfor.

Masteloven indeholder regler om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, om adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger og andre høje konstruktioner, og om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar.

Mastelovens § 1, stk. 4, nr. 1, definerer antennesystemer som kabler, antennebærerør og antenner opsat på selve masten, bygningen eller konstruktionen eller på de på masten, bygningen eller konstruktionen opsatte bærerør.

Mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, definerer et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde som en lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse, på et tilladelsesfrit grundlag eller på grundlag af begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobilnet- eller fastnetbaseret. Denne definition implementerer teledirektivets artikel 2, nr. 23.

Mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, definerer fysisk infrastruktur som bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lilleræk-

kevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, definerer gadeinventar som lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Det fremgår af mastelovens § 1, stk. 3, at loven ikke omfatter master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende politiet eller myndigheder inden for Forsvarsministeriets område, eller som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. Dette er i overensstemmelse med teledirektivets artikel 1, stk. 3, litra c, der fastsætter, at tiltag, der gennemføres ud fra hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed, kan opretholdes eller iværksættes.

Det følger af § 2 i masteloven, at ejere af master til radiokommunikationsformål skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast. Ejere skal i den forbindelse også imødekomme anmodninger om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., i det omfang en sådan fælles udnyttelse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten. Anmodninger kan angå indgåelse af nye aftaler om fælles udnyttelse eller ændring af allerede indgåede aftaler. Forpligtelserne gælder også, hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast.

Tilsvarende følger det af § 10 i masteloven, at ejere af andre master, bygninger og konstruktioner skal imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Disse andre master, bygninger og konstruktioner beskrives nærmere i mastelovens § 1, stk. 2, nr. 2 og 3. De omfatter efter nr. 2 for det første bygninger og andre høje konstruktioner på mere end 2 etager, hvis bygningens ydervægge eller tag er hævet mere end 8,5 m over terræn, og hvis kommunalbestyrelsen har givet tilladelse hertil efter de i medfør af byggelovens § 8, stk. 1, nr. 3, fastsatte regler. De omfatter efter nr. 3 for det andet andre høje konstruktioner end de i nr. 2 omhandlede, herunder siloer, vindmøller og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål (elmaster, lysmaster m.v.), i det omfang disse konstruktioners højde er større end byggelovens højdebegrænsninger. Anmodninger kan angå indgåelse af nye aftaler om opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion, eller ændring af allerede indgåede aftaler herom.

Reglerne i masteloven for fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og for adgang til at opsætte antennesystemer på master, bygninger og konstruktioner er uafhængige af ejerskabet til master, bygninger og konstruktioner. Det vil sige, at eksempelvis også private ejere af master, bygninger og konstruktioner skal give udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til deres master, bygninger og konstruktioner med henblik på opsætning af antennesystemer.

Anmodning om fælles udnyttelse eller adgang i henhold til mastelovens § 2 eller § 10 forudsætter, at den ansøgende part af Digitaliseringsstyrelsen i medfør af lov om radiofrekvenser er tildelt individuel tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser, og at anmodningen vedrører udnyttelse af disse frekvenser, eller den ansøgende part i medfør af lov om radiofrekvenser er undtaget fra kravet om individuel tilladelse.

Adgang til udnyttelse af tredjemands arealer med henblik på fælles udnyttelse af en mast efter mastelovens § 2 eller opsætning af antennesystemer efter mastelovens § 10 skal ske gennem aftale herom eller, såfremt aftale herom ikke kan indgås, ved anvendelse af proceduren i masteloven for ekspropriation.

I det omfang der i medfør af anden lovgivning er fastsat særlige sikkerhedsforskrifter for master til radiokommunikationsformål eller andre master, bygninger og konstruktioner, skal fælles udnyttelse af en mast til radiokommunikationsformål i henhold til mastelovens § 2 eller gennemførelse af opsætning af antennesystemer på andre master, bygninger og konstruktioner i henhold til mastelovens § 10 ske på de vilkår og med de begrænsninger, der følger heraf. Mastelovens §§ 2 og 10 gælder ikke, hvis særlige sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning gør det umuligt at fællesudnytte en mast til radiokommunikationsformål eller at opsætte antennesystemer på en anden mast, bygning eller konstruktion.

Adgang til at opsætte antennesystemer på master til radiokommunikationsformål, andre master, bygninger og andre konstruktioner, der ejes eller kontrolleres af private personer eller virksomheder, herunder operatører af elektroniske kommunikationsnet, sker på de vilkår, der aftales mellem parterne som led i en forhandling. Adgang til at opsætte antennesystemer på master til radiokommunikationsformål, andre master, bygninger og andre konstruktioner, der ejes eller kontrolleres af offentlige myndigheder, sker på markedsvilkår som led i en forhandling. Dette følger af telelovens § 60 a, men også af statsstøttereglerne og konkurrencelovgivningen. Der henvises også til pkt. 3.3.1. nedenfor.

Alle offentlige myndigheder er således underlagt de europæiske statsstøtteregler, som indebærer, at offentlige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på bedre vilkår, f.eks. lavere lejepris, end markedsvilkår, kan udgøre ulovlig statsstøtte. Statsstøtte er som udgangspunkt i strid med EU's regler for det indre marked, medmindre støtten kan tilrettelægges inden for rammerne af de europæiske statsstøtteregler. Hvis der er tale om udlejning på markedsvilkår, vil lejeforholdet falde uden for statsstøttereglerne.

Offentlige myndigheder er også underlagt konkurrencereg-

lerne, når de udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen. Det indebærer, at en offentlig myndigheds udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til en urimelig høj lejepris i tilfælde, hvor den offentlige myndigheds areal er eneste reelle valgmulighed for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet at placere en mast eller en antenne, er i strid med konkurrencelovens forbud mod misbrug af dominerende stilling. Der henvises i den forbindelse til § 11 i konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1150 af 3. november 2024 (herefter konkurrenceloven).

Forpligtelserne efter mastelovens § 2 gælder ikke, hvis der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse. Ved tekniske hindringer forstås, at fælles udnyttelse ikke er mulig på grund af radiotekniske hindringer, at udbygning eller udskiftning af den pågældende mast kræver, at den eller de hidtidige brugere af masten skal nedlukke driften af offentligt tilgængelige teletjenester eller radio- eller tv-udsendelsesvirksomhed for at imødekomme anmodningen. En afbrydelse af maksimalt 2 timers varighed i forbindelse med udbygning eller udskiftning kan dog ikke begrunde afvisning af anmodninger om fælles udnyttelse, medmindre masten anvendes til nød- og sikkerhedstjenester eller til radio- eller tv-virksomhed, hvor selv kortvarige afbrydelser skal undgås. En afvisning kan desuden begrundes, hvis der gælder særlige sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning eller forskrifter fastsat af offentlige myndigheder for adgang til eller benyttelse af den pågældende mast, som gør fælles udnyttelse umulig, eller at der, for så vidt angår fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., ikke er mulighed for fysisk adskillelse af parternes udstyr, herunder at der ikke kan etableres særskilt adgang til dette.

Fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål på master, bygninger og konstruktioner forudsætter, at der fra landzone- og bygningsmyndighederne foreligger de nødvendige tilladelser til opsætning af yderligere antennesystemer eller til udbygning eller udskiftning heraf i henhold til planloven, byggeloven og masteloven.

For de tilfælde efter mastelovens § 2, hvor fælles udnyttelse nødvendiggør udskiftning af en mast, regulerer masteloven nærmere proceduren herfor. Ved udskiftning af en mast kan ejeren af den eksisterende mast, for så vidt angår de med udskiftningen forbundne omkostninger, herunder omkostninger forbundet med nedtagelse af den eksisterende mast, vælge selv at afholde omkostningerne eller at pålægge den ansøgende part at forestå etableringen af den nye mast og herunder at afholde alle omkostninger forbundet med udskiftningen. Det er i så fald den ansøgende part, der har ejendomsretten til den nyetablerede mast. Ejeren af den eksisterende mast kan stille krav om, at vedkommende tildeles en tidsubegrænset og gratis brugsret til den nyetablerede mast. Den tidsubegrænsede og gratis brugsret omfatter et antal positioner svarende til vedkommendes aktuelle brug af den eksisterende mast på udskiftningstidspunktet samt reservationer af yderligere positioner, medmindre anden aftale indgås parterne imellem. Ejeren af den eksisterende mast kan kræve, at der indgås aftale om, at den nye mast skal blive stående i en periode svarende til den eksisterende masts restlevetid.

Ved udbygning eller udskiftning af en mast overføres alle rettigheder, herunder foretagne reservationer i den eksisterende mast i uændret form til den nyetablerede mast.

Ved udskiftning af master tilhørende forsvaret med henblik på fælles udnyttelse kan forsvaret ikke pålægge den ansøgende part at forestå etableringen af den nye mast og herunder at afholde alle omkostninger forbundet med udskiftningen. Uden overgang af ejendomsretten kan Forsvarsministeriet efter forhandling med den ansøgende part, i det omfang denne ønsker adgang til en sendeposition dækket af den pågældende mast, pålægge denne at forestå etableringen af den nye mast og herunder at afholde alle omkostninger forbundet med udskiftningen.

Der eksisterer et samarbejde om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål i regi af teleselskabernes branchesamarbejde (Teleindustrien), og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og vilkårene herfor er i vidt omfang reguleret i standardaftaler udarbejdet på frivillig basis i regi af Teleindustrien.

Varetagelse af drift og vedligeholdelse af masten og de i masten placerede antennesystemer foretages af ejeren af masten, medmindre anden aftale indgås parterne imellem.

Det fremgår af mastelovens § 9, at ejere af master til radiokommunikationsformål har adgang til at placere egne antennesystemer forud for andres valg af positioner med henblik på placering af antennesystemer. Ejere af master til radiokommunikationsformål har adgang til i nødvendigt omfang at reservere yderligere positioner til senere brug forud for andres valg af positioner med henblik på placering af antennesystemer. Oplysninger om reservationer på egne master skal indsendes til Digitaliseringsstyrelsen til brug for den oversigt, der er nævnt i mastelovens § 16, stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om den indbyrdes fordeling af positioner mellem ejere og eksisterende indehavere af brugsrettigheder og om den indbyrdes fordeling af de øvrige positioner mellem parter, der har anmodet eller ønsker at anmode om fælles udnyttelse. Telebranchen i Danmark har i dag en velfungerende frivillig praksis om koordinering af etablering af master til radiokommunikationsformål således, at der sikres plads til alle interesserede i masten, og således, at der er klare rammer om, hvorledes plads i masterne kan reserveres til senere brug. Dette omfatter også reservationer af plads i en mast til radiokommunikation, som foretages af en anden end mastens ejer. Sådanne reservationer er i udgangspunktet aftaleretlige forhold mellem de pågældende parter, som der ikke er grundlag for at regulere nærmere.

Forpligtelserne efter mastelovens § 10 gælder ikke, hvis der foreligger tekniske hindringer for opsætning af antennesystemer. Ved tekniske hindringer forstås, at opsætning af

antennesystemer ikke er mulig på grund af radiotekniske hindringer, at opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af mastens, bygningens eller den pågældende konstruktions udformning, bæreevne eller lignende, eller at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning eller forskrifter fastsat af offentlige myndigheder for adgang til den pågældende mast, bygning eller konstruktion, som gør opsætning af antennesystemer umulig. Placering af antennesystemer på master, bygninger og konstruktioner forudsætter, at der fra landzone- og bygningsmyndighederne foreligger de nødvendige tilladelser til opsætning af antennesystemer i henhold til planloven, byggeloven og masteloven. Placering af antennesystemer på folkekirkens kirkebygninger eller på kirkebygninger for de anerkendte eller godkendte trossamfund forudsætter tillige tilladelse fra stiftsøvrigheden eller det pågældende trossamfund.

Ejere af antennesystemer placeret på master, bygninger og andre høje konstruktioner skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., i det omfang en sådan fælles udnyttelse knytter sig til den anmodende parts opsætning og udnyttelse af egne antennesystemer på samme mast, bygning eller konstruktion. Fælles udnyttelse forudsætter, at der er mulighed for fysisk adskillelse af parternes udstyr, og at der kan etableres særskilt adgang til dette.

Gælder der særlige sikkerhedsforskrifter for den pågældende mast, bygning eller konstruktion, varetages driften og vedligeholdelsen af de placerede antennesystemer af ejeren af masten, bygningen eller konstruktionen, medmindre anden aftale indgås parterne imellem.

Masteloven indeholder regler, der implementerer dele af teledirektivets artikel 57, som forpligter offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, og andre, der kontrollerer gadeinventar, at give udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester adgang til deres fysiske infrastruktur eller gadeinventar med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det følger af § 14 a i masteloven, at offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det følger endvidere af bestemmelsen, at andre, der kontrollerer gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. En anmodning skal indgives skriftligt og angive den fysiske infrastruktur eller det gadeinventar, der anmodes om adgang til. Anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar kan fremsættes af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Den beskrevne adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar omfatter kun trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, og regler fastsat i medfør af mastelovens § 1, stk. 5, der bemyndiger forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at fastsætte regler om, at mastelovens regler om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde finder tilsvarende anvendelse på trådløse adgangspunkter, der ikke er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har ikke udmøntet bemyndigelsen.

Afvisning af en anmodning, der ikke er rimelig, skal ske skriftligt og meddeles den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, og andre, der kontrollerer gadeinventar, har også mulighed for at afslå en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar. Afslag kan gives, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Afslag skal skriftligt meddeles den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar gives, efterhånden som anmodninger herom modtages. Modtages flere anmodninger på samme dag, og er der på den fysiske infrastruktur eller på gadeinventaret begrænset kapacitet, gives adgang efter lodtrækning. Adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar skal gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder pris. Herudover må adgang ikke gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer. Adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar gives snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Offentlige myndigheder skal offentliggøre disse vilkår og betingelser. Adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar skal gives, efterhånden som anmodninger herom modtages. Modtages flere anmodninger på samme dag, og er der på den fysiske infrastruktur eller på gadeinventaret begrænset kapacitet, gives adgang efter lodtrækning.

I det omfang, der i medfør af anden lovgivning er fastsat særlige sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur og gadeinventaret, skal opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ske på de vilkår og med de begrænsninger, der følger heraf. Endvidere følger, at gælder der særlige sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur eller

gadeinventaret, så varetages driften og vedligeholdelsen af de placerede trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af den offentlige myndighed, der kontrollerer den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, og af de andre, der kontrollerer gadeinventaret, medmindre anden aftale indgås mellem parterne. Udgifter til drift og vedligeholdelse af de placerede trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde afholdes dog af den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der får adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Graveloven implementerer dele af infrastrukturdirektivet og indeholder bl.a. regler, der forpligter netoperatører til på anmodning at give adgang til deres eksisterende passive fysiske infrastruktur med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation m.v.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, definerer passiv fysisk infrastruktur som et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne og pæle m.v.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 2, definerer netoperatør som den, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, og den, der stiller passiv fysisk infrastruktur til rådighed, der er beregnet til at levere a) en tjeneste i forbindelse med produktion, transport eller distribution af i) gas, ii) elektricitet, herunder offentlig belysning, iii) opvarmning og iv) vand, herunder deponering eller rensning af spildevand, og dræningssystemer, b) en transporttjeneste, herunder jernbaner, veje, havne og lufthavne, eller c) elektroniske kommunikationstjenester via et offentligt elektronisk kommunikationsnet uden selv at udbyde elektroniske kommunikationsnet.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 3, definerer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation som et elektronisk kommunikationsnet, som kan levere bredbåndstilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbit/s.

Graveloven indeholder ikke ligesom masteloven en undtagelse af politiet eller myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller undtagelse af de amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Det følger af § 9 f i graveloven, at netoperatører skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. En anmodning skal indgives skriftligt og angive de elementer i den passive fysiske infrastruktur, der anmodes om adgang til.

Afvisning af anmodninger, der ikke er rimelige, skal ske skriftligt og meddeles den netoperatør, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Netoperatører har også mulighed for at afslå en anmodning om adgang til eksisterende passiv fysisk infrastruktur. Afslag skal gives ud fra objektive, gennemsigtige og forholdsmæssige kriterier, hvilket bl.a. kan være 1) den tekniske egnethed af den eksisterende passive fysiske infrastruktur, som anmodningen om adgang angår, 2) tilgængelig plads i den eksisterende passive fysiske infrastruktur, som anmodningen om adgang angår, 3) den offentlige sikkerhed og folkesundheden, 4) netsikkerhed og -integritet, 5) risikoen for, at de planlagte tjenester i væsentlig grad påvirker ydelsen af andre tjenester, der er placeret i den samme eksisterende passive fysiske infrastruktur, eller 6) at netoperatøren udbyder adgang til fysisk netinfrastruktur i engrosleddet, som kan anvendes til offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, forudsat at en sådan adgang tilbydes på rimelige vilkår og betingelser, og at anmodningen, jf. stk. 1, er fremsat med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Afslag skal skriftligt meddeles den netoperatør, der anmoder om adgang, senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Netoperatøren skal give adgang til sin eksisterende passive fysiske infrastruktur på rimelige vilkår og betingelser, herunder pris. Adgang skal gives efterhånden, som anmodninger herom modtages. Modtages flere anmodninger på samme dag, og er der i den passive fysiske infrastruktur begrænset kapacitet, gives adgang efter lodtrækning.

Gravelovens regler om adgang til netoperatørers eksisterende fysiske infrastruktur finder ikke anvendelse for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet, såfremt der er truffet afgørelse i medfør af afsnit IV i teleloven eller fastsat regler i medfør af afsnit IV eller V i teleloven, der pålægger den pågældende udbyder forpligtelser om adgang til passiv fysisk infrastruktur, som går videre, end hvad der følger af gravelovens regler om adgang til netoperatørers eksisterende fysiske infrastruktur.

Gravelovens regler om adgang til netoperatørers eksisterende fysiske infrastruktur finder desuden ikke anvendelse for passiv fysisk infrastruktur omfattet af mastelovens §§ 2 og 3. Det indebærer, at master til radiokommunikationsformål ikke er omfattet af reglerne om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur i graveloven, men derimod omfattet af mastelovens regler om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål.

Gravelovens regler om adgang til netoperatørers eksisterende fysiske infrastruktur finder desuden ikke anvendelse for passiv fysisk infrastruktur, som er beregnet til produktion, transport eller distribution af vand fra vandforsyningssystemer omfattet af § 3 og § 5, stk. 1, i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. Det inde-

bærer, at eksempelvis drikkevandsledninger ikke er omfattet af gravelovens regler om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur.

Artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder regler om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, der regulerer en stor del af den adgang, der følger af mastelovens §§ 2 og 10 samt gravelovens § 9 f.

Artikel 2 i forordningen definerer en række begreber, som tidligere var defineret i infrastrukturdirektivet, som forordningen erstatter. Det drejer sig bl.a. om netoperatør, offentligretligt organ, offentligt organ og fysisk infrastruktur. Desuden fastsætter forordningen, at definitionerne i teledirektivet finder anvendelse på forordningens område, navnlig definitionerne af elektronisk kommunikationsnet, net med meget høj kapacitet, offentligt elektronisk kommunikationsnet, nettermineringspunkt, tilhørende faciliteter, slutbruger, sikkerhed i net og tjenester, adgang og operatør.

Forordningens artikel 2, nr. 1, definerer netoperatør som a) en operatør som defineret i artikel 2, nr. 29), i direktiv (EU) 2018/1972, b) et foretagende, der stiller fysisk infrastruktur til rådighed med henblik på at levere i) en tjeneste, der vedrører produktion, transport eller distribution af gas, elektricitet, herunder offentlig belysning, varme, vand, herunder bortskaffelse eller rensning af spildevand, og dræningssystemer, ii) transporttjenester, herunder jernbaner, veje, herunder veje i bymæssige områder, tunneler, havne og lufthavne.

Forordningens artikel 2, nr. 2, definerer offentligretligt organ som et organ med alle følgende karakteristika: a) det er oprettet med det specifikke formål at imødekomme almenhedens behov, og har ikke en industriel eller kommerciel karakter, b) det har status som juridisk person, og c) det finansieres helt eller for størstedelens vedkommende af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer eller er underlagt disse myndigheders eller organers ledelsesmæssige kontrol, eller har en administrativ, ledelsesmæssig eller tilsynsmæssig bestyrelse, hvor mere end halvdelen af medlemmerne er udpeget af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer.

Forordningens artikel 2, nr. 3, definerer offentligt organ som en statslig, regional eller lokal myndighed, et offentligretligt organ eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder eller et eller flere sådanne offentligretlige organer.

Forordningens artikel 2, nr. 4, definerer fysisk infrastruktur som a) et element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg og pæle samt bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer, eller b) hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer. Kabler, herunder sort fiber, samt elementer af net, der bruges til levering af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184, er ikke fysisk infrastruktur som omhandlet i forordningen.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 1, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, imødekommer efter skriftlig anmodning fra en operatør alle rimelige anmodninger om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal desuden imødekomme alle sådanne rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser. Sådanne skriftlige anmodninger skal angive de elementer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, herunder en specifik tidsramme. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningerne.

Adgang efter artikel 3, stk. 1, skal gives af de pligtsubjekter og til de rettighedssubjekter, som bestemmelsen omfatter. Pligtsubjekterne er netoperatører, hvilket ifølge forordningens definition heraf både omfatter operatører og f.eks. en række foretagender, der stiller fysisk infrastruktur inden for forsynings- og transportnet til rådighed. Rettighedssubjekterne er alene operatører, dvs. virksomheder, som udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter. De nævnte forsynings- og transportnetrelaterede foretagender er derimod ikke en del af rettighedssubjekterne. Rettighedssubjekterne omfatter dog virksomheder, der udelukkende etablerer og udbyder tilhørende faciliteter uden at etablere eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller elektroniske kommunikationstjenester. Det kan eksempelvis være såkaldte masteselskaber, ofte kaldet towercos eller tower companies, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer. Omfanget af adgang efter artikel 3, stk. 1, følger endvidere af, at bestemmelsen alene indebærer krav på adgang, der skal ske med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter til VHC-net. Omfanget følger endeligt af, at bestemmelsen alene giver adgang til fysisk infrastruktur som defineret i forordningens artikel 2, nr. 4, hvilket bl.a. indebærer, at bygninger alene er omfattet, hvis disse enten er en del af et net, jf. artikel 2, nr. 4, litra a, eller er ejet af et offentligt organ, jf. artikel 2, nr. 4, litra b. Eksempelvis er privatejede bygninger til beboelse og erhvervsbygninger, der ikke indgår i et net, dermed ikke omfattet.

Ifølge artikel 3, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan medlemsstaterne fastsætte, at ejere af private erhvervsbygninger, der ikke er ejet eller kontrolleret af en netoperatør, efter skriftlig anmodning fra en operatør skal imødekomme rimelige anmodninger om adgang til disse bygninger, herunder deres tage, med henblik på at installere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter på fair og rimelige vilkår og betingelser og til en pris, der afspejler markedsforholdene. Forud for en sådan anmodning fra den adgangssøgende kræves, at bygningen er beliggende i et landdistrikt eller afsidesliggende område som defineret af medlemsstaterne. Det er videre en forudsætning, at der ikke findes noget net med meget høj kapacitet af samme type – fastnet eller mobilnet – svarende til det, som den adgangssøgende har til hensigt at udrulle, tilgængeligt i det område, hvortil der anmodes om adgang, og der er ingen planer om at udrulle et sådant net i henhold til oplysninger indsamlet via det centrale informationssted, som forelå på datoen for anmodningen. Det er endelig en forudsætning, at der ingen fysisk infrastruktur er i det område, hvortil der anmodes om adgang, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller offentlige organer og er teknisk egnet til at huse elementer af net med meget høj kapacitet.

Artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, indeholder nærmere regler om fastsættelse af vilkår og betingelser, herunder priser, for adgang i henhold til artikel 3, stk. 1.

Det følger således af forordningens artikel 3, stk. 4, at ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder priser, for at give adgang og med henblik på at undgå for høje priser tager netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, hvis det er relevant, som minimum hensyn til elementerne nævnt i artikel 3, stk. 4, litra a-f.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra a, at netoperatører og offentlige organer tager hensyn til eksisterende kontrakter og kommercielle vilkår og betingelser, der er aftalt mellem operatører, der søger adgang, og netoperatører eller offentlige organer, der giver adgang til fysisk infrastruktur.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra b, at netoperatører og offentlige organer tager hensyn til behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket de omkostninger, som denne pådrager sig for at give adgang til sin fysiske infrastruktur, idet der tages hensyn til særlige nationale forhold, forretningsmodeller og eventuelle tarifstrukturer, der er indført for at skabe en fair mulighed for omkostningsdækning; i tilfælde af elektroniske kommunikationsnet skal der også tages hensyn til eventuelle afhjælpende foranstaltninger pålagt af en national tilsynsmyndighed.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra c, at netoperatører og offentlige organer tager hensyn til eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, som følger af at give adgang til den relevante fysiske infrastruktur.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra d, at netoperatører og offentlige organer tager hensyn til, hvordan den ønskede adgang påvirker adgangsudbyderens forretningsplan, herunder investeringer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra e, at netoperatører og offentlige organer i det særlige tilfælde, hvor der er tale om adgang til operatørers fysiske infrastruktur, tager hensyn til enhver relevant vejledning i henhold til artikel 3, stk. 13, og navnlig: i) disse investeringers økonomiske rentabilitet baseret på deres risikoprofil, ii) behovet for et fair investeringsafkast og for en eventuel tidsplan for et sådant investeringsafkast, iii) adgangens eventuelle virkninger for konkurrencen i efterfølgende led og dermed for priserne og investeringsafkastet, iv) en eventuel afskrivning af netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang, v) et eventuelt forretningsmæssigt grundlag for investeringen på det tidspunkt, hvor den blev foretaget, navnlig investeringen i den fysiske infrastruktur, der anvendes til at udbyde konnektivitet, og vi) eventuelle muligheder, som den adgangssøgende tidligere har haft for at saminvestere i etableringen af den fysiske infrastruktur, navnlig i henhold til artikel 76 i direktiv (EU) 2018/1972, eller for at etablere egen infrastruktur samtidig hermed.

Bestemmelsen i artikel 3, stk. 4, litra e, indebærer særlige hensyn, som nævnt ovenfor, i den situation, hvor adgang gives operatører imellem.

Det følger af artikel 3, stk. 4, litra f, at netoperatører og offentlige organer ved vurderingen af operatørernes behov for et fair investeringsafkast, som afspejler de relevante markedsforhold, tager hensyn til deres anderledes forretningsmodeller, navnlig for foretagender, der primært udbyder tilhørende faciliteter og tilbyder fysisk adgang til mere end ét foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 5, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur af en eller flere af de grunde, der fremgår af artikel 3, stk. 5, litra a-f. Det følger af forordningens artikel 1, stk. 4, at artikel 3, stk. 5, litra a-e, er totalharmoniserende.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra a, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, ikke er teknisk egnet til at huse de elementer af VHC-net, der er omhandlet i stk. 1.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra b, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er mangel på ledig plads til at huse de elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i stk. 1. Det gælder også pladsmangel, der konstateres efter hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at

henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra c, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er begrundede hensyn til sikkerhed, national sikkerhed og folkesundhed.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra d, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er behørigt begrundede hensyn til nettenes integritet og sikkerhed, navnlig hvad angår kritisk national infrastruktur.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra e, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur.

Det følger af artikel 3, stk. 5, litra f, at netoperatører og offentlige organer kan nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der findes andre brugbare alternative muligheder for at få passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, som er egnede til levering af VHC-net, og som tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser af samme netoperatør eller, i det særlige tilfælde med landdistrikter eller afsidesliggende områder, hvor et net drives udelukkende på engrosmarkedet og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, af operatøren af et sådant net.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 7, at i tilfælde af afslag på adgang som omhandlet i stk. 5 giver netoperatøren eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, skriftligt den adgangssøgende en specifik og detaljeret begrundelse for et sådant afslag senest én måned fra datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang. Dette gælder ikke for national kritisk infrastruktur som defineret i national ret, for hvilken der ikke kræves specifikke og detaljerede begrundelser i meddelelsen om afslag til den adgangssøgende.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 9, at fysisk infrastruktur, der allerede er underlagt adgangsforpligtelser, som er pålagt af de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller som følger af anvendelsen af EU-statsstøttereglerne, ikke er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, 4 og 5, så længe disse adgangsforpligtelser er gældende.

Det indebærer, at specifikke forpligtelser til at give adgang til fysisk infrastruktur, der eksempelvis er pålagt en bestemt infrastrukturejer af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i medfør af telelovens afsnit IV, eller som er pålagt en bestemt infrastrukturejer som betingelse for at modtage offentlige tilskud til udrulningen af bredbånd i henhold til EU's statsstøtteregler, har forrang for de generelle regler om at give adgang i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 10, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur eller visse kategorier af fysisk infrastruktur, kan undlade at anvende stk. 1, 4 og 5 på denne fysiske infrastruktur eller disse kategorier af fysisk infrastruktur af hensyn til arkitektonisk, historisk, religiøs eller miljømæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed, forsvaret, sikkerheden og sundheden. Medlemsstaterne eller, i det omfang det er relevant, de regionale og lokale myndigheder fastlægger sådan fysisk infrastruktur eller sådanne kategorier af fysisk infrastruktur på deres område ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier. Listen over kategorier af fysisk infrastruktur og de kriterier, der anvendes til fastlæggelse heraf, stilles til rådighed via et centralt informationssted.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 12, at artikel 3 hverken berører ejendomsretten for ejeren af den fysiske infrastruktur, hvis netoperatøren eller det offentlige organ ikke er ejeren, eller ejendomsretten for nogen anden tredjepart såsom grundejere og ejere af privat ejendom eller, hvis det er relevant, lejeres rettigheder.

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 13, at Kommissionen i tæt samarbejde med Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC), som er sammenslutningen af uafhængige telemyndigheder i Europa, kan udarbejde en vejledning om anvendelsen af denne artikel. Dette skal ske efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer i det omfang, det er relevant, og under hensyntagen til veletablerede principper og de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater.

Det følger af forordningens artikel 1, stk. 3, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end disse minimumskrav, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur.

Det følger af forordningens artikel 1, stk. 4, at medlemsstaterne ikke må opretholde eller indføre de foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 3, for så vidt angår artikel 3, stk. 5, første afsnit, litra a-e, og stk. 7 og 10, artikel 4, stk. 7, artikel 5, stk. 2, andet afsnit, og stk. 5, artikel 6, stk. 2, og artikel 10, stk. 7 og 8.

Det følger af forordningens artikel 1, stk. 5, at forordningen ikke berører medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed og deres beføjelse til at beskytte andre væsentlige statsfunktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden. Det er således muligt efter forordningen at opretholde eller indføre tiltag ud fra disse hensyn.

3.1.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Mastelovens og gravelovens anvendelsesområde svarer i det væsentlige til anvendelsesområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur.

Masteloven og graveloven indeholder en række bestemmelser, som fra den 12. november 2025 i vid udstrækning er reguleret i forordningen om gigabitinfrastruktur. Forordningen regulerer bl.a. adgang til de typer af fysiske infrastrukturer, der i dag er reguleret i enten masteloven eller graveloven, som implementerede dele af infrastrukturdirektivet. Forordningen om gigabitinfrastruktur ophæver infrastrukturdirektivet.

På grund af forordningen om gigabitinfrastrukturs anvendelsesområde og den indgribende påvirkning af masteloven og graveloven, finder Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet det mest hensigtsmæssigt at ophæve masteloven og graveloven og i stedet fastsætte en ny hovedlov.

Forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter minimumskrav for at nå de mål, der er anført i forordningen. Medlemsstaterne kan, jf. forordningens artikel 1, stk. 3, opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end disse minimumskrav, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur.

Det følger af initiativ 3 i Aftale om en robust og fremtidssikret digital infrastruktur i hele Danmark af 26. juni 2025, at de rettigheder, som teleoperatørerne har i dag i medfør af bl.a. masteloven og graveloven, og som går videre end forordningen, skal bevares. Det gælder navnlig adgangen til at opsætte antenner på eksisterende infrastruktur, hvor forordningen alene sikrer adgang til telemaster m.v., mens dansk ret (masteloven) også har sikret adgang til høje private bygninger m.v. For at gennemføre denne aftale er der behov for at fastsætte regler, der går ud over dem, der følger af forordningen. Forordningen om gigabitinfrastruktur giver således alene adgang til fysisk infrastruktur som defineret i artikel 2, nr. 4, i forordningen, og forpligter endvidere alene netoperatører og offentlige organer til at imødekomme anmodninger om adgang hertil. Dette indebærer, at forordningen ikke ligesom den gældende mastelov forpligter alle ejere af master til radiokommunikationsformål til at give adgang til disse. Dette indebærer videre, at forordningen om gigabitinfrastruktur kun sikrer adgang til de elementer, hvortil der med masteloven er adgang efter mastelovens § 10, i en delmængde af tilfældene. Eksempelvis vil de fleste privatejede bygninger ikke være omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur, idet forordningen alene omfatter bygninger ejet af offentlige organer samt bygninger ejet af netoperatører, såfremt de udgør en del af netoperatørens net.

Desuden skal der efter forordningen om gigabitinfrastruktur alene imødekommes anmodninger, der har til formål at etablere VHC-net eller tilhørende faciliteter, hvorved andre typer elektroniske kommunikationsnet eller øvrige forsyningsarter, som er omfattet af masteloven og graveloven, ikke er omfattet af forordningen.

Endelig skal adgang efter forordningen om gigabitinfrastruktur alene gives til operatører, mens adgang efter den gældende mastelov skal gives til enhver, der lovligt benytter frekvenser, og adgang efter den gældende gravelov skal gives til netoperatører, dvs. både operatører og eksempelvis vand-, el- og varmeforsyningsselskaber samt operatører af transportnet (veje, jernbane m.v.).

For at bevare operatørernes rettigheder fra den gældende mastelov er der derfor behov for nationale regler, der viderefører operatørernes nuværende rettigheder til adgang til de master til radiokommunikationsformål, andre master, bygninger og konstruktioner, som forordningen om gigabitinfrastruktur ikke sikrer en adgang til. For fortsat at understøtte øvrige elektroniske kommunikationsnet end VHC-net og lovlig frekvensanvendelse i samme omfang som i dag vurderes det også hensigtsmæssigt at bevare de eksisterende rettigheder for andre lovlige frekvensanvendere end operatører og for de øvrige netoperatører, som forordningen ikke giver nogen rettigheder til.

Samtidigt er der behov for ensartethed, så de nærmere regler for adgang ikke er forskellige for henholdsvis adgang, der skal gives efter forordningen om gigabitinfrastruktur, og adgang, der skal gives efter supplerende nationale regler, medmindre tungtvejende hensyn taler for en sådan forskel. Da forordningen er bindende, vil en sådan ensartethed alene kunne tilvejebringes ved at sætte forordningens nærmere regler i kraft for de adgangsrettigheder, som de nationale regler supplerer forordningens adgangsregler med. Dette vil indebære, at de nærmere regler for adgang fra masteloven i en række tilfælde vil skulle erstattes af regler i forordningen om gigabitinfrastruktur, eksempelvis de nærmere regler om procedure for afslag, afslagsgrunde, prissætning m.v.

Særligt for adgangen til privatejede bygninger og høje konstruktioner m.v. uden relation til et net gælder, at der er tungtvejende hensyn til den grundlovssikrede ejendomsret samt til offentlighedens accept af pligten til at imødekomme anmodninger om opsætning af antennesystemer. Adgang til sådanne bygninger sker i dag i praksis på baggrund af forhandlinger mellem operatørerne og ejerne af bygningerne, hvor betalingen aftales mellem parterne. Disse hensyn taler for ikke at sætte reglerne vedrørende prissætning i forordningen om gigabitinfrastruktur i kraft, men fortsat at lade prissætningen være op til en forhandling mellem parterne.

For så vidt angår adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er det ikke muligt i alle tilfælde at sikre regler, der er ensartede med adgang efter forordningen om gigabitinfrastruktur, da reglerne på dele af dette område skal implementere artikel 57, stk. 4, i teledirektivet, der ved modstrid har forrang for forordningen om

gigabitinfrastruktur, jf. artikel 1, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Af hensyn til at beskytte den nationale sikkerhed og andre væsentlige statsfunktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden samt for at varetage sikkerhedsmæssige og operationelle hensyn i forhold til politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs områdes udøvelse af aktiviteter, vurderes det fortsat nødvendigt at undtage politiet eller myndigheder inden for Forsvarsministeriets område fra reglerne i dette lovforslag samt de regler, der fremover vil følge direkte af forordningen om gigabitinfrastruktur. Som følge af ændringerne i ministeriernes sammensætning vil det endvidere fremover være relevant i samme omfang at undtage myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område. Det vurderes relevant at udvide undtagelsen i forhold til gældende ret i masteloven, hvor det alene er master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende de omfattede myndigheder, der er undtaget fra mastelovens adgangsregler. En fuldstændig undtagelse af de omfattede myndigheder fra reglerne i dette lovforslag og fra reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur forventes ikke at have reel betydning, da andre regler end de adgangsregler, hvor de omfattede myndigheder i forvejen er undtaget efter gældende ret, ikke har betydning for de omfattede myndigheder. Tilsvarende vil gøre sig gældende for de amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. Ændringerne forventes som det klare udgangspunkt heller ikke at få betydning for den mobildækning, som master til radiokommunikationsformål, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område ejer eller råder over og antenner, der er placeret på disse parters områder, er medvirkende til.

Der vil ligeledes fortsat være behov for at tage højde for sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning således, at adgang skal gives med de forbehold, disse tilsiger, hvis muligt, og kan afslås, hvis forskrifterne gør adgangen umulig. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at relevante sikkerhedshensyn kan varetages optimalt ved, at begrænsninger og undtagelser til adgang følger af, hvad der er muligt inden for rammerne af de til enhver tid gældende sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning, da de ansvarlige myndigheder vurderes at være nærmest til at fastsætte de sikkerhedsmæssige forbehold, der er nødvendige.

Det er foreneligt med forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. artikel 3, stk. 10, og artikel 1, stk. 5, at fastsætte sådanne undtagelser for de adgangstyper, som følger direkte af forordningen.

Det vil fortsat være relevant, at lejere og indehavere af brugsrettigheder sidestilles med ejere af master, bygninger og andre høje konstruktioner, hvis det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud. Disse parter skal således medvirke til, at der gives adgang til master til radiokommunikationsformål, andre master, konstruktioner og bygninger. Da der ofte er eksisterende brugere af master til radiokommunikationsformål ud over mastens ejer, og da der eksempelvis kan være lejere i høje bygninger, der råder over arealer, hvor gennemgang er nødvendig i forbindelse med opsætning af et antennesystem, vil operatørernes rettigheder kunne blive mindsket betydeligt set i forhold til i dag, hvis ikke denne regel videreføres.

Det vurderes ikke juridisk muligt at opretholde reglerne om, at master til radiokommunikationsformål skal udbygges eller udskiftes for at muliggøre fælles udnyttelse, hvis den eksisterende mast eksempelvis er for lav eller mangler bæreevne. Det skyldes, at forordningens artikel 3, stk. 5, som er totalharmoniserende, angiver de grunde, som kan danne grundlag for at nægte at give adgang til f.eks. master til radiokommunikationsformål, herunder således, at adgang kan nægtes, hvis der er mangel på ledig plads.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets opfattelse, at der i praksis anvendes mange forskellige termer for begrebet mast til radiokommunikationsformål., bl.a. da begrebet mast til radiokommunikationsformål er langt og teknisk. For at skabe en mere hensigtsmæssig ensretning af terminologien og for at øge læsbarheden af lovgivningen bør master til radiokommunikationsformål fremover betegnes »telemaster«, da det er et alment anvendt og kortere udtryk, der også kan forventes at finde bred anvendelse.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at master til radiokommunikationsformål fremover betegnes »telemaster«, der defineres som master til radiokommunikationsformål, herunder gittermaster, rørmaster og enhver anden mastekonstruktion, der er etableret med det primære formål at være vært for antennesystemer.

Det foreslås i § 4 at udvide reglerne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur således, at også andre ejere af telemaster end de netoperatører og offentlige organer, der forpligtes med forordningen om gigabitinfrastruktur, vil være forpligtet til at imødekomme anmodninger om adgang til masten. Tilsvarende foreslås i § 4, at også andre lovlige brugere af radiofrekvenser end operatører skal kunne anmode om adgang til telemaster på lige fod med operatører. Adgang efter disse nationale udvidelser vil ske i overensstemmelse med reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur, herunder vedrørende vilkår og pris samt afslagsgrunde.

Som følge af forordningens artikel 3, stk. 5, videreføres mastelovens regler om udbygning og udskiftning af telemaster ikke. Det vil dog fortsat være muligt på frivillig basis at indgå aftaler om udskiftning eller udbygning for at imøde-

komme anmodninger om adgang til telemaster, hvis parterne kan blive enige herom og enige om vilkårene herfor.

Det foreslås i § 6 at videreføre gældende ret for den delmængde af de bygninger og andre høje konstruktioner, der i dag er omfattet af mastelovens § 10, jf. § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, som der ikke vil være adgang til i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Disse elementer benævnes med lovforslaget under ét »høje konstruktioner«. Videreførelsen af gældende ret indebærer, at ejerne af disse høje konstruktioner fortsat vil skulle imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer, og at reglerne fortsat ikke regulerer nærmere, hvilke vilkår og priser parterne kan aftale for adgangen. Videreførelsen af gældende ret indebærer også, at de nugældende afslagsgrunde videreføres frem for at henvise til grundene i forordningen om gigabitinfrastruktur. Som en ny tilpasning foreslås det, at der fremgår en eksplicit pligt til også at acceptere etablering af et tilhørende teknikskab, når der etableres et antennesystem. Dette teknikskab, der eksempelvis kan placeres i lofts- eller kælderrum eller på jorden ved foden af en høj konstruktion, er i praksis en forudsætning for at kunne etablere en fungerende antenneposition på en høj konstruktion.

Det foreslås i § 7, at lejere og andre indehavere af brugsrettigheder sidestilles med ejerne af telemaster, der forpligtes med § 4, og med ejerne af de herover nævnte høje konstruktioner, der forpligtes med § 6, hvis en midlertidig adgang til det lejede er en forudsætning for adgangen, eller det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud. Dette viderefører gældende ret, men det foreslås som noget nyt fastslået eksplicit, at eksempelvis midlertidig gennemgang i lejede arealer må tåles, hvis denne er nødvendig for eksempelvis at komme op på bygningens tag med henblik på at opsætte et antennesystem. Det foreslås som noget nyt, at også lejere af og indehavere af brugsrettigheder over anden fysisk infrastruktur end telemaster og høje konstruktioner sidestilles med pligtsubjekterne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i § 8, at artikel 57, stk. 4, i teledirektivet fortsat implementeres i dansk ret, således, at der kan etableres trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde (i daglig tale ofte small cells) på fysisk infrastruktur ejet af offentlige myndigheder i overensstemmelse med reglerne i denne direktivbestemmelse. Dette indebærer, at reglerne for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i en række situationer vil afvige fra reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur og de øvrige bestemmelser i den foreslåede lov, samtidig med, at opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i en række andre situationer vil være omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette er en følge af særreguleringen af området i teledirektivet. Det foreslås, at de særlige regler fra teledirektivet udvides til at omfatte visse situationer, der ikke er omfattet af teledirektivet og heller ikke er reguleret i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvorved reglerne bliver så ensartede som muligt, idet området dog desuagtet vil være reguleret forskelligt i forskellige situationer som følge af de situationer, hvor forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det foreslås i § 9, at netoperatører, herunder operatører, fortsat vil kunne anmode om adgang til anden fysisk infrastruktur end telemaster med henblik på etablering af andre net end VHC-net. Det vil eksempelvis indebære, at operatører fortsat vil kunne anmode om adgang til føringsrør med henblik på etablering af ældre teknologier, og at forsyningsvirksomheder vil kunne anmode om adgang til føringsrør med henblik på at nedlægge kabler, der indgår i forsyningsnet, osv.

Det foreslås i §§ 2 og 10, at der inden for rammerne af forordningen om gigabitinfrastruktur og teledirektivet fastsættes en række tværgående begrænsninger, der gælder på tværs af reglerne om adgang i både forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede lov.

Som led heri foreslås i § 2, at lovforslaget, bortset fra regler om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, og hele forordningen om gigabitinfrastruktur ikke skal gælde for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område. Størstedelen af lovforslaget og hele forordningen vil dermed ikke gælde for politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, Rigspolitiet, politikredsene, Center for Beredskabskommunikation m.v., for myndigheder inden for Forsvarsministeriets område, herunder Forsvarsministeriets departement, Forsvaret, Hjemmeværnet, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarskommandoen, Personelkommandoen, Etablissement- og Terrænkommandoen m.v., eller for myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, herunder Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs departement, Styrelsens for Samfundssikkerhed, Beredskabsstyrelsen m.v. Det foreslås dog, at lovforslagets regler om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter skal gælde for disse myndigheder, jf. pkt. 3.3 nedenfor. Det foreslås desuden i § 2, at hverken loven eller forordningen om gigabitinfrastruktur skal gælde for de amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. Dette vil indebære en udvidelse af undtagelsen for de omfattede myndigheder og de amerikanske styrker i forhold til gældende ret i masteloven.

Som led heri foreslås i § 10, at adgang fortsat vil skulle ske på de vilkår og med de begrænsninger, der måtte følge af sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning, som gælder for den pågældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion. Tilsvarende vil bestemmelserne om adgang ikke gælde, hvis sådanne sikkerhedsforskrifter gør det umuligt at give adgang. Endelig vil der fortsat

være et forbehold for adgang til tredjemands arealer, så der i disse situationer skal indgås en frivillig aftale om adgang eller opnås adgang via reglerne om ekspropriation, jf. pkt. 3.4 nedenfor, eller om etablering af net frem til bygningers adgangspunkter eller de foreslåede nye regler om etablering af net frem til telemaster på privat ejendom, jf. pkt. 3.5 nedenfor.

Som led heri foreslås yderligere i § 10, at der desuden vil gælde det særlige forbehold for opsætning af antennesystemer på bygninger, at placering af antennesystemer på folkekirkens kirkebygninger eller på religiøse bygninger for de anerkendte trossamfund forudsætter tilladelse fra stiftsøvrigheden eller det pågældende trossamfund. Dette viderefører gældende ret.

Den foreslåede ordning vil bevare hovedparten af operatørernes nugældende rettigheder fra masteloven og graveloven for så vidt angår adgang til fysisk infrastruktur, herunder telemaster, og adgang til høje konstruktioner. Den foreslåede ordning vil også videreføre rettigheder fra gældende ret for andre parter end operatører. Ordningen for telemaster vil fortsat have til formål at understøtte optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Der vil med loven være forskel på, hvilke regler der regulerer adgang til fysisk infrastruktur i forskellige situationer som følge af samspillet mellem artikel 57 i teledirektivet, der implementeres med den foreslåede § 8, og artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur samt de nationale supplerende regler hertil i de foreslåede bestemmelser i §§ 4, 6 og 9, der skal videreføre reglerne om adgang til telemaster, høje konstruktioner og fysisk infrastruktur i samme omfang som efter den gældende mastelov og gravelov.

Artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil således regulere operatørers adgang til offentlige organers og netoperatørers fysiske infrastruktur med henblik på etablering af elementer af VHC-net.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 vil regulere adgang til telemaster, så denne fortsat muliggøres i flere tilfælde og for flere parter, end hvad der følger af forordningen om gigabitinfrastruktur, sådan som det er tilfældet med den gældende mastelovs § 2.

Den foreslåede bestemmelse i § 6 vil regulere adgang til høje konstruktioner med henblik på opsætning af antennesystemer, som ikke er sikret via artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, så denne adgang fortsat kan opnås, sådan som det er tilfældet med den gældende mastelovs § 10.

Den foreslåede bestemmelse i § 9 vil regulere adgang til fysisk infrastruktur bortset fra telemaster således, at netoperatører, herunder operatører, kan etablere elementer af andre net, herunder andre elektroniske kommunikationsnet end VHC-net og andre forsynings- og transportnet end elektroniske kommunikationsnet, sådan som det er tilfældet med den gældende gravelovs § 9 f.

Der vil være særlige regler for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i den foreslåede bestemmelse i § 8. De foreslåede bestemmelser i §§ 4, 6 og 9 samt bestemmelserne i forordningen om gigabitinfrastruktur vil vige for den foreslåede bestemmelse i § 8. Det gælder opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur ejet af offentlige organer, samt opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ikke er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet af netoperatører. Opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil i disse tilfælde være reguleret i den foreslåede bestemmelse i § 8, der for en række af de nævnte tilfælde implementerer artikel 57, stk. 4, i teledirektivet. Operatørers opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet af netoperatører, vil være reguleret direkte i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. I tilfælde, der hverken er dækket af den foreslåede bestemmelse i § 8 eller artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil der kunne være situationer, hvor adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 4, 6 eller 9.

Etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der er en del af et VHC-net, på fysisk infrastruktur, der er ejet eller kontrolleret af netoperatører eller af offentligretlige organer, vil være reguleret direkte i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og vil ikke være omfattet af artikel 57, stk. 4, i teledirektivet. De særlige afslagsgrunde i det foreslåede § 8, stk. 3, vil modsætningsvist afspejle forudsætningerne for, at adgang skal gives i henhold til artikel 57, stk. 4, i teledirektivet, idet de relevante bestemmelser i teledirektivet vil have forrang, hvis en bestemmelse i forordningen om gigabitinfrastruktur er i strid med en bestemmelse i teledirektivet, jf. artikel 1, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Da artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder totalharmoniserede bestemmelser om afslagsgrunde for forhold, der er omfattet af artikel 3, vil den foreslåede § 8 alene kunne omfatte forhold, der enten er reguleret af teledirektivets artikel 57, stk. 4, der ved modstrid har forrang for forordningen om gigabitinfrastruktur, eller som slet ikke er reguleret i forordningen om gigabitinfrastruktur.

3.2. Tvister om adgang til fysisk infrastruktur

3.2.1. Gældende ret

Det fremgår af mastelovens § 3, at landzonemyndigheden eller, i sager, hvor landzonemyndigheden ikke er involveret, bygningsmyndigheden, kan udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål. Påbuddet kan træde i stedet for, supplere eller ændre aftaler efter mastelovens § 2. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse ved påbud om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., i det omfang en sådan fælles

udnyttelse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten. Påbud kan i sager, hvor den ansøgende part anmoder om udstedelse af påbud, alene udstedes, såfremt det af den ansøgende part er sandsynliggjort, at det ikke har været muligt at indgå en aftale om fælles udnyttelse.

Landzone- og bygningsmyndigheder har efter Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets opfattelse ikke benyttet muligheden for at udstede påbud efter den gældende mastelovs § 3 i noget betydeligt omfang. Bestemmelsen er blevet nævnt som et grundlag for, at landzonemyndigheder kan bede en part, der ansøger om en landzonetilladelse til en mast til radiokommunikationsformål, redegøre for alternative placeringsmuligheder for masten eller de antenner, der påtænkes opsat i masten. Dette beror dog på en misforståelse, da den gældende mastelovs § 3 alene hjemler et påbud rettet mod ejeren af en mast til radiokommunikationsformål om, at en ejer, der eksempelvis uretmæssigt nægter en anden part adgang til en eksisterende mast med henblik på opsætning af antenner skal give denne adgang. Bestemmelsen hjemler således ikke, at en landzonemyndighed kan påbyde en part, der ønsker at etablere en mast, at anvende en eksisterende mast i stedet. Hvis der er reel mulighed for at anvende en eksisterende mast frem for at etablere en ny mast, kan dette dog indgå i landzonemyndighedens afvejning af de hensyn, der taler for og imod landzonetilladelse til en ny mast, efter reglerne i planloven. Mastelovens § 2 vil desuden medføre, at der som udgangspunkt er adgang til eksisterende master i området.

Det fremgår af mastelovens § 5, at i sager efter mastelovens §§ 2 og 3, hvor der er tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte fælles udnyttelse, skal ejeren, der i henhold til § 2 indgår aftale, eller som i medfør af § 3 får påbud herom, og eventuelle andre rettighedshavere som minimum have fuld erstatning. Betalingsforpligtelsen påhviler den, der har fremsat anmodning om fælles udnyttelse i medfør af § 2, eller som får adgang til fælles udnyttelse i medfør af § 3. I mangel af enighed herom afgøres erstatningsspørgsmålet af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret. Afgørelse træffes på grundlag af et oplæg fra landzone- eller bygningsmyndigheden til den påtænkte tilladelse eller det påtænkte påbud. Erstatningsfastsættelsen kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. I øvrigt finder reglerne i § 26 i den nævnte lov tilsvarende anvendelse. Når erstatningsspørgsmålet er afgjort af voldgiftsretten, opmanden eller taksationskommissionen, og der er sket betaling af erstatningsbeløbet eller stillet sikkerhed for dets betaling ved tilladelsens eller påbuddets udstedelse, kan tilladelse efter § 2 gives eller påbud efter § 3 udstedes af landzone- eller bygningsmyndigheden. Ved taksationskommissionens afgørelse af erstatningsspørgsmålet kan taksationskommissionen træffe beslutning om, at den ansøgende part skal stille et beløb som sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Det fremgår af mastelovens § 11, at landzonemyndigheden eller, i sager, hvor landzonemyndigheden ikke er involveret, bygningsmyndigheden, kan udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner. Påbuddet kan træde i stedet for, supplere eller ændre aftaler efter mastelovens § 10. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse ved påbud om fælles udnyttelse af bygninger m.v. i tilknytning til andre antennesystemer anbragt på den pågældende mast, bygning eller konstruktion, i det omfang en sådan fælles udnyttelse er en del af den anmodende parts opsætning af og udnyttelse af egne antennesystemer på samme mast, bygning eller konstruktion. Påbud kan i sager, hvor den ansøgende part anmoder om udstedelse af påbud, alene udstedes, såfremt det af den ansøgende part er sandsynliggjort, at det ikke har været muligt at indgå en aftale om opsætning af antennesystemer.

Det fremgår af mastelovens § 12, at i sager efter mastelovens §§ 10 og 11, hvor der er tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til opsætning af antennesystemer, skal ejeren, der i henhold til § 10 indgår aftale, eller som i medfør af § 11 får påbud herom, og eventuelle andre rettighedshavere som minimum have fuld erstatning. Betalingsforpligtelsen påhviler den, der har fremsat anmodning om opsætning af antennesystemer i medfør af § 10, eller som får adgang til opsætning af antennesystemer i medfør af § 11. I mangel af enighed herom afgøres erstatningsspørgsmålet af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret. Afgørelse træffes på grundlag af et oplæg fra landzone- eller bygningsmyndigheden til den påtænkte tilladelse eller det påtænkte påbud. Erstatningsfastsættelsen kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. I øvrigt finder reglerne i § 26 i den nævnte lov tilsvarende anvendelse. Når erstatningsspørgsmålet er afgjort af voldgiftsretten, opmanden eller taksationskommissionen, og der er sket betaling af erstatningsbeløbet eller stillet sikkerhed for dets betaling ved tilladelsens eller påbuddets udstedelse, kan tilladelse som nævnt i § 10 gives eller påbud efter § 11 udstedes af landzone- eller bygningsmyndigheden. Ved taksationskommissionens afgørelse af erstatningsspørgsmålet kan taksationskommissionen træffe beslutning om, at den ansøgende part skal stille et beløb som sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Det fremgår af mastelovens § 21, at landzone- eller bygningsmyndighederne kan pålægge en eller flere af parterne i en sag om fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efter-

kommelse af påbud efter mastelovens §§ 3 og 11. Der er udpantningsret for beløbene.

Det fremgår af voldgiftslovens § 1, stk. 5, 2. pkt., at loven ikke finder anvendelse med hensyn til tvister, der behandles ved voldgiftsretter, som er oprettet ved lov til afgørelse af tvister på særlige områder.

Gravelovens § 9 m, stk. 1, fastlægger de sagstyper på gravelovens område, som Digitaliseringsstyrelsen har kompetence til at behandle. Digitaliseringsstyrelsen kan bl.a. behandle sager vedrørende adgang til fysisk infrastruktur i medfør af gravelovens § 9 f. Sager kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den netoperatør, der har fremsat en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning om adgang til passiv fysisk infrastruktur, i henhold til gravelovens § 9 f, jf. gravelovens § 9 m, stk. 2. Gravelovens § 9 n fastslår, at Digitaliseringsstyrelsen kan træffe nærmere angivne afgørelser, herunder fastsætte vilkår og betingelser, herunder pris, i sager, som styrelsen behandler i medfør af gravelovens § 9 m, som relaterer sig til bl.a. gravelovens § 9 f.

Masteloven indeholder en klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, hvis anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur ejet af offentlige myndigheder eller til gadeinventar ejet af andre med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde (i daglig tale ofte kaldet "small cells") afvises, afslås eller ikke imødekommes inden for to måneder. Reglerne for sådan adgang i den gældende mastelov er en implementering af artikel 57, stk. 4, i teledirektivet. Det fremgår således af mastelovens § 23 a, stk. 1, at Digitaliseringsstyrelsen behandler sager om afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, jf. § 14 a, stk. 2 og 3, og sager, hvor en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar ikke er imødekommet inden for 2 måneder, jf. § 14 a, stk. 1.

Disse sager kan i henhold til mastelovens § 23 a, stk. 2, indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har fremsat en anmodning om adgang i henhold til mastelovens § 14 a, stk. 1. Digitaliseringsstyrelsen kan i disse sager i henhold til mastelovens § 23 a, stk. 3, træffe afgørelse om, at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. § 14 a, stk. 3, på en anmodning om adgang er berettiget, at en offentlig myndighed skal give adgang til sin fysiske infrastruktur eller sit gadeinventar, og at andre skal give adgang til deres gadeinventar, jf. § 14 a, stk. 1, og herunder fastsætte vilkår og betingelser, eller at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. § 14 a, stk. 3, på en anmodning om adgang ikke er berettiget.

Digitaliseringsstyrelsen kan i henhold til mastelovens § 23 a, stk. 4, af sagens parter kræve enhver oplysning og ethvert materiale, som Digitaliseringsstyrelsen skønner relevant, med henblik på behandling af sagen og med henblik på at kunne træffe afgørelse og herunder fastsætte vilkår og betingelser. Undlader en part at afgive oplysninger og materiale, som Digitaliseringsstyrelsen kan kræve, kan Digitaliseringsstyrelsen pålægge parten tvangsbøder.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er i mastelovens § 23 a, stk. 5, bemyndiget til at fastsætte regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager efter § 23 a, herunder om, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager og om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for sagsbehandlingen.

Der er i disse sager ikke mulighed for, at Digitaliseringsstyrelsen pålægger en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af sine afgørelser om at give adgang.

Det fremgår af mastelovens § 24, stk. 1, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 23 a, stk. 3, om tvister vedrørende opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, kan indbringes for Teleklagenævnet. Det fremgår af mastelovens § 24, stk. 6, at Teleklagenævnet kan af parterne afkræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sager for nævnet.

I medfør af § 1 i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed træffer Teleklagenævnet endelig administrativ afgørelse i sager, som ved lov eller regler udstedt i medfør heraf er henlagt til nævnet. Sagerne skal være modtaget i nævnet senest fire uger efter, at den afgørelse, der klages over, er truffet, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om Teleklagenævnets virksomhed. Teleklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at Teleklagenævnets afgørelse er meddelt den pågældende, jf. telelovens § 71.

Teleklagenævnets behandling af sager skal udøves i overensstemmelse med reglerne herom i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed og reglerne for nævnets virksomhed i kapitel 26 i teleloven.

Det følger af telelovens § 78, stk. 4, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens og Teleklagenævnets muligheder for at tillægge en klage opsættende virkning på andre områder end dem, der er nævnt i § 78, stk. 1, og om virkningen heraf. Bestemmelsen er ikke udmøntet.

Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt., at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., at den, der vil rejse sådant spørgsmål, dog ikke ved at bringe sagen for domstolene kan unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

Det fremgår af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at en række nærmere angivne typer tvister skal kunne indbringes for et nationalt tvistbilæggelsesorgan. Det er

som følge af samme forordnings artikel 14, stk. 5, endvidere et krav, at medlemsstaterne udpeger et sådant organ for alle disse typer tvister. Det kan være det samme organ for alle eller flere typer tvister eller et organ for hver type tvist.

Én type tvist, der skal kunne indbringes for et sådant tvistbilæggelsesorgan, er tvister, der måtte opstå, hvis der nægtes adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, eller hvis der ikke er indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser for adgang, herunder pris, senest én måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang i medfør af forordningens artikel 3, jf. artikel 13, stk. 1, litra a.

For denne type tvister følger det videre af artikel 13, stk. 1, at de kan indbringes af alle parter for det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan uden, at det berører muligheden for at indbringe sagen for en domstol. Det følger af artikel 13, stk. 2, at tvistbilæggelsesorganet under fuld hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de principper, der er fastsat i de relevante vejledninger fra Kommissionen eller retningslinjer fra BEREC, skal træffe bindende afgørelse senest fire måneder efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten. Det følger af artikel 13, stk. 3, at tvistbilæggelsesorganets afgørelse kan bestå i, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant. Disse regler for tvistbilæggelse omfatter alene tvister om adgang i medfør af forordningens artikel 3, dvs. tvister om anmodninger fra operatører om adgang til fysisk infrastruktur ejet af netoperatører og offentlige organer med henblik på etablering af elementer af VHC-net. Reglerne finder dermed ikke anvendelse på tvister om adgang til alle master til radiokommunikationsformål i alle situationer eller til alle bygninger m.v. Der henvises til pkt. 3.1.1 ovenfor for yderligere om forholdet mellem artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og andre typer adgang.

Det fremgår af artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kompetente organer til at udføre de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1.

Det følger af artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af denne forordning eller af eventuelle bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i artikel 14, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Det følger videre af artikel 15, at sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

3.2.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at den nuværende påbudskompetence for landzone- og bygningsmyndighederne ikke har karakter af egentlig tvistbilæggelse, idet der ikke i disse muligheder ligger en egentlig klageadgang for parterne, bl.a. da der ikke træffes en afgørelse, der fastslår den adgangssøgendes retsstilling. Artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur stiller krav om en egentlig klageprocedure. For at leve op til artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur er der derfor behov for at indføre en egentlig tvistbilæggelse.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer desuden, at det ikke er hensigtsmæssigt at fastholde, at der gælder forskellige procedurer i sager vedrørende adgang til master og høje konstruktioner på den ene side og al øvrig fysisk infrastruktur på den anden side. For at undgå forvirring og skabe ensartethed bør klageadgangene samles ét sted.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at det ville medføre komplekse og svært forståelige regler, såfremt tvister i situationer, hvor en part har krav på adgang til fysisk infrastruktur som følge af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil skulle håndteres på en anderledes måde end tvister i situationer, hvor en part har krav på adgang som følge af lovforslagets nationale regler. Det vil bl.a. kunne være vanskeligt for de involverede parter i praksis at skelne imellem, hvilken regel der sikrer en adgangsrettighed, da dette bl.a. vil kunne afhænge af skønsmæssige forhold så som, hvorvidt det pågældende netelement, der skal opsættes på infrastrukturen, har karakter af VHC-net eller ej.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer dog også, at spørgsmålet om betaling for adgang i medfør af den foreslåede § 6 til andre høje konstruktioner end telemaster, der er ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, af hensyn til den private ejendomsret ikke bør kunne afgøres af tvistbilæggelsesorganet, da prisfastsættelsen på dette område ikke bør undergives flere myndighedstilsyn end prisfastsættelsen vedrørende privat udlejning i øvrigt. Regulering heraf vil kunne indebære, at pligten til at give adgang til opsætning af antennesystemer bliver så indgribende, at pligten generelt får ekspropriativ karakter, ligesom det vil kunne medføre flere tvister om adgang og skade den offentlige opbakning til pligten til at acceptere opsætning af antennesystemer. Digitaliseringsstyrelsen bekendt er der ikke modtaget nogen negative henvendelser fra ejere af master, bygninger og høje konstruktioner omfattet af mastelovens gældende § 10 om deres pligt til at give adgang til opsætning af antennesystemer, men Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at dette vil kunne ændre sig væsentligt, hvis priserne for denne type adgang reguleres anderledes end anden tilsvarende privat udlejning. Samtidigt vurderes det dog hensigtsmæssigt ligesom i dag at sikre, at der i sidste ende eksisterer regler for, hvordan parterne i tvister, der ikke kan løses ved forhandling, kan bilægge tvisten, således at ejerne af en høj konstruktion ikke de facto kan undslå sig at give adgang ved eksempelvis at stille urimeligt høje priskrav for adgang.

Tvister om adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

vil i de tilfælde, der er omfattet af den foreslåede § 8, skulle behandles anderledes end andre tvister, da reglerne for adgang på dele af dette område skal implementere artikel 57, stk. 4, i teledirektivet, der ved modstrid har forrang for forordningen om gigabitinfrastruktur. Da reglerne for adgang således skal være anderledes, skal klageadgangen også være særskilt, da der bl.a. vil skulle foretages andre vurderinger.

En mulighed for at give påbud om efterkommelse af afgørelser og mulighed for at pålægge en part tvangsbøder for at efterkomme et sådant påbud, i stil med de muligheder, der allerede findes for landzone- og bygningsmyndighedernes påbud efter masteloven, vil være hensigtsmæssig for at sikre en effektiv tvistbilæggelse og for at overholde artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur ved at træffe foranstaltninger for at sikre, at eventuelle bindende afgørelser, der træffes i henhold til forordningen af tvistbilæggelsesorganer omhandlet i forordningens artikel 14, anvendes.

Som følge af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., vil den, der med en afgørelse i en tvist får medhold i, at de har ret til at etablere elementer af elektroniske kommunikationsnet m.v., på eller i fysisk infrastruktur m.v. ejet af en anden, i princippet kunne støtte ret på afgørelsen umiddelbart. De pågældende afgørelser vil dog ikke indebære en pligt til at ændre en adfærd, hvilket vil kunne efterleves midlertidigt, frem til en domstol træffer afgørelse, men en pligt til at acceptere en permanent etablering af netelementer, der repræsenterer en investering. En eventuel dom, der omstøder en afgørelse, vil i en situation, hvor netelementerne allerede er etableret, kunne have den følge, at en større investering er spildt. Der vil derfor være behov for, at der inden for en rimelig tidshorisont, efter en tvist er afgjort, er fuldstændig retssikkerhed for, at etableringen af netelementerne kan igangsættes uden denne risiko. Omvendt vil det i sager, hvor der træffes afgørelse om, at anmodninger om adgang til etablering af netelementer m.v. kan afslås, være rimeligst, at ejeren af den fysiske infrastruktur, høje konstruktion m.v. inden for en rimelig tidshorisont har fuld sikkerhed for, at der ikke skal etableres netelementer m.v. på deres ejendom, således at øvrig anvendelse af ejendommen kan ske med sikkerhed herfor. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at en sag afgjort af et tvistbilæggelsesorgan kan indbringes for domstolene på ubestemt tid.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 31 at udpege Digitaliseringsstyrelsen som tvistbilæggelsesorgan efter artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur i forhold til de tvister, som vedrører adgang til eksisterende fysisk infrastruktur.

Det foreslås videre i § 31 at ensrette reglerne således, at tvister for adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og tvister for adgang i henhold til de foreslåede nationale adgangsbestemmelser i §§ 4 og 9 vil skulle behandles på samme måde, det vil sige i overensstemmelse med artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette indebærer for så vidt angår adgang, der svarer til adgang til fysisk infrastruktur efter den gældende gravelovs § 9 f, at den gældende ordning for tvistbilæggelse videreføres. For så vidt angår tvister om adgang til telemaster, der i dag er reguleret i mastelovens §§ 3-5, indebærer det, at landzone- og bygningsmyndighedernes påbudskompetence erstattes af en adgang til at klage til Digitaliseringsstyrelsen.

For i videst muligt omfang at ensrette reglerne for tvister om adgang efter den foreslåede § 6 med reglerne for tvister om de øvrige adgangsbestemmelser foreslås det i § 32, at Digitaliseringsstyrelsen også skal kunne behandle tvister om sådan adgang, men dog alene om, hvorvidt der foreligger en pligt til at give adgang, og ikke om betalingen herfor, jf. overvejelserne om mulige konsekvenser af myndighedsindblanding i prissætning på området i pkt. 3.2.2 ovenfor. I tilfælde af tvister om betalingen foreslås det at videreføre den gældende mulighed for afgørelse af erstatningsspørgsmålet ved en voldgiftsret og for at begære voldgiftskendelsen indbragt for vedkommende taksationskommission.

Det foreslås i § 33, at klageadgangen vedrørende opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde videreføres i det væsentlige uændret.

Det foreslås i § 34, at Digitaliseringsstyrelsen kan give en part påbud om at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sager om adgang efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og §§ 4, 6, 8 og 9 og pålægge parten tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelse af dette påbud. Der henvises til pkt. 3.11.3.4 nedenfor for en nærmere gennemgang af forudsætninger og proces for tvangsbøderne.

Det foreslås i § 46, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager omfattet af den foreslåede § 32 samt påbud vedrørende disse afgørelser i medfør af den foreslåede § 34 kan indbringes for Teleklagenævnet. Det drejer sig om sager om adgang til høje konstruktioner i medfør af den foreslåede § 6. Sagerne vil skulle være modtaget i nævnet senest fire uger efter, at den afgørelse, der klages over, er truffet, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed. Det følger af telelovens § 71, stk. 2, at Teleklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene, senest 8 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvistesager efter de foreslåede §§ 31 og 33 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. For Digitaliseringsstyrelsens påbud i sager omfattet af de foreslåede §§ 31 eller 33, som gives i medfør af den foreslåede § 34, vil fristen for anlæg af søgsmål dog være 8 uger, medmindre Digitaliseringsstyrelsen

fastsætter en længere frist for efterlevelse af påbuddet, som i så fald også vil være fristen for sagsanlæg ved domstolene.

3.3. Adgang til jordarealer med henblik på etablering af elementer af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet

3.3.1. Gældende ret

Det følger af telelovens § 60 a, at en offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Herudover skal kommuner og regioners adgang til at udleje arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. vurderes efter de såkaldte kommunalfuldmagtsregler og for så vidt angår regioner de såkaldte myndighedsfuldmagtsregler. Reglerne giver kommuner henholdsvis regioner mulighed for i et vist omfang at udleje overkapacitet til markedspris.

Statslige myndigheders udlejning af arealer er herudover reguleret af Finansministeriets budgetvejledning, hvoraf det fremgår, at lejeindtægter under hensyn til gældende lovbestemmelser om lejeregulering og lignende skal fastsættes således, at det bedst mulige økonomiske resultat for staten opnås.

For så vidt angår master m.v., som placeres på offentlige vejarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet, gælder der særlige regler i vejloven, navnlig § 80, der udtømmende regulerer retsforholdet mellem vejmyndigheden og en udbyder af elektroniske kommunikationsnet for så vidt angår dennes råden over vejarealet.

Alle offentlige myndigheder er underlagt de europæiske statsstøtteregler, som indebærer, at offentlige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på bedre vilkår, f.eks. lavere lejepris, end markedsvilkår, kan udgøre ulovlig statsstøtte. Statsstøtte er som udgangspunkt i strid med EU's regler for det indre marked, medmindre støtten kan tilrettelægges inden for rammerne af de europæiske statsstøtteregler. Hvis der er tale om udlejning på markedsvilkår, vil lejeforholdet falde uden for statsstøttereglerne.

Offentlige myndigheder er også underlagt konkurrencereglerne, når de udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen. Det indebærer, at en offentlig myndigheds udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til en urimeligt høj lejepris i tilfælde, hvor den offentlige myndigheds areal er eneste reelle valgmulighed for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet for at placere en mast eller en antenne, er i strid med konkurrencelovens forbud mod misbrug af dominerende stilling. Der henvises i den forbindelse til § 11 i konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1150 af 3. november 2024 (herefter konkurrenceloven).

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er i telelovens § 60 a bemyndiget til at udstede regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå sådanne aftaler.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1085 af 4. september 2025 om metode for fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet (herefter mastelejebekendtgørelsen). Mastelejebekendtgørelsen fastlægger rammerne for den metode, som offentlige myndigheder skal benytte som grundlag for fastsættelse af årlige lejepriser på markedsvilkår, når offentlige myndigheder indgår aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer til etablering af master med tilhørende faciliteter med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Når offentlige myndigheder udlejer offentligt ejede jordarealer til brug for master til radiokommunikationsformål, skal de i henhold til den i mastelejebekendtgørelsen fastsatte metode fastsætte en lejepris, der tager udgangspunkt i de nye offentlige vurderinger af parcelhusgrunde, som udarbejdes af Vurderingsstyrelsen. Telelovens § 60 a og mastelejebekendtgørelsen gælder for alle offentlige myndigheder, herunder myndigheder på Forsvarsministeriets og Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område samt politiet.

Herudover har Digitaliseringsstyrelsen udarbejdet en vejledning om udlejning af arealer på markedsvilkår til brug for udbygning af elektroniske kommunikationsnet (herefter vejledningen). Vejledningen beskriver nogle metoder til, hvordan offentlige myndigheder, der udlejer arealer til brug for mobilmaster og -antennepositioner, kan fastsætte lejeprisen. Vejledningen kan anvendes ved den praktiske anvendelse af den metode, der er reguleret i mastelejebekendtgørelsen, som er obligatorisk for offentlige myndigheder at anvende, når de lejer jordarealer ud til master til radiokommunikationsformål. Herudover indeholder vejledningen metoder, som offentlige myndigheder kan vælge at benytte for arealtyper, der ikke er omfattet af mastelejebekendtgørelsen. Det vil sige andre arealer end jordarealer, herunder tagkonstruktioner og facader på bygninger og andre høje konstruktioner, hvorpå der opsættes antennesystemer.

Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med, at offentlige myndigheders aftaler omfattet af bestemmelsen er indgået på markedsvilkår, og at offentlige myndigheder overholder de af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsatte metoder. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler for sit tilsyn.

Bestemmelsen i telelovens § 60 a regulerer bl.a. offentlige myndigheders udlejning af jordarealer, hvorpå der kan etableres eksempelvis master til radiokommunikationsformål. Når en sådan mast er etableret på en offentlig myndigheds areal på baggrund af udlejning i medfør af telelovens

§ 60 a, er masten i udgangspunktet den pågældende operatørs ejendom, og masteejer er i medfør af mastelovens § 2 forpligtet til at give andre adgang til fælles udnyttelse af masten.

Telelovens § 60 a indeholder ikke regler vedrørende vilkårene for placering af eventuelle tekniske elementer som f.eks. teknikskabe, der kan blive nødvendige at placere på et allerede udlejet areal, når andre parter i henhold til masteloven får adgang til en mast, der er etableret på arealet. Der findes ikke et eksplicit forbud i bestemmelsen mod, at offentlige myndigheder kræver yderligere betaling for brug af det allerede udlejede areal til sådanne yderligere elementer.

Det fremgår af planlovens § 35, stk. 1, at der i landzoner ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen må foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. Planlovens § 36, stk. 1, indeholder en række forhold, hvortil tilladelse efter § 35, stk. 1, ikke kræves. Dette omfatter, jf. § 36, stk. 1, nr. 17, bl.a. antennesystemer til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet med tilhørende frekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene m.v., når bebyggelsens højde ikke dermed forøges. Dette omfatter, jf. § 36, stk. 1, nr. 19, desuden bl.a. teknikskabe eller teknikhuse i neutrale farver med en grundplan på maksimalt 2 m2 og en højde på maksimalt 3 m til brug for de antenner, der er nævnt i nr. 17, og som opsættes på eller umiddelbart ved masten, siloen eller skorstenen m.v. Dette omfatter endelig, jf. § 36, stk. 1, nr. 21, bl.a. trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det fremgår af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, efter skriftlig anmodning fra en operatør imødekommer alle rimelige anmodninger om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal desuden imødekomme alle sådanne rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser.

Det fremgår af forordningens artikel 3, stk. 4, at ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, for at give adgang og med henblik på at undgå for høje priser tager netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, hvis det er relevant, som minimum hensyn til en række hensyn og kriterier, der er angivet i forordningens artikel 3, stk. 4, som er gennemgået i pkt. 3.1.1 ovenfor, som der henvises til.

Det fremgår af forordningens artikel 3, stk. 13, at Europa-Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC bemyndiges til at udarbejde vejledning om alle dele af forordningens artikel 3. Tvister vedrørende adgang i henhold til artikel 3 skal, jf. artikel 13, kunne indbringes for et tvistbilæggelsesorgan.

De indholdsmæssige regler i telelovens § 60 a vil dermed ikke længere være forenelige med EU-retten for udlejning, der vedrører fysisk infrastruktur. Et tilsyn med sådan udlejning vil muligvis være forenelig med forordningen, men vil udgøre en parallel procedure i forhold til den tvistbilæggelse, som forordningen pålægger medlemsstaterne at indføre, jf. pkt. 3.2.1 ovenfor.

Begrebet fysisk infrastruktur omfatter dog ikke jordarealer, hvorfor forordningen ikke forpligter Danmark til at ændre reglerne i telelovens § 60 a for udlejningen af jordarealer.

Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt., at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., at den, der vil rejse sådant spørgsmål, dog ikke ved at bringe sagen for domstolene kan unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

Der findes i dag ikke regler om indberetning af aftaler indgået mellem juridiske personer, der primært er aktive som lejere af jord eller som indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder til jord, hvorpå der efter planen skal installeres eller er blevet installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, eller som forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere, og operatører.

Artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer forholdet mellem på den ene side operatører og på den anden side juridiske personer, der a) primært er aktive som lejere af jord eller som indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder til jord, hvorpå der efter planen skal installeres eller er blevet installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af VHC-net, eller som b) forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere. Med disse juridiske personer tænkes der på såkaldte land aggregators, som er en type virksomhed, der efter omstændighederne også kan betegnes som lejemålsopkøbere eller lejemålsforvaltere. Sådanne virksomheder indgår på forskellig vis aftaler med ejere af jordarealer, som er udlejet til en operatør, herunder udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller virksomheder, der udelukkende etablerer og udbyder tilhørende faciliteter eller fysisk infrastruktur uden at etablere og udbyde elektroniske kommunikationsnet, hvorpå der er placeret master til radiokommunikationsformål. Aftalerne

kan variere i karakter, men typisk yder lejemålsopkøberen eller lejemålsforvalteren en engangsbetaling til ejeren af jordarealet for til gengæld at få rettighederne til alle lejeindtægter i den indeværende lejeperiode samt retten til at opsige eller forlænge lejeaftalen på ejeren af jordarealets vegne, når den eksisterende lejeaftale udløber. Ved den genforhandling vil lejemålsopkøberen eller lejemålsforvalteren kunne indgå aftaler på nye vilkår, herunder lejepris. Det fremgår af artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at efter anmodning fra en operatør forhandler juridiske personer, der primært er aktive som lejere af jord eller som indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder til jord, hvorpå der efter planen skal installeres eller er blevet installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, eller som forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere, og operatører om adgang til sådan jord i god hensigt, herunder om prisen, som, hvis det er relevant, skal afspejle markedsforholdene, i overensstemmelse med national aftaleret. De pågældende operatører og juridiske personer underretter den nationale tilsynsmyndighed om indgåelsen af sådanne aftaler, herunder den aftalte pris. Bestemmelsen regulerer ikke nærmere, hvordan sådanne underretninger skal ske. Medlemsstaterne kan udarbejde vejledning om vilkårene og betingelserne, herunder prisen, for at lette indgåelsen af sådanne aftaler.

3.3.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Grundet den tætte kobling til reglerne i masteloven og til forordningen om gigabitinfrastruktur vurderes det, at telelovens § 60 a bør flyttes til den nye teleinfrastrukturlov. For at være i overensstemmelse med forordningen om gigabitinfrastruktur vil bestemmelsen fremover alene kunne omfatte udlejning af jordarealer. Selv om myndigheder på Forsvarsministeriets og Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område samt politiet undtages fra alle andre områder i loven, er der ikke grund til at ændre reglerne om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer ved som noget nyt at lade denne undtagelse gælde for disse myndigheders udlejning af jordarealer. Dette er også retstilstanden efter gældende ret, hvor alle offentlige myndigheder er omfattet af reglerne om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer. Bestemmelserne forpligter ikke offentlige myndigheder til at udleje jordarealer, men bestemmer alene, på hvilke vilkår myndighedernes eventuelle frivillige udlejning skal ske.

Telebranchen oplyser, at der er eksempler på offentlige udlejere, der opkræver yderligere leje for jorden, når en yderligere bruger skal have adgang til masten efter mastelovens § 2. Opsætning af yderligere antenner i en mast, der ejes af en operatør, er i udgangspunktet et mellemværende mellem mastens ejer og ejeren af de yderligere antenner, da den udlejende offentlige myndighed ikke har ejerskab over masten, men alene over det areal, som den står på. Myndigheden har dermed ikke hjemmel til at kræve betaling for yderligere brug af masten, bl.a., da myndigheden ikke ejer masten, og adgangen til masten for andre end ejeren er reguleret i mastelovens § 2 som en pligt til at give adgang, der påhviler masteejeren, men der findes ikke et eksplicit forbud imod denne praksis.

Telebranchen oplever endvidere, at offentlige myndigheder, der udlejer jord, ikke nødvendigvis tillader, at der på det allerede udlejede areal kan etableres yderligere teknikskabe m.v. på jorden ved foden af telemasten, som bliver nødvendige, når andre brugere skal opsætte antenner i masten, eller at der opkræves yderligere leje herfor. Dette vil i praksis kunne hindre adgang til masten i overensstemmelse med forordningen om gigabitinfrastruktur. Offentlige myndigheder bør medvirke til, at deling af allerede etableret infrastruktur kan ske.

For at sikre klare rammer for etablering af infrastruktur i relation til elektroniske kommunikationsnet bør det eksplicit fremgå af bestemmelsen, at offentlige myndigheder ikke kan kræve betaling af en masteejer eller en tredjepart for tredjeparters adgang til masten, og at etablering af visse yderligere mindre elementer på allerede udlejede arealer, der er nødvendige for fællesudnyttelse af en eksisterende mast på arealet, som udgangspunkt skal accepteres. For at sikre, at myndighedens mulighed for at varetage planmæssige hensyn m.v. ikke mindskes som følge af deres forpligtelser i egenskab af udlejer, bør de alene forpligtes til at acceptere elementer, der ikke kræver landzonetilladelse i henhold til planloven. I byzone bør de dog forpligtes til at acceptere de samme elementer, uagtet at disse ikke vil være omfattet af landzonereglerne ved placering i byzone.

I mastelejebekendtgørelsen er der fastsat en konkret metode for prissætningen af arealerne, og det gælder generelt, at offentlige myndigheders udlejning til virksomheder skal ske i overensstemmelse med statsstøtte- og konkurrencereglerne, medmindre lovgivningen i et konkret tilfælde fraviger dette udgangspunkt i overensstemmelse med EU-retten. Brugen af begrebet markedsvilkår i bestemmelsen er derfor ikke nødvendig, men kan medføre, at den i medfør af bestemmelsen fastsatte metode også af private udlejere opfattes som et autoritativt udtryk for, hvilke priser der er lovlige i henhold til eksempelvis konkurrenceretten, hvilket vil være en forkert opfattelse, idet markedsvilkårene ikke er en eksakt størrelse. Den til enhver tid gældende metode fastsat i medfør af bestemmelsen vil skulle resultere i priser, der er inden for rammerne af statsstøtte- og konkurrenceretten, men vil ikke kunne fortolkes som en indikation af det spænd af priser, som parter på det private marked i øvrigt lovligt kan aftale imellem sig. Private parter er ikke omfattet af EU's statsstøtteregler. Det vil alene være Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der vil kunne tage stilling til, om private udlejeres priser er i overensstemmelse med konkurrenceretten, herunder forbuddet mod misbrug af dominerende stilling. Det bør undgås, at bestemmelsen og den i medfør heraf fastsatte metode indirekte virker normerende på private udlejere eller opfattes som en rettesnor for konkurrencerettens rammer.

For at sikre, at reglerne overholdes, bør Digitaliserings-

styrelsens tilsynskompetence for den udlejning, som den nye bestemmelse fortsat regulerer, dvs. jordarealer, videreføres. Da der er fastsat en konkret metode for prissætningen, bør tilsynet på dette område dog alene vedrøre, hvorvidt denne metode følges, og ikke længere i bredere forstand, hvorvidt udlejning sker på markedsvilkår.

For ligeledes at sikre, at der ikke opkræves betaling for andres adgang til master på offentlig jord eller hindres etablering af fornødne elementer på det udlejede areal, bør tilsynskompetencen udvides, så styrelsen kan føre tilsyn med, at offentlige myndigheder ikke opkræver yderligere leje for deling af master placeret på et allerede udlejet areal eller hindrer eller kræver leje for placering af yderligere udstyr i forbindelse med mastedeling på et allerede udlejet areal.

Klarhed over lejevilkårene for jorden er afgørende for, at etablering af en mast kan igangsættes, og mangel på klarhed vil kunne indebære et usikkert retsgrundlag. Som følge af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., vil der i princippet kunne støttes ret på en afgørelse om lejevilkårene m.v. umiddelbart. De pågældende afgørelser vil dog ikke indebære en pligt til at ændre en adfærd, hvilket vil kunne efterleves midlertidigt frem til en domstol træffer afgørelse, men en afgørelse om, hvilken pris der vil skulle betales i en længere årrække for at placere en mast på et areal, hvilket repræsenterer en investeringsbeslutning. En eventuel dom, der omstøder en afgørelse, eksempelvis således, at der skal betales en højere leje, vil i en situation, hvor masten allerede er etableret, kunne have den følge, at en større investering er foretaget på et grundlag, der efterfølgende ændres, med potentiel betydning for, om investeringen kan betale sig. Der vil derfor være behov for, at der inden for en rimelig tidshorisont, efter en tvist er afgjort, er fuldstændig retssikkerhed for, at etableringen af netelementerne kan igangsættes uden denne risiko. Det vil også være mest rimeligt, at den pågældende offentlige myndighed inden for en rimelig tidshorisont har fuld sikkerhed for, hvad lejevilkårene skal være. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at en sag om lejevilkårene m.v. afgjort af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til den foreslåede § 36 kan indbringes for domstolene på ubestemt tid.

Da forordningen om gigabitinfrastruktur ikke tager stilling til, hvordan eller til hvilken myndighed indberetningspligten efter artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan opfyldes i praksis, er der behov for en mulighed for at fastsætte regler herom.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Den foreslåede § 15 vil videreføre telelovens § 60 a, stk. 1 og 6, dog således, at bestemmelsen ikke længere gælder for andre arealer end jordarealer, jf. reguleringsområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur. Begrebet markedsvilkår udgår af bestemmelsen, idet prissætning dog uanset denne ændring vil skulle ske inden for rammerne af statsstøtte- og konkurrencereglerne. Den foreslåede bestemmelse i § 36 vil videreføre telelovens § 60 a, stk. 2, 3 og 5, med visse ændringer. Telelovens § 60 a, stk. 4, om oplysningspligt vil indgå i en tværgående bestemmelse om oplysningspligt i den foreslåede § 40. Med den foreslåede § 2, stk. 2, fastholdes, at alle offentlige myndigheder er omfattet af bestemmelserne.

Den foreslåede bestemmelse i § 15 vil indeholde to nye krav, der sigter på at skulle forhindre, at offentlige myndigheders lejevilkår hindrer eller fordyrer fælles udnyttelse af allerede etablerede master på offentlige myndigheders jord.

Det foreslås derfor for det første, at vilkårene i offentlige myndigheders udlejningsaftaler efter bestemmelsen ikke må hindre adgang til den infrastruktur, der er etableret på det udlejede areal, i henhold til forordningen om gigabitinfrastruktur eller teleinfrastrukturloven. Vilkårene må heller ikke hindre, at der i forbindelse med denne adgang etableres nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er omfattet af planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 eller 21. Det foreslås i § 36 som noget nyt, at Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af dette.

Det foreslås derfor for det andet, at offentlige myndigheder ikke skal kunne kræve lejebetaling eller gebyrer af parter, der i henhold til forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til teleinfrastrukturloven får eller giver adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer. Kravet vil også forhindre, at der tages yderligere betaling for etablering af de nævnte nødvendige yderligere elementer på det allerede udlejede areal. Det foreslås i § 36 som noget nyt, at Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af dette.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om offentlige myndigheders prissætning videreføres. Den fastsatte metode for prissætning i mastelejebekendtgørelsen vil blive videreført for jordarealer i en genudstedt udgave af bekendtgørelsen. Det foreslås i § 36, at Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med, at offentlige myndigheder overholder disse metoder.

Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tilsynssager efter den foreslåede § 36 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Retten vil kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

Det foreslås desuden i § 16 at bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at kunne fastsætte nærmere regler om indberetning af oplysninger efter artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

3.4. Ekspropriation af arealer

3.4.1. Gældende ret

Det fremgår af grundlovens § 73, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene.

Masteloven og graveloven indeholder begge bestemmelser, der muliggør, at Digitaliseringsstyrelsen kan tillade, at der iværksættes ekspropriation. I graveloven vedrører muligheden ekspropriation med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der indgår i offentlige kommunikationsnet. I masteloven vedrører muligheden ekspropriation med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

Det fremgår således af gravelovens § 1, at når almenvellet kræver det, kan Digitaliseringsstyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der indgår i offentlige elektroniske kommunikationsnet. Ekspropriation kan ske til nyanlæg, udvidelse og ændring af nedgravede kabler og tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Anmodning om iværksættelse af ekspropriation skal indgives til Digitaliseringsstyrelsen og kan fremsættes af udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Digitaliseringsstyrelsen skal ved sine afgørelser om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation bl.a. sikre, at ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor der ikke er andre muligheder for etablering af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som det er rimeligt at henvise til, og at ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor de nævnte kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er af væsentlig betydning for udbuddet af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriationen og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der har fremsat anmodning om ekspropriation.

Ekspropriationskommissionen kan i forbindelse med tilladelse til ekspropriation fastsætte vilkår om, at nedgravede kabler med tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal fjernes, omlægges eller sikres på begæring af vedkommende arealejer, såfremt det godtgøres, at fjernelsen, omlægningen eller sikringen er nødvendig for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug, arealejeren agter at gøre af grunden. Såfremt den pågældende arealejer og udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet er uenige om, hvorvidt fjernelse, omlægning eller sikring af nedgravede kabler er påkrævet, træffer ekspropriationskommissionen efter begæring afgørelse herom.

Ved fremføring af kabler under eller langs med vej- eller jernbanearealer skal vedkommende vej- eller jernbanemyndighed eller vej- eller jernbanebestyrelse underrettes af den pågældende udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet senest 4 uger inden arbejdets begyndelse.

Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation skal træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter sagens indbringelse for Digitaliseringsstyrelsen. Fristen kan kun i ganske særlige tilfælde fraviges. Der er ikke nærmere praksis for, hvad der skal forstås med ganske særlige tilfælde.

Det fremgår af mastelovens § 15, at når almenvellet kræver det, kan Digitaliseringsstyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål. Ekspropriation kan ske til nyanlæg, udvidelse, ændring, bevarelse eller udskiftning af bestående anlæg og til nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder til etablering af fornødne adgangsveje m.v.

Anmodning om iværksættelse af ekspropriation skal indgives til Digitaliseringsstyrelsen og kan fremsættes af indehavere af tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser til radiobaseret teleinfrastruktur, der indgår i udbud af offentlige telenet eller teletjenester, eller til udbud af landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet.

Digitaliseringsstyrelsen skal ved afgørelser om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation bl.a. sikre, at ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor der ikke er andre muligheder for etablering af master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål eller opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, som det er rimeligt at henvise til, og hvor de nævnte master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål eller opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål er af væsentlig betydning for udbuddet af offentlige telenet eller teletjenester.

Erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriation og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der har fremsat anmodning om

ekspropriation, eller den, der får adgang til fælles udnyttelse eller til opsætning af antennesystemer.

Digitaliseringsstyrelsen har én gang tilladt, at der kan iværksættes ekspropriation i henhold til masteloven. Bestemmelsen i graveloven har ikke været anvendt.

Det fremgår af mastelovens § 24, stk. 1, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afslag efter mastelovens § 15, stk. 1, på tilladelse til, at der iværksættes ekspropriation, kan indbringes for Teleklagenævnet. Det fremgår af mastelovens § 24, stk. 6, at Teleklagenævnet kan af parterne afkræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sager for nævnet.

Det fremgår af gravelovens § 9, stk. 1, at afgørelse efter gravelovens § 1, stk. 1, om ekspropriation kan indbringes for Teleklagenævnet.

I medfør af § 1 i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed træffer Teleklagenævnet endelig administrativ afgørelse i sager, som ved lov eller regler udstedt i medfør heraf er henlagt til nævnet. Sagerne skal være modtaget i nævnet senest fire uger efter, at den afgørelse, der klages over, er truffet, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om Teleklagenævnets virksomhed. Teleklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at Teleklagenævnets afgørelse er meddelt den pågældende, jf. telelovens § 71.

Teleklagenævnets behandling af sager skal udøves i overensstemmelse med reglerne herom i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed og reglerne for nævnets virksomhed i kapitel 26 i teleloven.

Det følger af telelovens § 78, stk. 4, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens og Teleklagenævnets muligheder for at tillægge en klage opsættende virkning på andre områder end dem, der er nævnt i § 78, stk. 1, og om virkningen heraf. Bestemmelsen er ikke udmøntet.

Forordningen indeholder ikke regler om ekspropriation. Forordningens bestemmelser om adgang til fysisk infrastruktur berører, jf. artikel 3, stk. 12, hverken ejendomsretten for ejeren af den fysiske infrastruktur, hvis netoperatøren eller det offentlige organ ikke er ejeren, eller ejendomsretten for nogen anden tredjepart såsom grundejere og ejere af privat ejendom eller, hvis det er relevant, lejeres rettigheder.

Regler om adgang til ejendom, som ejes af parter, der ikke direkte er pligtsubjekter i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, er derfor et nationalt anliggende for medlemsstaterne. Forordningen om gigabitinfrastruktur berører dermed ikke muligheden for at videreføre mastelovens § 15 eller gravelovens § 1.

3.4.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Det følger af teleaftalen af 26. juni 2025, at de rettigheder, som teleoperatørerne har i dag i medfør af bl.a. masteloven og graveloven, og som går videre end forordningen om gigabitinfrastruktur, skal bevares. Dette indebærer, at muligheden for at anmode Digitaliseringsstyrelsen om at iværksætte ekspropriation skal bevares.

Ekspropriation er et indgribende tiltag, som derfor kun undtagelsesvist bør finde sted. Samtidigt vil der fortsat kunne opstå situationer, hvor etablering af master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter er af væsentlig betydning for udbuddet af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, men ikke vil kunne ske, medmindre der tillades iværksættelse af ekspropriation. De nuværende regler i masteloven og graveloven tager højde for denne balance.

Adgangen til at anmode Digitaliseringsstyrelsen om tilladelse til at iværksætte ekspropriation bør udvides til operatører for at strømline rettighedssubjekterne på tværs af lovforslaget, hvor det er hensigtsmæssigt, og hvor der ikke vurderes at være grund til at foretage en anden afgrænsning.

Reglerne om ekspropriation i masteloven og graveloven er i store træk enslydende og kan derfor nemt samles til én bestemmelse.

Da der er tale om indgreb i den private ejendomsret, er en klageadgang væsentlig. Adgangen til at indbringe Digitaliseringsstyrelsens afgørelser for Teleklagenævnet bør derfor fastholdes, idet denne mulighed dog i alle tilfælde skal gælde for både tilladelser til og afslag på ekspropriation, så sagens parter har en ligestillet klageadgang, og navnlig således, at ejeren, hvis ejendom eksproprieres, kan klage til nævnet.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 19 at samle de gældende regler i masteloven og graveloven vedrørende ekspropriation i en samlet bestemmelse om ekspropriation, der både dækker over situationer, hvor der skal 1) opsættes telemaster eller antennesystemer, 2) nedgraves kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller 3) opføres bygninger til udstyr eller tilhørende faciliteter i tilknytning til telemaster, antennesystemer eller kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Til forskel fra gældende ret udvides adgangen til at anmode om iværksættelse af ekspropriation i henhold til den foreslåede bestemmelse til operatører, jf. definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 29. Denne ændring skaber grundlag for, at også virksomheder, der udelukkende etablerer og udbyder tilhørende faciliteter eller fysisk infrastruktur uden at etablere og udbyde elektroniske kommunikationsnet eller elektroniske kommunikationstjenester, kan anmode om, at

Digitaliseringsstyrelsen tillader, at ekspropriation iværksættes.

Herudover udvides i de foreslåede §§ 19 og 41 en række proceduremæssige bestemmelser, som efter gældende ret alene finder anvendelse for ekspropriation omfattet af graveloven, til også at gælde for forhold, som efter gældende ret er omfattet af adgangen til ekspropriation i henhold til masteloven. Dette gælder en bestemmelse i den foreslåede § 19 om, at arealejeren og, hvis relevant, vedkommende vejmyndighed eller jernbaneinfrastrukturforvalter underrettes af den pågældende operatør senest 4 uger inden anlægsarbejdets begyndelse, samt en frist i den foreslåede § 41, hvorefter Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter bestemmelsen skal træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter sagens indbringelse for styrelsen. Med den foreslåede sammenskrivning vil der på disse punkter gælde de samme regler for ekspropriation på tværs af forhold, som efter gældende ret vil være omfattet af henholdsvis masteloven eller graveloven.

Endelig foreslås i § 46, at både Digitaliseringsstyrelsens afslag på og tilladelser til iværksættelse af ekspropriation fremover kunne indbringes for Teleklagenævnet i alle typer sager. Sagerne vil skulle være modtaget i nævnet senest fire uger efter, at den afgørelse, der klages over, er truffet, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed. Det følger af telelovens § 71, stk. 2, at Teleklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene, senest 8 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

3.5. Etablering af net frem til bygningers adgangspunkter og telemaster på privat ejendom

3.5.1. Gældende ret

Graveloven, der implementerer dele af infrastrukturdirektivet, indeholder i § 9 j, stk. 2, regler om, at ejere af privat ejendom skal imødekomme enhver rimelig anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om adgang til etablering af deres net frem til en bygnings adgangspunkt. En anmodning skal indgives skriftligt og angive, hvilken privat ejendom der anmodes om adgang til. Adgang til etablering af nettet frem til en bygnings adgangspunkt skal gives på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder hvad angår en eventuel pris, og skal skriftligt meddeles den udbyder, der anmoder om adgang, senest 2 måneder efter modtagelsen af anmodningen. Adgang skal gives efterhånden som anmodninger herom modtages, og hvis der modtages flere anmodninger på samme dag, og der er begrænset kapacitet i adgangspunktet, gives adgang efter lodtrækning. Afvisning af en anmodning, der ikke er rimelig, skal ske skriftligt og meddeles den udbyder, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Forpligtelserne til at give adgang til etablering af nettet frem til en bygnings adgangspunkt gælder ikke i tilfælde, hvor adgang til et eksisterende net, der er tilsluttet en slutbrugers område, og som er egnet til udbud af elektroniske kommunikationstjenester over offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, er sikret enten på objektive, gennemsigtige, forholdsmæssige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser ved en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller ved regler fastsat i medfør af afsnit IV eller V i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. gravelovens § 9 j, stk. 6.

Det fremgår af gravelovens § 9 m, stk. 1, at Digitaliseringsstyrelsen bl.a. behandler sager om afvisning af en anmodning om etablering af et offentligt højhastighedsnet til elektronisk kommunikation frem til en bygnings adgangspunkt, og om, at adgang til etablering af et offentligt højhastighedsnet til elektronisk kommunikation frem til en bygnings adgangspunkt ikke er givet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, i henhold til gravelovens § 9 j. Sager kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den netoperatør, der har fremsat en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning, i henhold til bl.a. gravelovens § 9 j. Det fremgår af gravelovens § 9 n, at Digitaliseringsstyrelsen i sager efter gravelovens § 9 m bl.a. kan træffe afgørelse om, at ejeren af en ejendom skal give adgang til etablering af et højhastighedsnet til elektronisk kommunikation frem til en bygnings adgangspunkt i henhold til gravelovens § 9 j, stk. 2, og herunder fastsætte eventuelle vilkår og betingelser, herunder eventuel pris.

I Digitaliseringsstyrelsens hidtidige afgørelser om, at ejerne af ejendommene skulle give adgang til etablering af nettet på deres ejendom, har styrelsen forholdt sig til, hvorvidt der eksisterede andre muligheder for etablering af den pågældende ledning frem til de pågældende bygningers adgangspunkter, hvilket ikke var tilfældet. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om, at adgang skulle gives, fastsatte vilkår for etableringen af nettene og for nettenes tilstedeværelse på ejendommene m.v.

Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt., at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., at den, der vil rejse sådant spørgsmål, dog ikke ved at bringe sagen for domstolene kan unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

Gravelovens regler er en implementering af infrastrukturdirektivets artikel 9, stk. 1, om, at medlemsstaterne sikrer, at alle udbydere af offentlige kommunikationsnet har ret til at etablere deres net for egen regning frem til adgangspunktet. Gravelovens regler implementerer desuden infrastrukturdirektivets artikel 9, stk. 3, 2. afsnit, hvoraf det fremgår, at opnås der ikke inden to måneder efter datoen for modtagelsen af den formelle anmodning om adgang enighed om den i stk. 1 eller 2 omhandlede adgang, sikrer medlemsstaterne, at hver part har ret til at henvise spørgsmålet til det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan for at få vurderet, om kravene i nævnte stykker er opfyldt. Det nationale tvistbilæggelsesorgan træffer under fuld hensyntagen til pro-

portionalitetsprincippet en bindende afgørelse for at bilægge tvisten.

Forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer i artikel 11, stk. 1, at uden at det berører ejendomsrettigheder, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til at udrulle deres net for egen regning frem til adgangspunktet.

Forordningens artikel 13 om tvistbilæggelse henviser ikke til artikel 11, stk. 1. Dermed indebærer forordningen en afskaffelse af infrastrukturdirektivets EU-retlige forpligtelser til at sikre, at sager om retten til at udrulle et net frem til adgangspunktet kan indbringes for et tvistbilæggelsesorgan. Forordningen indeholder heller ikke andre proceduremæssige regler for, hvordan retten i artikel 11, stk. 1, nærmere kan anvendes.

Forordningens artikel 1, stk. 3, bestemmer, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end minimumskravene i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur. Undtagelser til dette fremgår udtømmende af artikel 1, stk. 4, hvor artikel 11, stk. 1, ikke fremgår. Der er dermed ikke noget til hinder for at opretholde eksisterende foranstaltninger på det område, som artikel 11, stk. 1, i forordningen regulerer, i overensstemmelse med artikel 1, stk. 3.

Artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder en pligt for indehavere af retten til at bruge et adgangspunkt til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til adgangspunktet fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet. Denne pligt gælder uanset eventuelle muligheder for at leje sig ind på et net frem til adgangspunktet på vilkår, der følger af afgørelser efter telelovens afsnit IV m.v.

3.5.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Den gældende bestemmelse i gravelovens § 9 j, stk. 2, er delvist erstattet af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Imidlertid viderefører forordningen ikke de med gravelovens § 9 j, stk. 2, tilhørende klagebestemmelser og afgørelseskompetencer for Digitaliseringsstyrelsen, der fremgår ikke et tydeligt pligtsubjekt i artikel 11, stk. 1, i forordningen, og der er ikke nærmere regler for imødekommelse af og afslag på anmodninger. Der er således ikke knyttet nogen tvistbilæggelse til udøvelsen af rette i forordningens artikel 11, stk. 1. Da dette område har været det primære eksempel på, at de klageadgange, som blev indført i graveloven som følge af infrastrukturdirektivet, er blevet benyttet, vurderer Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet det relevant fortsat at sikre konkrete pligter for private grundejere og en klageadgang på dette område. De gældende regler har konkret bidraget til, at slutbrugere, der ellers ikke ville kunne have fået adgang til bredbåndsforbindelser, fik mulighed for dette, og reglerne bør derfor videreføres.

Samtidigt bør videreførelsen være proportional i forhold til byrderne for de ejere af privat ejendom, der fortsat vil have en pligt til at acceptere tilstedeværelsen af underjordiske ledninger på deres ejendom. Disse underjordiske ledninger vil dog typisk ikke have betydning for den daglige anvendelse af ejendommen. Digitaliseringsstyrelsen vil i tilfælde af tvister fortsat kunne fastsætte konkrete vilkår om gæsteprincip i sine afgørelser, ligesom sådan et vilkår kan aftales i forbindelse med ejendomsejerens egen imødekommelse af en anmodning. Gæsteprincippet indebærer, at de på grunden etablerede ledninger vil skulle fjernes, omlægges eller sikres, hvis dette nødvendiggøres af grundejerens ønskede anvendelse af grunden. Hvis adgang gives på vilkår om gæsteprincip, vil det således medføre, at adgangen ikke vil indebære nogen indskrænkninger i de fremtidige muligheder for brug af den pågældende private grund.

Den gældende undtagelse for tilfælde, hvor der i medfør af bl.a. afsnit IV i teleloven er sikret adgang til et eksisterende net, er i udgangspunktet ligeledes fortsat hensigtsmæssig af hensyn til at sikre proportionaliteten af byrderne for ejerne af privat ejendom, fordi undtagelsen sikrer, at ejere af privat ejendom ikke skal tåle gener som følge af unødvendige installations- og anlægsarbejder, hvis formålet med den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 1, allerede er opfyldt ved, at andre udbydere ved en markedsafgørelse truffet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i henhold til telelovens § 41, stk. 1, er sikret adgang til et eksisterende net, der fører frem til det pågældende adgangspunkt, på regulerede vilkår, eller ved, at adgang hertil gives på vilkår, der følger af et tilsagn fra en udbyder, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har gjort bindende ved en afgørelse efter telelovens § 47 d. Sådanne afgørelser træffes over for udbydere, der af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er udpeget som havende en stærk markedsposition i henhold til telelovens § 40, stk. 1.

En uændret videreførelse af undtagelsen ville dog indebære, at en indehaver af brugsretten til et adgangspunkt ville kunne have pligt til at give adgang til selve adgangspunktet i henhold til artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur uden samtidig at have pligt til at tillade etablering af et net frem til adgangspunktet. Der er meget begrænsede muligheder for meningsfuldt at udnytte en adgang til et adgangspunkt, hvis ikke der samtidig er mulighed for at etablere sit net frem til adgangspunktet. Hvis ikke der er adgang frem til adgangspunktet, er det sandsyndligt, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet ofte vil opgive at udnytte deres ret til adgang til et adgangspunkt i artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det ville indebære, at en ejer af privat ejendom, der også er indehaver af brugsretten til adgangspunktet, i praksis kan undslå sig sin forpligtelse i artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til at give adgang til adgangspunktet, ved at undlade at give adgang frem til adgangspunktet.

Med en uændret videreførelse ville undtagelsen efter omstændighederne også kunne indebære, at ejeren af en grund, hvorpå der ligger en bygning, hvori et adgangspunkt befinder sig, kan forhindre andre, der er indehaver af retten til at bruge adgangspunktet, i at overholde deres pligt i forordningens artikel 11, stk. 3, til at give udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet adgang til dette adgangspunkt.

Disse situationer, hvor en uændret videreførelse ville gøre det vanskeligt at udnytte retten til adgang til et adgangspunkt i artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ville endvidere kun gøre sig gældende, hvis det er en udbyder med en stærk markedsposition omfattet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens regulering, der allerede har et net frem til adgangspunktet, men ikke, hvis en anden udbyder har et tilsvarende net frem til adgangspunktet. Der er behov for at ændre undtagelsen, så det undgås, at det er nemmere at afvise adgang til at etablere et net frem til en bygnings adgangspunkt, hvis bygningen betjenes af udbydere, der allerede er udpeget som havende en stærk markedsposition, og som er pålagt en forpligtelse om at give adgang til dets net frem til adgangspunktet, end hvis bygningen betjenes af en udbyder, der ikke er udpeget som havende en stærk markedsposition. Uden ændringer vil udbydere med stærk markedsposition have mindre risiko for at blive udsat for infrastrukturbaseret konkurrence end andre udbydere.

Det gælder også, selv om udbydere uden en stærk markedsposition efter anmodning også kan pålægges at give adgang til deres net i bygningen efter telelovens § 35 a, da dette ofte ikke vil være sket i en konkret bygning.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets opfattelse, at tilstedeværelsen af et eksisterende net i bygningen, herunder net, der er pålagt en forpligtelse om netadgang i henhold til telelovens § 42, jf. § 41, stk. 2, nr. 2, eller omfattet af et tilsagn, der er gjort bindende efter telelovens § 47 d, ikke i sig selv kan begrunde afslag på anmodninger efter artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Hvor der er sammenfald mellem pligtsubjekterne i forordningens artikel 11, stk. 3, og de ejere af privat ejendom, der skal give adgang til at etablere et net frem til adgangspunktet, vil undtagelsen i sin gældende form indebære, at pligtsubjekterne i forordningens artikel 11, stk. 3, i disse tilfælde kan omgå deres pligt til at imødekomme anmodninger om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur.

Dette ville gøre forordningens rettigheder i artikel 11, stk. 3, vanskelige at udnytte på en meningsfuld måde i praksis i disse tilfælde og dermed i mange tilfælde reelt friholde pligtsubjekterne fra at efterkomme deres pligt, hvilket vil være i strid med hensigten med forordningen. I de tilfælde, hvor indehaverne af brugsretten til adgangspunktet og ejerne af bygningen og af den grund, hvorpå bygningen er placeret, ikke er identiske, bør undtagelsen ændres for at sikre, at mulighederne for adgang til adgangspunktet i henhold til forordningens artikel 11, stk. 3, ikke afhænger af forskellige ejerskabskonstellationer, der kan være varierende og svært gennemskuelige, samt for at undgå ovennævnte forskel i risikoen for at blive udsat for infrastrukturbaseret konkurrence mellem udbydere henholdsvis med og uden stærk markedsposition.

Der vil desuden i nogle situationer kunne være behov for at føre kabler frem mod en telemast, hvor de samme problemstillinger med grundejernes accept vil kunne gøre sig gældende, og hvor ledningen vil kunne placeres på tilsvarende vis uden at være indgribende i forhold til brugen af den pågældende ejendom. Imidlertid dækker de gældende regler alene den situation, hvor et net skal etableres frem til en bygnings adgangspunkt, og vil dermed ikke kunne benyttes, hvis der opstår udfordringer med at opnå adgang til at etablere et net frem til en telemast.

Selv om forordningen om gigabitinfrastruktur ikke indeholder nærmere regler om anmodningerne eller krav om tvistbilæggelse vedrørende denne type adgang, vurderes det, at de gældende regler for procedure og afslag vedrørende anmodningerne samt ovenstående tvistbilæggelsesvirksomhed har understøttet udrulningen af bredbånd i Danmark og bør videreføres. Dette vil også kunne sikre, at rettigheden i artikel 11, stk. 1, i forordningen kan udøves i praksis, og at der ikke opstår uklarhed eller mangel på kontinuitet i forhold til Digitaliseringsstyrelsens afgørelsespraksis.

Som følge af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., vil den, der med en afgørelse i en tvist får medhold i, at de har ret til at etablere sit net frem til en bygnings adgangspunkt eller en telemast, i princippet kunne støtte ret på afgørelsen umiddelbart. De pågældende afgørelser vil dog ikke indebære en pligt til at ændre en adfærd, hvilket vil kunne efterleves midlertidigt, frem til en domstol træffer afgørelse, men en pligt til at acceptere en permanent etablering af netelementer, der repræsenterer en investering. En eventuel dom, der omstøder en afgørelse, vil i en situation, hvor netelementerne allerede er etableret, kunne have den følge, at en større investering er spildt. Der vil derfor være behov for, at der inden for en rimelig tidshorisont, efter en tvist er afgjort, er fuldstændig retssikkerhed for, at etableringen af netelementerne kan igangsættes uden denne risiko. Omvendt vil det i sager, hvor der træffes afgørelse om, at anmodninger om adgang til etablering af netelementer m.v. kan afslås, være mest rimeligt, at ejeren af den private ejendom inden for en rimelig tidshorisont har fuld sikkerhed for, at der ikke skal etableres netelementer m.v. på deres ejendom, således at øvrig anvendelse af ejendommen kan ske med sikkerhed herfor. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at en afgørelse kan indbringes for domstolene på ubestemt tid.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 17 at supplere artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur ved at videreføre de nærmere proceduremæssige regler for anmodninger fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang til at etablere deres net frem til en bygnings adgangspunkt, såle-

des at disse anmodninger konkret skal imødekommes inden for 2 måneder, og at der angives gyldige afslagsgrunde, der viderefører gældende ret. Ordningen udvides således, at adgang fremover vil kunne opnås på tilsvarende vis, når et net skal etableres frem til en telemast.

Det foreslås at indskrænke den undtagelse, hvorefter adgang til at etablere et net frem til en bygnings adgangspunkt bl.a. ikke kan opnås, hvis der i medfør af afgørelser i henhold til telelovens afsnit IV er sikret adgang til et eksisterende net frem til adgangspunktet. Undtagelsen foreslås indskrænket således, at undtagelsen ikke gælder for etablering af net på den samme ejendom, hvorpå der ligger en bygning med et adgangspunkt, som en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret til at få adgang til i medfør af artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den gældende tvistbilæggelses- og afgørelseskompetence, som er placeret hos Digitaliseringsstyrelsen i forhold til gravelovens § 9 j, stk. 2, foreslås videreført i § 37 som en bestemmelse, der dels supplerer den principielle ret i forordningens artikel 11, stk. 1, til at få adgang til etablering af et net frem til en bygnings adgangspunkt og dels udgør en klageadgang vedrørende den foreslåede udvidelse af ordningen til at gælde for etablering af net frem til telemaster.

Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvistesager efter den foreslåede § 37 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt den pågældende part. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende part. Retten vil i disse sager kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

3.6. Procedure for ansøgninger om anlægstilladelser og anlægsrettigheder

3.6.1. Gældende ret

Etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet, herunder overjordiske elementer som master til radiokommunikationsformål, antennesystemer på eksisterende høje konstruktioner, teknikhuse og teknikskabe, samt underjordiske elementer som føringsrør, kabler og kabelbrønde, kan kræve forskellige myndighedstilladelser i henhold til forskellig lovgivning. Etablering af underjordiske netelementer kræver ofte tilladelser til gravning i vej efter vejlovens § 73 (gravetilladelser). Etablering af overjordiske netelementer kræver ofte tilladelse til byggeri efter bygningsreglementet (byggetilladelser) og til at opføre bebyggelse i landzone efter planlovens § 35 (landzonetilladelse). Ansøgninger om gravetilladelse, byggetilladelse og landzonetilladelse behandles af den lokale kommune, bortset fra gravetilladelser vedrørende statsvejene, som behandles af Vejdirektoratet.

Dertil kommer tilladelser og dispensationer i henhold til eksempelvis naturbeskyttelsesloven, skovloven, museumsloven og bygningsfredningsloven.

Fælles for lovgivningen om disse forskellige tilladelser er, at der kun gælder få lovbestemte tidsfrister for myndighedernes sagsbehandling af en ansøgning om tilladelse. Eksempelvis fastsætter bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt., at såfremt der ikke inden tre måneder af kulturministeren er taget stilling til en ansøgning om tilladelse efter stk. 1, kan de af ansøgningen omfattede arbejder iværksættes (stiltiende tilladelse). Herudover har den daværende regering (Venstre) og Kommunernes Landsforening (KL) med servicemålsaftalen i december 2015 indgået en aftale om at nedbringe sagsbehandlingstiderne for byggetilladelser. Konkret er der fastsat servicemål for byggesager på 40 kalenderdage for mindre kompliceret byggeri og på 50-60 kalenderdage for mere kompliceret byggeri.

Der er en række situationer, hvor etablering af de nævnte elementer enten ikke er omfattet af noget krav om tilladelse, eller hvor der eksisterer en undtagelse fra et krav om tilladelse. Undtagelser fra krav om tilladelser af elementer af elektroniske kommunikationsnet findes eksempelvis i bygningsreglementets § 5, stk. 1, hvor eksempelvis opførelse af og om- og tilbygninger til teknikhuse til elektroniske kommunikationsnet eller tjenester med et areal på højst 50 m² samt bærerør, befæstelser og antennesystemer, der anvendes til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet, jf. telelovens § 2, nr. 4 og 5, herunder radiofrekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur, skal overholde bygningsreglementet, men kan udføres uden ansøgning om byggetilladelse. Eksplicitte undtagelser findes også i planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 og 21, hvorefter landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, ikke kræves til antennesystemer til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet med tilhørende frekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene m.v., når bebyggelsens højde ikke dermed forøges. Undtagelsen gælder desuden teknikskabe eller teknikhuse i neutrale farver med en grundplan på maksimalt 2 m^2 og en højde på maksimalt 3 m til brug for de antenner, der er nævnt i nr. 17, og som opsættes på eller umiddelbart ved masten, siloen eller skorstenen m.v., og trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven.

Det konkrete sted, hvor et anlægsarbejde skal udføres, kan være omfattet af eksempelvis fredninger og andre beskyttelsesregler for området eller for konkrete bygninger, naturelementer eller fortidsminder m.v. i området, der både kan udløse krav om yderligere tilladelser end eksempelvis bygge- og landzonetilladelserne til en mast til radiokommunikationsformål, men som også kan medføre, at etablering

af elementer, der vil kunne etableres tilladelsesfrit andre steder, vil kræve tilladelser det pågældende sted. Sådanne fredninger og beskyttelsesregler kan være inden for kommunens kompetence, men kan også udløse krav om tilladelser fra eksempelvis Kystdirektoratet, Slots- og Kulturstyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Miljøstyrelsen m.fl. Særligt i nærheden af lufthavne m.v. kan der kræves tilladelse fra Trafikstyrelsen til eksempelvis etablering af master til radiokommunikationsformål. Det følger f.eks. af luftfartslovens § 67 a, at alle hindringer med en totalhøjde på 100 meter eller mere over terræn skal anmeldes og godkendes af Trafikstyrelsen, inden projektet påbegyndes. Herudover skal hindringer inden for indflyvningsplanen for en offentlig godkendt flyveplads anmeldes og godkendes, hvis de har en højde på 25 meter eller mere over terræn, jf. luftfartslovens § 65, eller hvis de overskrider den højdebegrænsende servitut fastsat efter luftfartslovens § 64. Bestemmelserne omfatter bl.a. bygninger, vindmøller, skorstene og master. Det indebærer, at etablering af den samme infrastruktur kan kræve tilladelse fra en række forskellige myndigheder.

Der eksisterer ikke i dansk ret regler om, at en tilladelse til at udføre et anlægsarbejde anses for givet, hvis en myndighed overskrider en given tidsfrist fra ansøgningstidspunktet, med undtagelse af sager omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Det følger af straffelovens § 27, stk. 2, at statslige myndigheder og kommuner alene kan straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

Der er ikke lovbestemte krav om, at ansøgninger om anlægstilladelse skal kunne indgives via dertil indrettede digitale systemer, eller at disse systemer skal have visse nærmere bestemte funktioner. I praksis er der udbredt adgang til at indgive ansøgninger via digitale platforme som eksempelvis Byg og Miljø eller andre systemer, der kan tilgås fra virk.dk. Disse systemer er ofte ejet af den myndighed, der har ansvaret for behandlingen af den givne typer ansøgninger. I de tilfælde, hvor der ikke er et egentligt system til indgivelsen af ansøgningerne, kan ansøgninger ofte indgives via e-mail.

For så vidt angår gravetilladelser følger det af vejlovens § 73, stk. 1, at der skal søges om vejmyndighedens tilladelse, inden der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal. Uopsættelige reparationsarbejder på ledninger kan dog udføres uden tilladelse, når der snarest herefter sker anmeldelse til vejmyndigheden. Det følger af vejlovens § 3, nr. 1, at ved en vejmyndighed forstås den myndighed, som administrerer en offentlig vej, jf. nr. 2, eller offentlig sti, jf. nr. 3. Offentlige veje er i vejloven defineret som veje, gader, broer og pladser, der er åbne for almindelig færdsel, og som administreres af stat eller kommune efter denne lov. De offentlige veje inddeles i statsveje og kommuneveje, jf. § 3, nr. 2.

Ved private fællesveje forstås i henhold til § 10, nr. 3, i privatvejsloven veje, gader, broer eller pladser, der ikke er en offentlig vej, jf. nr. 1, og som fungerer som færdselsareal for anden ejendom end den ejendom, som færdselsarealet ligger på, når ejendommene ikke har samme ejer. I privatvejsloven sondres mellem private fællesveje på landet og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

For private fællesveje i byer og bymæssige områder følger det af privatvejslovens § 67, stk. 2, at §§ 73-76 i vejloven om opgravning m.v. finder tilsvarende anvendelse på private fællesveje i byer og bymæssige områder.

For private fællesveje på landet er spørgsmålet om adgangen til at grave som udgangspunkt et privatretligt anliggende. Imidlertid blev der ved lov nr. 1568 af 12. december 2023 om ændring af privatvejsloven, lov om letbane på Ring 3 og lov om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro indsat et kapitel 7 a i privatvejsloven, som omhandler gravearbejder med mere i forbindelse med ledninger, kabler og tilbehør hertil i private fællesveje og private fællesstier på landet. Det følger af lovens § 24 a, stk. 1, at kan der ikke opnås enighed mellem vejarealets ejer og en ledningsejer om vilkårene for placering af ledninger, kabler og tilbehør hertil i et areal, der er taget i brug for en privat fællesvej eller privat fællessti, kan kommunalbestyrelsen efter ansøgning meddele tilladelse til, at de omhandlede ledninger, kabler og tilbehør hertil placeres i eller på den private fællesvej eller den private fællessti til forsyning af tilgrænsende eller nærliggende ejendomme efter gæsteprincippet, jf. § 70. Højesteret har i en dom af 22. september 2009 (UfR 2009.2978H - M3-dommen) udtalt, at gæsteprincippet er betegnelsen for en udfyldende regel, der finder anvendelse i tilfælde, hvor der uden vederlag er givet tilladelse til at anbringe en ledning på en ejendom. Reglen indebærer, at ledningsejeren som »gæst« skal bekoste ledningsarbejder, der er nødvendiggjort af arealejerens ændrede benyttelse af det areal, hvor ledningen er anbragt. Det almindelige gæsteprincip er lovfæstet i vejlovgivningen, nu i vejlovens § 77, stk. 1 og 2, samt privatvejslovens § 70. En tilladelse forudsætter, at ledninger, kabler eller tilbehør hertil er omfattet af bestemmelser fastsat af by-, land- og transportministeren i medfør af stk. 7. Det følger af § 24 a, stk. 7, at by-, land- og transportministeren fastsætter regler om, hvilke ledninger, kabler og tilbehør hertil stk. 1 finder anvendelse på. Det følger af § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1626 af 12. december 2023 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder, at bestemmelsen i § 24 a, stk. 1, i privatvejsloven finder anvendelse på følgende ledningstyper og tilbehør hertil 1) kabler og ledninger til brug for elektroniske kommunikationsnet, og 2) kabler og ledninger til brug for elnettet.

Artikel 7 og 8 i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder regler for sagsbehandlingen af ansøgninger om anlægstilladelser, som vedrører etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

Artikel 7, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmelser, at de kompetente myndigheder via et centralt informationssted i elektronisk format stiller alle oplysninger til rådighed om de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, som meddeles via administrative procedurer, herunder alle oplysninger om undtagelser vedrørende nogle eller alle tilladelser eller anlægsrettigheder, som kræves i henhold til EU-retten eller national ret, og om metoder til indgivelse af ansøgninger i elektronisk format og indhentning af oplysninger om status på ansøgningerne.

Artikel 7, stk. 3, bestemmer, at alle operatører har ret til via et centralt informationssted at indgive ansøgninger i elektronisk format om alle nødvendige tilladelser eller fornyelser heraf eller anlægsrettigheder og til at indhente oplysninger om status på deres ansøgninger. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede procedurer for indhentning af disse oplysninger.

Artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, bestemmer, at de kompetente myndigheder udsteder eller giver afslag på tilladelser, som ikke vedrører anlægsrettigheder, senest fire måneder efter datoen for modtagelsen af en fuldstændig ansøgning om tilladelse.

Artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, bestemmer videre, at de kompetente myndigheder fastslår, om ansøgningen om tilladelse eller anlægsrettigheder er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen, og opfordrer ansøgeren til at fremlægge eventuelle manglende oplysninger inden for denne frist. De kompetente myndigheders konstatering af, at ansøgningen om tilladelse er fuldstændig, medfører ikke nogen suspension eller afbrydelse af den samlede periode på fire måneder til behandling af ansøgningen om tilladelse, som begynder på datoen for modtagelse af den fuldstændige ansøgning. Forordningens artikel 7, stk. 5, 6. afsnit, bestemmer, at der ikke må anmodes om en forlængelse for at indhente manglende oplysninger, som den kompetente myndighed har undladt at anmode ansøgeren om i henhold til andet afsnit.

Artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, bestemmer, at første og andet afsnit ikke berører andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på den korrekte gennemførelse af proceduren for udstedelse af tilladelser, herunder klagesager, i overensstemmelse med EU-retten eller national ret, der overholder EU-retten, og berører ikke regler, som giver ansøgeren yderligere rettigheder eller har til formål at sikre den hurtigst mulige udstedelse af tilladelser. Forordningens artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, bestemmer, at medlemsstaterne fastsætter og offentliggør på forhånd via et centralt informationssted de grunde, på baggrund af hvilke den kompetente myndighed i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde på eget initiativ kan forlænge de frister, der er omhandlet i dette stykkes første afsnit og i stk. 6. Forordningens artikel 7, stk. 5, 5. afsnit, bestemmer, at en eventuel forlængelse skal være så kort som mulig og må ikke overstige fire måneder, medmindre det kræves for at overholde andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på en korrekt gennemførelse af den gældende procedure for udstedelse af tilladelse, herunder klagesager, i overensstemmelse med EU-retten eller national ret, der overholder EU-retten.

Forordningens artikel 7, stk. 5, 7. afsnit, bestemmer, at afslag på en tilladelse eller en anlægsrettighed skal begrundes behørigt ud fra objektive, gennemsigtige, ikkeforskelsbehandlende og forholdsmæssige kriterier.

Artikel 7, stk. 6, i forordningen bestemmer, at uanset artikel 43, stk. 1, litra a, i direktiv (EU) 2018/1972 skal de kompetente myndigheder, hvis der ud over tilladelser kræves anlægsrettigheder på, over eller under offentlig eller i givet fald privat ejendom, med forudgående tilladelse fra ejeren eller i overensstemmelse med national ret, for at der kan etableres elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, tildele sådanne anlægsrettigheder inden for perioden på fire måneder efter datoen for modtagelse af den fuldstændige ansøgning eller inden for den frist, som er fastsat i national ret, alt efter hvilken der er kortest, undtagen i tilfælde af ekspropriation.

Ved anlægsrettigheder forstås, jf. artikel 43 i teledirektivet under hensyntagen til direktivets engelske sprogversion, som er den tekst, der blev forhandlet om, rettigheder meddelt af kompetente myndigheder til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom. Anlægsrettigheder skal derfor forstås som rettigheder meddelt ved myndighedsafgørelser truffet i henhold til lovgivning, der meddeler en part en råderet over et areal. Begrebet omfatter derfor ikke tilladelser til at foretage anlægsarbejder eller situationer, hvor en offentlig myndighed stiller arealer ejet af myndigheden til rådighed på aftale- eller kontraktretligt grundlag, eksempelvis ved udlejning.

Artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for den gældende frist, der er omhandlet i artikel 7, stk. 5, betragtes tilladelsen som udstedt ved udløbet af denne frist. Medlemsstaterne kan bl.a. fravige dette, hvis operatøren kan indbringe sagen om fristoverskridelse for en tilsynsmyndighed. Artikel 8, stk. 2, bestemmer, at medlemsstaterne kan fravige artikel 8, stk. 1, hvis mindst et af flere nærmere angivne retsmidler er tilgængeligt i forbindelse med den relevante procedure for udstedelse af tilladelse. Et sådant retsmiddel kan for det første være, at en operatør, der har lidt skade som følge af den kompetente myndigheds manglende overholdelse af den gældende frist, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 7, stk. 5, har ret til at kræve skadeserstatning i overensstemmelse med national ret. Et sådant retsmiddel kan for det andet være, at operatøren kan indbringe sagen for en domstol eller en tilsynsmyndighed.

Det følger af artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i artikel 3-10, 12 og 13 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne på

nationalt, regionalt eller lokalt niveau, alt efter hvad der er passende.

3.6.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

I relation til forordningens krav om stiltiende tilladelse fremgår det af initiativ 3 i teleaftalen af 26. juni 2025, at for større anlægsarbejder uden eksplicit tilladelse og derved uden en vurdering af hensyn til sikkerheden, landskabet m.v. kan princippet om stiltiende tilladelse være problematisk. Udgangspunktet om stiltiende tilladelse kan fraviges, hvis der i stedet indføres en klageadgang.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet finder af samme grund ikke princippet om stiltiende tilladelse hensigtsmæssigt, ligesom telebranchen har udtrykt bekymring for retssikkerheden ved en implicit tilladelse. Princippet bør fraviges til fordel for en klageadgang, sådan som artikel 8, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur åbner op for.

Klager over fristoverskridelse kan have karakter af klage over, at en igangværende sag ikke er afsluttet, eller af, at en sag er afsluttet med forsinkelse. I klager vedrørende igangværende sager kan det være relevant at kunne tilskynde den kompetente myndighed til hurtigst muligt at træffe afgørelse i sagen. I alle klager vil en mulighed for en form for efterfølgende sanktion for fristoverskridelsen være relevant. Forpligtelserne i forordningens artikel 7 vedrørende tilladelser og de foreslåede bestemmelser i §§ 27 og 39 vedrører dog specifikt udøvelsen af myndighedsopgaver. Der kan derfor som følge af straffelovens § 27, stk. 2, ikke indføres hjemmel til at straffe den kompetente myndighed, hverken i form af bøder eller administrative bødeforelæg, for manglende overholdelse af sagsbehandlingstidsfristen.

Afgørelser i sådanne sager vil ikke have en indgribende eller længerevarende karakter, da de vedrører proceduremæssige forhold i en tidsmæssigt afgrænset sagsbehandlingsproces. Domstolsprøvelse af denne type afgørelser bør derfor ikke kunne ske i ubegrænset tid, efter afgørelse træffes.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet finder det endvidere i visse sager uhensigtsmæssigt, at reglerne i forordningen alene finder anvendelse på sager om etablering af VHC-net og tilhørende faciliteter. Det gælder navnlig i sager om etablering til master om radiokommunikationsformål. I disse sager vil det kunne være vanskeligt for de kompetente myndigheder at fastslå, om den ansøgte mast skal være vært for elementer af VHC-net eller ej. Desuden vil der senere i ansøgningsprocessen kunne indkomme anmodninger om at få adgang til masten fra andre parter, der ønsker at opsætte elementer af VHC-net i masten, hvorved masten vil blive omfattet af sagsbehandlingsfristerne i forordningen om gigabitinfrastruktur undervejs i sagsbehandlingen.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at gyldige grunde til forlængelser af fristerne i forordningen om gigabitinfrastruktur bør fastsættes i en samlet bekendtgørelse udarbejdet efter forhandling med relevante ressortministerier, frem for at disse gyldige grunde fastsættes i den respektive tilladelseslovgivning, da dette vil kunne medføre en uigennemsigtig regelfragmentering.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet har overvejet, at når forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse på vejlovgivningens område, vil vejmyndighederne i forbindelse med behandlingen af sager om gravetilladelse skulle vurdere, om sagen er omfattet af forordningen. Er det tilfældet, vil vejmyndigheden bl.a. skulle overholde forordningens sagsbehandlingsfrister. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet har i arbejdet med konsekvenserne af forordningen om gigabitinfrastruktur haft fokus på, hvordan det sikres, at samme regler så vidt muligt vil finde anvendelse uagtet, om de skal behandles efter forordningen eller vejlovgivningen.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at kravene i forordningen om gigabitinfrastruktur til mulighederne for indgivelse af elektroniske ansøgninger og de nærmere funktionalitetskrav i den forbindelse allerede kan være opfyldt af nogle af de elektroniske ansøgningsplatforme, som myndigheder i Danmark benytter, mens andre ansøgningsplatforme vil kunne opfylde kravene med mindre justeringer. På enkelte områder kan der være tale om, at der skal udvikles nye platforme. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at det er den enkelte myndighed, der har ansvaret for behandlingen af en given type tilladelse, der også i dag har ansvaret for ansøgningernes indsendelsesproces, der, af hensyn til kendskab til hvilke funktioner systemerne skal have, bør have ansvaret for at sikre, at ansøgningsmulighederne lever op til forordningen om gigabitinfrastruktur.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 39, at princippet om stiltiende tilladelse i forordningen om gigabitinfrastruktur fraviges til fordel for en klageadgang i overensstemmelse med initiativ 3 i teleaftalen af 26. juni 2025. Det foreslås således, at Digitaliseringsstyrelsen behandler klager over overskridelse af fristerne i forordningen. Hermed sikres en effektiv håndhævelse af sagsbehandlingsfristen samtidig med, at ulemperne ved stiltiende tilladelser undgås. Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse f.eks. kunne give en myndighed påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen, fremsætte kritik, hvis fristen overskrides og pålægge en myndighed tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelsen af et påbud. Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager efter den foreslåede §§ 39 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den

pågældende. Retten vil kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

Det foreslås videre i § 27, at fristerne i forordningen om gigabitinfrastruktur udvides til at omfatte alle ansøgninger om tilladelse til etablering af telemaster. Udvidelsen forventes at vedrøre meget få master. Udvidelsen vil indebære, at ansøgninger vedrørende telemaster er omfattet af ensartede regler, og vil forhindre, at en ansøgning som følge af en anmodning om fællesudnyttelse af masten i løbet af ansøgningsprocessen først et stykke inde i processen bliver omfattet af fristerne.

Tilsvarende foreslås det i § 53, at der i vejloven indsættes en ny § 73 a, hvor samme sagsbehandlingsfrister som i forordningen vil gælde for gravetilladelser. Det vil være nyt, at vejloven indeholder frister for sagsbehandlingen, som vejmyndigheder skal overholde. De foreslåede sagsbehandlingsregler vil bl.a. medføre, at vejmyndigheden senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen skal tage stilling til, om ansøgningen er fuldstændig. Ligeledes skal vejmyndigheden træffe afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning. Fristen på 4 måneder kan dog udsættes én gang med op til 4 måneder, hvis der er en saglig begrundelse for udsættelsen. De samme frister vil også finde anvendelse i forbindelse med behandlingen af ansøgninger for private fællesveje i byerne, da reglerne i vejlovens § 73, stk. 1-6 og 8, og §§ 74-76 ligeledes finder anvendelse, når der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på og ved private fællesveje i byer og bymæssige områder, jf. forslaget til § 67.

Endelig foreslås i § 30, at det vil være den enkelte kompetente myndighed, der behandler en given type ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed, der vil skulle etablere og drive et centralt informationssted, der opfylder kravene i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og via hvilket operatører vil kunne indgive ansøgninger i elektronisk format om alle nødvendige tilladelser eller fornyelser heraf eller anlægsrettigheder og til at indhente oplysninger om status på deres ansøgninger.

3.7. Oplysninger om fysisk infrastruktur m.v.

3.7.1. Gældende ret

Gravelovens kapitel 2, som implementerer dele af infrastrukturdirektivet, indeholder regler, der forpligter netoperatører til at imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til oplysninger om netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. En anmodning skal indgives skriftligt og angive det område, hvor netoperatøren agter at etablere elementer af et net. Afvisning af en anmodning, der ikke er rimelig, skal ske skriftligt og snarest muligt og senest 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Den anmodende netoperatør skal have adgang til oplysninger om område, føringsvej, type og anvendelse af den passive fysiske infrastruktur. Adgang til oplysningerne skal gives senest 2 uger efter modtagelsen af anmodningen om adgang til oplysningerne på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og gennemsigtige vilkår, herunder hvad angår en eventuel pris. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om begrænsning af adgang til oplysninger, når det er nødvendigt af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, folkesundheden, den offentlige sikkerhed, fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder. Sådanne begrænsninger er fastsat i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Tilsvarende skal netoperatører i medfør af graveloven imødekomme enhver rimelig anmodning om anlægsopmålinger af nærmere specificerede elementer af netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. En anmodning skal indgives skriftligt og angive, hvilke elementer af den eksisterende passive fysiske infrastruktur der skal opmåles. Afvisning af en anmodning, der ikke er rimelig, skal ske skriftligt og snarest muligt og senest 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Adgang til anlægsopmålinger skal gives senest 2 uger efter modtagelsen af anmodningen på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og gennemsigtige vilkår, herunder hvad angår en eventuel pris. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om begrænsning af retten til at kunne foretage anlægsopmålinger, når det er nødvendigt af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, folkesundheden, den offentlige sikkerhed, fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder. Sådanne begrænsninger er fastsat i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Gravelovens § 9 m fastlægger de sagstyper, som Digitaliseringsstyrelsen har kompetence til at behandle. Digitaliseringsstyrelsen behandler bl.a. sager vedrørende adgang til oplysninger om og anlægsopmåling af fysisk infrastruktur i henhold til gravelovens § 9 g og § 9 h. Sager kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den netoperatør, der har fremsat en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning, i henhold til bl.a. § 9 g og § 9 h. Digitaliseringsstyrelsen er i sin virksomhed uafhængig af instrukser fra forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vedrørende den enkelte sags behandling og afgørelse. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager. Bestemmelsen er dog ikke udmøntet i bekendtgørelse. I vejledning nr. 9700 af 1. juli 2016 om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk

infrastruktur og adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur findes dog nærmere beskrivelser af Digitaliseringsstyrelsens kompetencer og sagsbehandling bl.a. i sager om adgang til og oplysninger om fysisk infrastruktur i henhold til gravelovens § 9 g og § 9 h.

Gravelovens § 9 n fastsætter, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen kan træffe i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen i henhold til gravelovens § 9 m. Digitaliseringsstyrelsen kan endvidere fastsætte eventuelle vilkår og betingelser, herunder eventuel pris, for adgang til oplysninger om og anlægsopmåling af fysisk infrastruktur i henhold til gravelovens § 9 g og § 9 h, hvis Digitaliseringsstyrelsen måtte træffe afgørelse om, at adgangen skal gives.

Gravelovens § 9 g har været udtryk for implementering af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 2 og 3, og stk. 4, første pkt., der jf. artikel 18, stk. 2, litra a, og artikel 19, stk. 3, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur per 12. maj 2026 erstattes af artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der har direkte retsvirkning.

Gravelovens § 9 h har været udtryk for implementering af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 5, der jf. artikel 19, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur per 12. november 2025 erstattes af artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 3 og 4 og i § 9 n, stk. 1, nr. 2, har været udtryk for implementering af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 6, jf. stk. 2 og 3, der for så vidt angår forhold omfattet af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 2 og 3, og stk. 4, 1. pkt., per 12. maj 2026 erstattes af artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. artikel 18, stk. 2, litra a, og artikel 19, stk. 3, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 5 og 6, og i § 9 n, stk. 1, nr. 3, har været udtryk for implementering af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 6, jf. stk. 5, der for så vidt forhold omfattet af infrastrukturdirektivets artikel 4, stk. 5, per 12. november 2025 erstattes af artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. artikel 19, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Ledningsejerregistret er et landsdækkende register over alle ledningsejere og over, i hvilke områder ledningsejernes ledninger er placeret. Klima-, energi- og forsyningsministeren har med § 3, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 485 af 14. maj 2025 om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen delegeret sin beføjelse i LER-lovens § 24, stk. 1, til at etablere, drive, vedligeholde, videreudvikle og administrere Ledningsejerregistret til Klimadatastyrelsen. Formålet med Ledningsejerregistret er at reducere antallet af graveskader på de ledninger, som er gravet ned i jorden. Ledningsejerregistret indeholder oplysninger om ledningsejere og er derfor ikke et ledningsregister over selve de nedgravede ledninger. Gennem Ledningsejerregistret kan entreprenører og andre graveaktører få kontakt til ejerne af de nedgravede ledninger, der findes i et aktuelt graveområde, og få udleveret ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret omfatter også oplysninger om passive elementer af den nedgravede infrastruktur, eksempelvis føringsrør.

Det fremgår af § 18 i LER-loven, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetningen af føringsrør til brug for samføring skal foregå. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder om, hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere. Ministeren kan også fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå. Bestemmelsen findes for at hjemle, at ministeren kan understøtte kapitel 2 i graveloven, og er udmøntet i kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 716 af 27. august 2026 om Ledningsejerregistret, der bl.a. omhandler samføring. Samføring er en proces, hvor én ledningsejer bruger en anden ledningsejers føringsrør til at føre egne ledninger, dog uden at blive en del af ledningsejerens ledningsnet. Det fremgår af bekendtgørelsens § 36, at en ledningsejer inden 10 arbejdsdage efter indgivelse af anmodning om adgang til oplysninger skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til oplysninger om ejerens eksisterende passive fysiske infrastruktur med henblik på samføring. I behørigt begrundede tilfælde kan fristen forlænges én gang med fem arbejdsdage.

Mastedatabasen, som drives af Digitaliseringsstyrelsen under Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet i henhold til mastelovens § 16 med tilhørende bekendtgørelser, indeholder oplysninger om eksisterende og planlagte antennepositioner i Danmark. Mastelovens § 16 forpligter indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 med senere ændringer, har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, til at indsende radiodækningsplaner rækkende minimum 2 år frem til Digitaliseringsstyrelsen. Digitaliseringsstyrelsen udarbejder og vedligeholder på grundlag af de modtagne radiodækningsplaner en samlet oversigt over de pågældende tilladelsesindehaveres samlede fremtidige radiodækningsplaner rækkende minimum 2 år frem. Oplysninger om eksisterende maste- og antennepositioner og fremtidige radiodækningsplaner indebærer ikke nogen indskrænkninger i adgangen for den, der har afgivet oplysninger, til at ændre eksisterende maste- og antennepositioner og fremtidige radiodækningsplaner, og at oplysninger om ændringer gives til Digitaliseringsstyrelsen.

Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om afgivelse af de nævnte oplysninger efter nærmere angivne bestemmelser, samt på baggrund af regler udstedt af ministeren om, at indberetningspligten også kan omfatte oplysninger om eksisterende maste- og antennepositioner. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1162 af 22. november 2019 om afgivelse af radiodækningsplaner

og oplysninger om eksisterende antennepositioner (herefter indberetningsbekendtgørelsen), der bl.a. fastsætter den konkrete fremgangsmåde og dataformater m.v. for indberetningen. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om, at andre indehavere af radiofrekvenser skal indsende radiodækningsplaner til Digitaliseringsstyrelsen samt om, at indberetningspligten også skal omfatte oplysninger om eksisterende maste- og antennepositioner. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 955 af 4. august 2010 om offentliggørelse af oplysninger om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner samt indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner (herefter offentliggørelsesbekendtgørelsen).

Det fremgår af § 1 i offentliggørelsesbekendtgørelsen, at indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) skal indsende oplysninger om placering af eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen. Pligten omfatter således de indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester, som er omfattet af mastelovens § 16, men også en lang række indehavere af fladetilladelser, der benyttes til andre formål end offentlige mobilkommunikationsnet. Bekendtgørelsen indeholder ikke en pligt for denne bredere kreds af tilladelsesindehavere til at indberette radiodækningsplaner. Det er dog i dag fast praksis, at de tilladelsesindehavere, der efter bekendtgørelsen er omfattet af pligten til at indberette eksisterende antennepositioner, også samtidig indberetter radiodækningsplaner, bl.a. fordi tilladelsesindehavere kan gøre det i samme arbejdsgang. Offentliggørelsesbekendtgørelsen undtager indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder uden faste antennepositioner fra forpligtelsen til at indsende oplysninger om placering af eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen. Forsvarets frekvensanvendelse er ikke omfattet af bekendtgørelsen.

Offentliggørelsesbekendtgørelsens § 3 bestemmer, at Digitaliseringsstyrelsen skal offentliggøre oplysninger om eksisterende og fremtidige placeringer af antennepositioner, og fastsætter nærmere regler herfor.

Der er ikke i gældende ret regler, der kræver sikker autentifikation for at tilgå disse oplysninger, eller bemyndigelser til at indføre sådanne regler. Der følger dog regler af lov om MitID og NemLog-in samt af databeskyttelsesforordningen, som har betydning for, hvordan autentifikation m.v. i givet fald kan tilrettelægges. Det følger således af § 6, stk. 1, i lov om MitID og NemLog-in, at når offentlige myndigheder og offentligretlige organer anvender digitale selvbetjeningsløsninger til at udføre en myndighedsopgave, skal de sikre, at privatpersoner og erhvervsbrugere med MitID gives adgang til selvbetjeningsløsningen, hvis adgangen kræver sikker autentifikation.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen) indeholder bestemmelser om, hvornår almindelige personoplysninger må behandles, herunder indsamles og videregives. I databeskyttelsesforordningens artikel 6 findes de generelle betingelser for, hvornår behandling af oplysninger må finde sted. Af bestemmelsen følger, at behandling kun er lovlig, hvis mindst en af betingelserne i stk. 1, litra a-f, er opfyldt. Det følger bl.a. af stk. 1, litra c og e, at en behandling er lovlig, hvis den er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller den er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Efter artikel 6, stk. 3, i databeskyttelsesforordningen skal grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c og e, fremgå af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret.

Offentliggørelsesbekendtgørelsens § 4 giver mulighed for, at Digitaliseringsstyrelsen efter indstilling fra Justitsministeriet eller Forsvarsministeriet kan beslutte, at visse oplysninger om antennepositionerne til en radiotjeneste af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar ikke skal offentliggøres. En sådan beslutning kan højst træffes for en periode af 2 år, dog med mulighed for at forlænge denne periode med højst 2 år ad gangen. Hvis antennepositioner til en konkret radiotjeneste, som er undtaget fra offentliggørelse ikke længere anvendes eller påtænkes anvendt til kommunikation under krise eller krig samt katastrofer og andre ekstraordinære situationer i fredstid, skal Justitsministeriet eller Forsvarsministeriet meddele Digitaliseringsstyrelsen dette med indstilling om, at oplysninger vedrørende de pågældende antennepositioner til den konkrete radiotjeneste fra en given dato skal offentliggøres. Bestemmelsen har i praksis været anvendt således, at Justitsministeriet og siden kongelig resolution af 29. august 2024 Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab løbende har indstillet til Digitaliseringsstyrelsen, at visse radiotjenester undtages fra offentliggørelse, hvilket Digitaliseringsstyrelsen har fulgt. I praksis har Digitaliseringsstyrelsen tæt på udløbet af den toårige periode for undtagelsen taget kontakt til det relevante ministerie for at sikre, at undtagelsen ikke udløb utilsigtet.

Formålet med mastedatabasen er at skabe en større grad af gennemsigtighed med placeringen af antenner. Via mastedatabasen kan alle interesserede få oplysning om, hvor eksisterende antenner er placeret, det område, hvor det påtænkes at placere antenner, og den tjenestetype og teknologi, som antennepositionen anvendes til. Det er endvidere muligt at få oplysninger om adressen, hvor en antenne er placeret, samt hvilken operatør, der ejer antennen. Databasen indeholder ikke direkte oplysninger om de fysiske master, som mange af antennerne sidder i, men ved brug af det ortofotokort, der indgår i systemet, er det muligt at se, hvorvidt antennen sidder i en mast eller på en anden konstruktion, og derved lokalisere eksisterende master med henblik på fælles udnyttelse.

Det fremgår af mastelovens § 24 b, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, herunder regler om håndhævelse i form af forbud, påbud og tvangsbøder og om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger. Bestemmelsen giver bl.a. mulighed for, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen af de gennemførselsretsakter, som Europa-Kommissionen er bemyndiget til at udstede i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2. Bemyndigelsen er ikke udmøntet. Europa-Kommissionen har vedtaget gennemførelsesforordning 2020/1070 af 20. juli 2020 om angivelse af karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i henhold til artikel 57, stk. 2, i direktiv 2018/1972/EU om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer. Det fremgår af artikel 3 i gennemførelsesforordningen, at operatører, der har udrullet trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i installationsklasse E2 eller E10 i overensstemmelse med betingelserne i gennemførelsesforordningens artikel 3, stk. 1, skal senest en måned efter udrulningen af hvert af disse adgangspunkter underrette den nationale kompetente myndighed (dvs. Digitaliseringsstyrelsen) om installationen og placeringen af disse adgangspunkter samt om disse adgangspunkter opfylder kravene i gennemførelsesforordningens artikel 3, stk. 1, litra a eller b.

Artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur forudsætter sammen med artikel 14, at medlemsstaterne udpeger kompetente organer, der skal etablere et eller flere centrale informationssteder, hvorigennem operatører kan få eller anmode om adgang til en række oplysninger om alle typer fysisk infrastruktur. Det omfatter således oplysninger om a) ethvert element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg og pæle samt bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer, og b) hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer: bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer.

Artikel 4 kræver, at der for ovenstående kan fås eller anmodes om adgang til oplysninger om infrastrukturens georefererede placering og forløb, type og nuværende brug samt et kontaktpunkt via et centralt informationssted. Artikel 4 forpligter netoperatører og offentlige organer til at stille disse oplysninger til rådighed via de centrale informationssteder, der er udpeget i den pågældende medlemsstat. Det er nyt set i forhold til graveloven og infrastrukturdirektivet, at oplysningerne skal udveksles via et centralt informationssted frem for bilateralt. Det følger af præambelbetragtning 29 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at det centrale informationssted ikke behøver at hoste (være vært for) oplysningerne, forudsat at det sikrer, at det tilbyder indbyrdes forbindelser til andre digitale værktøjer såsom webportaler, digitale platforme, databaser eller digitale applikationer, hvor oplysningerne opbevares. Der kan derfor overvejes forskellige modeller for et centralt informationssted. Præambelbetragtning 29 indebærer således eksempelvis, at både egentlige kort over den fysiske infrastruktur som den eksisterende mastedatabase og informationsudvekslingsplatforme som Ledningsejerregistret i princippet vil kunne opfylde kravene i artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Netoperatører og offentlige organer skal i medfør af artikel 4 i forordningen også imødekomme rimelige anmodninger fra operatører om undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af deres fysiske infrastruktur, hvilket er en forpligtelse, der er uafhængig af de centrale informationssteder. Dette svarer til retstilstanden efter graveloven, men følger nu direkte af forordningen. I sådanne anmodninger skal der angives de pågældende elementer af den fysiske infrastruktur med henblik på at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen skal der gives adgang til undersøgelser på stedet af de specificerede elementer af den fysiske infrastruktur på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte detaljerede krav om de administrative aspekter af anmodningerne. Forordningen bestemmer ikke, hvilken myndighed i Danmark der skal kunne fastsætte disse regler.

Det følger af forordningens artikel 4, at adgangen til oplysninger om fysisk infrastruktur og til at foretage undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af fysisk infrastruktur kan begrænses eller nægtes, forudsat at det er nødvendigt for at garantere sikkerheden af visse bygninger, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, sikkerheden i forbindelse med national kritisk infrastruktur, folkesundheden eller den offentlige sikkerhed eller af hensyn til beskyttelsen af fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder. Medlemsstaterne kan på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier fastlægge, hvilken national kritisk infrastruktur som defineret i national ret eller hvilke dele heraf der ikke er omfattet af disse forpligtelser.

Disse regler finder endvidere ikke anvendelse, hvis a) den fysiske infrastruktur ikke er teknisk egnet til etablering af VHC-net eller tilhørende faciliteter, b) forpligtelsen til at levere oplysninger om visse typer eksisterende fysisk infrastruktur i henhold til artikel 4, stk. 1, første afsnit, ville være uforholdsmæssig baseret på en cost-benefit-analyse foretaget af medlemsstaten og en høring af interessenter, eller c)

fysisk infrastruktur ikke er underlagt adgangsforpligtelser i overensstemmelse med artikel 3, stk. 10.

Forordningen om gigabitinfrastruktur foreskriver i artikel 13, at en række nærmere angivne typer tvister skal kunne indbringes for et nationalt tvistbilæggelsesorgan. Det er som følge af artikel 14, stk. 5, endvidere et krav, at medlemsstaterne udpeger et sådant organ for alle typer tvister. Det kan være det samme organ for alle eller flere typer tvister eller et organ for hver type tvist.

Én type tvist, der skal kunne indbringes for et sådant tvistbilæggelsesorgan, er tvister, der måtte opstå i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i artikel 4, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister, jf. artikel 13, stk. 1, litra b. For denne type tvister følger videre af artikel 13, stk. 1, at de kan indbringes af alle parter, og af artikel 13, stk. 2, at tvistbilæggelsesorganet under fuld hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de principper, der er fastsat i de relevante vejledninger fra Kommissionen eller retningslinjer fra BEREC skal træffe bindende afgørelse senest en måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten. Disse frister må kun forlænges under behørigt begrundede særlige omstændigheder. Det følger af forordningens artikel 13, stk. 4, 1. afsnit, at tvistbilæggelsesorganerne offentliggør deres afgørelser under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder. Det centrale informationssted sikrer adgang til de afgørelser, der offentliggøres af tvistbilæggelsesorganerne.

3.7.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Mastedatabasen er fortsat relevant. Det gælder dels som et redskab i Digitaliseringsstyrelsens frekvensadministration, der muliggør det at følge med i udnyttelsen af frekvenstilladelser, der ikke specificerer nærmere placering eller antal af antennepositioner. Det gælder dels som et redskab for landzonemyndigheder, borgere, ejendomsmæglere og forskellige virksomheder, der interesserer sig for placeringen af master med henblik på fælles udnyttelse eller som et aspekt af landskabet, eller for placeringen af antennesystemer med henblik på optimal placering af modtageantenner m.v. Mastedatabasen vurderes også fortsat som et væsentligt bidrag til gennemsigtigheden for borgere, der har bekymringer vedrørende elektrofrekvent stråling. Et stort antal henvendelser til Digitaliseringsstyrelsen vedrørende databasen indikerer, at den har offentlig interesse for alle disse grupper.

Mastedatabasen er endvidere nødvendig for at leve op til den del af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger om antenneanlæg og telemaster. Databasen vil i sin nuværende form indeholde en del af de oplysninger, som forordningens artikel 4 kræver, og vil dermed delvist kunne understøtte, at operatører kan finde de i forordningen påkrævede oplysninger om disse antenneanlæg og telemaster. Der bør dog være tydeligere regler om oplysninger om selve de fysiske master ud over de eksisterende regler om oplysninger om antennepositioner og radiodækningsplaner. Som følge af artikel 14 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil Digitaliseringsstyrelsen skulle udpeges som det centrale informationssted efter artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for antenneanlæg og telemaster, hvis mastedatabasen formelt skal udgøre dette centrale informationssted. Da der vil være nye byrder forbundet med særskilt indberetning af oplysninger om selve masterne for ejerne af telemaster, bør der dog kunne foretages en cost-benefit-analyse som beskrevet i artikel 4, stk. 7, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, inden der fastsættes nærmere krav ud over de gældende krav om indberetning af antennepositioner og radiodækningsplaner, hvoraf visse oplysninger om antenneanlæg og de fysiske master allerede kan udledes i dag.

Mastedatabasens regelgrundlag er i dag spredt ud over den gældende mastelov samt offentliggørelsesbekendtgørelsen og indberetningsbekendtgørelsen, hvilket kan forenkles. Mastedatabasens regelgrundlag overlapper med indberetningsforpligtelsen vedrørende trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i artikel 3 i Kommissionens gennemførelsesforordning 2020/1070, hvilket der bør rettes op på.

Mastedatabasens oplysninger har potentielt sikkerhedsmæssige implikationer, da de viser, hvor væsentlige dele af kommunikationsnettene er placeret. Forsvarsministeriet, Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab samt Justitsministeriet bør fortsat have adgang til at indstille, at oplysninger i mastedatabasen undtages fra offentliggørelse, da disse ministerier har en rolle i at sikre sikkerheden i Danmark. Forsvarsministeriet har bl.a. ansvaret for at forsvare Danmark mod angreb, mens Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab bl.a. har ressortansvaret for sikkerhed og beredskab i telesektoren. Justitsministeriet har som øverste myndighed for politiet og Politiets Efterretningstjeneste ligeledes en væsentlig rolle i at vurdere nødvendige sikkerhedsforanstaltninger i Danmark. Derudover bør Digitaliseringsstyrelsen have mulighed for, hvis det vurderes som et nødvendigt og effektivt tiltag til at undgå risici for dansk teleinfrastruktur i lyset af efterretningstjenesternes aktuelle trusselsvurdering og den teknologiske udvikling, at begrænse adgangen til oplysningerne i mastedatabasen, eksempelvis med identifikationskrav eller ved at afgrænse, hvilke målgrupper, der kan få adgang. Det bør under de samme forudsætninger også være muligt at fastsætte regler om, at adgang til oplysningerne kræver brug af bestemte digitale selvbetjeningsløsninger, i det omfang dette er foreneligt med anden lovgivning om elektronisk identifikation, herunder EU-retten, hvilket bør undersøges, inden der fastsættes sådanne begrænsninger i adgangen til oplysningerne.

I forbindelse med eventuelle loginløsninger vil det kunne være nødvendigt at behandle personoplysninger vedrørende brugerne. Ethvert identifikationskrav, tildeling af loginadgange, eventuel logning af opslag i oplysningerne og behandling af ansøgninger om tildeling af adgange eller udlevering af oplysninger vil skulle fastsættes og administreres

i overensstemmelse med relevant lovgivning, herunder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Identifikationskrav og behandling af ansøgninger om tildeling af loginadgange eller udlevering af oplysninger vil kunne være forbundet med behandling af personoplysninger så som navn, ansættelsessted, mailadresser og telefonnumre på de medarbejdere i virksomheder og offentlige myndigheder samt på de borgere, der ønsker adgang til oplysningerne. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3, vil det kunne udgøre et supplerende retsgrundlag for behandlingen af disse oplysninger, at behandlingen sker som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse eller som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Identifikationskrav vil kun blive fastsat, såfremt det vurderes nødvendigt og effektivt for at varetage hensyn til at undgå risici for dansk teleinfrastruktur, hvilket er en opgave i samfundets interesse.

Identifikationskrav og behandling af personoplysninger vil også være nødvendige for administrationen af de i medfør af bemyndigelsen eventuelt fastsatte regler om, hvilke person- eller virksomhedsgrupper der skal have adgang til oplysningerne, som i givet fald vil være en myndighedsopgave, som Digitaliseringsstyrelsen vil blive pålagt at udføre som følge af de regler, der måtte blive fastsat i medfør af bestemmelsen. Behandlingen af personoplysninger vil derfor i givet fald ske som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse samt som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse, og bestemmelsen vil dermed udgøre supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3. Desuden vil sikkerhedshensyn også kunne tilsige et aktivt tilvalg af en logningsløsning, hvor alle opslag i oplysningerne registreres. I dette tilfælde vil brugernes identitet og indhold af deres opslag blive behandlet af hensyn til sikkerheden.

Digitaliseringsstyrelsen bør kunne angive nærmere, hvordan oplysninger vedrørende antenneanlæg og telemaster skal indberettes og kan tilgås, idet det kan være hensigtsmæssigt, at flere end de operatører, der har krav på adgang til oplysningerne i forordningen, kan få nytte af oplysningerne, eksempelvis de andre lovlige frekvensbrugere, der med lovforslaget får ret til at benytte eksisterende telemaster m.v., jf. punkt 3.1. Det kontaktpunkt, som netoperatører og offentlige organer som følge af artikel 4, stk. 3, jf. stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. også punkt 3.10.2.4, har pligt til at stille til rådighed via det centrale informationssted for oplysninger om antenneanlæg og telemaster, som Digitaliseringsstyrelsen bør udpeges til at være, vil, hvis netoperatøren eller det offentlige organ vælger dette, kunne være en mailadresse og et telefonnummer tilhørende en bestemt medarbejder. I så fald vil kontaktpunktet kunne udgøre personoplysninger. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3, vil det kunne udgøre et supplerende retsgrundlag for behandlingen af disse oplysninger, at behandlingen sker som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse eller som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Da forpligtelsen til at stille oplysningen til rådighed følger direkte af forordningen, vil behandlingen af kontaktoplysningerne, hvis de udgør personoplysninger, være en myndighedsopgave, som Digitaliseringsstyrelsen vil blive pålagt i kraft af sin udpegning som centralt informationssted. Behandlingen af personoplysninger vil derfor i givet fald ske som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse, jf. formålene med artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Artikel 4 og 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur samt det foreslåede stk. 4 udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3. Da oplysningerne kan være nyttige for en lang række andre parter end operatører, bør Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om offentliggørelse af oplysningerne. Offentliggørelse af det førnævnte kontaktpunkt vil kunne være nødvendig af hensyn til samfundets interesse, fordi samfundet har interesse i øget koordinering af etablering af telemaster og fælles udnyttelse af telemaster. Dette kan nedbringe antallet af telemaster i landskabet og gener forbundet med anlæg heraf for det omkringliggende samfund, men også skabe bedre muligheder for privatpersoner og virksomheder til lovligt at anvende frekvenser til værdiskabende formål. Offentliggørelse af oplysningerne vil herunder kunne muliggøre, at potentielle nye operatører og andre lovlige frekvensbrugere ud over operatører, der jf. punkt 3.1 med lovforslaget beholder sine gældende rettigheder til adgang til telemaster, vil kunne kontakte telemasternes ejere på lige fod med operatører med henblik på at udnytte deres adgangsrettigheder. Offentliggørelse vil samtidig sikre, at operatører gnidningsfrit får den adgang til kontaktpunktet, som de har krav på i artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Offentliggørelse af oplysningerne vil kunne være proportional med disse formål, da der ikke er tale om følsomme personoplysninger, og der vil være tale om offentliggørelse af kontaktpunkter til forholdsvist få virksomheder. Artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, den foreslåede § 4 samt det foreslåede stk. 6, nr. 1, udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3 i forhold til at offentliggøre eventuelle personoplysninger i kontaktpunktet. Styrelsen bør dog også kunne vælge en løsning, hvor der skal logges på for at få adgang til oplysningerne, og evt. fastsætte regler om afgrænsning af, hvilke målgrupper ud over operatører, der kan få adgang. Der henvises til ovenstående om loginløsninger, der vil kunne indføres af sikkerhedshensyn, om personoplysninger i forbindelse med loginløsninger.

For nedgravet fysisk infrastruktur vil de oplysninger, der i dag udveksles gennem Ledningsejerregistret, i vid udstrækning kunne leve op til artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, idet der er stort sammenfald mellem hvilke oplysninger, der skal udveksles efter regler i bekendtgørelse om Ledningsejerregistret og efter artikel 4. Som følge af artikel 14 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil den ansvarlige myndighed for Ledningsejerregistret dog skulle udpeges i lovgivningen som det centrale informationssted efter

artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for nedgravet fysisk infrastruktur, hvis Ledningsejerregistret formelt skal udgøre dette centrale informationssted.

For fysisk infrastruktur, der er omfattet af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, men som ikke er en del af de oplysninger, der fremgår af mastedatabasen eller Ledningsejerregisteret, vil gennemførelse af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur kunne indebære behov for etableringen af omfattende nye offentlige IT-systemer samt nye indberetningspligter for ejere af infrastruktur, der i visse tilfælde vil kunne være parallelle med indberetningspligter vedrørende beslægtet eller identisk information til andre offentlige registre. Det gælder eksempelvis oplysninger om samtlige offentligt ejede bygninger, oplysninger om tog- og metrostationer samt busstoppesteder, oplysninger om lygtepæle og anden vejbelysning, oplysninger om vejskilte m.v. Samtidig er det ikke sikkert, at data om dette vil medføre fordele for operatørerne, herunder eksempelvis, hvis oplysningerne er tilgængelige fra andre offentlige eller private informationstjenester. For disse tilfælde bør der foretages en cost-benefit-analyse, som artikel 4, stk. 7, litra b, giver mulighed for, således, at infrastrukturtyper, hvis en gennemførelse af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur giver uforholdsmæssige byrder for dem, der vil skulle stille oplysningerne til rådighed, kan undtages.

Inden der eventuelt udpeges centrale informationssteder for disse øvrige oplysningstyper, bør den nævnte cost-benefit-analyse først være gennemført. For at kunne overholde forordningen om gigabitinfrastruktur uden yderligere lovændringer bør der dog være mulighed for på et senere tidspunkt at udpege de myndigheder, der skal varetage eventuelle centrale informationssteder efter artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for de øvrige infrastrukturtyper, som ikke undtages som følge af denne cost-benefit-analyse eller af andre grunde, som er forenelige med forordningen om gigabitinfrastruktur.

Mastedatabasen indeholder efter gældende ret radiodækningsplaner, det vil sige planlagte antennepositioner. Disse vil indeholde en stor del af de oplysninger, der skal til for at overholde kravene i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur om at annoncere planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster, og kan indgå i løsningen for overholdelse af disse forordningskrav som nærmere beskrevet i pkt. 3.10.2.4 nedenfor.

Det vil efter Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering være usandsynligt, at der opstår tvister om, at de oplysninger omfattet af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vil kunne tilgås via mastedatabasen eller Ledningsejerregistret, ikke er stillet til rådighed, da mastedatabasen er et kort, og svartiderne på anmodninger via Ledningsejerregistret typisk er under to timer. Der er dog et krav i forordningen om at udpege et tvistbilæggelsesorgan for disse tvister. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet finder, at den myndighed, der har ansvaret for det system, hvorigennem oplysningerne stilles til rådighed, også er den myndighed, der bør udpeges som tvistbilæggelsesorgan, da denne myndighed allerede kender reglerne om udveksling af oplysninger og desuden har adgang til systemet og derfor kan undersøge om en manglende eller forsinket udveksling af oplysninger eksempelvis skyldes en systemfejl. Tvister om undersøgelser på stedet i henhold til artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur har dog ingen relation til de centrale informationssteder, men vedrører bilaterale anmodninger parterne imellem, og svarer til tvister, som Digitaliseringsstyrelsen i dag kan behandle i henhold til gravelovens § 9 m, stk. 5 og 6.

Afgørelser i sager om oplysninger i mastedatabasen vil ikke have en indgribende eller længerevarende karakter, da de vedrører proceduremæssige forhold i en tidsmæssigt afgrænset proces vedrørende adgang til konkrete oplysninger, hvor retten til adgang til oplysningerne kan blive meningsløs ved for lang ventetid samtidig med, at det ikke er meget indgribende at stille et afgrænset antal oplysninger til rådighed. Domstolsprøvelse af denne type afgørelser bør derfor ikke kunne ske i ubegrænset tid, efter afgørelse træffes.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i §§ 12 og 13 at videreføre den gældende retstilstand vedrørende indberetning af radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner efter mastelovens § 16, herunder dele af tilhørende bekendtgørelser, under hensyntagen til praksis og nye EU-regler.

Enkelte centrale pligter og regler foreslås flyttet fra offentliggørelsesbekendtgørelsen til den foreslåede § 12, og at de resterende nærmere regler om indberetning til mastedatabasen vil kunne fastsættes i én samlet bekendtgørelse udstedt af Digitaliseringsstyrelsen frem for i to forskellige bekendtgørelser udstedt af henholdsvis forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren og Digitaliseringsstyrelsen. Det foreslås således, at det fremover skal følge direkte af loven frem for af bekendtgørelsen, at indehavere af fladetilladelser skal indberette eksisterende antennepositioner, ligesom det også foreslås at kodificere den praksis, hvorefter alle indehavere af fladetilladelser – og ikke kun indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet – allerede i dag indberetter radiodækningsplaner.

Udgangspunktet om offentliggørelse af oplysningerne i offentliggørelsesbekendtgørelsens § 3 foreslås videreført, men det foreslås samtidig som noget nyt at bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte regler om begrænsninger i adgangen til oplysningerne, herunder krav om brug af en digital løsning, som Digitaliseringsstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening), hvis adgangen til oplysningerne indebærer sikkerhedsrisici for teleinfrastrukturen, som effektivt kan imødegås ved disse tiltag. Denne nye bemyndigelse

vil kunne udmøntes, hvis sådanne begrænsninger i adgangen til oplysningerne vurderes nødvendige for og som et effektivt middel til i videst muligt omfang at forebygge risici for dansk teleinfrastruktur som følge af adgangen til oplysningerne. Dette vil skulle vurderes i lyset af det aktuelle trusselsbillede, jf. efterretningstjenesternes aktuelle trusselsvurdering, og den teknologiske udvikling. Adgangsbegrænsninger efter bemyndigelsen vil eksempelvis kunne være simple krav om at identificere sig, regler om, at adgang til oplysninger skal ske ved brug af en digital selvbetjeningsløsning, eller regler om, at adgang til oplysningerne skal gives efter ansøgning, herunder afgrænsning af målgrupper. Omfanget og karakteren af en eventuel adgangsbegrænsning, tekniske løsninger m.v. vil bl.a. afhænge af udviklingen i trusselsbilledet og den teknologiske udvikling samt den reelle effekt, som en eventuel adgangsbegrænsning, teknisk løsning m.v. kan forventes at få. Udmøntes hjemlen til at fastsætte begrænsninger i adgangen til oplysninger, vil det indebære, at hensynene til sikkerhed vil kunne medføre en mindre grad af adgang til oplysningerne for borgere og virksomheder med en legitim interesse heri end i dag.

Ligeledes vil adgangen for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab, Forsvarsministeriet og Justitsministeriet til at indstille, at visse oplysninger skal undtages fra offentliggørelse af eller adgang til oplysningerne af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar, fremover følge direkte af loven frem for af en bekendtgørelse hertil.

I den foreslåede § 12 indføres en ny bemyndigelse for Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler om, hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed efter artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Med bestemmelsen udpeges Digitaliseringsstyrelsen til centralt informationssted efter artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår antenneanlæg og telemaster. Det foreslås at bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler om, hvordan oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 3, og artikel 6, stk. 1, jf. også punkt 3.10.3.4, der vedrører antenneanlæg og telemaster, nærmere bestemt skal stilles til rådighed via dette centrale informationssted, og hvordan operatører og andre kan få adgang til disse oplysninger. Digitaliseringsstyrelsen vil ved udmøntningen kunne vælge at fastsætte regler om, at adgang til oplysningerne sker via offentliggørelse eller eksempelvis via en log-in-løsning. I tilfælde af en løsning med offentliggørelse vil Digitaliseringsstyrelsen også kunne bestemme, at det kontaktpunkt, som artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur forpligter netoperatører og offentlige organer til at stille til rådighed, skal offentliggøres.

Bestemmelsen vil også muliggøre, at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter undtagelser fra artikel 4, stk. 1 og 3, vedrørende antenneanlæg og telemaster, hvis det er foreneligt med forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det er hensigten, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af de nærmere regler for indberetning og offentliggørelse af eksisterende antennepositioner sammentænker dette med, hvordan netoperatører og offentlige organer skal stille oplysninger om telemaster til rådighed. Det er også hensigten, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af de nærmere regler for indberetning og offentliggørelse af radiodækningsplaner sammentænker dette med kravene i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur om at annoncere anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster, jf. punkt 3.10.3.4 nedenfor.

Med den foreslåede § 13 fjernes overlappet mellem artikel 3 i Kommissionens gennemførelsesforordning 2020/1070 og reglerne om mastedatabasen, således, at reglerne i den foreslåede § 12 viger for gennemførelsesforordningen, idet der dog fortsat vil kunne fastsættes supplerende regler set i forhold til gennemførelsesforordningen, f.eks. om indberetning af oplysninger om trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som gennemførelsesforordningen ikke stiller krav om. Med § 13 vil Digitaliseringsstyrelsen også blive bemyndiget til at fastsætte regler om eventuel offentliggørelse af oplysninger indberettet efter gennemførelsesforordningen, hvilket ikke er reguleret i gennemførelsesforordningen.

Digitaliseringsstyrelsen vil med den foreslåede § 35 blive udpeget som tvistbilæggelsesorgan i henhold til artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, for to typer tvister: Dels eventuelle tvister om manglende udlevering af oplysninger om eksisterende antenneanlæg og telemaster og dels eventuelle tvister om adgang til undersøgelser på stedet i henhold til artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvistesager efter den foreslåede § 35 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Retten vil i disse sager kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

Med den foreslåede ændringsbestemmelse til LER-loven i § 55 fastsættes regler, hvorved klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indberetning af, udlevering af og forespørgsel om oplysninger om bl.a. nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal ske i Ledningsejerregistret. I kraft af, at klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret bemyndigelsen til at drive Ledningsejerregistret til Klimadatastyrelsen, vil Klimadatastyrelsen som følge af denne ændring blive udpeget som det centrale informationssted i henhold til artikel 4 i forordning om gigabitinfrastruktur for så vidt angår nedgravet fysisk infrastruktur i overensstemmelse med artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i § 55 at ændre LER-lovens § 18, stk. 1, så den viderefører klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse, som giver ministeren hjemmel til at fastsætte regler

til brug for samføring, med en tilføjelse, så Ledningsejerregistret også kan understøtte reglerne indeholdt i forordningen om gigabitinfrastrukturs artikel 4 om gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur. Det foreslås, at LER-lovens § 18, stk. 1, i relation til artikel 4, stk. 3, afgrænses til kun at omfatte nedgravet fysisk infrastruktur, dvs. en del af de elementer, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, således at bestemmelsen ikke omfatter overjordiske elementer som eksempelvis telemaster, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, men som med lovforslaget foreslås reguleret i teleinfrastrukturlovens §§ 12-13, jf. ovenfor, og § 14, jf. nedenfor. Ved bekendtgørelser udstedt efter den nye § 18 vil der udelukkende kunne fastsættes regler for, hvordan oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur skal foregå gennem Ledningsejerregistret, og hvordan ledningsejere skal udlevere oplysninger til forespørgeren.

Det foreslås i § 55 at ændre LER-lovens § 18, stk. 2, således, at der indsættes en ny bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om, hvordan oplysninger til brug for samføring skal udleveres gennem Ledningsejerregisteret.

Det foreslås i § 55 at ændre LER-lovens § 18, stk. 3, således, at bemyndigelsen i den tidligere stk. 2 til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå, videreføres.

De foreslåede bemyndigelser i LER-lovens § 18 vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan en graveaktør eller ledningsejer, herunder de i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur forpligtede netoperatører og offentlige organer, kan benytte de af Ledningsejerregistret udstillede løsninger til at forespørge oplysninger efter artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og hvordan oplysningerne skal udleveres, for herunder at kunne overholde reglerne i artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur om gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur med henblik på etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. Det er præciseret, at de foreslåede bestemmelser i relation til artikel 4, stk. 1 og 3, kun omfatter nedgravet fysisk infrastruktur, dvs. en del af de elementer, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen, således at bestemmelsen ikke omfatter overjordiske elementer som eksempelvis telemaster, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, men som med lovforslaget foreslås reguleret i teleinfrastrukturlovens §§ 12-13, jf. ovenfor, og § 14, jf. nedenfor. Bekendtgørelser udstedt efter den nye § 18 vil udelukkende fastsætte regler for føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan herunder også fastsætte regler om, at søgningen skal ske gennem Ledningsejerregistret, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Det foreslås i § 55 at tilføje en ny § 18 a i LER-loven, hvorved tvister om manglende udlevering af oplysninger, jf. artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 18, stk. 2, kan afgøres af klima-, energi- og forsyningsministeren. Der er tale om en udpegning af dette tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil delegere bemyndigelsen til Klimadatastyrelsen, som derefter vil varetage klager over manglende udlevering af oplysninger om nedgravede føringsrør. Klimadatastyrelsen rykker på nuværende tidspunkt som led i sin varetagelse af drift og administration af Ledningsejerregistret ledningsejerne i tilfælde af manglende udlevering af ledningsoplysninger, og det forventes, at en sådan proces videreføres.

Det foreslås i § 14 at bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur at fastsætte regler om, at artikel 4, stk. 1, 3 og 5, i forordningen i gigabitinfrastruktur, ikke finder anvendelse. Bemyndigelsen muliggør bl.a., at Digitaliseringsstyrelsen undersøger nærmere, hvilke krav i artikel 4, stk. 1 og 3, der ikke allerede opfyldes af mastedatabasen eller Ledningsejerregisteret, der eksempelvis vil kunne medføre uforholdsmæssige byrder for de netoperatører og offentlige organer, der skal stille oplysningerne til rådighed. Det vil skulle ske i overensstemmelse med artikel 4, stk. 7, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås desuden i § 14 at bemyndige forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til efter forhandling med vedkommende minister at udpege de kompetente organer, der skal udføre opgaver vedrørende sådanne centrale informationssteder om fysisk infrastruktur efter artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der ikke er dækket af reglerne i den foreslåede § 12, de foreslåede ændringer til LER-loven, eller de undtagelser til artikel 4, som ventes fastsat af Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bemyndigelse hertil i § 14.

3.8. Krav om etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur i forbindelse med nybyggeri og større renoveringsarbejder

3.8.1. Gældende ret

Graveloven, der implementerer dele af infrastrukturdirektivet, indeholder regler om, at bygninger m.v. skal være udstyret med højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, adgangspunkt m.v.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 4, definerer bygningsintern fysisk infrastruktur som passiv fysisk infrastruktur eller installationer på slutbrugerens område, som er beregnet til at huse kablede eller trådløse elektroniske kommunikationsnet, hvor sådanne elektroniske kommunikationsnet kan levere elektroniske kommunikationstjenester og forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 5, definerer højhastighedsfor-

beredt bygningsintern fysisk infrastruktur som passiv fysisk infrastruktur i bygninger, som er beregnet til at huse elementer eller muliggøre levering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 6, definerer større renoveringsarbejde som bygge- og anlægsarbejder på slutbrugerens område, der omfatter bygningsmæssige ændringer af hele den bygningsinterne fysiske infrastruktur eller en væsentlig del heraf, og som kræver byggetilladelse i henhold til byggeloven.

Gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 7, definerer et adgangspunkt som et fysisk punkt i eller uden for bygningen, som virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet, har adgang til, og som den højhastighedsforberedte bygningsinterne fysiske infrastruktur kan tilsluttes.

Det fremgår af gravelovens § 9 i, at alle nyopførte bygninger på en slutbrugers område, som der i henhold til byggeloven er ansøgt om byggetilladelse til efter den 31. december 2016, skal være udstyret med højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, der når frem til netterminingspunkterne. Endvidere skal alle nyopførte flerfamiliehuse, som der i henhold til byggeloven er ansøgt om byggetilladelse til efter den 31. december 2016, være udstyret med et adgangspunkt. Disse krav gælder også ved større renoveringsarbejder, som der i henhold til byggeloven er ansøgt om byggetilladelse til efter den 31. december 2016. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra disse krav i tilfælde, hvor kravene vil medføre uforholdsmæssige konsekvenser for en bygherre, eller hvis højhastighedsforberedelse ikke kan anses som relevant. Bemyndigelsen er udmøntet i §§ 3-6 i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Det følger af § 5 i byggeloven, at børne-, ældre- og boligministeren udfærdiger et bygningsreglement. Det følger af bygningsreglementets § 7, stk. 1, at byggearbejde ikke må påbegyndes inden der foreligger en byggetilladelse, medmindre forholdet er undtaget efter reglerne i bygningsreglements §§ 4 og 5. Som del af kommunens byggesagsbehandling skal kommunen undersøge, om byggeriet er i strid med anden lovgivning, jf. bygningsreglementets § 35, stk. 2. Kommunalbestyrelsens kontrol af byggesagsbehandlingen omfatter også reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Artikel 10, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, bestemmer, at alle nyopførte bygninger og bygninger, som gennemgår større renoveringsarbejder, herunder samejede elementer, for hvilke der er indgivet ansøgninger om byggetilladelser efter den 12. februar 2026, skal udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, herunder forbindelser frem til det fysiske punkt, hvorfra slutbrugeren tilgår det offentlige net.

Artikel 10, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, bestemmer, at alle nyopførte flerfamiliehuse eller flerfamiliehuse, som gennemgår større renoveringsarbejder, for hvilke der er indgivet ansøgninger om byggetilladelser efter den 12. februar 2026, skal udstyres med et adgangspunkt.

Artikel 10, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, bestemmer, at senest den 12. februar 2026 skal alle bygninger, herunder samejede elementer heraf, der gennemgår større renoveringsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne, udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, herunder forbindelser frem til det fysiske punkt, hvorfra slutbrugeren tilgår det offentlige net, hvis dette ikke øger omkostningerne ved renoveringsarbejdet uforholdsmæssigt, og hvis det er teknisk muligt. Alle flerfamiliehuse, som gennemgår sådanne større renoveringsarbejder, skal også være udstyret med et adgangspunkt.

Artikel 10, stk. 1 og 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur gælder for nybyggeri og for større renoveringsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 9, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der alene omfatter anlægsarbejder på slutbrugerens sted, der omfatter strukturelle ændringer af hele den bygningsinterne fysiske infrastruktur eller en væsentlig del heraf, og som i overensstemmelse med national ret kræver en byggetilladelse. Hvilke bygge- og anlægsarbejder, der kræver en byggetilladelse, fremgår af § 2, jf. § 16, stk. 1, i byggeloven. Det følger heraf, at arbejder, der er omfattet af byggelovens § 2, ikke må påbegyndes uden byggetilladelse. Det drejer sig om opførelse af ny bebyggelse og tilbygning til bebyggelse, ombygning af og andre forandringer i bebyggelse, som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser, ændringer i benyttelse af bebyggelse, som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser, nedrivning af bebyggelse, og vedligeholdelsesbyggearbejder, ombygninger og andre forandringer i bestående bebyggelse, som har betydning for energiforbruget i bygningen. Det følger af bygningsreglementets § 2, at bygningsreglementet finder anvendelse på tilsvarende typer af byggearbejder, som er omfattet af anvendelsesområdet i byggelovens § 2. I bygningsreglementets § 4 er angivet en række typer af bebyggelse, som bygningsreglementet ikke gælder for, eksempelvis indkvartering i medfør af beredskabslovens § 12, stk. 1, 2. pkt. I bygningsreglementets § 5 er angivet en række byggearbejder, som skal overholde bygningsreglementet, men som kan udføres uden forudgående ansøgning om byggetilladelse, eksempelvis garager og carporte, der overholder visse nærmere krav. I bygningsreglementets § 6 er angivet en række typer af bebyggelse, som helt eller delvist er undtaget fra overholdelse af reglerne i bygningsreglementet, eksempelvis således, at garager og carporte i visse tilfælde kan opføres uden at styrke og stabilitetsforhold eftervises ved beregning. Bygningsreglementet indeholder således i §§ 4-6 en række undtagelser til udgangspunktet i byggelovens § 2.

Artikel 10, stk. 1 og 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal således ikke forstås sådan, at enhver større renovering af dele af en bygning samtidig skal omfatte etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur i overensstemmelse med de standarder eller tekniske specifikationer, der vil skulle vedtages af medlemsstaterne i medfør af forordningens artikel 10, stk. 4. Omfattet af begrebet større renoveringsarbejde som defineret i artikel 2, nr. 9, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil f.eks. være renovering af dele af en bygning, som omfatter gennemgående ændringer af rør- og kabelføring, herunder renovering af faldstammer, vand- og varmeforsyning, elledninger og kabel-tv m.v., og kun i det omfang, disse arbejder kræver en byggetilladelse.

Forpligtelserne i artikel 10, stk. 1 og 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur forudsætter, at der for den pågældende bygning eller det pågældende renoveringsarbejde kræves en byggetilladelse, og forpligtelserne udløses kun for bygninger og renoveringsarbejder, for hvilke der er indgivet ansøgninger om byggetilladelse efter den 12. februar 2026.

Artikel 10, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebærer dog, at også større renoveringsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne, fra den 12. februar 2026 kan udløse krav om etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet i overensstemmelse med de standarder eller tekniske specifikationer, der vil skulle vedtages af medlemsstaterne i medfør af forordningens artikel 10, stk. 4.

Forskellen i definitionen af større renoveringsarbejder i henholdsvis artikel 10, stk. 1 og 2, og artikel 10, stk. 3, indebærer, at der er forskel på, hvornår forpligtelserne i disse bestemmelser aktualiseres.

Artikel 10, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at senest den 12. november 2025 vedtager medlemsstaterne efter høring af de interesserede parter og på grundlag af branchens bedste praksis de relevante standarder eller tekniske specifikationer, som er nødvendige for gennemførelsen af stk. 1, 2 og 3. Disse standarder eller tekniske specifikationer skal muliggøre let adgang for almindelige vedligeholdelsesaktiviteter i forbindelse med de individuelle fiberledningsnet, der anvendes af den enkelte operatør til at udbyde tjenester i VHC-net, og skal som minimum omfatte a) specifikationer for bygningens adgangspunkt og specifikationer for fibergrænsefladen, b) specifikationer for kabler, c) specifikationer for stik, d) specifikationer for føringskanaler eller mikrokabelkanaler, e) tekniske specifikationer, som er nødvendige for at forhindre forstyrrelser af elektriske kabler, f) et minimum for bøjningsradiussen, og g) tekniske specifikationer for kabelinstallationen.

Artikel 10, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at medlemsstaterne sikrer overholdelse af de standarder eller tekniske specifikationer, der er omhandlet i stk. 4. For at påvise sådan overholdelse indfører medlemsstaterne procedurer, som kan omfatte inspektion på stedet af bygningerne eller et repræsentativt udsnit heraf.

Artikel 10, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at forpligtelserne i stk. 1, 2 og 3 ikke finder anvendelse på visse kategorier af bygninger, hvis overholdelsen af disse stykker er uforholdsmæssig med hensyn til omkostningerne for individuelle ejere eller samejere på grundlag af objektive elementer. Medlemsstaterne fastlægger disse kategorier af bygninger på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier.

Artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at medlemsstaterne på grundlag af behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier fastlægger, hvilke bygningstyper såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret, der skal undtages fra forpligtelserne i stk. 1, 2 og 3, eller som disse forpligtelser skal finde anvendelse på med passende tekniske tilpasninger. Oplysninger om disse kategorier af bygninger offentliggøres via et centralt informationssted.

Artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i bl.a. artikel 10 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne på nationalt, regionalt eller lokalt niveau, alt efter hvad der er passende.

3.8.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer nu genstandsområdet for gravelovens gældende krav på området. Gravelovens gældende krav på området skal som følge heraf ophæves.

De standarder eller tekniske specifikationer, som efter forordningen skal fastsættes, og de undtagelser, der kan fastsættes, har teknisk karakter. Fastsættelsen af disse bør ske efter nærmere inddragelse af interessenter. En arbejdsgruppe bestående af relevante interessenter har allerede udarbejdet en teknisk specifikation til formålet.

Fastsættelsen af de tekniske specifikationer, kravet om at indføre procedurer for at påvise overholdelse heraf og den eventuelle fastsættelse af undtagelserne har tæt sammenhæng med de øvrige krav til nybyggeri, som følger af byggeloven og bygningsreglementet. Etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur, dvs. kabelkanaler m.v., skal således ske under iagttagelse af brandtekniske og statiske forhold m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke meddele byggetilladelse til byggeri, der er i strid med anden lovgivning. Inden der kan meddeles byggetilladelse, skal kommunalbestyrelsen undersøge, om byggeriet er omfattet af anden lovgivning, og om den anden lovgivning er en hindring for udførelsen af det ønskede byggeri. Dette vil også omfatte den foreslåe-

de teleinfrastrukturlov, herunder de foreslåede §§ 20-22, og regler fastsat i medfør heraf.

Fastsættelsen af undtagelser fra kravene til nybyggeri og bygninger under renovation varetager primært hensyn til byrder på bygge- og boligområdet.

Fastsættelsen af regler om de tekniske specifikationer bør derfor og for at sikre en overholdelse af artikel 10, stk. 5, der ikke skaber nye parallelle procedurer, sammentænkes med eksisterende krav og med procedurer, som gælder generelt for byggeri i byggelovgivningen. Herunder bør reglerne navnlig udformes under hensyntagen til de generelle regler om kommunernes byggesagsbehandling og øvrige kontrolopgaver, som allerede er reguleret i bygningsreglementet.

For at sikre sammenhængen med disse procedurer og med øvrige bestemmelser om f.eks. brandsikkerhed og bygningskonstruktion bør bemyndigelsen gives til børne-, ældre- og boligministeren, der fastsætter regler herom.

Børne-, ældre- og boligministeren bør dog have pligt til og mulighed for at inddrage forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i udformningen af de indholdsmæssige krav, da forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er ansvarlig for Digitaliseringsstyrelsen, som er den kompetente myndighed, når det gælder den tekniske indretning af selve de bredbåndsnet, der skal etableres inde i den bygningsinterne fysiske infrastruktur, og af adgangspunkterne samt af den fiberkabling, som forordningen stiller krav om. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bør også bidrage med faglig viden om de forhold vedrørende telemarkedets dynamikker, der er relevante at iagttage ved udarbejdelsen af en sådan teknisk specifikation.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Gravelovens indholdsmæssige krav til nybyggeri og større renoveringsarbejder videreføres ikke med lovforslaget, da disse nu er reguleret direkte i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i § 20, at børne-, ældre- og boligministeren bemyndiges til efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren at fastsætte de standarder eller tekniske specifikationer, som forordningen kræver. Det er forudsat, at fastsættelsen sker med udgangspunkt i den allerede udviklede tekniske specifikation udarbejdet i regi af en arbejdsgruppe bestående af relevante interessenter.

Det foreslås i §§ 21 og 22, at børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter de undtagelser, som forordningen giver mulighed for, og om det centrale informationssted som omhandlet i artikel 10, stk. 8, 2.pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Fastsættelse af undtagelser forventes at ske med udgangspunkt i de gældende undtagelser i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v. under hensyntagen til forordningen om gigabitinfrastruktur og under inddragelse af interessenter.

Det er hensigten, at udmøntning af de nævnte bemyndigelser sker ved at udstede en ny bekendtgørelse.

3.9. Adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur og til at tilslutte sit net hos slutbrugeren

3.9.1. Gældende ret

Graveloven, der implementerer dele af infrastrukturdirektivet, indeholder i § 9 j regler, der forpligter indehavere af brugsretten til et adgangspunkt til på anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation at give adgang til en bygnings adgangspunkt. En anmodning skal indgives skriftligt og angive, hvilket adgangspunkt der anmodes om adgang til.

Endvidere er indehavere af brugsretten til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur i henhold til gravelovens § 9 k forpligtet til på anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation at give adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur med henblik på etablering af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation i tilfælde, hvor duplikering er teknisk umuligt eller økonomisk ineffektivt. Ved duplikering forstås at bygge en tilsvarende infrastruktur som den eksisterende. En anmodning skal indgives skriftligt og angive, hvilken bygningsintern fysisk infrastruktur der anmodes om adgang til.

Afvisning af en anmodning i henhold til gravelovens §§ 9 j og 9 k, der ikke er rimelig, skal ske skriftligt og meddeles den udbyder, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Adgang til et adgangspunkt i henhold til gravelovens § 9 j eller til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur i henhold til gravelovens § 9 k gives på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder hvad angår en eventuel pris, og skal skriftligt meddeles den udbyder, der anmoder om adgang, senest 2 måneder efter modtagelsen af anmodningen. Adgang gives, efterhånden som anmodninger herom modtages. Modtages flere anmodninger på samme dag, og er der i adgangspunktet eller i den bygningsinterne fysiske infrastruktur begrænset kapacitet, gives adgang efter lodtrækning.

Forpligtelserne til at give adgang til et adgangspunkt eller til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur gælder ikke i tilfælde, hvor adgang til et eksisterende net, der er tilsluttet en slutbrugers område, og som er egnet til udbud af elektroniske kommunikationstjenester over offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, er sikret enten på objektive, gennemsigtige, forholdsmæssige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser ved en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i lov om elektroniske kommunikationsnet og

-tjenester eller ved regler fastsat i medfør af afsnit IV eller V i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Det fremgår af gravelovens § 9 m, at Digitaliseringsstyrelsen bl.a. behandler sager om afvisning af en anmodning om adgang til et adgangspunkt og sager om, at en anmodning om adgang til et adgangspunkt ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, i henhold til gravelovens § 9 j. Digitaliseringsstyrelsen behandler bl.a. også sager om afvisning af en anmodning om adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur, og sager om at en anmodning om adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, i henhold til gravelovens § 9 k. Sager kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den netoperatør, der har fremsat en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning, i henhold til bl.a. gravelovens §§ 9 j eller 9 k. Det fremgår af gravelovens § 9 n, at Digitaliseringsstyrelsen i sager efter gravelovens § 9 m bl.a. kan træffe afgørelse om, at ejeren eller indehaveren af brugsretten til et adgangspunkt skal give adgang til adgangspunktet, jf. § 9 j, stk. 1, og herunder fastsætte eventuelle vilkår og betingelser, herunder eventuel pris, og om, at ejeren eller indehaveren af brugsretten til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur skal give adgang til den bygningsinterne fysiske infrastruktur, jf. § 9 k, stk. 1 og 3, og herunder fastsætte eventuelle vilkår og betingelser, herunder eventuel pris.

Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt., at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., at den, der vil rejse sådant spørgsmål, dog ikke ved at bringe sagen for domstolene kan unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

Endvidere gælder det efter gravelovens § 9 l, at hvis der ikke er højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, har udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation ret til efter aftale med en slutbruger at tilslutte sit net hos slutbrugeren, forudsat at indvirkningerne på tredjeparters private ejendom minimeres.

Udbyderen skal ved udnyttelse af denne ret indhente forudgående samtykke om adgang fra hver tredjepart, hvis private ejendom tilslutningen af slutbrugeren vil have indvirkning på. Udbyderen skal samtidig med fremsættelse af en anmodning om samtykke vedrørende adgang til en tredjeparts private ejendom fremsende en skriftlig redegørelse om grundlaget for fremsættelsen af anmodningen, den praktiske gennemførelse og adgangen til at få spørgsmålet prøvet ved domstolene. Kravet om en skriftlig redegørelse gælder i forhold til alle tredjeparter, hvis ejendom tilslutningen af slutbrugeren vil have indvirkning på.

De tredjeparter, som tilslutningen af slutbrugeren vil have indvirkning på, har krav på erstatning. I mangel af enighed mellem udbyderen af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og tredjeparten, til hvis ejendom der skal gives adgang, om erstatningsspørgsmålet kan dette afgøres af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Opnås der ikke enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret. Erstatningsfastsættelsen kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. I øvrigt finder reglerne i § 26 i den nævnte lov tilsvarende anvendelse. Ved taksationskommissionens afgørelse af erstatningsspørgsmålet kan taksationskommissionen træffe beslutning om, at den pågældende udbyder af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation skal stille et beløb som sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Artikel 11, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret til adgang til al eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur med henblik på etablering af elementer af VHC-net, hvis duplikering er teknisk umulig eller økonomisk ineffektiv.

Artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at alle indehavere af retten til at bruge adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur skal imødekomme alle rimelige skriftlige anmodninger om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet på fair, rimelige og ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, herunder pris, hvis det er relevant. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningen.

Artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at hvis der ikke er fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur tilgængelig, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til efter aftale med ejeren og/eller abonnenten i overensstemmelse med national ret og at bruge den eksisterende bygningsinterne fysiske infrastruktur, i det omfang den er til rådighed og tilgængelig i henhold til stk. 3, at terminere deres net på abonnentens lokaliteter, forudsat at tredjeparters private ejendom påvirkes mindst muligt.

Disse bestemmelser regulerer de væsentlige indholdsmæssige pligter og rettigheder på området, der i dag fremgår af graveloven, og som derfor erstattes af forordningen om gigabitinfrastruktur. Det følger dog af forordningens artikel 13, stk. 1, litra d, og artikel 14, stk. 5, at der skal udpeges et nationalt tvistbilæggelsesorgan for tvister omfattet af artikel 11, stk. 2 og 3.

Artikel 11, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur bestemmer, at denne artikel berører hverken ejendomsretten for ejeren af adgangspunktet eller den bygningsinterne fysiske infrastruktur, hvis indehaveren af brugsretten til den på-

gældende infrastruktur eller det pågældende adgangspunkt ikke er ejer heraf, og ejendomsretten for andre tredjeparter såsom grundejere og bygningsejere. Denne bestemmelse muliggør det at fastsætte nationale regler, der beskytter ejendomsretten for tredjeparter i forbindelse med forordningens regler på området.

Det fremgår af artikel 11, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at senest den 12. november 2025 offentliggør BEREC efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer i det relevante omfang og under hensyntagen til veletablerede principper og de forskellige situationer i de enkelte medlemsstater i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for vilkårene og betingelserne for adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, herunder for anvendelsen af fair og rimelige vilkår og betingelser, og for de kriterier, som de nationale tvistbilæggelsesorganer bør følge ved bilæggelse af tvister.

Det fremgår af artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at alle parter har ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan oprettet i henhold til forordningens artikel 14, hvis der ikke er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur som omhandlet i forordningens artikel 11, stk. 2 eller 3, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om adgang.

Det fremgår af artikel 13, stk. 2, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at under fuld hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de principper, der er fastsat i de relevante vejledninger fra Kommissionen eller retningslinjer fra BEREC, træffer det nationale tvistbilæggelsesorgan, der er omhandlet i stk. 1, bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest én måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten for så vidt angår de tvister, der er omhandlet i stk. 1, litra b, c og d. Disse frister må kun forlænges under behørigt begrundede særlige omstændigheder.

Det fremgår af artikel 13, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at for så vidt angår tvister omhandlet i stk. 1, litra a, c og d, kan de nationale tvistbilæggelsesorganers afgørelse bestå i, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvis det er relevant.

Det fremgår af artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kompetente organer til at udføre de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1.

3.9.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Regler vedrørende adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur svarende til de regler, der i dag fremgår af graveloven, følger nu direkte af artikel 11 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Derfor skal reglerne i graveloven ophæves i det omfang, de vedrører forhold, som forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer.

Der er behov for at udpege en myndighed, der ved behov kan fastsætte de detaljerede krav vedrørende administrative aspekter af anmodninger efter artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som bestemmelsen giver mulighed for.

Ligeledes regulerer forordningen om gigabitinfrastruktur ikke nærmere, hvordan terminering af et net på abonnentens lokaliteter i overensstemmelse med artikel 11, stk. 4, skal foregå, og indeholder ikke regler svarende til den gældende gravelovs regler om tredjeparters samtykke, erstatning m.v., mens artikel 11, stk. 5, dog bestemmer, at artiklen, herunder stk. 4, ikke berører tredjeparters ejendomsret. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurderer, at retten til at terminere sit net på abonnentens lokaliteter fortsat bør være reguleret som i de hidtidige regler om samtykke og erstatning i graveloven, da den gældende ordning varetager en række hensyn til den private ejendomsret. Dog vurderes det, at de gældende regler om voldgift m.v. i gravelovens § 9 l, stk. 6-8, ikke længere er nødvendige på dette område, da uenigheder om erstatning også vil kunne afklares ved domstolene.

Da Digitaliseringsstyrelsen i dag er tvistbilæggelsesorgan for de gældende regler på området, er det derfor Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at Digitaliseringsstyrelsen også fremover bør være i stand til at behandle tvister omfattet af artikel 11, stk. 2 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Som følge af grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt., vil den, der med en afgørelse i en tvist får medhold i, at de har ret til adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur eller et adgangspunkt, i princippet kunne støtte ret på afgørelsen umiddelbart. De pågældende afgørelser vil dog ikke indebære en pligt til at ændre en adfærd, hvilket vil kunne efterleves midlertidigt frem til en domstol træffer afgørelse, men en pligt til at acceptere en permanent etablering af netelementer, der repræsenterer en investering. En eventuel dom, der omstøder en afgørelse, vil i en situation, hvor netelementerne allerede er etableret, kunne have den følge, at en større investering er spildt. Der vil derfor være behov for, at der inden for en rimelig tidshorisont, efter en tvist er afgjort, er fuldstændig retssikkerhed for, at etableringen af netelementerne kan igangsættes uden denne risiko. Omvendt vil det i sager, hvor der træffes afgørelse om, at anmodninger om adgang til etablering af netelementer m.v. kan afslås, være mest rimeligt, at ejeren af den bygningsinterne fysiske infrastruktur, adgangspunktet m.v. inden for en rimelig tidshorisont har fuld sikkerhed for, at der ikke skal etableres netelementer m.v. i deres ejendom, så øvrig anvendelse af ejendommen kan ske med sikkerhed herfor. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at en sag afgjort af et tvistbilæggelsesorgan kan indbringes for domstolene på ubestemt tid.

3.9.3. Den foreslåede ordning

De materielle rettigheder og pligter for parterne på området, der fremgår af graveloven, vil blive ophævet, i det omfang disse nu fremgår direkte af artikel 11, stk. 2-5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i § 23 at bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte detaljerede krav vedrørende anmodninger efter artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og det foreslås i § 38, at Digitaliseringsstyrelsen i medfør af artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur udpeges som tvistbilæggelsesorgan i henhold til artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur, således at Digitaliseringsstyrelsen kan behandle tvister om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur og træffe afgørelse i tvisterne i overensstemmelse med de nærmere regler for tvistbilæggelse i forordningens artikel 13.

Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvistesager efter den foreslåede § 38 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Retten vil kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

Reglerne om samtykke og erstatning i relation til terminering af net på abonnentens lokaliteter i gravelovens § 9 l, stk. 3-5, foreslås i § 24 videreført uændret i form af supplerende regler til artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Gravelovens § 9 l, stk. 6-8, foreslås ikke videreført med den konsekvens, at uenigheder om erstatning i forbindelse med terminering af net hos slutbrugeren vil skulle afklares ved domstolene.

3.10. Koordinering af anlægsarbejder

3.10.1. Gældende ret

3.10.1.1. Generelt

Gældende regler om koordinering af gravearbejder fremgår af vejlovgivningen på By-, Land- og Transportministeriets ressort, mens gældende regler om annoncering af gravearbejder fremgår af lov om Ledningsejerregistret på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort. Endelig fremgår regler om indberetning af radiodækningsplaner af masteloven på Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets ressort. Dette gennemgås nærmere herunder. Der er ikke regler om koordinering eller annoncering af andre typer anlægsarbejder i gældende ret.

Det følger af artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører skal, når de direkte eller indirekte udfører eller planlægger at udføre anlægsarbejder, som helt eller delvis finansieres med offentlige midler, imødekomme alle rimelige skriftlige anmodninger om koordinering af disse anlægsarbejder på gennemsigtige og ikkeforskelsbehandlende vilkår fremsat af operatører med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

Bestemmelsen indebærer dermed kun en pligt til at imødekomme anmodninger om at koordinere anlægsarbejder, når disse er helt eller delvist offentligt finansierede, og når anmodningen om koordinering stammer fra en operatør, der ønsker at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. I øvrige tilfælde er forordningen om gigabitinfrastruktur ikke til hinder for, at der indgås frivillige aftaler om koordinering.

Artikel 5, stk. 2, indeholder også nærmere betingelser for, hvornår adgang skal gives, og dermed også for, hvornår adgang kan nægtes. Anmodninger om koordinering af anlægsarbejder skal således imødekommes, hvis a) koordineringen af anlægsarbejder ikke medfører uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne, b) den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet, og c) anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til anlægsarbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder. Alle betingelser skal være opfyldt, og koordinering kan dermed afslås, hvis blot én af betingelserne ikke er opfyldt.

Artikel 5, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur giver mulighed for, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, der kunne være undtaget fra forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2.

Det følger af artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at netoperatører og offentlige organer skal stille en række oplysninger til rådighed med henblik på at muliggøre forhandling af aftaler om koordinering af anlægsarbejder. Netoperatører og offentlige organer skal stille disse oplysninger til rådighed via et centralt informationssted, så snart oplysningerne er tilgængelige for netoperatøren for dennes planlagte anlægsarbejder i de følgende seks måneder, og under alle omstændigheder, og når der kræves tilladelse, senest to måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder.

Artikel 6, stk. 2, giver mulighed for, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige hensyn kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan berettige en undtagelse fra forpligtelsen til at stille minimumsoplysningerne til rådighed i henhold til artikel 6, stk. 1.

3.10.1.2. Vejloven og privatvejsloven

Vejlovgivningen er på By-, Land- og Transportministeriets ressort fordelt på vejloven og privatvejsloven.

Det følger af vejlovens § 73, stk. 1, at der skal søges om vejmyndighedens tilladelse, inden der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal. Uopsættelige reparationsarbejder på ledninger kan dog udføres uden tilladelse, når der snarest herefter sker anmeldelse til vejmyndigheden.

Af vejlovens § 74, stk. 1, fremgår det, at den, der planlægger at ansøge om tilladelse til at foretage forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal, jf. § 73, stk. 1-4, så tidligt som muligt skal drøfte det planlagte arbejde med andre graveaktører med henblik på at undersøge, om flere gravearbejder kan koordineres.

Af § 74, stk. 2, følger det, at en graveaktør eller vejmyndighed efter anmodning skal oplyse om de grave- eller anlægsarbejder efter § 73, der enten er udstedt tilladelse til, som afventer tilladelse, eller som der inden for de næste 6 måneder forventes indgivet en første ansøgning om tilladelse til.

Af vejlovens § 74, stk. 3, fremgår det, at overholder en graveaktør eller vejmyndighed ikke koordineringsforpligtelsen, jf. stk. 1, og oplysningsforpligtelsen, jf. stk. 2, skal den pågældende dække de dokumenterede tab eller meromkostninger, som vejmyndigheden eller andre graveaktører lider som følge af den manglende koordinering.

Vejlovens § 74 er en implementering af dele af infrastrukturdirektivet.

Vejlovens § 74 indeholder ikke begrænsninger i forhold til hvilke grave- eller ledningsarbejder, der er omfattet af koordineringskravet. Forpligtelsen gælder derfor som udgangspunkt alle typer af grave- eller ledningsarbejder, men forudsætter, at der er tale om planlagte arbejder.

Det følger af vejlovens § 75, at en ansøgning efter § 73, stk. 1-4, skal indeholde oplysning om resultatet af de drøftelser og undersøgelser, der fremgår af § 74, og eventuelle muligheder for at koordinere flere gravearbejder.

Ved private fællesveje forstås i henhold til privatvejslovens § 10, nr. 3, veje, gader, broer eller pladser, der ikke er en offentlig vej, jf. nr. 1, og som fungerer som færdselsareal for anden ejendom end den ejendom, som færdselsarealet ligger på, når ejendommene ikke har samme ejer.

I privatvejsloven sondres mellem private fællesveje på landet og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

For private fællesveje i byer og bymæssige områder følger det af privatvejslovens § 67, stk. 2, at §§ 73-76 i vejloven finder tilsvarende anvendelse på private fællesveje i byer og bymæssige områder.

3.10.1.3. LER-loven

Det fremgår af LER-lovens § 17, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret. Hjemlen i § 17 er blevet benyttet til udstedelse af dele af bekendtgørelse nr. 716 af 27. august 2026 om Ledningsejerregistret.

Det fremgår af § 32 i bekendtgørelse om Ledningsejerregistret, at Ledningsejerregistrets funktion til koordinering af gravearbejder anvendes til den pligtige koordinering i henhold til § 74, stk. 1, i lov om offentlige veje og § 2 i bekendtgørelse om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder. Ledningsejerregistrets funktion til koordinering af gravearbejder kan desuden anvendes af enhver, der planlægger grave- eller anlægsarbejder.

Formål med de regler, der kan fastsættes i medfør af den gældende bestemmelse, er at reducere graveskader ved at lette graveaktørers forundersøgelser, reducere de samlede omkostninger som følge af skader og bidrage til en bedre forsyningssikkerhed for samfundet. Endvidere er det Ledningsejerregistrets formål at udstille oplysninger og annoncering til brug for koordinering af gravearbejder.

En af metoderne til at nedbringe risikoen for graveskader og gravegener generelt er at forenkle og fremme muligheden for at koordinere gravearbejde. Med »koordinering af gravearbejde« forstås en ledningsejers eller graveaktørs undersøgelse af, om flere gravearbejder kan koordineres. Man udnytter, at en anden aktør i forvejen skal grave, for derved at nedbringe den samlede omkostning ved gravearbejdet og samtidig nedbringe mængden af gravearbejder, der udføres. Begrebet følger vejlovens definition og er koordineret med By-, Land- og Transportministeriet.

En ledningsejer eller graveaktør kan i funktionen annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i. En ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, kan endvidere forespørge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres. Endelig kan en ledningsejer oprette et notifikationsområde, så ledningsejeren bliver notificeret, hvis der er andre, der planlægger eller skal i gang med at grave i et specifikt område.

3.10.1.4. Masteloven

Mastedatabasen, som drives af Digitaliseringsstyrelsen under Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet i henhold til mastelovens § 16 med tilhørende bekendtgørelser, indeholder oplysninger om eksisterende og planlagte antennepositioner i Danmark. Grundlaget for oplysningerne i mastedatabasen om planlagte antennepositioner er den forpligtelse for indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, til at indsende radiodækningsplaner rækkende minimum 2 år frem til Digitaliseringsstyrelsen, som følger af mastelovens § 16, stk. 1.

3.10.1.5. Tvister

Forordningen om gigabitinfrastruktur foreskriver i artikel 13, at en række nærmere angivne typer tvister skal kunne indbringes for et nationalt tvistbilæggelsesorgan. Det er som følge af forordningens artikel 14, stk. 5, endvidere et krav, at medlemsstaterne udpeger et sådant organ for hver type tvist.

Én type tvist, der skal kunne indbringes for et sådant tvistbilæggelsesorgan, er tvister, der måtte opstå, hvis der ikke er indgået en aftale om koordinering af anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om koordinering af anlægsarbejder.

En yderligere type tvist, der skal kunne indbringes for et sådant tvistbilæggelsesorgan, er tvister, der måtte opstå i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i forordningens artikel 6, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister, jf. forordningens artikel 13, stk. 1, litra b.

For begge disse typer af tvister følger videre af artikel 13, stk. 1, at de kan indbringes af alle parter, og af artikel 13, stk. 2, at tvistbilæggelsesorganet skal træffe bindende afgørelse senest en måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten.

3.10.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

3.10.2.1. Generelt

Koordinering og annoncering af anlægsarbejder sker allerede i forbindelse med navnlig gravearbejder, såkaldt samgravning. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet finder det hensigtsmæssigt at bruge og udbygge de eksisterende praksisser og løsninger.

3.10.2.2. Vejloven og privatvejsloven

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt, at der fastsættes nationale regler i vejloven og privatvejsloven, der sikrer, at gravearbejder, der ikke er omfattet af koordineringspligten i forordningen om gigabitinfrastruktur, reguleres på samme vis som gravearbejder, der er omfattet heraf. Derved vil graveaktører skulle følge de samme regler for koordinering af gravearbejder uanset, om der er tale om nedgravning af gigabitinfrastruktur, så som bredbåndskabler, eller andre typer infrastruktur så som elkabler og fjernvarmerør.

3.10.2.3. LER-loven

Idet Ledningsejerregistret allerede i dag anvendes til at annoncere gravearbejder mhp. koordinering af gravearbejder, er det Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at kravet i forordningen om gigabitinfrastruktur om at udpege et centralt informationssted for oplysninger om annoncerede gravearbejder kan opfyldes ved, at LER-loven ændres således, at det fremgår, at bestemmelserne om annoncering af gravearbejder gælder for gravearbejder omfattet af artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur om gennemsigtighed med hensyn til planlagte gravearbejder.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet finder, at der bør fastsættes en særskilt hjemmel i LER-loven, der sikrer, at der kan fastsættes regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel om oplysninger til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret og kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside med henblik på at opfylde kravene i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur om at stille minimumsoplysninger til rådighed i elektronisk format via et centralt informationssted.

Med henblik på at sikre en smidig måde hvorpå tilladelsesgivende myndigheder kan undersøge, om et gravearbejde har været annonceret i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og for samtidig at give mulighed for at sikre, at forældede oplysninger ikke fremgår længe efter, de er blevet irrelevante, finder Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet også, at der skal kunne fastsættes regler om, hvor længe en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængeligt.

3.10.2.4. Masteloven

Mastedatabasen indeholder efter gældende ret radiodækningsplaner, det vil sige planlagte antennepositioner. Indberetninger af planlagte antennepositioner vil for antenner på bygninger m.v. indeholde en stor del af de oplysninger, der skal til for at overholde kravene i forordningen om gigabitinfrastruktur om at annoncere et planlagt antenneanlæg, og kan for øvrige antennepositioner give en indikation af, at der planlægges etablering af en telemast på det pågældende sted. Disse radiodækningsplaner vil derfor til en vis grad kunne opfylde den del af artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører annoncering af planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster, idet

der dog kan være behov for at fastsætte nærmere regler herom, herunder evt. om at stille yderligere oplysninger til rådighed ud over det, der kræves for en radiodækningsplan i dag, for at leve op til de nærmere krav om oplysningstyper i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

3.10.2.5. Tvister

Det vil efter Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering være usandsynligt, at der opstår tvister om, at de oplysninger omfattet af artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vil kunne tilgås via mastedatabasen eller Ledningsejerregistret, ikke er stillet til rådighed, da mastedatabasen er et kort, og svartiderne på anmodninger via Ledningsejerregistret typisk er under to timer. Der er dog et krav i forordningen om at udpege et tvistbilæggelsesorgan til disse tvister. Der bør herved være tale om den samme myndighed, der har ansvaret for det system, hvorigennem oplysningerne stilles til rådighed.

Afgørelser i sager om oplysninger i mastedatabasen vil ikke have en indgribende eller længerevarende karakter, da de vedrører proceduremæssige forhold i en tidsmæssigt afgrænset proces vedrørende adgang til konkrete oplysninger. Domstolsprøvelse af denne type afgørelser bør derfor ikke kunne ske i ubegrænset tid, efter afgørelse træffes.

3.10.3. Den foreslåede ordning

3.10.3.1. Generelt

Det foreslås i §§ 53 og 54 at tilpasse vejlovgivningen, så reglerne i artikel 5 i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse på alle gravearbejder omfattet af vejlovgivningen, også dem, der ikke er omfattet af forordningen. Det foreslås også i § 55 at tilpasse LER-loven, så klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde efter artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur skal foregå i Ledningsejerregistret. Endelig foreslås i § 12, at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter regler om, hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om planer om anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og master til radiokommunikationsformål til rådighed i overensstemmelse med artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

I forhold til tvister foreslås i § 53, at by-, land- og transportministeren afgør tvister om koordinering af gravearbejder. Det foreslås i § 55, at klima-, energi- og forsyningsministeren afgør tvister om adgang til oplysninger om planlagte gravearbejder. Det foreslås endelig i § 35, at Digitaliseringsstyrelsen afgør tvister om oplysninger om planlagte antenneanlæg og telemaster.

Lovforslaget tager ikke stilling til gennemførelsen af artikel 5 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår anlægsarbejder, der ikke er dækket af ovenstående foreslåede regler om gravearbejder i vejloven og LER-loven eller af reglerne om planlagte antenneanlæg og telemaster i den foreslåede teleinfrastrukturlov.

3.10.3.2. Vejloven og privatvejsloven

Vedrørende koordinering foreslås det konkret, at vejlovens regler ændres, så der fremadrettet skal ske koordinering, hvor reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse, hvis tre betingelser er opfyldt, jf. nyaffattelsen af vejlovens § 74. For det første må koordineringen af gravearbejder ikke medføre uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne. For det andet skal den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevare kontrollen med koordineringen af arbejdet. Og for det tredje skal anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til gravearbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder.

Det vil være nyt, at der er et krav om koordinering under nærmere omstændigheder.

De samme regler for koordinering vil også finde anvendelse i forbindelse med behandlingen af ansøgninger i private fællesveje i byerne, da reglerne i vejlovens § 73, stk. 1-6 og 8, og §§ 73 a-76 ligeledes finder anvendelse når der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på og ved private fællesveje i byer og bymæssige områder, jf. forslaget til nyaffattelsen af § 67.

Det foreslås i henholdsvis vejloven og privatvejsloven at bemyndige by-, land- og transportministeren til at fastsætte de undtagelser til koordinerings- og annonceringspligterne, som artikel 5 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur giver mulighed for.

3.10.3.3. LER-loven

Det foreslås i § 55, at gældende ret i LER-loven videreføres, men at det uddybes, at bestemmelserne om annoncering af gravearbejder også gælder for gravearbejder omfattet af artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, så den myndighed, der har ansvaret for Ledningsejerregistret, udpeges som det kompetente organ for det centrale informationssted omhandlet i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår gravearbejder. Parter omfattet af annonceringsforpligtelsen i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der skal annoncere gravearbejder, vil som følge heraf opfylde deres pligt ved at annoncere arbejdet i Ledningsejerregisteret.

Det foreslås desuden, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering af et gravearbejde kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside og

om, hvor lang tid en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig. Offentliggørelse af annonceringerne vil give operatører den adgang til oplysninger om planlagte gravearbejder omfattet af artikel 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur, som operatørerne i henhold til artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur har krav på. Offentliggørelse til en bredere kreds end blot til operatører vil desuden understøtte, at andre parter end operatører kan benytte oplysningerne til at anmode om koordinering af gravearbejder i henhold til den foreslåede koordineringspligt i vejloven for gravearbejder, der ikke er omfattet af forordningens koordineringspligt, jf. punkt 3.10.3.1 og 3.10.3.2 herover.

3.10.3.4. Den foreslåede teleinfrastrukturlov

Det foreslås i § 12, at Digitaliseringsstyrelsen etablerer og driver det centrale informationssted omhandlet i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår planer om anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster og fastsætter nærmere regler om, hvordan annoncering skal foregå samt kan fastsætte undtagelser fra annonceringspligten for disse infrastrukturtyper. Med bestemmelsen udpeges Digitaliseringsstyrelsen til centralt informationssted efter artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster. Bestemmelsen vil også muliggøre, at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter undtagelser fra artikel 6 på dette område, hvis det er foreneligt med forordningen om gigabitinfrastruktur. Digitaliseringsstyrelsen udpeges ikke med bestemmelsen til det centrale informationssted for nogen andre typer anlægsarbejder efter artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det er hensigten, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af disse regler sammentænker dette med de nærmere regler for indberetning og offentliggørelse af radiodækningsplaner, som styrelsen bemyndiges til at fastsætte i den foreslåede § 12, jf. punkt 3.7 ovenfor.

3.10.3.5. Tvister

Det foreslås med § 53, nr. 9, at indsætte en ny § 133 b i vejloven, hvorefter by-, land- og transportministeren afgør tvister om koordinering af gravearbejder, herunder tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det er dog intentionen, at kompetencen delegeres til Vejdirektoratet.

Det foreslås desuden med § 55, nr. 3, at indsætte en ny § 18 a i lov om Ledningsejerregistret, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren afgør tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningens om gigabitinfrastruktur for så vidt angår oplysninger om planlagte gravearbejder omfattet af forordningens artikel 6. Det er dog forventningen, at kompetencen delegeres til Klimadatastyrelsen.

Det foreslås endelig i § 35, at tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen for så vidt angår oplysninger om planlagte antenneanlæg og telemaster. Det foreslås i § 47, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvistesager efter den foreslåede § 35 skal være anlagt inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelse eller i fravær af en sådan senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i sagen er meddelt. Dog vil anlæg af søgsmål uanset tidsfristen for efterlevelse af afgørelsen som minimum kunne ske indtil 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Retten vil i disse sager kunne bestemme, at sagsanlæg har opsættende virkning.

3.11. Tvangsbøder

3.11.1. Gældende ret

Masteloven og graveloven indeholder en række bestemmelser om mulighed for at pålægge en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelse af eksempelvis påbud og oplysningspligter. Tvangsbøder er ikke en straf, men et tvangsmiddel, der skal virke adfærdsregulerende.

I masteloven er der bl.a. mulighed for, at landzone- eller bygningsmyndigheden kan pålægge en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af den samme myndigheds påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, herunder hvis dette forudsætter udskiftning eller udbygning af masten, eller til opsætning af antennesystemer på andre master, bygninger eller høje konstruktioner.

Der er også mulighed for, at landzone- eller bygningsmyndigheden kan pålægge en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelse af vilkår om den samlede dimensionering af en mast til radiokommunikationsformål, som myndigheden har fastsat i en tilladelse til opførelse af masten med henblik på at gøre efterfølgende fælles udnyttelse mulig.

Herudover kan landzone- eller bygningsmyndigheden pålægge en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge, at en part afgiver alle oplysninger og alt materiale, som skønnes nødvendigt med henblik på administrationen af masteloven og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen vil bl.a. kunne have relevans i forbindelse med fastsættelsen af de førnævnte påbud og vilkår.

Digitaliseringsstyrelsen kan også pålægge en part tvangsbøder, hvis denne undlader at afgive oplysninger eller materiale, som Digitaliseringsstyrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sager om afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Endelig er der i masteloven også mulighed for, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, herunder regler om håndhævelse i form af tvangsbøder.

Der er også mulighed for, at Digitaliseringsstyrelsen kan pålægge en part tvangsbøder, hvis en part ikke afgiver alle oplysninger og alt materiale, som skønnes nødvendigt med henblik på administrationen af graveloven og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

Endelig kan Digitaliseringsstyrelsen også pålægge en netoperatør tvangsbøder, hvis denne undlader at afgive oplysninger eller materiale, som Digitaliseringsstyrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sager omfattet af gravelovens § 9 m, stk. 1. Dette omfatter bl.a. Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager om afvisning af eller afslag på anmodninger om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller anmodninger om oplysninger om sådan infrastruktur. Dette omfatter bl.a. også sager om, at en anmodning om etablering af net frem til en bygnings adgangspunkt ikke imødekommes eller afvises eller afslås.

Tvangsbøder har ikke været anvendt i medfør af masteloven og graveloven. Der har derfor ikke været etableret en praksis for tvangsbøders størrelse i medfør af masteloven og graveloven.

Artikel 7 og 8 i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder særlige regler for sagsbehandlingen af ansøgninger om anlægstilladelser, som vedrører etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Der henvises til gennemgangen heraf i pkt. 3.6.1 ovenfor.

Det følger af artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af denne forordning eller af eventuelle bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i forordningens artikel 14, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Det følger videre af artikel 15, at sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

3.11.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Telebranchen har en brancheaftale for fælles udnyttelse af telemaster, som anvendes på et frivilligt grundlag uden tegn på større uenigheder. Aftaler mellem telebranchen og ejere af master, bygninger m.m. indgås typisk i mindelighed. Tvangsbøder har derfor generelt ikke været nødvendig for at sikre overholdelsen af reglerne.

Det kan dog ikke udelukkes, at der i enkeltsager kan opstå problemer med overholdelsen af reglerne om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede teleinfrastrukturlov. Der er også en risiko for, at der kan opstå problemer med de involverede parters samarbejde, eksempelvis på grund af ændrede markedsdynamikker, som kan være vanskelige at forudse. Givet, at der delvist er tale om regler, der pålægger konkurrenter at samarbejde, kan det ikke udelukkes, at der kan opstå uenigheder i fremtiden.

Det vil derfor i visse situationer fortsat kunne være relevant at kunne gennemtvinge efterlevelsen af et påbud om at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i en tvistesag. Tvangsbøder er ikke en sanktion, men et tvangsmiddel, der skal virke adfærdsregulerende. Tvangsbøder vil derfor kunne være en foranstaltning som nævnt i artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vil kunne sikre, at afgørelser truffet i tvister anvendes.

Der vil derfor fortsat være behov for, at visse pligter og afgørelser kan håndhæves gennem pålæggelse af tvangsbøder.

Det vurderes konkret relevant fortsat at kunne gennemtvinge overholdelse af påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af telemaster eller til opsætning af antennesystemer på andre master, bygninger eller høje konstruktioner. Det vurderes dog, at også afgørelser om, at en part skal give adgang til de øvrige typer fysisk infrastruktur, der i dag er reguleret i graveloven, eller om, at en part skal imødekomme anmodninger om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, bør kunne håndhæves således, at der først kan gives påbud om at overholde afgørelsen og derefter pålægges tvangsbøder, hvis påbuddet ikke overholdes, så der er en ensartet tilgang for forskellige typer adgang.

Det vurderes også fortsat relevant, at overholdelse af vilkår fastsat i forbindelse med en tilladelse til etablering af en telemast kan håndhæves. Dette bør ligeledes kunne håndhæves således, at der først kan gives påbud om at overholde vilkåret og derefter pålægges tvangsbøder, hvis påbuddet ikke overholdes, så der er en ensartet tilgang for forskellige regler i loven.

Det vurderes relevant fortsat at kunne gennemtvinge overholdelse af forskellige oplysningsforpligtelser, navnlig fra parter i sager vedrørende konkrete tvister, men også i forhold til oplysninger fra juridiske personer, som skønnes nødvendige i forbindelse med administration af og undersøgelser efter forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov eller regler udstedt i medfør heraf, samt i forbindelse med udvikling, implementering og anvendelse af metoderne. Det skyldes, at den almindelige kompetence for en myndighed til at kunne tillægge en parts manglende medvirken til at oplyse en sag processuel skadevirkning ikke vil være tilstrækkelig til at kunne træffe en korrekt afgørelse på det foreliggende grundlag i en konkret sag, hvortil oplysningerne eller materialet fra netoperatøren eller det offentlige organ er afgørende. Herved vil Digitaliseringsstyrelsen kunne opnå en fuldstændig sagsoplysning, og det vil blive sikret, at en part i en tvist ikke kan hindre en effektiv håndhævelse af reglerne ved at undlade at afgive oplysninger.

Det fremgår af initiativ 3 i teleaftalen af 26. juni 2025, at det foreslås, at Digitaliseringsstyrelsen behandler klager over overskridelse af fristerne i forordningen og vil kunne udstede påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen samt pålægge

en myndighed tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelsen af et sådant påbud. Det er muligt at pålægge offentlige myndigheder tvangsbøder, og dette vil være en mulig måde at gennemtvinge overholdelse af sagsbehandlingsfristerne i artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur på. Muligheder for håndhævelse vil kunne bidrage til overholdelse af artikel 15 i forordningen i gigabitinfrastruktur samt sikre, at den i pkt. 3.6.2 og 3.6.3 ovenfor beskrevne klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen vedrørende sagsbehandlingsfristerne er effektiv.

Der har hidtil ikke været praksis for tvangsbøders størrelse i medfør af masteloven og graveloven, men praksis på teleområdet er, at tvangsbødernes størrelse er på mindst 1.000 kr. dagligt. Lovforslagets regler om at pålægge tvangsbøder bør følge denne praksis på teleområdet.

3.11.3. Den foreslåede ordning

3.11.3.1. Tvangsbøder vedrørende påbud om at overholde afgørelser

Det foreslås i § 34, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne give en part påbud om at efterkomme visse af styrelsens afgørelser i tvistesager og pålægge parten tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af påbuddet. Det foreslåede vil omfatte tvister omfattet af den foreslåede § 31 vedrørende adgang til fysisk infrastruktur, der skal gives i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 9, og adgang til telemaster, der skal gives i medfør af den foreslåede § 4. Det foreslåede vil også omfatte tvister omfattet af den foreslåede § 32 om adgang til opsætning af antennesystemer på høje konstruktioner og etablering af tilhørende teknikskab, der skal gives i medfør af den foreslåede § 6. Det foreslåede vil endelig omfatte tvister omfattet af den foreslåede § 33 om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der skal gives i medfør af den foreslåede § 8. Den foreslåede ordning vil i vid udstrækning videreføre de muligheder for at pålægge parter tvangsbøder, som landzone- og bygningsmyndighederne har i medfør af masteloven i dag i sager om disse myndigheders påbud vedrørende fælles udnyttelse af telemaster eller opsætning af antennesystemer på andre master, bygninger og høje konstruktioner, blot således, at det vil være Digitaliseringsstyrelsen, der vil kunne pålægge tvangsbøderne. For sager vedrørende trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde samt for øvrig fysisk infrastruktur end telemaster og høje konstruktioner vil muligheden for at pålægge tvangsbøder være ny, hvilket vil sikre ensartede håndhævelsesmuligheder for sammenlignelige bestemmelser.

Det foreslås i § 28, at landzone- eller bygningsmyndigheden som hidtil skal kunne pålægge en part tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelse af vilkår om den samlede dimensionering af en telemast, som myndigheden har fastsat i en tilladelse til opførelse af masten med henblik på at gøre efterfølgende fælles udnyttelse mulig. Det vil være en forudsætning, at myndigheden forinden har givet parten et påbud, for at sikre ensartede procedurer på tværs af reglerne.

3.11.3.2. Tvangsbøder vedrørende sagsbehandlingsfrister

Det foreslås i § 39, at Digitaliseringsstyrelsen behandler klager over en myndigheds overskridelse af fristerne i forordningen og vil kunne give en myndighed påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen samt pålægge en myndighed tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelsen af et sådant påbud.

Dette vil forudsætte, at Digitaliseringsstyrelsen forinden har truffet en afgørelse i form af et påbud over for den kompetente myndighed om at færdiggøre sagsbehandlingen, jf. den foreslåede § 39, stk. 2, og at den kompetente myndighed ikke inden for en af Digitaliseringsstyrelsen fastsat frist har efterkommet afgørelsen.

3.11.3.3. Tvangsbøder vedrørende oplysningspligter

Det foreslås, at Digitaliseringsstyrelsen kan pålægge en part tvangsbøder, hvis denne ikke afgiver oplysninger og materiale, som styrelsen skønner relevant i forbindelse med en række tvister og sager, hvor styrelsen kan træffe afgørelse eller føre tilsyn. Dette drejer sig om de samme tvister nævnt i pkt. 3.11.3.1 ovenfor, hvor styrelsen også vil kunne pålægge tvangsbøder for at gennemtvinge styrelsens påbud om overholdelse af styrelsens afgørelser, og hvor muligheden for, at Digitaliseringsstyrelsen kan pålægge tvangsbøder, vil træde i stedet for landzone- og bygningsmyndighedernes mulighed for at pålægge tvangsbøder i tilknytning til disse myndigheders påbud efter mastelovens §§ 3 og 11, som vil blive erstattet af Digitaliseringsstyrelsens tvistbilæggelse.

Det drejer sig i tillæg hertil om sager om styrelsens tilsyn med overholdelsen af reglerne i den foreslåede § 15, stk. 2 og 3, og af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, jf. gennemgangen heraf i pkt. 3.3.3 ovenfor. Da de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, er nye, vil muligheden for tvangsbøder på området ligeledes være ny. For tilsynet med overholdelsen af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, der svarer til telelovens § 60 a, stk. 6, er der i telelovens § 79, jf. § 73, stk. 1, nr. 1, mulighed for at pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet tvangsbøder, hvis ikke disse afgiver oplysninger i forbindelse med styrelsens tilsyn med reglerne fastsat i medfør af § 60 a, stk. 6. For udbydere af elektroniske kommunikationsnet vil muligheden for tvangsbøder således videreføre gældende ret. Derimod vil det være nyt, at også de offentlige myndigheder, hvis udlejning reguleres i den foreslåede § 15, vil kunne pålægges tvangsbøder, hvis de ikke overholder deres oplysningspligter.

Det drejer sig i tillæg hertil videre om sager om afvisning af anmodninger fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang til for egen regning at etablere deres net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning eller frem til en telemast, eller om, at sådanne anmod-

ninger, ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Der henvises til pkt. 3.5 ovenfor for nærmere herom. Det drejer sig i tillæg hertil videre om tvister om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur og om adgang til undersøgelser på stedet af fysisk infrastruktur. Dette svarer i hovedtræk til mulighederne for, at Digitaliseringsstyrelsen kan pålægge parter i sager omfattet af gravelovens § 9 m tvangsbøder i tilknytning til oplysningspligterne for parter i sådanne sager i graveloven. Dog vil muligheden som noget nyt vedrøre alle parter i sagerne og ikke blot de parter, som er netoperatører.

Det drejer sig endelig om sager, hvor en ansøger har klaget til Digitaliseringsstyrelsen over en overskridelse af sagsbehandlingsfristen, jf. pkt. 3.6 ovenfor.

Det foreslås videre, at Digitaliseringsstyrelsen kan pålægge en juridisk person tvangsbøder, hvis denne juridiske person ikke afgiver oplysninger, som styrelsen skønner relevant i forbindelse med administration af og undersøgelser efter forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov eller regler udstedt i medfør heraf, samt i forbindelse med udvikling, implementering og anvendelse af metoderne nævnt i den foreslåede § 15, stk. 4, som forventes udmøntet i form af en videreførelse af bekendtgørelse nr. 1085 af 4. september 2025 om metode for fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet (mastelejebekendtgørelsen). Dette svarer i vid udstrækning til retstilstanden efter telelovens § 79, jf. § 73, i dag, men muligheden for tvangsbøder vil dog være bredere, da det i gældende ret kun er de i § 73, stk. 1, nr. 1-8, 10, 11 og 13, nævnte parter, der kan pålægges tvangsbøder, mens det med lovforslaget vil være enhver juridisk person.

I masteloven er der bl.a. også mulighed for, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, herunder regler om håndhævelse i form af tvangsbøder.

Brugen af tvangsbøder vedrørende oplysningspligter vil forudsætte, at Digitaliseringsstyrelsen forinden har anmodet en part om at fremkomme med oplysninger eller materiale, og at parten ikke har efterkommet anmodningen inden for fristen.

3.11.3.4. Tværgående forhold vedrørende forudsætninger og procedure for pålæggelse af tvangsbøder

Som det fremgår af pkt. 3.11.3.1-3.11.3.3 ovenfor, er det i alle tilfælde en forudsætning for, at Digitaliseringsstyrelsen eller landzone- og bygningsmyndigheden kan pålægge en part tvangsbøder, at den respektive myndighed forinden har givet parten et påbud eller en anmodning om oplysninger, dvs. en konkret, sagligt begrundet og tilstrækkeligt detaljeret anvisning af, hvad parten skal gøre, så det står klart, hvordan den kan efterkommes.

Påbuddet eller anmodningen om oplysninger vil skulle gives skriftligt, og det vil skulle fremgå, at hvis det ikke vil blive efterlevet inden for den fastsatte frist, vil den pågældende myndighed kunne pålægge tvangsbøder fra en given dato, indtil pålægget efterkommes. Det forudsættes, at tvangsbøderne ikke pålægges, før der er gået mindst 14 kalenderdage fra påbuddet eller anmodningen om oplysningerne er modtageren i hænde.

Påbuddet eller anmodningen om oplysningerne vil skulle indeholde oplysninger om tvangsbødens størrelse, og der vil skulle tages forbehold for en eventuel senere forhøjelse af tvangsbøden.

Hvis den pågældende part ikke inden for den oplyste frist har efterkommet påbuddet eller anmodningen, vil Digitaliseringsstyrelsen eller landzone- eller bygningsmyndigheden i henhold til den relevante bestemmelse kunne pålægge tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge det pågældende påbud eller den pågældende oplysningsanmodning.

Ved vurderingen af, om tvangsbødeinstrumentet skal bringes i anvendelse, vil der skulle foretages en afvejning af proportionaliteten ved at anvende tvangsbøder set i forhold til overtrædelsens karakter, herunder betydningen af den manglende efterkommelse. Betydningen af manglende efterkommelse vil eksempelvis kunne være stor, hvis den manglende efterkommelse indebærer, at etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet ikke kan ske, selv om der er ret hertil i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller lovforslagets §§ 4, 6, 8, 9 eller 17. Det vil her yderligere tale for at benytte tvangsbøder, hvis alternativerne til den adgang, der er ret til, ville være væsentligt dyrere for den, der søger at etablere netelementerne, eller ville være mere indgribende i landskabet. Det bemærkes i relation hertil, at også manglende efterkommelse af oplysningspligter i tvistesager vil kunne medføre, at adgang ikke kan ske, før oplysningerne er givet således, at tvisten kan afgøres.

Det almindelige proportionalitetsprincip vil bl.a. medføre, at tvangsbøden ikke må stå i misforhold til undladelsen, ligesom der ved fastsættelsen af tvangsbøden skal tages hensyn til partens økonomiske formåen, så pressionen har effekt.

Tvangsbødernes størrelse vil skulle fastsættes således, at tvangsbøden virker adfærdsregulerende, og at en part dermed vil efterkomme påbuddet eller afgive de relevante oplysninger. Ved fastsættelsen af tvangsbødernes størrelse skal det derfor sikres, at beløbet er af en sådan størrelse, at det vil virke adfærdsregulerende.

Landzone- og bygningsmyndigheden og Digitaliseringsstyrelsen vil løbende kunne justere tvangsbødernes størrelse med henblik på at sikre efterkommelse af et påbud. De daglige tvangsbøder vil kunne forhøjes med 1 uges skriftligt varsel, hvis den fastsatte tvangsbøde ikke har ført til efterkommelse.

Tvangsbøden vil i overensstemmelse med praksis på teleområdet i øvrigt, f.eks. teleloven, for tvangsbøder være på mindst 1.000 kr. dagligt, og der vil kun skulle beregnes én daglig tvangsbøde, f.eks. på 1.000 kr. pr. dag, uanset antallet af forhold.

Tvangsbøder vil skulle fastsættes som daglige bøder, indtil påbuddet eller anmodningen om oplysninger efterkommes.

Tvangsbøder vil være tillagt udpantningsret i medfør af § 11 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 1063 af 26. september 2024. Det indebærer, at det i forbindelse med inddrivelse af tvangsbøder ikke er nødvendigt med en dom for kravet, men at kravet umiddelbart kan inddrives gennem udlæg.

3.12. Straf

3.12.1. Gældende ret

Det følger af mastelovens § 25, stk. 1, nr. 1, at den, der ikke efterkommer påbud udstedt i medfør af § 3, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1 og 2, straffes med bøde. Det indebærer, at det straffes med bøde ikke at efterkomme påbud fra landzone- eller bygningsmyndigheden om at give adgang til fælles udnyttelse af en mast til radiokommunikationsformål eller om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner omfattet af § 1, stk. 2, nr. 2 og 3.

Det følger af mastelovens § 25, stk. 1, nr. 2, at den, der ikke afgiver oplysninger i medfør af § 16, stk. 1, § 22, stk. 2, § 23, stk. 2, og § 24, stk. 6, straffes med bøde. Det indebærer for det første, at det straffes med bøde, hvis indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, ikke indsender radiodækningsplaner rækkende minimum 2 år frem til Digitaliseringsstyrelsen. Det indebærer for det andet, at parter i sager omfattet af §§ 22, 23 eller 24 i masteloven, der indbringes for henholdsvis Planklagenævnet, forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren eller Teleklagenævnet, straffes med bøde, hvis de ikke imødekommer krav om oplysninger, som Planklagenævnet, forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren eller Teleklagenævnet skønner relevant for behandlingen af sagerne.

Det følger af mastelovens § 25, stk. 1, nr. 3, at den, der ikke overholder vilkår fastsat i medfør af § 8, stk. 1, straffes med bøde. Det indebærer, at hvor landzone- eller bygningsmyndigheden i forbindelse med ansøgning om tilladelse til opførelse af nye master til radiokommunikationsformål eller til ud- eller ombygning af eksisterende master til radiokommunikationsformål har fastsat vilkår om den samlede dimensionering af en mast med henblik på at gøre efterfølgende fælles udnyttelse mulig, så vil den, som dette vilkår er rettet imod, kunne straffes med bøde, hvis ikke vilkåret overholdes.

Det følger af mastelovens § 25, stk. 2, at i forskrifter udstedt i medfør af § 7, § 9, stk. 3, § 14 og § 16, stk. 6 og 7, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Det indebærer for det første, at hvis forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelser i §§ 7 eller 14 er udmøntet, så der eksempelvis er fastsat regler om yderligere betaling end nævnt i §§ 5 og 6 eller §§ 12 og 13 om andre vilkår for henholdsvis fælles udnyttelse af master eller opsætning af antennesystemer, så vil der som led i udmøntningen kunne fastsættes regler om, at den, der ikke overholder disse regler, straffes med bøde. Hverken mastelovens §§ 7 eller 14 er udmøntet.

Det indebærer for det andet, at hvis forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse i § 9, stk. 3, er udmøntet, så der er fastsat regler om den indbyrdes fordeling af positioner mellem ejere og eksisterende indehavere af brugsrettigheder eller om den indbyrdes fordeling af de øvrige positioner mellem parter, der har anmodet eller ønsker at anmode om fælles udnyttelse, så vil der som led i udmøntningen kunne fastsættes regler om, at den, der ikke overholder disse regler, straffes med bøde. Mastelovens § 9, stk. 3, er ikke udmøntet.

Det indebærer for det tredje, at hvis forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelser i § 16, stk. 6 og 7, er udmøntet, således at der er fastsat regler om, at andre indehavere af radiofrekvenser end de i stk. 1 nævnte skal indsende radiodækningsplaner til Digitaliseringsstyrelsen med henblik på optagelse i den i stk. 2 nævnte oversigt, eller om, at indberetningspligten efter stk. 1 eller i medfør af regler udstedt efter stk. 6 også skal omfatte oplysninger om eksisterende maste- og antennepositioner, så vil der som led i udmøntningen kunne fastsættes regler om, at den, der ikke overholder disse regler, straffes med bøde. Mastelovens § 16, stk. 6 og 7, og denne del af § 25, stk. 2, er udmøntet i henholdsvis §§ 1 og 2 i bekendtgørelse nr. 955 af 4. august 2010 om offentliggørelse af oplysninger om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner samt indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner. Udmøntningen indebærer, at indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) skal indsende oplysninger om placering af eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen, at disse straffes med bøde, hvis de ikke afgiver disse oplysninger, og at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Undtaget er indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder uden faste antennepositioner samt Forsvarets frekvensanvendelse.

Det følger af mastelovens § 25, stk. 3, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Strafbestemmelserne i mastelovens § 25 og strafbestemmelserne fastsat i medfør af bestemmelsens stk. 2 har

til Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets kendskab ikke været anvendt.

I graveloven med tilhørende bekendtgørelser fremgår ikke regler om straf for overtrædelse af nogen af gravelovens regler eller for manglende overholdelse af afgørelser truffet i medfør heraf. Der er ikke hjemmel til i nogen regler fastsat i medfør af graveloven at fastsætte regler om bødestraf eller anden straf.

Teleloven indeholder ikke regler, hvorved overtrædelse af telelovens §§ 58 eller 60 a kan straffes med bøde.

Det følger af straffelovens § 27, stk. 2, at statslige myndigheder og kommuner alene kan straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

Artikel 7 og 8 i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder særlige regler for sagsbehandlingen af ansøgninger om anlægstilladelser, som vedrører etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Der henvises til gennemgangen heraf i pkt. 3.6.1 ovenfor.

Det følger af artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af denne forordning eller af eventuelle bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i forordningens artikel 14, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Det følger videre af artikel 15, at sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

3.12.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Telebranchen har en brancheaftale for fælles udnyttelse af telemaster, som anvendes på et frivilligt grundlag uden tegn på større uenigheder. Aftaler mellem telebranchen og ejere af master, bygninger m.m. indgås typisk i mindelighed. Straf har derfor generelt ikke været nødvendig for at sikre overholdelsen af reglerne.

Det kan dog ikke udelukkes, at der i enkeltsager kan opstå problemer med overholdelsen af reglerne om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede teleinfrastrukturlov, jf. pkt. 3.1 og 3.2 ovenfor. Der er også en risiko for, at der kan opstå problemer med de involverede parters samarbejde, eksempelvis på grund af ændrede markedsdynamikker, som kan være vanskelige at forudse. Givet, at der delvist er tale om regler, der pålægger konkurrenter at samarbejde, kan det ikke udelukkes, at der kan opstå uenigheder i fremtiden.

Der vil kunne være tilfælde, hvor heller ikke de i pkt. 3.11.3 ovenfor omtalte tvangsbøder medfører overholdelse af reglerne eller af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser. Desuden følger det af forordningen om gigabitinfrastruktur, at der skal være sanktioner. Selv om dette ikke nødvendigvis indebærer krav om bødestraf, taler dette dog for ikke at fjerne muligheden for en bødestrafsanktion for forhold, der i dag er omfattet af en sådan.

Der vil derfor fortsat være behov for, at visse overtrædelser af reglerne og af afgørelser truffet i medfør heraf kan straffes med bøde, herunder også i sager, hvor der ligeledes er mulighed for at pålægge tvangsbøder.

Bestemmelserne om adgang til fysisk infrastruktur kan have særligt indgribende konsekvenser for de involverede parter og for samfundet, hvis de ikke overholdes. Manglende fælles udnyttelse af telemaster, manglende adgang til eksisterende høje konstruktioner og manglende overholdelse af vilkår om dimensionering af en mast kan indebære behov for at bygge flere master end nødvendigt, hvilket både vil indebære øgede netetableringsomkostninger for operatørerne og øgede genevirkninger for samfundet i form af flere master i landskabet. Alternativt kan manglende overholdelse af disse regler medføre, at der ikke kan etableres ny eller forbedret mobildækning i et område, eksempelvis hvis etableringen af en yderligere mast ville være urentabel, eller der ikke kan opnås tilladelse hertil. Der er derfor fortsat grund til at fastholde en mulighed for bødestraf på dette område.

Overtrædelse af reglerne om adgang i medfør af den gældende gravelov er ikke sanktionsbelagt på nogen måde. Forordningen om gigabitinfrastruktur indebærer, at der bør være en form på sanktioner. Der er endvidere tale om regler, der i høj grad er sammenlignelige med reglerne i masteloven om adgang til master til radiokommunikationsformål og andre master, bygninger og konstruktioner. Overtrædelse af reglerne om adgang til den type fysisk infrastruktur, der i dag er reguleret i graveloven, bør derfor sanktioneres på tilsvarende måde som adgang, der svarer til adgang efter den gældende mastelov.

Indberetning af radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner er bl.a. væsentlig for Digitaliseringsstyrelsens frekvensplanlægning. Udgangspunktet om bødestraf for manglende indberetninger heraf bør derfor videreføres, selv om bestemmelsen ikke har været anvendt og fortsat forventes anvendt i meget lille omfang. Tilsvarende bør det være muligt i regler fastsat i medfør af teleinfrastrukturloven om, hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger til rådighed om telemaster eller planer om anlægsarbejder vedrørende disse efter artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at fastsætte regler om bødestraf, hvis dette i forbindelse med den nærmere udformning af disse regler skulle vurderes nødvendigt for at overholde artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Hovedparten af de forpligtelser, der fremgår af forordningen om gigabitinfrastruktur og af lovforslaget, vedrører udøvelsen af virksomhed, som hovedsageligt udøves af private, men som statslige myndigheder og kommuner også udøver i en vis udstrækning. Det gælder etablering og drift af fysisk infrastruktur og udlejning af fast ejendom, hvor offentlige

myndigheder generelt skal agere på tilsvarende vis som private bl.a. på grund af EU's statsstøtteregler. Det gælder også anvendelsen af frekvenser, som udøves tilsvarende af private. For forpligtelserne til at give adgang til fysisk infrastruktur og til at indberette eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner er der derfor ikke noget til hinder for, at bødestrafbestemmelser også gælder for offentlige myndigheder, sådan som retstilstanden også er i dag. Visse andre forpligtelser i forordningen om gigabitinfrastruktur og i den foreslåede teleinfrastrukturlov vedrører dog specifikt varetagelsen af myndighedsopgaver, og bødestraf kan ikke indføres, jf. pkt. 3.6 ovenfor, selv om artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil kunne tale herfor.

3.12.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i vid udstrækning at videreføre den gældende mastelovs § 25, med de tilpasninger, der følger af de øvrige ændringer i retstilstanden, som forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede teleinfrastrukturlov tilsiger. Visse af de bestemmelser, som den gældende mastelovs § 25 henviser til, videreføres dog ikke med lovforslaget, hvorfor også bødestraffen udgår for disse.

Det foreslås på baggrund heraf, at den, der ikke efterkommer Digitaliseringsstyrelsens påbud om at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i tvister om adgang til telemaster eller øvrig fysisk infrastruktur, om adgang til opsætning af antennesystemer og etablering af teknikskabe på høje konstruktioner, eller om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, straffes med bøde. Dette svarer for telemaster (i den gældende mastelovs terminologi master til radiokommunikationsformål) og høje konstruktioner (i den gældende mastelovs terminologi master, bygninger og høje konstruktioner) til den bødestrafsanktion, der i gældende ret er for manglende overholdelse af landzone- og bygningsmyndighedernes påbud, og ændringen er således primært, hvilken myndighed der har givet det påbud, hvis manglende overholdelse kan medføre bødestraf. Bødestraffen vil være ny for fysisk infrastruktur, der i dag er omfattet af graveloven, dvs. eksempelvis nedgravet fysisk infrastruktur så som føringsrør, og for etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det foreslås, at manglende indberetning af radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen og manglende afgivelse af oplysninger til organer, der behandler klager eller tvister efter den foreslåede teleinfrastrukturlov, fortsat kan straffes med bøde, sådan som retstilstanden er i dag efter mastelovens § 16 og offentliggørelsesbekendtgørelsens § 2. Der er visse ændringer i de oplysningspligter, der bliver bødestrafbelagt, som følge af de ændrede regler om tvistbilæggelse set i forhold til gældende ret. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 50.

Det foreslås, at manglende overholdelse af landzone- eller bygningsmyndighedens vilkår om dimensionering af en telemast kan straffes med bøde, sådan som retstilstanden også er i dag.

Det foreslås, at der i regler fastsat af Digitaliseringsstyrelsen vedrørende netoperatørers og offentlige organers tilrådighedsstillelse af oplysninger om antenneanlæg, telemaster og planer om anlægsarbejder vedrørende disse i overensstemmelse med artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsættes regler om bødestraf. Dette er delvist nyt, men viderefører også delvist mulighederne for at fastsætte regler om bødestraf i regler fastsat i medfør af mastelovens § 16, stk. 6 og 7. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 50.

Der foreslås ikke indført bødestraf for myndigheders overskridelse af tidsfristerne i artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, da dette ikke er muligt på grund af straffelovens § 27, stk. 2.

3.13. Ændringer til teleloven

3.13.1. Gældende ret

Artikel 44 i teledirektivet vedrører dels situationer, hvor en operatør har udøvet en ret til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom. Det følger af artikel 43 i teledirektivet, jf. direktivets engelske sprogversion, at der herved tænkes på situationer, hvor en kompetent myndighed har tildelt en operatør sådanne rettigheder over sådan ejendom. Artikel 44 i teledirektivet vedrører desuden situationer, hvor en operatør har påberåbt sig en procedure for ekspropriation af eller brugsrettigheder til ejendom. Artikel 44 vedrører således situationer, hvor selve råderetten over arealet er tilvejebragt ved en myndighedsafgørelse frem for eksempelvis ved almindelig erhvervelse eller leje af arealet, og ikke situationer, hvor der blot kræves en myndighedstilladelse – dvs. en tilladelse til anlægsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 10, jf. nr. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur – til at udføre arbejder på arealet.

Artikel 44 i teledirektivet er implementeret i telelovens § 58 og den tilhørende bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

Efter telelovens § 58, stk. 1, er forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet skal give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Regler, der fastsættes om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende, forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålet i telelovens § 1, som er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne, og hensynene i telelovens § 58, stk. 2.

Efter telelovens § 58, stk. 2, skal samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter pålagt efter regler fastsat i medfør af telelovens § 58, stk. 1, være berettiget ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn og skal ske med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet. Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kan kun pålægges efter afholdelse af en offentlig høring.

Efter telelovens § 58, stk. 3, kan regler om samhusning og fælles udnyttelse vedrøre samhusning og fælles udnyttelse af eksisterende netelementer og tilhørende faciliteter, eller krav til dimensioneringen og placeringen af nye netelementer og tilhørende faciliteter i forbindelse med tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring heraf med henblik på senere samhusning eller fælles udnyttelse.

Efter telelovens § 58, stk. 4, er forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til telelovens § 58, stk. 1, og om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til telelovens § 58, stk. 1. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan endvidere fastsætte regler om den offentlige høring og varigheden heraf i henhold til telelovens § 58, stk. 2, om indsigt i aftaler, om tilsyn, om alternativ tvistbilæggelse, om pålæggelse af tvangsbøder og om klageadgang i forbindelse med regler fastsat i medfør af telelovens § 58, stk. 1.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har udmøntet bemyndigelsen i telelovens § 58, stk. 1, og dele af bemyndigelsen i telelovens § 58, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

Efter telelovens § 60, stk. 1, er forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til netelementer og tilhørende faciliteter omfattet af telelovens § 58 vedrørende oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af netelementer og tilhørende faciliteter. Efter telelovens § 60, stk. 2, er forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, i hvilket omfang oplysninger indhentet i henhold til telelovens § 60, stk. 1, skal gøres tilgængelige for offentligheden. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har ikke udmøntet bemyndigelserne i telelovens § 60, stk. 1 og 2.

Efter telelovens § 60 a, stk. 1, kan en offentlig myndighed indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Efter telelovens § 60 a, stk. 2, fører Digitaliseringsstyrelsen tilsyn med, at offentlige myndigheders aftaler i henhold til telelovens § 60 a, stk. 1, er indgået på markedsvilkår, og at offentlige myndigheder overholder regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte i medfør af telelovens § 60 a, stk. 6. Det fremgår eksplicit af bestemmelsen, at Digitaliseringsstyrelsen som led i tilsynet kan træffe afgørelser, herunder fastsætte vilkår om pris m.v. Det fremgår af telelovens § 60 a, stk. 3, at Digitaliseringsstyrelsen af en part i en tilsynssag i medfør af telelovens § 60 a, stk. 2, kan opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet. Det fremgår af telelovens § 60 a, stk. 4, at Digitaliseringsstyrelsen af offentlige myndigheder kan kræve alle oplysninger og alt materiale, som styrelsen skønner relevant i forbindelse med tilsynet. Det fremgår af telelovens § 60 a, stk. 5, at Digitaliseringsstyrelsen er bemyndiget til at fastsætte regler om tilsynet, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser styrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om opkrævning af beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet, og om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Bemyndigelsesbestemmelsen i telelovens § 60 a, stk. 5, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1084 af 4. september 2025 om tilsyn med offentlige myndigheders aftaler om udlejning af arealer m.v.

Efter telelovens § 60 a, stk. 6, er forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler i henhold til telelovens § 60 a, stk. 1, regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af metoderne, regler om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale, der skønnes relevant for udviklingen, implementeringen og anvendelsen af metoderne, m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen i telelovens § 60 a, stk. 6, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1085 af 4. september 2025 om metode for fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet (mastelejebekendtgørelsen). Mastelejebekendtgørelsen fastlægger rammerne for den metode, som offentlige myndigheder skal benytte som grundlag for fastsættelse af årlige lejepriser, når offentlige myndigheder indgår aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer til etablering af master med tilhørende faciliteter med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Med den i mastelejebekendtgørelsen beskrevne metode skal offentlige myndigheder, når de udlejer jordarealer til master til radiokommunikationsformål, fastsætte en lejepris, der

tager udgangspunkt i de nye offentlige vurderinger af parcelhusgrunde, som udarbejdes af Vurderingsstyrelsen. Metoden indebærer, at offentlige myndigheder ved beregning af lejeprisen for et offentligt ejet jordareal til brug for en mast til radiokommunikationsformål skal tage udgangspunkt i den nye offentlige vurdering af grundværdien for den nærmeste parcelhusgrund.

Efter telelovens § 76, stk. 1, kan Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet efter teleloven eller regler udstedt i medfør heraf samt sagsbehandling i forbindelse hermed påklages til Teleklagenævnet. Dette omfatter afgørelser efter telelovens § 60 a eller regler udstedt i medfør heraf. I medfør af § 1 i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed træffer Teleklagenævnet endelig administrativ afgørelse i sager, som ved lov eller regler udstedt i medfør heraf er henlagt til nævnet. Teleklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at Teleklagenævnets afgørelse er meddelt den pågældende, jf. telelovens § 71.

Teleklagenævnets behandling af sager skal udøves i overensstemmelse med reglerne herom i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed og reglerne for nævnets virksomhed i kapitel 26 i teleloven.

Forordningen om gigabitinfrastruktur berører ikke telelovens § 58, som implementerer teledirektivet, der ved modstrid har forrang for forordningen om gigabitinfrastruktur.

Forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer dele af anvendelsesområdet for telelovens § 60 a. Der henvises til pkt. 3.3.1 og 3.3.2 ovenfor.

3.13.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Bestemmelserne bør flyttes fra teleloven til den nye hovedlov, da bestemmelserne handler om adgang til arealer og fælles udnyttelse af fysisk infrastruktur, som i øvrigt reguleres i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede teleinfrastrukturlov. Flytningen vil i højere grad samle reglerne på området i den samme lovgivning. I forbindelse med flytningen vil de indholdsmæssige ændringer til telelovens § 60 a, som forordningen om gigabitinfrastruktur nødvendiggør, og øvrige ændringer af bestemmelsen kunne gennemføres, jf. pkt. 3.3 ovenfor.

Det har til trods for det mere snævre anvendelsesområde for teledirektivets artikel 44, som alene omfatter anlægsrettigheder, i forbindelse med fastsættelsen af gældende ret i telelovens § 58 været vurderingen, at det er relevant, at eventuelle regler om samhusning kan finde bredere anvendelse end forudsat i direktivet og afspejle de bærende principper i mastelovens § 8, der foreslås videreført i § 28, hvor myndigheder, der giver tilladelse til etablering af infrastruktur ud fra visse hensyn, kan stille krav, der sigter på at muliggøre fælles udnyttelse af den etablerede infrastruktur.

I den foreslåede teleinfrastrukturlov vil der indgå en tværgående oplysningspligtbestemmelse, som vil kunne indeholde de forhold, som telelovens § 60 a i dag regulerer.

3.13.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at telelovens §§ 58, 60 og 60 a udgår, idet deres reguleringsområde fremover vil blive reguleret i den foreslåede teleinfrastrukturlov. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 ovenfor samt til bemærkningerne til de foreslåede §§ 11 og 40.

3.14. Ændringer til planloven

3.14.1. Gældende ret

Det fremgår af planlovens § 15, stk. 15, at bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det fremgår af planlovens § 35, stk. 1, at i landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse eller ubebyggede arealer.

Ifølge planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, kræves der ikke tilladelse efter § 35, stk. 1, (landzonetilladelse) til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i masteloven.

Det fremgår af masteloven § 1, stk. 4, nr. 2, at i denne lov forstås ved »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde« lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse, på et tilladelsesfrit grundlag eller på grundlag af begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet,

uanset om den underliggende nettopologi er mobilnet- eller fastnetbaseret.

Det fremgår af mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, at i denne lov forstås ved »fysisk infrastruktur« bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Planlovens § 15, stk. 15, betyder, at eksisterende lokalplaner, nye lokalplaner, ældre planer og servitutter ikke hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed i bestemmelserne. Det, at bestemmelsen i lokalplanen ikke har virkning, gælder kun i forhold til det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde og ikke i forhold til andre forhold i bestemmelsen i lokalplanen. Det er således ikke hele bestemmelsen i lokalplanen, som ikke har virkning.

Såfremt der skal kunne ske opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, der er beskyttede ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed på baggrund af en bestemmelse i en lokalplan, eller en ældre plan, forudsætter det, at kommunalbestyrelsen giver dispensation, eller at der bliver lavet en ny lokalplan, som ikke hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. For så vidt angår servitutter, forudsætter det, at kommunalbestyrelsen ændrer servitutten, således, at servitutten ikke hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, om de ønsker at give mulighed for opsætning eller ikke. Planlovens § 15, stk. 15, sikrer, at lokalplaner, ældre planer og servitutter, som anført i teledirektivet ikke uberettiget begrænser udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer, og at udrulningen ikke er underkastet individuelle dispensationer fra lokalplaner, eller at der ikke skal udarbejdes en ny lokalplan for at give adgang til udrulningen.

Planlovens § 35, stk. 12, bestemmer, at kommunalbestyrelsen under hensyn til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre mobildækning i hele landet kan meddele tilladelse efter stk. 1 til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer taler afgørende imod placeringen.

Planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, betyder, at der ikke skal ansøges om landzonetilladelse, hvis der skal opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af planloven. Såfremt der skal kunne opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, hvor det i kommuneplanen fremgår af retningslinjerne, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, forudsætter det, at kommunalbestyrelsen meddeler en landzonetilladelse, og at betingelserne for en landzonetilladelse er opfyldt. Hvis betingelserne for en landzonetilladelse ikke er opfyldt, kræver det, at kommuneplanen ændres. Bestemmelsen omfatter kun trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, som opsættes på eksisterende fysisk infrastruktur. Såfremt der ikke er noget fysisk infrastruktur, som det kan opsættes på, hvorfor der skal opsættes ny fysisk infrastruktur, kræver selve etableringen af den nye fysiske infrastruktur, at der meddeles en landzonetilladelse hertil. I disse tilfælde, ansøges der typisk om landzonetilladelse til både den nye fysiske infrastruktur og de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil. Bestemmelsen betyder, at det er nemmere for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at udrulle trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som spiller en væsentlig rolle i forbindelse med udrulningen af f.eks. 5G-net. Bestemmelsen sikrer, at kravet om landzonetilladelse, som anført i teledirektivet, ikke uberettiget begrænser udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer.

3.14.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser

Da masteloven foreslås ophævet med forslaget til teleinfrastrukturlov, er der behov for at opdatere henvisningen til definitionerne i masteloven af »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde« og »fysisk infrastruktur« i henholdsvis planlovens § 15, stk. 15, 3. pkt., samt planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt.

Med forslaget til teleinfrastrukturlov foreslås indsat en definitionsbestemmelse, som angiver, at definitionerne i artikel 2 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i artikel 2 i teledirektivet gælder ved anvendelsen af denne lov. Der foreslås således henvist direkte til definitionen af »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde«, der findes i teledirektivet, mens der foreslås henvist til definitionen af »fysisk infrastruktur«, der findes i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med forslaget til teleinfrastrukturlov ændres betegnelsen »master til radiokommunikationsformål« til »telemaster«, hvilket bør afspejles i planlovens § 35, stk. 12.

3.14.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 56, at der indsættes en bestemmelse i planloven, som angiver, at for så vidt angår »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde« henvises der til teledirektivets artikel 2, nr. 23.

Den foreslåede ordning vil medføre, at der henvises direkte

til definitionen i direktivet fremfor, at der henvises til en indsat definition i forslaget til ny teleinfrastrukturlov. Definitionen af »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde« vil således være den samme, som hidtidigt har været gældende i masteloven.

Det foreslås i § 56 endvidere, at der for så vidt angår »fysisk infrastruktur« henvises til artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der definerer »fysisk infrastruktur« som for det første et element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg og pæle samt bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer, og for det andet, hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, som bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at definitionen af fysisk infrastruktur i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Begrebet omfatter både elementer, som indgår i et net samt elementer, der ikke indgår i et net og er ejet eller kontrolleret af et offentligt organ.

Definitionen i forordningen omfatter også eksempelvis rør, inspektionsbrønde, gadeskabe m.v. samt gadeinventar som lysmaster og gadeskilte.

Efter planlovens § 15, stk. 15, er bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, uden virkning. Dette gælder dog ikke såfremt den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse betyder, at ved fastlæggelsen af, hvad der udgør fysisk infrastruktur efter planlovens § 15, stk. 15, og planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, finder definitionen i forordningen om gigabitinfrastruktur anvendelse.

Det foreslås i planlovens § 35, stk. 12, at ændre »master til radiokommunikationsformål« til »telemaster«. Da begrebets indhold med den foreslåede definition i teleinfrastrukturlovens § 3, nr. 1, forbliver uændret, er der alene tale om en tilpasning af den benyttede terminologi, således at der benyttes ens terminologi på tværs af relevant lovgivning. Ændringen vil dermed være uden indholdsmæssig betydning.

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

Hovedformålet med lovforslaget er at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet og øvrige elektroniske kommunikationsnet samt at tilvejebringe gode rammer for fælles udnyttelse og etablering af den fysisk infrastruktur, der indgår i sådanne net m.v. Lovforslaget understøtter således investeringer i etablering og udbygning af mere tidssvarende og robust elektronisk kommunikationsinfrastruktur.

Hermed understøtter lovforslaget delmål 9.1 om udvikling af pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur af høj kvalitet samt delmål 9.c om øget adgang til informations- og kommunikationsteknologi.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det bemærkes, at lovforslaget til dels supplerer forordningen om gigabitinfrastruktur og til dels viderefører gældende ret, som går videre end forordningen. For så vidt angår den del af lovforslaget, der supplerer forordningen, forventes der økonomiske konsekvenser for det offentlige. Lovforslaget i øvrigt forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget indebærer, at tvistbilæggelsesopgaven vedrørende adgang til at opsætte antenner på private hustage m.v. flyttes fra kommunerne til Digitaliseringsstyrelsen.

Lovforslaget forventes ikke at medføre økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regionerne.

For så vidt angår lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser vil der i forbindelse med udstedelsen af eventuelle bekendtgørelser blive foretaget en vurdering af eventuelle økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige. Eventuel udmøntning af den foreslåede nye bemyndigelse til Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte adgangsbegrænsninger til oplysninger om eksisterende antennepositioner m.v., jf. punkt 3.7.3 herover, vil dog med sikkerhed være forbundet med omkostninger til tilpasning af IT-systemer.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet har herudover vurderet, hvorvidt lovforslaget følger de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Vurderingen tager udgangspunkt i de bestemmelser, der ikke supplerer forordningen om gigabitinfrastruktur. Der er i videst mulig udstrækning taget hensyn til principperne om digitaliseringsklar lovgivning, ligesom enkelte dele af lovforslaget er forenkling af eksisterende lovgivning, der gør lovgivningen mere brugervenlig. For så vidt angår princip 1 og 4, er der i videst muligt omfang formuleret klare og enkle regler, og under hensyntagen til harmonisering med de regler der følger af forordningen om gigabitinfrastruktur. Til princip 2 er der i videst muligt omfang taget stilling til teknologineutrale begreber hvad angår kommunikation til myndigheder. Hvad angår princip 4 kan tilføjes, at lovforslaget ikke lægger op til, at der skal indsamles data, der allerede er indsamlet af andre myndigheder. For så vidt angår princip 6 skal

fremhæves, at lovforslaget vil gøre det muligt at anvende eksisterende fællesoffentlig infrastruktur.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget supplerer forordningen om gigabitinfrastruktur, som har økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Herudover vil lovforslaget videreføre gældende dansk ret i det omfang, det er foreneligt med forordningen om gigabitinfrastruktur, samt udvide forordningens tvistbilæggelsesregler til øvrige områder.

Det vurderes, at de foreslåede §§ 31, 32, 39 og 40 vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) vurderer, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser i form af løbende nettoomkostninger for erhvervslivet.

De administrative omkostninger knytter sig særligt til de foreslåede §§ 31 og 32 om indbringelsen af tvister for Digitaliseringsstyrelsen fra regelefterlevende virksomheder, samt de foreslåede §§ 39 og 40 om indhentning af påkrævede oplysninger og indgivelse af klage i forbindelse med overskridelse af frist fra en kompetent myndighed.

På baggrund af ovenstående vurderer OBR, at de samlede administrative konsekvenser ikke overstiger bagatelgrænsen for forelæggelsen for Regeringens økonomiudvalg på 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indebærer, at en borger fortsat vil kunne have pligt til at besvare anmodninger om opsætning af antennesystemer på en høj konstruktion, som borgeren ejer, og indgå aftaler om de nærmere vilkår herfor, jf. lovforslagets § 6, sådan som det vil kunne ske efter den gældende mastelovs § 10. Lovforslaget indebærer også, at en borger fortsat vil kunne have pligt til at besvare anmodninger om etablering af netelementer, f.eks. kabler, på sin ejendom, som borgeren ejer, jf. lovforslagets § 17, og indgå aftaler om de nærmere vilkår herfor, sådan som det vil kunne ske efter den gældende gravelovs § 9 j, stk. 2. Lovforslaget har dermed ingen nye administrative konsekvenser for borgerne.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet har vurderet de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering for lovforslaget. Det vurderes, at lovforslaget ikke overholder princippet om, at den nationale regulering som udgangspunkt ikke bør gå videre end minimumskravene i EU-reguleringen.

Det følger af Teleaftalen af 26. juni 2025, at der skal sikres gode rammevilkår for telebranchen til gavn for hele Danmark. Til løsning heraf forslås det at bevare de rettigheder, som teleoperatørerne har i dag i medfør af bl.a. masteloven og graveloven, og som går videre end forordningen. En gennemførelse af initiativet vurderes ikke at kunne ske ved samtidig overholdelse af princippet om, at den nationale regulering som udgangspunkt ikke bør gå videre end minimumskravene i EU-reguleringen. Der tages derfor i højere grad hensyn til, at telebranchen får de rammevilkår, som allerede kendes i dag, og som går videre end forordningen. Dette skal medvirke til mere ambitiøse rammevilkår for udrulning af teleinfrastruktur i Danmark.

Lovforslaget tilpasser dansk ret til forordningen om gigabitinfrastruktur, der trådte i kraft den 11. maj 2024, for at undgå dobbeltregulering eller modstridende national ret. Herudover supplerer lovforslaget forordningen om gigabitinfrastruktur i det omfang, det er påkrævet eller hjemlet i forordningen.

Formålet med forordningen om gigabitinfrastruktur er at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet ved at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og ved at muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, så sådanne net kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger.

Forordningen om gigabitinfrastruktur er udtryk for minimumsharmonisering og fastsætter minimumskrav for at nå de mål, der er anført i artikel 1, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Medlemsstaterne kan således opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end disse minimumskrav, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, jf. artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Medlemsstaterne må dog ikke opretholde eller indføre de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, for så vidt angår forordningens artikel 3, stk. 5, første afsnit, litra a-e, og stk. 7 og 10, artikel 4, stk. 7, artikel 5, stk. 2, andet afsnit, og stk. 5, artikel 6, stk. 2, og artikel 10, stk. 7 og 8, jf. artikel 1, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. De i artikel 1, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur angivne bestemmelser er således udtryk for totalharmonisering og afviger dermed fra den øvrige del af forordningen, der som nævnt er udtryk for minimumsharmonisering.

Med henblik på tilpasning af national ret til forordningen vil den gældende mastelov og gravelov blive ophævet med

lovforslaget, ligesom telelovens §§ 58, 60 og 60 a vil blive flyttet til den foreslåede teleinfrastrukturlov. Samtidig vil en række øvrige love på andre ressortområder blive tilpasset til forordningens bestemmelser.

Forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter krav om, at medlemsstaterne på flere punkter skal fastsætte nærmere regler, der gennemfører forordningens mere overordnede regulering. På andre punkter giver forordningen medlemsstaterne mulighed for at fastsætte bestemte regler. Disse pligter og muligheder skal derfor enten udmøntes direkte i lov, eller en minister eller myndighed skal bemyndiges til at udmønte dem.

Forordningen om gigabitinfrastruktur dækker desuden langt fra hele det område, som den gældende mastelov og gravelov dækker, men en række af disse loves regler vil kunne opretholdes i overensstemmelse med forordningens artikel 1, stk. 3.

Lovforslaget implementerer dele af teledirektivet, der sammenskriver og opdaterer fire centrale direktiver på teleområdet.

Det fremgår af teledirektivets artikel 6, stk. 1, at medlemsstaterne garanterer de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed, idet de sikrer, at de er retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af enhver fysisk eller juridisk person, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstater, som bevarer ejerskab til eller kontrol over virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, sikrer, at der er reel strukturel adskillelse mellem tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.

Dele af teledirektivets artikel 6, stk. 1, implementeres i den foreslåede § 45, hvorefter Digitaliseringsstyrelsen og de kompetente myndigheder for behandlingen af ansøgninger om tilladelser, jf. det foreslåede kapitel 7 og den foreslåede § 39, skal være retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af udbydere af elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester.

Det fremgår af teledirektivets artikel 8, stk. 1, at med forbehold af artikel 10 skal de nationale tilsynsmyndigheder handle uafhængigt og objektivt, herunder i forbindelse med udformning af interne procedurer og organisering af personale, fungere på en transparent og ansvarlig måde i overensstemmelse med EU-retten og må hverken søge eller modtage instrukser fra andre organer i forbindelse med udførelsen af de opgaver, som de er pålagt i henhold til den nationale ret, der gennemfører EU-retten. Dette er ikke til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Kun klageinstanser, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 31, har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser truffet af de nationale tilsynsmyndigheder.

Dele af teledirektivets artikel 8, stk. 1, implementeres i den foreslåede § 44, stk. 1, hvorefter forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke kan give Digitaliseringsstyrelsen instruks om styrelsens administration af loven.

Det fremgår af teledirektivets artikel 18, stk. 1, at medlemsstaterne sikrer, at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende generelle tilladelser og brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde, idet der, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de særlige vilkår, der gælder for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer, som kan overdrages.

Dele af teledirektivets artikel 18, stk. 1, implementeres i den foreslåede § 29, hvorefter rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende tilladelser til nedgravning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med tilhørende faciliteter og etablering af telemaster eller opsætning af antennesystemer kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde.

Det fremgår af teledirektivets artikel 20, stk. 1, at medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, tilhørende faciliteter eller tilknyttede tjenester, giver de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC alle de oplysninger, herunder økonomiske, som disse myndigheder har behov for for at kunne påse, at bestemmelserne i dette direktiv samt afgørelser truffet eller udtalelser afgivet i henhold til dette direktiv og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 overholdes. Det understreges, at de nationale tilsynsmyndigheder og, hvis det er nødvendigt for udførelsen af deres opgaver, andre kompetente myndigheder har beføjelse til at afkræve disse virksomheder oplysninger om fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostjenester, som de stiller til rådighed for konkurrenter, og oplysninger om elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der er opdelt efter lokalområder og tilstrækkeligt detaljerede til at muliggøre den geografiske undersøgelse og udpegelsen af områder, jf. artikel 22. Hvis de oplysninger, der er indsamlet, er utilstrækkelige til, at de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC kan udføre deres regulatoriske opgaver i henhold til EU-retten, kan sådanne oplysninger indhentes fra andre relevante virksomheder, der er aktive i den elektroniske kommunikationssektor eller tæt tilknyttede sektorer. Det kan også kræves, at virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder, forelægger regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er forbundet med disse engrosmarkeder. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder kan udbede sig oplysninger fra de centrale dokumentationstjenester, der er oprettet i medfør af direktiv 2014/61/EU. Enhver anmodning om oplysninger skal stå i et rimeligt forhold

til, hvad opgaven kræver og skal være begrundet. Virksomhederne afgiver de anmodede oplysningerne straks, under overholdelse af de fastsatte frister og i den krævede detaljeringsgrad.

Det fremgår af teledirektivets artikel 20, stk. 2, at medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, efter begrundet anmodning fra Kommissionen, forelægger denne de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udføre sine opgaver i henhold til TEUF. De oplysninger, som Kommissionen udbeder sig, skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaverne kræver. Hvis de forelagte oplysninger henviser til oplysninger, som på et tidligere tidspunkt er indgivet af virksomheder på myndighedens anmodning, underrettes virksomhederne herom. Kommissionen stiller i nødvendigt omfang oplysninger til rådighed for en anden myndighed af samme art i en anden medlemsstat, medmindre den myndighed, der har indgivet oplysningerne, har fremsat en udtrykkelig og begrundet anmodning om ikke at gøre det.

Dele af teledirektivets artikel 20, stk. 1 og 2, implementeres i den foreslåede § 40, stk. 5, hvorefter Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger hos netoperatører og offentlige organer med henblik på at videregive disse til Europa-Kommissionen, herunder for at opfylde forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 10, og artikel 16, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller til nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, så disse kan opfylde deres opgaver i forhold til traktatmæssige forpligtelser eller forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Digitaliseringsstyrelsen orienterer de parter, der indhentes oplysninger fra, forud for videregivelse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater.

Det fremgår af teledirektivets artikel 26, stk. 1, at opstår der en tvist i forbindelse med eksisterende forpligtelser, der følger af dette direktiv, mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat eller mellem sådanne virksomheder og andre virksomheder i medlemsstaten, som gør brug af adgangs- eller samtrafikforpligtelser, eller mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat og udbydere af tilhørende faciliteter træffer den pågældende nationale tilsynsmyndighed efter anmodning fra den ene eller den anden af parterne med forbehold af stk. 2 en bindende afgørelse for at bilægge tvisten hurtigst muligt på grundlag af klare og effektive procedurer og under alle omstændigheder inden fire måneder, bortset fra helt ekstraordinære tilfælde. Den berørte medlemsstat kræver, at alle parter samarbejder fuldt og helt med den nationale tilsynsmyndighed.

Det fremgår af teledirektivets artikel 26, stk. 4, at den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse offentliggøres, idet der dog tages hensyn til krav om kommerciel fortrolighed. Den nationale tilsynsmyndighed skal give de berørte parter en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på.

Dele af teledirektivets artikel 26, stk. 1, implementeres i den foreslåede § 41, hvorefter afgørelser efter de foreslåede §§ 19, 32 og 37 træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter, at de nødvendige oplysninger er tilvejebragt. Dele af teledirektivets artikel 26, stk. 4, implementeres i den foreslåede 42, stk. 2, hvorefter Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 19, § 31, stk. 2, §§ 32-33, § 36, stk. 1, samt §§ 37 og 39 offentliggøres via det centrale informationssted nævnt i stk. 1 på samme vis som afgørelser omfattet af artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det fremgår af teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, at hvis en operatør i henhold til national ret har udøvet retten til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, eller har påberåbt sig en procedure for ekspropriation af eller brugsrettigheder til ejendom, kan de kompetente nationale myndigheder stille krav om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter, der er installeret på dette grundlag, for at beskytte miljøet, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for by- og landsplanlægningen.

Krav om samhusning eller delt brug af installerede netelementer og faciliteter og delt brug af ejendom kan kun pålægges efter en offentlig høring af passende varighed, i løbet af hvilken alle interesserede parter skal have mulighed for at udtrykke deres holdninger, og kun inden for de specifikke områder, hvor en sådan delt brug skønnes nødvendig af hensyn til målene i første afsnit. De kompetente myndigheder kan stille krav om delt brug af sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder jord, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, skabe eller foranstaltninger, som fremmer koordineringen af offentlige anlægsarbejder. En medlemsstat kan om nødvendigt udpege en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed til en eller flere af følgende opgaver: a) koordinere den procedure, der er fastsat i denne artikel, b) fungere som et centralt informationssted, eller c) fastsætte regler for fordeling af omkostninger ved delt brug af faciliteter eller ejendom og ved koordinering af anlægsarbejder.

Foranstaltninger, som en kompetent myndighed træffer i overensstemmelse med denne artikel, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Sådanne foranstaltninger gennemføres, hvor det er relevant, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder.

Teledirektivets artikel 44 implementeres i den foreslåede § 11, som bemyndiger forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at fastsætte regler om, at kompetente myndigheder ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan give operatører påbud om at give andre operatører adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter med hen-

blik på etablering af elektroniske kommunikationsnet og om, hvordan tvister i relation til påbuddene løses. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges desuden til at fastsætte regler om, at kompetente myndigheder i forbindelse med tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af netelementer eller tilhørende faciliteter ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan fastsætte krav til dimensioneringen og placeringen heraf med henblik på senere samhusning eller fælles udnyttelse. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges desuden til at fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter og om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges endelig til at fastsætte regler om gennemførelse af offentlige høringer over påbud og varigheden heraf, indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med fastsatte regler.

Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, herunder gadeinventar, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. De offentlige myndigheder skal imødekomme alle rimelige anmodninger om adgang på fair, rimelige, transparente og ikkediskriminerende vilkår og betingelser. Disse vilkår og betingelser skal offentliggøres på et enkelt informationssted.

Nogle trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil være direkte omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur om adgang til netoperatørers og offentlige organers fysiske infrastruktur, herunder gadeinventar, med henblik på etablering af net med meget høj kapacitet. Andre trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil være omfattet af den foreslåede § 4 om adgang til telemaster, der er ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, den foreslåede § 6 om adgang til opsætning af antennesystemer på høje konstruktioner, eller de foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2 og 3, om adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på 2) fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af netoperatører eller offentligretlige organer, i det omfang der ikke er adgang til den pågældende fysiske infrastruktur med henblik på etablering af de nævnte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller 3) gadeinventar ejet eller kontrolleret af andre end netoperatører og offentlige organer.

Teledirektivets artikel 57, stk. 4, implementeres i den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1, om adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af offentlige myndigheder.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til det tidligere fremsatte lovforslag (L 85, Folketingstidende 2025-26, 1. samling) har i perioden fra den 22. september til den 21. oktober 2025 (29 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

2Tell ApS, A2012, Aalborg Universitet, Aarhus Teater, Aarhus Universitet, ACN Danmark A/S, Advokatsamfundet, AdvoNordic, Allente, Andels.net ApS, Antenneforeningen Vejen, Arbejdernes Radio- og Fjernsynsforbund, Assens Kommune, Atea A/S, AURA EL-net A/S, AV-Brancheforeningen, Bang og Olufsen, Bauer Media ApS, Bech-Bruun, BL – Danmarks almene boliger, Bob Production, Bolignet A/S, Bolt&Yurdal Consulting ApS, Bolignet-Aarhus F. M. B. A, Bredbåndsforeningen Primanet, Bredbåndsforeningen Vestdjursnet.dk, Bruun og Hjejle Advokatfirma, Cibicom A/S, Colt Technology Services A/S, Comflex Networks A/S, ComSystem A/S, Connect me A/S, Copydan, Damm Cellular Systems A/S, DANAK, DanDial Networks A/S, Dansk Beredskabskommunikation A/S, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk El-Forbund (DEF), Dansk Fjernvarme, Danske Mediedistributører, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT (DIT), Dansk Live, Dansk Metal, Dansk Net A/S, Dansk Standard, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Mediedistributører, Danske Medier, Danske Rederier, Danske Regioner, DANVA, DELTA, Det Centrale Handicapråd, Det Kongelige Teater, DI Digital, dk4, DKTV A/S, DR, DRB Lys og Lyd, DSB, Energi Danmark A/S, Energi Fyn, Energi Viborg Elnet A/S, EnergiMidt, Erhvervsstyrelsen (OBR og Telekonkurrence), European Tour Production ApS, Evercall ApS, EWII, Experimenterende Danske Radioamatører (EDR), Facilicom A/S, Faaborg Vest Antenneforening, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fastspeed, FDM, FE-HA, FFV EL A/S, Fiberalliancen, Fibia, Fiberby ApS, Firstcom A/S, Fonet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Foreningen af Danske Internet Medier (FDIM), Forhandlingsfællesskabet, Forsikring og Pension Brancheorganisation, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Forsyning A/S, Frogne A/S, Føroya Tele, Gear Guys, GEV Net A/S, Glentevejs Antennelaug, Global Connect A/S, Goldfish Sound, Hi3G Denmark ApS, Horesta, HOFOR A/S, Horten Advokatpartnerselskab, HPE Aruba Networks, Hurup elværk Net A/S, Håndværksrådet, I P Group A/S, Ipnordic A/S, Ipvision A/S, Itron Inc., IT-Branchen, KL, Kamstrup A/S, Kjærgaard A/S, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, KPR Towers, Kromann Reumert, Kviknet.dk ApS, Københavns Kulturcenter, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Langelands Mobil- og Bredbåndsforening, Lebara Mobile Danmark, LEF Net A/S, Lydrommet Danmark, Matrix Group Aps, Mediathand ApS,

Midtfyns Elforsyning A. M. B. A, Minitech Aps, Mundio, Myriota, Naviair, Netgroup A/S, Netteam A/S, Niras, Njord Law Firm, NKE Elnet A/S, NOE Net A/S, Nord Energi Net A/S, Nordby Antenneforening, Nordic Connect, Nordic Rentals A/S, Norlys, NRGi, Nuuday A/S, Open Channel Aps, OpenNet, Oticon, Parknet, Perspektiv Bredbånd, Phonic Ear, Primanet, Professional Soundsystems, Radiocom Danmark A/S, Radio- og tv-nævnet, Radius, RAH, Redspot Aps, Region Sjælland, RIEDEL Communications GmbH & Co. KG, Ring Advocacy ApS, Roskilde Festival, Sagitta ApS, SAML, Sammenslutningen af Danske Småøer, Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer, SEF Fiber A/S, Sennheiser Nordic A/S, Sentia, Skagen Antennelaug, Skywire, Slagelse Kommune, SMV-danmark, SportEventDenmark, Standlux ApS, Sweco, T-Regs, Taxa Fyn, TDC Net A/S, Teatret Svalegangen, Tech Advisory ApS, Tekniq, Teleankenævnet, Teleklagenævnet, Teleindustrien, Telenor A/S, Tivoli, Trefor A/S, TV 2, TV 2 Regionerne, TV GLAD, Uni-tel A/S, Verdo Tele A/S, Verizon Business Danmark, Vest Net A/S, Vestdjursnet, Vestforsyning Net A/S, Vestjyske Net A/S, Viptel Aps, Waoo, Wohlfeldt Lydproduktion, WS Audiology, og Zenitel.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det vurderes, at lovforslaget har økonomiske konsekvenser for Digitaliseringsstyrelsen. Omkostningerne vil blive håndteret indenfor Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets egen ramme.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det vurderes, at lovforslaget har implementeringskonsekvenser for kommunerne. Omkostningerne er håndteret i forbindelse med DUT-forhandlingerne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Det vurderes, at der vil være økonomiske konsekvenser forbundet med lovforslaget. Konsekvenserne vurderes at være under 10 mio. kr.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) vurderer, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser i form af løbende nettoomkostninger for erhvervslivet. Konsekvenserne vurderes at være under 4. mio. kr.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget har ingen nye administrative konsekvenser for borgerne.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af forordningen om gigabitinfrastruktur, som stiller krav om eller forudsætter, at der fastsættes nationale regler i dansk ret. Lovforslaget fastsætter endvidere supplerende regler til forordningen. Lovforslaget implementerer dele af telediektivet. Lovforslaget indeholder derudover også bestemmelser, der ikke har EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja X	Nej

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det fremgår af mastelovens § 1, at formålet med loven er at sikre optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Graveloven indeholder ikke en formålsbestemmelse. Graveloven implementerer dog dele af infrastrukturdirektivet, som har til formål at lette og skabe incitamenter for en billigere etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Forordningen om gigabitinfrastruktur, som erstatter infrastrukturdirektivet, har til formål at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet ved foranstaltninger, der skal gøre udrulningen af sådanne net hurtigere og billigere.

Det foreslås i *§ 1, stk. 1,* at formålet med denne lov er at lette og stimulere udrulningen af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet ved at supplere Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation (forordningen om gigabitinfrastruktur), jf. bilag 1.

Den foreslåede bestemmelse vil supplere forordningen om gigabitinfrastruktur og specificere det overordnede mål, som tilsynsmyndighederne vil skulle forfølge i varetagelsen af de opgaver, der vil være omfattet af loven.

»VHC-net« i den foreslåede bestemmelse forstås i overensstemmelse med den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 4.

»Elektroniske kommunikationsnet« i den foreslåede bestemmelse forstås i overensstemmelse med teledirektivets artikel 2, nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at formålet med loven vil være at lette og stimulere udrulningen af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet, og således også elektroniske kommunikationsnet, som ikke nødvendigvis vil kunne karakteriseres som net med meget høj kapacitet, og som derfor ikke vil være omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil ske ved, at lovforslaget vil supplere forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil udvide formålet sammenlignet med den eksisterende formålsbestemmelse i masteloven og formålet med graveloven, som begge vil blive ophævet med nærværende lovforslag. Loven vil have flere formål, som tilsammen skal sikre gode rammer for udrulning af kablede og mobile VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet.

Det foreslås i *stk. 2,* at formålet med denne lov er yderligere at 1) sikre gode rammer for etablering og fælles udnyttelse af den fysiske infrastruktur, der indgår i de net, der er nævnt i stk. 1, 2) understøtte optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master dertil og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt, og 3) skabe klare rammer for placering af fysisk infrastruktur på offentligt og privat ejede arealer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udover at have til formål at lette og stimulere udrulningen af VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet i henhold til den foreslåede § 1, stk. 1, vil loven også have andre formål, jf. det foreslåede stk. 2. Disse formål vil i loven kunne forfølges med bestemmelser, der falder uden for anvendelsesområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur, og vil også kunne iagttages i forbindelse med den måde, som bestemmelser inden for forordningens anvendelsesområde supplerer forordningen på.

Den foreslåede bestemmelse vil udvide formåletsammenlignet med den eksisterende formålsbestemmelse i masteloven og formålet med graveloven, som begge vil blive ophæve med nærværende lovforslag. Loven vil have flere formål, som tilsammen skal sikre gode rammer for udrulning af kablede og mobile VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, fastslår, at formålet med denne lov yderligere er at sikre gode rammer for etablering og fælles udnyttelse af den fysiske infrastruktur, der indgår i de net, der er nævnt i stk. 1.

Det vil sige VHC-net, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 4, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 2, men også øvrige elektroniske kommunikationsnet, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en delvis indholdsmæssig videreførelse af formålsbestemmelsen i mastelovens § 1, stk. 1, da der ikke alene er fokus på fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget fremover betegnes telemaster, men også på fælles udnyttelse og etablering af den fysiske infrastruktur, der indgår i VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet, som f.eks. telemaster.

Med den foreslåede bestemmelse vil et yderligere formål med loven som noget nyt være at tilvejebringe gode rammer for etablering og fælles udnyttelse af den fysiske infrastruktur, der indgår i VHC-net og øvrige elektroniske kommunikationsnet. Det angivne formål vil, hvis det er relevant, skulle indgå i fortolkningen af bestemmelserne i denne lov.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, fastslår, at formålet med denne lov yderligere er at understøtte optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master dertil og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af formålsbestemmelsen i mastelovens § 1, stk. 1.

Med den foreslåede bestemmelse vil formålet med loven yderligere være at understøtte optimal radiokommunikation og dermed tilgodese offentlighedens behov for et bredt, va-

rieret og billigt udbud af trådløse elektroniske kommunikationstjenester, herunder mobiltelefoni, mobilt bredbånd samt radio- og tv-ydelser, samtidig med, at antallet af telemaster og disses eventuelle påvirkninger af omgivelserne, herunder navnlig påvirkninger af landskabet, minimeres.

Med den foreslåede bestemmelse vil et yderligere formål med loven således være at understøtte optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master dertil og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt. Det angivne formål vil, hvis det er relevant, dermed skulle indgå i fortolkningen af anvendelsen bestemmelserne i denne lov.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 3, fastslår, at formålet med denne lov yderligere er at skabe klare rammer for placering af fysisk infrastruktur på offentligt og privat ejede arealer.

Med den foreslåede bestemmelse vil et yderligere formål med loven således som noget nyt være at skabe klare rammer for placering af fysisk infrastruktur på offentligt og privat ejede arealer. Det angivne formål vil, hvis det er relevant, dermed skulle indgå i fortolkningen af anvendelsen af bestemmelserne i denne lov.

Til § 2

Det fremgår af mastelovens § 1, stk. 3, at loven ikke omfatter master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende politiet eller myndigheder inden for Forsvarsministeriets område, eller som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Det fremgår af artikel 1, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at forordningen ikke berører medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed og deres beføjelse til at beskytte andre væsentlige statsfunktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden.

Det fremgår af telelovens § 60 a, at en offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Bestemmelsen omfatter alle offentlige myndigheder, herunder politiet, myndigheder inden for henholdsvis Forsvarsministeriets og Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 2, stk. 1,* at denne lov og forordningen om gigabitinfrastruktur ikke gælder for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, jf. dog stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil i overensstemmelse med teledirektivets artikel 1, stk. 3, litra c, og artikel 1, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastslå at bestemmelserne i denne lov og bestemmelserne i forordningen om gigabitinfrastruktur, og dermed de krav, rettigheder og forpligtelser, der følger af de nævnte regelsæt, ikke gælder for politiet, for myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og for myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område.

Den foreslåede bestemmelse er i det væsentlige en videreførelse af gældende ret for master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende politiet eller myndigheder inden for Forsvarsministeriets område. Som noget nyt skal undtagelsen også gælde for myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære en udvidelse i forhold til gældende ret i masteloven, hvor det alene er master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende de omfattede myndigheder, der er undtaget fra mastelovens adgangsregler. Med den foreslåede bestemmelse vil der være en generel undtagelse af de nævnte myndigheder fra loven, jf. dog det foreslåede stk. 2, og en fuldstændig undtagelse af de nævnte myndigheder fra reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med den foreslåede bestemmelse undtages politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, Rigspolitiet, politikredsene, Center for Beredskabskommunikation m.v., myndigheder inden for Forsvarsministeriets område, herunder Forsvarsministeriets departement, Forsvaret, Hjemmeværnet, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarskommandoen, Personelkommandoen, Etablissement- og Terrænkommandoen m.v., og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, herunder Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs departement, Styrelsen for Samfundssikkerhed, Beredskabsstyrelsen m.v., generelt fra denne lovs anvendelsesområde, jf. dog det foreslåede stk. 2, og helt fra anvendelsesområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der eksempelvis ikke vil eksistere en pligt for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område til at lade telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som de nævnte myndigheder ejer eller råder over, fællesudnytte i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 og 6 om adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur med henblik på opsætning af elementer af VHC-net eller elementer af øvrige elektroniske kommunikationsnet. Hermed vil de undtagne myndigheder f.eks. ikke være forpligtede til at imødekomme anmodninger fra en operatør om adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som de undtagne myndigheder ejer eller råder over med henblik på opsætning af f.eks. antennesystemer.

For telemaster og høje konstruktioner, som ejes af politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, vil der således gælde en generel undtagelse. Hvis der er tale om en råderet frem for en ejendomsret, vil undtagelsen f.eks. kunne vedrøre kontorbygninger, som de nævnte myndigheder lejer sig ind i, eller telemaster, som ejes af en operatør, men som de nævnte myndigheder anvender til brug for f.eks. opsætning af antennesystemer. Der vil dog skulle være tale om en længerevarende og ikke blot en korterevarende, forbigående råderet.

Særligt for telemaster, der ejes af andre end politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, vil den foreslåede § 2, stk. 1, desuden som udgangspunkt alene gælde, hvis den pågældende mast udelukkende anvendes af disse myndigheder. Det forhold, at politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område lejer sig ind i en civil mast, hvor der i forvejen også er andre brugere uden relation til disse myndigheder til stede, vil ikke generelt afskære fremtidige yderligere civile brugere fra at få adgang til en sådan delt mast i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller bestemmelser i denne lov. I stedet vil artikel 3, stk. 5, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur eventuelt kunne benyttes til at nægte adgang på baggrund af hensyn til sikkerhed og national sikkerhed i konkrete enkelttilfælde, hvis tilstedeværelsen af udstyr tilhørende politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område i den pågældende mast konkret tilsiger dette.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være til hinder for, at de undtagne myndigheder m.v. indgår frivillige aftaler med operatører om adgang til deres telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur.

En eventuel adgang for operatører til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som de undtagne myndigheder ejer eller råder over, vil skulle ske på grundlag af en konkret frivillig aftale herom mellem de pågældende parter. I praksis forventes det som udgangspunkt ikke, at der vil ske en ændring af operatørernes mulighed for at opretholde eller indgå nye aftaler om opsætning af antenner på telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som de undtagne myndigheder ejer eller råder over, så længe der i de konkrete tilfælde ikke vil være sikkerhedsmæssige forhold, der taler imod dette.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i sig selv indebære en ret for de undtagne myndigheder til f.eks. ekstraordinært at opsige eller ændre eksisterende, allerede indgåede aftaler. Den foreslåede bestemmelse vil alene indebære, at forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede teleinfrastrukturlov ikke vil regulere sådanne aftaler. For sådanne aftaler vil aftalegrundlaget således fortsat gælde, herunder vedrørende mulighederne for opsigelse eller ændring deri, ligesom det vil være tilfældet med fremtidige aftaler, som de undtagne myndigheder måtte vælge at indgå på et frivilligt grundlag om adgang til deres telemaster eller høje konstruktioner.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. også medføre, at der ikke vil eksistere en pligt for de undtagne myndigheder til at give adgang til oplysninger om deres eksisterende fysiske infrastruktur eller adgang til at foretage undersøgelser på stedet af deres eksisterende fysiske infrastruktur i henhold til artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette vil også være tilfældet i forhold til at stille oplysninger om planlagte anlægsarbejder til rådighed i henhold til artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller til at indsende oplysninger om eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner i henhold til de foreslåede §§ 12 og 13, samt regler om oplysningsforpligtelser og indberetning af oplysninger, der måtte blive fastsat i medfør af forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov.

Den foreslåede bestemmelse skal varetage sikkerhedsmæssige og operationelle hensyn i forhold til de undtagne myndigheders udøvelse af aktiviteter, som bl.a. kan omfatte behandling af klassificerede informationer og brug af klassificerede systemer og radioudstyr, som kan blive kompromitteret eller forstyrret, f.eks. via direkte elektromagnetisk udstråling fra civilt radioudstyr.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med, at offentlige myndigheder, der behandler klassificerede informationer i medfør af § 41 i Justitsministeriets sikkerhedscirkulære, vil skulle sørge for, at udstyr til behandling af klassificerede informationer skal være installeret på en sådan måde, at informationerne ikke kompromitteres via direkte elektromagnetisk udstråling eller bortledning. Endvidere gælder der en række sikkerhedsmæssige regler om bl.a. sikkerhedsafstand mellem klassificerede systemer og udstyr og uklassificeret udstyr.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. sikre, at det alene er politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, der kan få adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område eller myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område ejer eller råder over.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de nævnte myndigheder vil blive undtaget generelt fra denne lov, bortset fra reglerne nævnt i det foreslåede stk. 2, ligesom de vil blive undtaget helt fra forordningen om gigabitinfrastruktur og dermed fra de krav, rettigheder og forpligtelser, der følger af de pågældende regelsæt. Dette vil være en udvidelse af undtagelsen for politiet og for myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og helt nyt for myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område i forhold til retstilstanden efter gældende ret, som

er begrundet i sikkerhedsmæssige og operationelle hensyn i forhold til de nævnte myndigheders udøvelse af deres aktiviteter.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at uanset stk. 1 gælder § 15, stk. 1-3, og regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4, for myndigheder nævnt i stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil fastslå, at selvom denne lov og forordningen om gigabitinfrastruktur ikke gælder for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, så gælder de foreslåede bestemmelser i § 15, stk. 1-3, og regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter fortsat for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gældende ret for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område i telelovens § 60 a med de ændringer, der følger af den foreslåede § 15. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at reglerne om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i den foreslåede § 15 også vil gælde for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, selvom disse myndigheder i øvrigt generelt er undtaget fra lovens og forordningen om gigabitinfrastrukturs anvendelsesområde. Det vil f.eks. indebære, at også politiet og myndigheder inden for henholdsvis Forsvarsministeriets og Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område på samme måde som andre offentlige myndigheder, i det omfang de vælger at gøre det, vil skulle udleje jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter inden for de rammer, der følger af den foreslåede § 15. Eksempelvis vil politiet og myndigheder inden for henholdsvis Forsvarsministeriets og Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område skulle benytte den metode for lejefastsættelse, der følger af mastelejebekendtgørelsen, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren forventer at genudstede i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at § 36, stk. 1 og 2, og regler fastsat i medfør af § 36, stk. 3, desuden gælder i forhold til disse myndigheders overholdelse af § 15, stk. 2 og 3, og regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil fastslå, at de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 1 og 2, og regler fastsat i medfør af den foreslåede § 36, stk. 3, fortsat vil gælde for politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område i forhold til disse myndigheders overholdelse af de foreslåede bestemmelser i § 15, stk. 2-3, og regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4. Det vil f.eks. indebære, at Digitaliseringsstyrelsen også fører tilsyn med, at politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område overholder reglerne i den foreslåede § 15 om offentlige myndigheders udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en videreførelse af gældende ret om Digitaliseringsstyrelsens tilsyn med offentlige myndigheder, herunder politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område i telelovens § 60 a med de ændringer, der følger af den foreslåede § 36. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens tilsyn med offentlige myndigheders overholdelse af reglerne i den foreslåede § 15 også vil omfatte tilsyn med politiets, myndigheder inden for Forsvarsministeriets områdes og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs områdes overholdelse af disse regler, selvom disse myndigheder i øvrigt generelt er undtaget fra lovens og forordningen om gigabitinfrastrukturs anvendelsesområder. Det vil bl.a. indebære, at Digitaliseringsstyrelsen som led i tilsynet vil kunne træffe afgørelser over for disse myndigheder, herunder kunne fastsætte vilkår om pris m.v., og Digitaliseringsstyrelsen vil også i en tilsynssag kunne opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet fra myndighederne, jf. den foreslåede § 36.

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.,* at §§ 40, 42 og 46 gælder i forhold til Digitaliseringsstyrelsens tilsyn med disse myndigheder, jf. 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at de foreslåede bestemmelser i §§ 40, 42 og 46 gælder i forhold til Digitaliseringsstyrelsens tilsyn med disse myndigheder i henhold til den foreslåede bestemmelses 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en videreførelse af gældende ret om oplysningspligt og klageadgange, der relaterer sig til de foreslåede §§ 15 og 36.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i sager omfattet af den foreslåede § 36 vil kunne kræve alle oplysninger og alt materiale, som styrelsen skønner relevant, af politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, at Digitaliseringsstyrelsen offentliggør afgørelser omfattet af f.eks. den foreslåede § 36, som måtte vedrøre politiet, myndighe-

der inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, og at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter f.eks. den foreslåede § 36, som måtte vedrøre politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område, kan indbringes for Teleklagenævnet.

Det foreslås i *stk. 3,* at denne lov og forordningen om gigabitinfrastruktur ikke gælder for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Den foreslåede bestemmelse fastslår i overensstemmelse med teledirektivets artikel 1, stk. 3, litra c, og artikel 1, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at bestemmelserne i denne lov og i forordningen om gigabitinfrastruktur, og dermed de forpligtelser, der følger af disse regelsæt ikke gælder for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

I den foreslåede bestemmelse forstås »amerikanske styrker« som enheden bestående af styrken og det civile element samt al ejendom og officielle amerikanske oplysninger, al udstyr og alt materiel, herunder køretøjer, skibe og luftfartøjer, der benyttes af USA eller på USA's vegne. Dette er i overensstemmelse med forsvarssamarbejdsaftalens artikel 2, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er i det væsentlige udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gældende ret for master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære en udvidelse i forhold til gældende ret i masteloven, hvor det alene er master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., der er undtaget fra mastelovens adgangsregler. Med den foreslåede bestemmelse vil der være en fuldstændig undtagelse af amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. fra alle bestemmelser i dette lovforslag og i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der eksempelvis ikke vil eksistere en pligt for amerikanske styrker til at lade telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker eller som amerikanske styrker ejer eller råder over i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., fællesudnytte i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i henhold til de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9. Hermed vil amerikanske styrker f.eks. ikke være forpligtede til at imødekomme anmodninger fra en operatør om adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. med henblik på opsætning af f.eks. antennesystemer.

For telemaster og høje konstruktioner, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., vil der således gælde en generel undtagelse. Hvis der er tale om en råderet frem for en ejendomsret, vil undtagelsen f.eks. kunne vedrøre kontorbygninger, som amerikanske myndigheder i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. lejer sig ind i, eller telemaster, som ejes af en operatør, men som amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. anvender til brug for f.eks. opsætning af antennesystemer. Der vil dog skulle være tale om en længerevarende og ikke blot en korterevarende, forbigående råderet.

Særligt for telemaster, der ejes af andre end amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., vil den foreslåede § 2, stk. 2, desuden som udgangspunkt alene gælde, hvis den pågældende mast udelukkende anvendes af amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. Det forhold, at amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. lejer sig ind i en civil mast, hvor der i forvejen også er andre brugere uden relation til amerikanske styrker til stede, vil ikke generelt afskære fremtidige yderligere civile brugere fra at få adgang til en sådan delt mast i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller bestemmelser i denne lov. I stedet vil artikel 3, stk. 5, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur eventuelt kunne benyttes til at nægte adgang på baggrund af hensyn til sikkerhed og national sikkerhed i konkrete enkelttilfælde, hvis tilstedeværelsen af udstyr tilhørende amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Ame-

rikas Forenede Stater m.v. i den pågældende mast konkret tilsiger dette.

En eventuel adgang for operatører til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., vil skulle ske på grundlag af en konkret frivillig aftale herom mellem de pågældende parter.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i sig selv indebære en ret for amerikanske styrker til f.eks. ekstraordinært at opsige eller ændre eksisterende, allerede indgåede aftaler. Den foreslåede bestemmelse vil alene indebære, at forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede teleinfrastrukturlov ikke vil regulere sådanne aftaler. For sådanne aftaler vil aftalegrundlaget således fortsat gælde, herunder vedrørende mulighederne for opsigelse eller ændring deri, ligesom det vil være tilfældet med fremtidige aftaler, som amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. måtte vælge at indgå på et frivilligt grundlag om adgang til deres telemaster eller høje konstruktioner.

Med den foreslåede bestemmelse vil operatører eller de parter, der er nævnt i den foreslåede § 4, stk. 4, eller netoperatører, jf. den foreslåede § 9, ikke i medfør af forordningen om gigabitinfrastruktur eller denne lov kunne få adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker, eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. for at opsætte antennesystemer. En eventuel adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker, eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v., vil skulle ske på grundlag af en konkret aftale herom med de pågældende parter.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være til hinder for, at amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. indgår frivillige aftaler med operatører om adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. også medføre, at der ikke vil eksistere en pligt for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. til at give adgang til oplysninger om deres eksisterende fysiske infrastruktur eller adgang til at foretage undersøgelser på stedet af deres eksisterende fysiske infrastruktur i henhold til artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette vil også være tilfældet i forhold til at stille oplysninger om planlagte anlægsarbejder til rådighed i henhold til artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller til at indsende oplysninger om eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner i henhold til de foreslåede §§ 12 og 13, samt regler om oplysningsforpligtelser og indberetning af oplysninger, der måtte blive fastsat i medfør af forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov.

Den foreslåede bestemmelse skal varetage sikkerhedsmæssige og operationelle hensyn i forhold til amerikanske styrkers udøvelse af aktiviteter i henhold til aftale om forsvarssamarbejde af 21. december 2023 mellem regeringen i Danmark og regeringen i Amerikas Forenede Stater. Amerikanske styrkers aktiviteter vil bl.a. kunne omfatte behandling af klassificerede informationer og brug af klassificerede systemer og radioudstyr, som vil kunne blive kompromitteret eller forstyrret, f.eks. via direkte elektromagnetisk udstråling fra civilt radioudstyr.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. sikre, at det alene er amerikanske styrker, der kan få adgang til telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker, eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Den foreslåede bestemmelse implementerer dele af artikel 28, stk. 2, i aftale om forsvarssamarbejde af 21. december 2023 mellem regeringen i Danmark og regeringen i Amerikas Forenede Stater, hvoraf det følger, at det er tilladt for USA at benytte egne telekommunikationssystemer, og at dette indbefatter retten til at anvende de instrumenter og tjenester, som måtte være nødvendige for at sikre fuld mulighed for at benytte telekommunikationssystemer, samt retten til at benytte alle nødvendige radiospektre til dette formål. Det skal være gratis for Amerikas Forenede Stater at benytte radiospektret. Amerikanske styrker koordinerer brugen af frekvenser med den administrative repræsentant for Danmark, medmindre dette ikke er muligt på grund af presserende operationelle forhold. I så fald underretter amerikanske styrker hurtigst muligt den administrative repræsentant for Danmark eller dennes udpegede repræsentanter herom.

Med den foreslåede bestemmelse vil telemaster, høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur, som er opført til brug for amerikanske styrker, eller som amerikanske styrker ejer eller råder over, i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. blive undtaget fra denne

lovs anvendelsesområde og fra anvendelsesområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. vil blive undtaget generelt og helt fra alle reglerne i denne lov og fra alle reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur og dermed fra de krav, rettigheder og forpligtelser, der følger af de pågældende regelsæt. Dette vil være en udvidelse af undtagelsen for amerikanske styrker i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v. i forhold til retstilstanden efter gældende ret, som er begrundet i sikkerhedsmæssige og operationelle hensyn i forhold til amerikanske styrkers udøvelse af deres aktiviteter i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter bilag 1 til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Til § 3

Mastelovens § 1, stk. 4, indeholder definitioner af antennesystemer, trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde, fysisk infrastruktur og gadeinventar.

Gravelovens § 9 e indeholder en række definitioner, der implementerer definitioner i infrastrukturdirektivet. Disse begreber er ligeledes defineret i artikel 2 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der afløser infrastrukturdirektivet. Det drejer sig bl.a. om begreberne netoperatør, fysisk infrastruktur, bygningsintern fysisk infrastruktur m.v.

Det følger af forordningen om gigabitinfrastruktur, at definitionerne i teledirektivets artikel 2 finder anvendelse på forordningens område.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 og pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 3, stk. 1, nr. 1,* at i denne lov forstås ved telemaster: master til radiokommunikationsformål, herunder gittermaster, rørmaster og enhver anden mastekonstruktion, der er etableret med det primære formål at være vært for antennesystemer.

Med den foreslåede bestemmelse foreslås det, at begrebet omfatter enhver mastekonstruktion, som er etableret med det primære formål, at der skal opsættes antennesystemer, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 3, på mastekonstruktionen.

Ved »mastekonstruktion« i den foreslåede bestemmelse skal forstås en høj, lodret og smal konstruktion lavet af f.eks. metal, der er konstrueret for at muliggøre opsætning af antennesystemer i en vis højde over terræn.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at f.eks. bærerør, gadeinventar, herunder lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer, samt kunstskulpturer og lignende ikke vil være omfattet af definitionen af en telemast.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at f.eks. fritstående eller bardunerede gittermaster, teleskoprørsmaster, designmaster som f.eks. falsk skorsten med indvendige eller udvendige antenner m.v. til gengæld vil være omfattet af definitionen af en telemast i det omfang, de er etableret med det primære formål at være vært for antennesystemer.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 2,* at i denne lov forstås ved høje konstruktioner: bygninger med mere end to etager over terræn og konstruktioner, hvor bygningen eller konstruktionen har en højde på mere end 8,5 m over terræn og ikke er omfattet af artikel 3, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

En række elementer, som opfylder den foreslåede bestemmelses højdekriterier m.v., vil være omfattet af begrebet fysisk infrastruktur, som defineret i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og elementerne vil, hvis de ejes eller kontrolleres af en netoperatør eller et offentligt organ, også være omfattet af pligten til at imødekomme anmodninger om adgang i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Begrebet »høje konstruktioner« har alene til formål at definere en kategori af elementer, hvortil artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke allerede sikrer en adgang.

Derfor afskærer den foreslåede bestemmelse alle elementer, der er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede definition i nr. 2 vil anvise systematikken for, hvornår den foreslåede § 6 finder anvendelse. Det følger således heraf, at det indledningsvist undersøges, om en konstruktion er direkte omfattet af begrebet »fysisk infrastruktur« i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og i givet fald om konstruktionen er ejet eller kontrolleret af en netoperatør eller et offentligt organ og dermed omfattet af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Hvis adgang til en konstruktion ikke er direkte omfattet af forordningens artikel 3, stk. 1, fordi der ikke er tale om fysisk infrastruktur som defineret i forordningen, eller fordi den fysiske infrastruktur ikke er ejet eller kontrolleret af en netoperatør eller et offentligt organ, så vil konstruktionen kunne være omfattet af begrebet »høje konstruktioner« og af den foreslåede § 6.

Med den foreslåede definition omfatter begrebet »høje konstruktioner« enhver konstruktion, der ikke er en telemast, som ikke ejes af et offentligt organ, og som enten ikke er et element i et net, eller er et element i et net uden at være ejet af en netoperatør, når konstruktionen overholder de angivne højdekriterier i den foreslåede bestemmelse.

Ved »to etager over terræn« i den foreslåede bestemmelse forstås to etager, som i deres helhed er placeret over terræn, det vil sige, at kælderniveau ikke medregnes.

I højdekriteriet på 8,5 meter over terræn medregnes bygningens eller konstruktionens ydervægge eller tag. I højdekriteriet medregnes ikke installationer, der er monteret på bygningens eller konstruktionens ydervægge eller tag, f.eks. antennesystemer, skilte m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at f.eks. privatejede bygninger til beboelse, etageboligbyggeri, erhvervsbygninger, kontorbygninger, siloer, vindmøller, skorstene, og andre master end telemaster, herunder elmaster, lysmaster m.v., vil være omfattet af definitionen af høje konstruktioner, når bygningen eller konstruktionen overholder de angivne højdekriterier i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil have betydning for anvendelsen af den foreslåede § 6 om adgang til at opsætte antennesystemer på høje konstruktioner.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 3,* at i denne lov forstås ved antennesystemer: antenner med tilhørende radioudstyr, kabler og bærerør, der opsættes på fysisk infrastruktur, på en telemast eller på en høj konstruktion, og antenner med tilhørende radioudstyr og kabler, der opsættes på de bærerør, der er opsat på den fysiske infrastruktur, masten eller konstruktionen.

Med den foreslåede definition vil begrebet antennesystemer omfatte de netelementer, der er nødvendige for at kunne etablere en funktionsdygtig antenneposition i et elektronisk kommunikationsnet. Definitionen omfatter det samlede anlæg, herunder både de aktive elementer i form af f.eks. antenner og radioudstyr, der kan sende eller modtage eller både sende og modtage radiosignaler, herunder f.eks. eksisterende antennepositioner omfattet af det foreslåede § 12, stk. 1, og de passive elementer i form af f.eks. bærerør og øvrige elementer i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, herunder f.eks. antenneanlæg som omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Eksempler på antenner er antenner til brug for forskellige mobile teknologier, herunder 2G, 3G, 4G og 5G, samt paraboler, link, radiokæder og lignende.

Definitionen foreslås at være todelt, da den både skal kunne anvendes i den situation, hvor etablering af et antennesystem på f.eks. en bygning i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af den foreslåede § 6 forudsætter, at der forinden etableres et bærerør, men også i den situation, hvor der allerede måtte forefindes et bærerør med ledig plads, hvortil der er sikret adgang i medfør af f.eks. artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 4,* at i denne lov forstås ved VHC-net: net med meget høj kapacitet som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer, jf. stk. 2.

Definitionen vil medføre terminologisk ensartethed mellem forordningen om gigabitinfrastruktur og lovforslaget, da forordningen omtaler net med meget høj kapacitet som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 2, som VHC-net, jf. artikel 1, stk. 1, og præambelbetragtning 1 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at begrebet VHC-net vil omfatte de mest moderne net, der etableres i dag, navnlig fibernet, hvor fiberen trækkes helt til slutbrugerens adresse. Definitionen vil dog også kunne omfatte net, hvor fiberen trækkes til et fordelingspunkt, eksempelvis i kælderen hos slutbrugeren eller i en etageejendom, og den resterende strækning dækkes af andre teknologier som f.eks. RLAN, mobilnet, kabel-tv-net eller lignende. Omfattet af begrebet vil bl.a. være fibernet og 5G-mobilnet.

Det afgørende vil være, om nettet leverer båndbredde, robusthed, pakketab, latens og lignende kvalitetsparametre på et niveau, der er sammenligneligt med et fibernet. Det vil således ikke kunne udelukkes, at et net, der ikke anvender fiber i accesleddet, kan være omfattet af definitionen.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 5,* at i denne lov forstås ved gadeinventar: lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v.

De nævnte eksempler på gadeinventar udgør ikke en udtømmende liste. Der vil typisk være tale om installationer, der er placeret i, på eller ved gader, veje, torve, pladser m.v. og som har en bestemt anvendelse eller funktion.

Gadeinventar udgør en delmængde af den infrastruktur, der er omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Begrebet gadeinventar vil have betydning for anvendelsen af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 3, om adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar ejet eller kontrolleret af andre end netoperatører og offentlige organer. I denne sammenhæng vil det være relevant at regulere denne delmængde, men ikke alle typer af fysisk infrastruktur som defineret i forordningen om gigabitinfrastruktur. Sammenholdt med den foreslåede § 8, stk. 3, vil det være en forudsætning for at kunne få adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, jf. den foreslåede definition, i henhold til den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 3, at gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 6,* at i denne lov forstås ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde: lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller på grundlag af begge dele, som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs

adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobilnet- eller fastnetbaseret.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i uændret form den implementering af teledirektivets artikel 2, nr. 23, der følger af mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Bestemmelsens ordlyd svarer til direktivdefinitionens ordlyd. Modsat andre definitioner i teledirektivet, der på lovforslagets område finder direkte anvendelse som følge af artikel 2 i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil denne definitionsbestemmelse fortsat blive implementeret i loven, fordi lovforslaget også indeholder en implementering af teledirektivets artikel 57, stk. 4, i de foreslåede §§ 8 og 33, der er uafhængig af forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde menes f.eks. femtoceller, picoceller, metroceller eller mikroceller, som kan være meget små og benytter udstyr, som ikke er iøjnefaldende i lighed med, hvad der anvendes af udstyr i RLAN-routere i den private husholdning. Sådanne celler udgør en del af et elektronisk kommunikationsnet, og anvendes til at skabe trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet. Sådanne celler vil typisk være udstyret med en antennetype og teknologi, der sender eller modtager eller både sender og modtager radiosignaler med lav effekt, og som har begrænset rækkevidde. Der er således tale om radioudstyr. Den foreslåede definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde angiver ikke præcist, hvad der menes med lav effekt og lille rækkevidde eller i øvrigt de fysiske og tekniske egenskaber, som sådant udstyr skal opfylde for at være omfattet af definitionen af et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde, idet der er tale om egenskaber, der kan ændre sig over tid på baggrund af den teknologiske udvikling. I henhold til teledirektivets artikel 57, stk. 2, er Europa-Kommissionen bemyndiget til ved hjælp af gennemførelsesretsakter at angive de fysiske og tekniske karakteristika, såsom maksimumsstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der kan benyttes til udrulning af 5G-net, skal placeres med kortere afstand og i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. Netadgangsinstallationen kan benyttes til at få trådløs adgang til et elektronisk kommunikationsnet, uanset om den bagvedliggende nettopologi er mobilnet- eller fastnetbaseret.

Den trådløse netadgangsinstallation skal benytte radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse udstedt af Digitaliseringsstyrelsen eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele afhængig af, hvilke frekvenser det trådløse adgangspunkt benytter.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde benytter typisk højere frekvenser, f.eks. 3,5 GHz og 26 GHz, som er velegnede til at øge kapaciteten i nettet og hastigheden, og de opsættes typisk i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer.

Den trådløse netadgangsinstallation vil kunne anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om det underliggende net er mobilnet- eller fastnetbaseret. Det vil således ikke være et krav, at et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde for at være omfattet af definitionen giver brugere trådløs adgang til offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, f.eks. en mobiloperatørs offentligt tilgængelige net. Omfattet af definitionen vil dermed f.eks. også være en virksomheds trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som alene giver virksomhedens ansatte trådløs adgang til virksomhedens interne net. Om et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde er installeret indendørs eller udendørs eller på privat område, hvortil der ikke er offentlig adgang, eller på et offentligt tilgængeligt område vil heller ikke have betydning for, om et trådløst adgangspunkt er omfattet af definitionen.

Det foreslås i *stk. 2,* at ved anvendelsen af denne lov gælder desuden definitionerne i artikel 2 i forordningen om gigabitinfrastruktur med senere ændringer og definitionerne i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre overensstemmelse med allerede anvendte og kendte definitioner i teledirektivet og i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet netoperatør i artikel 2, nr. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Dette begreb omfatter dels operatører som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 29 og dermed bl.a. virksomheder, der ejer eller udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, herunder eksempelvis traditionelle teleselskaber og de energiselskaber, som i nogle geografiske områder i Danmark i vidt omfang etablerer net med meget høj kapacitet og øvrige elektroniske kommunikationsnet og udbyder elektroniske kommunikationstjenester. Omfattet af operatørbegrebet er desuden eksempelvis såkaldte masteselskaber, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer. Begrebet netoperatør omfatter endvidere forsyningsvirksomheder, selv om disse ikke udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og dermed eksempelvis energiselskaber, vandværker, fjernvarmeværker m.v., og foretagender, der ejer eller driver transportnet, herunder kommunerne som vejmyndighed i forhold til de kommunale veje, Vejdirektoratet som vejmyndighed i forhold til de statslige veje, Banedanmark i forhold til de danske jernbaner m.v. I forhold til vandværker bemærkes, at elementer af net, der bruges til levering af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184, ikke er fysisk infrastruktur som omhandlet i forordningen om gigabitinfrastruktur og dermed ikke omfattet af reglerne heri eller i denne lov om adgang til fysisk infrastruktur m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet offentligretlige organer i artikel 2, nr. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Eksempler på offentligretlige organer i denne forstand er universiteter, børneinstitutioner, skoler, hospitaler, offentlige forsyningsselskaber, offentligt ejede virksomheder, f.eks. inden for offentlig transport, m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet offentlige organer i artikel 2, nr. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Begrebet omfatter alle offentligretlige organer, samt derudover eksempelvis offentlige myndigheder, som udgøres af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder. Der sigtes med begrebet offentlige myndigheder til forvaltningsrettens sædvanlige myndighedsbegreb, dvs. en afgrænsning, som svarer til de myndigheder, der er omfattet af offentlighedsog forvaltningsloven. Begrebet offentlige myndigheder vil således omfatte alle forvaltningsmyndigheder, uanset om de tilhører den statslige, regionale eller kommunale forvaltning, og uanset om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd, eller særlige forvaltningsenheder, f.eks. Nationalbanken eller § 60-selskab i kommunestyrelsesloven. Begrebet offentlige myndigheder omfatter også administrative organer, selv om de betegner sig som »retter«, f.eks. Landsskatteretten.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet større renoveringsarbejder i artikel 2, nr. 9, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Dette begreb er defineret anderledes end begrebet større renoveringsarbejder som defineret i artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne, men forordningen om gigabitinfrastruktur anvender begge disse definitioner af større renoveringsarbejder.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet tilladelse i artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Dette begreb omfatter eksempelvis byggetilladelser, gravetilladelser og landzonetilladelser, som kommunerne er sagsbehandlende myndigheder for i henhold til den relevante tilladelseslovgivning. Men også eksempelvis nødvendige dispensationer fra kommunerne eller nødvendige tilladelser eller dispensationer fra statslige myndigheder vil være omfattet. Det kan eksempelvis være dispensationer fra relevant beskyttelseslovgivning, herunder miljøbeskyttelse, kystbeskyttelse, kulturarvsbeskyttelse, fredninger og bevaringsværdige bygninger.

Kommuneplaner, lokalplaner og tillæg hertil udgør den planlægningsmæssige ramme, som kommuner skal agere inden for, når de behandler sager om tilladelser til at etablere elementer af VHC-net, jf. den foreslåede definition i § 3, stk. 1, nr. 4, eller øvrige elektroniske kommunikationsnet, jf. definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 1. Kommuneplaner, lokalplaner og tillæg hertil vil derfor i udgangspunktet ikke være omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet adgangspunkt i artikel 2, nr. 11, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Dette begreb vil eksempelvis kunne omfatte et teknikskab placeret i eller uden for bygningen, hvor et foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan tilslutte den fiberklare bygningsinterne fysiske infrastruktur fra et centralt fordelingspunkt uden for slutbrugerens område til teknikskabet.

For så vidt angår definitionerne i teledirektivets artikel 2 vil bestemmelsen indebære, at definitioner i direktivet, der er relevante i forhold til anvendelsen af forordningen om gigabitinfrastruktur eller anvendelsen af denne lov, finder anvendelse i denne lov. Relevante er navnlig teledirektivets definitioner af begreberne elektronisk kommunikationsnet, net med meget høj kapacitet, offentligt elektronisk kommunikationsnet, nettermineringspunkt, tilhørende faciliteter, slutbruger, sikkerhed i net og tjenester, adgang og operatør.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at en række definitioner i de gældende definitionsbestemmelser i graveloven og masteloven ophæves med lovforslagets § 51, stk. 2, da disse nu fremgår direkte af definitionsbestemmelserne i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til § 4

Det fremgår af mastelovens § 2, at ejere af master til radiokommunikationsformål skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast og tilhørende bygninger m.v. Bestemmelsen regulerer rettighedssubjekter og pligtsubjekter i forhold til adgang til master til radiokommunikationsformål, forudsætningerne for at få adgang samt omfanget af adgang, herunder begrænsninger i adgangen.

Artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer forpligtelsen for netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, til at imødekomme rimelige anmodninger fra en operatør om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 4, stk. 1, 1. pkt.,* at artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til telemaster, der er ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, jf. dog §§ 5 og 10.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre dele af mastelovens § 2, stk. 1, hvorefter ejere af master til radiokommunikationsformål skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast. Med den foreslå-

ede bestemmelse videreføres således det udgangspunkt fra mastelovens § 2, stk. 1, hvorefter anmodningen kan vedrøre enhver telemast uanset ejerskab, idet terminologien ændres fra master til radiokommunikationsformål til telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kredsen af pligtsubjekter udvides i forhold til de pligtsubjekter, der er direkte omfattet af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, idet den foreslåede bestemmelse vil omfatte andre ejere af telemaster end netoperatører, jf. forordningens artikel 2, nr. 1, og offentlige organer, jf. forordningens artikel 2, nr. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at andre ejere af telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1, end netoperatører, jf. forordningens artikel 2, nr. 1, og offentlige organer, jf. forordningens artikel 2, nr. 3, vil være forpligtet til at imødekomme anmodninger om adgang til den pågældende mast, dog med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10. En anmodning vil således f.eks. kunne afslås, hvis der gælder sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning for adgang til den pågældende telemast, som gør det umuligt at give adgang.

Ved »anmodninger om adgang« i den foreslåede bestemmelse skal forstås anmodninger om indgåelse af nye aftaler om fælles udnyttelse af en telemast eller ændring af allerede indgåede aftaler herom, f.eks. i den situation, hvor en part, der allerede har udstyr placeret i en mast, ønsker at udskifte dette udstyr med andet udstyr, der eventuelt optager mere plads i masten eller lignende. Ændring af allerede indgåede aftaler indebærer ikke, at der eksempelvis inden aftalens udløb kan anmodes om ændrede vilkår for adgangen såsom pris. Det fremgår ikke af forordningen om gigabitinfrastruktur, at anmodninger om adgang, der er omfattet af artikel 3 i forordningen, kan angå ændring af allerede indgåede aftaler, men Digitaliseringsstyrelsen vil i eventuelle tvister i medfør af den foreslåede § 31 kunne afgøre, hvorvidt artikel 3 i en konkret sag tilsiger, at anmodninger om ændring af allerede indgåede aftaler skal imødekommes.

Operatørers adgang til opsætning af elementer af VHC-net i telemaster, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller af offentlige organer, vil være direkte omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og de procedurer og vilkår, der følger heraf.

Reglerne i artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til telemaster efter den foreslåede bestemmelse.

At artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, vil bl.a. indebære, at alene operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, vil kunne anmode om adgang til en telemast. Det vil også indebære, at det vil være en forudsætning for at få adgang til en telemast, at adgangen skal anvendes til etablering af elementer af VHC-net.

For så vidt angår andre parters adgang til telemaster og adgang med henblik på etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net, henvises der til de foreslåede § 4, stk. 2 og 4, og bemærkningerne hertil.

At artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, finder tilsvarende anvendelse, vil desuden indebære, at en anmodning om adgang vil skulle indgives skriftligt til ejeren af den telemast, som der ønskes adgang til. Kravet vil f.eks. kunne opfyldes ved fremsendelse af anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

At artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, vil desuden indebære, at ejeren som udgangspunkt vil være forpligtet til at imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til sin mast, og at adgangen vil skulle gives på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris.

At artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, vil indebære, at ejeren ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder priser, for at give adgang til en telemast og med henblik på at undgå for høje priser som minimum vil skulle inddrage en række nærmere angivne hensyn og kriterier, hvis det er relevant.

Det indebærer for det første, jf. artikel 3, stk. 4, litra a, at der ved fastsættelsen af vilkår og betingelser, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til eksisterende kontrakter og kommercielle vilkår og betingelser, der er aftalt mellem operatører, der søger adgang, og netoperatører eller offentlige organer, der giver adgang til fysisk infrastruktur.

Det indebærer for det andet, jf. artikel 3, stk. 4, litra b, at der ved fastsættelsen af vilkår og betingelser, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket de omkostninger, som denne pådrager sig for at give adgang til sin fysiske infrastruktur, idet der tages hensyn til særlige nationale forhold, forretningsmodeller og eventuelle tarifstrukturer, der er indført for at skabe en fair mulighed for omkostningsdækning. I tilfælde af elektroniske kommunikationsnet skal der også tages hensyn til eventuelle afhjælpende foranstaltninger pålagt af en national tilsynsmyndighed.

Det indebærer for det tredje, jf. artikel 3, stk. 4, litra c, at der ved fastsættelsen af vilkår og betingelser, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, som følger af at give adgang til den relevante fysiske infrastruktur.

Det indebærer for det fjerde, jf. artikel 3, stk. 4, litra d, at der ved fastsættelsen af vilkår og betingelser, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til, hvordan den ønskede adgang påvirker adgangsudbyderens forretningsplan, herunder investeringer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang.

Det indebærer for det femte, jf. artikel 3, stk. 4, litra e, at der ved fastsættelsen af vilkår og betingelser, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til en række yderligere forhold i det særlige tilfælde, hvor der er tale om adgang til operatørers fysiske infrastruktur. Der vil i disse tilfælde skulle tages hensyn til enhver relevant vejledning i henhold til artikel 3, stk. 13, i forordningen om gigabitinfrastruktur og navnlig: i) disse investeringers økonomiske rentabilitet baseret på deres risikoprofil, ii) behovet for et fair investeringsafkast og for en eventuel tidsplan for et sådant investeringsafkast, iii) adgangens eventuelle virkninger for konkurrencen i efterfølgende led og dermed for priserne og investeringsafkastet, iv) en eventuel afskrivning af netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang, v) et eventuelt forretningsmæssigt grundlag for investeringen på det tidspunkt, hvor den blev foretaget, navnlig investeringen i den fysiske infrastruktur, der anvendes til at udbyde konnektivitet, og vi) eventuelle muligheder, som den adgangssøgende tidligere har haft for at saminvestere i etableringen af den fysiske infrastruktur, navnlig i henhold til artikel 76 i direktiv (EU) 2018/1972, eller for at etablere egen infrastruktur samtidig hermed.

Det indebærer for det sjette, jf. artikel 3, stk. 4, litra f, at der ved vurderingen af operatørernes behov for et fair investeringsafkast, som afspejler de relevante markedsforhold, hvis det er relevant, vil skulle tages hensyn til deres anderledes forretningsmodeller, navnlig for foretagender, der primært udbyder tilhørende faciliteter og tilbyder fysisk adgang til mere end ét foretagende, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Vilkår og betingelser for adgang, herunder i forhold til prisfastsættelse, vil skulle aftales som led i en forhandling mellem operatøren, der anmoder om adgang, og ejeren af den pågældende telemast.

Hvad der udgør rimelige vilkår og betingelser for adgang vil skulle afgøres på baggrund af en konkret samlet vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen. Alt efter omstændighederne vil flere forhold kunne påvirke betingelserne og prisfastsættelsen for adgang.

I den konkrete vurdering af rimeligheden af vilkår i en aftale vil der eksempelvis kunne tages hensyn til de specifikke omstændigheder, der gør sig gældende for det geografiske område, hvor den pågældende mast er placeret. Der vil f.eks. kunne være stor forskel på lokale områder i forhold til de omkostninger, der er forbundet med den adgangsgivende ejers etablering af masten.

Ejere af telemaster vil ved prisfastsættelsen desuden skulle være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

At artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, vil indebære, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang til en specifik mast på baggrund af en eller flere nærmere angivne grunde.

Det indebærer for det første, jf. artikel 3, stk. 5, litra a, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang, hvis den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, ikke er teknisk egnet til at huse de elementer af VHC-net, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det indebærer for det andet, jf. artikel 3, stk. 5, litra b, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang, hvis der er mangel på ledig plads til at huse de elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i artikel 3, stk. 1. Det vil også gælde pladsmangel, der konstateres efter hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet.

Det indebærer for det tredje, jf. artikel 3, stk. 5, litra c, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang, hvis der er begrundede hensyn til sikkerhed, national sikkerhed og folkesundhed.

Det indebærer for det fjerde, jf. artikel 3, stk. 5, litra d, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang, hvis der er behørigt begrundede hensyn til nettenes integritet og sikkerhed, navnlig hvad angår kritisk national infrastruktur.

Det indebærer for det femte, jf. artikel 3, stk. 5, litra e, at ejere af telemaster vil kunne nægte adgang, hvis der er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur.

Det følger af den foreslåede § 10, stk. 2, nr. 2, at artikel 3, stk. 5, litra f, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse på anmodninger om adgang til telemaster.

At artikel 3, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, vil indebære, at ejeren af masten i tilfælde af afslag i overensstemmelse med forordningens artikel 3, stk. 5, skriftligt vil skulle give den adgangssøgende en specifik og detaljeret begrundelse for et sådant afslag senest 1 måned fra datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang. Dette krav vil dog ikke gælde for national kritisk infrastruktur som defineret i national ret. Tidsfristen for afslag vil indebære, at der skal være indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser, herunder pris, senest 1 måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang. Dette følger modsætningsvist af fristen for afslag i artikel 3, stk. 7, og af artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at adgang til telemaster og tilhørende faciliteter vil skulle gives med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 5, hvorefter ejere af telemaster i forbindelse med nyetablering af master har ret til at placere egne antennesystemer i masten, inden

anmodninger om adgang til masten behandles. Der henvises til den foreslåede § 5 og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil ydermere indebære, at adgang til telemaster og tilhørende faciliteter vil skulle gives med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10, og som vil kunne bevirke, at adgang ikke skal gives, eller at adgangen skal gives i overensstemmelse med de begrænsninger, der er angivet i den foreslåede § 10. Der henvises til den foreslåede § 10 og bemærkningerne hertil.

En forudsætning for adgangen til en telemast, herunder tilhørende faciliteter, vil være, at den anmodende part har opnået eventuelle nødvendige tilladelser i henhold til bygge- og planlovgivningen og tilladelser eller dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning. En ejer af en mast vil også være forpligtet til at imødekomme en anmodning om adgang på et tidspunkt, hvor disse tilladelser endnu ikke foreligger, og til at aftale de nærmere vilkår i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse og artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den fysiske opsætning af de netelementer, som adgangen vedrører, vil dog først kunne ske, når den anmodende part har opnået de nødvendige tilladelser hertil. Hvis tilladelserne ikke kan opnås, vil mastens ejer ikke være bundet af sin imødekommelse af anmodningen. Det bemærkes, at opsætning af antennesystemer i eksisterende telemaster ikke nødvendigvis i alle tilfælde vil forudsætte en tilladelse, idet eksempelvis undtagelsen fra kravet om byggetilladelse i bygningsreglementets § 5 vil kunne finde anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Det vil imidlertid ikke kunne udelukkes, at adgang til en telemast vil kunne ramme ejeren af masten så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb mod den pågældende. Det bemærkes dog, at der ifølge den foreslåede bestemmelses henvisning til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil skulle gives adgang på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris. Der vil dertil ifølge den foreslåede bestemmelses henvisning til artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ved fastsættelsen af fair og rimelige vilkår samt priser for adgangen bl.a. skulle tages hensyn til behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket omkostningerne ved at give adgang til sin fysiske infrastruktur, jf. forordningens artikel 3, stk. 4, litra b. Det vil bero på en konkret vurdering, om der i det enkelte tilfælde foreligger ekspropriation efter grundlovens § 73. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, henhører under domstolene.

Den, som får adgang til en telemast, vil ikke få ejerskab over nogen del af masten, men erhverver udelukkende en brugsret til denne.

Den foreslåede bestemmelse vil yderligere medføre visse begrænsninger for ejeren af masten i rådigheden over denne. Begrænsningens omfang vil variere afhængigt af bl.a. mastens udformning og dimensionering, herunder særligt højden på masten. En høj mast vil potentielt kunne have plads til flere antennesystemer end en lav mast. Adgang vil således kunne betyde, at der ikke fremadrettet er kapacitet til at placere yderligere antennesystemer på masten, hvilket vil kunne udgøre en begrænsning af ejerens fremtidige rådighed over masten, jf. dog den foreslåede § 5 med tilhørende bemærkninger. Henvisningen til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, indebærer bl.a., at ejeren af en telemast vil kunne nægte adgang til en specifik mast, hvis der er mangel på ledig plads til at huse de elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det gælder bl.a. under hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet, jf. artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Hvorvidt en adgangsudbyders fremtidige pladsbehov har været tilstrækkelig påvist, vil kunne afgøres af Digitaliseringsstyrelsen som led i bilæggelsen af tvister i medfør af den foreslåede § 31, jf. bemærkningerne hertil.

Det foreslås i § 4, stk. 1, *2. pkt.,* at dette også gælder for adgang til tilhørende faciliteter, i det omfang adgang til disse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten.

Begrebet »tilhørende faciliteter« forstås i overensstemmelse med artikel 2, nr. 10, i teledirektivet, og vil f.eks. kunne dække over teknikskabe, teknikhuse eller bygninger. Adgang hertil vil kunne være nødvendig for at placere udstyr med relation til de antennesystemer, der skal opsættes i selve masten.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ejere af telemaster omfattet af den foreslåede bestemmelse skal imødekomme anmodninger om adgang til tilhørende faciliteter i det omfang, en sådan adgang er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten. Det vil således være et krav, at en adgang til tilhørende faciliteter er en del af den pågældendes udnyttelse af masten, og sker med henblik på placering af udstyr i snæver tilknytning til de opsatte antennesystemer, herunder ved etablering af forbindelser mellem antennesystemet og operatørens øvrige net. Adgang til tilhørende faciliteter vil kun skulle gives, hvis anmodningen om adgang til tilhørende faciliteter udgør en del af anmodningen om adgang til en telemast. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke give mulighed for udelukkende at få adgang til den tilhørende facilitet.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at anmodninger om adgang til telemaster, der fremsættes af andre end operatører eller med henblik på etablering af andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net, sidestilles med anmodninger omfattet af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 1, jf. dog stk. 3 og 4 samt §§ 5 og 10.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre dele af mastelovens § 2, stk. 1, hvorefter ejere af telemaster skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast. Med den foreslåede bestemmelse videreføres således det udgangspunkt fra mastelovens § 2, stk. 1, hvorefter anmodningen kan vedrøre enhver type anvendelse. Bestemmelsen vil, sammen med den foreslåede § 4, stk. 4, også videreføre den gruppe rettighedssubjekter, der som følge af mastelovens § 2, stk. 1 og 5, kan anmode om adgangen. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 4. Bestemmelsen indebærer en mindre indskrænkning i forhold til retstilstanden efter den gældende mastelov som følge af den foreslåede § 4, stk. 3. Der henvises til denne og til bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en national udvidelse af forpligtelsen i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur inden for rammerne af artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, under hensyntagen til de mål, der er anført i artikel 1, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Konkret vil bestemmelsen give mulighed for, at operatører også kan få adgang til telemaster med henblik på at etablere andet end elementer af VHC-net, og at andre end operatører kan få adgang til telemaster med henblik på at etablere både elementer af VHC-net og andre netelementer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at anmodninger om adgang til telemaster, der fremsættes af andre end operatører eller med henblik på etablering af andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net, ligestilles med anmodninger omfattet af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4, stk. 1, dog med de begrænsninger, der følger af de foreslåede § 4, stk. 3 og 4.

Ved »anmodninger om adgang« i den foreslåede bestemmelse skal forstås indgåelse af nye aftaler om fælles udnyttelse af en telemast eller ændring af allerede indgåede aftaler herom, f.eks. i den situation, hvor en part, der allerede har udstyr placeret i en mast, ønsker at udskifte dette udstyr med andet udstyr, der eventuelt optager mere plads i masten eller lignende. Ændring af allerede indgåede aftaler indebærer ikke, at der eksempelvis inden aftalens udløb kan anmodes om ændrede vilkår for adgangen såsom pris. Det fremgår ikke af forordningen om gigabitinfrastruktur, at anmodninger om adgang, der er omfattet af forordningens artikel 3, kan angå ændring af allerede indgåede aftaler, men Digitaliseringsstyrelsen vil i eventuelle tvister i medfør af den foreslåede § 31 kunne afgøre, hvorvidt artikel 3 i en konkret sag tilsiger, at anmodninger om ændring af allerede indgåede aftaler skal imødekommes.

VHC-net, dvs. net med meget høj kapacitet, forstås i den foreslåede bestemmelse og i overensstemmelse med teledirektivets artikel 2, nr. 2, som enten et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fiberelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri. Netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med netterminerings-punktet.

Med »andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net« menes elementer af elektroniske kommunikationsnet i overensstemmelse med teledirektivets artikel 2, nr. 1, og forstås som transmissionssystemer, uanset om de bygger på en permanent infrastruktur eller centraliseret administrationskapacitet, og, hvis det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, herunder netelementer, der ikke er aktive, som gør det muligt at overføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnet, jordbaserede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder i internettet) og mobilnet, elkabelsystemer, i det omfang de anvendes til transmission af signaler, net, som anvendes til radio- og tv-spredning, samt kabel-tv-net, uanset hvilken type information der overføres.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kredsen af rettighedssubjekterne udvides i forhold til de rettighedssubjekter, der er direkte omfattet af den tilsvarende ret til adgang i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og i den foreslåede § 4, stk. 1. Rettighedssubjekterne udvides til også at ville omfatte operatører, der ønsker at etablere andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net, samt de i den foreslåede § 4, stk. 4, nævnte parter, uanset om disse ønsker at etablere elementer af VHC-net eller andre elektroniske kommunikationsnet.

Operatørers adgang til opsætning af elementer af VHC-net i telemaster, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller af offentlige organer, vil være direkte omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og de procedurer og vilkår, der følger heraf. Operatørers adgang til opsætning af elementer af VHC-net i telemaster, der ejes af andre end netoperatører og offentlige organer, vil være omfattet af den foreslåede § 4, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil, jf. den foreslåede § 4, stk. 4, f.eks. omfatte anmodninger om adgang til telemaster med henblik på etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net fra virksomheder eller private personer, der har fået tildelt en individuel tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser af Digitaliseringsstyrelsen i medfør af lov om radiofrekvenser, forudsat, at anmodningen vedrører udnyttelse af disse frekvenser, eller i medfør af lov om radiofrekvenser er undtaget fra kravet om individuel tilladelse. Det vil f.eks. kunne omfatte forsyningsselskaber på tværs af forsyningsarter med henblik på etablering af en radiomodtager til brug for fjernaflæsning af forbruget af en forsyningsart, med henblik på etablering af radio- eller tv-sendere eller en radiosender. Det vil også kunne omfatte radioamatører med henblik

på etablering af radiosendere eller -modtagere til brug for radioamatørformål. Det vil også kunne være operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, med henblik på at etablere antennesystemer til brug for elektroniske kommunikationsnet, der ikke er VHC-net, f.eks. net til maskine-til-maskine-kommunikation eller offentlige elektroniske kommunikationsnet, der ikke kan karakteriseres som et VHC-net.

Adgangen vil skulle gives i overensstemmelse med og efter de procedurer, der gælder for adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur og for adgang i henhold til den foreslåede § 4, der henviser til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det er gennemgået i bemærkningerne til det foreslåede stk. 1, 1. pkt., hvad der gælder for anmodningerne om adgang som følge af, at artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, finder anvendelse. Der henvises til denne gennemgang.

Vilkår og betingelser for adgang, herunder i forhold til prisfastsættelse, vil skulle aftales som led i en forhandling mellem operatøren, der anmoder om adgang, og ejeren af den pågældende telemast.

Hvad der udgør rimelige vilkår og betingelser for adgang vil skulle afgøres på baggrund af en konkret samlet vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen. Alt efter omstændighederne vil flere forhold kunne påvirke betingelserne og prisfastsættelsen for adgang.

I den konkrete vurdering af rimeligheden af vilkår i en aftale vil der eksempelvis kunne tages hensyn til de specifikke omstændigheder, der gør sig gældende for det geografiske område, hvor den pågældende mast er placeret. Der vil f.eks. kunne være stor forskel på lokale områder i forhold til de omkostninger, der er forbundet med den adgangsgivende ejers etablering af masten.

Ejere af telemaster vil ved prisfastsættelsen desuden skulle være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer telemaster, vil desuden skulle imødekomme alle rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, jf. henvisningen til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Offentlige myndigheder m.v. skal desuden også agere inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at adgang til telemaster vil skulle gives med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 5, hvorefter ejere af telemaster i forbindelse med nyetablering af master har ret til at placere egne antennesystemer i masten, inden anmodninger om adgang til masten behandles. Der henvises til den foreslåede § 5 og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil ydermere indebære, at adgang til telemaster skal gives med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10, og som vil kunne bevirke, at adgang ikke skal gives, eller at adgangen skal gives i overensstemmelse med de begrænsninger, der er angivet i den foreslåede § 10. Der henvises til den foreslåede § 10 og bemærkningerne hertil.

En forudsætning for adgangen til en telemast vil være, at den anmodende part har opnået eventuelle nødvendige tilladelser i henhold til bygge- og planlovgivningen og tilladelser eller dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning. En masts ejer vil også være forpligtet til at imødekomme en anmodning om adgang på et tidspunkt, hvor disse tilladelser endnu ikke foreligger, og til at aftale de nærmere vilkår i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse og artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den fysiske opsætning af de netelementer, som adgangen vedrører, vil dog først kunne ske, når den anmodende part har opnået de nødvendige tilladelser hertil. Hvis tilladelserne ikke kan opnås, vil mastens ejer ikke være bundet af sin imødekommelse af anmodningen. Det bemærkes, at opsætning af antennesystemer i eksisterende telemaster ikke nødvendigvis i alle tilfælde vil forudsætte en tilladelse, idet eksempelvis undtagelsen fra kravet om byggetilladelse i bygningsreglementets § 5 vil kunne finde anvendelse.

Adgang til telemaster i henhold til den foreslåede bestemmelse vil desuden være begrænset af de forbehold, der er nævnt i de foreslåede § 4, stk. 3 og 4. Der henvises til disse bestemmelser og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Det vil imidlertid ikke kunne udelukkes, at adgang til en telemast vil kunne ramme ejeren af masten så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb mod den pågældende. Det bemærkes dog, at der ifølge den foreslåede bestemmelses henvisning til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil skulle gives adgang på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris. Der vil dertil ifølge den foreslåede bestemmelses henvisning til artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ved fastsættelsen af fair og rimelige vilkår samt priser for adgangen bl.a. vil skulle tages hensyn til behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket omkostningerne ved at give adgang til sin fysiske infrastruktur, jf. forordningens artikel 3, stk. 4, litra b. Det vil bero på en konkret vurdering, om der i det enkelte tilfælde foreligger ekspropriation efter grundlovens § 73. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, henhører under domstolene.

Den, som får adgang til en telemast, vil ikke få ejerskab over nogen del af masten, men erhverver udelukkende en brugsret til denne.

Den foreslåede bestemmelse vil yderligere medføre visse begrænsninger for ejeren af masten i rådigheden over den-

ne. Begrænsningens omfang vil variere afhængigt af bl.a. mastens udformning og dimensionering, herunder særligt højden på masten. En høj mast vil potentielt kunne have plads til flere antennesystemer end en lav mast. Adgang kan således betyde, at der ikke fremadrettet er kapacitet til at placere yderligere antennesystemer på masten, hvilket vil kunne udgøre en begrænsning af ejerens fremtidige rådighed over masten, jf. dog den foreslåede § 5 med tilhørende bemærkninger. Henvisningen til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebærer bl.a., at ejeren af en telemast vil kunne nægte adgang til en specifik mast, hvis der er mangel på ledig plads til at huse de elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det gælder bl.a. under hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet, jf. artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Hvorvidt en adgangsudbyders fremtidige pladsbehov har været tilstrækkelig påvist, vil kunne afgøres af Digitaliseringsstyrelsen som led i bilæggelsen af tvister i medfør af den foreslåede § 31, jf. bemærkningerne hertil.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at dette også gælder for adgang til tilhørende faciliteter, i det omfang adgang til disse er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ejere af telemaster skal imødekomme anmodninger om adgang til tilhørende faciliteter, jf. nærmere om begrebet i bemærkningerne til det foreslåede stk. 1, 2. pkt., i det omfang en sådan adgang er en del af den anmodende parts udnyttelse af masten. Det vil dog være et krav, at en adgang til tilhørende faciliteter er en del af den pågældendes udnyttelse af masten, og således sker med henblik på placering af udstyr i snæver tilknytning til de opsatte antennesystemer, herunder ved etablering af forbindelser mellem antennesystemet og operatørens øvrige net. Adgang til tilhørende faciliteter vil kun skulle gives, hvis anmodningen om adgang til tilhørende faciliteter udgør en del af anmodningen om adgang til en telemast. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke give mulighed for udelukkende at få adgang til den tilhørende facilitet, f.eks. et teknikskab, teknikhus eller bygning.

Det foreslås i *stk. 3,* at ved samtidige anmodninger, der henholdsvis vedrører etablering af elementer af VHC-net i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller stk. 1 og etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net i henhold til stk. 2, har den anmodning, der vedrører etablering af elementer af VHC-net, forrang.

Ved »samtidige« i den foreslåede bestemmelse forstås ikke nødvendigvis nøjagtig samtidighed, men en situation, hvor to anmodninger, der er i konflikt med hinanden, f.eks. måtte blive modtaget inden for den samme uge, og hvor der endnu ikke er påbegyndt nærmere afklaring af vilkår m.v. med nogen af parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at i det tilfælde, at en ejer af en telemast modtager to eller flere samtidige anmodninger om adgang til sin mast, og en af disse anmodninger indgives med henblik på etablering af elementer af VHC-net og de øvrige med henblik på etablering af elementer af andre elektroniske kommunikationsnet end VHC-net, vil anmodningen om etablering af VHC-net have forrang fremfor de øvrige anmodninger.

Den foreslåede bestemmelse vil alene være relevant, hvis ikke alle modtagne anmodninger kan imødekommes, f.eks. hvis der ikke er plads i masten, eller hvis flere parter ønsker den samme specifikke position i masten, og en af parterne vil skulle nøjes med en mindre attraktiv position.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en mindre ændring af retstilstanden i forhold til mastelovens § 2, hvorefter ejere af master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget vil blive betegnet telemaster, skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast, da bestemmelsen vil indebære, at visse anmodninger vil have forrang for andre, og dermed begrænse adgangen til masten.

Bestemmelsen vil sikre, at det foreslåede stk. 2 vil være i overensstemmelse med forordningen om gigabitinfrastruktur, ved at sikre, at etablering af elementer af andre net end VHC-net ikke sker på bekostning af etableringen af VHC-net, jf. forordningens artikel 1, stk. 1 og 3.

Det foreslås i *stk. 4,* at anmodninger efter stk. 2 kan fremsættes, hvis 1) Digitaliseringsstyrelsen i medfør af lov om radiofrekvenser har udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenser til den anmodende part, og anmodningen vedrører udnyttelse af disse frekvenser, eller 2) den anmodende parts frekvensanvendelse er undtaget fra kravet i lov om radiofrekvenser om tilladelse til at anvende radiofrekvenser.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 2, stk. 5, og angiver de parter, der kan anmode om adgang til telemaster i henhold til den foreslåede § 4, stk. 2.

Anmodninger efter den foreslåede bestemmelse omfatter anmodninger om adgang til telemaster, der fremsættes af andre end operatører, eller med henblik på etablering af andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net.

Henvisningerne til lov om radiofrekvenser handler bl.a. om, at det følger af § 6, stk. 1, i lov om radiofrekvenser, at anvendelse af radiofrekvenser alene kan ske på grundlag af tilladelse fra Digitaliseringsstyrelsen, og at der i § 6, stk. 2-6, i samme lov fremgår en række undtagelser hertil, hvorefter radiofrekvenser kan anvendes uden tilladelse fra Digitaliseringsstyrelsen. Bestemmelsen sigter således på, at anmodninger efter den foreslåede § 4, stk. 2, skal kunne fremsættes af parter, der lovligt anvender radiofrekvenser.

Det foreslås i *stk. 5, 1. pkt.,* at drift og vedligeholdelse af en telemast samt af antennesystemer, der placeres i en telemast i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til stk. 1 eller 2, varetages af ejeren af masten, medmindre anden aftale indgås mellem ejeren af masten og ejeren af antennesystemet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en videreførelse af mastelovens § 2, stk. 10, for så vidt angår adgang til telemaster i medfør af de foreslåede § 4, stk. 1 og 2, og adgang til master i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, således at drift og vedligeholdelse af telemaster og de antennesystemer, der er placeret i masten, fortsat vil skulle varetages af ejeren af masten, medmindre anden aftale indgås mellem ejeren af masten og ejeren af antennesystemet.

Bestemmelsen omfatter både adgang, der gives i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og adgang, der gives i henhold til de foreslåede § 4, stk. 1 og 2. Bestemmelsen supplerer således artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår anmodninger om adgang til master ejet af netoperatører og offentlige organer. Bestemmelsen er i tråd med den minimumsharmoniserende karakter af artikel 3, stk. 1 og 4, jf. artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur mere detaljerede regler for adgangen end de minimumskrav, der følger af artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen, ved at fastsætte et udgangspunkt for ansvaret for den praktiske varetagelse af drift og vedligeholdelse og for omkostningsfordelingen.

Den foreslåede bestemmelse vedrører alene, hvilken af de involverede parter, ejeren af masten eller ejeren af antennesystemet, der som udgangspunkt har ansvaret for at foranledige nødvendige arbejder i forbindelse med drift og vedligeholdelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der mellem ejeren af masten og ejeren af antennesystemet vil kunne aftales en anden ansvarsfordeling. Uanset, hvad der aftales, vil drift og vedligeholdelse af masten samt antennesystemer, der placeres i masten, skulle varetages under overholdelse af de til enhver tid gældende sikkerhedsforskrifter for adgang til og udførelse af arbejde i eller ved masten og adgang til samt arbejde med eller ved de opsatte antennesystemer.

Det foreslås i stk. 5, *2. pkt.,* at udgifter til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten, dog afholdes af den, der får adgang til masten i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til stk. 1 eller 2, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse er ny og fastslår, at det dog er den, der får adgang til masten, der skal afholde udgifterne til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil gøre det klart, at ejeren af masten, der i henhold til den foreslåede stk. 5, 1. pkt., varetager drift og vedligeholdelse af masten samt af antennesystemer, der placeres i masten, medmindre andet aftales mellem parterne, som udgangspunkt kan kræve omkostningerne forbundet hermed dækket hos ejeren af antennesystemet. Dette aftales nærmere mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at de operatører eller andre parter omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, der får adgang til en telemast, som udgangspunkt vil skulle afholde udgifter til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten. Dette vil også gælde, selvom arbejderne foranlediges af ejeren af masten, jf. den foreslåede § 4, stk. 5, 1. pkt.

Udgifter til drift og vedligeholdelse af antennesystemerne vil f.eks. kunne omfatte udgifter til elforsyning til antennesystemerne og udgifter til reparationer samt opgraderinger af heraf.

Til § 5

Det fremgår af mastelovens § 9, at ejere af master til radiokommunikationsformål har adgang til at placere egne antennesystemer forud for andres valg af positioner med henblik på placering af antennesystemer. Ejere af master til radiokommunikationsformål har adgang til i nødvendigt omfang at reservere yderligere positioner til senere brug forud for andres valg af positioner med henblik på placering af antennesystemer.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 5, stk. 1,* at ejere af telemaster i forbindelse med nyetablering af master har ret til at placere egne antennesystemer i masten, inden anmodninger om adgang til masten efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 4 behandles.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at forhindre, at regler i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i den foreslåede § 4 forhindrer ejeren af en mast i selv at anvende masten som tiltænkt, fordi andre får adgang til masten før ejeren selv.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en fastholdelse af udgangspunktet i mastelovens § 9, stk. 1, om, at ejere af master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget vil blive betegnet telemaster, selv skal kunne benytte masterne til eget brug, inden andres behov for adgang til masten tilgodeses. Det vil dog ikke være hensigten med den foreslåede bestemmelse at muliggøre, at ejeren af en mast nødvendigvis skal være den eneste bruger af masten.

Den foreslåede bestemmelse vil alene finde anvendelse i

forbindelse med nyetablering af telemaster, hvor den nyetablerede mast endnu er uudnyttet og således ikke i drift. Retten til at placere egne antennesystemer i masten forud for behandlingen af anmodninger om adgang til samme mast vil skulle udnyttes i forbindelse med, at der for første gang opsættes antennesystemer i masten efter selve etableringstidspunktet. Det vil sige, at retten ikke vil være tidsubegrænset. Det er ikke muligt at fastsætte en specifik tidsangivelse for hvornår retten skal være udnyttet, da der er mange forhold og hensyn i en sådan etablering, der kan have indvirkning på, hvornår masten kan betragtes som færdigetableret og klar til at sætte i drift. Desuden vil der også kunne være hensyn at tage til, hvornår ejeren af masten selv kan komme til for første gang at opsætte egne antennesystemer. Der kan således gå tid, fra selve masten er færdigetableret og til, at der kan opsættes de første antennesystemer, f.eks. grundet manglende levering af materialer, kabelfremføring til masten m.v.

Bestemmelsen vil indebære, at en operatør, der netop har færdigetableret en telemast, vil have sikkerhed for at kunne bruge masten til det formål, som lå til grund for operatørens beslutning om at investere i etablering af masten.

Eventuelle reservationer af plads i eksisterende master, som allerede er udnyttet og i drift ved at der er placeret antennesystemer i masten, eller reservationer af plads i forbindelse med udbygning af en eksisterende mast vil være omfattet af de foreslåede § 5, stk. 2 og 3, som bl.a. bemyndiger Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte regler om sådanne reservationer og proceduren herfor. Spørgsmålet om, hvornår adgang til telemaster kan afvises på baggrund af pladsmangel, er reguleret i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår telemaster ejet af netoperatører eller offentlige organer, hvor adgang kan afvises med henvisning til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, jf. artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Adgang til øvrige eksisterende telemaster er reguleret i den foreslåede § 4, hvorefter artikel 3, stk. 5, også finder anvendelse i sager omfattet af den foreslåede § 4.

Den foreslåede bestemmelse forventes at have begrænset praktisk anvendelse, fordi operatører i Danmark generelt koordinerer dimensionering af master indbyrdes, inden disse bygges, så alle interesserede kan få plads i masten, ligesom landzone- og bygningsmyndigheder med den foreslåede § 28 vil kunne stille vilkår om dimensionering af masten med henblik på at sikre dette, jf. bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil dog kunne have relevans i situationer, hvor der f.eks. ikke kan opnås myndighedstilladelse til at etablere en mast med tilstrækkelig højde eller kapacitet til alle interesserede parter, eller hvis fysiske forhold umuliggør dette.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være relevant for ejere af telemaster, der ikke selv benytter masten. Det vil bl.a. omfatte såkaldte masteselskaber, ofte kaldet towercos eller tower companies, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer. Aftaler mellem sådanne masteejere og andre operatører om adgang til masten, når den er færdigetableret, vil være omfattet af den foreslåede § 5, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om, at ejere af telemaster kan reservere yderligere positioner i masten til senere brug, og om proceduren for dette.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om reservationer i egne telemaster, hvis der f.eks. ikke længere er en velfungerende frivillig praksis i telebranchen om reservationer m.m., eller der f.eks. opstår uenighed eller uklarhed i telebranchen om spørgsmålet. Det kan også være tilfældet, hvis der opstår behov for en fælles platform til offentliggørelse af reservationer, der kan opfylde den mulighed for tilstrækkeligt at påvise en adgangsudbyders fremtidige pladsbehov i henhold til artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører offentlig tilgængelighed af investeringsplaner. Dette udgør dog ikke betingelser for udnyttelsen af bemyndigelsen.

Den foreslåede bestemmelse omhandler situationer, hvor en mast allerede er etableret og sat i drift, ved at der er placeret antennesystemer i masten, men vil også kunne omhandle situationer, hvor en eksisterende mast eksempelvis skal udbygges.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om, at ejere af telemaster kan reservere yderligere positioner i masten til senere brug, og om proceduren for dette. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen f.eks. vil kunne fastsætte regler om antallet af antennesystemer, ejeren af masten kan reservere plads til, om særlige procedurer for sådanne reservationer, om eventuelle tidsmæssige begrænsninger for udnyttelsen af retten til at placere egne antennesystemer i masten m.v.

Digitaliseringsstyrelsen forventer ikke at udmønte den foreslåede bemyndigelse, medmindre der opstår et behov herfor.

Ved fastsættelsen af sådanne regler vil Digitaliseringsstyrelsen skulle tage hensyn til artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som indebærer, at det er en forudsætning for afslag på adgang til telemaster, der er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, med henvisning til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, at sådanne adgangsbehov er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at der ikke længere vil være regler om muligheden for eller proce-

duren for reservationer i masten til senere brug direkte i lovgivningen, men der vil være mulighed for at fastsætte sådanne regler efter behov.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om den indbyrdes fordeling af positioner i en telemast mellem ejere, eksisterende indehavere af brugsrettigheder og parter, der har anmodet eller ønsker at anmode om adgang til masten i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 4, herunder om reservationer af en position i masten til senere brug foretaget af andre end mastens ejer.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om fordeling eller reservationer af positioner i telemaster, hvis der f.eks. ikke længere er en velfungerende frivillig praksis i telebranchen om reservationer m.m. Det kan også være tilfældet, hvis der gentagne gange opstår tvister eller andre spørgsmål om foreneligheden af afslag på anmodninger om adgang til en telemast på baggrund af en tredjeparts reservation af plads i masten med reglerne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, i den foreslåede § 4 og i forlængelse heraf også den foreslåede § 10, der regulerer undtagelser fra artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4. Det gælder navnlig foreneligheden med afslagsgrundene i artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der også gælder i sager omfattet af den foreslåede § 4.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen f.eks. vil kunne fastsætte regler om, hvordan reservationer foretaget af andre end en masts ejer skal foretages og håndhæves, for at de er forenelige med de nævnte regler. Sådanne regler vil f.eks. også kunne vedrøre, hvornår en ejer af en telemast ikke kan indgå aftaler om sådanne reservationer, fordi det ville forhindre ejeren af masten i at opfylde sine forpligtelser i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 4. Sådanne regler vil eksempelvis kunne fastsættes for at kodificere Digitaliseringsstyrelsens afgørelsespraksis efter den foreslåede § 31, hvis der i denne afgørelsespraksis har været taget stilling til sager, hvor disse problemstillinger har været aktuelle.

Digitaliseringsstyrelsen forventer ikke at udmønte den foreslåede bemyndigelse, medmindre der opstår et behov herfor.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden i det væsentlige indebære en videreførelse af mastelovens § 9, stk. 3, idet bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler dog fremadrettet vil flyttes til Digitaliseringsstyrelsen frem for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Til § 6

Det fremgår af mastelovens § 10, at ejere af master, bygninger og konstruktioner skal imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Bestemmelsen regulerer rettighedssubjekter og pligtsubjekter i forhold til adgang til master, bygninger og konstruktioner, forudsætningerne for at få adgang samt omfanget af adgang, herunder begrænsninger i adgangen.

Ifølge artikel 3, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan medlemsstaterne under hensyntagen til en række forudsætninger fastsætte, at ejere af private erhvervsbygninger, der ikke er ejet eller kontrolleret af en netoperatør, skal imødekomme rimelige anmodninger fra en operatør om adgang til disse bygninger, herunder deres tage, med henblik på at installere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter på fair og rimelige vilkår og betingelser og til en pris, der afspejler markedsforholdene.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 6, stk. 1, 1. pkt.,* at ejere af høje konstruktioner senest 4 måneder efter modtagelsen af en skriftlig fuldstændig anmodning om adgang til opsætning af antennesystemer på konstruktionerne og etablering af tilhørende teknikskab skal imødekomme anmodningen, jf. dog § 10.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en delvis indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 10, stk. 1, og for en national retsstilling, der supplerer og går videre, end hvad der følger af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur i overensstemmelse med artikel 1, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Anvendelse af eksisterende høje konstruktioner i et område kan træde i stedet for etablering af en ny telemast. Bestemmelsen vil i overensstemmelse med formålene i den foreslåede § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, understøtte en mere effektiv udnyttelse af eksisterende høje konstruktioner og dermed bidrage til at mindske omkostningerne forbundet med etablering af VHC-net og andre elektroniske kommunikationsnet, samtidig med at bidrage til at mindske de tilknyttede samfundsmæssige og miljømæssige omkostninger, som kan være forbundet med etableringen af telemaster, f.eks. en masts æstetiske virkning, potentielle fortrængning af vegetation og anden natur og gener i forbindelse med anlægsarbejderne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ejere af høje konstruktioner vil være forpligtet til at imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på konstruktionerne og etablering af tilhørende teknikskab, dog med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10.

Ved »høje konstruktioner« i den foreslåede bestemmelse skal, jf. definitionen heraf i den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 2, forstås bygninger på mere end to etager over terræn og andre konstruktioner, hvis bygningen eller konstruktionen har en højde på mere end 8,5 m over terræn og i det omfang, disse bygninger og konstruktioner ikke er omfattet af artikel 3, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil give en videre adgang til etablering af VHC-net, jf. formålet i artikel 1, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, end hvad der følger

direkte af artikel 3 i forordningen, og vil desuden give adgang til de omfattede høje konstruktioner med henblik på opsætning af antennesystemer og etablering af tilhørende teknikskab med henblik på etablering af øvrige elektroniske kommunikationsnet og andre, rent nationale formål.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at kredsen af pligtsubjekter indskrænkes i forhold til de pligtsubjekter, der er omfattet af mastelovens § 10, stk. 1, idet eksempelvis offentlige organers bygninger og netoperatørers bygninger i det omfang, de er del af et net, i stedet vil være omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Samtidig vil den foreslåede bestemmelse som noget nyt omfatte etablering af et tilhørende teknikskab. Bestemmelsen vil dermed indebære, at adgang i medfør af bestemmelsen ikke bliver ubrugelig i praksis som følge af en manglende mulighed for etablering af et nødvendigt teknikskab.

Den foreslåede bestemmelse vil som noget nyt indebære, at en anmodning skal imødekommes senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig anmodning. Ved »en fuldstændig anmodning« forstås en anmodning, der tydeligt angiver, hvad for et antennesystem der ønskes opsat og hvor, relevante overordnede oplysninger om, hvad opsætning heraf forudsætter i praksis, og hvordan og hvor et eventuelt teknikskab ønskes placeret.

Denne tidsfrist vil vedrøre den administrative del, hvor aftale om adgang, herunder vilkårene herfor, skal være indgået. Den fysiske opsætning af de pågældende antennesystemer eller etablering af de tilhørende teknikskabe vil kunne ske senere, f.eks. hvis anmodningen vedrører adgang længere ude i fremtiden, eller hvis praktiske forhold, tilladelsesprocesser m.v. tager længere tid. Aftalen vil skulle indeholde tidspunktet for, hvornår den fysiske etablering kan ske. Dette indebærer, at tidsfristen på 4 måneder vil skulle benyttes til at afklare yderligere praktiske forhold og de nærmere vilkår, der er nødvendige for at indgå aftalen. Det vil derfor ikke være en forudsætning for, at en anmodning betragtes som fuldstændig, at den indeholder samtlige detaljer eksempelvis om alle konstruktionstekniske aspekter.

Tidsfristen indebærer alene en forpligtelse for ejeren af den høje konstruktion til at foretage egne dispositioner således, at disse ikke medvirker til en fristoverskridelse. Perioder, hvor ejeren eksempelvis efter at have foretaget egne fornødne dispositioner har afventet svar eller handling fra den, der har fremsat anmodningen, vil derfor normalt ikke skulle medregnes.

Anmodninger om adgang efter den foreslåede bestemmelse vil kunne angå indgåelse af nye aftaler om adgang til høje konstruktioner eller ændring af allerede indgåede aftaler om adgang til høje konstruktioner. Anmodninger om ændring af allerede indgåede aftaler vil f.eks. kunne omfatte den situation, hvor en part, der allerede har udstyr placeret på en høj konstruktion, ønsker at udskifte dette udstyr med andet udstyr, der eventuelt optager mere plads på konstruktionen eller lignende. Derimod vil det ikke kunne omfatte tilfælde, hvor der f.eks. inden aftalens udløb anmodes om ændrede vilkår for adgangen så som pris. Digitaliseringsstyrelsen vil i eventuelle tvister i medfør af den foreslåede § 32 kunne afgøre, hvorvidt den foreslåede § 6, stk. 1, 1. pkt., i en konkret sag tilsiger, at anmodninger om ændring af allerede indgåede aftaler skal imødekommes.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden som noget nyt medføre, at en anmodning om adgang til ejeren af den pågældende høje konstruktion, som operatøren eller parten ønsker at få adgang til, vil skulle indgives skriftligt. Kravet om skriftlighed vil kunne opfyldes ved fremsendelse af anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

Ejeren af den høje konstruktion vil som udgangspunkt være forpligtet til at imødekomme enhver skriftlig anmodning om adgang til sin høje konstruktion, medmindre begrænsningerne i det foreslåede stk. 3 eller den foreslåede § 10 bevirker, at adgang ikke skal gives. Hvor relevant vil adgangen skulle gives i overensstemmelse med de i den foreslåede § 10 angivne begrænsninger.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse være en forudsætning for at få adgang til en høj konstruktion, at adgangen skal anvendes til etablering af antennesystemer og etablering af eventuelt tilhørende teknikskab. Antennesystemer vil omfatte antenner med tilhørende radioudstyr, kabler og bærerør, der opsættes på en høj konstruktion, eller antenner med tilhørende radioudstyr og kabler, der opsættes på de bærerør, der er opsat på konstruktionen, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 3.

Antennesystemer vil også omfatte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 23. Sådanne adgangspunkter vil ikke nødvendigvis have teknisk behov for at sidde højt oppe på den bærende konstruktion, men vil ofte kunne sidde i gadeplan på en bygnings eller konstruktions facade. Opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger m.v., der ikke er omfattet af begrebet høje konstruktioner, ikke vil være omfattet af bestemmelsen. Dette vil i praksis bl.a. gøre sig gældende for mindre bygninger. En pligt til at give adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på visse bygninger m.v., der ikke er omfattet af den foreslåede § 6, vil dog kunne følge af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4, 8 eller 9, som der henvises til.

Ved »teknikskab« i den foreslåede bestemmelse forstås en lukket installation, hvori der befinder sig tekniske elementer, der vil være nødvendige for drift af de antennesystemer, der placeres udvendigt på den høje konstruktion. En sådan installation vil typisk kunne placeres inde i en bygning i et lofts- eller kælderrum eller for andre høje konstruktioner end bygninger udvendigt, f.eks. på jorden direkte ved siden af den høje konstruktions fod. En sådan installation vil

typisk ikke være pladskrævende, men der vil kunne være behov for at sikre den mod uvedkommendes adgang.

Det vil være et krav, at en adgang til at etablere et tilhørende teknikskab er en del af den anmodende parts adgang til at opsætte antennesystemer på den høje konstruktion, og således sker med sigte på placering af teknikskabet i snæver tilknytning til de opsatte antennesystemer. Den foreslåede bestemmelse vil ikke give mulighed for udelukkende at få adgang til at etablere et teknikskab uden samtidig at skulle have adgang til at opsætte antennesystemer på den høje konstruktion.

Etablering af et nyt teknikskab vil kunne være overflødig i tilfælde, hvor der allerede er et teknikskab etableret af en anden operatør, der f.eks. har etableret egne antennesystemer på den pågældende høje konstruktion. I henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil en operatør, der ejer et sådant teknikskab, skulle give adgang til, at en anden operatør kan etablere sine tekniske elementer i det pågældende teknikskab, hvis dette er muligt under hensyntagen til plads, sikkerhed m.v. En sådan operatør, der allerede lejer et rum, hvori operatørens teknikskab er placeret, vil også være forpligtet til at give adgang til etablering af et yderligere teknikskab i det samme rum, da artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur også gælder for fysisk infrastruktur, som en operatør alene kontrollerer og ikke ejer. I sådanne tilfælde tilsiger proportionalitetsprincippet, at ejeren af den pågældende konstruktion ikke vil være forpligtet til at stille yderligere arealer til rådighed i henhold til den foreslåede § 6 med henblik på etablering af den senere tilkomne operatørs teknikskab.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Det vil dog ikke kunne udelukkes, at adgang til en høj konstruktion vil kunne ramme ejeren af den høje konstruktion så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb mod den pågældende. Det vil bero på en konkret vurdering, om der i det enkelte tilfælde foreligger ekspropriation efter grundlovens § 73. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, henhører under domstolene.

Den, som får adgang til en høj konstruktion, vil ikke få ejerskab over nogen del af den høje konstruktion, men vil udelukkende erhverve en brugsret til denne.

Adgang efter den foreslåede bestemmelse vil for ejeren af den høje konstruktion medføre visse begrænsninger i rådigheden over konstruktionen. Det vil f.eks. kunne indebære, at der ikke fremadrettet vil være kapacitet til at placere yderligere antennesystemer på den høje konstruktion. Begrænsningens omfang vil dog variere afhængigt af bl.a. konstruktionens udformning og dimensionering.

Adgang efter den foreslåede bestemmelse vil eksempelvis også, for så vidt angår antennesystemer, der placeres på hustage, kunne indebære, at retningslinjer for sikkerheden i forbindelse med sådant arbejde nødvendiggør iagttagelse af visse sikkerhedsafstande i forbindelse med arbejder og anden færdsel på taget, ligesom disse sikkerhedsafstande vil kunne have betydning for, hvor tæt på antennesystemerne der eksempelvis vil kunne etableres tagterrasser og lignende konstruktioner. I forhandlingerne mellem parterne vil antennesystemernes nærmere placering dels kunne aftales således, at disse genevirkninger minimeres, og dels vil der, hvis relevant, kunne indgå kompensation for de faktiske anvendelsesbegrænsninger i den aftalte betaling for adgangen.

Adgang i henhold til den foreslåede bestemmelse vil forudsætte, at den anmodende part har opnået eventuelle nødvendige tilladelser i henhold til bygge- og planlovgivningen og tilladelser eller dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning. En ejer af en høj konstruktion vil også være forpligtet til at imødekomme en anmodning om adgang på et tidspunkt, hvor disse tilladelser endnu ikke foreligger, og til at aftale de nærmere vilkår i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse, men den fysiske opsætning af de antennesystemer og etablering af tilhørende teknikskab, som adgangen vedrører, kan først ske, når den anmodende part har opnået de nødvendige tilladelser hertil. Hvis tilladelserne ikke kan opnås, vil ejeren af den høje konstruktion ikke være bundet af sin imødekommelse af anmodningen. Opsætning af antennesystemer på eksisterende høje konstruktioner vil ikke nødvendigvis i alle tilfælde forudsætte en tilladelse, idet f.eks. undtagelsen fra kravet om byggetilladelse i bygningsreglementets § 5 vil kunne finde anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at adgang til høje konstruktioner vil skulle gives med de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10, og som kan bevirke, at adgang ikke skal gives, eller at adgangen skal gives i overensstemmelse med de i den foreslåede § 10 angivne begrænsninger. Det er ejeren af den høje konstruktion, der vil skulle vurdere, om de hensyn, der fremgår af den foreslåede § 10, vil kunne påvirke, om der gives adgang. Der henvises til den foreslåede § 10 og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at adgang skal gives på de betingelser og vilkår, herunder pris, der aftales mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at adgang til opsætning af antennesystemer på konstruktionerne og etablering af tilhørende teknikskab i henhold til det foreslåede stk. 1, 1. pkt., vil skulle ske på baggrund af en forhandling mellem parterne, og at de aftalte betingelser og vilkår, herunder pris, således vil skulle aftales på markedsvilkår.

Betingelser og vilkår, herunder priser, for adgang i medfør af den foreslåede bestemmelse vil være underlagt den generelle konkurrencelovgivning, herunder reglerne om forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler i konkurrencelovens kapitel 2 og reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Det forudsættes, at prisen aftales i overensstemmelse med

den sædvanlige praksis ved etablering af antennesystemer på privat ejendom, som er, at der aftales en årlig lejepris. Den foreslåede bestemmelse vil indebære en forudsætning om, at pligtsubjekterne i den foreslåede bestemmelse som minimum vil skulle have en betaling, der svarer til fuld erstatning. Dette vil gælde både opsætningen af antennesystemerne udvendigt på den høje konstruktion og placeringen af teknikskabet.

Tvister om betalingen for adgang vil være omfattet af proceduren i den foreslåede § 32, stk. 2-5. Der henvises til den foreslåede § 32 og de tilhørende bemærkninger. Operatører vil endvidere kunne anmode om tilladelse til at iværksætte ekspropriation efter den foreslåede § 19, som der henvises til.

Det foreslås i *stk. 2,* at anmodninger efter stk. 1 kan fremsættes af operatører og af parter, der opfylder betingelserne i § 4, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de aktører og parter, der kan anmode om adgang til høje konstruktioner med henblik på opsætning af antennesystemer på konstruktionerne og etablering af tilhørende teknikskab i henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 1.

Med henvisningen til den foreslåede § 4, stk. 4, videreføres mastelovens § 10, stk. 4, jf. mastelovens § 2, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at anmodninger efter stk. 1, vil kunne fremsættes af operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, og af parter, til hvilke Digitaliseringsstyrelsen i medfør af lov om radiofrekvenser har udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenser, forudsat at anmodningen vedrører udnyttelse af disse frekvenser, eller af parter, hvis frekvensanvendelse er undtaget fra kravet i lov om radiofrekvenser om tilladelse til at anvende radiofrekvenser.

Det foreslås i *stk. 3,* at stk. 1 ikke gælder, hvis 1) opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af radiotekniske hindringer, eller 2) opsætning af antennesystemer ikke er byggeteknisk mulig på grund af den høje konstruktions udformning, bæreevne eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 10, stk. 3, nr. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ejeren af en høj konstruktion vil kunne afvise eller afslå en anmodning fra en operatør eller en part, der opfylder betingelserne i den foreslåede § 4, stk. 4, hvis der foreligger radiotekniske hindringer for opsætning af antennesystemer på den høje konstruktion.

Radiotekniske hindringer for opsætning af antennesystemer omfatter bl.a., at placering af antennesystemet på den høje konstruktion ikke vil sikre den ønskede dækning på grund af konstruktionens geografiske placering eller den højde eller placering, det er muligt at give antennesystemet på konstruktionen, eller at opsætningen må formodes at give indbyrdes forstyrrelser mellem de på konstruktionen placerede antennesystemer eller i forhold til andre former for radiobaseret udstyr i det pågældende område eller på konstruktionen.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at ejeren af en høj konstruktion vil kunne afvise eller afslå en anmodning fra en operatør eller en part, der opfylder betingelserne i den foreslåede § 4, stk. 4, hvis opsætning af antennesystemer på den høje konstruktion ikke er byggeteknisk muligt på grund af den høje konstruktions udformning, bæreevne eller lignende.

Det vil eksempelvis være en byggeteknisk hindring, hvis den høje konstruktion er udformet på en måde, som gør, at der vil skulle foretages ændringer af selve konstruktionen for at få plads til at opsætte antennesystemer, eller hvis konstruktionens bæreevne gør, at konstruktionen vil skulle understøttes eller ændres for at kunne bære antennesystemet.

Det vil være ejeren af den høje konstruktion, der vil skulle vurdere, om der foreligger radiotekniske eller byggetekniske hindringer eller om de hensyn, der fremgår af den foreslåede § 10, vil kunne bevirke, at adgang ikke skal gives, eller at adgangen skal gives i overensstemmelse med de begrænsninger, der angivet i § 10. Der henvises til den foreslåede § 10 og de tilhørende bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.,* at gælder der sikkerhedsforskrifter for den høje konstruktion, varetages driften og vedligeholdelsen af de opsatte antennesystemer af ejeren af den høje konstruktion, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre mastelovens § 10, stk. 8, for så vidt angår adgang til høje konstruktioner i medfør af det foreslåede stk. 1.

Bestemmelsen vil indebære et udgangspunkt om, at antennesystemernes ejer selv forestår drift og vedligeholdelse heraf, men at dette udgangspunkt vil blive fraveget, hvis der gælder sikkerhedsforskrifter. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hvis den pågældende høje konstruktion er underlagt sikkerhedsforskrifter, er det ejeren af konstruktionens ansvar at varetage driften og vedligeholdelsen af de opsatte antennesystemer. Den foreslåede bestemmelse vil således alene finde anvendelse på ejere af den pågældende høje konstruktion og ikke på lejere eller øvrige rettighedshavere.

Med den foreslåede bestemmelse vil udgangspunktet være et andet end i den lignende bestemmelse i det foreslåede § 4, stk. 5, hvilket afspejler, at ejere af høje konstruktioner normalt ikke har ekspertise til at varetage drift og vedligeholdelse af antennesystemer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der mellem ejeren af den høje konstruktion og ejeren af antennesystemet vil kunne aftales en anden ansvarsfordeling for driften og vedligeholdelsen af antennesystemerne. Uanset hvad der

aftales mellem parterne, vil varetagelse af drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der placeres på den høje konstruktion, skulle ske under overholdelse af de til enhver tid gældende sikkerhedsforskrifter for adgang til og udførelse af arbejde i eller ved den høje konstruktion og adgang til og arbejde med eller ved de opsatte antennesystemer.

Det foreslås i stk. 4, *2. pkt.,* at udgifter til drift og vedligeholdelse af de opsatte antennesystemer dog afholdes af den, der får adgang i henhold til stk. 1, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse er ny og fastslår, at det er den, der får adgang til konstruktionen, der skal afholde udgifterne til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret på konstruktionen, medmindre anden aftale indgås mellem parterne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det vil være de operatører eller andre parter omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, jf. den foreslåede § 6, stk. 2, der får adgang til en høj konstruktion, der som udgangspunkt vil skulle afholde udgifterne til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret på konstruktionen, også selvom arbejderne foranlediges af ejeren af konstruktionen som beskrevet i den foreslåede § 6, stk. 4, 1. pkt.

Udgifter til drift og vedligeholdelse af antennesystemerne vil f.eks. kunne omfatte udgifter til elforsyning til antennesystemerne samt udgifter til reparationer og opgraderinger af antennesystemerne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der ikke nødvendigvis er et krav om, at ejeren af en høj konstruktion enkeltvist skal afregne hver enkelt vedligeholdelses- eller driftsopgave, der vedrører en anden aktør eller operatørs antenner på konstruktionen. Den foreslåede bestemmelse vil dog gøre det klart, at ejeren som udgangspunkt vil kunne kræve omkostningerne hertil dækket hos antennens ejer. Dette aftales nærmere mellem parterne.

Til § 7

Det fremgår af mastelovens § 1, stk. 6, at med ejere af master, bygninger og andre høje konstruktioner sidestilles lejere og indehavere af brugsrettigheder, hvis det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud. Dette gælder dog ikke reglerne i mastelovens § 2, stk. 8, § 2, stk. 10, § 8, stk. 4, og § 10, stk. 8. Ejere af master, bygninger og andre høje konstruktioner har pligt til at underrette lejere og indehavere af brugsrettigheder, som sidestilles med ejere af master, bygninger og andre høje konstruktioner, om anmodninger og påbud om fælles udnyttelse og om anmodninger og påbud om opsætning af antennesystemer. Tilsvarende gælder for landzone- og bygningsmyndigheden ved behandling af sager om fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer efter masteloven.

Det foreslås i *§ 7, stk. 1,* at ved opsætning af antennesystemer i medfør af bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4 og 6 sidestilles lejere af og andre indehavere af brugsrettigheder til fysisk infrastruktur, telemaster og høje konstruktioner med netoperatører, offentlige organer, ejere af telemaster og ejere af høje konstruktioner, hvis en midlertidig adgang til det lejede eller det, som der er en brugsrettighed til, er en forudsætning for adgangen, eller det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud. Dette gælder dog ikke § 4, stk. 5, og § 6, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at lejere og andre indehavere af brugsrettigheder til fysisk infrastruktur, telemaster og høje konstruktioner vil have en tilsvarende pligt som netoperatører, offentlige organer, ejere af telemaster og ejere af høje konstruktioner til at imødekomme anmodninger om opsætning af antennesystemer på den fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, som de lejer eller bruger.

Ved »lejere« og »andre indehavere af brugsrettigheder« i den foreslåede bestemmelse forstås parter, der lejer eller har brugsrettighed over et element af fysisk infrastruktur, en telemast eller en høj konstruktion, som er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller en af de foreslåede §§ 4 og 6.

Det vil være en forudsætning for, at en lejer eller indehaver af en brugsrettighed sidestilles, at den pågældende anmodning om adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, de foreslåede § 4, stk. 1 eller 2, eller den foreslåede § 6 vedrører adgang til den samme fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, som den pågældende part lejer eller har brugsrettigheder over. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke finde anvendelse for lejere eller indehavere af brugsrettigheder af fysisk infrastruktur, master eller konstruktioner, hvis ejer ikke har en pligt til at imødekomme den pågældende anmodning. Lejere eller indehavere af brugsrettigheder i tilstødende bygninger m.v. vil således ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse om at sidestille lejere eller indehavere af brugsrettigheder med ejere vil kun finde anvendelse for så vidt angår bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt de foreslåede §§ 4 og 6, og vil kun finde anvendelse for opsætning af antennesystemer. Det vil indebære, at den foreslåede bestemmelse navnlig ikke vil finde anvendelse i situationer omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der f.eks. omhandler adgang til etablering af kabler i føringsrør eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse vil således videreføre retstilstanden i mastelovens § 1, stk. 6, 1. og 2. pkt., der ligeledes alene gælder for opsætning af antennesystemer. Netoperatører og offentlige organer, der lejer eller benytter fysisk infrastruktur, vil dog være omfattet af artikel 3 i forordningen om infrastruktur, der også omfatter netoperatører og offentlige organer, der alene kontrollerer fysisk infrastruktur frem for

at eje den, men øvrige lejere og indehavere af brugsrettigheder vil alene være forpligtet til at medvirke til opsætning af antennesystemer.

Den foreslåede bestemmelse om at sidestille lejere eller indehavere af brugsrettigheder med ejere vil desuden kun omfatte de tilfælde, hvor midlertidig adgang til det lejede er en forudsætning for adgangen i henhold til bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt de foreslåede §§ 4 og 6, eller det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud.

Ved »midlertidig adgang til det lejede« i den foreslåede bestemmelse forstås eksempelvis, at lejere i en ejendom må tåle, at der som følge af bygningsejerens forpligtelser i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i den foreslåede § 6 til at give adgang til opsætning af antennesystemer på bygningens tag færdes teknikere i ejendommen i forbindelse med opsætning af antennen samt i forbindelse med løbende vedligehold. Dette vil omfatte færdsel på udendørsarealer omfattet af lejemålet, i trappeopgange, eller adgang til bygningens tag ved brug af lifte eller stiger. Det vil dog også, i de tilfælde hvor den nødvendige adgang ikke kan foregå på anden vis, kunne omfatte gennemgang i dele af det lejede, der anvendes til virksomhedsformål eller til beboelse. Det vil eksempelvis kunne indebære, at det må tåles, at der i en periode på et antal måneder forekommer færdsel af håndværkere i bygningen og eventuelt opsættes stillads eller lift uden for bygningen.

Situationer, hvor det lejede eller den pågældende brugsret ikke umiddelbart udnyttes fuldt ud i den foreslåede bestemmelse, vil f.eks. være situationer, hvor et element af fysisk infrastruktur, en telemast eller en høj konstruktion vil være udlejet til en lejer i sin helhed, men hvor der er ledig plads til at etablere netelementer, som lejer ikke udnytter.

Den foreslåede bestemmelse vil være møntet på midlertidig gennemgang eller adgang til at installere elementer af VHC-net og elektroniske kommunikationsnet i øvrigt i dele af det lejede, som ikke benyttes af lejer. Den foreslåede bestemmelse vil dermed ikke give mulighed for, at operatører og de parter, der er nævnt i den foreslåede § 4, stk. 4, vil have krav på at etablere elementer af deres net inde i f.eks. lejligheders beboelsesarealer, da disse må anses for fuldt udnyttet ved at være tiltænkt beboelse, hvilket ikke vil harmonere med installationen i lejligheden af netelementer med tilknytning til et antennesystem på bygningens tag. Modsat vil uudnyttede lofts- og kælderarealer være omfattet af bestemmelsen.

Lejere og indehavere af brugsrettigheder vil på lige fod med ejere kunne nægte adgang til de dele af ejendommen, som de lejer eller råder over, hvis der er mulighed herfor i medfør af artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede § 6, stk. 3, eller § 10. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 4 samt til de foreslåede §§ 6 og 10.

Dette vil i fraværet af alternative løsninger kunne medføre, at ejeren af den fysiske infrastruktur, masten eller konstruktionen kan nægte at imødekomme anmodningen med henvisning til de grunde, der anføres af lejeren. Afslag på adgang med henvisning til oplysninger, der er modtaget fra lejer, vil dog i sager omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 4 skulle gives inden for 1 måned fra modtagelse af anmodningen, jf. artikel 3, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur. I sager omfattet af den foreslåede § 6 vil afslag skulle gives inden for 4 måneder, da anmodninger skal imødekommes inden for fire måneder, jf. den foreslåede § 6, stk. 1. Digitaliseringsstyrelsen vil kunne behandle klager over sådanne afslag, jf. de foreslåede §§ 31 og 32.

Den foreslåede bestemmelse om at sidestille lejere eller indehavere af brugsrettigheder med ejere vil ikke gælde for så vidt angår reglerne i de foreslåede § 4, stk. 5 og § 6, stk. 4. Dette vil indebære, at lejere og indehavere af brugsrettigheder ikke ligesom ejere vil skulle varetage drift og vedligeholdelse af det placerede udstyr i tilfælde, der er nævnt i disse bestemmelser.

Med bestemmelsen vil det blive sikret, at adgang til opsætning af antennesystemer i medfør af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4 og 6 ikke begrænses i videre omfang, end hvad der følger af undtagelserne og de gældende afslagsgrunde til disse bestemmelser som følge af, at en lejer, der råder over dele af det, som der anmodes om adgang til, ikke ønsker at medvirke til, at adgangen kan ske.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at adgang fortsat kan gives i situationer, hvor f.eks. ejeren af en bygning råder over det areal på et tag, hvor en antenne skal etableres i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, mens en lejer råder over de indvendige arealer, hvor teknikere vil skulle færdes i forbindelse med installationen af antennen. Som følge af bestemmelsen vil begge parter skulle give den adgang, der ligger inden for deres respektive råderet over ejendommen.

Den foreslåede bestemmelse vil således også medføre, at adgang kan opnås i situationer, hvor f.eks. ejeren af en bygning råder over det areal på et tag, hvor en antenne skal etableres i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, mens en lejer råder over uudnyttet lofts- eller kælderareal, hvor der vil kunne etableres det tilhørende teknikskab til antennen. Som følge af bestemmelsen vil begge parter skulle give den adgang, der ligger inden for deres respektive råderet over ejendommen.

Vilkår og pris for begge typer adgang vil skulle fastsættes i overensstemmelse med artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår adgang omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 4, og i overensstemmelse med det foreslåede § 6, stk. 1, 2. pkt., for så vidt angår adgang omfattet af den foreslåede § 6. Fordeling af eventuel betaling mellem udlejer og lejer vil skulle ske således, at de hver især modtager

betaling for den adgang, der ligger inden for deres respektive råderet. Alternativt vil en udlejer eksempelvis kunne aftale med sin lejer, at adgangen indebærer et forholdsmæssigt nedslag i husleje, mens udlejer modtager den fulde betaling fra den, der anmoder om adgang.

Det foreslås i *stk. 2,* at netoperatører, offentlige organer, ejere af telemaster og ejere af høje konstruktioner har pligt til at underrette berørte lejere og andre indehavere af brugsrettigheder, som er omfattet af stk. 1 eller artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, om anmodninger om adgang efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, § 4, stk. 1 og 2, og § 6 samt om afgørelser efter §§ 31 og 32, hvis anmodningen eller afgørelsen kræver den pågældende parts medvirken.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige mastelovens § 1, stk. 6, 3. pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ejerne af fysisk infrastruktur, telemaster og høje konstruktioner forpligtes til at give besked til parter, der lejer eller råder over plads i disse elementer, når en anmodning eller afgørelse i henhold til de nævnte bestemmelser nødvendiggør, at disse parter medvirker til at give adgang i henhold til den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte flere situationer end den foreslåede bestemmelse i stk. 1. Bestemmelsen vil både omfatte situationer, hvor lejere og indehavere af brugsrettigheder er omfattet af det foreslåede stk. 1. Bestemmelsen vil også omfatte situationer, hvor dette ikke er tilfældet, men hvor lejerne og indehaverne af brugsrettigheder alligevel har pligt til at give adgang i medfør af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvorefter også netoperatører og offentlige organer, der kontrollerer, men ikke ejer, fysisk infrastruktur, skal give adgang hertil på lige fod med netoperatører og offentlige organer, der ejer den fysiske infrastruktur. I de sidstnævnte situationer vil den foreslåede bestemmelse være en selvstændig supplerende bestemmelse til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der er uafhængig af det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre klarhed om proceduren for koordinering mellem ejeren og andre eksisterende brugere af fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner i forbindelse med, at ejeren modtager anmodninger om adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4 eller 6.

En anmodning om adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller andre høje konstruktioner vil efter den foreslåede bestemmelse skulle behandles af ejeren af den fysiske infrastruktur eller høje konstruktion. Hvis en lejers medvirken er nødvendig for, at ejeren kan opfylde sine forpligtelser til at give adgang i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af de foreslåede §§ 4 og 6, vil ejeren skulle meddele lejeren, at lejeren skal give adgang til det lejede i forbindelse med denne adgang. Ejeren vil fortsat skulle overholde gældende regler i f.eks. lejeloven, erhvervslejeloven m.v. om varsling, men den foreslåede § 7, stk. 1, vil indebære, at lejeren som udgangspunkt vil være omfattet af de samme pligter som ejeren til at medvirke til, at de påtænkte netelementer kan etableres på den fysiske infrastruktur eller høje konstruktion. Lejer vil derfor som udgangspunkt ikke kunne nægte udlejer adgang til det lejede, såfremt betingelserne for adgang og arbejde i lejemålet er overholdt. Lejere og indehavere af brugsrettigheder vil på lige fod med ejere kunne nægte adgang til de dele af ejendommen, som de lejer eller råder over, hvis der er lovlige grunde hertil i artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i den foreslåede § 10. Der henvises til bemærkningerne til de foreslåede §§ 4, 6 og 10 med tilhørende bemærkninger.

Dette vil i fraværet af alternative løsninger kunne medføre, at ejeren af den fysiske infrastruktur, masten eller konstruktionen vil kunne nægte at imødekomme anmodningen med henvisning til de grunde, der er anført af lejeren. Afslag på adgang med henvisning til oplysninger modtaget fra lejer vil dog i sager omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 4 skulle gives inden for 1 måned fra modtagelse af anmodningen, jf. artikel 3, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette vil indebære, at ejer vil skulle indhente relevante oplysninger om eventuelle afslagsgrunde, som kun lejer måtte være bekendt med, inden for 1 måned, og besvare anmodningen om adgang inden for denne frist. Den egentlige adgang til det lejede vil fortsat kunne afvente varslingsfrister i relevant lejelovgivning. Tilsvarende vil gøre sig gældende i forhold til den frist på fire måneder, der følger af den foreslåede § 6, stk. 1.

Til § 8

Det fremgår af mastelovens § 14 a, at offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Denne forpligtelse gælder også for andre, der kontrollerer gadeinventar. Bestemmelsen regulerer rettighedssubjekter og pligtsubjekter i forhold til adgang til master til radiokommunikationsformål, forudsætningerne for at få adgang samt omfanget af adgang, herunder begrænsninger i adgangen.

Artikel 3, stk. 1, 4 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer forpligtelsen for netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, til at imødekomme rimelige anmodninger fra en operatør om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal desuden imødekomme alle sådanne rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 8, stk. 1,* at artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, jf. dog § 10, på anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, når der er tale om 1) fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af offentlige myndigheder, 2) fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af netoperatører eller offentligretlige organer i det omfang, der ikke er adgang til den pågældende fysiske infrastruktur med henblik på etablering af de nævnte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller 3) gadeinventar ejet eller kontrolleret af andre end netoperatører og offentlige organer.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, bortset fra stk. 1, nr. 2 og 3, implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 4, der indebærer, at medlemsstaterne skal sikre, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. Pligten til at implementere teledirektivets artikel 57, stk. 4, indebærer, at der med den foreslåede § 8 vil gælde andre regler for etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i de af bestemmelsen omfattede situationer end de i øvrigt lignende regler i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i de nationale supplerende regler hertil i de foreslåede §§ 4, 6 og 9, der skal videreføre adgang til telemaster, høje konstruktioner og fysisk infrastruktur i samme omfang som efter den gældende mastelov og gravelov. Der vil således med loven være forskel på, hvilke regler der regulerer adgang til fysisk infrastruktur i forskellige situationer, jf. også pkt. 3.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der vil således være særlige regler for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i den foreslåede § 8, som de foreslåede §§ 4, 6 og 9 samt artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur viger for. Det gælder opsætning af trådløse adgangspunkter på fysisk infrastruktur ejet af offentlige organer, samt opsætning af trådløse adgangspunkter, der ikke er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet af netoperatører. Opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil i disse tilfælde være reguleret i den foreslåede § 8, der for en række af de nævnte tilfælde implementerer artikel 57, stk. 4, i teledirektivet. Operatørers opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet af netoperatører, vil være reguleret direkte i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. I tilfælde, der hverken er dækket af den foreslåede § 8 eller artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil der kunne være situationer, hvor adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er omfattet af de foreslåede §§ 4, 6 eller 9.

Adgang efter den foreslåede bestemmelse vil omfatte etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 23. Det vil dermed ikke være en forudsætning for adgang efter bestemmelsen, at det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde skal være en del af et VHC-net. Det vil samtidig indebære, at en operatør ikke med den foreslåede bestemmelse vil kunne opsætte andre antennesystemer eller andet udstyr, der ikke kan indeholdes i definitionen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Opsætning af øvrige antennesystemer vil ofte være omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede § 4 og § 6. Den foreslåede bestemmelse vil ikke være til hinder for, at der vil kunne opsættes andre antennesystemer eller andet udstyr på baggrund af en almindelig frivillig aftale.

Den foreslåede bestemmelse vil vedrøre adgang til fysisk infrastruktur med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og ikke alene adgang til opsætning af selve adgangspunktet. Adgang i medfør af den foreslåede bestemmelse vil, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 4, således også kunne vedrøre adgang i tilfælde, hvor den pågældende fysiske infrastruktur eller gadeinventar ikke er nødvendig for opsætningen af selve det trådløse adgangspunkt, men alene for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet. Der vil f.eks. kunne være tale om at føre kabling fra det trådløse adgangspunkt gennem eller på en bygning hen til et sted, hvor det kan forbindes til transportnettet, der er den del af et elektronisk kommunikationsnet, som ikke udgør den adgangsgivende eller terminerende del af nettet hos slutbrugeren. Transportnettet vil typisk være den del af nettet, der transporterer signaler fra en hovedcentral og frem til den adgangsgivende eller terminerende del af nettet, herunder de dele af nettet, der går fra en hovedcentral og ud til lokale centraler.

Ved »fysisk infrastruktur« i den foreslåede bestemmelse forstås, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, et element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg og pæle samt bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer, og hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer.

Den foreslåede bestemmelse vil med henvisningen til, at artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder

tilsvarende anvendelse, indebære, at det vil være operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, der vil kunne anmode om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det vil videre indebære, at en anmodning om adgang vil skulle indgives skriftligt og angive de elementer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, herunder en specifik tidsramme. Kravet vil kunne opfyldes ved fremsendelse af anmodningen digitalt f.eks. via e-mail eller et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger. Det vil desuden indebære, at adgang vil skulle gives på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris. Til trods for henvisningen til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil den foreslåede bestemmelse dog også, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 23, omfatte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ikke er et element af et VHC-net.

I anmodningen om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil det bl.a. skulle angives, hvilken fysisk infrastruktur eller hvilket gadeinventar der anmodes om adgang til.

Den foreslåede bestemmelse vil med henvisningen til, at artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse, indebære, at ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder priser, for at give adgang og med henblik på at undgå for høje priser vil den, der skal imødekomme anmodninger efter bestemmelsen, hvis det er relevant, som minimum skulle tage hensyn til de forhold, der er angivet i artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. gennemgangen heraf i bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt.

Vilkår og betingelser for adgang, herunder pris, vil skulle aftales som led i en forhandling mellem operatøren, der anmoder om adgang og ejeren af den pågældende fysiske infrastruktur eller det pågældende gadeinventar.

Ejere af fysisk infrastruktur eller gadeinventar omfattet af bestemmelsen vil ved prisfastsættelsen skulle være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Hvad der vil kunne anses for at være rimelige vilkår og betingelser for adgang, vil skulle afgøres på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen. Alt efter omstændighederne vil flere forhold kunne påvirke betingelserne og prisfastsættelsen for adgang.

Vilkårene i en aftale vil skulle ses i sammenhæng med hinanden. Om en aftale samlet set er givet på rimelige vilkår, vil derfor afhænge af en samlet vurdering.

I den konkrete vurdering af rimeligheden af vilkår i en aftale vil der eksempelvis kunne tages hensyn til de specifikke omstændigheder, der gør sig gældende for det geografiske område, hvor den pågældende fysiske infrastruktur eller det pågældende gadeinventar er placeret. Der vil f.eks. kunne være stor forskel på lokale områder i forhold til de omkostninger, der er forbundet med den adgangsgivende ejers etablering af den fysiske infrastruktur eller gadeinventar.

Den operatør, som får adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, vil ikke få ejerskab over nogen del af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, men erhverver udelukkende en brugsret hertil. I forbindelse med adgang efter bestemmelsen vil den adgangssøgende operatør ikke kunne kræve, at der på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal foretages ændringer eller tilpasninger, for at der kan blive plads til det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde.

Adgangen til at placere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og på gadeinventar vil kunne indebære, at den, der skal give adgang i medfør af bestemmelsen, vil blive begrænset i sin anvendelse af den fysiske infrastruktur eller gadeinventar. Begrænsningens omfang vil variere afhængigt af, hvilken type fysisk infrastruktur eller gadeinventar der anmodes om adgang til og af størrelsen på den eller de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der skal opsættes.

Hvis den offentlige myndighed ikke kan afslå en anmodning, vil myndigheden blive påført en begrænsning i sin egen mulighed for at udnytte eventuel ledig kapacitet på infrastrukturen eller gadeinventaret. I den forbindelse spiller det en væsentlig rolle, hvilke andre formål den offentlige myndighed ville kunne benytte infrastrukturen eller gadeinventaret til, hvis de trådløse adgangspunkter ikke blev sat op på infrastrukturen eller gadeinventaret. I forhold til gadeinventar vil den primære funktion af den type infrastruktur allerede være opfyldt på det tidspunkt, hvor en operatør anmoder om adgang. Det vil kunne være belysning i en lygtepæl eller trafiksignalering i et trafiksignal. Det kan dog ikke udelukkes, at gadeinventar vil kunne være relevant til opsætning af andet udstyr f.eks. overvågningsudstyr m.v., der har en begrænset størrelse. Der kan derfor for denne type infrastruktur være begrænsede alternative anvendelsesmuligheder. Når det handler om bygninger og anden fysisk infrastruktur, kan det ikke udelukkes, at der potentielt vil kunne være alternative anvendelsesmuligheder, herunder udlejning til andre erhvervsformål, men i disse tilfælde vil den eller de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ønskes sat op på bygningen eller den fysiske infrastruktur, kun optage en meget begrænset del af bygningen eller infrastrukturen.

Det vil være en forudsætning for adgangen, at eventuelt nødvendige tilladelser til udrulningen af de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan opnås. Der kan derfor være bestemmelser i f.eks. byggeloven, bygningsreglementet, planloven, naturbeskyttelsesloven, bygningsfredningsloven, museumsloven m.v., som tilsiger, at der skal gives en forudgående tilladelse til, at der må opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, medfører, at artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur, der er ejet eller kontrolleret af offentlige myndigheder, med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 4, som bl.a. omfatter adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Bestemmelsen viderefører i det væsentlige mastelovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt.

Med »offentlige myndigheder« i den foreslåede bestemmelse forstås den delmængde af de offentlige organer, der er omfattet af artikel 2, nr. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som udgøres af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder. Der sigtes med begrebet til forvaltningsrettens sædvanlige myndighedsbegreb, dvs. en afgrænsning, som svarer til de myndigheder, der er omfattet af offentligheds- og forvaltningsloven. Begrebet vil således omfatte alle forvaltningsmyndigheder, uanset om de tilhører den statslige, regionale eller kommunale forvaltning, og uanset om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd, eller særlige forvaltningsenheder, f.eks. Nationalbanken eller § 60-selskab i kommunestyrelsesloven. Begrebet omfatter også administrative organer, selv om de betegner sig som »retter«, f.eks. Landsskatteretten.

En offentlig myndighed kontrollerer fysisk infrastruktur, når myndigheden ejer eller på anden måde råder over sådan fysisk infrastruktur f.eks. ved at have bestemmende indflydelse på infrastrukturens ejer, ved selv at leje infrastrukturen eller ved at kunne indgå aftaler om lån, leje eller leasing af infrastrukturen.

Den foreslåede bestemmelse vil med henvisningen til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebære, at offentlige myndigheder ud over det, der er beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede § 8, stk. 1, vil skulle imødekomme alle rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære en udvidelse i forhold til mastelovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt., da det ikke længere vil være en forudsætning, at de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, eller af regler fastsat i medfør af mastelovens § 1, stk. 5, som ikke videreføres med lovforslaget.

Offentlige myndigheder vil ud over artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur og de herover nævnte konkurrenceregler også skulle agere inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, viderefører dele af mastelovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt., da netoperatører er en delmængde af de andre ejere af fysisk infrastruktur, der er reguleret i denne bestemmelse.

Bestemmelsen i den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2, vil indebære, at der gælder ensartede regler, idet bestemmelsen indebærer en udvidelse af de specifikke regler for etablering af trådløse adgangspunkter i den foreslåede § 8, der implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 4, til også at gælde for adgang til fysisk infrastruktur ejet af netoperatører og offentligretlige organer, når et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde ikke er en del af et VHC-net, hvilket er en situation, der hverken er omfattet af teledirektivet eller af forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur, der er ejet eller kontrolleret af netoperatører og offentlige organer, med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, i det omfang der ikke er adgang til den pågældende fysiske infrastruktur i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med »netoperatører« i den foreslåede bestemmelse forstås netoperatører som defineret i artikel 2, nr. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Netoperatører omfatter for det første operatører, som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 29, jf. artikel 2, nr. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, dvs. virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde et offentligt elektronisk kommunikationsnet eller en tilhørende facilitet.

Omfattet af begrebet operatør er bl.a. teleselskaber og energiselskaber m.v. i det omfang, de udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter. I forhold til energiselskaber bemærkes, at Danmark er i en særegen situation i forhold til de øvrige EU-lande og EØS-lande, idet energiselskaber i nogle geografiske områder i Danmark i vidt omfang udbyder net med meget høj kapacitet og øvrige offentlige elektroniske kommunikationsnet. Omfattet er desuden virksomheder, der udelukkende udbyder tilhørende faciliteter eller fysisk infrastruktur uden at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet. Det kan f.eks. være såkaldte masteselskaber, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer.

Netoperatører omfatter for det andet foretagender, der stiller fysisk infrastruktur til rådighed med henblik på at levere en tjeneste, der vedrører produktion, transport eller distribution af gas, elektricitet, herunder offentlig belysning, varme, vand, herunder bortskaffelse eller rensning af spildevand, og dræningssystemer, jf. artikel 2, nr. 1, litra b, nr. i, i forord-

ningen om gigabitinfrastruktur. Omfattet heraf er bl.a. energiselskaber, vandværker, fjernvarmeværker m.v. I forhold til vandværker bemærkes, at elementer af net, der bruges til levering af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184, ikke er fysisk infrastruktur som omhandlet i forordningen om gigabitinfrastruktur og dermed ikke omfattet af reglerne heri eller i denne lov om adgang til fysisk infrastruktur m.v.

Netoperatører omfatter for det tredje foretagender, der stiller fysisk infrastruktur til rådighed med henblik på at levere transporttjenester, herunder jernbaner, veje, herunder veje i bymæssige områder, tunneler, havne og lufthavne, jf. artikel 2, nr. 1, litra b, nr. ii, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Omfattet heraf er bl.a. kommunerne som vejmyndighed i forhold til de kommunale veje, Vejdirektoratet som vejmyndighed i forhold til de statslige veje, Banedanmark i forhold til de danske jernbaner m.v.

Ved »offentligretlige organer« i den foreslåede bestemmelse forstås offentligretlige organer som defineret i artikel 2, nr. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Offentligretlige organer omfatter således et organ, der er oprettet med det specifikke formål at imødekomme almenhedens behov, og ikke har en industriel eller kommerciel karakter, det har status som juridisk person, og det finansieres helt eller for størstedelens vedkommende af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer eller er underlagt disse myndigheders eller organers ledelsesmæssige kontrol, eller har en administrativ, ledelsesmæssig eller tilsynsmæssig bestyrelse, hvor mere end halvdelen af medlemmerne er udpeget af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ikke er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af netoperatører eller af offentlige organer, herunder offentligretlige organer, ikke vil være omfattet af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ikke er en del af VHC-net, på fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af netoperatører eller den delmængde af offentlige organer, der udgøres af offentligretlige organer, vil derudover ikke være omfattet af teledirektivets artikel 57, stk. 4, da denne direktivbestemmelse alene gælder for fysisk infrastruktur ejet eller kontrolleret af offentlige myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse vil med henvisningen til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebære, at offentligretlige organer ud over det, der er beskrevet nærmere i bemærkningerne til den foreslåede § 8, stk. 1, vil skulle imødekomme alle sådanne rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære en udvidelse i forhold til mastelovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt., da også anden fysisk infrastruktur end gadeinventar er omfattet. Den foreslåede udvidelse vil dog hovedsageligt vedrøre fysisk infrastruktur, hvortil der også i gældende ret er adgang i medfør af gravelovens § 9 f og mastelovens §§ 2 og 10. Den foreslåede bestemmelse vil derfor ikke i væsentligt omfang indføre nye adgangsforpligtelser, men i stedet indebære mere ensartede regler for etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, medfører, at artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang til gadeinventar ejet eller kontrolleret af andre end netoperatører og offentlige organer, med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige den delmængde af mastelovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt., der ikke er dækket af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2.

Ved »offentlige organer« i den foreslåede bestemmelse forstås de offentlige myndigheder og offentligretlige organer, der er omfattet af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, under ét, jf. definitionen af begrebet offentlige organer i artikel 2, nr. 3, forordningen om gigabitinfrastruktur.

»Gadeinventar« i den foreslåede bestemmelse forstås i overensstemmelse med definitionen i den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 5, dvs. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v.

Der er ved disse elementer tale om en delmængde af begrebet »fysisk infrastruktur« som defineret i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med »andre end netoperatører og offentlige organer« i den foreslåede bestemmelse forstås parter, der ejer de nævnte infrastrukturelementer uden at være en netoperatør eller et offentligt organ som defineret i artikel 2, nr. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det kan eksempelvis være private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder eksempelvis andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., og offentligt ejede selskaber, der ikke opfylder betingelserne for at være omfattet af begrebet offentligretligt organ og dermed ikke er omfattet af enten artikel 3 i forordningen i gigabitinfrastruktur eller af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre adgang til gadeinventar ejet af disse parter, men samtidig undgå at lade øvrige elementer ejet af disse parter, som eksempelvis private borgeres boliger og virksomheders bygninger, kontorer, produktionslokaler, lagerhaller m.v., blive omfattet af retten for operatører til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke omfatte netoperatører, der ejer eller kontrollerer gadeinventar, som i stedet vil være direkte omfattet af forpligtelsen til at give adgang til fysisk

infrastruktur, herunder gadeinventar, i medfør af artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

De parter, der er omfattet af bestemmelsen, vil eksempelvis kunne eje denne type infrastruktur langs vejnettet, i forbindelse med placering af reklameskilte og andre elementer af fysisk infrastruktur, der placeres af private virksomheder, der ikke er netoperatører. Det vil navnlig være relevant, hvis infrastrukturelementerne indgår i et net, som ejeren ikke selv er ansvarlig for, som f.eks. i tilfældet af privatejede reklameskilte og andre private installationer, der indgår i vejnettet.

Der vil dermed være tale om en opsamlingsbestemmelse, der vil skulle forhindre, at komplekse ejerskabsmæssige forhold medfører en uensartet adgang til etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det foreslås i *stk. 2,* at anmodninger i henhold til stk. 1 skal imødekommes eller afslås senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den gældende tidsfrist på 2 måneder, der følger af mastelovens § 14 a, stk. 2-4, vil blive forkortet til 1 måned.

Den foreslåede bestemmelse vil vedrøre den administrative del, hvor aftale om adgang, herunder vilkårene herfor, skal være indgået, eller hvor et afslag i henhold til det foreslåede stk. 3 eller den foreslåede § 10 skal være meddelt den, der har anmodet om adgang.

Den fysiske opsætning af de pågældende trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde eller af de elementer, der skal forbinde disse med et transportnet, vil kunne ske senere, f.eks. hvis anmodningen vedrører adgang længere ude i fremtiden, eller hvis praktiske forhold, tilladelsesprocesser m.v. tager længere tid. Aftalen vil skulle indeholde tidspunktet for, hvornår den fysiske etablering af de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v. kan ske.

Det foreslås i *stk. 3,* at anmodninger i henhold til stk. 1 kan afslås, hvis 1) den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med en lille rækkevidde, 2) den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, eller 3) anmodningen ikke er rimelig af hensyn til ejerens almindelige virksomhed vedrørende de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte elementer eller til formålet med eller lovgivning om brugen af disse elementer.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde omfattet af stk. 1 i visse tilfælde vil kunne afslås.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der vil gælde andre og færre afslagsgrunde for anmodninger om adgang til etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, end hvad der gælder for sager omfattet af artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse vil afspejle forudsætningerne for, at adgang skal gives i henhold til artikel 57, stk. 4, i teledirektivet, modsætningsvist, idet de relevante bestemmelser i teledirektivet vil have forrang, hvis en bestemmelse i forordningen om gigabitinfrastruktur er i strid med en bestemmelse i teledirektivet, jf. artikel 1, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 10, som også indeholder regler om, hvornår der ikke skal gives adgang.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 1, viderefører mastelovens § 14 a, stk. 3, 1. led. Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 2, viderefører i det væsentlige mastelovens § 14 a, stk. 3, 2. pkt., 2. led. Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 3, viderefører i det væsentlige mastelovens § 14 a, stk. 2, men indeholder som noget nyt nærmere om, hvilke hensyn der indgår i vurderingen af, om en anmodning er rimelig.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 1, vil bl.a. indebære, at anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil kunne afslås, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er radioteknisk egnet, dvs. at der er specifikke omstændigheder vedrørende den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, som gør det uegnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, f.eks. at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er konstrueret, så radiosignaler ikke kan sendes eller modtages uhindret.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 1, vil desuden indebære, at anmodninger om adgang vil kunne afslås, hvis der er andre tekniske hindringer, så som at der rent fysisk mangler plads på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret til, at der kan opsættes et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde.

Det vil være det ejeren af den pågældende fysiske infrastruktur eller det pågældende gadeinventar, der vil skulle vurdere, om den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det vil kunne ske i dialog med den adgangssøgende operatør. Hvis anmodningen afslås, vil den adgangssøgende operatør kunne indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 33. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 2, vil indebære, at det fortsat vil være muligt at afslå anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, der sigter på at forbinde et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med et transportnet, hvis adgangen ikke er nødvendig for at indfri dette formål. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er brugbare alternativer, der er mindre indgribende, og som operatøren i praksis kan få adgang til at benytte.

Det vil være ejeren af den pågældende fysiske infrastruktur eller det pågældende gadeinventar, der vil skulle vurdere, om den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Det vil kunne ske i dialog med den adgangssøgende operatør. Hvis anmodningen afslås, vil den adgangssøgende operatør kunne indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 33. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 3, vil indebære, at der fortsat vil være mulighed for at undlade at imødekomme urimelige anmodninger, hvis de er urimelige af hensyn til ejerens almindelige virksomhed vedrørende de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte elementer eller til formålet med eller lovgivning om brugen af disse elementer.

En anmodning må f.eks. anses for rimelig, hvis anmodningen ikke går videre end det, som er nødvendigt for at opfylde den adgangssøgende operatørs behov.

Modsætningsvis vil en anmodning f.eks. ikke være rimelig, hvis anmodningen indsendes, uden at den adgangssøgende operatør har et reelt behov for adgang og derved vil begrænse infrastrukturejerens virksomhed i relation til infrastrukturen uden grund. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis der indgives anmodninger om adgang med henblik på at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på et uspecificeret tidspunkt i fremtiden eller et tidspunkt langt ude i fremtiden, hvor anmodningen vil kunne betragtes som et forsøg på at reservere plads til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som der ikke nødvendigvis er truffet endelig beslutning om at etablere.

En anmodning vil heller ikke være rimelig, hvis en operatør indgiver unødigt mange separate anmodninger med korte mellemrum, således at behandlingen af anmodningerne er et unødigt stort indgreb i infrastrukturejerens almindelige virksomhed, hvis en enkelt anmodning åbenlyst kunne have omfattet al den fysiske infrastruktur eller alt det gadeinventar, som der er behov for adgang til. I så fald vil anmodningerne kunne afslås med opfordring om at genindsende dem som en samlet anmodning.

En anmodning vil desuden ikke være rimelig, hvis byrden ved at give adgangen står i et klart misforhold til behovet for adgang. Det vil bero på en konkret vurdering, hvornår et sådant misforhold foreligger. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis den, der skal imødekomme anmodningen, ville skulle indskrænke sin almindelige virksomhed i større omfang som følge af opgaverne knyttet til imødekommelsen i en grad, så det ville indebære ikke uvæsentlige driftstab eller uforsvarlig adfærd. Det ville eksempelvis kunne være tilfældet, hvis en kommune for at imødekomme en anmodning ville skulle undlade at salte vejene i frostvejr, eller hvis nødvendig vedligeholdelse af infrastrukturen som følge af anmodningen ville skulle udsættes, så infrastrukturens dårlige stand forvolder fare for andre. Dog vil sådanne byrder ofte eksempelvis kunne undgås ved aftaler om passende tidspunkter og procedurer for imødekommelsen, hvilket vil skulle forsøges, inden en anmodning afslås.

En anmodning vil eksempelvis ikke kunne siges at være urimelig, når ejeren af elementerne har mulighed for at få dækket sine omkostninger ved at give adgang, herunder omkostninger forbundet med eventuelle forholdsregler som beskrevet i den foreslåede § 10, stk. 1, nr. 1, i henhold til artikel 3, stk. 4, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som i kraft af det foreslåede stk. 1 gælder for adgang efter bestemmelsen.

En anmodning vil kunne være urimelig af hensyn til formålet med elementerne, hvis etablering af et adgangspunkt på infrastrukturen vil være teknisk mulig, men samtidigt ville indebære, at den pågældende fysiske infrastruktur ikke længere kan opfylde sit oprindelige hovedformål. Det vil også kunne være tilfældet, hvis der anmodes om opsætning af adgangspunkter på gadelygter på en måde, der vil blokere for belysningen, eller på vejskilte på en måde, så skiltene vil blive ulæselige eller vil begrænse deres synlighed.

En anmodning vil kunne være urimelig af hensyn til lovgivning om brugen af elementerne, hvis der findes lovgivning om elementernes formål og brug, som ikke kan overholdes, hvis der gives adgang, eksempelvis hvis lovgivningen forudsætter uhindret synlighed af eksempelvis skiltning eller hvis der er fastsat en fredning af infrastrukturens udseende.

Det vil være ejeren af den pågældende fysiske infrastruktur eller det pågældende gadeinventar, der vil skulle vurdere, om anmodningen er rimelig. Det vil kunne ske i dialog med den adgangssøgende operatør. Hvis anmodningen afslås, vil den adgangssøgende operatør kunne indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 33. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Det foreslås i *stk. 4,* at offentlige myndigheder skal offentliggøre deres vilkår og betingelser for adgang omfattet af stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 4, 2. pkt., og viderefører samtidig mastelovens § 14 a, stk. 4, sidste pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en offentlig myndighed skal offentliggøre sine vilkår og betingelser for adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af det offentlige organ.

En offentliggørelse vil kunne ske ved f.eks. at angive vilkår og betingelser på en relevant hjemmeside.

I forbindelse med offentliggørelsen af vilkår og betingelser vil den offentlige myndighed skulle, når den udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, undgå at offentliggøre priser, da det vil kunne være i strid med konkurrencelovens regler om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. En offentlig myndighed vil dog godt kunne offentliggøre sine prissætningsmetoder og øvrige vilkår

og betingelser. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrenceloven.

Til § 9

Det fremgår af gravelovens § 9 f, at en netoperatør skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. Bestemmelsen regulerer rettighedssubjekter og pligtsubjekter i forhold til adgang til eksisterende passive fysiske infrastruktur, forudsætningerne for at få adgang samt omfanget af adgang, herunder begrænsninger i adgangen.

Artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur regulerer forpligtelsen for netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, til at imødekomme rimelige anmodninger fra en operatør om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 9, stk. 1,* at artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om adgang fra netoperatører med henblik på etablering af elementer af andre elektroniske kommunikationsnet end VHC-net og elementer af andre forsyningsnet, jf. dog stk. 2 og § 10, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er i kraft af henvisningerne til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, udtryk for, at gravelovens § 9 f, stk. 1-4 og 8, i det væsentlige videreføres indholdsmæssigt for den delmængde af bestemmelserne, der ikke erstattes af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. De nævnte forordningsbestemmelsers forhold til artikel 3, stk. 9, medfører en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 9 f, stk. 6, for den samme delmængde. De nærmere regler om prissætning, som vil gælde i medfør af henvisningen til forordningens artikel 3, stk. 4, vil være nye.

Med den foreslåede bestemmelse vil retten til adgang til fysisk infrastruktur, der følger af forordningens artikel 3, stk. 1, også omfatte netoperatører, jf. forordningens artikel 2, nr. 1, herunder operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, der ønsker at etablere andre elementer af elektroniske kommunikationsnet, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 1, end elementer af VHC-net og elementer af andre forsyningsnet på tværs af forsyningsarter.

Andre forsyningsnet på tværs af forsyningsarter vil f.eks. kunne omfatte elementer af dele af de forsyningsarter, der er angivet i definitionen af netoperatør i artikel 2, nr. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil f.eks. kunne være netelementer vedrørende produktion, transport eller distribution af gas, elektricitet, herunder offentlig belysning, varme, vand, herunder bortskaffelse eller rensning af spildevand, og dræningssystemer m.v. Det vil sige netelementer, der vil være nødvendige for et funktionsdygtigt forsyningsnet på tværs af forsyningsarter.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære en udvidelse kredsen af rettighedssubjekter i forhold til de rettighedssubjekter, der er direkte omfattet af den tilsvarende ret til adgang i forordningens artikel 3, stk. 1, idet det alene er operatører, som ønsker at etablere elementer af VHC-net, der er omfattet af den pågældende bestemmelse i forordningen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, også vil skulle imødekomme anmodninger fra både operatører og andre netoperatører om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af de elementer af deres net, som er beskrevet herover.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at adgangen til fysisk infrastruktur vil skulle gives i overensstemmelse med og efter de procedurer, der gælder i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Henvisningen til forordningens artikel 3, stk. 1, i den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en anmodning om adgang vil skulle indgives skriftligt til den netoperatør eller det offentlige organ, som ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, som der ønskes adgang til, dvs. netoperatører eller offentlige organer. Kravet vil f.eks. kunne opfyldes ved fremsendelse af anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

Den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, vil som udgangspunkt være forpligtet til at imødekomme enhver rimelig anmodning fra en netoperatør om adgang til sin fysiske infrastruktur, på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, og adgangen skal gives på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, idet der som minimum skal tages hensyn til de hensyn og kriterier, der fremgår af artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Der henvises til gennemgangen af disse i bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt.

Vilkår og betingelser for adgang, herunder pris, vil skulle aftales som led i en forhandling mellem netoperatøren, der anmoder om adgang og ejeren af den pågældende fysiske infrastruktur.

Hvad der udgør rimelige vilkår og betingelser for adgang, vil skulle afgøres på baggrund af en konkret samlet vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situati-

onen. Alt efter omstændighederne vil flere forhold kunne påvirke betingelserne og prisfastsættelsen for adgang.

I den konkrete vurdering af rimeligheden af vilkår i en aftale vil der kunne tages hensyn til de specifikke omstændigheder, der gør sig gældende for det geografiske område, hvor den pågældende fysiske infrastruktur er placeret. Der vil f.eks. kunne være stor forskel på lokale områder i forhold til de omkostninger, der er forbundet med den adgangsgivende ejers etablering af den fysiske infrastruktur.

Netoperatører og offentlige organer, der giver adgang i henhold til bestemmelsen, vil ved prisfastsættelsen desuden skulle være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, vil desuden skulle imødekomme alle rimelige anmodninger på ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, jf. henvisningen til artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Offentlige myndigheder m.v. skal desuden også agere inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Henvisningen til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebærer, at ejere af fysisk infrastruktur kan nægte den i den foreslåede § 9, stk. 1, nævnte adgang til en specifik fysisk infrastruktur på baggrund af en eller flere af de grunde, der er angivet i forordningens artikel 3, stk. 5. Der henvises til gennemgangen af disse i bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt.

Til forskel fra det, der fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt., vil artikel 3, stk. 5, litra f, i forordningen om gigabitinfrastruktur finde anvendelse på anmodninger omfattet af den foreslåede § 9. Det vil indebære, at adgang i henhold til den foreslåede § 9 ud over de grunde, der er gennemgået i bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt., også vil kunne nægtes, hvis der findes andre brugbare alternative muligheder for at få passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, som er egnede til levering af VHC-net, og som tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser af samme netoperatør eller, i det særlige tilfælde med landdistrikter eller afsidesliggende områder, hvor et net drives udelukkende på engrosmarkedet og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, af operatøren af et sådant net.

Henvisningen til artikel 3, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at ejeren af den fysiske infrastruktur i tilfælde af afslag i overensstemmelse med artikel 3, stk. 5, skriftligt vil skulle give den adgangssøgende en specifik og detaljeret begrundelse for et sådant afslag senest 1 måned fra datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang. Dette vil dog ikke gælde for national kritisk infrastruktur som defineret i national ret, for hvilken der ikke kræves specifikke og detaljerede begrundelser i meddelelsen om afslag til den adgangssøgende. Tidsfristen for afslag vil indebære modsætningsvist og i henhold til artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at der skal være indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser, herunder pris, senest 1 måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang.

Henvisningen til den foreslåede § 10, stk. 1, vil indebære, at adgang til fysisk infrastruktur vil skulle gives med de begrænsninger, der følger af heraf, og som kan bevirke, at adgang ikke skal gives, eller at adgangen skal gives i overensstemmelse med de begrænsninger, der angivet i § 10, stk. 1. Der henvises til den foreslåede § 10, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Adgang til fysisk infrastruktur i henhold til den foreslåede § 9, stk. 1, vil desuden forudsætte, at den anmodende part har opnået eventuelle nødvendige tilladelser i henhold til f.eks. bygge- og vejlovgivningen og tilladelser eller dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning. Den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den pågældende fysisk infrastruktur, vil også være forpligtet til at imødekomme en anmodning om adgang på et tidspunkt, hvor disse tilladelser endnu ikke foreligger, og til at aftale de nærmere vilkår i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse og artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den fysiske etablering af de netelementer, som adgangen vedrører, vil dog først kunne ske, når den anmodende netoperatør har opnået de nødvendige tilladelser hertil. Hvis tilladelserne ikke kan opnås, vil ejeren af den fysiske infrastruktur ikke være bundet af sin imødekommelse af anmodningen.

Den foreslåede bestemmelse om adgang til fysisk infrastruktur vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Det vil imidlertid ikke kunne udelukkes, at adgang til en fysisk infrastruktur vil kunne ramme ejeren af infrastrukturen så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb mod den pågældende. Adgangen vil dog skulle gives på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, og ved fastsættelsen af disse vil der bl.a. skulle tages hensyn til behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en fair mulighed for at få dækket omkostningerne ved at give adgang til sin fysiske infrastruktur, jf. artikel 3, stk. 4, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil bero på en konkret vurdering, om der i det enkelte tilfælde foreligger ekspropriation efter grundlovens § 73. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, henhører under domstolene.

Den netoperatør, som får adgang til en fysisk infrastruktur, vil ikke få ejerskab over nogen del af infrastrukturen, men erhverver udelukkende en brugsret til denne.

Adgang efter den foreslåede bestemmelse vil over for ejeren af den fysiske infrastruktur medføre visse begrænsninger i rådigheden over infrastrukturen. Begrænsningens omfang vil variere afhængigt af bl.a. den fysiske infrastrukturs udformning og dimensionering. Adgang vil således kunne betyde, at der ikke fremadrettet er kapacitet til at placere yderligere elementer af net i eller på den fysiske infrastruk-

tur. Henvisningen til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil bl.a. indebære, at den netoperatør eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den pågældende fysiske infrastruktur, vil kunne nægte adgang til en specifik fysisk infrastruktur, hvis der er mangel på ledig plads til at huse de pågældende elementer af elektroniske kommunikationsnet eller af øvrige forsyningsnet på tværs af forsyningsarter, herunder efter hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er tilstrækkelig påvist såsom ved at henvise til offentligt tilgængelige investeringsplaner eller til en konsekvent anvendt procentdel for den kapacitet, der er reserveret til fremtidige behov, sammenlignet med den fysiske infrastrukturs samlede kapacitet, jf. artikel 3, stk. 5, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Tvister om en netoperatørs adgang til den fysiske infrastruktur, herunder om afslag på adgang eller om vilkår og pris for adgangen, vil kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede § 31, stk. 2. Operatører vil endvidere kunne anmode om tilladelse til at iværksætte ekspropriation efter den foreslåede § 19, som der henvises til.

Det foreslås i *stk. 2,* at stk. 1 ikke omfatter anmodninger om adgang til telemaster.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 f, stk. 7.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er bl.a. at sikre, at telemaster ikke benyttes til formål, som er uforenelige med eller vanskeliggør brugen af disse master til deres hovedformål, idet eksempelvis opsætning af elementer af elnet på masterne kan vanskeliggøre drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en afgrænsning af anvendelsesområdet for den foreslåede § 9, stk. 1, og anmodninger om adgang fra netoperatører i henhold til den foreslåede § 9, stk. 1, vil således ikke gælde for anmodninger om adgang til telemaster. Netoperatører vil derfor ikke kunne få adgang til telemaster med henblik på etablering af elementer af andre net. Bestemmelsen vil heller ikke hjemle adgang til telemaster med henblik på etablering af elementer af andre elektroniske kommunikationsnet end VHC-net, hvilket der dog kan være mulighed for i medfør af den foreslåede § 4, som der henvises til.

Til § 10

Det fremgår af mastelovens § 2, stk. 4, og § 10, stk. 3, at bestemmelserne om adgang til master til radiokommunikationsformål og adgang til andre master, bygninger og konstruktioner ikke gælder, hvis der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse eller opsætning af antennesystemer. Bestemmelserne definerer tekniske hindringer nærmere og fastsætter øvrige begrænsninger for adgang.

Efter artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis en række i bestemmelsens litra a-f nærmere angivne grunde gør sig gældende.

Medlemsstaterne kan i medfør af artikel 1, stk. 3, i forordningen, opretholde eller indføre foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som er strengere eller mere detaljerede end artikel 3, stk. 5, litra f, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur. Herudover giver forordningen medlemsstaterne mulighed for at fastsætte visse undtagelser fra artikel 3 i forordningen.

Det følger af artikel 3, stk. 12, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at artikel 3 i forordningen hverken berører ejendomsretten for ejeren af den fysiske infrastruktur, hvis netoperatøren eller det offentlige organ ikke er ejeren, eller ejendomsretten for nogen anden tredjepart såsom grundejere og ejere af privat ejendom eller, hvis det er relevant, lejeres rettigheder.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 10, stk. 1,* at artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4, 6, 8 og 9 gælder med følgende begrænsninger: 1) I det omfang, der i medfør af anden lovgivning er fastsat sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, skal adgang ske på de vilkår og med de begrænsninger, der følger heraf. 2) Bestemmelserne gælder ikke, hvis der i medfør af anden lovgivning er fastsat sikkerhedsforskrifter for adgang til den fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, som gør det umuligt at give adgang. 3) Adgang til udnyttelse af tredjemands arealer med henblik på adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner skal ske ved aftale eller, hvis aftale herom ikke kan indgås, ved anvendelse af proceduren i §§ 17 eller 19.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter en række begrænsninger i anvendelsen af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt anvendelsen af de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9. Der er tale om begrænsninger i forhold til, om rettighedssubjekterne i artikel 3, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur og i de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9 kan få adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, og i de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9, eller begrænsninger i forhold til de vilkår eller forholdsregler, der gælder for en sådan adgang.

Den foreslåede bestemmelse vedrører alene, hvornår en pligt til at imødekomme anmodninger om adgang i henhold til i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9 ikke gælder eller gælder med de nævnte begrænsninger. Bestemmelsen hindrer ikke, at der kan indgås frivillige aftaler om adgang i videre omfang eller med færre begrænsninger, end hvad der følger af de nævnte bestemmelser, hvis dette er lovligt i henhold til øvrig lov-

givning. Er en eksisterende kontrakt eller aftale om adgang omfattet af de tilfælde, der er nævnt i den foreslåede § 10, kan dette ikke i sig selv begrunde opsigelse eller ændring af kontrakten, da den foreslåede § 10 alene vedrører begrænsninger i pligten til at imødekomme nye anmodninger om adgang.

Formålet med bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, er at sikre, at adgang sker på en måde, der er forenelig med sikkerhedsforskrifter, mens formålet med bestemmelsen i stk. 1, nr. 3, er at beskytte ejendomsretten for parter, der ikke med forordningen om gigabitinfrastruktur eller med lovforslaget får pligt til at give adgang til deres ejendom.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, er i det væsentlige udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af retstilstanden i mastelovens § 2, stk. 7, § 10, stk. 6, og § 14 a, stk. 7. Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, er i det væsentlige udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af retstilstanden i mastelovens § 2, stk. 4, og § 10, stk. 3. Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, er i det væsentlige en videreførelse af mastelovens § 2, stk. 11, og § 10, stk. 9, men vil være ny for de typer adgang, der ikke er reguleret i masteloven, dvs. eksempelvis de adgangsformer, der i dag er reguleret i graveloven.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, omfatter de situationer, hvor der i medfør af anden lovgivning, herunder på andre ressortministeriers områder, er fastsat sikkerhedsforskrifter for fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner. Det kan være sikkerhedsforskrifter, der fastsætter en række vilkår eller forholdsregler, der skal iagttages ved adgang til eller ophold i eller på fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner. Det kan også være krav om brug af særligt sikkerhedsudstyr, sikkerhedsgodkendelse, certificering eller kvalifikationer, særlige uddannelseskrav eller krav om ledsaget adgang m.v.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, vil indebære, at hvis der er fastsat sikkerhedsforskrifter, vil adgang til fysisk infrastruktur, telemaster og høje konstruktioner i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9 skulle gives på de vilkår, med de begrænsninger og under iagttagelse af de forholdsregler, der følger af sådanne sikkerhedsforskrifter.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, vil således ikke udgøre en afslagsgrund i forhold til anmodninger om adgang i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9.

Derudover vil interne retningslinjer, vejledninger og lignende, som ikke har retligt normerende karakter og ikke følger af lovgivningen, som er fastsat for den gældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

For sager omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil der ved det foreslåede nr. 1 for så vidt angår fysisk infrastruktur ejet af offentlige organer være tale om en undtagelse fastsat i medfør af forordningens artikel 3, stk. 10. For sager, der vedrører fysisk infrastruktur omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, men som er ejet af andre end offentlige organer, vil det foreslåede nr. 1 blive fastsat i medfør af forordningens artikel 1, stk. 5, hvorefter forordningen ikke berører medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed og deres beføjelse til bl.a. at opretholde lov og orden.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, omfatter de situationer, hvor der i medfør af anden lovgivning, herunder på andre ressortministeriers områder, er fastsat sikkerhedsforskrifter for fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner, som gør det umuligt at give adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9. Det kan være sikkerhedsforskrifter, der direkte forbyder opsætning af yderligere udstyr eller objekter i eller på fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner. Det kan f.eks. også være sikkerhedsforskrifter, der gør adgang umulig på grund af forskellige former for sikkerhedshensyn eller hemmeligholdelseshensyn.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, vil indebære, at det vil være muligt for ejere af fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner at undgå at skulle imødekomme anmodninger om adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9, hvis de fastsatte sikkerhedsforskrifter gør det umuligt at give adgang. Hvis de fastsatte sikkerhedsforskrifter ikke gør det umuligt at give adgang, vil adgang skulle gives i overensstemmelse med den foreslåede § 10, stk. 1, nr. 1, på de vilkår, med de begrænsninger og under iagttagelse af de forholdsregler, der følger af sådanne sikkerhedsforskrifter.

Hvis der opstår tvister om, hvorvidt sikkerhedsforskrifter gør adgang umulig eller blot tilsiger, at adgang skal gives med begrænsninger eller forholdsregler, vil tvisten kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen, der vil skulle høre de myndigheder, der har ansvaret for de pågældende sikkerhedsforskrifter, inden styrelsen træffer afgørelse i sagen, jf. den foreslåede § 34, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

I tilfælde af, at sikkerhedsforskrifterne ikke gør det umuligt at give adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner i sin helhed, vil ejere heraf skulle give adgang til den del af fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner, som ikke er underlagt sikkerhedsforskrifter, der gør det umuligt at give adgang. Denne delvise adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner vil dog skulle gives på de vilkår, med de begrænsninger og under iagttagelse af de forholdsregler, der måtte følge af sådanne sikkerhedsforskrifter i overensstemmelse med den foreslåede § 10, stk. 1, nr. 1. Hvis der ikke er fastsat sikkerhedsforskrifter for adgang til disse dele af fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner, vil adgang hertil skulle gives i henhold til artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i

forordningen om gigabitinfrastruktur samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9.

Derudover vil interne retningslinjer, vejledninger og lignende, som ikke har retligt normerende karakter og ikke følger af lovgivningen, som er fastsat for den pågældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion, ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

For sager omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil der ved den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, for så vidt angår fysisk infrastruktur ejet af offentlige organer være tale om en undtagelse fastsat i medfør af forordningens artikel 3, stk. 10. For sager, der vedrører fysisk infrastruktur omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, men som er ejet af andre end offentlige organer, vil den foreslåede bestemmelse blive fastsat i medfør af forordningens artikel 1, stk. 5, hvorefter forordningen ikke berører medlemsstaternes ansvar for at beskytte den nationale sikkerhed og deres beføjelse til bl.a. at opretholde lov og orden.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, omfatter den situation, hvor fysisk infrastruktur, en telemast eller en høj konstruktion er placeret på et areal, der ejes af tredjemand, som dog ikke ejer den pågældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion. Den foreslåede bestemmelse omfatter desuden den situation, hvor fysisk adgang kun kan opnås ved at benytte tredjemands areal.

Ved »tredjemands arealer« i den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, skal forstås arealer, der hverken er ejet af den, der fremsætter en anmodning om adgang, eller den, som modtager anmodningen. Det vil endvidere være en forudsætning for at være omfattet af den foreslåede bestemmelse, at ejeren af arealet ikke selv er omfattet af en pligt til at give adgang til arealet i medfør af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9. Hvis de nævnte bestemmelser medfører en pligt til at give adgang til det pågældende areal for arealets ejer, men arealet er udlejet til eller rådes over af en tredjepart, vil adgang til arealet ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse, da lejere og råderetsindehavere i så fald vil være omfattet af den foreslåede § 7.

Ejere af tredjemands arealer vil, bortset fra i de i den foreslåede § 17 omhandlede tilfælde, ikke være underlagt nogen pligter til at give adgang til deres arealer. Det vil derfor være en forudsætning for adgang i medfør af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9, at adgang til tredjemands arealer enten ikke er nødvendig eller kan opnås gennem frivillig aftale eller i medfør af den foreslåede § 17, der i visse tilfælde forpligter ejere af privat ejendom til at imødekomme anmodninger om visse former for adgang, eller i medfør af den foreslåede § 19, hvorefter Digitaliseringsstyrelsen i visse tilfælde vil kunne tillade, at der iværksættes ekspropriation. I henhold til den foreslåede § 19, stk. 3, vil det kun være operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, der vil kunne anmode Digitaliseringsstyrelsen om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, vil således indebære, at adgang i medfør af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9 ikke vil skulle gives i tilfælde, hvor en tredjepart ikke ønsker at give adgang til sine arealer, hvis der heller ikke kan opnås adgang til arealerne i medfør af de foreslåede §§ 17 og 19, og hvis der ikke er andre måder at opnå adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner på end via den pågældende tredjeparts areal.

Det foreslås i *stk. 2,* at ved anmodninger om adgang til telemaster, bygninger ejet af offentlige organer og høje konstruktioner finder artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt §§ 4, 6 og 8 desuden anvendelse med følgende begrænsninger: 1) Opsætning af antennesystemer på folkekirkens kirkebygninger og på de anerkendte trossamfunds religiøse bygninger forudsætter tilladelse fra stiftsøvrigheden eller det pågældende trossamfund. 2) Artikel 3, stk. 5, litra f, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder ikke anvendelse på anmodninger omfattet af dette stykke.

Ud over de begrænsninger, der følger af den foreslåede § 10, stk. 1, fastsætter den foreslåede § 10, stk. 2, to yderligere begrænsninger i anvendelsen af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur samt af de foreslåede §§ 4, 6 og 8, når det specifikt vedrører adgang til telemaster, bygninger ejet af offentlige organer og høje konstruktioner.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, er udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 10, stk. 5, 2. pkt. Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, er ny.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, vil indebære, at det vil kræve stiftsøvrighedens eller det pågældende trossamfunds forudgående tilladelse, hvis der skal placeres antennesystemer på folkekirkens kirkebygninger eller på religiøse bygninger for de anerkendte trossamfund.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, skal ses i sammenhæng med lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 1. september 2016, som bl.a. har til formål at sikre, at der ikke sker en forringelse af de kulturværdier, der er knyttet til kirkebygninger og kirkegårde.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, vil indebære, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, til trods for artikel 3, stk. 5, litra f, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke vil kunne nægte adgang specifikt til telemaster, bygninger ejet af offentlige organer og høje konstruktioner med henvisning til, at der findes andre brugbare alternative muligheder for at få passiv fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, som er egnede til levering af VHC-net, og som til-

bydes på fair og rimelige vilkår og betingelser af samme netoperatør eller, i det særlige tilfælde med landdistrikter eller afsidesliggende områder, hvor et net drives udelukkende på engrosmarkedet og ejes eller kontrolleres af offentlige organer, af operatøren af et sådant net.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at fremme fælles udnyttelse af eksisterende infrastruktur ud over de i forordningen fastsatte minimumskrav i overensstemmelse med formålet i den foreslåede § 1, stk. 2, nr. 1, ved at reducere antallet af situationer, hvor adgang kan afslås.

Til § 11

Det fremgår af telelovens § 58, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet skal give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Bestemmelsen beskriver en række forudsætninger, krav og hensyn, der skal iagttages i den forbindelse.

Bemyndigelsesbestemmelserne i telelovens § 58 er udmøntet i bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 11, stk. 1,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om, at kompetente myndigheder ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan give operatører påbud om at give andre operatører adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og om, hvordan tvister i relation til påbuddene løses.

Den foreslåede bestemmelse i § 11 implementerer teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede bestemmelse viderefører bemyndigelsen i telelovens § 58, stk. 1, med en række ændringer. Den foreslåede bestemmelse viderefører indholdsmæssigt kravet i telelovens § 58, stk. 2, om at samhusning og fælles udnyttelse skal være berettiget ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at de tilsvarende bestemmelser i teleloven ophæves, jf. lovforslagets § 52, nr. 2, og flyttes til denne lov.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren, i det omfang det er nødvendigt for at implementere teledirektivets artikel 44 eller i øvrigt, fastsætter regler om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder samhusning i tilhørende bygninger, brønde, gadeskabe og lignende, ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn.

Den gældende bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger, som udmønter telelovens § 58, stk. 1 og 4, forventes at blive udstedt på ny med i det væsentlige uændret indhold, idet der dog foretages de nødvendige justeringer, og de foreslåede § 11, stk. 1 og 3, angives som nyt hjemmelsgrundlag.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil skulle fastsætte regler, der giver kompetente myndigheder mulighed for i visse tilfælde at forpligte operatører til at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Den foreslåede bemyndigelse til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil desuden indebære, at det alene er operatører, der vil kunne forpligtes til at stille netelementer og tilhørende faciliteter til rådighed for andre operatører med henblik på samhusning og fælles udnyttelse.

Ved »tilhørende faciliteter« i den foreslåede bestemmelse forstås, som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 10, tilknyttede tjenester, fysiske infrastrukturer og andre faciliteter eller elementer i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør udbud af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller støtter denne eller har mulighed for at gøre dette og omfatter bygninger eller adgangsveje til bygninger, ledningsnet i bygninger, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller og skabe.

Ved »kompetent myndighed« i den foreslåede bestemmelse forstås den myndighed, der kan træffe afgørelse i en bestemt type sager om tilladelse eller anlægsrettighed.

Med den foreslåede bestemmelse vil der eksempelvis kunne fastsættes regler i stil med den gældende bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger om, at operatører i forbindelse med en ansøgning om bygge-, grave- eller lignende tilladelse hos relevante vej-, landzone-, bygnings- og fredningsmyndigheder med henblik på nyetablering, ændring eller lignende af elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter af den pågældende myndighed vil kunne pålægges at lade andre operatører fællesudnytte deres netelementer eller tilhørende faciliteter.

Med den foreslåede bestemmelse vil der skulle etableres en ordning om i konkrete tilfælde at give påbud om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet samt tilhørende faciliteter, der vil kunne

supplere kravet om adgang til fysisk infrastruktur i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur samt de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9.

Regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse vil derfor alene kunne angå situationer, hvor der ikke allerede er en generel adgang for operatører til de pågældende netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i kraft af forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis de pågældende netelementer ikke er omfattet af begrebet fysisk infrastruktur i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og hvis de ligeledes ikke er omfattet af begreberne telemaster eller høje konstruktioner i de foreslåede § 3, nr. 1 og 2. Det vil også kunne være tilfældet, hvis de pågældende netelementer som udgangspunkt er undtaget fra de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9 i medfør af andre bestemmelser i denne lov, men hvor de hensyn, der er angivet i den foreslåede § 11, stk. 1, alligevel tilsiger, at samhusning eller fælles udnyttelse af netelementer er hensigtsmæssig.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte i henhold til stk. 1, alene vil kunne give de kompetente myndigheder mulighed for at give påbud om samhusning eller fælles udnyttelse, hvis påbuddet gives ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn. Det vil f.eks. kunne være af hensyn til at reducere de miljømæssige påvirkninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og for at tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen.

Udgangspunktet i den foreslåede § 11, stk. 1, er, at hvis de kompetente myndigheder i medfør af gældende regler om miljøbeskyttelse, beskyttelse af folkesundheden, beskyttelse af den offentlige sikkerhed eller i medfør af planloven kan afslå en ansøgning om etablering eller ændring af fysisk infrastruktur og tilhørende faciliteter, kan myndigheden give en operatør påbud om at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter. Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler om, at en kompetent myndighed, der giver én operatør afslag på et etablere et element af fysisk infrastruktur ud fra de nævnte hensyn, vil kunne give en anden operatør påbud om at give adgang til samhusning eller fælles udnyttelse således, at de påtænkte netelementer kan etableres i det pågældende område, uden at der skal bygges den fysiske infrastruktur, som den første operatør havde ansøgt om. Hvor de nævnte hensyn tilsiger det, vil der dog også kunne fastsættes regler om, at de kompetente myndigheder kan give påbud uafhængigt af sådanne afslag, eksempelvis hvis de kompetente myndigheder har en anden rolle i sagen end behandling af ansøgning om tilladelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren skal fastsætte regler om, hvordan tvister i relation til påbuddene løses. Det vil eksempelvis være tvister vedrørende situationer, hvor der er uenighed om, hvorvidt krav om samhusning eller fælles udnyttelse af netelementer eller tilhørende faciliteter vil være mulige i forhold til kapacitet samt eventuelle tekniske hindringer.

Der vil i tilfælde, hvor der af en part i en sag rejses tvivl om, hvorvidt det pågældende netelement, der indgår i et elektronisk kommunikationsnet, eller tilhørende faciliteter er egnet til samhusning eller fælles udnyttelse som følge af teletekniske begrænsninger, eksempelvis kunne gives mulighed for, at den kompetente myndighed vil kunne inddrage Digitaliseringsstyrelsen med henblik på en udtalelse om teletekniske forhold.

Ved teletekniske forhold forstås eksempelvis radiotekniske forhold, hvor det vedrører muligheden for at placere netelementer tæt på hinanden uden at der opstår signalforstyrrelser, og andre forhold, hvor samhusning vil kunne have negativ effekt på netelementernes funktion.

Der vil også kunne opstå tvister om byggetekniske forhold, hvor der eksempelvis vil kunne fastsættes regler om, at den kompetente myndighed kan indhente en udtalelse fra en byggesagkyndig.

Regler, der fastsættes i henhold til det foreslåede stk. 1, og adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, der pålægges efter regler fastsat i henhold til stk. 1, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssige. Det vil indebære, at det vil skulle være gennemsigtigt, i hvilke tilfælde reglerne om og adgangen til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kan fastsættes henholdsvis påbydes. Derudover vil reglerne om og den adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, der vil kunne påbydes efter disse regler, skulle være uafhængige af den pågældende operatør samt være nødvendige og ikke gå videre eller være mere indgribende, end hvad formålet med reglerne og adgangen tilsiger.

Den kompetente myndighed vil skulle iagttage forvaltningslovens regler om partshøring, inden der træffes endelig afgørelse om at give en operatør påbud om at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter.

Det bemærkes, at regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, eller de påbud, som kompetente myndigheder giver på baggrund af disse regler, i særlige tilfælde vil kunne have ekspropriativ karakter. Det vil navnlig kunne være tilfældet, når de netelementer, der vil kunne påbydes fælles udnyttelse af, ikke er netelementer af en sådan type, der i andre situationer vil kunne være omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller af de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, når netelementerne ikke er omfattet af begrebet fysisk infrastruktur i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller af begreberne telemaster eller høje konstruktioner i de foreslåede § 3, nr. 1 og 2. I de tilfælde, hvor der er

tale om netelementer, der er omfattet af disse begreber og dermed af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller af de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9, vil det ikke kunne udelukkes, at samhusning eller fælles udnyttelse vil kunne ramme ejeren af netelementerne så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb. Det skal dog bemærkes, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i henhold til den foreslåede § 11, stk. 3, vil kunne fastsætte regler om fordeling af omkostninger forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, der pålægges operatører i henhold til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 11, stk. 1. I det omfang, en operatør forpligtes til at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse m.v., og ved en omkostningsdeling bliver økonomisk kompenseret af den, der får tilsvarende adgang til samhusning og fælles udnyttelse m.v., vil den pågældende operatør ikke have lidt et økonomisk tab og vil dermed ikke, hvis der i særlige tilfælde måtte være tale om et indgreb omfattet af grundlovens § 73, have krav på erstatning fra det offentlige.

Det foreslås i *stk. 2,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at kompetente myndigheder i forbindelse med tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af netelementer eller tilhørende faciliteter ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller af planmæssige hensyn kan fastsætte krav til dimensioneringen og placeringen heraf med henblik på senere samhusning eller fælles udnyttelse.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 58, stk. 3, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at den tilsvarende bestemmelse i teleloven ophæves, jf. lovforslagets § 52, nr. 2, og flyttes til denne lov.

Ved »kompetent myndighed« i den foreslåede bestemmelse forstås de samme myndigheder som nævnt i bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Med henblik på at sikre varetagelsen af hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn vil der med den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om, at operatører i forbindelse med eksempelvis bygge- eller gravetilladelser ved etablering eller ændring af netelementer og tilhørende faciliteter kan pålægges at dimensionere bestemte dele af netelementet eller den tilhørende facilitet således, at fremtidig samhusning eller fælles udnyttelse vil være mulig.

Bestemmelsen vil gøre det muligt at fastsætte regler om, at de kompetente myndigheder kan stille krav til dimensioneringen af andre netelementer end de telemaster, der omfattes af landzone- og bygningsmyndighedernes mulighed for at fastsætte sådanne vilkår i den foreslåede § 28. Da landzone- og bygningsmyndighedernes mulighed for at fastsætte vilkår om dimensioneringen af telemaster vil være reguleret udtømmende i den foreslåede § 28, vil det foreslåede stk. 2 ikke give mulighed for at fastsætte sådanne regler.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til stk. 1 og om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 58, stk. 4, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at den tilsvarende bestemmelse i teleloven ophæves, jf. lovforslagets § 52, nr. 2, og flyttes til denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bl.a. bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om fordeling af omkostningerne ved samhusning og fælles udnyttelse af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til den foreslåede stk. 1, og om fastsættelse af vilkår herfor.

En eventuel omkostningsfordeling i henhold til denne bestemmelse skal tage udgangspunkt i, at priserne skal være omkostningsbaserede med tillæg af en rimelig fortjeneste.

De samlede omkostninger for anvendelse af eksisterende elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter vil således kunne omfatte en andel af drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne, en andel af de driftsøkonomisk nedskrevne anlægsomkostninger og en rimelig fortjeneste. Med hensyn til en eventuel fastlæggelse af omkostningerne og begrebet rimelig fortjeneste vil dette blive reguleret parallelt med bestemmelser herom i den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Med den foreslåede bestemmelse vil forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren også kunne fastsætte regler om omkostninger, der opstår som led i de i det foreslåede stk. 1 omhandlede tvister. Eksempelvis vil der for sager, hvor der som følge af en tvist er brug for en udtalelse fra en byggesagkyndig, jf. bemærkningerne til det foreslåede stk. 1, kunne fastsættes regler om, at den, der bestrider, at samhusning eller fælles udnyttelse byggeteknisk er muligt, af den kompetente myndighed kan pålægges at dække omkostningerne ved indhentelse af den byggetekniske udtalelse, hvis denne udtalelse fastslår, at samhusning eller fælles udnyttelse byggeteknisk er muligt.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at ministeren endvidere kan fastsætte regler om gennemførelse af offentlige høringer over påbud nævnt i stk. 1 og varigheden heraf, indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i henhold til stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 58, stk. 4, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at den tilsvarende bestemmelse i teleloven ophæves, jf. lovforslagets § 52, nr. 2, og flyttes til denne lov.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om gennemførelsen af offentlige høringer og varigheden heraf, som forudsættes afholdt, inden en myndighed giver en operatør påbud om at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Ministeren vil f.eks. kunne fastsætte nærmere regler om metoder til gennemførelse af den offentlige høring, herunder anvendelse af bestemte platforme eller portaler. Ministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om høringsperiodens varighed, hvilket i givet fald forudsættes gjort således, at alle har mulighed for og tilstrækkelig tid til at give deres holdning til kende.

Det forudsættes, at der i medfør af bestemmelsen fastsættes regler om, at en kompetent myndighed kun vil kunne give en operatør påbud om at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter efter afholdelse af en offentlig høring. Den offentlige høring vil i disse tilfælde være en høring af den pågældende operatør, der forpligtes til at give adgang, og den operatør, der skal have adgang. Der kan imidlertid være tilfælde, hvor den almene interesse hos befolkningen generelt ud fra hensynet til f.eks. miljøbeskyttelse, folkesundhed m.v. nødvendiggør samhusning m.v. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der i undergrunden allerede er stor pladsmangel, eller hvis en naturlig barriere, f.eks. søer og vandløb, skal krydses. Det vil således ikke kun være de direkte involverede parter, der vil skulle partshøres i forbindelse med, at en myndighed overvejer at påbyde en operatør at give adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter. Myndigheden vil skulle foretage en offentlig høring, hvor alle, som har en interesse i, at der sker fælles udnyttelse af eksisterende netelementer og tilhørende faciliteter, vil kunne fremkomme med bemærkninger. Kredsen af aktører, der vil skulle have mulighed for at fremkomme med bemærkninger, er bredere end de parter, der vil skulle partshøres i medfør af forvaltningslovens regler herom.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil desuden kunne fastsætte regler af mere proceduremæssig karakter om indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, anvendelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 1.

Den gældende bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger, som udmønter telelovens § 58, stk. 1 og 4, forventes at blive udstedt på ny med i det væsentlige uændret indhold, idet der dog foretages de nødvendige justeringer, og de foreslåede § 11, stk. 1-3, angives som nyt hjemmelsgrundlag.

Til § 12

Det fremgår af mastelovens § 16, at indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, skal indsende radiodækningsplaner rækkende minimum 2 år frem til Digitaliseringsstyrelsen. Mastelovens § 16 med tilhørende bekendtgørelser regulerer nærmere, hvordan indberetning sker, og at Digitaliseringsstyrelsen skal offentliggøre oplysninger om eksisterende og fremtidige placeringer af antennepositioner. Der er ikke i gældende ret regler, der kræver sikker autentifikation for at tilgå disse oplysninger, eller bemyndigelser til at indføre sådanne regler. Der følger dog regler af lov om MitID og NemLog-in samt af databeskyttelsesforordningen, som har betydning for, hvordan autentifikation m.v. i givet fald kan tilrettelægges. De relevante bestemmelser om, hvornår almindelige personoplysninger må behandles, herunder indsamles og videregives, findes i databeskyttelsesforordningen. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c og e, at en behandling af personoplysninger er lovlig, hvis den er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, skal grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c og e, fremgå af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 12, stk. 1,* at indehavere af tilladelser i medfør af lov om radiofrekvenser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) regelmæssigt skal indsende oplysninger om eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen, jf. dog stk. 3 og § 13.

Den foreslåede bestemmelse viderefører de forpligtelser til at indberette eksisterende antennepositioner, der i dag følger af offentliggørelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 1, som dermed fremadrettet vil følge direkte af loven, og erstatter den del af mastelovens § 16, stk. 7, der bemyndiger forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at fastsætte regler om, at indberetningspligten efter mastelovens § 16, stk. 1, eller i medfør af regler udstedt efter mastelovens § 16, stk. 6, også skal omfatte oplysninger om eksisterende antennepositioner.

En indehaver af en tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (en såkaldt fladetilladelse) vil være en fysisk eller juridisk person, der har

fået tildelt en tilladelse fra Digitaliseringsstyrelsen i henhold til lov om radiofrekvenser. Tilladelsen vil vedrøre brug af frekvenser inden for et geografisk område, der er angivet i tilladelsen, med et uspecificeret antal antennepositioner, så tilladelsesindehaveren frit vil kunne etablere antennepositioner, der anvender den pågældende frekvens, inden for området. Et geografisk afgrænset område vil i den forbindelse kunne være dele af landet, men vil også kunne være hele landet. I modsætning hertil står tilladelser, som alene vil kunne benyttes til konkrete angivne sendepositioner i tilladelsen, hvis antal og beliggenhed vil være kendt på forhånd.

Politiet, myndigheder inden for Forsvarsministeriets område og myndigheder inden for Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskabs område vil være undtaget fra pligten til at indberette eksisterende antennepositioner, jf. den foreslåede § 2, stk. 1. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 2, stk. 1.

Det vil ikke være intentionen med den foreslåede bestemmelse at udvide den kreds af pligtsubjekter, der i dag skal indberette eksisterende antennepositioner.

Den foreslåede bestemmelse vil, i modsætning til pligten til at indberette radiodækningsplaner i den foreslåede stk. 2, indebære, at pligten til at indberette eksisterende antennepositioner ikke vil gælde for virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 med senere ændringer, har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, som selvstændige pligtsubjekter.

Denne ændring vil indebære, at sådanne virksomheder ikke længere vil være selvstændigt omfattet af pligten. Virksomhederne vil dog i praksis fortsat være omfattet af pligten, da de enten vil have behov for en fladetilladelse for at kunne etablere en antenneposition, hvorved de vil blive omfattet af bestemmelsen. Alternativt vil virksomhederne have behov for geografisk specifik såkaldt punkttilladelse til den nævnte radio- og tv-virksomhed, inden de i praksis etablerer en antenneposition. I dette tilfælde vil virksomheden i forbindelse med ansøgningen om punkttilladelsen skulle give oplysninger til Digitaliseringsstyrelsen ad andre veje. Med ændringen vil disse virksomheder i tilfælde af en punkttilladelse entydigt være undtaget fra krav om en yderligere indberetning af antennepositionen i henhold til det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den eksisterende kreds af pligtsubjekter fastholdes i forhold til gældende ret og den praksis, der er etableret for indberetning af eksisterende antennepositioner. Det foreslåede vil gøre retstilstanden på området mere klar og overskuelig, så de centrale pligter på området samt afgrænsningen af pligtsubjekter, der er underlagt de fastsatte pligter, følger direkte og samlet af loven, hvis de i dag følger delvist af loven samt delvist af offentliggørelsesbekendtgørelsen og indberetningsbekendtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at indberetning efter bestemmelsen vil skulle ske regelmæssigt. Ved »regelmæssigt« i den foreslåede bestemmelse skal forstås, at der vil skulle ske en systematisk og tilbagevendende indberetning. Indberetningen vil skulle benyttes til at vedligeholde, opdatere og i relevant omfang offentliggøre en database over eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner i en offentligt tilgængelig løsning i stil med den, der i dag eksisterer i mastedatabasen. Det nærmere indhold af kravet om regelmæssighed af indberetningerne vil blive fastsat i medfør af det foreslåede stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede § 12, stk. 3.

De nærmere regler om, hvordan oplysninger om eksisterende antennepositioner skal indsendes til Digitaliseringsstyrelsen, vil blive fastsat efter det foreslåede stk. 3. Det er dog forventningen, at oplysningerne skal indsendes digitalt, f.eks. via en digital selvbetjeningsløsning.

Det foreslås i *stk. 2,* at indehavere af fladetilladelser og virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, regelmæssigt skal indsende oplysninger om radiodækningsplaner til Digitaliseringsstyrelsen, jf. dog stk. 3 og § 13.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige mastelovens § 16, stk. 1, og indebærer derudover en kodificering af gældende praksis, hvorefter indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) allerede i dag indberetter radiodækningsplaner til Digitaliseringsstyrelsen. Herved erstatter den foreslåede bestemmelse mastelovens § 16, stk. 6.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kredsen af pligtsubjekter udvides i forhold til mastelovens § 16, stk. 1, så den også vil omfatte den kreds af pligtsubjekter, der i dag er omfattet pligten til at indberette eksisterende antennepositioner i medfør af offentliggørelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 1.

Pligten til at indberette radiodækningsplaner vil således fremover også gælde for indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) frem for blot den undergruppe heraf, der er indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationsnet med tilhørende basale tjenester og virksomheder.

Den foreslåede udvidelse af kredsen af pligtsubjekter vil også have betydning for, hvem der vil kunne straffes med bøde for ikke at afgive oplysninger. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 50, stk. 1, nr. 2.

Ved »radiodækningsplan« i den foreslåede bestemmelse forstås en oplysning om, at indberetteren agter at etablere en antenneposition på en given placering. Fremtidige radiodækningsplaner vil ikke være bindende for den afgivende part, idet sådanne planer efterfølgende vil kunne ændre sig som følge af ændringer i trafikmønster, efterspørgsel m.v.

Hvis en radiodækningsplan samtidigt indebærer et planlagt anlægsarbejde vedrørende en telemast, vil der efter omstændighederne kunne være behov for både at indberette radiodækningsplanen i henhold til det foreslåede stk. 1 og de nærmere regler herfor fastsat i medfør af det foreslåede stk. 3 og for at stille oplysninger om det planlagte anlægsarbejde til rådighed i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur og de nærmere regler herfor fastsat i medfør af det foreslåede stk. 5. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at det ikke længere vil være et krav, at radiodækningsplaner skal række minimum 2 år frem. I stedet vil Digitaliseringsstyrelsen i medfør af det foreslåede stk. 3 fremover kunne fastsætte, hvor langt frem i tiden radiodækningsplaner skal række. Med den teknologiske udvikling må der forventes en stadig større differentiering af antennetyper, så tidshorisonten for planlægning af radiodækning kan være længere eller kortere alt efter den antennetype, som en radiodækningsplan vedrører.

Den foreslåede bestemmelse vil som noget nyt indebære, at indberetning efter bestemmelsen vil skulle ske regelmæssigt. Ved »regelmæssigt« i den foreslåede bestemmelse skal forstås, at der vil skulle ske en systematisk og tilbagevendende indberetning. Det nærmere indhold af kravet om regelmæssighed af indberetningerne vil blive fastsat i medfør af det foreslåede stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil derudover ikke indebære materielle ændringer for virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020, har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet, idet der vil være tale om en videreførelse af de gældende pligter til at indberette radiodækningsplaner. Der vil i denne forbindelse være tale om virksomheder, der har en såkaldt programtilladelse fra Radio- og tv-nævnet til at sende radio- eller tv-programmer i hele Danmark, hvor programmerne distribueres ved brug af signaler fra antennepositioner, der befinder sig på landjorden, frem for eksempelvis ved anvendelse af satellitter.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om indberetning og offentliggørelse af oplysninger efter stk. 1 og 2 og kan fastsætte regler om undtagelser fra stk. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelses bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner viderefører mastelovens § 16, stk. 5, indholdsmæssigt. Bestemmelsens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om offentliggørelse vil indebære, at mastelovens § 16, stk. 2, erstattes af en bemyndigelse til at fastsætte tilsvarende regler eller regler om andre former for offentliggørelse end den deri nævnte samlede oversigt. Bemyndigelsen viderefører endvidere den del af mastelovens § 16, stk. 7, der vedrører forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens mulighed for at fastsætte regler om, hvilke oplysninger der kan gøres offentligt tilgængelige, og som er udmøntet i offentliggørelsesbekendtgørelsens § 3, dog således, at disse regler vil kunne fastsættes af Digitaliseringsstyrelsen frem for af ministeren. Bestemmelsen vil endvidere videreføre udgangspunktet i offentliggørelsesbekendtgørelsens § 3 om, at Digitaliseringsstyrelsen skal offentliggøre oplysninger om eksisterende og fremtidige placeringer af antennepositioner.

Formålet med at offentliggøre oplysninger om antennepositioner er bl.a. at sikre gennemsigtighed for almindelige borgere om placeringen af eksisterende mobilantenner og af planlagte mobilantenner, der også kan indebære etablering af en mast i det pågældende område. Oplysningerne er i dag offentliggjort i mastedatabasen og anvendes af borgere, virksomheder og myndigheder i deres daglige arbejde og privat.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte nærmere regler om indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner fra indehavere af tilladelser i medfør af lov om radiofrekvenser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) og om indberetning af oplysninger om radiodækningsplaner fra virksomheder, der i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. har tilladelse til landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede sendenet.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at det fremadrettet i stedet for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil være Digitaliseringsstyrelsen, der vil kunne fastsætte nærmere regler vedrørende de indberetningspligter, der følger af de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2. Herved forenkles regelgrundlaget på området således, at de nærmere regler vil være fastsat i én bekendtgørelse frem for flere.

Overordnet vil reglerne om indberetning, der fastsættes i medfør at den foreslåede bestemmelse, vedrøre nærmere krav til indberetningen svarende til de regler, der i dag er fastsat i indberetningsbekendtgørelsen. Digitaliseringsstyrelsen vil f.eks. kunne fastsætte regler om hyppigheden af og tidspunktet for de regelmæssige indberetninger efter de foreslåede stk. 1 og 2, idet der f.eks. vil kunne blive tale om månedlige, kvartalsvise, årlige eller andre kadencer, der også vil kunne differentieres for forskellige typer antennepositioner og radiodækningsplaner, samt regler om dataformat og fremgangsmåde for indberetningen. Digitaliseringsstyrelsen vil også kunne bestemme, hvor langt frem i tid radiodækningsplaner, jf. den foreslåede § 12, stk. 2, skal række. Digitaliseringsstyrelsen vil endvidere kunne fastsætte, hvilke oplysninger om den enkelte radiodækningsplan eller eksisterende antenneposition der skal indberettes, herunder hvorvidt en radiodækningsplan eksempelvis skal indeholde et konkret geografisk punkt, et søgeområde eller begge dele. Indehavere af fladetilladelser vil i nogle tilfælde kunne

finde det hensigtsmæssigt at planlægge med kortere tidshorisonter for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde end større antennetyper, hvilket Digitaliseringsstyrelsen vil kunne vælge at tage højde for i sine regler, ligesom der vil kunne være tekniske forhold og baggrundsoplysninger for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der er relevante for denne type antenner, men ikke for andre antennetyper.

For både radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner vil der kunne fastsættes regler om, at der skal indberettes placeringsoplysninger såsom adresse og GPS-koordinater, (forventet) idriftsættelsesdato samt et unikt navn på den (planlagte) antenneposition.

For radiodækningsplaner vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis endvidere kunne fastsætte krav om indberetning af størrelsen på det område, som den påtænkte antenneposition skal etableres i, dvs. hvor fleksibel indberetteren er med hensyn til den endelige placering af den påtænkte antenne.

For eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne fastsætte krav om at indberette (planlagte) frekvensbånd og tjenestetype, antennehøjde, sendeeffekt og andre relevante tekniske oplysninger.

For eksisterende antennepositioner i telemaster vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte krav om at indberette oplysninger om, hvilken telemast antennen sidder i. Dette vil forudsætte, at der stilles oplysninger om den pågældende mast til rådighed i henhold til artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og i overensstemmelse med de nærmere regler herfor fastsat i medfør af den foreslåede § 12, stk. 5.

Digitaliseringsstyrelsen vil endvidere kunne fastsætte regler om undtagelser fra de foreslåede stk. 1 og 2. Det vil eksempelvis kunne være regler om, at visse indehavere af fladetilladelser skal undtages fra reglerne i de foreslåede stk. 1 og 2. Denne mulighed vil bl.a. kunne benyttes til at sikre proportionaliteten i anvendelsen af de pligter, der følger af de foreslåede stk. 1 og 2. Digitaliseringsstyrelsen vil eksempelvis kunne fastsætte regler om, at indehavere af tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser inden for geografisk afgrænsede områder (fladetilladelser) uden faste antennepositioner ikke skal omfattes af forpligtelsen til at indberette eksisterende antennepositioner. En sådan undtagelse findes i dag i offentliggørelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte yderligere undtagelser, hvis dette er nødvendigt ud fra eksempelvis hensyn til proportionalitet.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at Digitaliseringsstyrelsen ikke længere vil kunne fastsætte nærmere regler om afgivelse af oplysninger om reservationer på egne master efter mastelovens § 9, stk. 2, 2. pkt., som vedrører fastsættelse af særlige regler om indberetning af reservationer. Der henvises til den foreslåede § 5, som vil medføre, at reservationer fremover som udgangspunkt ikke længere vil skulle indberettes.

Nærmere regler om offentliggørelse, der vil kunne blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil eksempelvis kunne omhandle, hvilke oplysninger der nærmere bestemt offentliggøres, herunder eksempelvis om, at oplysningerne bearbejdes, så de gøres forståelige, eller så tekniske parametre som ID-numre m.v. uden selvstændig informationsværdi udelades. De nærmere regler om offentliggørelse vil kunne fastsættes således, at oplysningerne understøtter identifikation af antenner i et givet geografisk område uden at understøtte brug af oplysningerne til at kortlægge en konkurrerende tilladelsesindehavers net og udrulningsstrategi ved eksempelvis ikke at give mulighed for at sortere oplysningerne efter indberetter.

Selv om oplysninger om eksisterende antennepositioner kan fås fra en række andre offentlige kilder, eksempelvis visuelt via forskellige korttjenesters satellit- og ortofotos, kan der være sikkerhedsmæssige aspekter ved offentliggørelsen af oplysningerne. Disse vil som hidtil kunne vurderes af Forsvarsministeriet, Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab samt Justitsministeriet i medfør af den foreslåede § 12, stk. 7, som bemyndiger de nævnte myndigheder til at indstille til undtagelse af visse oplysninger fra offentliggørelse uafhængigt af, hvorvidt og i hvilken form Digitaliseringsstyrelsen måtte vælge at indføre begrænsninger i adgangen til oplysningerne i medfør af det foreslåede stk. 3, 1. pkt. Der henvises til den foreslåede § 12, stk. 7, og bemærkningerne hertil. Desuden vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte adgangsbegrænsninger, jf. det foreslåede § 12, stk. 3, 2. pkt.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om begrænsninger i adgangen til oplysningerne, herunder krav om brug af en digital løsning, som Digitaliseringsstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening), hvis adgangen til oplysningerne indebærer sikkerhedsrisici for teleinfrastrukturen, som effektivt kan imødegås ved disse tiltag.

Ved »begrænsninger i adgangen til oplysningerne« forstås fastsættelse af proceduremæssige krav for at få adgang til oplysningerne, eksempelvis identifikationskrav, men også fastsættelse af mere vidtgående indskrænkninger i udgangspunktet om offentliggørelse i den foreslåede § 12, stk. 3, 1. pkt., eksempelvis fastsættelse af nærmere kriterier for, hvem der kan få adgang til oplysningerne, dvs. afgrænsning af en målgruppe, og kombinationer af sådanne proceduremæssige krav og en afgrænsning af en målgruppe.

Den foreslåede bemyndigelse vil kunne udmøntes, hvis sådanne begrænsninger i adgangen til oplysningerne vurderes nødvendige for og som et effektivt middel til i videst muligt omfang at forebygge risici for dansk teleinfrastruktur som følge af adgangen til oplysningerne. Dette vil skulle vurderes i lyset af det aktuelle trusselsbillede, jf. efterretnings-

tjensternes aktuelle trusselsvurdering, og den teknologiske udvikling.

Adgangsbegrænsninger vil eksempelvis kunne være krav om blot at identificere sig, regler om, at adgang til oplysninger skal ske ved brug af en digital selvbetjeningsløsning, eller regler om, at adgang til oplysningerne skal gives efter ansøgning, herunder afgrænsning af målgrupper. Omfanget og karakteren af en eventuel adgangsbegrænsning, tekniske løsninger m.v., vil bl.a. afhænge af udviklingen i trusselsbilledet og den teknologiske udvikling og effektiviteten af en eventuel adgangsbegrænsning, den tekniske løsning m.v.

Der vil være flere forskellige måder at udmønte denne del af den foreslåede bemyndigelse på.

En mulig udmøntning vil kunne være et neutralt identifikationskrav, hvor det både er muligt at identificere sig via løsninger for elektronisk ID (eID) så som den danske nationale elektroniske identifikationsordning (aktuelt MitID), via andre EU-landes notificerede eID'er, og på anden ikke-elektronisk vis. Eventuelle identifikationskrav til en digital selvbetjeningsløsning, hvor oplysningerne kan tilgås, og som kræver autentifikation, som følge af et eventuelt identifikationskrav, vil som følge af § 6, stk. 1, i lov om MitID og NemLog-in som minimum skulle kunne tilgås med MitID.

Det forudsættes i tilfælde af et neutralt identifikationskrav, at der også fastsættes regler om, hvordan personer, der ikke har adgang til den til enhver tid værende danske nationale elektroniske identifikationsordning eller til eID, kan få adgang til oplysningerne, herunder, om det skal ske ved oprettelse af en anden loginadgang eller ved fravigelse af elektronisk identifikationskrav, således at parter eventuelt vil kunne anmode om oplysninger på anden måde, herunder eksempelvis ved at rette direkte henvendelse til Digitaliseringsstyrelsen. Her vil der kunne stilles legitimationskrav, før oplysninger kan udleveres, eksempelvis ved forevisning eller kopi af pas eller kørekort.

I en sådan situation vil anmodninger om adgang til oplysninger, herunder legitimation og andre personoplysninger, der indleveres til Digitaliseringsstyrelsen, være omfattet af journaliserings- og arkiveringspligten. Når Digitaliseringsstyrelsen modtager en henvendelse, vil den blive journaliseret i Digitaliseringsstyrelsens sags- og dokumenthåndteringssystem. Oplysninger i sags- og dokumenthåndteringssystemet vil blive overført til opbevaring i Rigsarkivet efter arkivlovgivningen efter afslutning af den journalperiode, hvori sagen er behandlet.

Det vil også være en mulighed at fastsætte regler om, at enkeltstående oplysninger kan udleveres uden identifikationskrav, mens adgang til den digitale oversigt over oplysningerne eller udlevering af større mængder oplysninger kræver identifikation.

Bemyndigelsen til at fastsætte begrænsninger i adgangen til oplysningerne vil dog også muliggøre, at et eventuelt identifikationskrav vil kunne være et specifikt krav om elektronisk identifikation, herunder et specifikt krav om at benytte en bestemt digital løsning, som Digitaliseringsstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening) hertil, eksempelvis den til enhver tid værende danske nationale elektroniske identifikationsordning (aktuelt MitID).

Bemyndigelsen vil dermed eksempelvis muliggøre fastsættelse af regler, der i praksis indebærer, at kun fysiske og juridiske personer, der har adgang til den danske nationale elektroniske identifikationsordning (aktuelt MitID), kan tilgå oplysningerne med den følge, at oplysningerne bliver utilgængelige for alle uden adgang til denne løsning. En sådan begrænsning vil bl.a. kunne være relevant, hvis nærmere vurderinger skulle vise, at dette er en effektiv måde at varetage nødvendige hensyn til sikkerheden på.

En anden mulig udmøntning vil være, at adgangsrettigheder til det system, hvor oplysninger kan tilgås, skal tildeles efter ansøgning. Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler om, at der skal ske en individuel vurdering af legitimiteten af den enkelte ansøgers interesse i oplysningerne, samt om, hvordan dette skal ske, herunder hvilke objektive eller skønsmæssige kriterier der skal lægges til grund for at behandle ansøgninger om at få tildelt adgangsrettigheder.

Der vil alternativt eller i tillæg hertil kunne fastsættes regler om, at kun bestemte parter, eksempelvis bestemte kategorier af virksomheder og myndigheder, skal kunne få adgang til oplysningerne. Parter, der har fået tildelt en adgang, vil eksempelvis kunne få mulighed for at identificere sig med den danske nationale elektroniske identifikationsordning (aktuelt MitID).

En yderligere mulighed vil være fastsættelse af regler om, at kun oplysninger om elementer i et geografisk område eller lignende angivet af den, der ønsker adgang til oplysningerne, kan udleveres enkeltvis efter ansøgning på baggrund af nærmere fastsatte kriterier eller afgrænsninger af målgrupper som beskrevet i de foregående afsnit. Denne løsning vil indebære, at der ikke kan tildeles adgange til at tilgå et system, hvor brugerne har adgang til alle oplysninger.

Bemyndigelsen til at indføre begrænsninger i adgangen til oplysningerne vedrører oplysningerne omhandlet i de foreslåede stk. 1 og 2, der vedrører eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner. For oplysninger om de passive netelementer knyttet hertil, dvs. telemaster og antenneanlæg, som er omhandlet i de foreslåede stk. 4-6, vil det foreslåede stk. 5, nr. 3 og 4, samt det foreslåede stk. 6, nr. 1, indebære en bemyndigelse til at fastsætte tilsvarende regler som dem, der vil kunne fastsættes som følge af den foreslåede stk. 3. Såfremt bemyndigelsen i det foreslåede stk. 3 måtte blive udnyttet, vil det derfor være muligt at indføre tilsvarende tiltag for oplysningerne omfattet af de foreslåede stk. 4-6, således, at adgangen til alle oplysninger omfattet af den foreslåede § 12 sker på samme måde.

Det forudsættes, at vurderingen af behovet for at fastsætte regler om adgangsbegrænsning samt den eventuelle regel-

fastsættelse vil ske under inddragelse af andre relevante myndigheder, herunder Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab, som bl.a. har ressortansvaret for sikkerhed og beredskab i telesektoren.

Ethvert identifikationskrav, tildeling af loginadgange, eventuel logning af opslag i oplysningerne og behandling af ansøgninger om tildeling af adgange eller udlevering af oplysninger vil skulle fastsættes og administreres i overensstemmelse med relevant lovgivning, herunder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Identifikationskrav og behandling af ansøgninger om tildeling af loginadgange eller udlevering af oplysninger vil kunne være forbundet med behandling af personoplysninger så som navn, ansættelsessted, mailadresser og telefonnumre på de medarbejdere i virksomheder og offentlige myndigheder samt på de borgere, der ønsker adgang til oplysningerne. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3, vil det kunne udgøre et supplerende retsgrundlag for behandlingen af disse oplysninger, at behandlingen sker som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse eller som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Identifikationskrav vil kun blive fastsat, såfremt det vurderes nødvendigt og effektivt for at varetage hensyn til at undgå risici for dansk teleinfrastruktur, hvilket er en opgave i samfundets interesse. Identifikationskrav og behandling af personoplysninger vil også være nødvendige for administrationen af de i medfør af bemyndigelsen eventuelt fastsatte regler for, hvilke person- eller virksomhedsgrupper der skal have adgang til oplysningerne, som i givet fald vil være en myndighedsopgave, som Digitaliseringsstyrelsen vil blive pålagt at udføre som følge af de regler, der måtte blive fastsat i medfør af bestemmelsen. Behandlingen af personoplysninger vil derfor i givet fald ske som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse samt som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse, og bestemmelsen udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3.

Desuden vil sikkerhedshensyn også kunne tilsige et aktivt tilvalg af en logningsløsning, hvor alle opslag i oplysningerne registreres. I dette tilfælde vil brugernes identitet og indhold af deres opslag blive behandlet af hensyn til sikkerheden.

For alternative identifikationsformer, som der måtte blive fastsat regler om, vil der efter omstændighederne kunne opstå behov for at behandle og opbevare flere personoplysninger end i tilfælde af autentifikation via den danske nationale elektroniske identifikationsordning (aktuelt MitID). Hvis alternative identifikationsformer eksempelvis inkluderer legitimation med pas, vil identifikationsprocessen indebære behandling af bl.a. navn, nationalitet, fødselsdato, personnummer, køn og billede, da dette fremgår af passet. Legitimation og andre personoplysninger, der indkommer til styrelsen via sikker post og lignende, vil være omfattet af journaliserings- og arkiveringspligten.

Hvis der måtte blive indført en løsning, hvor individuelle brugere tildeles adgangsrettigheder, vil disse brugeres personoplysninger i nødvendigt omfang skulle opbevares, så længe brugernes adgang skal opretholdes. Ved løsninger med tildeling af adgang efter ansøgning vil Digitaliseringsstyrelsen skulle behandle personoplysninger om ansøgerne på samme måde som ved myndigheders besvarelse af henvendelser og behandling af ansøgninger i øvrigt, herunder for så vidt angår journaliserings- og arkiveringspligt.

Som dataansvarlig vil Digitaliseringsstyrelsen skulle sikre, at behandling af eventuelle personoplysninger om parter, der ønsker adgang til oplysningerne, sker i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne. Der skal i forbindelse med eventuelle it-systemer, hvori personoplysninger behandles, fastsættes datasikkerhedsregler, som retter sig mod en eventuel databehandler, der på vegne af Digitaliseringsstyrelsen behandler oplysningerne i systemet.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsen etablerer og driver det centrale informationssted omhandlet i artikel 4, stk. 1 og 3, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår oplysninger om antenneanlæg og telemaster og planer om anlægsarbejder vedrørende disse, jf. stk. 5 og 6.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil være en nødvendig udpegning af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur som det centrale informationssted som forudsat i forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, samt artikel 6, stk. 1, dog alene for oplysninger om den delmængde af den fysiske infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 1 og 3, der udgøres af antenneanlæg og telemaster, og for oplysninger om den delmængde af anlægsarbejder omfattet af artikel 6, stk. 1, der udgøres af arbejder vedrørende etablering af antenneanlæg og telemaster.

Der vil ved dette centrale informationssted kunne være tale om de samme systemer som dem, hvorigennem de oplysninger, som skal indberettes i henhold til de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, og regler fastsat i henhold til det foreslåede § 12, stk. 3, indberettes og offentliggøres.

Den foreslåede bestemmelses henvisning til de foreslåede stk. 5 og 6 vil afspejle, at regler fastsat i medfør af de foreslåede stk. 5 og 6 eksempelvis vil kunne have betydning for, hvordan det centrale informationssted vil skulle fungere for at understøtte de nærmere regler om, hvordan oplysningerne skal stilles til rådighed, der vil kunne fastsættes i henhold til de foreslåede stk. 5, nr. 1 og 2, og i hvilket omfang og i hvilken form etablering og drift af det centrale informationssted vil skulle ske, jf. de foreslåede stk. 6, nr. 3 og 4. Der henvises til de foreslåede stk. 5 og 6 og bemærkningerne hertil.

Det kontaktpunkt, som netoperatører og offentlige organer som følge af artikel 4, stk. 3, jf. stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur har pligt til at stille til rådighed via det centrale informationssted

nævnt i det foreslåede stk. 4, vil, hvis netoperatøren eller det offentlige organ vælger dette, kunne være en mailadresse og et telefonnummer tilhørende en bestemt medarbejder. I så fald vil kontaktpunktet kunne udgøre personoplysninger. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3, vil det kunne udgøre et supplerende retsgrundlag for behandlingen af disse oplysninger, at behandlingen sker som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse eller som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Da forpligtelsen til at stille oplysningen til rådighed følger direkte af forordningen, og Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede stk. 4 vil blive udpeget som det centrale informationssted, hvorigennem netoperatører og offentlige organer kan opfylde deres pligt til at stille oplysningen til rådighed, vil behandlingen af kontaktoplysningerne, hvis de udgør personoplysninger, være en myndighedsopgave, som Digitaliseringsstyrelsen er pålagt med det foreslåede stk. 4. Behandlingen af personoplysninger vil derfor i givet fald ske som led i varetagelsen af en opgave i samfundets interesse, jf. formålene med artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt som led i Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse. Artikel 4 og 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur samt det foreslåede stk. 4 udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3.

Som dataansvarlig vil Digitaliseringsstyrelsen skulle sikre, at behandling af eventuelle personoplysninger sker i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne. Der skal i forbindelse med eventuelle it-systemer, hvori personoplysninger behandles, fastsættes datasikkerhedsregler, som retter sig mod en eventuel databehandler, der på vegne af Digitaliseringsstyrelsen behandler oplysningerne i systemet. Dette vil dog ikke være til hinder for at fastsætte regler om, hvordan operatører eller andre får adgang til oplysningerne, jf. de foreslåede stk. 5, nr. 3 og 4, og stk. 6, nr. 1.

Det foreslås i *stk. 5,* at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om 1) hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, 2) hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, 1. og 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, 3) hvordan operatører kan få adgang til oplysningerne omfattet af nr. 1 via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og 4) hvordan operatører kan få adgang til oplysningerne omfattet af nr. 2 via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelses nr. 1 og 3 vil, sammen med artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, for så vidt angår telemaster erstatte hovedparten af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om indberetning af eksisterende mastepositioner, som følger af mastelovens § 16, stk. 7, jf. § 16, stk. 1 og 6, og som ikke er udmøntet. Den foreslåede bestemmelses nr. 1 vil endvidere betyde, at det ikke længere vil være forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren, men Digitaliseringsstyrelsen, der vil kunne fastsætte regler om, hvordan oplysninger om telemaster skal indberettes. Den foreslåede bestemmelses nr. 1 og 3 vil være nye for så vidt angår antenneanlæg, idet der ikke hidtil i dansk ret har været en forpligtelse til at stille oplysninger om antenneanlæg, dvs. om de passive elementer (bærerør m.v.), til rådighed.

Den foreslåede bestemmelses nr. 2 og 4 er nye.

Det forslåede stk. 5 vil indebære, at nærmere regler om de omfattede forhold ikke blot kan, men skal fastsættes. Dette skal ses i sammenhæng med, at det uden disse nærmere regler ikke vil være klart, hvordan forpligtelserne og rettighederne i artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur kan efterleves hhv. udøves.

En pligt for netoperatører og offentlige organer til at stille oplysninger om telemaster og antenneanlæg til rådighed vil fremover følge direkte af artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelses nr. 1 vil således alene være en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan denne forpligtelse i forordningen kan opfyldes. En ret for operatører til at få adgang til disse oplysninger vil fremover følge direkte af artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelses stk. 3 vil således alene være en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan denne rettighed i forordningen kan udøves.

Digitaliseringsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelses nr. 1 og 2 skulle fastsætte regler om, hvordan de oplysninger, der er nævnt i artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, konkret skal stilles til rådighed. Digitaliseringsstyrelsen vil skulle angive, hvordan dette nærmere skal ske via det digitale system, der udgør det centrale informationssted forudsat i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som styrelsen etablerer og driver i henhold til det foreslåede stk. 4. Som fremgår af bemærkningerne til det foreslåede stk. 4, vil der kunne være tale om det samme system, hvorigennem oplysninger omfattet af det foreslåede stk. 1 og 2 indberettes og offentliggøres.

Digitaliseringsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelses nr. 1 skulle fastsætte regler for, hvordan netoperatører og offentlige organer løbende stiller oplysninger om nyetablerede antenneanlæg og telemaster til rådighed. Digitaliseringsstyrelsen vil f.eks. kunne fastsætte nærmere krav om indberetningernes nærmere format og indhold, samt regler om, hvilke oplysninger om den enkelte mast der konkret vil skulle indberettes.

Da Digitaliseringsstyrelsen ikke aktuelt har oplysninger om netoperatørers og offentlige organers eksisterende telema-

ster, vil Digitaliseringsstyrelsen med bestemmelsen dog også kunne fastsætte regler om en engangsprocedure, hvorved pligtsubjekterne indberetter alle allerede eksisterende telemaster. Denne procedure vil kunne være tilsvarende den, der vil gælde for den løbende indberetning af nye master, men vil også kunne være anderledes. I forbindelse med denne engangsprocedure vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte tidsfrister m.v.

For så vidt angår oplysninger om eksisterende antenneanlæg vil Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelses nr. 1 eksempelvis kunne fastsætte regler om, at et pligtsubjekt i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der allerede har stillet oplysninger om eksisterende antennepositioner til rådighed i medfør af den foreslåede § 12, stk. 1, anses for at have opfyldt pligten i forordningens artikel 4, stk. 3, helt eller delvist. Da artikel 4, stk. 3, jf. stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur bl.a. kræver oplysninger om et kontaktpunkt, vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne fastsætte regler om, at parter omfattet af den foreslåede § 12, stk. 1, som samtidig er omfattet af pligten i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, én gang skal oplyse et generelt kontaktpunkt i forhold til alle deres antenneanlæg.

I forhold til planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg vil Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelses nr. 2 eksempelvis kunne fastsætte regler om, at et pligtsubjekt i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der allerede rettidigt har stillet oplysninger om en radiodækningsplan vedrørende den antenneposition, som antenneanlægget skal understøtte, til rådighed i medfør af den foreslåede § 12, stk. 2, anses for at have opfyldt pligten i artikel 6, stk. 1, helt eller delvist. Da artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur bl.a. kræver oplysninger om et kontaktpunkt, vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne fastsætte regler om, at parter omfattet af den foreslåede § 12, stk. 2, som samtidig er omfattet af artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, én gang skal oplyse et generelt kontaktpunkt i forhold til alle deres anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg.

I tilfælde, hvor der både skal etableres en antenneposition omfattet af de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, som også kan indebære etablering af et antenneanlæg omfattet af pligten til at stille oplysninger om antenneanlæg til rådighed i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og en telemast, vil Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelses nr. 2 kunne fastsætte regler, der har til formål at gøre det muligt, at indberetningen af radiodækningsplanen i henhold til den foreslåede § 12, stk. 2, og tilrådighedsstillelsen af oplysninger om anlægsarbejdet i henhold til artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur kan foregå på den mest hensigtsmæssige måde. Det vil dog kunne forekomme, at radiodækningsplanen vil skulle indberettes i længere tid i forvejen og med en større usikkerhed, mens oplysninger om anlægsarbejdet skal stilles til rådighed, når den endelige placering er kendt, og noget tættere på etableringstidspunktet end radiodækningsplanen. Oplysninger om anlægsarbejdet vil dog, når der kræves tilladelse, skulle stilles til rådighed senest 2 måneder, før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder, jf. artikel 6, stk. 1, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. For at minimere parallelle eller overlappende indberetninger vil det kunne være nødvendigt at fastsætte regler om, at radiodækningsplaner skal indeholde visse eller alle de oplysninger, som artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur stiller krav om, herunder hvorvidt planen nødvendiggør etableringen af en mast eller vedrører etableringen af et antennesystem på en anden bærende konstruktion end en mast.

Der kan ikke gives en udtømmende beskrivelse af de forhold vedrørende fremgangsmåde og nærmere indhold for tilrådighedsstillelsen af oplysningerne om antenneanlæg og telemaster, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte nærmere regler om efter de foreslåede nr. 1 og 3, men styrelsen vil være forpligtet til som minimum at gøre det tilstrækkeligt klart, hvordan dette skal foregå, til at der er retssikkerhed for pligtsubjekterne i forhold til, hvornår de har opfyldt deres pligt.

Digitaliseringsstyrelsen vil ikke med den foreslåede bestemmelses nr. 2 kunne fastsætte regler om, hvornår oplysninger omfattet af artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur skal stilles til rådighed, da det følger af artikel 6, stk. 1, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at oplysningerne stilles til rådighed via et centralt informationssted, så snart oplysningerne er tilgængelige for netoperatøren for dennes planlagte anlægsarbejder i de følgende seks måneder, og under alle omstændigheder, og når der kræves tilladelse, senest to måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder. Tidspunktet for, hvornår oplysningerne stilles til rådighed, er således reguleret i forordningen om gigabitinfrastruktur. Antenneanlæg er i en række tilfælde undtaget fra eksempelvis krav om byggetilladelse i bygningsreglementet og vil derfor i nogle tilfælde alene være omfattet af reglen om at stille oplysninger om et anlægsarbejde til rådighed, så snart oplysningerne er tilgængelige for netoperatøren for dennes planlagte anlægsarbejder i de følgende seks måneder.

Det forudsættes som udgangspunkt, at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter regler, der så vidt muligt vil ensrette både indberetningsprocedurer og adgangen til de indberettede oplysninger på tværs af de foreslåede stk. 1, 2 og 4 samt artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil eksempelvis kunne ske ved, at de foreslåede stk. 3, 5 og 6 udmøntes i den samme bekendtgørelse.

Den foreslåede bestemmelses nr. 3 og 4 indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle fastsætte regler om, hvordan operatører kan udøve deres rettighed til at få adgang til oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Styrelsen vil eksempelvis kunne fastsætte regler om, at oplysningerne blot offentliggøres, hvilket dog vil forudsætte en samtidig udmøntning af den foreslåede stk. 6, nr. 1, så andre end operatører kan få adgang til oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at der kan fastsættes regler om, hvordan operatører kan få adgang til det kontaktpunkt, som netoperatører og offentlige organer skal stille til rådighed, og som operatører har ret til at få adgang til, jf. artikel 4, stk. 1, litra c, og stk. 3, og artikel 6, stk. 1, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Et kontaktpunkt vil i nogle tilfælde kunne være eksempelvis telefonnummer og e-mailadresse til en specifik person og vil således kunne udgøre personoplysninger.

At give operatører adgang til sådanne personoplysninger vil være behandling af personoplysninger og vil have hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed kan behandle personoplysninger, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Det vil følge af det foreslåede stk. 4, at Digitaliseringsstyrelsens myndighedsudøvelse omfatter driften af det centrale informationssted, hvorigennem dette kontaktpunkt stilles til rådighed, og pligten til at stille kontaktpunktet til rådighed vil følge af forordningen. Artikel 4 og 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur samt det foreslåede stk. 5, nr. 3 og 4, udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3 i forhold til at give operatører adgang til eventuelle personoplysninger i kontaktpunktet.

Bestemmelsen vil også kunne udmøntes således, at operatører skal logge på for at få adgang til oplysningerne. Der henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 12, stk. 3, 2. pkt, hvor der redegøres nærmere for mulige former for loginkrav og behandling af brugernes personoplysninger i forbindelse hermed.

Det foreslås i *stk. 6,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om 1) at andre end operatører kan få adgang til oplysninger omfattet af stk. 5, nr. 3 og 4, via det centrale informationssted nævnt i stk. 4 og hvordan, 2) at netoperatører og offentlige organer skal stille yderligere oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed via det centrale informationssted nævnt i stk. 4, end hvad der følger af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, 3) hvornår artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 4 samt regler fastsat i henhold til stk. 5 og nr. 1 og 2 ikke finder anvendelse på antenneanlæg og telemaster i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og 4) hvornår anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster kan undtages fra artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur og stk. 4 samt fra regler fastsat i henhold til stk. 5 og nr. 1 i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelses nr. 1 og 4 er nye.

Den foreslåede bestemmelses nr. 2 og 3 er nye for så vidt angår antenneanlæg, men vil for så vidt angår telemaster erstatte en mindre del af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om indberetning af eksisterende mastepositioner, som følger af mastelovens § 16, stk. 7, jf. § 16, stk. 1 og 6, og som ikke er udmøntet. De øvrige dele af denne bemyndigelse erstattes af det foreslåede stk. 5, nr. 1, jf. bemærkningerne hertil.

Med den foreslåede bestemmelses nr. 1 vil der vil være mulighed for at fastsætte regler om adgang til oplysningerne for andre end de operatører, der har krav på oplysningerne som følge af artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om adgang til oplysningerne, så adgangen hertil flugter med reglerne om offentliggørelse af oplysninger indberettet i henhold til de foreslåede stk. 1 og 2, som Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om i medfør af det foreslåede stk. 3, og dermed således, at alle oplysninger omfattet af den foreslåede § 12 eksempelvis kan tilgås offentligt på en og samme hjemmeside.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse af det kontaktpunkt, som netoperatører og offentlige organer skal stille til rådighed, og som operatører skal have adgang til, jf. artikel 4, stk. 1, litra c, og stk. 3, og artikel 6, stk. 1, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Et kontaktpunkt vil i nogle tilfælde kunne være eksempelvis telefonnummer og e-mailadresse til en specifik person og vil således kunne udgøre personoplysninger.

En offentliggørelse af sådanne personoplysninger vil være behandling af personoplysninger og vil have hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed kan behandle personoplysninger, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Offentliggørelse af kontaktpunktet vil kunne være nødvendig af hensyn til samfundets interesse, fordi samfundet har interesse i øget koordinering af etablering af telemaster og fælles udnyttelse af telemaster. Dette kan nedbringe antallet af telemaster i landskabet og gener forbundet med anlæg heraf for det omkringliggende samfund, men også skabe bedre muligheder for privatpersoner og virksomheder til lovligt at anvende frekvenser til værdiskabende formål. Offentliggørelse af oplysningerne vil herunder kunne muliggøre, at potentielle nye operatører og andre lovlige frekvensbrugere, der med den foreslåede § 4, stk. 2, jf. stk. 4, får ret til adgang til telemaster, vil kunne kontakte telemasternes ejere på lige fod med operatører med henblik på at udnytte deres adgangsrettigheder i forordningens artikel 3 og den foreslåede § 4. Offentliggørelse vil samtidig sikre, at operatører gnidningsfrit får den adgang til kontaktpunktet, som de har krav på i artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Offentliggørelse af oplysningerne vil kunne være proportional med disse formål, da der ikke er tale om følsomme personoplysninger, og der vil være

tale om offentliggørelse af kontaktpunkter til forholdsvist få virksomheder. Artikel 4 og 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur, den foreslåede § 4 samt det foreslåede stk. 6, nr. 1, udgør dermed supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 3 i forhold til at offentliggøre eventuelle personoplysninger i kontaktpunktet.

Bestemmelsen vil dog også kunne udmøntes således, at de parter, der gives adgang til oplysningerne, skal logge på for at få adgang til oplysningerne, og at der evt. fastsættes regler om afgrænsning af målgrupper, der kan få adgang. Der henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 12, stk. 3, 2. pkt, hvor der redegøres nærmere for mulige former for loginkrav og behandling af brugernes personoplysninger i forbindelse hermed samt afgrænsning af målgrupper. En sådan udmøntning af bestemmelsen vil navnlig være relevant, hvis bestemmelsen i § 12, stk. 3, 2. pkt., måtte blive udmøntet på baggrund af de deri nævnte sikkerhedsmæssige årsager.

Med den foreslåede bestemmelses nr. 2 vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, om indberetning af oplysninger om antenneanlæg og telemaster ud over de i artikel 4, stk. 1, omhandlede minimumsoplysninger, eksempelvis at der skal indberettes oplysninger om den fysiske infrastrukturs udnyttelsesgrad, dvs. f.eks. ledig plads i masten.

Den foreslåede bestemmelses nr. 3 vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte undtagelser fra pligterne i forordningen om gigabitinfrastruktur til at stille oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Henvisningen i den foreslåede bestemmelses nr. 3 til artikel 4, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om, hvilke antenneanlæg og telemaster, der udgør national kritisk infrastruktur som defineret i national ret, eller hvilke dele heraf, der ikke vil være omfattet af forpligtelserne i artikel 4, stk. 1 og 3. Dette vil kunne være relevant for oplysninger om antenneanlæg og telemaster, som ikke omfattes af de øvrige undtagelser, der måtte blive fastsat i henhold til den foreslåede bestemmelses nr. 3, jf. artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der giver mulighed for mere generelle undtagelser, og hvor Digitaliseringsstyrelsen modtager oplysninger fra relevante myndigheder om væsentlige sikkerhedshensyn, der generelt taler imod adgang til oplysningerne.

Henvisningen i den foreslåede bestemmelses nr. 3 til artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen for det første, jf. artikel 4, stk. 7, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, ikke finder anvendelse, hvis antenneanlæg eller telemaster ikke er teknisk egnet til etablering af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Det forventes ikke umiddelbart at være muligt at vurdere den tekniske egnethed af infrastrukturtyper til dette formål så generelt, hvorfor denne mulighed ikke ventes udnyttet, men bestemmelsen vil sikre den fornødne klarhed over, hvilken myndighed der for så vidt angår antenneanlæg og telemaster kan fastsætte de regler, som forordningens artikel 4, stk. 7, litra a, giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte.

For det andet vil Digitaliseringsstyrelsen, jf. artikel 4, stk. 7, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, ikke finder anvendelse, hvis forpligtelsen til at levere oplysninger om antenneanlæg eller telemaster i henhold til stk. 1, 1. afsnit, ville være uforholdsmæssig baseret på en cost-benefit-analyse og en høring af interessenter. Anvendelse af muligheden vil forudsætte den cost-benefit-analyse, der er nævnt i artikel 4, stk. 7, litra b, og høring af interessenter, som Digitaliseringsstyrelsen forventes at foretage.

Bestemmelsen vil dermed give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at sikre, at artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke medfører uforholdsmæssige byrder for netoperatører eller offentlige organer forbundet med pligten i artikel 4, stk. 3, til at stille oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed via et centralt informationssted.

For det tredje vil Digitaliseringsstyrelsen, jf. artikel 4, stk. 7, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, ikke finder anvendelse, hvis et antenneanlæg eller en telemast ikke er underlagt adgangsforpligtelser i overensstemmelse med forordningens artikel 3, stk. 10, som bl.a. danner grundlag for dele af de foreslåede § 10, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, nr. 1. Disse bestemmelser vil dog ikke være generelle undtagelser af kategorier af infrastruktur, men vil kræve en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. På baggrund heraf er det derfor ikke forventningen, at det vil være muligt at fastsætte generelle regler om denne type undtagelse fra forordningens artikel 4, stk. 1 eller 3.

Med den foreslåede bestemmelses nr. 4, der henviser til artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om, hvilke typer anlægsarbejder, der vedrører etablering af antenneanlæg eller telemaster, der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan berettige en undtagelse fra forpligtelsen til at stille minimumsoplysningerne til rådighed i henhold til artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelses nr. 3 og 4 vil fastslå, hvilken myndighed der kan fastsætte de regler, der er nævnt i forordningens artikel 4, stk. 6 og 7, og artikel 6, stk. 2, for så vidt

angår antenneanlæg og telemaster og planlagte anlægsarbejder vedrørende disse.

Det foreslås i *stk. 7, 1. pkt.,* at Digitaliseringsstyrelsen efter indstilling fra justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab eller forsvarsministeren til enhver tid kan beslutte, at visse oplysninger skal undtages fra offentliggørelse af eller adgang til oplysningerne af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar uanset stk. 3 og regler fastsat i henhold hertil, artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur og regler fastsat i henhold til stk. 6, nr. 1.

Den foreslåede mulighed for på baggrund af de nævnte indstillinger at undtage oplysninger omfattet af de foreslåede stk. 1 og 2 fra offentliggørelse viderefører i det væsentlige offentliggørelsesbekendtgørelsens § 4 i forbindelse med, at offentliggørelsesbekendtgørelsen vil skulle ophæves som følge af lovforslaget.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre muligheden i offentliggørelsesbekendtgørelsens § 4 for, at justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab eller forsvarsministeren vil kunne indstille til Digitaliseringsstyrelsen, at visse oplysninger om eksisterende antennepositioner og radiodækningsplaner omfattet af det foreslåede stk. 1-3 undtages fra offentliggørelse.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab eller forsvarsministeren som noget nyt vil kunne indstille til Digitaliseringsstyrelsen, at oplysninger om antenneanlæg og telemaster og anlægsarbejder vedrørende disse skal undtages fra adgangen til oplysninger omfattet af artikel 4 og 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur om telemaster og anlægsarbejder, som Digitaliseringsstyrelsen i medfør af de foreslåede stk. 5 og 6 vil kunne fastsætte nærmere regler om tilrådighedsstillelsen af og adgangen til.

Undtagelse fra offentliggørelse af eller adgang til oplysninger omfattet af artikel 4 og 6 i forordningen i gigabitinfrastruktur i medfør af den foreslåede bestemmelse vil være i overensstemmelse med artikel 1, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, da undtagelse vil ske af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

Det foreslås i stk. 7, *2. pkt.,* at den minister, der har afgivet en sådan indstilling, hvert andet år skal oplyse til Digitaliseringsstyrelsen, om indstillingen fortsat er aktuel.

Den foreslåede bestemmelse er en justeret indholdsmæssig videreførelse af § 4, stk. 2, i offentliggørelsesbekendtgørelsen. Det vil ikke længere være sådan, at undtagelser ud fra de i 1. pkt. nævnte indstillinger kun kan ske for 2 år ad gangen, men det vil dog blive fastholdt, at det vil kræve en fornyet indstilling fra de i det foreslåede 1. pkt. nævnte ministre at forlænge de i det foreslåede 1. pkt. nævnte undtagelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der vil skulle oplyses om nødvendigheden af undtagelser fra offentliggørelse eller adgang, jf. det foreslåede 1. pkt., hvert andet år. Hensigten hermed er således, at undtagelserne ikke automatisk vil bortfalde, og at oplysningerne derfor heller ikke frigives umiddelbart ved udløb. I stedet vil det ministerie, der tidligere har afgivet en indstilling efter bestemmelsen, hvert andet år skulle forholde sig til, om undtagelsen fortsat er relevant, for at sikre, at oplysninger ikke fortsat undtages, når det sikkerhedsmæssige grundlag for undtagelsen bortfalder.

Hvis det pågældende ministerie ikke af egen drift kontakter Digitaliseringsstyrelsen, vil styrelsen henvende sig til det ministerie, der tidligere har afgivet en indstilling, inden udløbet af den undtagelse, der er sket på baggrund af indstillingen, med henblik på at få oplyst, om indstillingen fortsat er aktuel.

Til § 13

Europa-Kommissionen har i henhold til teledirektivets artikel 57, stk. 2, vedtaget gennemførelsesforordning (EU) 2020/1070 af 20. juli 2020 om angivelse af karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det fremgår heraf, at operatører, der har udrullet trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i installationsklasse E2 eller E10, senest en måned efter udrulningen af hvert af disse adgangspunkter skal underrette den nationale kompetente myndighed (dvs. Digitaliseringsstyrelsen) om installationen og placeringen af disse adgangspunkter m.v.

Antenner omfattet af gennemførselsforordningen er samtidigt omfattet af kravet om indberetning af radiodækningsplaner i mastelovens § 16 og kravet om indberetning af eksisterende antennepositioner i offentliggørelsesbekendtgørelsen.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 13, stk. 1,* at for radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner, jf. § 12, stk. 1 og 2, der samtidig er omfattet af regler om indberetning af oplysninger i de til enhver tid gældende gennemførelsesretsakter udstedt af Den Europæiske Union i overensstemmelse med artikel 57, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer, finder bestemmelserne i § 12, stk. 1-3, kun anvendelse i det omfang, disse bestemmelser regulerer forhold, som ikke er reguleret i de nævnte gennemførelsesretsakter.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen ikke vil kunne fastsætte enslydende eller indholdsmæssigt identiske indberetningskrav, der allerede følger af gennemførelsesretsakten. Styrelsen vil dog med hjemmel i den foreslåede § 12, stk. 3, kunne fastsætte yderligere indberetningskrav for antennepositioner eller radiodækningsplaner omfattet af gennemførselsretsakten, f.eks.

om indberetning af oplysningstyper, som gennemførselsretsakten ikke indeholder krav om.

Den foreslåede bestemmelse vil således ikke afskære Digitaliseringsstyrelsen fra at fastsætte regler om, at der skal indberettes oplysninger vedrørende eksisterende antennepositioner eller radiodækningsplaner, jf. de foreslåede § 12, stk. 1-3, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførselsretsakter, hvis de regler, som Digitaliseringsstyrelsen fastsætter, ikke duplikerer krav i gennemførelsesretsakterne.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner, jf. § 12, stk. 1 og 2, der er nødvendige for at anvende de gennemførelsesretsakter, der er nævnt i stk. 1, og regler om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af regler om indberetning af oplysninger i disse gennemførelsesretsakter.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af regler om indberetning af oplysninger i disse retsakter. Der vil ikke være tale om en indholdsmæssigt ny bemyndigelse, jf. forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens bemyndigelse i mastelovens § 24 b. Med lovforslaget vil bemyndigelsen blive flyttet fra forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til Digitaliseringsstyrelsen, dog således, at Digitaliseringsstyrelsen alene vil blive bemyndiget til at kunne fastsætte regler om bødestraf og ikke om forbud, påbud og tvangsbøder. Derudover vil Digitaliseringsstyrelsens bemyndigelse til at kunne fastsætte regler om bødestraf være afgrænset specifikt til regler om bødestraf for manglende overholdelse af indberetningspligter fastsat i den til enhver tid gældende gennemførelsesretsakter udstedt af Europa-Kommissionen i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 2. Styrelsen vil således ikke kunne fastsætte regler om sanktioner i form af bødestraf vedrørende manglende overholdelse af andre forordninger eller i form af forbud, påbud og tvangsbøder.

Det foreslåede vil indebære, at der vil gælde ensartede sanktionsmuligheder for manglende overholdelse af eventuelle regler udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse og for manglende overholdelse af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 12, stk. 3, og stk. 5, nr. 1 og 2, hvor Digitaliseringsstyrelsen ligeledes alene vil kunne fastsætte regler om bødestraf for manglende overholdelse af reglerne, jf. den foreslåede § 50, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger indberettet på baggrund af indberetningspligter i de gennemførelsesretsakter, der er nævnt i stk. 1, jf. dog § 12, stk. 7.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil have mulighed for at fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger, der er indberettet i henhold til en til enhver tid gældende gennemførelsesretsakt udstedt af Den Europæiske Union i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 2, og som skønnes at have offentlighedens interesse. Regler, der måtte blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil skulle tage højde for, at et samlet overblik over alle eller en væsentlig andel af en given tilladelsesindehavers radiodækningsplaner, eksisterende antennepositioner eller master vil kunne være en konkurrencefølsom oplysning.

Såfremt det vurderes hensigtsmæssigt at offentliggøre de pågældende oplysninger, vil der eksempelvis kunne fastsættes de samme regler for de pågældende oplysninger som de regler om offentliggørelse af eksisterende antennepositioner omfattet af det foreslåede § 12, stk. 1, som Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte efter det foreslåede § 12, stk. 3. Reglerne vil på lignende vis som de i det foreslåede § 12, stk. 3, omhandlede regler eksempelvis kunne vedrøre, hvilke oplysninger der offentliggøres samt i hvilket format.

Den foreslåede § 12, stk. 7, som vil give justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab og forsvarsministeren adgang til at indstille, at visse oplysninger undtages fra offentliggørelse eller undergives adgangsbegrænsninger, vil finde tilsvarende anvendelse på regler om offentliggørelse fastsat efter den foreslåede § 13, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 12, stk. 7.

Til § 14

Det fremgår af gravelovens § 9 g, at en netoperatør skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til oplysninger om netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. Bestemmelsen regulerer typen af oplysninger, proceduren og vilkårene for adgangen til oplysningerne.

Det fremgår af gravelovens § 9 h, at en netoperatør skal imødekomme enhver rimelig anmodning om anlægsopmålinger af nærmere specificerede elementer af netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. Bestemmelsen regulerer proceduren og vilkårene for anlægsopmålingen.

Gravelovens § 9 m fastlægger de sagstyper, som Digitaliseringsstyrelsen har kompetence til at behandle, herunder bl.a. sager vedrørende adgang til oplysninger om og anlægsopmåling af fysisk infrastruktur.

Gravelovens § 9 n fastsætter hvilke afgørelser, Digitaliseringsstyrelsen kan træffe i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen i henhold til gravelovens § 9 m.

Artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder

pligter for netoperatører og offentlige organer til at stille oplysninger om fysisk infrastruktur til rådighed via centrale informationssteder, der jf. artikel 14 skal udpeges af medlemsstaten, ligesom der skal udpeges tvistbilæggelsesorganer for tvister om adgang til oplysningerne efter artikel 13.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 14, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen i overensstemmelse med artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsætte regler om, hvornår artikel 4, stk. 1, 3 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse.

Med den foreslåede bestemmelse vil hjemlen til at kunne fastsætte undtagelser som omfattet af § 2 i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v. fremover ikke længere følge af gravelovens § 9 g, stk. 5, og § 9 h, stk. 4, men af den foreslåede § 14, stk. 1, og hjemlen vil gives til Digitaliseringsstyrelsen frem for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren. Bekendtgørelsen vil som følge af lovforslaget skulle genudstedes med nye hjemmelshenvisninger, og reglerne vil i den forbindelse blive opdateret i relevant omfang.

Den foreslåede bestemmelse vil fastslå, at det er Digitaliseringsstyrelsen, der vil kunne benytte den mulighed for at fastsætte de regler, der nævnes i forordningens artikel 4, stk. 6 og 7, som med disse bestemmelser gives til medlemsstaterne. Den foreslåede bestemmelse vil ikke omfatte fastsættelse af undtagelser fra artikel 4, stk. 1 og 3, vedrørende den delmængde af fysisk infrastruktur, der udgøres af telemaster og antenneanlæg, da en særskilt bemyndigelse hertil i stedet vil følge af det foreslåede § 12, stk. 6, nr. 3, som der henvises til.

Henvisningen i den foreslåede bestemmelse til artikel 4, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om, hvilken national kritisk infrastruktur som defineret i national ret eller hvilke dele heraf, der ikke vil være omfattet af forpligtelserne i artikel 4, stk. 1, 3 og 5. Dette vil kunne være relevant for oplysninger om infrastruktur, som ikke omfattes af de øvrige undtagelser, der måtte blive fastsat i henhold til forordningens artikel 4, stk. 7, der giver mulighed for mere generelle undtagelser, og hvor Digitaliseringsstyrelsen modtager oplysninger fra relevante myndigheder om væsentlige sikkerhedshensyn, der taler imod adgang til oplysningerne.

Henvisningen i den foreslåede bestemmelse til artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen for det første vil kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1, 3 og 5, ikke finder anvendelse, hvis den fysiske infrastruktur ikke er teknisk egnet til etablering af VHC-net eller tilhørende faciliteter. Det forventes ikke at være muligt at vurdere den tekniske egnethed af infrastrukturtyper til dette formål så generelt, hvorfor denne mulighed ikke ventes udnyttet, men bestemmelsen vil sikre den fornødne klarhed over, hvilken myndighed der for så vidt angår antenneanlæg og telemaster kan fastsætte de regler, som forordningens artikel 4, stk. 7, litra a, giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte.

For det andet vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1, 3 og 5, ikke finder anvendelse, hvis forpligtelsen til at levere oplysninger om visse typer eksisterende fysisk infrastruktur i henhold til stk. 1, 1. afsnit, ville være uforholdsmæssig baseret på en cost-benefit-analyse og en høring af interessenter.

Der vil forventeligt blive fastsat regler herom for så vidt angår forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, hvorved oplysninger om fysisk infrastruktur ikke længere kun skal udleveres på bilateral forespørgsel som i gravelovens § 9 g, men hvor netoperatører og offentlige organer enten på forhånd skal indsende oplysninger om al deres fysiske infrastruktur til en database eller være i stand til med kort varsel at besvare anmodninger om oplysninger om deres fysiske infrastruktur via et dertil indrettet system drevet af det offentlige frem for blot bilateralt via e-mail eller lignende til den, der ønsker oplysningerne. Uanset den valgte løsningsmulighed vil det stille store krav til netoperatørers og offentlige organers interne dataformater og opkobling på nye offentlige IT-systemer, som må forventes at være uforholdsmæssige i en række tilfælde. Anvendelse af muligheden vil forudsætte den cost-benefit-analyse, der er nævnt i artikel 4, stk. 7, litra b, og høring af interessenter, som Digitaliseringsstyrelsen forventes at foretage.

Bestemmelsen vil dermed give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at sikre, at artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke medfører uforholdsmæssige byrder for netoperatører eller offentlige organer forbundet med pligten i artikel 4, stk. 3, til at stille oplysninger om fysisk infrastruktur til rådighed via et centralt informationssted.

For det tredje vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fastsætte regler om, at forordningens artikel 4, stk. 1, 3 og 5, ikke finder anvendelse, hvis fysisk infrastruktur ikke er underlagt adgangsforpligtelser i overensstemmelse med forordningens artikel 3, stk. 10, som bl.a. danner grundlag for dele af de foreslåede § 10, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, nr. 1. Disse bestemmelser vil dog ikke være generelle undtagelser af kategorier af infrastruktur, men vil kræve en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. På baggrund heraf er det derfor ikke forventningen, at det vil være muligt at fastsætte generelle regler om denne type undtagelse fra forordningens artikel 4, stk. 1, 3 eller 5.

Det foreslås i *stk. 2,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren efter forhandling med vedkommende minister og i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsætte regler om de kompetente organer, der udfører opgaverne vedrørende følgende: 1) De centrale informationssteder som omhandlet i artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruk-

tur. 2) Tvistbilæggelse som omhandlet i artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. 3) De centrale informationssteder som omhandlet i artikel 13, stk. 4, 1. afsnit, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og nr. 2.

Bestemmelsens nr. 1 og 3 er nye. Bestemmelsens nr. 2 vil erstatte gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 3 og 4, og § 9 n, stk. 1, nr. 2, og indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de kompetente organer, der udfører opgaver vedrørende tvistbilæggelse som omhandlet i artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Med ændringen vil der ikke længere følge en procedure for bilæggelse af tvister om udlevering af de omfattede oplysninger af loven, men der vil i stedet være en bemyndigelse til at fastsætte regler herom. Baggrunden for denne ændring af procedure er et behov for, at ansvaret for bilæggelse af tvister kan følge ansvaret for de centrale informationssteder, der er nævnt i nr. 1, hvor anmodninger om og udlevering af oplysninger sker.

Den foreslåede bestemmelse vil fastslå, hvilken myndighed i Danmark der kan udpege de centrale informationssteder og tvistbilæggelsesorganer, der er nævnt i bestemmelsen, som Danmark efter artikel 14, stk. 1 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur er forpligtet til at udpege.

Bestemmelsen er en opsamlingsbestemmelse, der alene vil omfatte centrale informationssteder og tvistbilæggelse i det omfang, disse ikke er reguleret i andre foreslåede bestemmelser. Andre centrale informationssteder og tvistbilæggelsesorganer omfattet af artikel 4 og artikel 14, stk. 1 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil med lovforslaget blive udpeget i, eller vil kunne udpeges i henhold til, andre bestemmelser i lovforslaget, f.eks. de foreslåede § 12, stk. 4, § 35, og § 55, nr. 3.

Det er hensigten, at bestemmelsen alene vil skulle anvendes i det omfang, at fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur hverken er omfattet af de nævnte andre bestemmelser i lovforslaget eller af undtagelser fastsat i medfør af den foreslåede § 14, stk. 1. Hvis en type fysisk infrastruktur hverken bliver undtaget fra artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen, i medfør af regler udstedt i det foreslåede stk. 1 eller vil være omfattet af andre regler, der udpeger eller hjemler udpegning af centrale informationssteder for den pågældende fysiske infrastruktur, vil bestemmelsen skulle udmøntes for at overholde de EU-retlige forpligtelser i forordningen.

Fastsættelse af regler skal ske efter forhandling med vedkommende minister, hvilket er en følge af, at forordningens artikel 4, stk. 1 og 3, som noget nyt forudsætter etablering og drift af systemer, der enten har karakter af databaser, kort eller informationsudvekslingsplatforme, og som med fordel ofte vil kunne bygge videre på eksisterende offentlige IT-løsninger på andre ministerområder, ligesom oplysninger om givne infrastrukturtyper ikke nødvendigvis i alle tilfælde er underlagt Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets ressort.

Bestemmelsens genstandsområde vil være afgrænset af andre regler, hvori eller i medfør af hvilke, visse specifikke centrale informationssteder og tvistbilæggelsesorganer omfattet af artikel 4 og artikel 13, stk. 1, litra b, jf. artikel 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur udpeges. Sidstnævnte indebærer, at bestemmelsen, jf. den foreslåede § 12, stk. 4, ikke vil omfatte en mulighed for at fastsætte regler om det kompetente organ for et centralt informationssted vedrørende oplysninger om antenneanlæg eller telemaster eller, jf. den foreslåede ændring af lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret i § 55, en mulighed for at fastsætte regler om det kompetente organ for et centralt informationssted vedrørende oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret eller, jf. den foreslåede § 35 og lovforslagets § 55, nr. 3, om tvistbilæggelsesorganer for tvister vedrørende oplysninger omfattet af disse bestemmelser. Dette vil indebære, at bestemmelsen primært vil give mulighed for at udpege kompetente organer for centrale informationssteder vedrørende oplysninger om den delmængde af fysisk infrastruktur som defineret i artikel 2, nr. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der udgøres af pæle, bygninger, herunder bygningernes tage og dele af deres facader eller indgange til bygninger, og alle andre aktiver, herunder gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og vejafgiftsportaler, samt bus- og sporvognsstoppesteder og metro- og togstationer. Bestemmelsens genstandsområde vil kunne begrænses yderligere af eventuelle undtagelser fastsat i medfør af den foreslåede § 14, stk. 1, i det omfang sådanne undtagelser måtte overflødiggøre etablering af et eller flere centrale informationssteder eller tvistbilæggelsesorganer.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, er ny og indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de kompetente organer, der udfører opgaver vedrørende de centrale informationssteder omhandlet i artikel 4, stk. 1 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

De gældende bestemmelser om udveksling af oplysninger om fysisk infrastruktur i gravelovens § 9 g sigter alene på bilateral udveksling af oplysninger, og der er således ikke forudsat eksistensen af et centralt informationssted.

Bestemmelsen vil muliggøre, at der kan udpeges et eller flere kompetente organer, der har ansvaret for at etablere og drive systemer, hvorigennem netoperatører og offentlige organer kan stille oplysninger om deres eksisterende fysiske infrastruktur til rådighed for operatører. Uden en udpegning af sådanne systemer vil disse pligtsubjekter ikke kunne opfylde deres pligt, da pligten specifikt indebærer en pligt til at stille oplysningerne til rådighed via det udpegede centrale informationssted og ikke blot bilateralt via f.eks. e-mail til den operatør, der ønsker oplysningen.

Det forventes, at der vil blive udpeget det samme organ for den samme oplysningstype i henhold til de foreslåede nr. 1-3, så den samme myndighed eller instans vil være ansvarlig for et centralt informationssted, via hvilket oplysningerne kan tilgås, for behandling af tvister om adgang til oplysningerne, og for et centralt informationssted, hvor afgørelser i disse tvister kan tilgås.

De tvistbilæggelsesorganer, som vil kunne udpeges med det foreslåede stk. 2, nr. 2, vil skulle behandle tvister, der opstår i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i artikel 4, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister. Tvisterne vil skulle behandles i overensstemmelse med artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Bestemmelsen vil blive udmøntet i samme omfang og for de samme typer oplysninger, der udpeges kompetente organer for i henhold til den foreslåede bestemmelse i nr. 1. Det forventes, at der vil blive udpeget det samme organ for den samme oplysningstype i henhold til det foreslåede stk. 2, nr. 1-3, så den samme myndighed eller instans vil være ansvarlig for et centralt informationssted, via hvilket oplysningerne kan tilgås, for behandling af tvister om adgang til oplysningerne, og for et centralt informationssted, hvor afgørelser i disse tvisters kan tilgås.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 3, indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de kompetente organer, der udfører opgaver vedrørende de centrale informationssteder som omhandlet i artikel 13, stk. 4, 1. afsnit, jf. artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og det foreslåede stk. 2, nr. 2.

De kompetente organer vil skulle sikre adgang til afgørelser offentliggjort af tvistbilæggelsesorganer udpeget i henhold til det foreslåede stk. 2, nr. 2. Det forventes, at der vil blive udpeget det samme organ for den samme oplysningstype i henhold til det foreslåede stk. 2, nr. 1-3, så den samme myndighed eller instans vil være ansvarlig for et centralt informationssted, via hvilket oplysningerne kan tilgås, for behandling af tvister om adgang til oplysningerne, og for et centralt informationssted, hvor afgørelser i disse tvistesager kan tilgås. Et centralt informationssted for afgørelser vil f.eks. kunne være en hjemmeside, men vil i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur skulle udpeges i lovgivning og i henhold til forordningens artikel 14, stk. 9, notificeres til Europa-Kommissionen.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsen i overensstemmelse med artikel 4, stk. 5, 4. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsætte regler om administrative aspekter af operatørers anmodninger om at foretage undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af netoperatørers eller offentlige organers fysiske infrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse er ny. Bestemmelsen indebærer, at det vil være Digitaliseringsstyrelsen, der kan fastsætte de regler, som forordningens artikel 4, stk. 5, giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte.

De regler, der kan fastsættes i medfør af bemyndigelsen, vil eksempelvis kunne vedrøre tidsfrister for, formkrav eller indholdsmæssige krav til de anmodninger, som kan fremsættes efter artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Der vil kunne være tale om regler vedrørende anmodninger mellem to private parter eller mellem en privat part og et offentligt organ.

Bestemmelsen forventes ikke umiddelbart at blive udmøntet, men vil kunne blive udmøntet, hvis der eksempelvis som følge af uenighed om administrative aspekter af anmodninger efter artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur skulle opstå et behov for regler om de administrative aspekter af anmodningerne. Reglerne vil i så fald tage afsæt i de forhold, som der er uenighed om.

Til § 15

Det fremgår af telelovens § 60 a, at en offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Herudover er alle offentlige myndigheder underlagt de europæiske statsstøtteregler og konkurrenceloven, når de udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler omfattet af telelovens § 60 a. Sådanne regler er fastsat i mastelejebekendtgørelsen.

Det fremgår af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal imødekomme anmodninger fra operatører om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Forordningen angiver en række hensyn og kriterier, der kan lægges til grund ved fastsættelse af fair og rimelige vilkår og betingelser.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 og pkt. 3.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 15, stk. 1,* at en offentlig myndighed kan indgå aftaler med operatører om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 60 a, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil give offentlige myndighe-

der en direkte hjemmel til at indgå aftaler med operatører om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Til forskel fra telelovens § 60 a, stk. 1, omfatter den foreslåede bestemmelse udelukkende offentlige myndigheders jordarealer. Udlejning af en offentlig myndigheds arealer, der ikke er jordarealer, herunder eksempelvis bygninger og høje konstruktioner, hvorpå der kan opsættes antennesystemer, og som er omfattet af telelovens § 60 a, stk. 1, vil nu være omfattet og reguleret af artikel 3, stk. 1 og 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. pkt. 3.3.1 og 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvis en operatør anmoder om adgang til fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner, som ejes af offentlige myndigheder, med henblik på etablering af andre elementer af elektroniske kommunikationsnet end elementer af VHC-net, så vil forholdet være omfattet af de foreslåede bestemmelser i henholdsvis § 4, stk. 2, eller § 8, afhængig af typen af infrastruktur, som der anmodes om adgang til og typen af antenner og udstyr. Adgang til andre arealer ejet af offentlige myndigheder end jordarealer vil således være reguleret andetsteds.

På den baggrund er den foreslåede bestemmelse afgrænset til udelukkende at omhandle offentlige myndigheders jordarealer, idet jordarealer ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til forskel fra telelovens § 60 a, stk. 1, vil den foreslåede bestemmelse omfatte aftaler med operatører, hvilket ud over udbydere af elektroniske kommunikationsnet også vil omfatte virksomheder, der udelukkende etablerer og udbyder tilhørende faciliteter eller fysisk infrastruktur uden at etablere og udbyde elektroniske kommunikationsnet. Det kan eksempelvis være såkaldte masteselskaber, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer. Med den foreslåede § 15, stk. 1, vil kredsen af parter, som offentlige myndigheder kan indgå aftaler med i henhold til bestemmelsen, således blive udvidet.

Med »offentlige myndigheder« i den foreslåede bestemmelse forstås statslige, regionale eller lokale myndigheder eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder. Der sigtes med begrebet til forvaltningsrettens sædvanlige myndighedsbegreb, dvs. en afgrænsning, som svarer til de myndigheder, der er omfattet af offentlighedsloven og forvaltningsloven. Begrebet vil således omfatte alle forvaltningsmyndigheder, uanset om de tilhører den statslige, regionale eller kommunale forvaltning, og uanset om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd, eller særlige forvaltningsenheder, f.eks. Nationalbanken eller § 60-selskab i kommunestyrelsesloven. Begrebet omfatter også administrative organer, selv om de betegner sig som »retter«, f.eks. Landsskatteretten.

Begrebet elektronisk kommunikationsnet skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 1.

Begrebet tilhørende faciliteter skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 10.

Offentlige myndigheders indgåelse af aftaler i henhold til den foreslåede § 15, stk. 1, vil for så vidt angår prisen og øvrige vilkår i aftalen skulle ske inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler samt af konkurrencereglerne.

Det indebærer på den ene side for så vidt angår statsstøttereglerne, at det vil være en forudsætning for, at udlejning efter den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med reglerne for EU's indre marked, at udlejningen vil overholde det såkaldte markedsøkonomiske operatørprincip, hvorefter økonomisk aktivitet fra en offentlig myndigheds side ikke vil blive betragtet som statsstøtte, når den offentlige myndigheds økonomiske aktivitet sker på en økonomisk rationel måde således, at en rationel privat markedsaktør med lignende forudsætninger for den økonomiske aktivitet som den offentlige myndighed også ville have foretaget den økonomiske aktivitet på samme vilkår. Dette vil indebære, at myndigheder, der benytter muligheden, vil skulle agere på kommercielle vilkår og dermed med fortjeneste for øje af hensyn til overholdelse af EU's statsstøtteregler.

Det indebærer på den anden side for så vidt angår konkurrencereglerne, at offentlige myndigheder ved udlejning efter den foreslåede bestemmelse skal være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Det fremgår ikke længere af bestemmelsens ordlyd, at udlejning i medfør af bestemmelsen skal foregå på markedsvilkår. Der er ikke tale om en ændring af retstilstanden, da offentlige myndigheder fortsat skal agere inden for rammerne af statsstøtte- og konkurrencereglerne. Mastelejebekendtgørelsen forventes videreført, og det vil således ikke længere være relevant for myndighederne eksempelvis selv at undersøge vilkårene på det private marked for at fastsætte priserne.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke regulere, hvilke økonomiske, regnskabsmæssige eller juridiske principper der skal lægges til grund ved aftaleindgåelsen, idet dette i høj grad vil afhænge af de forhold og hensyn, der gør sig gældende i den konkrete situation.

Bestemmelsen vil ikke være udtryk for, at offentlige myndigheder ikke kan indgå aftaler om udlejning af jordarealer med andre end operatører eller til andre formål, idet dette kan være lovligt af andre årsager, herunder f.eks. efter omstændighederne som følge af kommunalfuldmagten. Bestemmelsen vil alene være en positiv hjemmel til den udlejning, som hjemlen omfatter.

Det foreslås i *stk. 2,* at vilkårene i aftaler efter stk. 1 ikke må hindre adgang til de i stk. 1 nævnte elementer m.v., der er etableret på det udlejede areal, i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til §§ 4 eller 6, og ikke må hindre, at der i forbindelse med denne adgang etableres nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er omfattet af § 36, stk. 1, nr. 17, 19 eller 21, i lov om planlægning.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at vilkårene i offentlige myndigheders lejeaftaler i henhold til det foreslåede stk. 1 ikke vil forhindre ejerne af fysisk infrastruktur, telemaster eller høje konstruktioner og tilhørende faciliteter, der etableres på et offentligt ejet jordareal, i at efterleve deres forpligtelser til at give adgang til infrastrukturen i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 eller 6. Den foreslåede bestemmelse skal desuden fremme fælles udnyttelse af allerede etableret infrastruktur ved at forhindre unødige barrierer for sådan fælles udnyttelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at aftaler, som operatører og offentlige myndigheder indgår i henhold til det foreslåede stk. 1, ikke må indeholde vilkår, der udgør en hindring af andre rettighedssubjekters udnyttelse af retten i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 eller 6 til at få adgang til den fysiske infrastruktur m.v., der på baggrund af den indgåede aftale er etableret på det udlejede areal.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at aftaler i henhold til stk. 1 ikke må indeholde vilkår, der udgør en hindring for, at der i forbindelse med adgangen etableres nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er omfattet af planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 eller 21.

Henvisningen til planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 og 21, afgrænser de elementer, der kan betragtes som nødvendige yderligere elementer i den foreslåede bestemmelse, og som offentlige myndigheders aftaler ikke må indeholde vilkår, der forhindrer etableringen af. Omfattede elementer er antennesystemer til radiokommunikation i elektroniske kommunikationsnet, teknikskabe eller teknikhuse, og trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde samt udstyr hertil. Det kan være nødvendigt for den part, der får adgang til infrastruktur etableret på et offentligt ejet jordareal, at etablere sådanne yderligere elementer for at kunne have et fuldt funktionsdygtigt elektronisk kommunikationsnet.

Bestemmelsen gælder uanset, om det udlejede areal er beliggende i landzone, idet henvisningerne til planloven alene har til formål at identificere de elementer, der er omfattet af bestemmelsen, uanset om planlovens §§ 35 og 36 i øvrigt ville være relevante for etableringen af de pågældende elementer.

Det er den part, der får adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 eller 6, der skal sandsynliggøre, at det er nødvendigt at etablere sådanne yderligere elementer.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre, at en offentlig myndighed ikke kan stille vilkår om, at antennesystemer, netelementer m.v. holdes i neutrale farver m.v., eller at der ikke kan stilles krav om beplantning eller anden form for afskærmning m.v., da sådanne vilkår ikke forhindrer elementerne i at blive etableret.

Det foreslås i *stk. 3,* at offentlige myndigheder ikke kan kræve lejebetaling eller gebyrer af parter, der i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til §§ 4 eller 6 får eller giver adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer på baggrund af en aftale efter stk. 1, eller som etablerer de elementer på det udlejede areal, der er nævnt i stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse omhandler den situation, hvor en operatør indgår en aftale i henhold til den foreslåede § 15, stk. 1, med en offentlig myndighed om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. I disse tilfælde opkræver den offentlige myndighed en lejepris af operatøren. De elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der er nævnt i den foreslåede § 15, stk. 1, vil blive omfattet af reglerne om adgang i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur og de foreslåede §§ 4 og 6, når de er etableret. Det foreslåede stk. 3, vil i disse tilfælde medføre, at den offentlige myndighed ikke må kræve lejebetaling eller gebyrer af parter, der i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, 4 og 5, eller i henhold til de foreslåede §§ 4 og 6 får eller giver adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer på baggrund af en aftale efter den foreslåede § 15, stk. 1, eller som etablerer de nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er nævnt i den foreslåede § 15, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at offentlige myndigheder ikke opkræver lejebetaling eller gebyrer af parter, der får adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer, idet den offentlige myndighed ikke ejer den pågældende fysiske infrastruktur, tilhørende facilitet eller høje konstruktion. Offentlige myndigheder vil heller ikke kunne opkræve betaling hos ejeren af den på arealet placerede fysiske infrastruktur for, at ejeren af denne infrastruktur giver adgang til sin infrastruktur i henhold til vedkommendes lovmæssige forpligtelser hertil.

Når offentlige myndigheder udlejer jordarealer til etablering af fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, vedrører lejemålet i udgangspunktet alene selve jordarealet. Den fysiske infrastruktur, tilhørende faciliteter eller høje konstruktion, der placeres på arealet, etableres for operatørens regning og er den pågældende operatørs

ejendom, selv om den står på et lejet areal, der er ejet af en offentlig myndighed.

Hvis der på et senere tidspunkt er en part, som får adgang til den pågældende fysiske infrastruktur, tilhørende facilitet eller høje konstruktion med henblik på at opsætte yderligere antennesystemer, netelementer m.v. på den fysiske infrastruktur, tilhørende faciliteter eller høje konstruktion, kan den offentlige myndighed således ikke opkræve yderligere lejebetaling eller gebyrer af denne part.

Den del af den foreslåede bestemmelse, der sigter på, at offentlige myndigheder ikke må kræve lejebetaling eller gebyrer af parter, som etablerer de nødvendige yderligere elementer på arealet, der er nævnt i den foreslåede § 15, stk. 2, vil indebære, at der ikke kan opkræves yderligere lejebetaling eller gebyrer for den andel af et allerede udlejet areal, hvorpå en part, der får adgang til den fysiske infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner på arealet, etablerer elementer, der er omfattet af planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 og 21.

Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at en offentlig myndighed opkræver yderligere lejebetaling eller gebyrer i den situation, at behovet for placering af yderligere elementer i tilknytning til eksempelvis en mast nødvendiggør, at ejeren af masten lejer et større areal af myndigheden end hidtil. En stigning af lejeprisen bør dog være forholdsmæssig i forhold til størrelsen af udvidelsen af lejemålet og vil skulle overholde eventuelle regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4. Det nye, større lejemål vil herefter være omfattet af de foreslåede § 15, stk. 2 og 3.

Det foreslås i *stk. 4,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om metoder til fastsættelse af vilkår, herunder pris, i forbindelse med offentlige myndigheders aftaler i henhold til stk. 1, og regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af metoderne.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige telelovens § 60 a, stk. 6, indholdsmæssigt, idet bestemmelsens omfang dog begrænses til jordarealer, men udvides til at omfatte aftaler med operatører frem for alene aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet, jf. det foreslåede stk. 1 og bemærkningerne hertil.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at kunne fastsætte en eller flere metoder, som offentlige myndigheder, der lejer jordarealer ud til operatører med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, skal benytte til at fastsætte vilkår, herunder pris, for leje af et konkret jordareal. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil således kunne regulere, hvilke økonomiske og juridiske principper m.v. der skal lægges til grund ved fastsættelsen af vilkår, herunder pris, ved aftaler i henhold til den foreslåede § 15, stk. 1.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren desuden til at kunne fastsætte regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af de i medfør af bestemmelsen fastsatte metoder.

De metoder, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte vedrørende fastsættelse af lejeprisen for et konkret jordareal, vil skulle sikre, at de beregnede lejepriser ligger inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler samt inden for rammerne af konkurrencereglerne.

Det indebærer på den ene side for så vidt angår statsstøttereglerne, at det vil en være forudsætning for, at den i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsatte metode er forenelig med reglerne for EU's indre marked, at den i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsatte metode skal resultere i lejepriser, der vil overholde det såkaldte markedsøkonomiske operatørprincip, hvorefter økonomisk aktivitet fra en offentlig myndigheds side ikke vil blive betragtet som statsstøtte, når den offentlige myndigheds økonomiske aktivitet sker på en økonomisk rationel måde således, at en rationel privat markedsaktør med lignende forudsætninger for den økonomiske aktivitet som den offentlige myndighed også ville have foretaget den økonomiske aktivitet på samme vilkår. Dette indebærer, at de beregnede lejepriser skal svare til, hvordan en aktør, der agerer på kommercielle vilkår og dermed med fortjeneste for øje ville fastsætte priserne, af hensyn til overholdelse af EU's statsstøtteregler.

Det indebærer på den anden side for så vidt angår konkurrencereglerne, at den i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsatte metode skal resultere i lejepriser, der er forenelige med reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

I det omfang, bemyndigelsen i det foreslåede stk. 4 udmøntes, vil det skabe større klarhed, ensartethed og gennemsigtighed i forhold til de metoder til fastsættelse af vilkår, herunder pris, som offentlige myndigheder skal benytte i deres vilkårsfastsættelse, herunder lejeprisfastsættelse. Dermed vil offentlige myndigheder ikke længere selv skulle vurdere statsstøttereglernes og konkurrencerettens betydning for vilkårene, herunder prisen, inden for de fastsatte regler. Offentlige myndigheder vil for så vidt angår de vilkår, herunder pris, som der fastsættes metoder for i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, alene skulle følge de fastsatte metoder.

Det er ikke hensigten, at eventuelle metoder, der vil kunne blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse, skal virke normerende på det private marked for udlejning af tilsvarende jordarealer. Private aktører vil ikke være forpligtet til at følge den fastsatte metode, ligesom en privat udlejers prisfastsættelse ikke kan antages at være uforenelig med eksempelvis konkurrenceloven, blot fordi prisfastsættelsen er anderledes, end hvad anvendelse af en af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsat metode på det pågældende lejemål ville tilsige. Spørgsmål om private lejeprisers forenelighed med konkurrenceloven vil skulle

vurderes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Generelt vil der være et spænd af lejepriser for et givet lejemål, der kan være forenelige med statsstøtte- og konkurrencereglerne, og metoden vil alene skulle sikre, at de lejepriser, som offentlige myndigheder fastsætter, ligger inden for dette spænd.

Det er hensigten, at bestemmelsen udmøntes ved, at de gældende metoder i mastelejebekendtgørelsen videreføres med de ændringer, der følger af ændringerne i det foreslåede stk. 1, jf. bemærkningerne hertil.

Til § 16

Der findes i dag ikke regler om underretninger til en kompetent myndighed om aftaler indgået mellem juridiske personer, der primært er aktive som lejere af jord eller som indehavere af andre rettigheder til jord end ejendomsrettigheder til jord, hvorpå der efter planen skal installeres eller er blevet installeret faciliteter med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, eller som forvalter lejekontrakter på vegne af jordejere, og operatører.

Det fremgår af artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at efter anmodning fra en operatør forhandler de herover nævnte juridiske personer og operatører om adgang til jord i god hensigt, herunder om prisen, som, hvis det er relevant, som skal afspejle markedsforholdene, i overensstemmelse med national aftaleret. Parterne skal underrette den nationale tilsynsmyndighed om indgåelsen af sådanne aftaler, herunder den aftalte pris.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 16,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om, hvordan underretninger efter artikel 3, stk. 2, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal foregå.

Den foreslåede bestemmelse er ny og nødvendig som følge af artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at Digitaliseringsstyrelsen bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om de i artikel 3, stk. 2, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur forudsatte underretninger om indgåelsen af aftaler mellem operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, og de juridiske personer angivet i artikel 3, stk. 2, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. De deri angivne juridiske personer og dermed den foreslåede bestemmelse vil især kunne omfatte de såkaldte land aggregators, der også kan betegnes som lejemålsopkøbere eller lejemålsforvaltere.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne fastsætte regler om, til hvilken myndighed underretningerne skal sendes, og hvordan indberetning af oplysninger omfattet af artikel 3, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal ske i form af eksempelvis regler om de formater, som oplysningerne skal have, og hvilke kanaler, platforme eller systemer der skal anvendes til at fremsende oplysningerne. Der vil også kunne fastsættes nærmere regler om omfanget af oplysninger, typen af oplysninger og fremgangsmåden for fremsendelse af oplysninger, herunder regler om, hvilken myndighed oplysningerne skal indsendes til. Det er hensigten, at Digitaliseringsstyrelsen skal være den nationale tilsynsmyndighed som nævnt i artikel 3, stk. 2, og dermed den myndighed, hvortil oplysningerne skal indsendes.

Til § 17

Det fremgår af gravelovens § 9 j, stk. 2, at ejere af privat ejendom skal imødekomme enhver rimelig anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om adgang til etablering af deres net frem til en bygnings adgangspunkt. Bestemmelsen angiver vilkår og betingelser samt nogle proceduremæssige regler for sådan adgang.

Det fremgår af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at med forbehold af artikel 11, stk. 3, og uden at det berører ejendomsrettigheder, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til at udrulle deres net for egen regning frem til adgangspunktet.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 17, stk. 1,* at ejere af privat ejendom inden for 2 måneder på rimelige vilkår og betingelser skal, jf. dog stk. 2, imødekomme enhver skriftlig anmodning fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang til for udbyderens egen regning at 1) etablere udbyderens net frem til en bygnings adgangspunkt i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. dog stk. 3, eller 2) at etablere udbyderens net frem til en telemast.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, er i vid udstrækning udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 9 j, stk. 2. Den foreslåede bestemmelse er nødvendig, da retten til at etablere deres net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning, som udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet har i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ikke er genstand for tvistbilæggelse, som tilfældet er i medfør af gældende ret i graveloven. For at skabe klarhed og forhindre usikkerhed om den fremtidige retstilstand og sikre gyldigheden af præcedens fra de afgørelser, som Digitaliseringsstyrelsen har truffet efter gældende ret i graveloven, videreføres gældende ret derfor med den foreslåede bestemmelse. Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, er ny og går videre, end hvad der følger af forordningen om gigabitinfrastruktur.

Ved »adgangspunkt« i den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, forstås i overensstemmelse med artikel 2, nr. 11, i forordningen om gigabitinfrastruktur et fysisk punkt i eller uden for bygningen, som er tilgængeligt for foretagender, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og hvor der er mulighed for

tilslutning til den fiberklare bygningsinterne fysiske infrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse omhandler den situation, hvor det er nødvendigt for en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet at etablere sit net via en tredjeparts private ejendom for at kunne etablere sit net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning eller frem til en telemast.

Ejere af privat ejendom omfatter enhver indehaver af ejendomsretten til privat ejendom. Det kan både være privat ejendom ejet af private borgere eller af virksomheder. Det kan også være ejendom, som er privatretligt ejet af det offentlige.

Ejere af privat ejendom vil skulle imødekomme anmodninger fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang i henhold til den foreslåede bestemmelse inden for 2 måneder fra datoen for modtagelsen af anmodningen. Anmodninger vil i nogle tilfælde kunne afvises i medfør af det foreslåede stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 2.

Konsekvensen ved ikke at imødekomme anmodningen inden for 2 måneder vil være, at sagen herefter vil kunne indbringes til Digitaliseringsstyrelsen efter den foreslåede § 37. Der henvises til den foreslåede § 37 med tilhørende bemærkninger.

Adgang vil skulle gives på rimelige vilkår og betingelser, herunder hvad angår en eventuel pris.

Vilkår og betingelser for adgang, herunder i forhold til prisfastsættelse, vil skulle aftales som led i en forhandling mellem udbyderen af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der anmoder om adgang, og ejeren af den private ejendom.

Ejere af privat ejendom omfattet af bestemmelsen vil ved prisfastsættelsen i relevant omfang skulle være opmærksomme på reglerne om misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens kapitel 3.

Hvad der udgør rimelige vilkår og betingelser for adgang vil skulle afgøres på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende. Alt efter omstændighederne kan flere forhold påvirke betingelserne og en eventuel prisfastsættelse for adgang. Eksempelvis vil en eventuel negativ påvirkning af værdien af ejendommen eller et eventuelt økonomisk tab forårsaget af etableringsarbejdet kunne kompenseres i form af et krav om betaling fremsat af ejeren af ejendommen. En aftale om vilkår og betingelser for adgang vil også kunne forholde sig til, hvorvidt ledningen eksempelvis skal tinglyses på ejendommen.

Det vil kunne aftales, at ledningen placeres på vilkår om gæsteprincip. Vilkår om gæsteprincippet indebærer, at de på grunden etablerede ledninger vil skulle fjernes, omlægges eller sikres, hvis dette nødvendiggøres af grundejerens ønskede anvendelse af grunden. Hvis adgang gives på vilkår om gæsteprincip, vil det således medføre, at adgangen ikke vil indebære nogen indskrænkninger i de fremtidige muligheder for brug af den pågældende private grund, og det vil almindeligvis ikke være rimeligt at kræve yderligere økonomisk kompensation i forbindelse med etablering af ledninger, der ligger på gæsteprincip, forudsat, at udbyderen af offentlige elektroniske kommunikationsnet i øvrigt overholder sin pligt til at udføre alle arbejder, herunder reetablering, for egen regning.

Imødekommelse af anmodningen samt vilkår og betingelser for adgang skal meddeles skriftligt til den udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der anmoder om adgang. Kravet om skriftlighed vil kunne opfyldes ved fremsendelse af et dokument eller en tekst, der angiver, at anmodning om adgang imødekommes samt de vilkår og betingelser, der gælder for adgangen. Fremsendelsen vil kunne ske med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger. Anmodninger fra en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang skal ligeledes være skriftlige. Kravet om skriftlighed kan opfyldes ved fremsendelse af anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

Adgangen i henhold til den foreslåede bestemmelse vil kunne indebære, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet skal have mulighed for at grave i jord ejet af en anden end ejeren af adgangspunktet for at nå frem til adgangspunktet i eller udenfor bygningen eller for at nå frem til en telemast. Udbyderen af offentlige elektroniske kommunikationsnet og ejeren af den private ejendom vil i givet fald skulle aftale de nærmere omstændigheder for gennemføringen af nettet.

Adgangen i henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, er begrænset, idet den forudsætter, at der ikke allerede er sikret en brugbar alternativ adgang til eksisterende offentlige elektroniske kommunikationsnet frem til adgangspunktet, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationstjenester, ved en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller regler fastsat i medfør heraf eller ved et påbud givet i henhold regler fastsat i medfør af den foreslåede § 11, jf. den foreslåede § 17, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Det vil imidlertid ikke kunne udelukkes, at adgang til at etablere et net vil kunne ramme ejeren af den private ejendom så ekstraordinært hårdt, at der efter omstændighederne vil kunne være tale om et ekspropriativt indgreb mod den pågældende. Det bemærkes dog, at der vil skulle gives adgang på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder hvad angår en eventuel pris. Det vil bero på en konkret vurdering, om der i det enkelte tilfælde foreligger ekspropriation efter grundlovens §

73. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, henhører under domstolene.

En ejer af privat ejendom vil som følge af den foreslåede bestemmelse blive påvirket på den måde, at ejeren vil skulle tåle, at der udføres anlægsarbejde på sin ejendom.

Den fysiske påvirkning, som indgrebet vil medføre, vil variere, alt efter hvordan anlægsarbejdet i det konkrete projekt vil påvirke omgivelserne. Ofte vil en stikledning kunne etableres ved at skyde den gennem jorden frem til adgangspunktet i eller udenfor bygningen, dvs. uden at der skal graves mere end et hul til brug for underskydningen. En mere betydningsfuld påvirkning vil kunne være, hvis der vil være behov for reetablering af det påvirkede område af ejendommen. Det kunne eksempelvis være tilfældet, hvis et kabel skal nedgraves i græsplæne, under flisebelægning, træer, buske, bede m.v.

Det er i forbindelse med udøvelsen af retten forudsat, at privat ejendom påvirkes mindst muligt ved at udnytte eventuel eksisterende fysisk infrastruktur og ved at reetablere det berørte område. Endvidere vil varigheden af et eventuelt anlægsarbejde afhænge af omfanget i det konkrete tilfælde, men det antages at være ganske kortvarigt. Hertil kommer reetablering af det påvirkede område.

En eventuel negativ påvirkning af værdien af ejendommen vil kunne kompenseres i form af et krav om betaling fremsat af ejeren af ejendommen og fastsættelse af andre rimelige vilkår og betingelser for adgangen.

Det bemærkes, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, som gives adgang til at etablere deres net igennem tredjemands private ejendom, ikke vil få ejerskab over ejendommen, dvs. adgangen påvirker ikke ejerforholdet til ejendommen. Adgang til ejendommen vil derimod indebære, at den udbyder, der får adgang, får en brugsret til den pågældende ejendom i relation til etableringen af sit net.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse ikke vil regulere retten til erstatning til personer, herunder en tredjepart i form af vejejere, grundejere, ejerforeninger m.v., der måtte lide skade eller tab som følge af udøvelsen af rettighederne i den foreslåede bestemmelse. Erstatning af skade eller tab, som følger heraf, vil skulle afgøres efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Visse tvister vedrørende den foreslåede bestemmelse vil kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen. Der henvises til den foreslåede § 37 og bemærkningerne hertil. Operatører, jf. definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 29, har desuden mulighed for at anmode Digitaliseringsstyrelsen om, at der kan iværksættes ekspropriation, jf. den foreslåede § 19.

Det er forudsat, at den foreslåede bestemmelse kun anvendes til elementer af et net, som kan nedgraves, så der ikke sker en påvirkning af ejendommens daglige anvendelse. Mere indgribende foranstaltninger vil skulle ske i henhold til den foreslåede § 19.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, vil indebære, at det være muligt for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet at få adgang til at foretage nødvendige anlægsarbejder på privat ejendom, der ejes af tredjemand, for at etablere deres net frem til en bygnings adgangspunkt for eksempelvis at koble en slutbruger på nettet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, vil indebære, at det være muligt for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet at få adgang til at foretage nødvendige anlægsarbejder på privat ejendom, der ejes af tredjemand, for at etablere deres net frem til en telemast. Med den foreslåede bestemmelse vil det således være muligt for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet at etablere den netinfrastruktur, der er nødvendig for at kunne forbinde det net af telemaster, der udgør den pågældende udbyders mobilnet. Det vil ofte være nødvendigt at tilslutte de enkelte master til det bagvedliggende fibernet og elforsyning for at have et funktionsdygtigt netværk. Der vil kunne være tale om at føre nettet frem til både eksisterende telemaster, men også en fremføring af net til en ny mast i forbindelse med etableringen af masten.

Det foreslås i *stk. 2,* at ejendommens ejer skriftligt kan afvise en anmodning efter stk. 1, hvis imødekommelsen af anmodningen ville 1) medføre urimelige byrder for ejendommens ejer eller 2) være uforenelig med lovgivning, som ejendommens ejer er underlagt.

Den foreslåede bestemmelse er i vid udstrækning udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gældende ret i gravelovens § 9 j, stk. 3, idet den foreslåede bestemmelse dog ikke længere blot vil bestemme, at anmodninger kan afvises, hvis de ikke er rimelige, men vil konkretisere rimelighedskriteriet til at vedrøre byrder for ejeren og, frem for at indeholde muligheden for afslag, hvis ejendommens ejer ellers som følge af anmodningen ville skulle overtræde anden lovgivning, i rimelighedskriteriet, vil indeholde dette som en eksplicit selvstændig afslagsgrund. Begge afslagsgrunde er dog indeholdt i rimelighedskriteriet i den gældende bestemmelse, hvorfor ændringerne har karakter af en konkretisering.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ejere af privat ejendom vil kunne afvise urimelige anmodninger fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet om adgang til for egen regning at etablere deres net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og om adgang til at etablere deres net frem til en telemast.

Afvisning skal ske skriftligt til den, der har fremsat anmodningen. Kravet om skriftlighed kan opfyldes ved fremsendelse af anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt, f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger. Hvis ikke en eventuel afvis-

ning sker senest 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen og anmodningen således forbliver ubesvaret, vil dette indebære, at sagen kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i henhold til den foreslåede § 37, jf. bemærkningerne hertil.

I henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, vil anmodninger kunne afslås, hvis imødekommelsen ville medføre urimelige byrder for ejendommens ejer. En anmodning må eksempelvis anses for rimelig, hvis anmodningen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at opfylde den anmodende udbyders behov, og arbejderne indebærer de almindelige gener, som en ejer af privat ejendom altid vil skulle tåle som følge af, at der skal graves på ejendommen, jf. bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Modsætningsvis vil en anmodning f.eks. kunne medføre urimelige byrder, hvis anmodningen indsendes, uden at den adgangssøgende udbyder har et reelt behov for adgang og derved vil medføre byrder for ejendommens ejer uden grund. Det vil eksempelvis som udgangspunkt kunne være tilfældet, hvis der indgives anmodninger om adgang med henblik på at etablere net frem til et enfamiliehus, hvor husejer ikke ønsker adgang til tjenester leveret via det pågældende net.

En anmodning om at etablere net frem til en bygnings adgangspunkt vil kunne være rimelig, selvom der endnu ikke er et aktuelt behov i form af en slutbruger i bygningen, som efterspørger tjenester leveret via den anmodende udbyders net. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis en udbyder har ret til adgang til adgangspunkt og eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur efter artikel 11, stk. 2 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og har en interesse i at etablere et net frem til en etageejendoms adgangspunkt med henblik på at kunne etablere et net i bygningen, der kan bruges til at levere tjenester til nuværende eller fremtidige beboere i ejendommen.

En anmodning vil eksempelvis også kunne anses for urimelig ved anmodninger om adgang til at etablere net frem til en telemast, hvis der endnu ikke er opnået fornødne tilladelser til etablering af den pågældende mast.

En anmodning vil eksempelvis også kunne være urimelig af hensyn til byrderne for ejendommens ejer, hvis den vedrører adgang til etablering på et særligt uhensigtsmæssigt og for ejendomsejeren byrdefuldt tidspunkt, hvor etableringen vil kunne foregå med væsentligt mindre byrder for ejeren på et senere tidspunkt inden for en nærmere fremtid.

En anmodning vil eksempelvis også kunne være urimelig af hensyn til byrderne for ejendommens ejer, hvis det påvirkede areal i praksis ikke vil kunne reetableres til en lignende stand som før, eller hvis reetablering ville indebære længerevarende arbejder på grunden, eksempelvis hvis anmodningen ikke kan imødekommes, uden at der vil skulle fjernes bebyggelse, der skal bygges op igen, eller uden at der vil skulle ryddes beplantning, som ejeren af ejendommen ønsker bevaret, men som ikke kan erstattes eller gro frem igen inden for et år, eksempelvis større træer.

Det bemærkes, at mange af de gener, der ville være urimelige, ofte vil kunne undgås ved at aftale en anden placering af netelementerne på grunden, og at en anmodning derfor kun vil kunne afvises med henvisning til sådanne forhold, hvis en anden placering ikke kan aftales, således at de urimelige forhold undgås.

En anmodning vil også kunne være urimelig, hvis imødekommelse forudsætter tilsidesættelse af sikkerhedsmæssige forhold, som medfører urimelige byrder i form af risici for ejeren.

I henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, vil anmodninger kunne afvises, hvis imødekommelsen ville være uforenelig med lovgivning, som ejendommens ejer er underlagt. Det kunne eksempelvis være tilfældet, hvis etablering af ledningen ville være uforenelig med sikkerhedsforskrifter i lovgivningen, som ejeren er ansvarlig for at overholde. Desuden vil anmodninger om adgang til privatretligt ejet ejendom, som ejes af en offentlig myndighed, kunne afvises, hvis imødekommelse af anmodningen ville kræve, at myndigheden overtræder de regler, som myndigheden er underlagt med hensyn til arealets anvendelse.

Vurderingen af, om en anmodning er rimelig, og om imødekommelsen af den er forenelig med lovgivning, som ejendommens ejer er underlagt, vil skulle foretages af ejendommens ejer.

Hvis ejeren af ejendommen vurderer, at anmodningen ud fra en konkret vurdering ikke er rimelig eller strider mod relevant lovgivning, som ejeren er underlagt, og afviser anmodningen, vil den adgangssøgende udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet kunne indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 37, som vil kunne træffe afgørelse om adgang i sagen, herunder fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 37.

Det foreslås i *stk. 3,* at stk. 1, nr. 1, ikke finder anvendelse, jf. dog stk. 4, hvis en tilstrækkelig alternativ adgang til eksisterende offentlige elektroniske kommunikationsnet frem til adgangspunktet, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationstjenester, er sikret ved 1) en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller regler fastsat i medfør heraf, eller 2) et påbud givet i henhold til regler fastsat i medfør af § 11.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 j, stk. 6, indholdsmæssigt uændret, idet forbeholdet for det foreslåede stk. 4 er nyt, da det foreslåede stk. 4 i sig selv vil være nyt. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ikke vil have adgang til at etablere deres net frem til en bygnings adgangs-

punkt i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i de tilfælde, hvor en afgørelse truffet i medfør af afsnit IV i teleloven, eller regler fastsat i medfør heraf, sikrer en tilstrækkelig alternativ adgang til eksisterende offentlige elektroniske kommunikationsnet frem til adgangspunktet, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationstjenester. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis andre udbydere ved en markedsafgørelse truffet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i henhold til telelovens § 41, stk. 1, er sikret adgang til et eksisterende net, der fører frem til det pågældende adgangspunkt, på regulerede vilkår, eller at adgangen er givet på vilkår, der følger af et tilsagn fra en udbyder, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har gjort bindende ved en afgørelse efter telelovens § 47 d.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ikke vil have adgang til at etablere deres net frem til en bygnings adgangspunkt i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i de tilfælde, hvor et påbud om samhusning eller fælles udnyttelse af netelementer udstedt af en kompetent myndighed i henhold til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 11 sikrer en tilstrækkelig alternativ adgang til eksisterende offentlige elektroniske kommunikationsnet frem til adgangspunktet, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationstjenester.

Den alternative adgang vil være tilstrækkelig, hvis den i praksis giver mulighed for at levere elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i den bygning, som anmodningen i henhold til det foreslåede stk. 1, nr. 1, sigtede på at muliggøre levering af sådanne tjenester til.

Det vil være en forudsætning for, at adgangen vil være tilstrækkelig, at den udbyder, der anmoder om adgang, teknisk kan benytte adgangen til at levere elektroniske kommunikationstjenester i sammenhæng med sit eget net uden at ændre væsentligt på den sædvanlige tekniske indretning af sit eget net. Det vil eksempelvis skulle antages at være muligt, hvis den udbyder, der anmoder om adgang, allerede benytter en tilsvarende adgang til andre udbyderes net andre steder.

Det vil endvidere være en forudsætning for, at adgangen er tilstrækkelig, at adgangen ikke nødvendiggør etablering af infrastruktur frem til centraler m.v. i nettet, der ikke ligger i naturlig forlængelse af den pågældende udbyders egen infrastruktur i området.

Det foreslås i *stk. 4*, at uanset stk. 3 skal en anmodning som nævnt i stk. 1, nr. 1, imødekommes, jf. dog stk. 2, hvis 1) anmodningen vedrører adgang til at etablere net på en ejendom frem til et adgangspunkt tilhørende en bygning, der ligger på samme ejendom, og 2) den, der har anmodet om adgang i henhold til stk. 1, nr. 1, har ret til adgang til det i nr. 1 nævnte adgangspunkt i henhold til artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det foreslåede stk. 3 ikke kan medføre, at en ejer af et adgangspunkt i egenskab af indehaver af brugsret til adgangspunktet vil kunne have pligt i artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur til at give adgang til selve adgangspunktet, men samtidigt ikke har nogen pligt til at tillade etablering af et net frem til adgangspunktet. Den foreslåede bestemmelse vil dermed forhindre, at en ejer af privat ejendom, der også er indehaver af brugsretten til adgangspunktet, vil kunne undslå sig sine forpligtelser i artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ved at nægte adgang til at udføre gravearbejder frem til adgangspunktet.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at ejeren af en grund, hvorpå adgangspunktet i en bygning befinder sig, ikke vil kunne forhindre indehavere af retten til at bruge adgangspunktet i at overholde deres pligt i forordningens artikel 11, stk. 3, til at give udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet adgang til dette adgangspunkt.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed indskrænke undtagelsesbestemmelsen i stk. 3 således, at eventuelle muligheder for at leje sig ind på et net frem til adgangspunktet på regulerede vilkår m.v. alene vil være en undtagelsesgrund for andre ejere af privat ejendom end de ejere af privat ejendom, der ejer den pågældende bygning eller den grund, hvorpå bygningen er placeret, eller som ejer begge dele.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre muligheden i det foreslåede stk. 2 for at afvise anmodninger om adgang efter det foreslåede stk. 1, nr. 1, hvis anmodningerne er urimelige eller ikke kan imødekommes som følge af anden lovgivning, jf. bemærkningerne til det foreslåede stk. 2.

Til § 18

Det fremgår af gravelovens § 7, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet skal have adgang til mod godtgørelse af den derved forårsagede ulempe og skade at færdes på offentlige og private arealer, i det omfang nedlægning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller reparationerne heraf m.v. nødvendiggør dette.

Det foreslås i *§ 18, stk. 1,* at i det omfang, inspektion eller reparation af kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet nødvendiggør det, skal operatører mod godtgørelse af den derved forårsagede ulempe og skade og under forudsætning af fuld reetablering af arealet have adgang til at færdes på offentligt ejede og private arealer.

Den foreslåede bestemmelse er i vid udstrækning udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 7.

Til forskel fra gældende ret er adgangen i henhold til den foreslåede bestemmelse udvidet til at omfatte operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29. Dette er sket for at strømline rettighedssubjekterne på tværs af lovforslaget, hvor det er hensigtsmæssigt, og hvor der ikke vurderes at være grund til at foretage en anden afgrænsning.

Bestemmelsen vil omfatte adgang til arealer ejet af det

offentlige eller af private, og vil dermed forpligte enhver indehaver af ejendomsretten til privat ejendom at tåle den færden, som bestemmelsen omhandler. Det kan både være privat ejendom ejet af private borgere eller af virksomheder. Det kan også være ejendom, som er privatretligt ejet af det offentlige.

Desuden er den foreslåede bestemmelse afgrænset til kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet. Denne afgrænsning er foretaget for at minimere adgangen til at færdes på specielt private arealer til det, der er nødvendigt for at begrænse afbrydelser af elektroniske kommunikationsnet, der er tilgængelige for offentligheden.

Den adgang, som en operatør vil have i medfør af den foreslåede bestemmelse, har til hensigt at gøre det muligt at udføre inspektion eller reparation af kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet. Dette er en mindre ændring i forhold til gældende ret, som er møntet på nedlægning og reparation af disse kabler. Den foreslåede bestemmelse er dermed afgrænset til at finde anvendelse på allerede eksisterende kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet, idet nyetablering af sådanne kabler vil kunne ske i overensstemmelse med reglerne i de foreslåede § 17 eller § 19.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at adgang vil skulle tillades mod godtgørelse af den ulempe og skade, som færden på arealet måtte forårsage, og under forudsætning af fuld reetablering af arealet. Godtgørelsen aftales mellem operatøren og ejeren af det offentligt ejede eller private areal. Hvis parterne ikke kan blive enige om godtgørelsen, vil dette spørgsmål kunne afgøres ved anlæg af civil retssag i overensstemmelse med reglerne herom i retsplejeloven.

Den foreslåede bestemmelse sigter på at forpligte ejeren af arealet til at acceptere den nødvendige færdsel og de nødvendige arbejder på arealet, men vil ikke indebære, at operatøren vil kunne færdes eller arbejde på arealet uden forudgående varsel af ejeren af arealet. Det forudsættes, at der foregår en dialog mellem operatøren og arealets ejer, og at operatøren respekterer arealejerens ønsker om eksempelvis tidspunkt eller særlige opmærksomhedspunkter, herunder grundejerens forslag og ønsker til, hvordan påvirkning af eksempelvis bebyggelse og beplantning på arealet minimeres. I det omfang, der i medfør af anden lovgivning er fastsat sikkerhedsforskrifter for det pågældende private eller offentlige areal, skal adgang til at færdes på arealet ske på de vilkår, begrænsninger og forholdsregler, der følger heraf.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at operatøren kun må færdes på det pågældende areal i det omfang, det er nødvendigt for at udføre inspektion eller reparation af de pågældende kabler. Operatørens adgang til at færdes på arealerne vil også skulle være så kortvarig som muligt.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte inspektion eller reparation af kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet. Den foreslåede bestemmelse vil derfor omfatte inspektion og reparation af kabler til signaltransmission i offentlige elektroniske kommunikationsnet og andre former for kabler, der måtte være etableret sammen med disse af en operatør, og som har relation til de samme offentlige elektroniske kommunikationsnet som det kabel til signaltransmission, der måtte være etableret samtidigt som led i den samme aftale. Det kan eksempelvis være kabler til brug for strømforsyning til operatørens egne netelementer, der også benytter det pågældende kabel til signaltransmission. Den foreslåede bestemmelse vil ikke omfatte kabler, der benyttes til elforsyning til andre formål, herunder kabler, der indgår i det offentlige elnet, selv om disse måtte blive etableret af en virksomhed, der tillige er en operatør.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke finde anvendelse på vejarealer omfattet af vejloven eller privatvejsloven, som udtømmende regulerer retsforholdet mellem vejmyndigheden og en operatør om adgang til at færdes på vejarealet, bortset fra private fællesveje og private fællesstier på landet.

Det foreslås i *stk. 2,* at ejeren af arealet skal varsles mindst 7 dage inden påbegyndelsen af inspektionen eller reparationen.

Den foreslåede bestemmelse er ny og skal sikre, at en ejer af et offentligt eller privat areal kan forberede og indrette sig på det påtænkte arbejde, herunder give mulighed for iværksættelse af eventuelle foranstaltninger, inden arbejdet påbegyndes.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at operatører, der påtænker at udføre inspektion eller reparation af et kabel til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet, og dermed har behov for adgang til at færdes på et offentligt ejet eller privat areal i henhold til den foreslåede § 18, stk. 1, skal varsle ejeren af det pågældende areal mindst 7 dage inden påbegyndelsen af det påtænkte arbejde. Varslet kan gives enten mundtligt, f.eks. telefonisk, eller skriftligt, f.eks. via fysisk brev eller e-mail.

Til § 19

Det fremgår af grundlovens § 73, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Det fremgår af mastelovens § 15 og gravelovens § 1, at når almenvellet kræver det, kan Digitaliseringsstyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom dels med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, og dels med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der indgår i offentlige elektroniske kommunikationsnet. Bestemmelserne regulerer omfanget af ekspro-

priation, hensyn, der kan berettige ekspropriation og nogle procedureregler.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 19, stk. 1,* at når almenvellet kræver det, kan Digitaliseringsstyrelsen træffe afgørelse om at tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til arealer, hvorpå der kan 1) opsættes telemaster eller antennesystemer, 2) nedgraves kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller 3) opføres bygninger til udstyr eller tilhørende faciliteter i tilknytning til telemaster, antennesystemer eller kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Der er tale om en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 1, stk. 1, og mastelovens § 15, stk. 1, idet disse bestemmelsers indhold er sammenskrevet i den foreslåede bestemmelse.

Kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet omfatter både kabler til signaltransmission i offentlige elektroniske kommunikationsnet og andre former for kabler, der måtte blive etableret sammen med disse af en operatør, og som har relation til de samme offentlige elektroniske kommunikationsnet som det kabel til signaltransmission, der måtte blive etableret samtidigt som led i det samme arbejde. Det kan f.eks. være kabler til brug for strømforsyning til operatørens egne netelementer, der også benytter det pågældende kabel til signaltransmission. Bestemmelsen omfatter ikke kabler, der benyttes til elforsyning til andre formål, herunder kabler, der indgår i det offentlige elnet, selv om disse måtte blive etableret af en virksomhed, der tillige er en operatør.

Det vil være en forudsætning for, at Digitaliseringsstyrelsen kan tillade, at der iværksættes ekspropriation efter den foreslåede bestemmelse, at almenvellet kræver det. Det vil bero på en konkret vurdering, om en ekspropriation er krævet af almenvellet.

I sin vurdering af, om almenvellet kræver det, skal Digitaliseringsstyrelsen bl.a. sikre, at ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor der ikke er andre muligheder for etablering af de pågældende master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter og de pågældende supplerende foranstaltninger, som det er rimeligt at henvise til, og hvor de pågældende master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter og de pågældende supplerende foranstaltninger er af væsentlig betydning for udbuddet af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Dette svarer til vurderingen i gravelovens § 1, stk. 4, og mastelovens § 15, stk. 4.

Digitaliseringsstyrelsen vil dermed bl.a. skulle vurdere, hvorvidt der eksisterer andre oplagte muligheder for etablering af de pågældende master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter og de pågældende supplerende foranstaltninger, som det er rimeligt at henvise den pågældende operatør til at benytte, herunder om der vil være mulighed for at løse det pågældende behov via indgåelse af samtrafikaftaler på omkostningsbaserede vilkår. Alternative muligheder vil bl.a. kunne omfatte tildeling af radiofrekvenser til trådløs infrastruktur (radiokæder m.v.), i det omfang en sådan løsning vil være tilstrækkelig til at opfylde den pågældende operatørs behov for transmissionskapacitet, samt alternative muligheder med hensyn til placering af de pågældende kabler, i det omfang disse ikke i urimeligt omfang vil fordyre anlæggelsen af den pågældende kabelbaserede infrastruktur.

Digitaliseringsstyrelsen vil dermed bl.a. også skulle vurdere, om etableringen af de pågældende master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter og de pågældende supplerende foranstaltninger er af væsentlig betydning for udbuddet af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, herunder for forsyningspligtudbyderes muligheder for at udbyde forsyningspligttjenester til alle slutbrugere, der ønsker at benytte forsyningspligtselskabets tjenester. I vurderingen heraf vil også kunne indgå, om de pågældende master, antennesystemer, kabler, bygninger, tilhørende faciliteter eller supplerende foranstaltninger er af væsentlig betydning for at kunne imødekomme anmodninger om samtrafik fra andre operatører.

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de formål, som ekspropriation kan anvendes til. Med den foreslåede stk. 1, nr. 1, vil ekspropriation kunne ske med henblik på at sikre adgang til arealer, hvorpå der kan opsættes telemaster, jf. definitionen i § 3, stk. 1, nr. 1, eller antennesystemer, jf. definitionen i § 3, stk. 1, nr. 3. Med den foreslåede stk. 1, nr. 2, vil ekspropriation kunne ske med henblik på at sikre adgang til arealer, hvorpå der kan nedgraves kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet. Med den foreslåede stk. 1, nr. 3, vil ekspropriation kunne ske med henblik på at sikre adgang til arealer, hvorpå der kan opføres bygninger til udstyr eller tilhørende faciliteter i tilknytning til telemaster, antennesystemer eller kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Ekspropriation i henhold til den foreslåede bestemmelse vil omhandle selve retten til at placere infrastruktur på et areal. Det er ikke hensigten med den foreslåede bestemmelse, at ekspropriationen fritager fra, at der hos de kompetente tilladelsesudstedende myndigheder indhentes eventuelle nødvendige tilladelser i henhold til byggelovgivningen, planlovgivningen, vejlovgivningen m.v. og tilladelser eller dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning. Det er en forudsætning for tilladelse til iværksættelse af ekspropriation, at de kompetente tilladelsesudstedende myndigheder er indstillet på at give eventuelle nødvendige tilladelser eller dispensationer til de formål, der er oplistet i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det vil være Digitaliseringsstyrelsen, der vil skulle foretage den grundlæggende vurdering af, om ekspropriation er berettiget, og

dermed træffe afgørelse om at tillade, at der iværksættes ekspropriation efter anmodning fra og på vegne af operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29.

Hvis Digitaliseringsstyrelsen træffer afgørelse om at tillade, at der kan iværksættes ekspropriation i henhold til den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen skulle fremsende sagen til by-, land- og transportministeren i overensstemmelse med § 11 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Afgørelsen af, hvorvidt ekspropriation skal gennemføres, sker i henhold til de regler og procedurer, der fremgår af lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Digitaliseringsstyrelsens vurdering af, om ekspropriation kan tillades, træffes i form af en afgørelse, der er omfattet af forvaltningslovens regler.

Klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter den foreslåede bestemmelse vil kunne indbringes for Teleklagenævnet i henhold til den foreslåede § 46, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2,* at ekspropriation i medfør af stk. 1 kan ske til nyanlæg, udvidelse, ændring, bevarelse eller udskiftning af de master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter, der er nævnt i stk. 1, og af nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder nødvendige adgangsveje m.v.

Der er tale om en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 1, stk. 2, og mastelovens § 15, stk. 2, idet disse bestemmelsers indhold er sammenskrevet i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne tillade, at der iværksættes ekspropriation af et privat areal i de tilfælde, hvor en operatør og ejeren af det private areal, hvor operatøren ønsker at nyanlægge, udvide, foretage ændring af, bevare eller udskifte en mast, en antenne, et kabel, en bygning eller en tilhørende facilitet som nævnt i den foreslåede § 19, stk. 1, eller nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder etablering af nødvendige adgangsveje m.v., ikke har kunnet nå til enighed om en aftale herom.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne tillade, at der iværksættes ekspropriation af et privat areal i de tilfælde, hvor ejeren af det private areal stiller vilkår, som ikke er rimelige, i forbindelse med indgåelse af en aftale om nyanlæg, udvidelse, ændring, bevarelse eller udskiftning af en mast, en antenne, et kabel, en bygning eller en tilhørende facilitet, eller nødvendige supplerende foranstaltninger. Det vil være en konkret vurdering, hvorvidt vilkår for adgang stillet af ejeren af det private areal er rimelige eller ikke er rimelige. Spørgsmålet om rimelighed kan eksempelvis omhandle betaling for adgang, adgangsbetingelser m.v.

At ekspropriation kan ske til bevarelse af eksisterende master, antennesystemer, kabler, bygninger eller tilhørende faciliteter som nævnt i den foreslåede § 19, stk. 1, og af nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder nødvendige adgangsveje m.v., skal være med til at sikre, at operatøren ikke vil være nødsaget til at nedtage sådanne, hvilket vil kunne medføre, at dækningen i et område forringes eller helt mistes, hvis ikke der er alternative muligheder for placering af en mast, antenne, kabel, bygning eller tilhørende facilitet som nævnt i den foreslåede § 19, stk. 1, eller en nødvendig supplerende foranstaltning, som kan give den samme dækning i området. Endvidere vil en sådan nedtagning være forbundet med store omkostninger for den pågældende operatør, og i et samfundsøkonomisk perspektiv vil nedtagningen være udtryk for et ressourcespild i de tilfælde, hvor et privat areal eksproprieres med henblik på ny opsætning. Ekspropriation kan således være med til at opretholde tilstedeværelsen af en mast, antenne, kabel, bygning eller tilhørende facilitet som nævnt i den foreslåede § 19, stk. 1, eller en nødvendig supplerende foranstaltning og dermed den fortsatte dækning i området.

En udnyttelse af muligheden for, at der foretages ekspropriation af et privat areal inden nedtagning af en eksisterende mast, antenne, kabel, bygning eller tilhørende facilitet som nævnt i den foreslåede § 19, stk. 1, eller en nødvendig supplerende foranstaltning forudsætter, at operatøren og ejeren af det private areal i god tid inden den eksisterende lejeaftales udløb afklarer mulighederne for at forlænge lejeaftalen. Det er ikke muligt nærmere at angive, hvad der skal forstås med i god tid, men der vil skulle være tilstrækkelig tid til at afklare muligheden for at forlænge en lejeaftale, at foretage undersøgelser af alternative placeringer, planlægge nedtagning i tilfælde, hvor lejeaftalen ikke kan forlænges, m.v. Operatøren og ejeren af det private areal vil skulle afklare, om ejeren af arealet er villig til at forlænge aftalen, eller om operatøren skal overveje at anmode Digitaliseringsstyrelsen om, at der kan iværksættes ekspropriation af det private areal. Herudover vil Digitaliseringsstyrelsen også skulle bruge tid på sagsbehandling i forhold til, om styrelsen vil tillade, at der iværksættes ekspropriation. Endelig vil der også være tid forbundet med gennemførelsen af selve ekspropriationsforretningen.

Det foreslås i *stk. 3,* at anmodning om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation efter stk. 1 indgives til Digitaliseringsstyrelsen og kun kan indgives af operatører.

Der er tale om en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 1, stk. 3, og mastelovens § 15, stk. 3, idet disse bestemmelsers indhold er sammenskrevet i den foreslåede bestemmelse, og idet bestemmelsens anvendelsesområde vil blive udvidet. Med bestemmelsen vil kredsen af de parter, der kan anmode om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation, blive udvidet set i forhold til gravelovens § 1, stk. 3, og mastelovens § 15, stk. 3, således, at det ikke længere alene vil være udbydere af elektroniske kommunikationsnet samt indehavere af tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser til radiobaseret teleinfrastruktur, der indgår i udbud af offentlige telenet eller teletjenester, eller til udbud af landsdækkende radio- eller tv-virksomhed via det jordbaserede

sendenet, men også andre parter omfattet af operatørbegrebet, der vil kunne anmode herom. Herunder vil det bl.a. være nyt, at bestemmelsen omfatter såkaldte masteselskaber, der etablerer og udbyder selve mastekonstruktionen, hvorpå en anden operatør, der etablerer og udbyder elektroniske kommunikationsnet, kan opsætte antennesystemer. Ændringen foreslås med henblik på at strømline rettighedssubjekterne på tværs af lovforslaget, hvor det er hensigtsmæssigt, og hvor der ikke vurderes at være grund til at foretage en anden afgrænsning. Denne ændring vil desuden give grundlag for, at en ny type virksomheder, der i dag i et ikke uvæsentligt omfang står for etableringen af nye telemaster, kan anmode om, at der gennemføres ekspropriation.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at anmodninger om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation efter den foreslåede § 19, stk. 1, vil skulle indgives til Digitaliseringsstyrelsen, og at det alene vil være operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, der vil kunne indgive en anmodning om ekspropriation til Digitaliseringsstyrelsen. Andre parter vil skulle sikre sig adgang til tredjemands arealer via frivillige aftaler.

Det foreslås i *stk. 4,* at erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriation og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der har indgivet en anmodning om ekspropriation.

Der er tale om en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 1, stk. 5, og mastelovens § 15, stk. 5, idet disse bestemmelsers indhold er sammenskrevet i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriation og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den operatør, der i henhold til den foreslåede § 19, stk. 1, har indgivet en anmodning om tilladelse til at iværksætte ekspropriation til Digitaliseringsstyrelsen.

Tvister om erstatningens størrelse vil skulle afgøres efter de regler og procedurer, der fremgår af lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det foreslås i *stk. 5,* at ekspropriationskommissionen i forbindelse med tilladelse til ekspropriation kan fastsætte vilkår om, at nedgravede kabler som nævnt i stk. 1, nr. 2, og supplerende foranstaltninger hertil, som nævnt i stk. 2, skal fjernes, omlægges eller sikres på begæring af vedkommende arealejer, såfremt det godtgøres, at fjernelsen, omlægningen eller sikringen er nødvendig for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug, arealejeren agter at gøre af arealet. Er den pågældende arealejer og operatør uenige om, hvorvidt fjernelse, omlægning eller sikring af de nævnte kabler eller supplerende foranstaltninger hertil er påkrævet, træffer ekspropriationskommissionen efter begæring fra arealejeren eller operatøren afgørelse herom.

Den foreslåede bestemmelse vil i det væsentlige videreføre gravelovens § 1, stk. 6, uændret, og med et tilsvarende anvendelsesområde som i graveloven, idet en tilsvarende bestemmelse ikke findes i mastelovens § 15.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ekspropriationskommissionen, i det omfang det er relevant, som et vilkår for ekspropriationen vil kunne fastsætte, at et nedgravet kabel som nævnt i det foreslåede stk. 1, nr. 2, og nødvendige supplerende foranstaltninger hertil som nævnt i det foreslåede stk. 2 skal fjernes, omlægges eller sikres, såfremt det godtgøres, at dette er nødvendigt for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug, arealejeren agter at gøre af arealet.

Bestemmelsen vil alene gælde i sager, der vedrører ekspropriation med henblik på etablering af nedgravede kabler til brug for offentlige elektroniske kommunikationsnet og ikke sager vedrørende ekspropriation med henblik på etablering af telemaster, antennesystemer eller bygninger m.v. Formålet hermed er at sikre, at grundejere i sager vedrørende ekspropriation med henblik på kabler bevarer den størst mulige fleksibilitet i forhold til øvrig anvendelse af grunden. Fastsættelse af vilkår efter bestemmelsen vil kunne være forenelig med fortsat drift af de offentlige kommunikationsnet, som kablerne anvendes til, da kabler kan være relativt enkle og billige at omlægge, hvilket ikke ville være tilfældet for master eller bygninger.

Det er arealejeren, der vil skulle godtgøre, at det er nødvendigt at fjerne, omlægge eller sikre nedgravede kabler og nødvendige supplerende foranstaltninger hertil, fordi arealejeren ønsker at benytte arealet til formål, som er uforenelige med tilstedeværelsen eller placeringen af de nævnte kabler og nødvendige supplerende foranstaltninger. Godtgørelse heraf vil eksempelvis kunne ske på baggrund af planer og tegninger eller anden dokumentation for det pågældende bygnings- eller jordarbejde eller den brug, arealejeren agter at gøre af arealet.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at hvis den pågældende arealejer og operatør er uenige om, hvorvidt fjernelse, omlægning eller sikring af de nævnte kabler og supplerende foranstaltninger er påkrævet, vil ekspropriationskommissionen efter begæring fra arealejeren eller operatøren træffe afgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 6,* at arealejeren og, hvis det er relevant, vedkommende vejmyndighed eller jernbaneinfrastrukturforvalter underrettes af den pågældende operatør senest 4 uger inden anlægsarbejdets begyndelse.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige gravelovens § 1, stk. 7, men udvider anvendelsesområdet til også at dække de typer ekspropriation, der er reguleret i masteloven i dag, da det altid vil være relevant for arealejer med en varsling af det faktiske anlægsarbejde, når de administrative ekspropriationsprocesser er overstået.

Med vejmyndighed menes en vejmyndighed som defineret i § 3, stk. 1, nr. 1, i vejloven. Det vil sige den myndighed, som administrer en offentlig vej eller offentlig sti. Offentlige

veje er i vejlovens § 3, stk. 1, nr. 2, defineret som veje, gader, broer og pladser, der er åbne for almindelig færdsel, og som administreres af stat eller kommune efter vejloven. De offentlige veje inddeles i statsveje og kommuneveje. Offentlige stier er i vejlovens § 3, stk. 1, nr. 3, defineret som færdselsarealer, der administreres af stat eller kommune efter vejloven med de tillempelser, som de særlige forhold for stier tilsiger. En offentlig sti er fortrinsvis forbeholdt gående, cyklende og ridende færdsel og udgør ikke en del af en offentlig vej.

Med jernbaneinfrastrukturforvalter menes en infrastrukturforvalter som defineret i § 3, stk. 1, nr. 5, sammenholdt med nr. 6, i jernbaneloven. Infrastrukturforvalter er i jernbanelovens § 3, stk. 1, nr. 5, defineret som ethvert organ eller enhver virksomhed, der er ansvarlig for anlæg, vedligeholdelse og forvaltning, herunder trafikstyring, af jernbaneinfrastruktur. Jernbaneinfrastruktur er i jernbanelovens § 3, stk. 1, nr. 6, defineret som infrastrukturelementer som defineret i bilag I i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde, som hører til hoved- og sidesporene med undtagelse af spor inden for reparationsværksteder eller lokomotivremiser eller private sportilslutninger.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at gøre det muligt for ejeren af arealet og, hvis det er relevant, vedkommende vejmyndighed eller jernbaneinfrastrukturforvalter at forberede og indrette sig på anlægsarbejdet, herunder give mulighed for iværksættelse af eventuelle foranstaltninger.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den operatør, der i medfør af reglerne og procedurerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom får tilladelse til ekspropriation, vil skulle underrette ejeren af arealet og, hvis det er relevant, vedkommende vejmyndighed eller jernbaneinfrastrukturforvalter, om anlægsarbejdet senest 4 uger inden anlægsarbejdets påbegyndelse.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at vejmyndigheder eller jernbaneinfrastrukturforvaltere fortsat vil skulle have den planlæggende og regulerende rolle i forhold til nedgravning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet, opsætning af telemaster og øvrige forandringer eller foranstaltninger under eller langs med jernbane- eller vejarealer. Der henvises til jernbaneloven, vejloven og privatvejsloven for nærmere adgang til at færdes og foretage forandringer m.v. på jernbane- og vejarealer.

Til § 20

Det fremgår af gravelovens § 9 i, at nyopførte bygninger skal være udstyret med højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, og at alle nyopførte flerfamiliehuse desuden skal være udstyret med et adgangspunkt. Disse forpligtelser gælder også ved større renoveringsarbejder. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra de nævnte forpligtelser. Regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter, at nyopførte bygninger skal udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, og at nyopførte flerfamiliehuse desuden skal udstyres med et adgangspunkt. Disse forpligtelser gælder også ved større renoveringsarbejder. Forordningen forpligter medlemsstaterne til at vedtage de relevante standarder eller tekniske specifikationer, som er nødvendige for gennemførelsen af de nævnte forpligtelser, og at medlemsstaterne kan fastsætte regler om undtagelser fra de nævnte forpligtelser for kategorier af bygninger og bygningstyper.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 20,* at børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de standarder eller tekniske specifikationer, der er nævnt i artikel 10, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse er ny. Bestemmelsen indebærer, at det vil være børne-, ældre- og boligministeren, der skal fastsætte de regler, som forordningens artikel 10, stk. 4, forpligter medlemsstaterne til at fastsætte. Børne-, ældre- og boligministeren vil som følge af bestemmelsen i bekendtgørelse skulle fastsætte de standarder eller tekniske specifikationer, der er nævnt i artikel 10, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og som er nødvendige for at overholde kravene til bygninger m.v. i forordningens artikel 10, stk. 1-3, om at udstyre disse med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, adgangspunkter og bygningsinterne fiberledningsnet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at børne-, ældre- og boligministeren fastsætter indholdsmæssige regler om de standarder eller tekniske specifikationer samt i fornødent omfang proceduremæssige regler vedrørende disse, herunder vedrørende procedurer for at påse overholdelse af standarderne eller de tekniske specifikationer under hensyntagen til øvrige gældende procedurer herfor, som indgår i øvrig lovgivning på børne-, ældre- og boligministerens ressort.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at børne-, ældre- og boligministeren vil skulle forhandle med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren om fastsættelsen af reglerne. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil i den forbindelse eksempelvis skulle bidrage med sin tekniske viden om de elektroniske kommunikationsnet og kendskab til det danske telemarked, relevant øvrig regulering af elektroniske kommunikationsnet, politiske aftaler på teleområdet m.v.

De fastsatte standarder eller tekniske specifikationer vil skulle muliggøre let adgang for almindelige vedligeholdel-

sesaktiviteter i forbindelse med de individuelle fiberledningsnet, der anvendes af den enkelte operatør til at udbyde tjenester i VHC-net. Det er forudsat, at børne-, ældre- og boligministerens fastsættelse af de relevante standarder eller tekniske specifikationer vil ske i tæt samarbejde med repræsentanter fra telebranchen og efter høring af interesserede parter, herunder med udgangspunkt i en allerede udviklet teknisk specifikation udarbejdet i regi af en arbejdsgruppe bestående af relevante interessenter.

For at overholde kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal en bygherre eller ejer af fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet overholde disse standarder eller tekniske specifikationer, i forbindelse med nyopførelse af bygninger, eller større renoveringsarbejder, jf. artikel 2, nr. 9, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne, på bygninger, overholde disse standarder eller tekniske specifikationer.

Standarden eller de tekniske specifikationer vil skulle overholdes i situationer, hvor artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Der henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger herom.

Det er hensigten, at udmøntning af bestemmelsen sker ved at udstede en ny bekendtgørelse.

Til § 21

Det fremgår af gravelovens § 9 i, at nyopførte bygninger skal være udstyret med højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, og at alle nyopførte flerfamiliehuse desuden skal være udstyret med et adgangspunkt. Disse forpligtelser gælder også ved større renoveringsarbejder. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra de nævnte forpligtelser. Regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter, at nyopførte bygninger skal udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, og at nyopførte flerfamiliehuse desuden skal udstyres med et adgangspunkt. Forordningens artikel 10, stk. 7, bestemmer, at medlemsstaterne fastsætter kategorier af bygninger, hvor overholdelsen af artikel 10, stk. 1-3, er uforholdsmæssig med hensyn til omkostningerne for individuelle ejere eller samejere på grundlag af objektive elementer.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 21,* at børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de kategorier af bygninger, som undtages fra kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse viderefører delvist gravelovens § 9 i, stk. 4, for så vidt angår den del af bestemmelsen, der vedrører fastsættelse af regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra forpligtelserne i gravelovens § 9 i, stk. 1-3, i tilfælde, hvor forpligtelserne i stk. 1-3 vil medføre uforholdsmæssige konsekvenser for en bygherre.

Regler, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil som noget nyt skulle ske inden for rammerne af forordningens artikel 10, stk. 7.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bemyndigelsen til at fastsætte de kategorier af bygninger, som undtages fra kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur gives til børne-, ældre- og boligministeren frem for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at børne-, ældre- og boligministeren vil skulle forhandle med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren om fastsættelsen af reglerne. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil i den forbindelse eksempelvis skulle bidrage med Digitaliseringsstyrelsens tekniske viden om de elektroniske kommunikationsnet og kendskab til det danske telemarked, relevant øvrig regulering af elektroniske kommunikationsnet, politiske aftaler på teleområdet m.v.

Udmøntning af bestemmelsen vil skulle ske i overensstemmelse med præambelbetragtning nr. 51 i forordningen om gigabitinfrastruktur, som fastslår, at der kan være tilfælde, hvor omkostningerne ved at udstyre en bygning med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt eller bygningsinterne fiberledningsnet anses for at være uforholdsmæssigt høje, navnlig for nye enfamiliehuse eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder. Dette kan efter præambelbetragtningen være baseret på objektive grunde såsom skræddersyede omkostningsoverslag eller økonomiske årsager knyttet til stedet. Med bestemmelsen vil der i lys af præambelbetragtning nr. 51 kunne fastsattes regler om undtagelser for de særlige tilfælde, hvor forpligtelserne i forordningens artikel 10, stk. 1-3, vil kunne medføre uforholdsmæssige konsekvenser for en bygherre, f.eks. med hensyn til omkostningerne for individuelle ejere eller samejere på grundlag af objektive elementer.

Henvisningen til artikel 10, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur i den foreslåede bestemmelse vil indebære, at bestemmelsen vedrører fastsættelsen af undtagelser af kategorier af bygninger ud fra hensyn til forholdsmæssigheden af kravene i forordningens artikel 10, stk. 1-3, for bygningernes ejere eller samejere. Med bestemmelsen vil der kunne defineres kategorier af bygninger, hvorved der forstås fastsættelsen af kriterier, som skal være opfyldt. Det er således ikke hensigten, at der på forhånd vil skulle identificeres

konkrete bygninger, men alene, at der eksempelvis vil kunne defineres situationer, hvor forordningens artikel 10, stk. 1-3, ikke finder anvendelse ud fra hensyn til, hvad der er forholdsmæssigt. Det vil således eksempelvis kunne defineres, hvornår overholdelse af kravene i artikel 10, stk. 1-3, ville indebære en så uforholdsmæssigt stor meromkostning set i forhold til et byggeprojekts oprindelige budget eller i forhold til ejernes eller samejernes økonomiske formåen, at kravene i artikel 10, stk. 1-3, ikke skal gælde.

Forpligtelsen til etablering af fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt eller bygningsinterne fiberledningsnet kan eksempelvis være mindre forholdsmæssig i f.eks. drivhuse, garager, carporte, udhuse og lignende bygninger, uanset at opførelse eller ombygning af en sådan bygning i dag vil forudsætte byggetilladelse, hvis bygningen er over 50 m^2. Der vil også derudover kunne være situationer vedrørende den økonomiske byrde ved opfyldelse af kravene, der kan være uforholdsmæssige.

Det er hensigten, at børne-, ældre- og boligministerens fastsættelse af kategorier af bygninger i medfør af den foreslåede bestemmelse vil ske efter høringer af relevante ministerier og interessenter, og at børne-, ældre- og boligministeren i relevant omfang vil fastholde de gældende undtagelser i §§ 3-6 i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Det er hensigten, at udmøntning af bestemmelsen sker ved at udstede en ny bekendtgørelse.

Til § 22

Det fremgår af gravelovens § 9 i, at nyopførte bygninger skal være udstyret med højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, og at alle nyopførte flerfamiliehuse desuden skal være udstyret med et adgangspunkt. Disse forpligtelser gælder også ved større renoveringsarbejder. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra de nævnte forpligtelser. Regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter, at nyopførte bygninger skal udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, og at nyopførte flerfamiliehuse desuden skal udstyres med et adgangspunkt. Artikel 10, stk. 8, bestemmer, at medlemsstaterne kan fastlægge, hvilke bygningstyper, der skal undtages fra forpligtelserne i stk. 1, 2 og 3, eller som disse forpligtelser skal finde anvendelse på med passende tekniske tilpasninger.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 22, stk. 1,* at børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de bygningstyper, som undtages fra kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse viderefører delvist gravelovens § 9 i, stk. 4, for så vidt angår den del af bestemmelsen, der vedrører fastsættelse af regler om undtagelse af bygningstyper og kategorier af større renoveringsarbejder fra forpligtelserne i gravelovens § 9 i, stk. 1-3, i tilfælde, hvor højhastighedsforberedelse ikke kan anses som relevant.

Regler, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil som noget nyt skulle fastsættes inden for rammerne af forordningens artikel 10, stk. 8. Dette indebærer, at bestemmelsen er mere snæver end gravelovens § 9 i, stk. 4, da der ikke længere vil kunne fastsættes regler om at fravige kravene om bygningsintern fysisk infrastruktur for alle tilfælde, hvor dette ikke kan anses som relevant, men kun for bygningstyper såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret. Bestemmelsen vil også være bredere i den forstand, at der kan være bygningstyper, hvor etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur i princippet ville være relevant, men hvor eksempelvis historisk værdi tilsiger, at dette alligevel ikke skal ske.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bemyndigelsen til at fastsætte de bygningstyper, som undtages fra kravene i forordningens artikel 10, stk. 1-3, gives til børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren frem for til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Fastsættelse af regler i medfør af bestemmelsen vil, jf. præambelbetragtning nr. 51 i forordningen om gigabitinfrastruktur, skulle tage udgangspunkt i, at der kan være tilfælde, hvor omkostningerne ved at udstyre en bygning med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt eller bygningsinterne fiberledningsnet anses for at være uforholdsmæssigt høje, navnlig for nye enfamiliehuse eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder. Dette kan være baseret på objektive grunde såsom hensyn til bevarelse af kulturarv eller til miljøet, eksempelvis for særlige kategorier af monumenter.

I forordningen er der således mulighed for, at der kan være særlige tilfælde, hvor forpligtelserne i forordningens artikel 10, stk. 1-3, vil kunne medføre uforholdsmæssige konsekvenser for en bygherre i tilfælde af bygningstyper såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret.

Henvisningen til artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur i den foreslåede bestemmelse vil indebære, at bestemmelsen vedrører fastsættelsen af undtagelser af

bygningstyper såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret. Med bestemmelsen vil der kunne defineres kategorier af bygninger, hvorved der forstås fastsættelsen af kriterier, som skal være opfyldt. Det er således ikke hensigten, at der på forhånd vil skulle identificeres konkrete bygninger, men alene, at der vil blive fastsat kriterier vedrørende bygningernes fysiske karakteristika eller for bygningernes status i anden lovgivning eller kommunale udpegninger m.v. som eksempelvis henholdsvis fredede eller bevaringsværdige, der, hvis de er opfyldt for en konkret bygning, vil kunne medføre undtagelse fra kravene i forordningens artikel 10, stk. 1-3. Der vil alene være mulighed for at undtage bygninger på baggrund af disses egenskaber og status, og ikke på baggrund af de økonomiske konsekvenser af opfyldelse af kravene i forordningens artikel 10, stk. 1-3. Undtagelser vedrørende den økonomiske forholdsmæssighed vil kunne fastsættes i medfør af den foreslåede § 21.

Det er hensigten, at børne-, ældre- og boligministerens fastsættelse af bygningstyper i medfør af bestemmelsen vil ske efter høringer af relevante ministerier og interessenter, og at børne-, ældre- og boligministeren i relevant omfang vil fastholde de gældende undtagelser i §§ 3-6 i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

Det er hensigten, at udmøntning af bestemmelsen sker ved at fastsætte regler i bygningsreglementet, jf. § 5 i byggeloven.

Det foreslås i *stk. 2,* at børne-, ældre- og boligministeren efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om de bygningstyper, som med passende tekniske tilpasninger skal overholde kravene i artikel 10, stk. 1-3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, i overensstemmelse med artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur og om det centrale informationssted som omhandlet i artikel 10, stk. 8, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at børne-, ældre- og boligministeren bemyndiges til at fastsætte de bygningstyper, som med passende tekniske tilpasninger skal overholde kravene i forordningens artikel 10, stk. 1-3, inden for rammerne af forordningens artikel 10, stk. 8, og til at fastsætte, hvilke tekniske tilpasninger der vil være passende.

Det er hensigten, at børne-, ældre- og boligministerens fastsættelse af bygningstyper i medfør af bestemmelsen vil ske efter høringer af relevante ministerier og interessenter.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære, at børne-, ældre- og boligministeren påtager sig at udføre opgaverne vedrørende det centrale informationssted som omhandlet i artikel 10, stk. 8, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur. Denne del af den foreslåede bestemmelse er en følge af forpligtelsen i artikel 14, stk. 5, jf. artikel 10, stk. 8, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur, der pålægger medlemsstaterne at udpege et sådant centralt informationssted.

Det er forventningen, at børne-, ældre- og boligministeren vil udpege et centralt informationssted for oplysninger om regler, der fastsættes efter den foreslåede § 22, og vil i den forbindelse kunne delegere opgaven. Opgaven vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om regler fastsat i medfør af den foreslåede § 22, eksempelvis på en hjemmeside udvalgt af børne-, ældre og boligministeren, herunder i form af en ny underside på en eksisterende hjemmeside.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at børne-, ældre og boligministeren via det udpegede centrale informationssted vil skulle offentliggøre de kategorier af bygninger, jf. artikel 10, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 22, såsom specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret, der skal undtages fra forpligtelserne i artikel 10, stk. 1, 2 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller som disse forpligtelser skal finde anvendelse på med passende tekniske tilpasninger.

Til § 23

Det fremgår af gravelovens § 9 j, at indehavere af brugsretten til et adgangspunkt skal imødekomme enhver rimelig anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om adgang til en bygnings adgangspunkt. Det fremgår af gravelovens § 9 k, at indehavere af brugsretten til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur skal imødekomme enhver rimelig anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur med henblik på etablering af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation i tilfælde, hvor duplikering er teknisk umuligt eller økonomisk ineffektivt. Bestemmelserne regulerer omfanget af adgang og vilkårene for adgang.

Det fremgår af artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at indehavere af retten til at bruge adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur skal imødekomme alle rimelige anmodninger om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet på fair, rimelige og ikkeforskelsbehandlende vilkår og betingelser, herunder pris, hvis det er relevant. Medlemsstaterne kan fastsætte detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodningen.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 23,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsæt-

te regler om detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodninger om adgang til et adgangspunkt eller til bygningsintern fysisk infrastruktur i overensstemmelse med artikel 11, stk. 3, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte de detaljerede krav vedrørende de administrative aspekter af anmodninger om adgang til et adgangspunkt eller til bygningsintern fysisk infrastruktur efter artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som forordningens artikel 11, stk. 3, 2. pkt., giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte.

Det vil udelukkende være de administrative aspekter af de nævnte anmodninger, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte detaljerede krav til. Sådanne detaljerede krav vil eksempelvis kunne vedrøre formalitetskrav, herunder krav til formatet på en anmodning, krav vedrørende nødvendige oplysninger, der skal angives i en anmodning, krav til formatet for fremsendelse af en anmodning, herunder krav om brug af digitaliserede metoder m.v.

Bestemmelsen forventes ikke umiddelbart at blive udmøntet, men vil kunne blive udmøntet, hvis der eksempelvis som følge af uenighed om administrative aspekter af anmodninger efter artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur skulle opstå et behov for regler om de administrative aspekter om anmodningerne. Reglerne vil i så fald tage afsæt i de forhold, som der er uenighed om.

Til § 24

Det fremgår af gravelovens § 9 l, at hvor der ikke er højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, har udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation ret til efter aftale med en slutbruger at tilslutte sit net hos slutbrugeren, forudsat at indvirkningerne på tredjeparters private ejendom minimeres. Bestemmelsen fastsætter en procedure for at udnytte denne ret samt ved manglende enighed mellem udbyderen og tredjeparten.

Det fremgår af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at hvis der ikke er fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur tilgængelig, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til efter aftale med ejeren og/eller abonnenten i overensstemmelse med national ret og at bruge den eksisterende bygningsinterne fysiske infrastruktur, i det omfang den er til rådighed og tilgængelig i henhold til artikel 11, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at terminere deres net på abonnentens lokaliteter, forudsat at tredjeparters private ejendom påvirkes mindst muligt.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 24, stk. 1,* at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med terminering af net i medfør af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur mindst 1 måned inden påbegyndelsen af arbejdet skal fremsende en skriftlig redegørelse om grundlaget for termineringen af nettet, den praktiske gennemførelse og adgangen til at få spørgsmålet prøvet ved domstolene til enhver tredjepart, hvis private ejendom termineringen af nettet hos abonnenten vil have indvirkning på.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 l, stk. 3 og 4.

I overensstemmelse med artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil det udelukkende være udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har ret til at terminere deres net hos en abonnent, og dermed vil det udelukkende være udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der vil være omfattet af forpligtelsen til at fremsende en skriftlig redegørelse til enhver tredjepart, hvis private ejendom termineringen af nettet hos abonnenten vil have indvirkning på.

Den skriftlige redegørelse vil skulle indeholde grundlaget for termineringen af nettet, f.eks. en angivelse af lovgrundlaget og en beskrivelse af, hvorfor det er nødvendigt, at arbejdet vil have indvirkning på tredjepartens private ejendom. Den skriftlige redegørelse vil endvidere skulle indeholde en beskrivelse af den praktiske gennemførelse af arbejdet, f.eks. hvordan arbejdet forventes udført og tidspunktet for og varigheden af arbejdet. Endelig vil den skriftlige redegørelse skulle indeholde en angivelse af adgangen til at få spørgsmålet prøvet ved domstolene. Det bemærkes, at både udbyderen og enhver tredjepart, hvis private ejendom termineringen af nettet hos abonnenten vil have indvirkning på, vil have adgang til at få spørgsmålet prøvet ved domstolene. Det vil dog i alle tilfælde være domstolens vurdering af, om der er en retlig interesse, der er afgørende for muligheden for at få spørgsmålet prøvet ved domstolene.

Termineringen af nettet vil konkret kunne påvirke tredjemands ejendom således, at der eksempelvis skal trækkes kabler i fællesarealer så som trappe- eller kabelskakter ejet af andre end den abonnent, hos hvem nettet skal termineres. Det skal så vidt muligt undgås, at beboelsesområder påvirkes.

Det primære anvendelsesområde for artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur og dermed for den foreslåede bestemmelse forventes at være etageejendomme. Den vil endvidere være relevant i tilfælde, hvor slutbrugeren er fysisk placeret i lejet ejendom. I en etageejendom med en ejerforening kan tredjeparten således i bestemmelsens forstand både være ejerforeningen (vedrørende fællesarealer) og de påvirkede boligejere. Bestemmelsen forventes at blive anvendt i begrænset omfang, idet stort set alle etageejendomme i Danmark antages allerede at have bygningsintern fysisk infrastruktur, der kan anvendes til at etablere højhastighedsnet, enten som kablet infrastruktur eller trådløs infrastruktur.

Det forudsættes, at arbejderne ikke indebærer brud på byg-

ningens brandsikring eller konstruktionsmæssige integritet i øvrigt. Den skriftlige redegørelse vil skulle indeholde beskrivelser af, hvordan dette undgås.

Den skriftlige redegørelse skal fremsendes til enhver tredjepart, hvis private ejendom termineringen af nettet hos abonnenten vil have indvirkning på, mindst 1 måned inden arbejdets iværksættelse.

Den skriftlige redegørelse skal sikre, at en tredjepart kan danne sig et overblik over reglerne, de indvirkninger som kommer ved adgangen til tredjepartens ejendom, arbejdets omfang og varighed, og at tredjeparten er opmærksom på muligheden for at få prøvet ved domstolene. Fristen på 1 måned skal sikre, at en tredjepart har mulighed for at sætte sig ind i arbejdets omfang og indrette sig derpå. Bestemmelsen skal fortolkes som gældende over for alle påvirkede tredjeparter uanset tredjepartens juridiske status i øvrigt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der fastsættes supplerende regler til artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som skal være med til at sikre, at tredjeparters private ejendom påvirkes mindst muligt, når en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet terminerer deres net på en abonnents lokaliteter i henhold til forordningens artikel 11, stk. 4, i forordningen. Grundet den indgriben i privat ejendomsret, som artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, er udtryk for, vurderes den foreslåede bestemmelse nødvendig for at sikre, at artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur anvendes i forenelighed med ejendomsretten.

Der vil ikke være mulighed for at indbringe sager omfattet af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur for et tvistbilæggelsesorgan, hvorfor eventuelle tvister herom vil skulle indbringes for domstolene.

Det foreslås i *stk. 2,* at enhver tredjepart, hvis ejendom termineringen af nettet hos abonnenten i medfør af artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil have indvirkning på, har krav på erstatning.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 l, stk. 5. Med den foreslåede bestemmelse vil der ikke længere være den voldgiftsprocedure m.m., der følger af gravelovens § 9 l, stk. 6-8.

Grundet den indgriben i privat ejendomsret, som artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, er udtryk for, vurderes den foreslåede bestemmelse nødvendig for at sikre, at forordningens artikel 11, stk. 4, anvendes i forenelighed med ejendomsretten.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at såfremt en udbyder af elektroniske kommunikationsnet gør brug af retten i forordningens artikel 11, stk. 4, til efter aftale med ejeren og/eller abonnenten i overensstemmelse med forordningens artikel 11, stk. 4, at terminere sit net på abonnentens lokaliteter, så vil enhver tredjepart, hvis ejendom termineringen af nettet hos abonnenten i medfør af forordningens artikel 11, stk. 4, vil have indvirkning på, have krav på erstatning for den påvirkning af tredjepartens ejendom, som termineringen af nettet medfører.

Erstatning efter den foreslåede bestemmelse vil dels vedrøre erstatning for eventuelle egentlige tab eller værdiforringelser af ejendommen, men vil også kunne omfatte kompensation for gener af en vis betydning, hvis det er muligt at prissætte generne. Det forventes, at det ofte vil være muligt at etablere nettet i områder så som trappeskakter m.v., uden at det vil indebære væsentlige genevirkninger. Navnlig hvis der undtagelsesvist er behov for adgang til tredjeparters beboelse, vil der dog kunne være sådanne gener.

I mangel af enighed om erstatningsspørgsmålet mellem udbyderen af offentlige elektroniske kommunikationsnet og den tredjepart, til hvis ejendom der skal gives adgang, jf. artikel 11, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil sagen kunne indbringes for domstolene.

Såfremt en udbyder af elektroniske kommunikationsnet gør brug af retten i forordningens artikel 11, stk. 4, til efter aftale med ejeren og/eller abonnenten i overensstemmelse med forordningens artikel 11, stk. 4, at terminere sit net på abonnentens lokaliteter, og der mellem udbyderen af offentlige elektroniske kommunikationsnet og en tredjepart, til hvis ejendom der skal gives adgang, jf. forordningens artikel 11, stk. 4, ikke er enighed om erstatningsspørgsmålet, jf. det foreslåede stk. 2, vil sagen kunne indbringes for domstolene. Det vil således ikke være muligt at indbringe uenigheder om erstatningsspørgsmålet i disse sager for andre klageinstanser eller lignende.

Til § 25

Det fremgår af gravelovens § 3, at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om, hvilken dybde kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal nedgraves i.

Digitaliseringsstyrelsen har udmøntet denne bemyndigelse ved bekendtgørelse nr. 583 af 8. juli 1997 om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler.

Regler om nedgravning af kabler til brug for el følger af §§ 41 og 42 i bekendtgørelse nr. 1082 af 12. juli 2016 om sikkerhed for udførelse og drift af elektriske installationer.

Det foreslås i *§ 25,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om nedlægningsdybder for kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede bestemmelse er en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 3, idet der dog foretages sproglig tilretning bl.a. med henblik på en tydeliggørende afgrænsning vedrørende den type kabler, der er omfattet.

Ved »kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet« i den foreslåede bestemmelse

forstås de kabler, hvorigennem data- og kommunikationssignaler sendes, eksempelvis fiber-, koaksial- eller kobberkabler. Eksempelvis elkabler vil derimod ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

For at begrænse risikoen for, at der efterfølgende sker overgravning af nedgravede kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet med deraf følgende afbrydelser i elektroniske kommunikationsnet og -tjenester samt erstatningskrav, jf. den foreslåede § 26, bemyndiges Digitaliseringsstyrelsen til at kunne fastsætte nærmere regler om nedlægningsdybder for kabler.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen fortsat vil kunne fastsætte regler om, hvilken dybde kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet skal nedgraves i.

Den foreslåede bestemmelse vil alene vedrøre kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet frem for, som det er tilfældet i gravelovens § 3, kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Ændringen vil indebære, at hvor der med den tidligere ordlyd kan have hersket tvivl om, hvorvidt bestemmelsen også omfattede elkabler, der leverede elektricitet til udstyr, der anvendes i de elektroniske kommunikationsnet, ud over de signalbærende kabler, så vil det fremover være tydeligt, at bestemmelsen alene regulerer de signalbærende kabler. Der vil ikke være tale om en indholdsmæssig ændring, men om en tydeliggørende afgrænsning, af retstilstanden, som også hidtil har været, at nedlægningsdybden for de signalbærende kabler var omfattet af regler fastsat i medfør af gravelovens § 3, mens elkabler har været omfattet af bekendtgørelse nr. 1082 af 12. juli 2016 om sikkerhed for udførelse og drift af elektriske installationer.

Det forventes, at de regler, der fremgår af §§ 1-7 i bekendtgørelse nr. 583 af 8. juli 1997 om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler vil blive videreført i tilpasset form, men der skal udstedes en ny bekendtgørelse, som vil have hjemmel i den foreslåede § 25.

Til § 26

Det fremgår af gravelovens § 4, at beskadiges et af udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ejet telekabel, erstatter skadevolder udbyderens udgifter til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler. Hvis skadevolder er en privat arealejer, en forpagter af arealet eller ejeren eller forpagterens ansatte eller medhjælp, og sker skaden på den private arealejers eller det forpagtede areal, begrænses erstatningen. Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, hvilket beløb der maksimalt kan ydes i erstatning. Digitaliseringsstyrelsen har udmøntet bemyndigelsen i bekendtgørelse nr. 583 af 8. juli 1997 om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler. Den nævnte begrænsning i erstatningen gælder ikke, hvis en beskadigelse af et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester må antages at være forvoldt med forsæt eller grov uagtsomhed. Har skadevolderen en forsikring, der dækker skaden helt eller delvis, gælder begrænsningen af erstatningskravet kun, for så vidt angår den del af kravet, som ikke dækkes af forsikringen.

Det foreslås i *§ 26, stk. 1,* at beskadiges et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, der er ejet af en operatør, erstatter skadevolder operatørens udgifter til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler.

Den foreslåede bestemmelse er i det væsentlige en uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 4, stk. 1, men til forskel fra gravelovens § 4, stk. 1, vedrører den foreslåede bestemmelse kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet, der er ejet af en operatør, frem for kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der er ejet af en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet. Ændringen sigter på at ensrette terminologien med den øvrige terminologi i lovforslaget og på at omfatte kabler til brug for ikke-offentlige elektroniske kommunikationsnet af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil til forskel fra den foreslåede § 25 have et bredere begreb end kabler til brug for transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet, idet bestemmelsen omfatter kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet.

Ved »kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet« forstås både kabler til transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet, jf. omtalen heraf i bemærkningerne til den foreslåede § 25, og andre former for kabler, der måtte etableres sammen med disse af en operatør, og som har relation til de samme elektroniske kommunikationsnet som det kabel til transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet, der måtte blive etableret samtidigt som led i den samme aftale. Det kan eksempelvis være kabler til brug for strømforsyning til operatørens egne netelementer, der også benytter det pågældende kabel til transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet. Endvidere omfattes eventuelle rør, føringskanaler og lignende, som kablerne ligger i.

Bestemmelsen vil ikke omfatte kabler, der benyttes til elforsyning til andre formål, herunder kabler, der indgår i det offentlige elnet, selv om disse måtte blive etableret af en virksomhed, der tillige er operatør, når disse ikke samtidig har relation til et kabel til transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede bestemmelse vil have et bredere omfang end den foreslåede § 25. Mens den foreslåede § 25 vedrører nedlægningsdybder for de kabler, hvis nedlægningsdybde ikke allerede er reguleret i bekendtgørelse nr. 1082 af 12. juli 2016 om sikkerhed for udførelse og drift af elektriske installationer, vil den foreslåede § 26 skabe klarhed over mellemværendet mellem en privat grundejer, der accepterer

tilstedeværelsen af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet på sin grund, og ejeren af disse kabler. Det kan ikke med rimelighed forventes, af grundejeren i den pågældende situation vil forholde sig til, at den ansvarsmæssige situation for grundejeren kan være en anden, hvis ejeren af det pågældende kabel etablerer et kabel, der forsyner et netelement med strøm, sammen med det kabel til transmission af signaler i elektroniske kommunikationsnet, der etableres på grunden.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at erstatning ved beskadigelse af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet vil skulle fastsættes i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke regulere erstatningsansvar i forhold til kabler til elforsyning m.v. eller andre kabler uden relation til elektroniske kommunikationsnet.

Erstatningssager efter den foreslåede bestemmelse vil ikke kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen, men vil skulle behandles på privatretligt grundlag.

Det foreslås i *stk. 2,* at er skadevolder en privat arealejer, en forpagter af arealet eller den private arealejers eller forpagterens ansatte eller medhjælp, og sker skaden på den private arealejers eller det forpagtede areal, begrænses erstatningen, der er nævnt i stk. 1, jf. regler fastsat i medfør af stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse er en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 4, stk. 2, 1. pkt.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er fortsat at begrænse det økonomiske omfang af det erstatningsansvar, som f.eks. landmænd efter dansk rets almindelige praksis for erstatningsansvar i øvrigt kan ifalde, hvis vedkommende ødelægger et nedgravet kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, der er placeret på vedkommendes arealer.

Den foreslåede bestemmelse vil fortsat kun finde anvendelse for private arealejere, der udøver skade på nedlagte kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet samt for skader forvoldt af personer, der handler på arealejerens vegne og på dennes ansvar.

Den foreslåede bestemmelse vil imødegå den række af situationer, hvor der ville være et klart misforhold mellem den erstatning, som arealejeren får ved at give operatøren adgang til at nedgrave et kabel på sin jord, og den – til tider – meget høje erstatning, arealejeren risikerer at ifalde for at have ødelagt det pågældende kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, ved f.eks. at grave dette over.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at udgangspunktet i det foreslåede stk. 1 ved beskadigelse af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet fraviges i situationer, hvor skadevolder er en privat arealejer, en forpagter af arealet eller den private arealejers eller forpagterens ansatte eller medhjælp, og skaden sker på den private arealejers eller det forpagtede areal. I disse situationer vil der gælde et udgangspunkt om, at erstatningen begrænses. Beløbsstørrelsen, som erstatningskravet begrænses til, vil blive fastsat i regler fastsat i medfør af det foreslåede stk. 5, 1. pkt., mens der i medfør af det foreslåede stk. 5, 2. pkt., vil kunne fastsættes regler om, at erstatningsbegrænsningen kan fraviges ved aftale.

Omfattet af bestemmelsen vil være kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet som omtalt i bemærkningerne til det foreslåede stk. 1, herunder eventuelle rør, føringskanaler eller lignende.

Det foreslås i *stk. 3,* at må en beskadigelse af et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet antages at være forvoldt med forsæt eller ved grov uagtsomhed, finder stk. 2 ikke anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret videreførelse af gravelovens § 4, stk. 3, og fastslår, at det foreslåede stk. 2 om begrænsning af erstatningen ikke finder anvendelse, hvis en beskadigelse af et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet må antages at være forvoldt med forsæt eller ved grov uagtsomhed. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det foreslåede stk. 2 alene sigter på at begrænse erstatningsansvaret i situationer, hvor en privat arealejer, en forpagter af arealet eller ejeren eller forpagterens ansatte eller medhjælp har handlet i god tro eller med simpel uagtsomhed.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at erstatningen ikke vil være begrænset som følge af det foreslåede stk. 2, hvis en privat arealejer, en forpagter af arealet eller ejeren eller forpagterens ansatte eller medhjælp beskadiger et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Der foreligger forsæt, når skadevolder har til hensigt at beskadige kablet eller hvor kablet er beskadiget bevidst eller tilsigtet.

Om en beskadigelse er forvoldt ved simpel eller grov uagtsomhed, afhænger af en konkret vurdering af de konkrete omstændigheder. En skadevolder vil kunne siges at have handlet uagtsomt, hvis skadevolderen ikke har udvist den forsigtighed og agtpågivenhed, som en almindelig fornuftig person ville udvise i den samme situation. I vurderingen vil man eksempelvis kunne lægge vægt på risikoen for, at handlingen vil medføre en beskadigelse, skadevolderens bevidsthed om risikoen for beskadigelse, herunder skadevolderens forudsætninger og kendskab til gravemetoder, sikkerhedsforanstaltninger m.v., og om det havde været muligt for skadevolder at undgå beskadigelsen, f.eks. ved brug af en anden metode eller ved at foretage en række sikkerhedsforanstaltninger.

Det foreslås i *stk. 4,* at har skadevolderen en forsikring, der dækker skaden helt eller delvist, gælder den begrænsning af erstatningskravet, der er angivet i stk. 2, kun for den del af kravet, som ikke dækkes af forsikringen.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 4, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den foreslåede stk. 2 alene vil gælde for den del af erstatningen, som de omhandlede private arealejere m.v. selv vil skulle betale, og som ikke vil være dækket af deres forsikring.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 skal undgå, at der opstår et klart misforhold mellem den erstatning eller lignende betaling, som arealejeren får for at give operatøren adgang til at nedgrave et kabel på sin jord, og den – til tider – meget høje erstatning, arealejeren risikerer at ifalde for at have ødelagt det pågældende kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, ved f.eks. at grave dette over. For den del af erstatningskravet, som forsikringen dækker, vil dette hensyn allerede være varetaget ved, at forsikringen dækker.

Det foreslås i *stk. 5, 1. pkt.,* at Digitaliseringsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, hvilket beløb der i henhold til stk. 2 maksimalt kan ydes i erstatning.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 4, stk. 2, 2. pkt., dog med en mindre sproglig tilpasning som er en følge af, at bestemmelsen er blevet flyttet til et selvstændigt stykke.

Den foreslåede bestemmelse vil bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler om, hvilket beløb der i henhold til den foreslåede stk. 2 maksimalt kan ydes i erstatning i de tilfælde, hvor skadevolder er en privat arealejer, en forpagter af arealet eller ejeren eller forpagterens ansatte eller medhjælp, og skaden sker på den private arealejers eller det forpagtede areal, og den erstatning, der er nævnt i stk. 1, begrænses i henhold til den foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil imødegå en række situationer, hvor der ville være et klart misforhold mellem den erstatning eller lignende betaling, som arealejeren får for at give operatøren adgang til at nedgrave et kabel på sin jord, og den – til tider – meget høje erstatning, arealejeren risikerer at ifalde for at have ødelagt det pågældende kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, ved f.eks. at grave dette over.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om, hvilket beløb en privat arealejer, en forpagter af arealet eller ejeren eller forpagterens ansatte eller medhjælp, jf. det foreslåede stk. 2, maksimalt vil skulle yde i erstatning ved beskadigelse af et kabel til brug for elektroniske kommunikationsnet, der sker på den private arealejers eller det forpagtede areal.

De regler, der fremgår af § 8 i bekendtgørelse nr. 583 af 8. juli 1997 om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler forventes at ville blive videreført i tilpasset form, men de vil skulle udstedes med hjemmel i den foreslåede bestemmelse.

Det forslås i stk. 5, *2. pkt.,* at Digitaliseringsstyrelsen desuden kan fastsætte regler om, at den begrænsning i erstatningen, der er nævnt i stk. 2, kan fraviges ved aftale.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at kunne fastsætte regler, om at erstatningsbegrænsningen i det foreslåede stk. 2 kan fraviges ved aftale.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er at skabe en udtrykkelig hjemmel til at kunne videreføre den gældende § 8, stk. 5, i bekendtgørelse om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler. Ifølge denne bestemmelse gælder erstatningsbegrænsningen ikke, hvis der mellem ejeren af et telekabel og den berørte arealejer er indgået en særlig aftale vedrørende bearbejdningen af jorden og erstatningsudmåling ved beskadigelse af de nedlagte telekabler.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om, at det maksimale erstatningsbeløb ikke gælder i situationer omfattet af det foreslåede stk. 2, når dette er fraveget ved aftale.

Det forventes, at den foreslåede bemyndigelse vil blive benyttet til i tilpasset form at videreføre § 8, stk. 5, i bekendtgørelse om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler.

Til § 27

Der eksisterer kun få lovbestemte sagsbehandlingsfrister for ansøgninger om de anlægstilladelser, som er omfattet af artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det fremgår af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at de kompetente myndigheder udsteder eller giver afslag på tilladelser senest fire måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning om tilladelse, og at de kompetente myndigheder fastslår, om ansøgningen om tilladelse er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen. De kompetente myndigheder skal opfordre ansøgeren til at fremlægge eventuelle manglende oplysninger inden for denne frist. Herudover indeholder bestemmelsen regler om forlængelse af frister m.v.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 27, stk. 1,* at artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse i sager vedrørende ansøgning om andre tilladelser end de tilladelser, der er omfattet af artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, når ansøgningen vedrører tilladelser til etablering af telemaster.

Den foreslåede bestemmelse er ny. Ansøgninger om tilladelser, der ikke er omfattet af definitionen af tilladelse i artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til at etablere telemaster, er ikke i dag omfattet af reglerne i artikel 7, stk. 5, i forordningen i gigabitinfrastruktur eller af tilsva-

rende lovbestemte frister for at afgøre, om en ansøgning er fuldstændig, eller for at træffe afgørelse i sagen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ansøgninger om tilladelser til etablering af telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1, vil blive omfattet af de regler, der fremgår i artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, selvom ansøgningerne måtte vedrøre tilladelser, der ikke er omfattet af tilladelsesbegrebet i artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1, for en nærmere gennemgang af begrebet »telemaster«.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed indebære, at telemaster, der ikke etableres til brug for VHC-net, også vil være omfattet af de regler, der fremgår i artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, idet forordningens artikel 2, nr. 10, bl.a. specificerer, at en tilladelse skal vedrøre arbejder, der er nødvendige for etablering af elementer af VHC-net, for at være omfattet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at alle ansøgninger om tilladelse til etablering af telemaster vil skulle behandles efter de samme procedureregler, uanset hvilke teknologier masten vil skulle anvendes til.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der undgås en situation, hvor ansøgninger om tilladelse til etablering af konstruktionsmæssigt identiske master skal behandles forskelligt afhængig af, om masten er etableret til brug for opsætning af elementer af VHC-net eller elementer af øvrige elektroniske kommunikationsnet. En forskellig behandling af ansøgninger om tilladelser til etablering af telemaster baseret på, om masten er etableret til brug for opsætning af elementer af VHC-net eller elementer af øvrige elektroniske kommunikationsnet, ville kunne skabe en uklar retstilstand, idet vurderingen af, om det antennesystem, der er placeret i masten, udgør et element af et VHC-net som omfattet af teledirektivets artikel 2, nr. 2, kan være vanskelig.

Desuden ville en sådan forskellig behandling af ansøgninger om tilladelse til etablering af telemaster kunne indebære, at de regler, som gælder for en ansøgning om tilladelse til etablering af en telemast, ændrer sig undervejs i processen. I fravær af den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vil dette kunne ske, hvis der i løbet af sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse til etablering af en telemast, der oprindeligt alene skulle etableres med henblik på eksempelvis radio- eller tv-formål, indkommer anmodninger fra en operatør om at opsætte elementer af VHC-net, f.eks. antennesystemer, i masten, og hvis ansøger imødekommer denne anmodning på frivillig basis eller på baggrund af forpligtelser hertil i medfør af artikel 3 eller artikel 5 i forordningen om gigabitinfrastruktur. I fravær af den foreslåede bestemmelse i stk. 1 ville ansøgningen om tilladelse til etablering af den pågældende telemast i en sådan situation blive omfattet af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur fra det tidspunkt, hvor ansøgeren imødekommer en anmodning fra en operatør om opsætning af elementer af VHC-net, selv om der ikke på ansøgningstidspunktet var planer om at bruge masten til etablering af elementer af VHC-net.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at ansøgninger om tilladelse til etablering af telemaster er underlagt de samme procedureregler uafhængigt af, om masten skal benyttes til etablering af elementer af VHC-net eller elementer af øvrige elektroniske kommunikationsnet, og forhindrer, at proceduren for sagsbehandlingen kan skifte i tilfælde af, at der undervejs i sagsbehandlingen indkommer anmodninger om adgang til den ansøgte mast fra operatører af VHC-net.

Det foreslås i *stk. 2,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter nærmere regler om de grunde, som i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde i henhold til artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan medføre en forlængelse af de frister, der gælder i henhold til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt de frister, der gælder i henhold til stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil medføre, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om de grunde, som i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde i henhold til artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan medføre en forlængelse af de nævnte frister i tre typer af sager. Det drejer sig for det første om sager om ansøgninger om tilladelser omfattet af artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, det vil sige ansøgninger om tilladelser til etablering af elementer af VHC-net, jf. henvisningen til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det drejer sig for det andet om sager om anlægsrettigheder omfattet af artikel 2, nr. 12, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som tildeles en operatør med henblik på at etablere VHC-net og tilhørende faciliteter, jf. henvisningen til artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur. For det tredje drejer det sig om sager om etablering af telemaster, hvor tilladelsen ikke er omfattet af tilladelsesbegrebet i artikel 2, nr. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eksempelvis hvis masten ikke på ansøgningstidspunktet er tiltænkt til opsætning af elementer af VHC-net, jf. henvisningen til den foreslåede § 27, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Efter det foreslåede vil »ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde« skulle forstås i overensstemmelse med artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvor begrebet ikke er uddybet yderligere i hverken bestemmelsen eller præambelbetragtningerne. »Ekstraordinære« skal dog efter ordets betydning forstås således, at der ikke vil kunne fastsættes grunde, som vil gøre sig gældende i et flertal af tilfælde eller i situationer, der må forventes at kunne forekomme rutinemæssigt.

De grunde, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte regler om i medfør af

den foreslåede bestemmelse, vil alene kunne vedrøre situationer, der ikke allerede er dækket af forordningens artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, eller af forbeholdet for kortere nationale frister i forordningens artikel 7, stk. 6, ligesom de desuden vil skulle afgrænses til ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde. Det vil således ikke være foreneligt med forordningen eksempelvis at undtage bestemte typer tilladelser i deres helhed eller at fastsætte grunde, der i praksis vil gøre sig gældende i størstedelen af en given type tilladelsessager. Der vil skulle være tale om konkrete situationer, der kan opstå i et mindretal af sager, hvor konkrete omstændigheder ekstraordinært kan medføre, at fristen ikke kan overholdes. Det vil kunne være ekstraordinære situationer, som enten kan opstå i alle typer tilladelsessager eller kun i sager om bestemte typer tilladelser.

Henvisningen til, at en forlængelse skal ske i forhold til de frister, der gælder i henhold til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal forstås i det lys, at udgangspunkterne for disse frister ikke altid gælder, idet artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, indeholder visse forbehold for, hvornår fristerne gælder. Den frist, der gælder i henhold til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, kan derfor under visse forudsætninger være længere eller kortere end 4 måneder. Det følger tilsvarende af artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at der i sager om anlægsrettigheder gælder den frist, der er fastsat i national ret, hvis denne er kortere end 4 måneder.

Ved at placere ansvaret for en samlet regelfastsættelse hos forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil det undgås, at der skabes et fragmenteret regelsæt med forskellige muligheder for fristforlængelse på hvert enkelt ministerområde, der følger af forskellige retskilder, hvorved der vil blive sikret gennemskuelighed og retssikkerhed.

Det foreslås i *stk. 3,* at fastsættelse af regler i medfør af stk. 2 sker efter forhandling med by-, land- og transportministeren, børne-, ældre- og boligministeren, ministeren for natur og dyrevelfærd, miljøministeren og kulturministeren.

Den foreslåede bestemmelse er ny og fastslår, at fastsættelse af de regler om grunde, som i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde i henhold til artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan medføre en forlængelse af de frister, der gælder i henhold til artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt i medfør af den foreslåede § 27, stk. 1, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte i henhold til den foreslåede § 27, stk. 2, skal ske efter forhandling med by-, land- og transportministeren, børne-, ældre- og boligministeren, ministeren for natur og dyrevelfærd, miljøministeren og kulturministeren.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de ministre, der er ansvarlige for reglerne om de tilladelser, som er omfattet af artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil skulle inddrages i regelfastsættelsen, idet der er tale om de ministre, der er ansvarlige for reglerne om tilladelser efter planloven (landzonetilladelse), vejlovgivningen (gravetilladelse), byggeloven og bygningsreglementet (byggetilladelse) samt forskellige tilladelser og dispensationer i overensstemmelse med lovgivning på ministeren for natur og dyrevelfærds, miljøministerens og kulturministerens områder.

Til § 28

Det fremgår af mastelovens § 8, at landzone- eller bygningsmyndigheden i forbindelse med ansøgning om tilladelse til opførelse af nye master til radiokommunikationsformål eller til ud- eller ombygning af eksisterende master til radiokommunikationsformål kan fastsætte vilkår om den samlede dimensionering af masten med henblik på at gøre efterfølgende fælles udnyttelse mulig. Fastsættelse af sådanne vilkår forudsætter, at der foreligger oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen om, at andre indehavere af tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser har planer om opsætning af master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål i det pågældende geografiske område, jf. § 16. Sådanne vilkår kan desuden alene fastsættes, hvis der ikke foreligger tekniske hindringer for efterfølgende fælles udnyttelse. Fastsættelse af vilkår kan alene ske over for ejere af master til radiokommunikationsformål.

Det fremgår af mastelovens § 21, at landzone- eller bygningsmyndigheden kan pålægge en eller flere af parterne i en sag om fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge overholdelse af vilkår udstedt i medfør af § 8.

Det foreslås i *§ 28, stk. 1,* at landzone- eller bygningsmyndigheden i forbindelse med ansøgning om tilladelse til opførelse af nye telemaster eller til ud- eller ombygning af eksisterende telemaster kan fastsætte vilkår om den samlede dimensionering af masten med henblik på at muliggøre efterfølgende adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og § 4.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 8, stk. 1.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at der i ansøgningssager efter lovens ikrafttræden, jf. den foreslåede § 51, stk. 1, i videst mulig omfang tages højde for andre operatørers, jf. artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og frekvensanvenderes, jf. den foreslåede § 4, stk. 4, planer om at opsætte yderligere antennesystemer i det pågældende geografiske område.

Ved »den samlede dimensionering af masten« i den foreslåede bestemmelse forstås, hvorvidt masten har en tilstrækkelig højde, bæreevne og andre konstruktionsmæssige egenskaber til, at andre operatører og parter, der anvender frekvenser på baggrund af en tilladelse fra Digitaliseringsstyrelsen eller på et tilladelsesfrit grundlag, vil kunne få en meningsfuld

adgang til masten i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4. Om der kan fås en meningsfuld adgang skal vurderes i forhold til, at den højde, hvori en antenne placeres, har betydning for muligheden for udbredelse af signalet og for samspillet med det net, som antennen indgår i. Derfor vil en ledig position i en mast i en for lav højde ikke nødvendigvis sikre, at der kan gives en meningsfuld adgang til masten i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der ikke længere henvises til landzone- og bygningsmyndighedens mulighed for at give påbud om at give adgang til master, jf. den gældende mastelovs § 3, stk. 1, da denne mulighed vil bortfalde med lovforslaget, jf. bemærkningerne til de foreslåede § 31 og § 51, stk. 2, nr. 1. Herudover vil den foreslåede bestemmelse medføre, at landzone- og bygningsmyndigheden ikke længere vil kunne fastsætte vilkår med henblik på at gøre efterfølgende fælles udnyttelse mulig, men derimod med henblik på at muliggøre efterfølgende adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4. Vilkår i medfør af den foreslåede bestemmelse vil i det væsentlige fortsat sigte på de samme formål som hidtil, navnlig at sikre, at en mast til radiokommunikationsformål, som der ansøges om tilladelse til at opføre eller ud- eller ombygge, kan benyttes af flere end blot ansøgeren selv eller den bruger af masten, som ansøgeren etablerer masten for. Den foreslåede bestemmelse vil fremover henvise reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4, der sikrer andre end ejeren af en mast adgang til eksisterende telemaster.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at landzone- eller bygningsmyndigheden er forpligtet til at benytte muligheden for at fastsætte vilkår i medfør af bestemmelsen. Hensyn i den lovgivning, som landzone- eller bygningsmyndigheden skal behandle ansøgningen efter, kan dog efter omstændighederne tale for, at landzone- eller bygningsmyndigheden benytter muligheden for at fastsætte sådanne vilkår for at reducere behovet for flere master i det pågældende geografiske område, hvilket det dog er landzone- eller bygningsmyndighedens ansvar at vurdere. Hvis der ikke stilles vilkår efter bestemmelsen i en situation, hvor der er kendt behov for yderligere mastekapacitet, kan udeladelse af at stille vilkår om dimensionering medføre, at der efterfølgende ansøges om etablering af yderligere master i det samme område, som myndigheden vil skulle forholde sig til.

Hvad angår nye master, vil fastsættelse af vilkår kunne ske, uden der er indhentet bindende tilsagn fra de operatører eller indehavere af tilladelse til anvendelse af radiofrekvenser, hvis planer om etablering af master eller antenner i det pågældende geografiske område er omfattet af de foreslåede § 28, stk. 2, nr. 1 og 2. Konsekvensen vil være, at masteejeren derfor selv vil skulle afholde de ekstra omkostninger, der er forbundet med, at masten skal bygges større, end hvad masteejeren umiddelbart selv har behov for.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære indskrænkninger i landzone- og bygningsmyndighedernes adgang og forpligtelse til, inden for rammerne af bl.a. planlovgivningen, naturbeskyttelseslovgivningen og øvrig relevant beskyttelseslovgivning, ud fra landskabelige hensyn, at indgå i en dialog med ansøger om den mest optimale løsning, herunder i situationer, hvor det er relevant at sigte mod opstilling af flere mindre master i stedet for fælles udnyttelse af en eller flere større master. Landzone- og bygningsmyndighederne vil også fortsat have adgang til at meddele afslag på ansøgninger om tilladelse til etablering af nye telemaster eller til ud- eller ombygning af eksisterende master, i det omfang disse ikke kan imødekommes inden for planlovgivningens, naturbeskyttelseslovgivningens og den øvrige beskyttelseslovgivnings rammer.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være udtryk for koordinering af anlægsarbejder som reguleret i artikel 5 i forordningen om gigabitinfrastruktur, men vil alene give landzone- eller bygningsmyndigheden mulighed for at pålægge ejeren af masten at etablere en mast, der har kapacitet til det forventede fremtidige behov i det pågældende geografiske område.

Anlægsarbejdet i forbindelse med etablering af nye telemaster eller ud- eller ombygning af eksisterende master vil dog kunne være omfattet af artikel 5, stk. 2, i forordningen i gigabitinfrastruktur. Hvis en operatør selv ønsker aktivt at deltage i anlægsarbejdet, vil den pågældende operatør i tilfælde af helt eller delvist offentligt finansierede anlægsarbejder på master kunne anmode den netoperatør eller det offentlige organ, der foretager de pågældende anlægsarbejder, om koordinering i henhold til forordningens artikel 5, stk. 2, hvorved der vil være tale om en anmodning fra operatøren til den pågældende netoperatør eller det pågældende offentlige organ uden landzone- eller bygningsmyndighedens mellemkomst.

Det foreslås i *stk. 2,* at vilkår efter stk. 1 kan, jf. dog stk. 3, fastsættes, 1) hvis der foreligger oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen om forventet opsætning af telemaster eller antennesystemer i det pågældende geografiske område, eller 2) hvis landzone- eller bygningsmyndigheden inden for den frist, der følger af artikel 7, stk. 5, 2. og 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, modtager oplysninger fra ansøger, en operatør eller en part omfattet af § 4, stk. 4, om, at en operatør eller en part omfattet af § 4, stk. 4, ønsker adgang til masten.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 8, stk. 2. Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, er ny.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, indebærer, at vilkår efter stk. 1 vil kunne fastsættes, hvis der foreligger oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen om forventet opsætning af telemaster eller antennesystemer i det pågældende geografiske område.

Den foreslåede bestemmelse vil være en af to mulige grunde for landzone- og bygningsmyndighedens til at kunne fastsætte vilkår efter den foreslåede § 28, stk. 1. Hvis der foreligger oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen om, at andre end ansøgeren selv eller den bruger af masten, til brug for hvem ansøger etablerer masten, planlægger etablering af telemaster eller antennesystemer i det pågældende geografiske område, vil landzone- og bygningsmyndigheden kunne fastsætte vilkår efter stk. 1.

Ved »oplysninger fra Digitaliseringsstyrelsen« i den foreslåede bestemmelse forstås eksempelvis de oplysninger om radiodækningsplaner, som Digitaliseringsstyrelsen har modtaget i medfør af den foreslåede § 12, stk. 2, eller som styrelsen på anden vis har kendskab til.

Oplysninger om radiodækningsplaner forventes at være offentligt tilgængelige som følge af regler, der vil blive fastsat i medfør af den foreslåede § 12, stk. 3, jf. bemærkningerne hertil. Den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 1, vil i så fald indebære, at der i forbindelse med fastsættelsen af vilkår om masters dimensionering, dvs. hvilken størrelse masten skal have, forudgående vil skulle indhentes oplysninger fra den af Digitaliseringsstyrelsen etablerede offentlige oversigt over disse radiodækningsplaner.

Hvis oplysningerne ikke måtte være offentligt tilgængelige, eksempelvis som følge af det foreslåede § 12, stk. 7, vil landzone- eller bygningsmyndigheden også kunne rette henvendelse til Digitaliseringsstyrelsen med henblik på at få udleveret de oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen er i besiddelse af i medfør af den foreslåede § 12, stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen vil i så fald skulle udlevere disse oplysninger til landzone- og bygningsmyndigheden uanset beslutninger i medfør af det foreslåede § 12, stk. 7, medmindre en relevant indstilling fra justitsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab eller forsvarsministeren, jf. den foreslåede § 12, stk. 7, ikke blot er til hinder for offentliggørelse, men også tilsiger, at heller ikke landzone- og bygningsmyndigheder skal kunne få oplysningerne i de situationer, hvor de vil kunne være relevante for den foreslåede § 28.

Da landzone- eller bygningsmyndigheden ikke vil være forpligtet til at fastsætte vilkår i medfør af den foreslåede § 28, stk. 1, vil landzone- eller bygningsmyndigheden heller ikke være forpligtet til at indhente de oplysninger, der fremgår af den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 1. Der vil dog kunne være hensyn i den lovgivning eller sagspraksis, hvorefter myndigheden skal behandle ansøgningen, der taler for eller påkræver, at myndigheden indhenter disse oplysninger. Det vil eksempelvis kunne tale for fastsættelsen af vilkår om dimensionering, hvis de planmæssige forhold i området tilsiger, at yderligere master i området end den ansøgte bør undgås, og der foreligger oplysninger om, at andre end ansøger også ønsker at opsætte antenner i området. Det vil dog være landzone- eller bygningsmyndighedens ansvar at vurdere dette.

Den foreslåede § 28, stk. 1, vil være med til at sikre, at dimensioneringen af masten bygger på et realistisk grundlag og derved ikke pålægger masteejeren flere omkostninger ved bygning af masten end højst nødvendigt.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, indebærer, at vilkår efter stk. 1 vil kunne fastsættes, hvis landzone- eller bygningsmyndigheden inden for den frist, der følger af artikel 7, stk. 5, 2. og 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, modtager oplysninger fra ansøger, en operatør eller en part omfattet af denne lovs § 4, stk. 4, om, at en operatør eller en part omfattet af § 4, stk. 4, ønsker adgang til masten.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 2, udgør den anden mulige grund for landzone- eller bygningsmyndigheden til at kunne fastsætte vilkår efter den foreslåede § 28, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at landzone- eller bygningsmyndigheden vil kunne fastsætte vilkår efter den foreslåede stk. 1, hvis myndigheden modtager oplysninger om operatørers, jf. artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og frekvensanvenderes, jf. den foreslåede § 4, stk. 4, planer om at opsætte yderligere antennesystemer i det pågældende geografiske område, uanset om disse oplysninger modtages fra ansøger, fra en operatør eller en part omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4.

Henvisningen til artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal ses i lyset af, at landzone- eller bygningsmyndigheden som følge af denne bestemmelse senest 20 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen om tilladelse til etablering af en mast til radiokommunikationsformål skal fastslå, om ansøgningen er fuldstændig.

Med den foreslåede bestemmelse vil landzone- eller bygningsmyndigheder fremover kunne fastsætte vilkår som nævnt i den foreslåede § 28, stk. 1, ikke alene i de tilfælde, der er beskrevet i den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 1, som er en indholdsmæssig videreførelse af masteloven, men som noget nyt også i situationer, hvor enten ansøger selv, en operatør eller en part omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, oplyser landzone- eller bygningsmyndigheden om, at den pågældende operatør eller part omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, ønsker adgang til den planlagte mast. Der er ikke krav om, at der skal være tale om et bindende tilsagn, jf. også bemærkningerne til den foreslåede § 28, stk. 1.

For at sikre forenelighed med kravene til tidsrammen for ansøgningens sagsbehandling i artikel 7, stk. 5, i forordningen med gigabitinfrastruktur, vil landzone- eller bygningsmyndigheden dog alene kunne fastsætte vilkår som nævnt i den foreslåede § 28, stk. 1, hvis oplysningerne modtages inden for fristen på 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen, jf. forordningens artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, eller den frist, der måtte gælde som følge af artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, sammenholdt med forordningens artikel 7, stk. 5, 3. afsnit. Oplysninger om, at en operatør eller en part omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, ønsker adgang til masten, vil, hvis disse ønsker medfører behov for en anden dimensionering end oprindeligt planlagt af ansøger, kunne medføre, at der

skal ansøges om en mast med andre egenskaber, eksempelvis en anden højde. Oplysningerne vil dermed kunne have betydning for, hvorvidt ansøgningen er fuldt oplyst. Henvisningen til den frist, der fremgår af artikel 7, stk. 5, 2. og 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil sikre, at oplysninger om tredjeparters ønske om adgang til masten, der indkommer sent i processen, ikke forsinker sagsbehandlingen eller medfører, at en ansøgning, der var konstateret fuldstændig én gang, bliver ufuldstændig igen.

Den foreslåede bestemmelse vil dog ikke være til hinder for, at ansøger frivilligt vælger at ændre sin ansøgning på et senere tidspunkt i processen for at tilgodese tredjeparters anmodninger om adgang til masten, der måtte nødvendiggøre en anden dimensionering af masten end oprindeligt ansøgt. Ansøger vil ikke være forpligtet hertil, men vil dog efterfølgende kunne være forpligtet til at give adgang til den færdigetablerede mast i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 4. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 4.

Da landzone- eller bygningsmyndigheden ikke vil være forpligtet til at fastsætte vilkår i henhold til den foreslåede § 28, stk. 1, vil landzone- eller bygningsmyndigheden heller ikke som følge af den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 2, være forpligtet til selv at indhente de deri nævnte oplysninger. Dette skyldes også, at den foreslåede bestemmelse sigter på, at landzone- eller bygningsmyndigheden vil kunne fastsætte vilkår efter den foreslåede § 28, stk. 1, på baggrund af oplysninger, som en ansøger, operatør eller frekvensbruger indsender til landzone- eller bygningsmyndigheden, og ikke på, at landzone- eller bygningsmyndigheden selv aktivt opsøger disse parter. Der kan dog være hensyn i den lovgivning eller sagspraksis, hvorefter myndigheden skal behandle ansøgningen, der taler for eller påkræver, at myndigheden selv indhenter disse oplysninger fra visse relevante parter omfattet af den foreslåede bestemmelse, eksempelvis hvis de planmæssige forhold i området tilsiger, at myndigheden bør undersøge, om masten kan dække andre parters behov for mastekapacitet i området, således at det kan undgås, at disse parter har behov for at ansøge om at etablere en yderligere mast i det samme område. Det vil dog være landzone- eller bygningsmyndighedens ansvar at vurdere dette.

Hensigten med at fastsætte nærmere forudsætninger for, hvornår landzone- eller bygningsmyndigheden kan fastsætte vilkår i medfør af den foreslåede § 28, stk. 1, er at sikre, at dimensioneringen af masten bygger på et realistisk grundlag og derved ikke pålægger masteejeren flere omkostninger ved bygning af masten end højst nødvendigt.

Det foreslås i *stk. 3,* at vilkår efter stk. 1 alene kan fastsættes, hvis der ikke foreligger hindringer for adgang til masten, der vil kunne begrunde afslag på adgang i medfør af artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i medfør af § 10, stk. 1, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 8, stk. 3. Både den gældende og den foreslåede bestemmelse indeholder således en regel om, at tekniske hindringer for andres adgang til masten kan betyde, at landzone- eller bygningsmyndigheden ikke kan fastsætte vilkår om den samlede dimensionering af masten med henblik på tredjeparters brug af masten som nævnt i den foreslåede § 28, stk. 1. Med den foreslåede bestemmelse henvises blot til de nye regler, der fremover vil definere, hvilke tekniske hindringer der kan begrunde afslag på anmodninger om adgang til master.

Med artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil netoperatører og offentlige organer kunne nægte adgang til specifik fysisk infrastruktur, hvis der er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur. Det fremgår af præambelbetragtning 22 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at fællesudnyttelse af infrastruktur under særlige omstændigheder vil kunne udgøre en risiko for leveringen af de tjenester, der primært leveres via den samme infrastruktur. Dette vil normalt ikke være tilfældet, når de parter, der skal fællesudnytte masten, hver især har tilladelse i henhold til lov om radiofrekvenser til brug af forskellige frekvensbånd, og når det anvendte udstyr overholder de væsentlige krav i udstyrslovgivningen, men vil kunne være tilfældet i helt særlige situationer samt i tilfælde, hvor der anvendes tilladelsesfri frekvensbånd. Vilkår i henhold til den foreslåede § 28, stk. 1, vil ikke kunne fastsættes i sådanne tilfælde, da sådanne forstyrrelser ikke nødvendigvis i alle tilfælde vil kunne undgås gennem dimensionering og indretning af masten. Den foreslåede bestemmelse vil dog skulle forstås således, at vilkår om dimensionering i henhold til den foreslåede § 28, stk. 1, vil kunne fastsættes, såfremt dimensioneringen af masten kan ske på en måde, hvorved potentielle forstyrrelser af de tjenester, som mastens ejer bygger masten med henblik på at levere, kan undgås.

Henvisningen til den foreslåede § 10, stk. 1, nr. 2, vil indebære, at vilkår efter den foreslåede § 28, stk. 1, ikke vil kunne fastsættes, hvis der gælder sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning for adgang til den pågældende telemast, som gør det umuligt at give adgang. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 10, stk. 1, nr. 2.

Det foreslås i *stk. 4,* at fastsættelse af vilkår efter stk. 1-3 kan ske over for ejere af telemaster.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 8, stk. 4.

Ved »ejere af telemaster« forstås i denne sammenhæng den, der vil være ejer af den telemast, som der er ansøgt om tilladelse til at opføre.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en landzone- eller bygningsmyndigheds fastsættelse af vilkår om den samlede dimensionering af master til radiokommunikationsformål i henhold til de foreslåede bestemmelser i stk. 1-3

udelukkende vil kunne ske over for ejere af telemaster og ikke øvrige rettighedsindehavere.

Den foreslåede bestemmelse er vil derfor medføre, at sådanne vilkår ikke vil kunne fastsættes over for andre, herunder andre involverede parter som f.eks. en operatør, der anmoder om adgang til at opsætte antennesystemer i den pågældende mast, eller en virksomhed, der alene forestår ansøgningsprocessen og entreprisen på vegne af den, der i sidste ende vil eje den færdigetablerede mast, idet ejeren af masten, dog som følge af vilkåret, vil skulle instruere sådanne underleverandører i at overholde vilkåret.

Det foreslås i *stk. 5,* at landzone- eller bygningsmyndigheden i sager omfattet af stk. 1 kan give ansøgeren påbud om at efterkomme det fastsatte vilkår inden en fastsat frist.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil medføre, at hvis en ejer af en telemaster ikke efterkommer vilkår om den samlede dimensionering af masten fastsat i henhold til den foreslåede § 28, stk. 1, vil landzone- eller bygningsmyndigheden kunne give ejeren af den pågældende mast et påbud om inden en fastsat frist at efterkomme det fastsatte vilkår.

Det foreslås i *stk. 6,* at er et påbud efter stk. 5 ikke efterkommet inden for den fastsatte frist, kan landzone- eller bygningsmyndigheden pålægge modtageren af påbuddet tvangsbøder, indtil påbuddet overholdes.

Den foreslåede bestemmelse er en justeret videreførelse af mastelovens § 21, stk. 1, nr. 2, og stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at såfremt den, der ansøger om tilladelse til opførelse nye master, ikke imødekommer landzone- eller bygningsmyndighedens vilkår til den samlede dimensionering, kan myndigheden pålægge ansøgeren tvangsbøder med henblik på at fremtvinge efterlevelsen af vilkår til mastens dimensionering.

Det almindelige proportionalitetsprincip vil bl.a. medføre, at tvangsbøden ikke må stå i misforhold til undladelsen, ligesom der ved fastsættelsen af tvangsbøden ville skulle tages hensyn til partens økonomiske formåen, så pressionen har effekt.

Tvangsbødernes størrelse vil skulle fastsættes således, at tvangsbøden vil virke adfærdsregulerende, og at en part dermed vil efterkomme påbuddet. Ved fastsættelsen af tvangsbødernes størrelse vil det skulle sikres, at beløbet er af en sådan størrelse, at det vil virke adfærdsregulerende.

Landzone- og bygningsmyndigheden vil løbende kunne justere tvangsbødernes størrelse med henblik på at sikre efterkommelse af et påbud. De daglige tvangsbøder vil kunne forhøjes med 1 uges skriftligt varsel, hvis den fastsatte tvangsbøde ikke har ført til efterkommelse.

Tvangsbøden vil skulle være på mindst 1.000 kr. dagligt, og der vil kun skulle beregnes én daglig tvangsbøde, f.eks. på 1.000 kr. pr. dag, uanset antallet af forhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 29

Det fremgår af mastelovens § 19 b og gravelovens § 7 a, at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende generelle tilladelser og brugsret eller tilladelser til fælles udnyttelse af master med tilhørende faciliteter eller adgang til at opsætte antenner på bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål eller til nedgravning af kabler med tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde. Der skal orienteres om planlagte ændringer, og de berørte parter, herunder brugere og forbrugere, skal have en rimelig frist til at fremføre deres synspunkter om de foreslåede ændringer. Fristen må kun i særlige tilfælde være mindre end 4 uger.

Det foreslås i *§ 29,* at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende tilladelser til nedgravning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter og etablering af telemaster eller opsætning af antennesystemer kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde.

Den foreslåede bestemmelse implementerer artikel 18, stk. 1, i teledirektivet og vil i det væsentlige indebære en indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 19 b, stk. 1, 1. pkt., og gravelovens § 7 a, stk. 1, 1. pkt. Den foreslåede bestemmelse nævner dog ikke længere generelle tilladelser og brugsret, da teledirektivets artikel 18, stk. 1, alene nævner generelle tilladelser og brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer. I praksis gives der typisk ikke generelle tilladelser eller brugsret til nedgravning af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter og til etablering af telemaster eller opsætning af antennesystemer, men alene individuelle tilladelser til at udføre specifikke anlægsarbejder. Den foreslåede bestemmelse vil fremover alene omfatte enkeltstående tilladelser til at etablere de i bestemmelsen nævnte infrastrukturtyper.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte de tilladelser, der er nødvendige i forbindelse med de forskelligartede anlægsarbejder, herunder grave- og byggearbejder, der kan være nødvendige for at etablere de infrastrukturtyper, der fremgår af bestemmelsen. Der kan eksempelvis være tale om tilladelser i henhold til byggelovgivningen, vejlovgivningen, planloven og anden relevant lovgivning.

Med den foreslåede bestemmelse vil rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende tilladelser til at etablere de i bestemmelsen nævnte infrastrukturtyper alene kunne ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis der efter meddelelse af tilladelsen til at etablere de infrastrukturtyper, der er nævnt i bestemmelsen, fremkommer

oplysninger, der ikke forelå, da ansøgningen blev vurderet første gang.

Den foreslåede bestemmelse er dels rettet mod de offentlige myndigheder, der meddeler den konkrete tilladelse til at etablere de i bestemmelsen nævnte infrastrukturtyper, hvilket ofte vil være de lokale landzone- eller bygningsmyndigheder. Den foreslåede bestemmelse er endvidere dels rettet mod Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med eventuelle ændringer i afgørelser om tilladelse til, at der kan iværksættes en ekspropriationssag efter den foreslåede § 19.

Den foreslåede bestemmelse understreger, at myndighederne i deres administration af loven vil skulle sikre, at administrative afgørelser alene kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde. Dette er i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper for, hvornår en administrativ afgørelse kan trækkes tilbage eller ændres. Bestemmelsen vil derimod ikke regulere de tilfælde, hvor en ændring af rettigheder alene vil kunne ske efter aftale med den, der har erhvervet rettigheden, eller hvis ændring af rettigheden alene kan ske ved ekspropriation.

Til § 30

Det fremgår af artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at de kompetente myndigheder via et centralt informationssted i elektronisk format stiller alle oplysninger til rådighed om de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, herunder alle oplysninger om undtagelser vedrørende nogle eller alle tilladelser eller anlægsrettigheder m.v. Alle operatører har ret til via et centralt informationssted at indgive ansøgninger i elektronisk format om alle nødvendige tilladelser eller fornyelser heraf eller anlægsrettigheder og til at indhente oplysninger om status på deres ansøgninger.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 30, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen etablerer og driver et centralt informationssted, via hvilket de kompetente myndigheder stiller de oplysninger, der er nævnt i artikel 7, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til rådighed.

Den foreslåede bestemmelse er ny og udpeger i overensstemmelse med artikel 14, stk. 5, 1. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur Digitaliseringsstyrelsen som det kompetente organ, der etablerer og driver det centrale informationssted, der er nævnt i artikel 7, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Ved »kompetent myndighed« i den foreslåede bestemmelse forstås dels de myndigheder, der har ansvaret for de lovgivningsmæssige rammer for en given type tilladelse eller anlægsrettighed. Begrebet omfatter dog også de myndigheder, der kan træffe afgørelse i en sag om ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed i det omfang, disse råder over væsentlige oplysninger om generelt gyldige betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser eller anlægsrettigheder, som ikke følger direkte af de lovgivningsmæssige rammer.

I forordningen om gigabitinfrastruktur er der ikke særlige formkrav forbundet med tilrådighedsstillelsen af de nævnte oplysninger. Der er tale om oplysninger, der kan stilles til rådighed i eksempelvis tekstform eller i form af links. Det centrale informationssted vil derfor eksempelvis kunne være en tekstbaseret hjemmeside.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil have ansvaret for at offentliggøre oplysninger modtaget fra de kompetente myndigheder via det centrale informationssted, eksempelvis på styrelsens hjemmeside.

Den foreslåede bestemmelse vil dog ikke indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil have ansvaret for at udarbejde indhold vedrørende de oplysninger om tilladelser og anlægsrettigheder, der er nævnt i artikel 7, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, bortset fra de situationer, hvor Digitaliseringsstyrelsen måtte være den kompetente myndighed til at give en type tilladelser eller anlægsrettigheder.

Forpligtelsen til at stille de oplysninger, der er nævnt i forordningens artikel 7, stk. 2, til rådighed, herunder ansvaret for at holde oplysningerne opdaterede, vil fortsat påhvile den enkelte kompetente myndighed. Digitaliseringsstyrelsen vil dog kunne vejlede relevante kompetente myndigheder om deres forpligtelse til at stille oplysningerne til rådighed.

Det foreslås i *stk. 2,* at den kompetente myndighed for behandlingen af en given type ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed etablerer og driver det centrale informationssted som omhandlet i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur for de pågældende ansøgninger.

Den foreslåede bestemmelse er ny og udpeger i overensstemmelse med artikel 14, stk. 5, 1. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur den enkelte kompetente myndighed for behandlingen af en given type ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed som det kompetente organ, der etablerer og driver det centrale informationssted, der er nævnt i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur for de pågældende ansøgninger om tilladelser eller anlægsrettigheder.

Ved »kompetent myndighed for behandlingen af en given type ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed« i den foreslåede bestemmelse forstås den myndighed, der kan træffe afgørelse i en bestemt type sager om tilladelse eller anlægsrettighed.

Begrebet tilladelse skal forstås i overensstemmelse med artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og omfatter eksempelvis byggetilladelser, gravetilladelser og landzonetilladelser i henhold til byggelovgivningen, vejlovgivningen og planlovgivningen samt tilladelser og dispensationer i henhold til øvrig beskyttelseslovgivning m.v.

Begrebet anlægsrettighed skal forstås i overensstemmelse med artikel 2, nr. 12, i forordningen om gigabitinfrastruktur og omfatter eksempelvis vejmyndighedens tilladelser i medfør af vejlovens § 80.

Bestemmelsen vil i lyset af disse begreber indebære, at kommuner eksempelvis vil skulle overholde bestemmelsen for de ansøgninger om bygge-, grave- og landzonetilladelse m.v., som den pågældende kommune er ansvarlig for at behandle. Statslige myndigheder vil tilsvarende skulle overholde bestemmelsen for de ansøgninger om tilladelser, som den pågældende myndighed er ansvarlig for at behandle.

De centrale informationssteder i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil skulle understøtte, at operatører via disse kan indgive ansøgninger i elektronisk format om alle nødvendige tilladelser eller fornyelser heraf eller anlægsrettigheder samt til at indhente oplysninger om status på ansøgningerne. De centrale informationssteder vil derfor eksempelvis skulle understøtte upload og/eller indsendelse af dokumenter, og vil ikke kunne være en simpel tekstbaseret hjemmeside, men vil snarere skulle være en digital selvbetjeningsløsning.

Da artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur alene giver operatører, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, en ret til at indgive ansøgninger via det centrale informationssted, vil kompetente myndigheder ikke være forpligtet til at stille det centrale informationssted til rådighed for andre end operatører. Der er dog ikke noget til hinder for, at en kompetent myndighed etablerer det centrale informationssted på en måde, så det er tilgængeligt for andre ansøgere, og understøtter flere typer ansøgninger end blot de typer af ansøgninger, som måtte være typiske for ansøgninger fra operatører. Da operatører er virksomheder, vil de centrale informationssteder dermed eksempelvis skulle understøtte ansøgninger fra sådanne og ikke kun fra enkeltpersoner.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den kompetente myndighed, der har ansvaret for at modtage og behandle en ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed, også vil have ansvaret for det centrale informationssted, via hvilket ansøgninger om den pågældende type tilladelse eller anlægsrettighed kan indgives til den pågældende myndighed i elektronisk format, via hvilket der kan ansøges om fornyelse af tilladelser udstedt af den pågældende myndighed, og via hvilket der kan indhentes oplysninger om status på ansøgninger om tilladelse eller anlægsrettighed, som er under behandling hos den pågældende myndighed.

Den kompetente myndighed vil således alene skulle etablere og drive et eller flere centrale informationssteder for de typer af tilladelser eller anlægsrettigheder, som myndigheden er kompetent til at træffe afgørelse om, og desuden alene for de ansøgninger, som myndigheden selv modtager.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at forskellige myndigheder, der behandler ansøgninger om samme type tilladelse eller anlægsrettighed, skal modtage alle ansøgninger om disse tilladelser eller anlægsrettigheder via det samme system eller identiske systemer. Hver enkelt kompetent myndighed vil alene skulle sikre, at den kan modtage ansøgninger om en given type tilladelser eller anlægsrettigheder via et system, der opfylder kravene i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at flere kompetente myndigheder benytter fælles systemer eller identiske systemer.

Det forhold, at en kompetent myndighed er udpeget som det kompetente organ for så vidt angår det centrale informationssted, der er nævnt i forordningens artikel 7, stk. 3, vil ikke i sig selv bemyndige den pågældende kompetente myndighed til at kræve, at ansøgere indgiver ansøgningen via dette centrale informationssted, da operatører alene har en ret, men ikke pligt til at indgive ansøgninger via det centrale informationssted. Dette vil dog ikke berøre eventuelle muligheder i anden lovgivning, hvorefter en kompetent myndighed måtte kunne stille krav om den nærmere form, hvori en ansøgning skal indgives.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være til hinder for, at kompetente myndigheder fortsætter med at anvende eksisterende systemer til indgivelse af ansøgninger om tilladelser eller anlægsrettigheder, forudsat at disse systemer opfylder kravene i artikel 7, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til § 31

Gravelovens § 9 m fastlægger de sagstyper, som Digitaliseringsstyrelsen har kompetence til at behandle, herunder bl.a. sager vedrørende adgang til fysisk infrastruktur, adgang til oplysninger om og adgang til anlægsopmåling af fysisk infrastruktur i medfør af gravelovens §§ 9 f-9 h.

Gravelovens § 9 n fastslår, at Digitaliseringsstyrelsen kan træffe nærmere angivne afgørelser, herunder fastsætte vilkår og betingelser, herunder pris, i sager, som styrelsen behandler i medfør af gravelovens § 9 m.

Efter mastelovens §§ 3 og 11 kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

Mastelovens §§ 5 og 12 indeholder bestemmelser om løsning af tvister om betalingen for den aftalte eller påbudte fælles udnyttelse eller adgang til opsætning af antennesystemer i henhold til mastelovens §§ 2, 3, 10 eller 11. Ejeren og eventuelle andre rettighedshavere skal som minimum have fuld erstatning.

Artikel 13, stk. 1-5, i forordningen om gigabitinfrastruktur fastlægger de nærmere regler om bilæggelse af tvister.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 31, stk. 1,* at tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil være det kompetente tvistbilæggelsesorgan i tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse er en følge af, at artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, forpligter medlemsstaterne til at udpege et sådant tvistbilæggelsesorgan.

Det følger af henvisningen til forordningens artikel 13, stk. 1, at tvisterne vil kunne indbringes for styrelsen af alle parter.

Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra a, er omfattet af reglerne i artikel 13, stk. 2, litra a, og stk. 3-5, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse indebærer derfor, jf. artikel 13, stk. 2, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne træffe bindende afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, i overensstemmelse med artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur, herunder, jf. artikel 13, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fastsætte fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvis relevant, for adgang i sager, hvor styrelsen finder, at adgang skal gives, eller hvis tvisten alene omhandler de nærmere vilkår og betingelser for adgangen.

Digitaliseringsstyrelsen vil kunne behandle enhver tvist, der vedrører anmodninger fra operatører om adgang til fysisk infrastruktur som defineret i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som enten er ejet af en netoperatør som defineret i artikel 2, nr. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller af et offentligt organ som defineret i artikel 2, nr. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvor den pågældende fysiske infrastruktur derfor er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed omfatte tvister om adgang til enhver type fysisk infrastruktur, herunder fysisk infrastruktur, der tillige er omfattet af begreberne telemast eller høj konstruktion, så længe den pågældende fysiske infrastruktur er direkte omfattet af forordningens bestemmelse, og muligheden for at anmode om adgang derfor ikke følger af de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9. Den foreslåede bestemmelse vil desuden omfatte tvister, der vedrører en lejers eller brugsrettighedsindehavers medvirken til adgang i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur i overensstemmelse med den foreslåede § 7.

Digitaliseringsstyrelsen vil dog ikke kunne behandle tvister om adgang til fysisk infrastruktur, der undtages fra artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur i medfør af de foreslåede §§ 2 eller 10. Digitaliseringsstyrelsen vil dog kunne træffe afgørelse om, hvorvidt eller i hvilket omfang infrastrukturen er omfattet af undtagelserne i de foreslåede §§ 2 eller 10, og behandle tvisten, hvis undtagelserne ikke medfører en fuld undtagelse fra pligten til at give adgang til infrastrukturen. Der henvises også til den foreslåede § 34, stk. 3, med tilhørende bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle behandle tvisterne i overensstemmelse med reglerne for tvistbilæggelsens proceduremæssige aspekter i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og med udgangspunkt i de indholdsmæssige regler om adgang til fysisk infrastruktur i forordningens artikel 3. Digitaliseringsstyrelsen vil tillige skulle tage hensyn til reglerne i de foreslåede § 4, stk. 3 og 5, der i sager om master til radiokommunikationsformål supplerer artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

De proceduremæssige regler i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil bl.a. indebære, at de tvister, som Digitaliseringsstyrelsen kan behandle i medfør af bestemmelsen, vil være tvister, der måtte opstå, hvis der nægtes adgang til eksisterende infrastruktur, eller hvis der ikke er indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser, herunder pris, senest 1 måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang, jf. artikel 13, stk. 1, litra a. Digitaliseringsstyrelsen vil dermed ikke kunne behandle tvister vedrørende allerede indgåede aftaler om adgang.

De proceduremæssige regler vil bl.a. også indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle træffe bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest 4 måneder efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten, jf. artikel 13, stk. 2, litra a.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister kunne skulle afgøre, om de indholdsmæssige regler i artikel 3, stk. 1 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur har været overholdt, om reglerne om vilkår og pris, jf. artikel 3, stk. 4, har været anvendt korrekt og hvis ikke, hvordan de bør anvendes i det konkrete tilfælde, og hvorvidt en eventuel nægtelse af adgang i medfør af artikel 3, stk. 5, har været retmæssig. Digitaliseringsstyrelsen vil i medfør af forordningens artikel 13, stk. 3, og i overensstemmelse med artikel 3, stk. 4, samt under hensyn til Kommissionens vejledning udstedt i medfør af artikel 3, stk. 13, kunne fastsætte vilkår og pris i tilfælde af tvister herom.

Digitaliseringsstyrelsen vil som led i sin afgørelse af tvister bl.a. kunne skulle forholde sig til, hvorvidt en nægtelse af adgang med henvisning til artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur, har været retmæssig. Dette vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle forholde sig til, hvorvidt det er korrekt, at der er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur. Vurderingerne heraf vil i vid udstrækning dække over de samme forhold som dem, Digitaliseringsstyrelsen i dag skal vurdere, hvis en landzone- eller bygningsmyndighed anmoder Digitaliseringsstyrelsen om en radioteknisk udtalelse i medfør af ma-

stelovens § 18, inden landzone- eller bygningsmyndigheden træffer afgørelse efter mastelovens § 3.

Mastelovens § 18 videreføres ikke med lovforslaget, hvilket dog ikke er udtryk for, at Digitaliseringsstyrelsen ikke længere vil kunne forholde sig til radiotekniske hindringer for adgangen. Det skyldes imidlertid, at det med den foreslåede § 31 vil være Digitaliseringsstyrelsen selv og ikke længere landzone- eller bygningsmyndigheder, der skal behandle sager, hvor det bestrides, at adgang er radioteknisk mulig. Det forhold, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne inddrage de radiotekniske aspekter af sagen, som nævnes i mastelovens § 18, i sin afgørelse af tvister omfattet af det foreslåede § 31, følger af det forhold, at det er en gyldig grund for at nægte adgang i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvis der, jf. forordningens artikel 3, stk. 5, litra e, er en behørigt begrundet risiko for, at de planlagte elektroniske kommunikationstjenester i væsentlig grad forstyrrer leveringen af andre tjenester via den samme fysiske infrastruktur.

Digitaliseringsstyrelsen vil i medfør af den foreslåede bestemmelse også kunne afgøre tvister om forholdet mellem samtidige anmodninger, der henholdsvis sigter på etablering af elementer af VHC-net i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og på etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net i henhold til den foreslåede § 4, stk. 2, for så vidt angår eventuelle afslag på anmodninger omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Klager over afslag på den anmodning, der er omfattet af den foreslåede § 4, stk. 2, vil derimod være omfattet af den foreslåede § 31, stk. 2.

Digitaliseringsstyrelsen vil desuden, jf. den foreslåede § 4, stk. 5, der finder anvendelse i sager, hvor antennesystemer placeres i telemaster i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, kunne behandle tvister om fordeling af ansvar for drift og vedligeholdelse af masten og antennesystemer samt fordeling af udgifter til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten, hvis der ikke foreligger en aftale, der fraviger udgangspunktet i den foreslåede § 4, stk. 5.

Digitaliseringsstyrelsens afgørelseskompetence i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse vil erstatte den delmængde af landzone- og bygningsmyndighedernes påbudskompetence i mastelovens § 3, der vedrører master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget fremover vil blive betegnet telemaster, som er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og vil tillige i de samme sager erstatte voldgiftsproceduren vedrørende erstatningsspørgsmålet i mastelovens § 5, stk. 2-5. For resterende sager om telemaster vil disse regler blive erstattet af den foreslåede § 31, stk. 2. Reglerne om betaling for adgang i mastelovens § 5, stk. 1, vil for så vidt angår de telemaster, der er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, pr. 12. november 2025 blive erstattet af artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som Digitaliseringsstyrelsen vil skulle tage udgangspunkt i i styrelsens afgørelser vedrørende betaling for adgangen.

Bortfaldet af landzonemyndighedernes kompetence til at give påbud vil ikke have nogen indvirkning på landzonemyndighedernes behandling af sager om landzonetilladelser til telemaster, da den foreslåede bestemmelse ikke vil indebære nogen ændring i de hensyn i planloven, som gælder for landzonemyndighedernes behandling af sagerne. Landzonemyndighederne vil således fortsat kunne undersøge alternative placeringer til etableringen af en ny mast som led i sagsoplysningen. Reglerne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i de foreslåede § 4, stk. 1 og 2, vil fortsat sikre adgang til opsætning af antenner på eventuelle eksisterende master i området, så muligheden for at benytte eksisterende master frem for at bygge nye master kan undersøges i sagerne. Den foreslåede bestemmelse vil alene indebære, at der i sager, hvor en ansøger om en ny mast måtte beslutte at opsætte antenner på en eksisterende mast i stedet for at bygge en ny mast, og hvor ansøger ikke kan få adgang hertil af mastens ejer, fremover vil skulle klages til Digitaliseringsstyrelsen frem for til landzonemyndigheden.

For sager om øvrig fysisk infrastruktur end telemaster vil klageadgangen for de situationer, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse, svare til en delmængde af den tilsvarende klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, der i dag følger af gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 9 n, stk. 1, nr. 1. Der vil være tale om den delmængde, der vedrører klager over operatørers anmodninger i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører etablering af elementer af VHC-net på fysisk infrastruktur bortset fra telemaster, der er ejet af netoperatører og offentlige organer.

Det foreslås i *stk. 2,* at tvister om adgang i overensstemmelse med §§ 4 og 9 kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen. Artikel 13, stk. 1, litra a, stk. 2, litra a, og stk. 3-5, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på disse sager.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur finder tilsvarende anvendelse på disse sager, og herunder, jf. artikel 13, stk. 2 og 3, bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til at træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, idet sådanne afgørelser vil kunne bestå i, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant.

Den foreslåede bestemmelse vil ensrette behandlingen af tvister om adgang således, at sager omfattet af de nationale udvidelser af reglerne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, der foreslås i §§ 4 og 9, behandles på samme måde som tvister om adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, dvs. i overensstemmelse med reglerne om tvistbilæggelse i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil således omfatte tvister om

adgang til telemaster omfattet af den foreslåede § 4, dvs. adgang til sådanne master, hvor disse er ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, hvis den, der ønsker adgang, ikke er en operatør, men en part omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, eller hvis adgang til masten ønskes med etablering af elementer af net, der ikke er VHC-net. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 4.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte adgang til anden fysisk infrastruktur omfattet af den foreslåede § 9, dvs. adgang til anden fysisk infrastruktur end telemaster, hvis andre netoperatører, herunder operatører, anmoder om adgang til denne fysiske infrastruktur med henblik på etablering af elementer af andre net end VHC-net, eksempelvis elektroniske kommunikationsnet, der ikke er VHC-net, eller andre forsyningsarter. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 9.

Digitaliseringsstyrelsen vil dog ikke kunne behandle tvister om adgang til fysisk infrastruktur, der undtages fra artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur i medfør af de foreslåede §§ 2 eller 10. Digitaliseringsstyrelsen vil dog kunne træffe afgørelse om, hvorvidt eller i hvilket omfang infrastrukturen er omfattet af undtagelserne i de foreslåede §§ 2 eller 10, og behandle tvisten, såfremt undtagelserne ikke medfører en fuld undtagelse fra pligten til at give adgang til infrastrukturen. Der henvises også til den foreslåede § 34, stk. 3, med tilhørende bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen skal behandle tvisterne i overensstemmelse med reglerne for tvistbilæggelsens proceduremæssige aspekter i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og med udgangspunkt i de indholdsmæssige regler om adgang til fysisk infrastruktur i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. henvisningen til forordningens artikel 3 i de foreslåede §§ 4 og 9. Digitaliseringsstyrelsen vil i sager efter den foreslåede § 4 tillige skulle tage hensyn til reglerne i de foreslåede § 4, stk. 3 og 5.

Ligesom det er tilfældet for det foreslåede stk. 1, vil henvisningen til artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur medføre, at Digitaliseringsstyrelsen skal overholde de proceduremæssige regler i bestemmelsen.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister kunne skulle afgøre, om de indholdsmæssige regler i artikel 3, stk. 1 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur har været overholdt, om reglerne om vilkår og pris, jf. artikel 3, stk. 4, har været anvendt korrekt og hvis ikke, hvordan de bør anvendes i det konkrete tilfælde, og hvorvidt en eventuel nægtelse af adgang i medfør af artikel 3, stk. 5, har været retmæssig. Digitaliseringsstyrelsen vil i medfør af forordningens artikel 13, stk. 3, og i overensstemmelse med artikel 3, stk. 4, samt under hensyn til Kommissionens vejledning udstedt i medfør af artikel 3, stk. 13, kunne fastsætte vilkår og pris i tilfælde af tvister herom.

Digitaliseringsstyrelsen vil i medfør af den foreslåede bestemmelse skulle afgøre tvister i sager om de foreslåede §§ 4 og 9, der begge bl.a. henviser til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som er gennemgået nærmere i bemærkningerne til det foreslåede § 4, stk. 1, 1. pkt., som der henvises til. Digitaliseringsstyrelsen vil skulle afgøre tvister om, hvorvidt afslag på en anmodning har været lovlig i henhold til artikel 3, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Digitaliseringsstyrelsen vil i medfør af den foreslåede bestemmelse også kunne afgøre tvister om forholdet mellem samtidige anmodninger, der henholdsvis sigter på etablering af elementer af VHC-net i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og på etablering af andre netelementer end elementer af VHC-net i henhold til den foreslåede § 4, stk. 2, for så vidt angår eventuelle afslag på anmodningen omfattet af den foreslåede § 4, stk. 2. Klager over afslag på den anmodning, der er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil derimod være omfattet af den foreslåede § 31, stk. 1.

Digitaliseringsstyrelsen vil desuden i sager om adgang efter det foreslåede § 4, stk. 1 og 2, jf. den foreslåede § 4, stk. 5, kunne behandle tvister om fordeling af ansvar for drift og vedligeholdelse af masten og antennesystemer samt fordeling af udgifter til drift og vedligeholdelse af de antennesystemer, der er placeret i masten, hvis der ikke foreligger en aftale, der fraviger udgangspunktet i den foreslåede § 4, stk. 5.

Digitaliseringsstyrelsen vil i sager omfattet af den foreslåede § 31, stk. 2, der vedrører adgang i medfør af den foreslåede § 4, også kunne skulle forholde sig til den foreslåede § 4, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen vil således indledningsvist i tvister omfattet af den foreslåede § 31, stk. 2, skulle fastslå, om den part, der ønsker adgang, er omfattet af den foreslåede § 4, stk. 4, og dermed er berettiget til adgang i henhold til de foreslåede § 4, stk. 1 eller 2. For så vidt angår betingelsen i den foreslåede § 4, stk. 4, nr. 1, vil Digitaliseringsstyrelsen selv være bekendt med, om styrelsen har udstedt en sådan tilladelse til den anmodende part, og vil umiddelbart kunne afgøre spørgsmålet på dette grundlag, under iagttagelse af forvaltningslovens krav om partshøring. For så vidt angår betingelsen i den foreslåede § 4, stk. 4, nr. 2, vil dette indebære, at Digitaliseringsstyrelsen fra den anmodende part skal indhente oplysninger om den påtænkte anvendelse af frekvenser og på den baggrund fastslå, om det er korrekt, at den påtænkte anvendelse er undtaget fra kravet om individuel tilladelse.

Digitaliseringsstyrelsens afgørelseskompetence vil i sager omfattet af bestemmelsen erstatte den delmængde af landzone- og bygningsmyndighedernes påbudskompetence i mastelovens § 3, der vedrører telemaster omfattet af den foreslåede § 4, og vil tillige i de samme sager erstatte voldgiftsproceduren vedrørende erstatningsspørgsmålet i mastelovens § 5, stk. 2-5. For resterende sager om telemaster vil disse regler blive erstattet af den foreslåede § 31, stk. 1. Reglerne om betaling for adgang i mastelovens § 5, stk.

1, vil med lovforslaget for så vidt angår de telemaster, der er omfattet af den foreslåede § 4, blive erstattet af henvisningerne i de foreslåede § 4, stk. 1 og 2, til artikel 3, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som Digitaliseringsstyrelsen vil skulle tage udgangspunkt i i styrelsens afgørelser vedrørende betaling for adgangen.

Bortfaldet af landzonemyndighedernes påbudskompetence vil ikke have nogen indvirkning på landzonemyndighedernes behandling af sager om landzonetilladelser til telemaster, da den foreslåede bestemmelse ikke vil indebære nogen ændring i de hensyn i planloven, som gælder for landzonemyndighedernes behandling af sagerne. Landzonemyndighederne vil således fortsat kunne undersøge alternativer til etableringen af en ny mast som led i sagsoplysningen. Reglerne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i de foreslåede § 4, stk. 1 og 2, vil fortsat sikre adgang til opsætning af antenner på eventuelle eksisterende master i området, så muligheden for at benytte eksisterende master frem for at bygge nye master kan undersøges i sagerne. Den foreslåede bestemmelse vil alene indebære, at der i sager, hvor en ansøger om en ny mast måtte beslutte at opsætte antenner på en eksisterende mast i stedet for at bygge en ny mast, og hvor ansøger ikke kan få adgang hertil af mastens ejer, fremover vil skulle klages til Digitaliseringsstyrelsen frem for til landzonemyndigheden.

For sager om øvrig fysisk infrastruktur end telemaster vil klageadgangen for de situationer, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse, svare til den tilsvarende klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, der i dag følger af gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 9 n, stk. 1, nr. 1. Der vil være tale om den delmængde, der vedrører klager om adgang i henhold til den foreslåede § 9 til anden fysisk infrastruktur end telemaster, hvor andre netoperatører, herunder operatører, anmoder om adgang til denne fysiske infrastruktur med henblik på etablering af elementer af andre net end VHC-net, eksempelvis elektroniske kommunikationsnet, der ikke er VHC-net, eller andre forsyningsarter.

Til § 32

Det fremgår af mastelovens § 10, at ejere af master, bygninger og konstruktioner skal imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion.

Det fremgår af mastelovens § 11, at landzone- eller bygningsmyndigheden kan udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

Det fremgår af mastelovens § 12, at i sager hvor der er tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til opsætning af antennesystemer, skal ejeren og eventuelle andre rettighedshavere som minimum have fuld erstatning.

Det følger af § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, at kendelse, hvorved erstatning gives eller nægtes, kan indbringes til efterprøvelse for vedkommende taksationskommission. Taksationskommissionen kan tillige efterprøve den i medfør af § 29 fastsatte godtgørelse. Bestemmelsen regulerer den nærmere procedure herfor.

Det følger af § 26 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, hvordan sager om ekspropriation og erstatning behandles ved domstolene.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 32, stk. 1,* at tvister om adgang omfattet af § 6 af alle parter kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen, dog ikke tvister vedrørende betaling for adgangen, jf. stk. 2-5.

Den foreslåede bestemmelse er ny og erstatter dele af den eksisterende adgang for landzone- eller bygningsmyndigheden til at give påbud om at give adgang til master, bygninger og andre høje konstruktioner, som findes i mastelovens § 11, stk. 1. Udstedelsen af sådanne påbud vil også efter gældende ret i praksis alene ske, hvis der foreligger en tvist eller en manglende vilje til at give adgang til den høje konstruktion i medfør af mastelovens § 10. Det vil dog være nyt, at det er Digitaliseringsstyrelsen frem for den lokale landzone- eller bygningsmyndighed, der har en rolle i at løse tvisterne.

Den foreslåede bestemmelse bemyndiger Digitaliseringsstyrelsen til at behandle tvister omfattet af den foreslåede § 6. Dermed vil Digitaliseringsstyrelsen kunne behandle tvister om imødekommelsen af anmodninger om opsætning af antennesystemer på høje konstruktioner og etablering af tilhørende teknikskabe, hvis ejeren af den høje konstruktion, jf. den foreslåede § 6, eller en lejer eller anden indehaver af brugsrettigheder, jf. den foreslåede § 7, eksempelvis ikke ønsker at imødekomme anmodningen.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at tvister vil kunne indbringes af alle parter. Tvister vil således eksempelvis kunne indbringes, hvis adgang i medfør af den foreslåede § 6 nægtes, eller hvis en anmodning ikke er imødekommet senest 4 måneder efter datoen for modtagelse af en anmodning. Tvister vil også kunne indbringes af den, der modtager en anmodning, hvor vedkommende eksempelvis ikke mener, at vedkommende er forpligtet til at give adgang, mens den anmodende part fastholder, at der foreligger en pligt hertil. Digitaliseringsstyrelsen vil dog ikke kunne behandle tvister vedrørende allerede indgåede aftaler om adgang.

Dette vil i et vist omfang ensrette klageadgangen i sagerne med klageadgangen i sager efter de foreslåede § 31, stk. 1 og 2, hvor tilsvarende betingelser for indgivelse af klager vil gøre sig gældende som følge af disse bestemmelsers henvisninger til artikel 13, stk. 1, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur. I sager omfattet af den foreslåede § 32 vil der dog skulle gå 4 måneder frem for 1 måned som i sager efter de foreslåede § 31, stk. 1 og 2, hvilket skyldes, at pligtsubjekterne i den foreslåede § 6 kan være private ejere af ejendomme, der eksempelvis skal have tid til at behandle

anmodninger efter den foreslåede § 6 på møder i frivilligt drevne ejer- og grundejerforeninger m.v., til hvilke der ikke kan være de samme forventninger som til de professionelle aktører, der vil være parter i tvister efter den foreslåede § 31.

Det følger implicit af adgangen til at kunne indbringe en tvist for Digitaliseringsstyrelsen, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelse vil kunne træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, og vil kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen. Digitaliseringsstyrelsen vil således kunne tage stilling til, om den pågældende anmodning opfylder kravene for at være omfattet af den foreslåede § 6. Alle bestemmelser i den foreslåede § 6 og undtagelserne i den foreslåede § 2 samt i den foreslåede § 10 vil således finde tilsvarende anvendelse i sagerne.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen for det første kunne afgøre, hvorvidt adgangen skal gives, navnlig i tvister, hvor en anmodning efter den foreslåede § 6 er blevet nægtet af den, der ejer den pågældende høje konstruktion, eller af en lejer, der skal medvirke i medfør af den foreslåede § 7. Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse kunne tage stilling til, hvorvidt nægtelsen er forenelig med den foreslåede § 6, stk. 3, hvor der fremgår gyldige grunde til at nægte adgangen. Digitaliseringsstyrelsen vil også kunne afgøre, om undtagelserne i den foreslåede § 10 finder anvendelse i sagen.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen desuden kunne afgøre, på hvilke vilkår og betingelser bortset fra betaling adgangen skal gives, hvis der er tvist herom. Med den foreslåede § 6, stk. 1, vil adgang efter bestemmelsen skulle gives på de betingelser og vilkår, der aftales mellem parterne. Digitaliseringsstyrelsen vil med udgangspunkt i begge parters ønsker til vilkår og betingelser kunne fastsætte vilkår og betingelser, der dels minimerer genevirkningerne ved opsætningen af de pågældende antennesystemer og dels sikrer mulighed for at opsætte et funktionsdygtigt antennesystem.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen også kunne træffe afgørelse i sager, hvor der ikke er blevet reageret på en anmodning om adgang efter den foreslåede § 6 efter 4 måneder fra modtagelsen af anmodningen, eller hvis forhandlingerne har trukket i langdrag. I disse sager vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis også kunne træffe afgørelse om, at parterne skal have indgået en aftale inden en nærmere angiven dato, og at Digitaliseringsstyrelsen ellers vil kunne behandle en fornyet klage, hvor Digitaliseringsstyrelsen vil kunne fastsætte vilkår og betingelser.

Den foreslåede bestemmelse afgrænser Digitaliseringsstyrelsens kompetence således, at styrelsen ikke vil kunne behandle tvister om betaling for adgang i henhold til den foreslåede § 6, jf. nærmere herom i den foreslåede § 32, stk. 2-5. Hensigten med at afgrænse Digitaliseringsstyrelsens kompetence således er, at de parter, der med den foreslåede § 6 pålægges at give adgang til deres høje konstruktioner, er private virksomheder og enkeltpersoner, hvis prisfastsættelse ikke bør reguleres ved lov ud over de almindelige rammer for prisfastsættelse, der eksempelvis findes i konkurrenceretten m.v.

Styrelsen vil dog kunne behandle tvister om, at der ikke foreligger en endelig aftale inden for 4 måneder fra modtagelsen af en anmodning, hvilket kan skyldes, at prisen udestår at blive aftalt. I så fald vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne træffe afgørelse om, at parterne skal enes om en pris inden en nærmere angivet frist, og at parterne ellers skal anvende den procedure, der følger af de foreslåede § 32, stk. 3-5.

I øvrigt vil artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og de heri fastsatte procedureregler m.v. ikke finde anvendelse på sager efter den foreslåede § 32. Der vil som følge heraf bl.a. ikke være en forudbestemt frist for Digitaliseringsstyrelsens afgørelse af sagen.

Det foreslås i *stk. 2,* at er der i sager efter stk. 1 tvist om betalingen for adgangen til opsætning af antennesystemer, skal ejeren, der i henhold til § 6 indgår aftale, og eventuelle andre rettighedshavere som minimum have betaling svarende til fuld erstatning for ulemperne ved opsætningen af antennesystemet. Betalingsforpligtelsen påhviler den, der har fremsat en anmodning om adgang til opsætning af antennesystemer i medfør af § 6.

Bestemmelsen viderefører i det væsentlige mastelovens § 12, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at der i tilfælde af tvist om betalingen for adgang som minimum vil skulle ske en betaling svarende til det beløb, der i givet fald ville blive ydet som fuld erstatning for det pågældende indgreb i bestående ejendomsrettigheder, jf. grundlovens § 73. Med ejendomsrettighed ligestilles en lejers rettigheder og øvrige brugsrettigheder, jf. den foreslåede § 7. Erstatningen skal betales af den part, der har fremsat anmodning efter den foreslåede § 6.

Dette indebærer, at der som minimum vil skulle ske en betaling svarende til fuld erstatning for tab som følge af indgrebet i den bestående ejendomsrettighed, omfattende eksempelvis en eventuel permanent eller midlertidigt forringet formueværdi af den høje konstruktion som følge heraf, driftstab og gener forårsaget af indgreb i ejendommens øvrige anvendelse, alle etableringsomkostninger forbundet med adgangen m.v.

Det generelle sigte er imidlertid en betaling for adgangen, der rækker videre end dette beløb. Det følger således af den foreslåede § 6, stk. 1, 2. pkt., at adgang skal gives til den pris, der aftales mellem parterne. Der henvises til bemærkningerne til § 6, stk. 1, 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil derfor alene fastsætte det minimumsniveau, der i tilfælde af tvister skal udgøre den nedre grænse for betalingen. I tilfælde af tvist om betalingen

vil den del af betalingen, der svarer til fuld erstatning, skulle ydes forud for den faktiske etablering af antennesystemerne og teknikskabene således, at retten hertil ikke fortabes ved efterfølgende betalingsstandsning, konkurs eller lignende.

Det foreslås i *stk. 3,* at i mangel af enighed om betaling afgøres spørgsmålet af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret.

Bestemmelsen viderefører i det væsentlige mastelovens § 12, stk. 2, 1. og 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at hvis parterne ikke er enige om betalingens størrelse, vil betalingsspørgsmålet skulle afgøres ved voldgift. Opmanden udpeges af præsidenten for den landsret, hvori lokaliteten er beliggende. Voldgiftsmændene og opmanden udpeges samtidigt.

Voldgiftsretten vil kunne tage stilling til den samlede betaling, herunder en årlig lejebetaling, jf. den foreslåede § 6, stk. 1, 2. pkt., og bemærkningerne hertil.

Voldgiftsretten fastsætter selv alle regler for sagens behandling for retten.

Digitaliseringsstyrelsen vil ikke have en rolle i denne voldgiftsprocedure. En afgørelse fra Digitaliseringsstyrelsen efter det foreslåede stk. 2 vil dog kunne fastslå, at voldgiftsproceduren skal benyttes.

Bestemmelsen vil indebære, at parterne skal søge at nå til enighed om en pris, og at en opmand i sidste ende kan afsige kendelse, hvorved det vil blive forhindret, at et pligtsubjekt i den foreslåede § 6 de facto kan undslå sig sin pligt til at give adgang ved eksempelvis at kræve en så urimeligt høj lejepris, at den, der ønsker adgang efter den foreslåede § 6, opgiver at få den adgang, som den foreslåede § 6 giver vedkommende ret til.

Det foreslås i *stk. 4*, *1. pkt.,* at kendelsen, jf. stk. 3, af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen kan indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på fastsættelse af en fuld erstatning, jf. stk. 2.

Bestemmelsen viderefører i det væsentlige mastelovens § 12, stk. 3.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at parterne vil kunne indbringe kendelsen afsagt i medfør af stk. 3 for vedkommende taksationskommission, og at denne vil skulle fastsætte en fuld erstatning. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der i sager, der indbringes for taksationskommissionen, alene skal ydes den fulde erstatning, som taksationskommissionen fastsætter.

Bestemmelsen vil sikre, at der i tilfælde af uløselig uenighed om betalingsspørgsmålet, hvor heller ikke voldgiftskendelsen efter det foreslåede stk. 3 kan accepteres, er en mulighed for at løse denne uenighed. Bestemmelsen vil dermed forhindre, at et pligtsubjekt i den foreslåede § 6 de facto kan undslå sig sin pligt til at give adgang ved eksempelvis at kræve en så urimeligt høj lejepris, at den, der ønsker adgang efter den foreslåede § 6, opgiver at få den adgang, som den foreslåede § 6 giver vedkommende ret til.

Det foreslås i stk. 4, *2. pkt.,* at reglerne i § 26 i den nævnte lov finder tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsen vil indebære, at taksationskommissionens afgørelse i henhold til det foreslåede 1. pkt. vil være omfattet af reglerne om domstolsprøvelse i erstatningssager, der fremgår af § 26 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Det vil, jf. den nævnte lovs § 26, stk. 1, 2. pkt., indebære, at sag om erstatningen skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at taksationskommissionens kendelse er afsendt. Det vil, jf. den nævnte lovs § 26, stk. 2, også indebære, at taksationskommissionens afgørelser efter det foreslåede 1. pkt. vil være omfattet af reglen i den nævnte lovs § 26 om, at spørgsmål, der kan prøves af en taksationskommission, ikke kan indbringes for domstolene, forinden taksationskommissionens afgørelse foreligger.

Voldgiftsproceduren i det foreslåede stk. 3 vil dermed ikke afskære domstolsprøvelse, idet taksationskommissionens afgørelse vil kunne indbringes for domstolene som herover beskrevet.

Det foreslås i *stk. 5,* at taksationskommissionen ved afgørelse af erstatningsspørgsmålet, jf. stk. 4, kan træffe beslutning om, at den anmodende part skal stille et beløb som sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i det væsentlige mastelovens § 12, stk. 5.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at taksationskommissionen i hvert enkelt tilfælde skal kunne beslutte, hvorvidt der er behov for, at der stilles sikkerhed. Taksationskommissionen skal desuden i hvert enkelt tilfælde kunne afgøre, hvilket beløb, der skal stilles som sikkerhed. Dette vil sikre en sagkyndig afvejning af de involverede partsinteresser.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at den part, der skal betale erstatning, i tilfælde hvor erstatningsfastsættelsen afgøres ved voldgift, af taksationskommissionen vil kunne pålægges at stille et beløb til sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

Det vil kunne tale for at fastsætte krav om sikkerhedsstillelse, hvis der eksempelvis er tale om en kompleks sag, hvor taksationskommissionen vurderer, at fastsættelsen af erstatning er behæftet med en vis usikkerhed således, at det er

større sandsynlighed end i mindre komplekse sager for, at en domstol vil kunne finde frem til et højere erstatningsbeløb.

Idet § 26 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse på taksationskommissionens kendelse, jf. bemærkningerne til det foreslåede stk. 4, 2. pkt., vil sikkerheden alene skulle stilles i højst 6 måneder, hvis sagen ikke indbringes for domstolene, eller, hvis sagen indbringes for domstolene inden for denne frist, frem til afslutningen af sagen ved domstolene.

Til § 33

Det fremgår af mastelovens § 23 a, at Digitaliseringsstyrelsen behandler sager om afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar og sager, hvor en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar ikke er imødekommet inden for 2 måneder, jf. mastelovens § 14 a. Bestemmelsen regulerer desuden hvilke afgørelser, Digitaliseringsstyrelsen kan træffe, samt oplysningspligter.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 33,* at den operatør, der har fremsat en anmodning om adgang i henhold til § 8, stk. 1, kan indbringe sager om afslag, jf. § 8, stk. 3, på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar og sager om, at en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar ikke er imødekommet inden for 1 måned, jf. § 8, stk. 2, for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse er en indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 23 a, stk. 1-3.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen kan behandle sager, hvis der opstår tvister, fordi en part ikke giver adgang til sin fysiske infrastruktur eller gadeinventar i medfør af den foreslåede § 8. Den foreslåede bestemmelse skal således sikre, at der findes et organ, som kan behandle tvister, der måtte opstå i forbindelse med udøvelsen af rettighederne i den foreslåede § 8.

I Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager, der indbringes for styrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse, kan det være nødvendigt, at styrelsen tager hensyn til forhold på andre ministerområder, herunder eksempelvis planlovgivning, lokalplaner, byggelovgivning m.v. Digitaliseringsstyrelsen vil i disse tilfælde indhente oplysninger hos og rådføre sig med de relevante myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at sager omfattet af den foreslåede § 33 vil kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen af den operatør, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, der har fremsat en anmodning om adgang i henhold til den foreslåede § 8, stk. 1.

Afgrænsningen af klageberettigede vil modsvare de rettighedssubjekter, der vil kunne fremsætte en anmodning om adgang i henhold til den foreslåede § 8, og de sagstyper, som vil kunne indbringes for styrelsen, idet kun operatøren kan have en interesse i at klage over, at adgang afslås eller ikke gives.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed ikke give pligtsubjekterne i den foreslåede § 8 en mulighed for at klage over en anmodning i medfør af den foreslåede § 8, men disse vil kunne afslå anmodningen i overensstemmelse med den foreslåede § 8, stk. 3, eller med henvisning til den foreslåede § 10. Kun, hvis en operatør er uenig i dette afslag, vil en klageadgang herefter være relevant.

Indholdet af afgørelserne i den foreslåede bestemmelse vil modsvare de sagstyper, som vil kunne indbringes for styrelsen.

Det følger implicit af adgangen til at kunne indbringe sager for Digitaliseringsstyrelsen, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelse vil kunne træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, og vil kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne træffe afgørelse om, hvorvidt afslag, jf. den foreslåede § 8, stk. 3, på en anmodning om adgang er berettiget.

Digitaliseringsstyrelsen vil også kunne træffe afgørelse om, at en part omfattet af den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1-3, skal give adgang til sin fysiske infrastruktur eller sit gadeinventar f.eks. med henblik på etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette vil både kunne være relevant, hvis styrelsen finder, at et afslag ikke var berettiget, og hvis der blot ikke er reageret på en anmodning inden for 1 måned, eller hvis der ikke er indgået en endelig aftale om adgang inden for 1 måned, jf. den foreslåede § 33.

Hvis relevant, vil styrelsen i forbindelse med afgørelser om, at adgang skal gives, kunne fastsætte de vilkår og betingelser, hvorpå adgangen skal gives. Det vil eksempelvis kunne være relevant ved tvister om, hvilke vilkår og betingelser der er rimelige, jf. den foreslåede § 8, stk. 3, nr. 3. Styrelsen vil i sagerne kunne tage stilling til afslagsgrundene i den foreslåede § 8, stk. 3.

For det første vil det kunne indebære, at styrelsen vil skulle afgøre, hvorvidt den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette vil kunne indebære radiotekniske vurderinger, som styrelsen kan være kompetent til at foretage, eller eksempelvis byggetekniske vurderinger, hvor der kan være behov for at indhente byggetekniske udtalelser som omhandlet i den foreslåede § 34, stk. 1 og 2.

For det andet vil det kunne indebære, at styrelsen vil skulle afgøre, hvorvidt den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, hvis relevant. Det vil eksempelvis kunne indebære en vurdering af mulige alternative måder at forbinde adgangspunktet og transportnettet.

For det tredje vil det kunne indebære, at styrelsen vil skulle afgøre, hvorvidt anmodningen er rimelig. For en beskrivelse af, hvornår anmodningen kan være rimelig eller urimelig, henvises til omtalen af det foreslåede § 8, stk. 3, nr. 3, i bemærkningerne til det foreslåede § 8, stk. 3.

Til § 34

Det fremgår af mastelovens § 17, at bestrides det, at opsætning af antennesystemer konstruktionsteknisk er mulig, kan landzone- eller bygningsmyndigheden indhente en byggeteknisk udtalelse fra en byggesagkyndig inden afgørelse træffes efter mastelovens § 3 og § 11, som bemyndiger landzone- eller bygningsmyndigheden til at give en part påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af en mast til radiokommunikationsformål eller til opsætning af antennesystemer på andre master, bygninger eller høje konstruktioner. Den, der bestrider, at opsætning af antennesystemer byggeteknisk er mulig, kan af landzone- eller bygningsmyndigheden pålægges at dække omkostningerne ved indhentelse af den byggetekniske udtalelse, såfremt udtalelsen fastslår, at opsætning af antennesystemer konstruktionsteknisk er mulig.

Det fremgår af mastelovens § 21, at landzone- eller bygningsmyndigheden kan pålægge en eller flere af parterne i en sag om fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af påbud efter § 3 og § 11.

Det foreslås i *§ 34, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen i sager efter §§ 31-33, hvor der er tvist om byggetekniske forhold, jf. artikel 3, stk. 5, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, § 6, stk. 3, nr. 2, eller § 8, stk. 3, nr. 1, kan indhente en byggeteknisk udtalelse fra en byggesagkyndig med henblik på at afgøre spørgsmålet, medmindre Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at det ikke vil være proportionalt af hensyn til den økonomiske situation for den, der risikerer at blive pålagt at dække omkostningerne herved i henhold til stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil, for så vidt angår sager om telemaster og høje konstruktioner, være en tilpasset indholdsmæssig videreførelse af den delmængde af mastelovens § 17, der vedrører master til radiokommunikationsformål.

Den foreslåede bestemmelse er i forhold til mastelovens § 17 tilpasset som følge af de foreslåede § 31, stk. 1 og 2, hvorefter det ikke længere vil være landzone- eller bygningsmyndigheden, men Digitaliseringsstyrelsen, der vil skulle tage stilling til, om der kan gives påbud om at give adgang til en telemast eller en høj konstruktion, således at det også vil være Digitaliseringsstyrelsen frem for landzone- eller bygningsmyndigheden, der vil skulle forholde sig til eventuelle byggetekniske aspekter af en tvist, og som derfor vil skulle indhente udtalelsen.

Den foreslåede bestemmelse er endvidere tilpasset til det forhold, at hjemlen til at nægte adgang med henvisning til byggetekniske forhold, hvilket der kan opstå de i den foreslåede bestemmelse nævnte tvister om, fremover vil følge af artikel 3, stk. 5, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller de foreslåede § 6, stk. 3, nr. 2, eller § 8, stk. 3, nr. 1.

Det er nyt, at proportionaliteten ved risikoen for at blive pålagt omkostningerne for udtalelsen skal vurderes.

Hvad angår sager om anden fysisk infrastruktur end telemaster er den foreslåede bestemmelse ny, i det omfang sagen er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og i det omfang byggetekniske aspekter er relevante for adgang til infrastrukturen. Der eksisterer således ikke i gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 1 og 2, eller § 9 n, stk. 1, nr. 1, en tilsvarende bestemmelse. I praksis vil denne udvidelse kun sjældent være relevant, da de typer af fysisk infrastruktur, som bestemmelsen derved vil blive udvidet til, ofte vil være så simple, eksempelvis i tilfældet med føringsrør, at byggetekniske udtalelser ikke vil være relevante. I de tilfælde, hvor der i sager om sådan fysisk infrastruktur opstår tvister om byggetekniske forhold, som Digitaliseringsstyrelsen ikke besidder ekspertisen til at afgøre, vil bestemmelsen dog som noget nyt sikre, at Digitaliseringsstyrelsen er i stand til at afgøre sagerne.

Ved »byggetekniske forhold« i den foreslåede bestemmelse forstås udelukkende forhold, som er relevante for de typer adgang, der er mulighed for at anmode om efter artikel 3 i forordningen i gigabitinfrastruktur og efter de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9.

Den foreslåede bestemmelse vil således vedrøre sager efter både artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og efter de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9, hvis en ejer af fysisk infrastruktur m.v. omfattet af bestemmelsen eksempelvis nægter adgang til etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet med henvisning til, at artikel 3, stk. 5, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der også finder anvendelse i sager efter de foreslåede §§ 4 og 9, muliggør det at nægte adgang med henvisning til, at den fysiske infrastruktur ikke er teknisk egnet. Det samme vil gøre sig gældende, hvis en ejer af fysisk infrastruktur m.v. eksempelvis nægter adgang til opsætning af antennesystemer med henvisning til, at den foreslåede § 6, stk. 3, nr. 2, bestemmer, at den foreslåede § 6 ikke gælder, hvis opsætning af antennesystemer ikke er byggeteknisk mulig, eller nægter adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med henvisning til, at adgang jf. den foreslåede § 8, stk. 3, nr. 1, kan afslås, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse vil i tvister, hvor der er uenighed om byggetekniske forhold, medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne beslutte, at styrelsen alene kan gå videre med behandlingen af en sag, hvis styrelsen indhenter en byggeteknisk udtalelse fra en relevant byggesagkyndig. Digitaliseringsstyrelsen vil skulle indkøbe udtalelsen hos en byggesagkyndig i overensstemmelse med gældende regler for offentlige indkøb og udbud.

Bestemmelsen vil sikre, at Digitaliseringsstyrelsen ikke vil være afskåret fra at afgøre sager, hvor styrelsen mangler de fornødne faglige kompetencer eller ressourcer til at vurdere, hvorvidt et afslag om adgang, som begrundes med byggetekniske forhold, er berettiget. Bestemmelsen vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne indhente ekspertbistand for eksempelvis at kunne vurdere forhold vedrørende den fysiske infrastrukturs bæreevne, øget vindpåvirkning som følge af opsætningen af en antenne, bygningstekniske sikkerhedsaspekter, forenelighed med brandregler m.v. Bestemmelsen vil ikke være relevant, hvis en part eksempelvis selv dokumenterer eller sandsynliggør tilstrækkeligt, at der er byggetekniske hindringer.

Bestemmelsen vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen ikke kan indhente udtalelsen, hvis Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at det ikke vil være proportionalt af hensyn til den økonomiske situation for den, der risikerer at blive pålagt at dække omkostningerne herved i henhold til det foreslåede stk. 2. Styrelsen vil således skulle iagttage proportionalitetsprincippet, inden bestemmelsen tages i brug, da den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil indebære, at en part vil kunne pålægges omkostningerne for udtalelsen, der alt efter partens økonomiske situation vil kunne være væsentlige for parten. Det vil gælde særligt i sager omfattet af de foreslåede §§ 4 og 6, hvorefter også enkeltpersoner og små virksomheder, der ikke er netoperatører, vil være forpligtet til at give adgang til telemaster og høje konstruktioner. Hvis en tvist alene vil kunne afgøres på baggrund af en byggeteknisk udtalelse, og Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at risikoen for at skulle afholde omkostningerne ved en byggeteknisk udtalelse vil være uforholdsmæssig for en sådan part, vil Digitaliseringsstyrelsen som følge af proportionalitetsprincippet kunne beslutte at henlægge sagen.

For at vurdere proportionaliteten vil styrelsen inden indkøb af den byggetekniske udtalelse i henhold til det foreslåede stk. 1 skulle partshøre den, der bestrider, at infrastrukturen er teknisk egnet med henvisning til byggetekniske forhold, over behovet for en byggeteknisk udtalelse, over risikoen for, at parten skal betale for denne, og anmode om partens bemærkninger til de potentielle økonomiske konsekvenser for parten heraf.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen pålægger den, der i en tvist omfattet af stk. 1 bestrider, at imødekommelse af en anmodning byggeteknisk er mulig, at dække omkostningerne ved indhentelse af den byggetekniske udtalelse nævnt i stk. 1, hvis udtalelsen fastslår, at imødekommelse af anmodningen er byggeteknisk mulig.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 17, stk. 2, dog tilpasset flytningen af kompetencen til at give påbud fra landzone- og bygningsmyndighederne til Digitaliseringsstyrelsen samt artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Bestemmelsen er i forhold til mastelovens § 17 tilpasset som følge af de foreslåede § 31, stk. 1 og 2, hvorefter det ikke længere vil være landzone- eller bygningsmyndigheden, men Digitaliseringsstyrelsen, der vil skulle tage stilling til, om der kan gives påbud om at give adgang til en telemast, således at det også vil være Digitaliseringsstyrelsen frem for landzone- eller bygningsmyndigheden, der vil skulle forholde sig til eventuelle byggetekniske aspekter af en tvist, og som derfor vil skulle indhente udtalelsen.

Den foreslåede bestemmelse er endvidere tilpasset til det forhold, at hjemlen til at nægte adgang med henvisning til byggetekniske forhold, hvilket der kan opstå de i den foreslåede bestemmelse nævnte tvister om, fremover vil følge af artikel 3, stk. 5, litra a, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede § 6, stk. 3, nr. 2, eller § 8, stk. 3, nr. 1.

Hvad angår sager om anden fysisk infrastruktur end telemaster er den foreslåede bestemmelse ny i det omfang, sagen er omfattet af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og i det omfang, byggetekniske aspekter er relevante for adgang til infrastrukturen. I praksis vil denne udvidelse kun sjældent være relevant, da de typer af fysisk infrastruktur, som bestemmelsen derved vil blive udvidet til, ofte vil være så simple, eksempelvis i tilfældet med føringsrør, at byggetekniske udtalelser ikke vil være relevante. I de tilfælde, hvor der i sager om sådan fysisk infrastruktur opstår tvister om byggetekniske forhold, som Digitaliseringsstyrelsen ikke besidder ekspertisen til at afgøre, vil bestemmelsen dog som noget nyt sikre, at Digitaliseringsstyrelsen er i stand til at afgøre sagerne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne pålægge den, der bestrider, at det byggeteknisk er muligt at give adgang efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller de foreslåede §§ 4, 6, 8 eller 9, at dække omkostningerne ved indhentelse af den byggetekniske udtalelse, hvis udtalelsen fastslår, at det byggeteknisk er muligt at imødekomme en anmodning.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hvis den byggetekniske udtalelse viser, at der er byggetekniske hindringer, der kan begrunde et afslag i henhold til artikel 3, stk. 5, litra e, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil Digitaliseringsstyrelsen skulle betale for den byggetekniske udtalelse. Baggrunden for dette er, at det ikke vil være rimeligt at pålægge en part, der retmæssigt afviser adgang til infrastruktur, at betale et beløb som følge af, at den, der ønsker adgangen, har indbragt sagen for Digitaliseringsstyrelsen, mens det for den, der ønsker adgangen, ville udgøre en økonomisk risiko og barriere ved at benytte retten til adgang efter artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i den foreslåede § 4, hvis den, der anmoder om adgang, skal betale for at få prøvet afvisningen af en anmodning hos Digitaliseringsstyrelsen.

Det foreslås i *stk. 3,* at i sager efter §§ 31-33, hvor der er tvist om, hvorvidt sikkerhedsforskrifter fastsat i medfør af anden lovgivning for adgang til den pågældende fysiske infrastruktur, telemast eller høje konstruktion gør adgang umulig, jf. § 10, stk. 1, nr. 2, hører Digitaliseringsstyrelsen

de myndigheder, der har ansvaret for de pågældende sikkerhedsforskrifter, inden styrelsen træffer afgørelse i sagen.

Den foreslåede bestemmelse er ny og vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i tilfælde af tvister om, hvorvidt sikkerhedsforskrifter, som Digitaliseringsstyrelsen ikke er ansvarlig for, gør det umuligt at give adgang, vil skulle høre de myndigheder, der er ansvarlige for forskrifterne, inden Digitaliseringsstyrelsen vil kunne træffe afgørelse i sagen.

Det skal dels ske for at sikre, at afslag med henvisning til sikkerheden er objektivt begrundede i sikkerhedshensyn, og dels for at sikre, at Digitaliseringsstyrelsen ikke risikerer at træffe afgørelser, der prisgiver væsentlige sikkerhedshensyn.

Digitaliseringsstyrelsen vil som udgangspunkt skulle rette sig efter den pågældende myndigheds vurdering af, hvorvidt adgang er umulig som følge af de pågældende sikkerhedsforskrifter. Digitaliseringsstyrelsen vil dog i alle sager omfattet af den foreslåede § 34, stk. 3, over for den eller de ansvarlige myndigheder kunne udfordre, hvorvidt den pågældende sikkerhedsforskrift gør det umuligt at give adgang, og afkræve myndighederne forslag til, hvordan adgang i stedet kan gives med forholdsregler, som tilgodeser sikkerhedsforskrifternes hensyn. Digitaliseringsstyrelsen vil også selv kunne foreslå sådanne løsninger med henblik på en vurdering af, om disse forslag er forenelige med sikkerhedsreglerne, hos den myndighed, der har ansvaret for reglerne. Digitaliseringsstyrelsen vil på den baggrund kunne træffe afgørelse om, at løsninger, som alene medfører yderligere udgifter, men som efter den ansvarlige myndigheds vurdering ikke indebærer, at sikkerhedsforskrifterne tilsidesættes, skal tages i brug.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med afgørelser truffet efter §§ 31-33 kan give den, som en afgørelse efter disse bestemmelser er rettet imod, påbud om inden for en fastsat frist at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens afgørelse og pålægge den, som et påbud retter sig imod, tvangsbøder, hvis påbuddet ikke efterkommes inden for den fastsatte frist.

Den foreslåede bestemmelse er, for så vidt angår sager om telemaster og høje konstruktioner, en tilpasset indholdsmæssig videreførelse af mastelovens §§ 3 og 11 og § 21, stk. 1, nr. 1. Den foreslåede bestemmelse er alene tilpasset i forhold til, at påbudskompetencen for landzone- og bygningsmyndigheder i mastelovens §§ 3 og 11, som mastelovens § 21, stk. 1, nr. 1, henviser til, med de foreslåede §§ 31-32 ændres til en klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, som derfor i stedet for landzone- og bygningsmyndighederne skal have hjemlen til at påbyde overholdelsen af sine afgørelser og hjemlen til at pålægge de omtalte tvangsbøder, således at påbud efter den foreslåede bestemmelse, der for sager om adgang til telemaster og høje konstruktioner svarer til landzone- eller bygningsmyndighedens påbud efter mastelovens §§ 3 og 11, vil kunne gennemtvinges på samme vis, som mastelovens § 21, stk. 1, nr. 1, giver mulighed for i dag. Hvad angår sager om anden fysisk infrastruktur end telemaster og høje konstruktioner er bestemmelsen ny. Der eksisterer således ikke i gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 1 og 2, eller § 9 n, stk. 1, nr. 1, en tilsvarende mulighed for Digitaliseringsstyrelsen til at kunne give påbud og pålægge tvangsbøder. Med udvidelsen vil det fremover være muligt at gennemtvinge afgørelser, der ikke er omfattet af den gældende mulighed for at pålægge tvangsbøder i mastelovens §§ 3 og 11 og § 21, stk. 1, nr. 1, f.eks. vedrørende adgang til anden fysisk infrastruktur end telemaster og høje konstruktioner, og udvidelsen vil indebære, at dette kan gøres ved at anvende de samme procedurer på tværs af sagstyper.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil påbud kunne gives og tvangsbøder kunne pålægges over for pligtsubjekterne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur, dvs. netoperatører og offentlige organer, i de foreslåede §§ 4 og 6, jf. § 7, og i de foreslåede §§ 8 og 9. Der henvises til disse bestemmelser med tilhørende bemærkninger for nærmere om pligtsubjekterne.

Med muligheden for at give påbud vil Digitaliseringsstyrelsen kunne påbyde en part at efterkomme en afgørelse inden en af styrelsen fastsat frist. Påbuddet vil kunne meddeles i den samme afgørelse i medfør af de foreslåede §§ 31-33 eller gives senere i en ny afgørelse, hvis en afgørelse uden påbud ikke efterkommes.

Særligt i sager vedrørende tvister omfattet af den foreslåede § 32 vil Digitaliseringsstyrelsen ikke kunne give påbud om at give adgang i medfør af den foreslåede § 6, medmindre der enten er enighed om betaling for adgangen, eller proceduren fastsat i de foreslåede § 32, stk. 2-5, er afsluttet endeligt således, at der er klarhed om betalingen. Digitaliseringsstyrelsen vil dog eksempelvis kunne give påbud om at anvende eller igangsætte den procedure, der fremgår af de foreslåede § 32, stk. 2-5.

Med muligheden for at pålægge tvangsbøder vil det sikres, at der kan skrides yderligere ind med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af et påbud om overholdelse af afgørelser truffet efter de foreslåede §§ 31-33, hvis parten har undladt at efterkomme påbuddet inden for den fastsatte frist.

Det almindelige proportionalitetsprincip vil bl.a. medføre, at tvangsbøden ikke må stå i misforhold til undladelsen, ligesom der ved fastsættelsen af tvangsbøden vil skulle tages hensyn til partens økonomiske formåen, så pressionen har effekt.

Tvangsbødernes størrelse vil skulle fastsættes således, at tvangsbøden vil virke adfærdsregulerende, og at en part dermed vil efterkomme påbuddet eller afgive de relevante oplysninger. Ved fastsættelsen af tvangsbødernes størrelse vil skulle sikres, at beløbet er af en sådan størrelse, at det vil virke adfærdsregulerende.

Digitaliseringsstyrelsen vil løbende kunne justere tvangsbødernes størrelse med henblik på at sikre efterkommelse af et påbud. De daglige tvangsbøder vil kunne forhøjes med 1

uges skriftligt varsel, hvis den fastsatte tvangsbøde ikke har ført til efterkommelse.

Tvangsbøden vil i overensstemmelse med praksis på teleområdet i øvrigt, f.eks. teleloven, for tvangsbøder skulle være på mindst 1.000 kr. dagligt, og der vil kun skulle beregnes én daglig tvangsbøde, f.eks. på 1.000 kr. pr. dag, uanset antallet af forhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 35

Det fremgår af gravelovens § 9 m, at Digitaliseringsstyrelsen bl.a. behandler sager om afvisning af en anmodning om adgang til at kunne foretage anlægsopmålinger og sager om, at en anmodning om adgang til at kunne foretage anlægsopmålinger ikke er imødekommet inden for 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen i henhold til gravelovens § 9 h.

Gravelovens § 9 n bestemmer, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen i sager efter gravelovens § 9 m kan træffe.

Det fremgår af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at netoperatører og offentlige organer skal imødekomme rimelige anmodninger om undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af deres fysiske infrastruktur efter specifik skriftlig anmodning fra en operatør.

Det fremgår af forordningens artikel 13, at alle parter har ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan oprettet i henhold til artikel 14 i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i bl.a. artikel 4, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister. Tvistbilæggelsesorganet træffer bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest 1 måned efter datoen for modtagelse af anmodningen om bilæggelse af tvisten.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 35, stk. 1,* at tvister om adgang til undersøgelser på stedet, jf. artikel 4, stk. 5, og artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil være det kompetente tvistbilæggelsesorgan i sager vedrørende tvister om adgang til undersøgelser på stedet i henhold til artikel 4, stk. 5, og artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. De sagstyper, som vil kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i medfør af det foreslåede stk. 1, modsvarer de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af artikel 4, stk. 5, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Henvisningen til forordningens artikel 13, stk. 1, litra b, i den foreslåede bestemmelse vil indebære, at alle parter har ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle behandle tvister i overensstemmelse med reglerne for tvistbilæggelsens proceduremæssige aspekter i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og med udgangspunkt i de indholdsmæssige regler om adgang til undersøgelser på stedet i forordningens artikel 4, stk. 5, herunder de proceduremæssige krav, der følger heraf.

De proceduremæssige aspekter i artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse vil kunne behandle tvister om, at en netoperatør eller et offentligt organ, der nægter at give en operatør adgang til at foretage undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af sin fysiske infrastruktur, eller at en netoperatør eller et offentligt organ ikke senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen har givet operatøren adgang til at foretage undersøgelser på stedet af nærmere specificerede elementer af sin fysiske infrastruktur på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår.

Digitaliseringsstyrelsen vil skulle tage hensyn til proportionalitetsprincippet, jf. forordningens artikel 13, stk. 2, og styrelsen vil skulle træffe en bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen om bilæggelse heraf, jf. artikel 13, stk. 2, litra b, i forordningen. Fristen vil kun kunne forlænges i behørigt begrundede særlige tilfælde. Artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil herudover indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle offentliggøre sine afgørelser i medfør af den foreslåede bestemmelse under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister, der bliver indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse, bl.a. kunne vurdere, om de proceduremæssige krav til en anmodning om adgang til at foretage undersøgelser på stedet har været overholdt, jf. artikel 4, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, herunder om en anmodning er rimelig. En anmodning må eksempelvis anses for rimelig, såfremt anmodningen ikke går videre end det, som er nødvendigt for at opfylde den anmodende operatørs behov. Modsætningsvis vil en anmodning eksempelvis ikke være rimelig, hvis anmodningen indsendes, uden at operatøren har et reelt behov for at foretage undersøgelser på stedet, eller hvis en operatør indgiver unødigt mange separate anmodninger med korte mellemrum, således at behandlingen af anmodningerne er et unødigt stort indgreb i infrastrukturejerens almindelige virksomhed, hvis en enkelt anmodning åbenlyst kunne have omfattet al den fysiske infrastruktur, som der er behov for adgang til anlægsopmåling af. I så fald vil anmodningerne kunne afslås med opfordring om at genindsende dem som en samlet anmodning.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister, der bli-

ver indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse, desuden bl.a. kunne forholde sig til, hvorvidt en nægtelse af adgang med henvisning til artikel 4, stk. 1, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur har været berettiget, eller hvorvidt der er givet adgang til undersøgelser på stedet på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Indholdet i Digitaliseringsstyrelsens afgørelser vil modsvare de sagstyper, som kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse, og de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af artikel 4, stk. 5, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Selv om Digitaliseringsstyrelsen ikke i medfør af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgang til at foretage undersøgelser på stedet i sine afgørelser i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede § 35, stk. 1, følger det dog implicit af adgangen til at kunne indbringe sager for Digitaliseringsstyrelsen, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelse vil kunne træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, og vil kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen, herunder fastsætte et tidspunkt, hvor adgangen til at foretage undersøgelserne senest skal gives.

Fastsættelsen af disse vilkår og betingelser for adgang til at foretage undersøgelser på stedet vil skulle ske på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen.

Ved fastsættelsen af vilkår, herunder en eventuel pris, for adgang til at foretage undersøgelser på stedet kan det eksempelvis bestemmes, at den netoperatør eller det offentlige organ, hvis fysiske infrastruktur der anmodes om undersøgelser på stedet af, skal have mulighed for at få dækket sine omkostninger forbundet med at skulle give adgang hertil af den operatør, der anmoder om adgang.

Der vil f.eks. også kunne fastsættes vilkår om, at den operatør, der får adgang skal træffe passende foranstaltninger for at sikre overholdelse af fortrolighed samt drifts- og forretningshemmeligheder. Det vil i en tvist, der indbringes for styrelsen, være op til den adgangsgivende netoperatør eller offentlige organ at sandsynliggøre, at der er tale om drifts- og forretningshemmeligheder.

Det foreslås i *stk. 2,* at tvister om adgang til oplysninger omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 12, stk. 4, kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur omfatter tvister vedrørende adgang til oplysninger om fysisk infrastruktur i henhold til artikel 4 i forordningen og oplysninger om planlagte anlægsarbejder i henhold til forordningens artikel 6. Med henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4, foretages en afgrænsning af Digitaliseringsstyrelsens kompetence til at behandle tvister om adgang til oplysninger i henhold til artikel 4 og artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur. Digitaliseringsstyrelsen vil kun kunne behandle tvister om adgang til de oplysninger, der er angivet i artikel 4, stk. 1, og som vedrører antenneanlæg eller telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1, og tvister om adgang til de oplysninger, der er angivet i artikel 6, stk. 1, der vedrører planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg eller telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede § 12, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil være det kompetente tvistbilæggelsesorgan i sager vedrørende tvister om adgang til oplysninger omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af den foreslåede § 12, stk. 4, jf. artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. De sagstyper, som vil kunne indbringes for Digitaliseringsstyrelsen modsvarer de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af artikel 4 og artikel 6, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur med den afgrænsning, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle behandle tvister i overensstemmelse med reglerne for tvistbilæggelsens proceduremæssige aspekter i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og med udgangspunkt i de indholdsmæssige regler om adgang til oplysninger om fysisk infrastruktur i artikel 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og om adgang til oplysninger om planlagte anlægsarbejder i artikel 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, herunder de proceduremæssige krav, der følger af disse bestemmelser, med den afgrænsning til antenneanlæg og telemaster, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen.

Henvisningen til forordningens artikel 13, stk. 1, litra b, i den foreslåede bestemmelse vil indebære, at alle parter har ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for Digitaliseringsstyrelsen.

De proceduremæssige aspekter i artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur sammenholdt med den afgrænsning til antenneanlæg og telemaster, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4, vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse kan behandle tvister om, at en netoperatør eller et offentligt organ nægter at give en operatør adgang til oplysninger om et antenneanlæg eller en mast til radiokommunikationsformål i henhold til forordningens artikel 4 eller oplysninger om planlagte anlægsarbejder vedrørende et antenneanlæg eller en telemast i henhold til forordningens artikel 6. Digitaliseringsstyrelsen vil desuden kunne behandle tvister om, at en netoperatør eller et offentligt organ ikke har stillet oplysninger om et antenneanlæg eller en telemast

i henhold til forordningens artikel 4 eller oplysninger om planlagte anlægsarbejder vedrørende et antenneanlæg eller en telemast i henhold til forordningens artikel 6 til rådighed i et elektronisk format via et centralt informationssted senest 10 arbejdsdage efter datoen for modtagelse af en anmodning om adgang til oplysninger på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår.

Digitaliseringsstyrelsen vil skulle tage hensyn til proportionalitetsprincippet, jf. forordningens artikel 13, stk. 2, og styrelsen vil skulle træffe en bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest 1 måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen om bilæggelse heraf, jf. artikel 13, stk. 2, litra b. Fristen vil kun kunne forlænges i behørigt begrundede særlige tilfælde. Artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil herudover indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle offentliggøre sine afgørelser i medfør af den foreslåede bestemmelse under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder.

Med de indholdsmæssige regler og proceduremæssige krav i artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur sammenholdt med den afgrænsning til antenneanlæg og telemaster, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4, forpligtes netoperatører, jf. artikel 2, nr. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og offentlige organer, jf. artikel 2, nr. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til at stille de i artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur angivne oplysninger om deres antenneanlæg og telemaster, jf. den foreslåede § 3, stk. 1, nr. 1, til rådighed for en operatør, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 29, i elektronisk format via et centralt informationssted efter anmodning fra den pågældende operatør. Operatører, der anmoder om adgang til oplysninger i henhold til forordningens artikel 4, vil i anmodningen skulle angive det geografiske område, hvor vedkommende har til hensigt at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, jf. forordningens artikel 4, stk. 1, 3. afsnit. Oplysningerne vil skulle være tilgængelige på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår senest 10 arbejdsdage efter datoen for indgivelse af anmodningen om adgang til oplysninger, jf. forordningens artikel 4, stk. 1, 2. afsnit. Adgangen til oplysningerne vil dog kunne begrænses eller nægtes i medfør af de grunde, der fremgår af artikel 4, stk. 1, 4. afsnit.

Med de indholdsmæssige regler og proceduremæssige krav i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur sammenholdt med den afgrænsning til antenneanlæg og telemaster, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4, forpligtes netoperatører og offentlige organer til at stille de i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur angivne oplysninger om planlagte anlægsarbejder vedrørende deres antenneanlæg og telemaster til rådighed for en operatør i elektronisk format via et centralt informationssted efter anmodning fra den pågældende operatør. Adgang til oplysningerne vil skulle gives på baggrund af en begrundet anmodning fra en operatør, hvori det angives, i hvilket område den anmodende operatør planlægger at etablere elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter, jf. forordningens artikel 6, stk. 1, 3. afsnit. Senest 10 arbejdsdage efter datoen for modtagelse af anmodningen om adgang til oplysninger vil de ønskede oplysninger skulle stilles til rådighed på forholdsmæssige, ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige vilkår, jf. forordningens artikel 6, stk. 1, 3. afsnit. Adgangen til oplysningerne vil dog kunne begrænses eller nægtes i medfør af de grunde, der fremgår af artikel 6, stk. 1, 3. afsnit.

Indholdet i Digitaliseringsstyrelsens afgørelser vil modsvare de sagstyper, som kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse, og de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af artikel 4 og artikel 6, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur sammenholdt med afgrænsningen til antenneanlæg og telemaster, der følger af henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 4.

Selv om Digitaliseringsstyrelsen ikke i medfør af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur kan fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgang til at foretage undersøgelser på stedet i sine afgørelser i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede § 35, stk. 2, følger det dog implicit af adgangen til at kunne indbringe sager for Digitaliseringsstyrelsen, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelse vil kunne træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, og vil kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen, herunder fastsætte et tidspunkt, hvor adgangen til at foretage undersøgelserne senest skal gives.

Fastsættelsen af disse vilkår og betingelser for adgang til oplysninger vil skulle ske på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen.

Der vil f.eks. kunne fastsættes vilkår om, at den operatør, der får adgang til oplysninger, skal træffe passende foranstaltninger for at sikre overholdelse af fortrolighed samt drifts- og forretningshemmeligheder. Det vil i en tvist, der indbringes for styrelsen, være op til den adgangsgivende netoperatør eller offentlige organ at sandsynliggøre, at der er tale om drifts- og forretningshemmeligheder.

Til § 36

Det fremgår af telelovens § 60 a, stk. 2, at Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med, at offentlige myndigheders aftaler er indgået på markedsvilkår, og at offentlige myndigheder overholder regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte. Digitaliseringsstyrelsen kan af en part i en tilsynssag opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet.

Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om tilsynet. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1084 af 4. september 2025 om tilsyn med offentlige myndigheders aftaler om udlejning af arealer m.v.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan

fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler m.v. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1085 af 4. september 2025 om metode for fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet (mastelejebekendtgørelsen).

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 og 3.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 36, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af reglerne i § 15, stk. 2 og 3, og af regler fastsat i medfør af § 15, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan som led i tilsynet træffe afgørelser, herunder fastsætte vilkår om pris m.v.

Henvisningen til den foreslåede § 15, stk. 2, vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen som noget nyt vil skulle føre tilsyn med to nye forhold. Det vil for det første vedrøre et tilsyn med, at der ikke i aftaler, som offentlige myndigheder indgår med operatører om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, er vilkår, der hindrer adgang til den infrastruktur, der er etableret på det udlejede areal, i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 og 6. Det vil for det andet vedrøre et tilsyn med, at der ikke i sådanne aftaler er vilkår, der hindrer, at der i forbindelse med denne adgang etableres nødvendige yderligere elementer på det udlejede areal, der er omfattet af planlovens § 36, stk. 1, nr. 17, 19 og 21.

Derudover vil henvisningen til den foreslåede § 15, stk. 3, indebære, at Digitaliseringsstyrelsen som noget nyt vil skulle føre tilsyn med, at offentlige myndigheder ikke kræver lejebetaling eller gebyrer af parter, der i henhold til artikel 3, stk. 1, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller i henhold til de foreslåede §§ 4 og 6 får adgang til fysisk infrastruktur, tilhørende faciliteter og høje konstruktioner, som er etableret på myndighedens jordarealer på baggrund af en aftale efter den foreslåede § 15, stk. 1, eller som etablerer de elementer på det udlejede areal, der er nævnt i den foreslåede § 15, stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen vil også skulle føre tilsyn med, at offentlige myndigheder ikke kræver lejebetaling eller gebyrer af ejeren af den på arealet placerede fysiske infrastruktur for, at ejeren af denne infrastruktur giver adgang til sin infrastruktur i henhold til vedkommendes lovmæssige forpligtelser hertil.

Med henvisningen til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, vil Digitaliseringsstyrelsen herudover skulle føre tilsyn med, at offentlige myndigheder overholder regler om metoder til fastsættelse af vilkår, herunder pris, i forbindelse med offentlige myndigheders aftaler i henhold til den foreslåede § 15, stk. 1, og regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af metoderne, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren er bemyndiget til at fastsætte. Dette er udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af gældende ret i telelovens § 60 a, stk. 2, 1. pkt., 2. led., hvor der henvises til telelovens § 60 a, stk. 6. Mastelejebekendtgørelsen, som er en udmøntning af telelovens § 60 a, stk. 6, forventes ophævet og genudstedt med hjemmel i den foreslåede § 15, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden bemyndige Digitaliseringsstyrelsen til som led i sit tilsyn at kunne træffe afgørelser, herunder fastsætte vilkår om pris m.v.

Digitaliseringsstyrelens tilsyn vil omfatte både aftaler, der er indgået, og aftaler, der er ved at blive indgået.

Digitaliseringsstyrelsen vil, enten på baggrund af en klage fra en operatør eller på eget initiativ, kunne træffe afgørelse om, at der foreligger manglende overholdelse af de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4.

Digitaliseringsstyrelsen vil selv kunne beslutte, om der er tilstrækkelig anledning til at indlede en tilsynssag mod en offentlig myndighed. Digitaliseringsstyrelsens overvejelser om at rejse en tilsynssag er underlagt de bindinger, der følger af almindelige forvaltningsretlige regler og grundprincipper, herunder kravet om saglig forvaltning, ligebehandlingsprincippet, proportionalitetsprincippet, officialprincippet, forbud mod skøn under regel m.v.

Digitaliseringsstyrelsen vil som led i sin behandling af en sag skulle foretage en konkret vurdering af, om en offentlig myndighed overholder de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller om en offentlig myndighed overholder regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4. Vurderingen vil skulle foretages under hensyntagen til de specifikke hensyn, forhold og omstændigheder, der gør sig gældende i den konkrete situation.

Den kreds af subjekter, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne rette en afgørelse mod og fastsætte vilkår om pris m.v. for, modsvarer den kreds af subjekter, som styrelsens tilsyn er rettet mod.

Indholdet og omfanget af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser og fastsatte vilkår vil afhænge af den konkrete sag. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser vil kunne være af indgribende karakter. Digitaliseringsstyrelsen vil f.eks. kunne træffe afgørelser, der ændrer retsforholdet mellem parterne, hvis styrelsen eksempelvis vurderer, at en aftale mellem en offentlig myndighed og en operatør er i strid med de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller at en offentlig myndighed ikke overholder regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen vil f.eks. også kunne træffe afgørelse om, at en offentlig myndighed skal trække et tilbud til en aftale tilbage og erstatte det med et nyt tilbud, der indeholder vilkår i overensstemmelse med de foreslåede

§ 15, stk. 2 og 3, eller overholder regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen vil i forbindelse med en konkret sag kunne justere eller erstatte de i en aftale mellem en offentlig myndighed og en operatør fastsatte vilkår med andre vilkår samt fastsætte øvrige vilkår med henblik på at sikre, at en offentlig myndighed overholder de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller regler fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4.

Vilkårene, herunder prisen, vil i øvrigt være underlagt de almindelige krav om saglighed, ikkediskrimination og konkurrencefordrejning m.v., der gælder for offentlige myndigheder. Vilkårene vil f.eks. kunne vedrøre fastsættelse af en pris, adgang til arealer, løbende vedligeholdelse, uopsigelighed eller opsigelse af lejemålet m.v.

Digitaliseringsstyrelsens fastsættelse af vilkår i forbindelse med sine afgørelser i tilsynssager i henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 1, vil skulle ske inden for rammerne af den Europæiske Unions statsstøtteregler samt af konkurrencereglerne.

Hvis Digitaliseringsstyrelsen i en konkret tilsynssag træffer afgørelse og fastsætter vilkår om pris m.v., der afviger fra de vilkår og den pris, der er aftalt mellem en operatør og en offentlig myndighed, og som kan have været gældende i aftaleforholdet i en given periode, vil spørgsmålet om, hvorvidt aftalen i sig selv har været eller er i strid med EU's statsstøtteregler eller konkurrencelovgivningen, kunne opstå. Der kan være tale om særligt favorable vilkår, som ikke kendes fra det private marked, eller tilsvarende urimelige vilkår i strid med konkurrencelovgivningens forbud mod misbrug af dominerende stilling, hvis den offentlige myndighed kan siges at have en dominerende stilling og misbruger denne til at fastsætte urimelige vilkår. Digitaliseringsstyrelsen vil ikke i sin afgørelse skulle tage stilling til spørgsmålet om eventuel overtrædelse af EU's statsstøtteregler eller konkurrencelovgivningen og de konsekvenser, det kan have for den pågældende operatør eller den pågældende offentlige myndighed. Hvis Digitaliseringsstyrelsens afgørelse i en tilsynssag giver anledning til en undersøgelse af, hvorvidt der er eller har været tale om en overtrædelse af EU's statsstøtteregler eller konkurrencelovgivningen, vil forholdet skulle indbringes for den relevante myndighed, herunder eksempelvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, af den pågældende operatør eller offentlige myndighed.

Hvis den foreslåede § 36, stk. 3, er udmøntet, vil Digitaliseringsstyrelsens tilsyn i medfør af det foreslåede stk. 1 skulle ske i overensstemmelse hermed. Det vil dog ikke afskære styrelsen fra at udføre tilsynet, såfremt det foreslåede stk. 3 ikke er udmøntet.

Til forskel fra Digitaliseringsstyrelsens tilsyn i telelovens § 60 a, stk. 2, vil Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede § 15, stk. 1, som noget nyt ikke længere kunne føre tilsyn med, at offentlige myndigheders lejeaftale er på markedsvilkår. Denne ændring af retstilstanden hænger sammen med, at det ikke længere fremgår af ordlyden i den foreslåede § 15, stk. 1, at udlejning i medfør af bestemmelsen skal foregå på markedsvilkår. På den baggrund vil Digitaliseringsstyrelsens tilsyn ikke omfatte tilsyn med, om aftaler mellem offentlige myndigheder og operatører om udlejning af jordarealer med henblik på etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter er indgået på markedsvilkår.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med, at mastelejebekendtgørelsen forventes at blive ophævet og genudstedt, så det ikke længere vil være relevant for myndighederne eksempelvis selv at undersøge vilkårene på det private marked for at fastsætte priserne. Et tilsyn med overholdelse af den konkrete bekendtgørelse vil for så vidt angår prisspørgsmålet herefter være tilstrækkeligt, og der vil ikke længere være behov for et bredere tilsyn med, om aftalerne er indgået på markedsvilkår.

Digitaliseringsstyrelsens tilsyn vil vedrøre overholdelsen af reglerne i den foreslåede § 15, stk. 2 og 3, og af regler fastsat af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i medfør af det foreslåede § 15, stk. 4, i de tilfælde, hvor en offentlig myndighed vælger at foretage den i det foreslåede § 15, stk. 1, omhandlede udlejning. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser som led i tilsynet vil kunne fastsætte, på hvilke vilkår m.v. udlejning i givet fald skal ske, men vil ikke kunne forpligte en offentlig myndighed til at foretage udlejning, da myndigheden ikke med den foreslåede § 15 forpligtes til at udleje de i bestemmelsen omhandlede jordarealer.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen af en part i en tilsynssag i medfør af stk. 1 kan opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en uændret indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 60 a, stk. 3.

Med »ekstraordinære omkostninger« i den foreslåede bestemmelse forstås omkostninger, som ligger ud over det tids- og ressourceforbrug og de processkridt, der normalt er forbundet med sagsoplysning, sagsbehandling, partshøring, indhentning af oplysninger og materiale, udfærdigelse af afgørelser m.v. i Digitaliseringsstyrelsens tilsynssager. Tidsforbrug hos Digitaliseringsstyrelsens medarbejdere til intern sagsbehandling eller kontakt til andre statslige myndigheder vil eksempelvis være normalt og vil ikke kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

De ekstraordinære omkostninger, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne kræve dækket af en part i en tilsynssag, vil f.eks. kunne være omkostninger i forbindelse med, at styrelsen i konkrete sager vurderer, at det er nødvendigt at indhente ekstern ekspertbistand i forbindelse med afgørelser om fastsættelse af vilkår, herunder vilkår om pris og øvrige vilkår, i et konkret aftaleforhold mellem en offentlig myndighed og en operatør om udlejning af et jordareal. Det vil f.eks. kunne være bistand til at foretage en konkret vurde-

ring af, hvilken pris og øvrige vilkår, der vil skulle fastsættes i en aftale.

Digitaliseringsstyrelsen vil i forbindelse med sit tilsyn i henhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 1 kunne opkræve et beløb af den offentlige myndighed, som Digitaliseringsstyrelsens afgørelse er rettet mod, eller af den operatør, som indgiver en klage til Digitaliseringsstyrelsen.

Det forudsættes, at Digitaliseringsstyrelsen alene anvender den foreslåede bestemmelse i tilsynssager, der rejses på baggrund af en klage. Hvis Digitaliseringsstyrelsen på grundlag af en klage fra en operatør indleder en tilsynssag mod en offentlig myndighed, vil Digitaliseringsstyrelsen kunne opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger hos den operatør, som har indgivet klagen, og som ikke får medhold i sin klage, eller hos den offentlige myndighed, som Digitaliseringsstyrelsens afgørelse er rettet mod, hvis den operatør, som har indgivet klagen, får medhold i sin klage.

Det beløb, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne opkræve, vil alene, men fuldt ud, skulle modsvare de faktiske ekstraordinære omkostninger, som styrelsen har afholdt. Der vil være tale om et rent omkostningsdækkende beløb, som udelukkende skal kunne dække styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med en tilsynssag. Digitaliseringsstyrelsen vil i alle tilfælde søge at sikre, at eventuelle ekstraordinære omkostninger minimeres mest muligt og ikke overstiger det nødvendige for, at styrelsen kan udøve et sagligt korrekt tilsyn.

Det er med den foreslåede bestemmelse ikke hensigten, at Digitaliseringsstyrelsen skal have en økonomisk indtjening, eller at Digitaliseringsstyrelsens tilsynsvirksomhed generelt skal være gebyrbelagt. Digitaliseringsstyrelsens mulighed for at opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger vil kun gælde i konkrete tilsynssager. Det er forventningen, at det udelukkende er undtagelsesvist og i ekstraordinære tilfælde, hvor styrelsen ikke har de fulde kompetencer til at træffe en faglig og saglig afgørelse, at styrelsen kan være nødsaget til at afholde ekstraordinære omkostninger i forbindelse med en tilsynssag, som vil kunne opkræves hos en part i tilsynssagen.

Det forudsættes, at Digitaliseringsstyrelsen i en konkret tilsynssag underretter parterne, dvs. den pågældende offentlige myndighed og den pågældende operatør, forud for styrelsens indhentning af ekstern ekspertbistand.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at der vil være en lang række aktiviteter forbundet med Digitaliseringsstyrelsens udøvelse og administration af tilsynet, som Digitaliseringsstyrelsen ikke vil kunne kræve dækket af en part i en tilsynssag. Det vil f.eks. gælde Digitaliseringsstyrelsens interne tids- og ressourceforbrug og sædvanlige processkridt til sagsbehandling i forbindelse med en tilsynssag. Omfattet heraf vil f.eks. være tids- og ressourceforbrug i forbindelse med partshøringer af sagens parter, indhentning af oplysninger og materiale fra sagens parter, udfærdigelse af afgørelser og meddelelse af afgørelser til sagens parter, vejledning, dialog og kommunikation mellem Digitaliseringsstyrelsen og sagens parter m.v.

Det beløb, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne opkræve hos en part i en tilsynssag til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynssagen, vil skulle afregnes separat ud fra de til den enkelte tilsynssags påløbne ekstraordinære omkostninger.

Beløbet vil skulle indbetales til Digitaliseringsstyrelsen efter styrelsens nærmere anvisninger. Hvis en part i en tilsynssag ikke indbetaler det af Digitaliseringsstyrelsen opkrævede beløb, vil styrelsen overdrage sagen til Gældsstyrelsen med henblik på inddrivelse.

Det foreslås i *stk. 3,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens tilsyn, jf. stk. 1, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser styrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om opkrævning af beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger, jf. stk. 2, m.v.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af telelovens § 60 a, stk. 5, idet bemyndigelsen dog gives til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren frem for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil bemyndige forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at fastsætte regler om Digitaliseringsstyrelsens tilsyn i henhold til den foreslåede § 36, stk. 1.

De angivne eksempler i bestemmelsen på, hvad ministeren vil kunne fastsætte regler om i medfør af den foreslåede bestemmelse, er ikke udtømmende.

Ministeren vil f.eks. kunne fastsætte regler om, hvordan styrelsen gennemfører sit tilsyn. Ministeren vil eksempelvis også kunne fastsætte nærmere regler om, hvilke afgørelser styrelsen kan træffe og hvilke reaktionsmuligheder, der kan blive tillagt Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn på baggrund af en klage om manglende overholdelse af reglerne i de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller manglende overholdelse af regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4, og i sager herom, som styrelsen rejser af egen drift.

Ministeren vil f.eks. kunne fastsætte, at styrelsen kan give påbud til en offentlig myndighed om, at den pågældende offentlige myndighed skal overholde reglerne i de foreslåede § 15, stk. 2 og 3, eller regler, som forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 15, stk. 4.

Ministeren vil f.eks. også kunne fastsætte, hvilke frister der

skal gælde for styrelsens behandling af en klage indgivet til styrelsen eller for styrelsens behandling af sager, som styrelsen af egen drift rejser som led i sit tilsyn.

Ministeren vil f.eks. også kunne fastsætte nærmere regler om, hvilke ekstraordinære omkostninger styrelsen i henhold til det foreslåede stk. 2 vil kunne kræve betalt af en part i en tilsynssag og regler om, hvordan et beløb vil blive opkrævet.

Det følger af det foreslåede stk. 1, at styrelsens afgørelser kan fastsætte vilkår om pris m.v., hvorfor det ikke vil være nødvendigt for ministeren at fastsætte regler om en sådan kompetence. Ministeren vil dog kunne fastsætte nærmere regler om denne type afgørelser.

Regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse vil være omfattet af den foreslåede § 44, stk. 2, der indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke kan dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

Til § 37

Det fremgår af gravelovens § 9 m, at Digitaliseringsstyrelsen bl.a. behandler sager om afvisning af en anmodning om etablering af et offentligt højhastighedsnet til elektronisk kommunikation frem til en bygnings adgangspunkt, og sager om, at adgang til etablering af et offentligt højhastighedsnet til elektronisk kommunikation frem til en bygnings adgangspunkt ikke er givet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, i henhold til gravelovens § 9 j.

Det fremgår af gravelovens § 9 n, at Digitaliseringsstyrelsen i sager efter gravelovens § 9 m, kan træffe forskellige afgørelser.

Retten for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet til at udrulle deres net for egen regning frem til et adgangspunkt i henhold til artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur er ikke underlagt tvistbilæggelse eller tilsyn i medfør af forordningen om gigabitinfrastruktur.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 37,* at den udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har fremsat en anmodning i henhold til § 17, stk. 1, kan indbringe sager om afvisning af anmodninger efter § 17, stk. 2, eller om, at anmodninger efter § 17, stk. 1, ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse udpeger Digitaliseringsstyrelsen som tvistbilæggelsesorgan i relation til sager om afvisning af anmodninger efter den foreslåede § 17, stk. 2, eller om, at anmodninger efter den foreslåede § 17, stk. 1, ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de typer af sager, som Digitaliseringsstyrelsen vil have kompetence til at behandle og træffe afgørelse i.

Digitaliseringsstyrelsen vil således kunne behandle sager, hvor en ejer af privat ejendom i henhold til den foreslåede § 17, stk. 2, har afvist en anmodning fra en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet om enten adgang til at etablere sit net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 1, eller adgang til at etablere sit net frem til en telemast, jf. den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 2.

Digitaliseringsstyrelsen vil endvidere kunne behandle sager, hvor en ejer af privat ejendom ikke har imødekommet en anmodning fra en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet om enten adgang til at etablere sit net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 1, eller adgang til at etablere sit net frem til en telemast, jf. den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 2, inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Den del af den foreslåede bestemmelse, der omhandler sager om etablering af net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, er udtryk for en i det væsentlige uændret videreførelse af Digitaliseringsstyrelsens tvistbilæggelseskompetence i medfør af gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 7 og 9.

Den del af den foreslåede bestemmelse, der omhandler sager om etablering af net frem til en telemast er ny.

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de retssubjekter, der kan indbringe sager for Digitaliseringsstyrelsen, til udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har fremsat en anmodning i henhold til den foreslåede § 17, stk. 1, og som dermed er tillagt en ret i den konkrete situation.

Den del af den foreslåede bestemmelse, der afgrænser rettighedssubjekterne, er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 9 m, stk. 2, idet rettighedssubjektet er afgrænset således, at det afspejler rettighedssubjektet i den foreslåede § 17, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det ikke vil være muligt for en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der ikke har nogen direkte tilknytning til den konkrete anmodning, at indgive en klage vedrørende en anden udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnets anmodning. En afledt interesse i forhold til en fremsat anmodning vil således ikke kunne give en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet mulighed for at indbringe en sag.

En udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet vil typisk skulle forstås som den, der med et kommercielt

formål stiller et offentligt elektronisk kommunikationsnet til rådighed for offentligheden. Elektronisk kommunikationsnet skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 1. Offentligt elektronisk kommunikationsnet skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i teledirektivets artikel 2, nr. 8.

Det følger implicit af adgangen til at kunne indbringe sager for Digitaliseringsstyrelsen, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede bestemmelse vil kunne træffe afgørelse i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen, og vil kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen. Den foreslåede bestemmelse indebærer derfor, at Digitaliseringsstyrelsen i de sager, der kan indbringes for styrelsen, vil kunne træffe afgørelse om, at ejeren af en privat ejendom skal give den anmodende udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet adgang til etablering af sit net i medfør af den foreslåede § 17, stk. 1, og kan fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen, herunder en eventuel pris. Dette er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 9 n, nr. 5, for så vidt angår den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 1, der omhandler adgang til at etablere et net frem til et adgangspunkt i eller uden for en bygning i medfør af artikel 11, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Dette er nyt, for så vidt angår den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 2, der omhandler adgang til at etablere et net frem til en telemast.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen i sager om afvisning af anmodninger efter den foreslåede § 17, stk. 2, eller om, at anmodninger efter den foreslåede § 17, stk. 1, ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, vil kunne træffe afgørelse om, at ejeren af en privat ejendom skal give den udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har anmodet ejeren af den private ejendom herom, adgang til at etablere sit net. Digitaliseringsstyrelsen vil i forlængelse heraf kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgangen, herunder en eventuel pris og et tidspunkt, hvor adgangen senest skal gives.

Indholdet af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser vil modsvare de sagstyper, som kan indbringes for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse.

Digitaliseringsstyrelsen vil i tilknytning til sagsbehandlingen skulle vurdere, om den pågældende anmodning om adgang i den indbragte sag er rimelig, jf. den foreslåede § 17, stk. 2. Hvis anmodningen ikke vurderes at være rimelig, vil Digitaliseringsstyrelsen skulle træffe afgørelse om at opretholde en afvisning efter den foreslåede § 17, stk. 2, eller at ejeren af den private ejendom retmæssigt kan undlade at imødekomme en anmodning i henhold til den foreslåede § 17, stk. 1.

I tilfælde af, at Digitaliseringsstyrelsen i en sag, der indbringes for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse, træffer afgørelse om, at ejeren af en privat ejendom skal give den anmodende udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet adgang til etablering af sit net og fastsætter vilkår og betingelser for denne adgang, vil Digitaliseringsstyrelsen i sin fastsættelse af sådanne vilkår og betingelser være underlagt de samme hensyn om rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, der er beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede § 17, stk. 1. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 17, stk. 1.

Med den foreslåede bestemmelse vil Digitaliseringsstyrelsen kunne fortsætte og udvikle den praksis, som styrelsen har opbygget i forbindelse med, at Digitaliseringsstyrelsen har behandlet og truffet afgørelse i to sager i henhold til gravelovens § 9 j, stk. 2, jf. § 9 n, nr. 5, jf. 9 m, stk. 1, nr. 7 og 9.

Til § 38

Det fremgår af gravelovens § 9 m, stk. 1, at Digitaliseringsstyrelsen bl.a. behandler sager om afvisning af en anmodning om adgang til et adgangspunkt eller til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur, at en anmodning om adgang til et adgangspunkt eller til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur ikke er imødekommet inden for 2 måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Efter gravelovens § 9 n kan Digitaliseringsstyrelsen i sager efter § 9 m, stk. 1, træffe forskellige afgørelser.

Det fremgår af artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at alle parter har ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for det kompetente nationale tvistbilæggelsesorgan oprettet i henhold til forordningens artikel 14, hvis der ikke er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur som omhandlet i forordningens artikel 11, stk. 2 eller 3, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om adgang.

Det fremgår af artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kompetente organer til at udføre de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 38,* at tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 8, 10 og 11, og § 9 n, nr. 4 og 6.

Den foreslåede bestemmelse udpeger Digitaliseringsstyrelsen som kompetent tvistbilæggelsesorgan i sager vedrørende tvister om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur i henhold til artikel 11, stk. 2 og 3, og artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. De sagstyper, som kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen i medfør af

den foreslåede bestemmelse, modsvarer de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af artikel 11, stk. 2 og 3, jf. artikel 13, stk. 1, litra d, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Artikel 11, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur indebærer, at retten til adgang er afgrænset til tilfælde, hvor det ikke er teknisk muligt eller økonomisk rentabelt at etablere parallel bygningsintern fysisk infrastruktur, der svarer til den eksisterende bygningsinterne fysiske infrastruktur, og som kan benyttes til etablering af elementer af VHC-net. Udgangspunktet er derfor etablering af parallel bygningsintern fysisk infrastruktur, og retten i artikel 11, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur gælder kun, når dette ikke er teknisk muligt, f.eks. på grund af manglende plads, eller når det er økonomisk ineffektivt, f.eks. når investeringen fordyres ved etablering af parallel infrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne behandle tvister, der handler om, at der ikke er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur som omhandlet i artikel 11, stk. 2 eller 3, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om adgang. Digitaliseringsstyrelsen vil dermed ikke kunne behandle tvister vedrørende allerede indgåede aftaler om adgang.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle behandle tvisterne i overensstemmelse med reglerne for tvistbilæggelsens proceduremæssige aspekter i artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur og med udgangspunkt i de indholdsmæssige regler om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur i artikel 11 i forordningen om gigabitinfrastruktur, herunder de proceduremæssige krav, der følger heraf. Artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur vil indebære, at tvister vil kunne indbringes af alle parter.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvisterne kunne tage udgangspunkt i vejledning BoR (25) 142 af 2. oktober 2025 udstedt og offentliggjort af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) i henhold til artikel 11, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller senere vejledninger, der måtte afløse denne.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister, der bliver indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse, bl.a. kunne vurdere, om de proceduremæssige krav til en anmodning om adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur i artikel 11, stk. 2 og 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur har været overholdt, herunder om en anmodning er skriftlig, og om en anmodning er rimelig. I forhold til rimeligheden vil Digitaliseringsstyrelsen bl.a. kunne tage udgangspunkt i afsnit 2.8 i BEREC's vejledning BoR (25) 142. Derudover vil almindelige proportionalitetshensyn eksempelvis til omkostninger og indgreb i bygningens beskaffenhed m.v. kunne indgå i Digitaliseringsstyrelsens vurdering.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved afgørelse af tvister, der bliver indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse, desuden bl.a. kunne forholde sig til, hvorvidt der er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur som omhandlet i artikel 11, stk. 2 eller 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om adgang. Derudover vil styrelsen også kunne forholde sig til, om kravet om, at duplikering af bygningsintern fysisk infrastruktur er teknisk umulig eller økonomisk ineffektiv i artikel 11, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur er opfyldt, f.eks. i tilfælde, hvor indehavere af retten til at bruge adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur nægter at give adgang.

Digitaliseringsstyrelsen vil, jf. artikel 13, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur kunne træffe bindende afgørelse i sagerne. Digitaliseringsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse eksempelvis kunne træffe afgørelse om, at indehaveren af brugsretten til et adgangspunkt skal give adgang til adgangspunktet, eller at indehaveren af brugsretten til bygningsintern fysisk infrastruktur skal give adgang til den bygningsinterne fysiske infrastruktur, jf. artikel 11, stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen vil som følge af artikel 13, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, kunne fastsætte eventuelle vilkår og betingelser for adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur i sine afgørelser i sager, der måtte blive indbragt for styrelsen i henhold til den foreslåede § 38, herunder fastsætte et tidspunkt, hvor adgangen senest skal gives.

De vilkår og betingelser for adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur i henhold til den foreslåede bestemmelse, som Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte, vil blive fastlagt på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen.

Til § 39

Det fremgår af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at de kompetente myndigheder udsteder eller giver afslag på tilladelser, som ikke vedrører anlægsrettigheder, senest fire måneder efter datoen for modtagelsen af en fuldstændig ansøgning om tilladelse.

Det fremgår af forordningens artikel 8, at hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for den gældende frist, betragtes tilladelsen som udstedt ved udløbet af denne frist. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, hvis mindst et af flere nærmere angivne retsmidler er tilgængeligt i forbindelse med den relevante procedure for udstedelse af tilladelse, herunder at en operatør, der har lidt skade som følge af den kompetente myndigheds manglende overholdelse af den gældende frist, har ret til at kræve skadeserstatning, eller at operatøren kan indbringe sagen for en domstol eller en tilsynsmyndighed.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 39, stk. 1, 1. pkt.,* at overskrider en kompetent myndighed den frist, der gælder for sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse i medfør af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller § 27, stk. 1, jf. dog regler fastsat i medfør af § 27, stk. 2, kan ansøger klage herover til Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse udmønter artikel 8, stk. 2, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Med den foreslåede bestemmelse muliggøres det at fravige udgangspunktet i forordningens artikel 8, stk. 1, hvorefter en tilladelse betragtes som udstedt ved udløbet af den gældende frist omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5, hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for denne frist. Der henvises til den foreslåede § 39, stk. 6, og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil give en ansøger mulighed for at klage til Digitaliseringsstyrelsen, hvis en kompetent myndighed ikke overholder den frist, der gælder for sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse i medfør af forordningens artikel 7, stk. 5, eller den foreslåede § 27, stk. 1, under hensyntagen til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at træffe afgørelse om, hvorvidt den gældende frist, jf. artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 27, stk. 1, under hensyntagen til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 2, er overholdt.

Ved »kompetent myndighed« i den foreslåede bestemmelse forstås den myndighed, der kan træffe afgørelse i en sag, hvor der er ansøgt om en tilladelse, jf. artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, og hvor ansøgningen er omfattet af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller af den foreslåede § 27, stk. 1. En tilladelse vil f.eks. kunne omfatte byggetilladelser, gravetilladelser og landzonetilladelser, der typisk udstedes af landzone- eller bygningsmyndighederne eller vejmyndighederne i henhold til den relevante tilladelseslovgivning, men også f.eks. dispensationer givet af landzone- eller bygningsmyndighederne eller vejmyndighederne, af kommunerne i anden egenskab, eller af relevante statslige myndigheder i henhold til den relevante tilladelseslovgivning eller beskyttelseslovgivning.

Ved »den frist, der gælder for sagsbehandlingen i medfør af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur« i den foreslåede bestemmelse forstås som udgangspunkt den frist på 4 måneder, der fremgår af forordningens artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, idet der dog skal tages højde for forordningens artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, og for regler fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 2.

Den frist, der gælder i henhold til forordningens artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, vil i henhold til forordningens artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, eksempelvis kunne være længere end 4 måneder, hvis en kompetent myndighed, uanset hvor hurtigt der arbejdes, vil skulle handle i strid med anden relevant lovgivning vedrørende procedurer for den pågældende tilladelsestype for at kunne træffe afgørelse inden for 4 måneder. Fristen vil eksempelvis også kunne være kortere, hvis dette følger af nationale procedureregler for den pågældende tilladelsestype.

Med den foreslåede § 27, stk. 2, vil Digitaliseringsstyrelsen desuden kunne fastsætte nærmere regler om de grunde, som i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde i henhold til artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur kan medføre en forlængelse af de frister, der gælder i henhold til forordningens artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og i henhold til den foreslåede § 27, stk. 1. Der henvises til den foreslåede § 27, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Fristen i artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil skulle regnes fra modtagelsen af en fuldstændig ansøgning. Det er den kompetente myndighed, der vil skulle vurdere, hvornår en sag er tilstrækkeligt oplyst, og hvornår en ansøgning kan betragtes som fuldstændig. Der vil f.eks. ikke være tale om en fristoverskridelse, hvis der inden den kompetente myndigheds afgørelse af sagen forløber 5 måneder fra modtagelsen af den oprindelige ansøgning i en sag, hvor myndigheden har anmodet ansøger om yderligere oplysninger samme dag, som den oprindelige ansøgning modtages, men ansøger først svarer fyldestgørende på denne anmodning efter en måned. I dette eksempel vil ansøgningen først have været fuldstændig efter 1 måned, og fristen vil skulle regnes fra denne dato. Den kompetente myndighed vil dog skulle anmode ansøger om alle yderligere oplysninger inden for den frist, der følger af forordningens artikel 7, stk. 5, 2. afsnit.

Digitaliseringsstyrelsen vil ved modtagelse af en klage i medfør af den foreslåede § 39, stk. 1, indledningsvist skulle undersøge, og i sidste ende fastslå i styrelsens afgørelse, hvilken frist der har været gældende i sagen henset til artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur og til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 2.

Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse kunne have behov for at afklare og fastslå, om der er forhold i den relevante lovgivning vedrørende procedurer for den pågældende tilladelsestype, som den kompetente myndigheds behandling af ansøgningen er underlagt, der vil kunne berettige en længere sagsbehandlingstid end 4 måneder, jf. artikel 7, stk. 5, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Til brug herfor vil Digitaliseringsstyrelsen kunne indhente oplysninger fra den kompetente myndighed i henhold til den foreslåede § 40, stk. 1, nr. 2. Det vil f.eks. kunne være oplysninger om, hvorvidt en overholdelse af udgangspunktet om en frist på 4 måneder i sig selv ville have medført et behov for at handle i strid med anden relevant lovgivning vedrørende procedurer for den pågældende tilladelsestype. Digitaliseringsstyrelsen vil også kunne have behov for at indhente oplysninger fra de ressortministerier, der har ansvaret for den lovgivning, som den kompetente myndighed henviser til, hvis myndigheden oplyser, at en overholdelse af fristen

ville have medført et behov for at handle i strid med anden lovgivning. Digitaliseringsstyrelsen vil på baggrund af sådanne oplysninger kunne vurdere, hvad den kortest mulige, men nødvendige, sagsbehandlingstid, inden for hvilken der kunne være truffet afgørelse under overholdelse af al relevant lovgivning, ville have været eller, hvis den gældende sagsbehandlingsfrist findes endnu ikke at være overskredet, hvad den vil være.

Digitaliseringsstyrelsen vil dernæst skulle træffe afgørelse om, hvorvidt den gældende frist i medfør af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 27, stk. 1, under hensyntagen til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 2, har været overholdt.

Digitaliseringsstyrelsen vil skulle foretage en høring af sagens parter, navnlig den pågældende ansøger og den kompetente myndighed, i overensstemmelse med forvaltningslovens regler om partshøring og forvaltningsretlige principper og grundsætninger herfor.

Digitaliseringsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse ikke kunne tage stilling til indholdsmæssige spørgsmål vedrørende den pågældende tilladelse eller påvirke de afvejninger af hensyn i relevant lovgivning for den pågældende tilladelsestype, som den kompetente tilladelsesudstedende myndighed skal foretage. Digitaliseringsstyrelsen vil således ikke kunne forholde sig til, om en tilladelse eller et afslag på en tilladelse er blevet givet retmæssigt i henhold til den relevante tilladelseslovgivnings indholdsmæssige hensyn, og vil ikke kunne påvirke indholdet i den kompetente myndigheds afgørelser.

Digitaliseringsstyrelsen vil desuden kunne behandle klager i sager, hvor der er truffet afgørelse, men hvor klager mener, at afgørelsen blev truffet efter udløb af den frist, der gælder for sagen. Digitaliseringsstyrelsen vil også kunne behandle klager i sager, hvor der endnu ikke er truffet afgørelse, men hvor klager mener, at den frist, der gælder for sagen, allerede er overskredet på tidspunktet for klagen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke i sig selv indebære en klageadgang over en kompetent myndigheds manglende overholdelse af artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur hvorefter en kompetent myndighed fastslår, hvorvidt en ansøgning om tilladelse er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen. Digitaliseringsstyrelsen vil dog i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne behandle klager over, at den samlede gældende frist i sagen ikke er overholdt som direkte eller delvis følge af, at den kompetente myndighed ikke har overholdt artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse skulle tage hensyn til forordningens artikel 7, stk. 5, 2. og 6. afsnit.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ikke anlægsrettigheder, jf. artikel 2, nr. 12, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Ved anlægsrettigheder forstås, jf. artikel 43 i teledirektivet under hensyntagen til direktivets engelske sprogversion, som er den tekst, der blev forhandlet om, rettigheder meddelt af kompetente myndigheder til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom. Anlægsrettigheder vil derfor skulle forstås som rettigheder meddelt ved myndighedsafgørelser truffet i henhold til lovgivning, der meddeler en part en råderet over et areal. Begrebet omfatter ikke tilladelser til at foretage anlægsarbejder eller situationer, hvor en offentlig myndighed stiller arealer ejet af myndigheden til rådighed på aftale- eller kontraktretligt grundlag, eksempelvis ved udlejning. Digitaliseringsstyrelsen vil ikke kunne behandle klager om overskridelse af fristen for sagsbehandling af ansøgninger om anlægsrettigheder, der følger af artikel 7, stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur, da anlægsrettigheder ikke er omfattet af artikel 8 i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. forordningens artikel 8, stk. 1, 2. afsnit. Den foreslåede bestemmelse er en udmøntning af forordningens artikel 8, stk. 2, litra b, og anlægsrettigheder omfattes ikke af bestemmelsen.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at indgives klagen, efter den kompetente myndighed har truffet afgørelse, skal klagen indgives senest 4 uger fra ansøger har modtaget afgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil alene gælde i situationer, hvor en kompetent myndighed har truffet afgørelse i sagen, men har truffet denne efter udløbet af den frist, der gælder for sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse i medfør af artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 27, stk. 1, under hensyntagen til regler fastsat i medfør af § 27, stk. 2.

Klagefristen regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 4 uger senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke begrænse klageadgangen i situationer, hvor den gældende frist for sagsbehandlingen er udløbet, og der endnu ikke er truffet afgørelse.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen kan i afgørelser efter stk. 1, hvis den gældende frist ikke er overholdt, give en kompetent myndighed påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen snarest muligt og senest inden for en frist, der fastsættes af Digitaliseringsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at give påbud til en kompetent myndighed på grundlag af sager efter den foreslåede § 39, stk. 1, hvor Digitaliseringsstyrelsen træffer afgørelse om, at den gældende frist ikke er overholdt. Digitaliseringsstyrelsen vil i den forbindelse kunne påbyde den kompetente myndighed at færdiggøre sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse snarest muligt og senest inden for en frist, der fastsættes

af Digitaliseringsstyrelsen. Den foreslåede bestemmelse vil udelukkende være relevant i sager, hvor klagen modtages på et tidspunkt, hvor den kompetente myndighed endnu ikke har truffet afgørelse vedrørende ansøgningen om tilladelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen vil få mulighed for at sikre, at en allerede konstateret fristoverskridelse ikke fortsætter, og at sikre fremdrift i sagen hos den kompetente myndighed med henblik på, at ansøger snarest muligt får afklaring på, om den kompetente myndighed vil udstede eller give afslag på den ansøgte tilladelse. Digitaliseringsstyrelsen vil derfor særligt i klagesager, hvor den kompetente myndighed endnu ikke har truffet afgørelse, bestræbe sig på en hurtig afgørelse af klagesagen med henblik på at sikre fremdrift i sagen om ansøgning om tilladelse.

Et eventuelt påbud vil skulle sikre, at den kompetente myndighed færdiggør sagen inden for den kortest mulige tid, men vil også skulle være proportionalt og realistisk. Det forudsættes derfor, at Digitaliseringsstyrelsen, inden styrelsen fastsætter en eventuel frist for, hvornår den kompetente myndighed skal færdiggøre sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse, indhenter oplysninger fra den kompetente myndighed om, hvilke sagsskridt der udestår.

Den frist, som styrelsen fastsætter i påbuddet, vil skulle fastsættes således, at den kompetente myndighed har mulighed for reelt at forholde sig til sagen og for at træffe afgørelse på et sagligt og fagligt korrekt og tilstrækkeligt oplyst grundlag. Et påbud om at træffe afgørelse inden for en for kort frist vil risikere, at myndigheden ikke har anden mulighed end at give et afslag på en ansøgning om tilladelse, hvis fristen skal overholdes. Dette vil navnlig gælde, hvis sagsbehandlingen ikke i perioden op til indgivelse af klagen har været tilstrækkeligt fremskreden til, at myndigheden vil kunne træffe en reel afgørelse i sagen inden for kort tid. Digitaliseringsstyrelsens påbud vil i sådanne sager skulle fastsætte en kort, men dog realistisk frist for sagens afslutning.

Når Digitaliseringsstyrelsen giver en kompetent myndighed et påbud om at færdiggøre sagsbehandlingen snarest muligt og senest inden for en eventuel frist, der fastsættes af Digitaliseringsstyrelsen, er det god forvaltningsskik at partshøre den pågældende kompetente myndighed, der forpligtes til at færdiggøre sagsbehandlingen. Også ansøgeren om den i sagen omhandlede tilladelse vil som part i sagen skulle partshøres i overensstemmelse med forvaltningslovens regler herom.

Digitaliseringsstyrelsens afgørelse om påbud skal være konkret, sagligt begrundet og tilstrækkeligt detaljeret for modtageren, så det står klart, hvordan den kan efterkommes.

Hvis omstændighederne ikke muliggør fastsættelse af en kort frist, da der udestår mange skridt i sagsbehandlingen på tidspunktet for Digitaliseringsstyrelsens modtagelse af klagen, kan dette dog særligt tale for, at styrelsen fremsætter kritik i medfør af den foreslåede § 39, stk. 4. Der henvises til den foreslåede § 39, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i *stk. 3,* at undlader en kompetent myndighed at efterkomme et påbud givet af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til stk. 2, kan styrelsen pålægge den myndighed, som påbuddet retter sig imod, tvangsbøder.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at pålægge en kompetent myndighed, der ikke efterkommer et påbud givet af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til den foreslåede § 39, stk. 2, tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge efterkommelse af styrelsens påbud.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne skride ind, indtil den kompetente myndighed færdiggør sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse.

Det almindelige proportionalitetsprincip vil bl.a. medføre, at tvangsbøden ikke må stå i misforhold til undladelsen.

Tvangsbødernes størrelse vil skulle fastsættes således, at tvangsbøden vil virke adfærdsregulerende, og at den kompetente myndighed dermed vil efterkomme påbuddet. Ved fastsættelsen af tvangsbødernes størrelse vil det skulle sikres, at beløbet er af en sådan størrelse, at det vil virke adfærdsregulerende.

Digitaliseringsstyrelsen vil løbende kunne justere tvangsbødernes størrelse med henblik på at sikre efterkommelse af et påbud. De daglige tvangsbøder vil kunne forhøjes med 1 uges skriftligt varsel, hvis den fastsatte tvangsbøde ikke har ført til efterkommelse.

Tvangsbøden vil skulle være på mindst 1.000 kr. dagligt, og der vil kun skulle beregnes én daglig tvangsbøde, f.eks. på 1.000 kr. pr. dag, uanset antallet af forhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsen i afgørelser efter stk. 1 om, at den gældende frist ikke er overholdt, kan fremsætte kritik af den kompetente myndighed, der har overskredet den gældende frist.

Den foreslåede bestemmelse udmønter artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvorefter medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af denne forordning eller af eventuelle bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i artikel 14, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Dette omfatter også overtrædelse af de kompetente myndigheders pligter i forordningens artikel 7, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitalise-

ringsstyrelsen vil kunne fremsætte kritik af kompetente myndigheder, hvis Digitaliseringsstyrelsen i sin afgørelse efter den foreslåede § 39, stk. 1, finder, at den kompetente myndighed ikke har overholdt den gældende frist, og hvis styrelsen finder, at fristoverskridelsen med rimelighed kunne have været undgået.

Hvorvidt Digitaliseringsstyrelsen i konkrete sager beslutter at fremsætte kritik af en kompetent myndighed samt graden af Digitaliseringsstyrelsens kritik vil bero på en konkret vurdering af sagens omstændigheder, herunder navnlig overtrædelsens karakter, sagens indholdsmæssige kompleksitet, varigheden af overskridelsen af den gældende frist, klagers og den kompetente myndigheds ansvar for og ageren i forhold til sagsbehandlingen og opfyldelse af de nødvendige sagsbehandlingsskridt, herunder hvorvidt den kompetente myndighed realistisk set kunne have tilrettelagt sagsbehandlingen på en måde, så fristoverskridelsen var blevet undgået, m.v.

Digitaliseringsstyrelsen vil eksempelvis kunne fremsætte kritik, hvis væsentlige sagsbehandlingsskridt ikke er påbegyndt på tidspunktet for modtagelse af klagen, hvis Digitaliseringsstyrelsen kan konstatere, at sagen har ligget stille i længere perioder, eller hvis fristovertrædelsen helt eller delvist skyldes, at den kompetente myndighed ikke har overholdt kravet i artikel 7, stk. 5, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur om at fastslå ansøgningens fuldstændighed og anmode ansøger om enhver manglende oplysning inden for 20 arbejdsdage fra modtagelse af den oprindelige ansøgning.

Digitaliseringsstyrelsens kritik vil indgå i en afgørelse, der vil skulle vil offentliggøres via et centralt informationssted, eksempelvis på Digitaliseringsstyrelsens hjemmeside, jf. den foreslåede § 42, stk. 2.

Digitaliseringsstyrelsens kritik vil alene kunne rettes mod den kompetente myndighed som et forvaltningsorgan, og ikke mod enkeltpersoner i den kompetente myndighed. Digitaliseringsstyrelsen vil som led heri f.eks. kunne fremsætte kritik af en kommunalbestyrelse som en helhed, men ikke af enkelte medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 5,* at stk. 1-4 ikke finder anvendelse på sager omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Den foreslåede § 39, stk. 1-4, er udtryk for en udmøntning af artikel 8, stk. 2, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur, hvorefter udgangspunktet i forordningens artikel 8, stk. 1, om, at en tilladelse betragtes som udstedt ved udløbet af den gældende frist omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5, hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for denne frist, kan fraviges, hvis operatøren kan indbringe sagen for en tilsynsmyndighed. Der henvises til de foreslåede § 39, stk. 1-4, og bemærkningerne hertil, samt til den foreslåede § 39, stk. 6, og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den fravigelse af udgangspunktet i artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der foretages med de foreslåede § 39, stk. 1-4, ikke vil skulle gælde for sager om tilladelser omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at tilladelser omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt., ikke vil være omfattet af de foreslåede § 39, stk. 1-4, som fraviger udgangspunktet i artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur om at få en tilladelse automatisk ved en kompetent myndigheds overskridelse af den gældende frist i sager om ansøgninger om tilladelser. Arbejder, der er omfattet af bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt., vil i stedet kunne iværksættes, såfremt der ikke inden tre måneder af kulturministeren er taget stilling til ansøgningen om tilladelse hertil.

Det foreslås i *stk. 6,* at artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse, jf. stk. 1 og bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bestemmelsen i artikel 8, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur om, at en tilladelse betragtes som udstedt ved udløbet af den gældende frist omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5, hvis den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for denne frist, ikke vil finde anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer en udnyttelse af muligheden i artikel 8, stk. 2, litra b, i forordningen om gigabitinfrastruktur for at fravige udgangspunktet i forordningens artikel 8, stk. 1, om at få en tilladelse automatisk ved en kompetent myndigheds overskridelse af den gældende frist i sager om ansøgninger om tilladelser. En kompetent myndigheds overskridelse af den gældende frist, der er omhandlet i forordningens artikel 7, stk. 5, vil således ikke medføre, at tilladelsen betragtes som udstedt automatisk ved udløbet af denne frist, jf. dog bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt., og den foreslåede § 39, stk. 5, og bemærkningerne hertil, hvortil der henvises.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at en ansøger ikke kan opnå tilladelse til at foretage potentielt store anlægsarbejder, som kompetente myndigheder ikke har foretaget en endelig vurdering af i relation til eventuelle konstruktionstekniske, sikkerhedsmæssige, landskabelige m.v. hensyn, som relevant lovgivning foreskriver for den pågældende type anlægsarbejde, og hvor det derfor ikke er sikkert, at anlægsarbejdet udføres på sikker vis og på en måde, der er forenelig med den relevante lovgivning for det pågældende type anlægsarbejde, ligesom det heller ikke vil kunne garanteres, at forvaltningslovens partsrettigheder m.v. overholdes.

Den foreslåede bestemmelses indhold om fravigelse af forordningens artikel 8, stk. 1, er alene forenelig med forordningen i kraft af den foreslåede § 39, stk. 1, der opfylder forudsætningen i forordningens artikel 8, stk. 2, litra b, om, at medlemsstaterne kan fravige artikel 8, stk. 1, hvis

operatøren kan indbringe sagen om, at den kompetente myndighed ikke har truffet en afgørelse inden for den gældende frist, for en tilsynsmyndighed. Der henvises nærmere til bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelses henvisning til bygningsfredningslovens § 10, stk. 4, 1. pkt., følger af, at den pågældende bestemmelse i bygningsfredningsloven vil indebære, at en tilladelse omfattet heraf vil anses for givet allerede efter tre måneder uden kulturministerens stillingtagen til ansøgningen om tilladelse.

Til § 40

Efter gravelovens § 9 a kan Digitaliseringsstyrelsen og de tilladelsesudstedende myndigheder af parterne afkræve alle oplysninger og alt materiale, som skønnes nødvendigt med henblik på administrationen af graveloven og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf. Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger fra de tilladelsesudstedende myndigheder og tilladelsesindehavere omfattet af loven med henblik på videregivelse af disse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, så disse kan opfylde deres opgaver i forhold til traktatmæssige forpligtelser eller forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Digitaliseringsstyrelsen orienterer de tilladelsesudstedende myndigheder og tilladelsesindehavere, der er indhentet oplysninger fra, forud for videresendelse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater. Reglerne om aktindsigt i forvaltningsloven og offentlighedsloven gælder ikke for oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen modtager fra Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, hvis den myndighed, der afgiver oplysningerne, vurderer, at disse ikke skal være offentligt tilgængelige.

Ifølge gravelovens § 9 b kan Digitaliseringsstyrelsen pålægge den, der ikke afgiver oplysninger i medfør af § 9 a, tvangsbøder.

Efter gravelovens § 9 o kan Digitaliseringsstyrelsen af sagens parter kræve enhver oplysning og ethvert materiale, som styrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sagen i henhold til gravelovens § 9 m. Undlader en netoperatør at afgive oplysninger, kan styrelsen pålægge netoperatøren tvangsbøder.

Efter mastelovens § 19 kan Digitaliseringsstyrelsen og landzone- eller bygningsmyndigheden af parterne afkræve alle oplysninger og alt materiale, som skønnes nødvendigt med henblik på administrationen af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf. Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger fra landzone- og bygningsmyndighederne og tilladelsesindehavere omfattet af masteloven med henblik på videregivelse af disse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, så disse kan opfylde deres opgaver i forhold til traktatmæssige forpligtelser eller forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Digitaliseringsstyrelsen orienterer de landzone- og bygningsmyndigheder og tilladelsesindehavere, der er indhentet oplysninger fra, forud for videresendelse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater. Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger hos de indehavere af tilladelser, der er nævnt i mastelovens § 16, med henblik på offentliggørelse af statistikker over det samlede antal master og antennesystemer. Reglerne om aktindsigt i forvaltningsloven og offentlighedsloven gælder ikke for oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen modtager fra Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, hvis den myndighed, der afgiver oplysningerne, vurderer, at disse ikke skal være offentligt tilgængelige.

Det følger af § 32 i lov om offentlighed i forvaltningen, at retten til aktindsigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, kan begrænses, i det omfang fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign, og at retten til aktindsigt herudover kan begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer.

Det fremgår af telelovens § 60 a, at Digitaliseringsstyrelsen kan kræve alle oplysninger og alt materiale af offentlige myndigheder, som Digitaliseringsstyrelsen skønner relevant i forbindelse med tilsynet.

I artikel 7, stk. 10, og artikel 16, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur forpligtes medlemsstaterne til at afrapportere til Kommissionen om gennemførelsen af forordningen m.v., hvilket kan forudsætte oplysninger fra bl.a. netoperatører og offentlige organer.

Det foreslås i *§ 40, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen kan kræve, at alle oplysninger og alt materiale, som styrelsen skønner relevant, skal afgives af: 1) Enhver part i en sag efter §§ 31-33, 36 eller 37 senest 14 arbejdsdage efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med styrelsens tilsyn eller tvistbilæggelse. 2) Enhver part i en sag efter §§ 35, 38 eller 39, senest 5 arbejdsdage efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med styrelsens tilsyn eller tvistbilæggelse. 3) Enhver juridisk person senest 1 måned efter styrelsens anmodning herom i forbindelse med administration af og undersøgelser efter forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov eller regler udstedt i medfør heraf samt i forbindelse med udvikling, implementering og anvendelse af metoderne nævnt i § 15, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i de sager, der er angivet i den foreslåede bestemmelse, vil kunne kræve, at en part eller en juridisk person skal afgive de oplysninger og materiale, som styrelsen skønner relevant.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at kræve oplysninger og materiale til brug

for tvistbilæggelse, tilsyn, administration og undersøgelser i henhold til forordningen om gigabitinfrastruktur, m.v., i det omfang det er nødvendigt. Dette vil sikre, at Digitaliseringsstyrelsen kan udføre sine forpligtelser i medfør af forordningen forsvarligt, samt at parterne i en sag forpligtes til at samarbejde med styrelsen.

Det vil afhænge af den konkrete sag, hvilke oplysninger der skønnes relevante. De oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen vil kunne kræve, skal være relevante i forbindelse med f.eks. den konkrete tvistbilæggelse eller et tilsyn. Vurderingen af, hvad der skønnes relevant, vil således bero på en konkret vurdering. Det er ikke hensigten at pålægge netoperatører eller offentlige organer unødige administrative byrder.

Den foreslåede bestemmelse afgrænses af den almindelige beskyttelse mod at inkriminere sig selv, som den bl.a. kan udledes af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 og § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019. Hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Er der konkret mistanke om, at det af oplysningerne vil fremgå, at den pågældende har begået noget strafbart, vil det således ikke kunne kræves, at oplysningerne udleveres.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte en længere frist end nævnt i stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen kan forlænge fristen, når det skønnes relevant. En forlængelse af fristen vil afhænge af den konkrete sag, men vil f.eks. kunne være relevant i forbindelse med større, omfattende sager. Det vil bero på en konkret vurdering fra Digitaliseringsstyrelsen, om der er grundlag for at fastsætte en længere frist for afgivelse af oplysninger i henhold til det foreslåede stk. 1.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med en anmodning i henhold til stk. 1 kan angive nærmere vilkår og betingelser for en parts afgivelse af oplysninger og materiale.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen f.eks. vil have mulighed for at sætte rammer for, hvordan og i hvilket format oplysninger og materiale skal afgives, så styrelsen effektivt vil kunne udføre sine forpligtelser i henhold forordningen om gigabitinfrastruktur og denne lov.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsen efter udløb af fristen i stk. 1, nr. 1 og 2, eller den frist, som Digitaliseringsstyrelsen eventuelt har fastsat efter stk. 2, kan afgøre sagen på det foreliggende grundlag.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at træffe en afgørelse på baggrund af de oplysninger, styrelsen har, efter udløb af fristen i de foreslåede stk. 1, nr. 1 og 2, eller den frist, som eventuelt måtte være fastsat efter det foreslåede stk. 2, også selv om de oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen har anmodet om, ikke er modtaget.

Digitaliseringsstyrelsen vil kunne beslutte ikke at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, hvis styrelsen vurderer, at det ikke er forsvarligt at træffe en afgørelse på det foreliggende grundlag og har brug for oplysningerne. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet i sager, hvor der er tvivl om, hvorvidt opsætning af antennesystemer kan ske på en konstruktionsteknisk sikker måde. I sådanne tilfælde vil styrelsen kunne vælge at pålægge en part tvangsbøder for at få oplysningerne i medfør af den foreslåede § 40, stk. 8.

Det foreslås i *stk. 5,* at Digitaliseringsstyrelsen kan indhente oplysninger hos netoperatører og offentlige organer med henblik på at videregive disse til Europa-Kommissionen, herunder for at opfylde forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 10, og artikel 16, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller til nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, så disse kan opfylde deres opgaver i forhold til traktatmæssige forpligtelser eller forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Digitaliseringsstyrelsen orienterer de parter, der indhentes oplysninger fra, forud for videregivelse til Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater.

Den foreslåede bestemmelse implementerer dele af teledirektivets artikel 20, stk. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 19, stk. 2, og gravelovens § 9 a, stk. 2, og vil indebære, at der vil kunne ske udveksling af oplysninger mellem Digitaliseringsstyrelsen og Europa-Kommissionen eller andre EU-landes tilsynsmyndigheder på området for elektronisk kommunikation. Udvekslingen af oplysninger er nødvendig for et effektivt og ensartet tilsyn med markederne for elektronisk kommunikation i EU-landene.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere gøre det muligt for Digitaliseringsstyrelsen at overholde forpligtelserne i artikel 7, stk. 10, og artikel 16, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, ved at sikre, at Digitaliseringsstyrelsen har de fornødne oplysninger.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at Digitaliseringsstyrelsen ikke vil kunne videregive de indsamlede oplysninger til Europa-Kommissionen eller til tilsynsmyndigheder i andre lande, førend styrelsen har orienteret de pågældende netoperatører og offentlige organer herom. Digitaliseringsstyrelsen vil dog ikke skulle afvente netoperatørens eller det offentlige organs eventuelle kommentarer eller

accept af videregivelsen. I det omfang, Digitaliseringsstyrelsen indhenter oplysningerne fra netoperatører eller offentlige organer med det formål at videregive disse umiddelbart, vil det være tilstrækkeligt, at der i forbindelse med indsamlingen af oplysningerne orienteres om videregivelsen.

Det foreslås i *stk. 6,* at på denne lovs område gælder reglerne om aktindsigt i forvaltningsloven og i lov om offentlighed i forvaltningen ikke for oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen modtager fra Europa-Kommissionen eller nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater, hvis den myndighed, der afgiver oplysningerne, vurderer, at disse ikke skal være offentligt tilgængelige.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en i det væsentlige uændret indholdsmæssig videreførelse af mastelovens § 19, stk. 4, og gravelovens § 9 a, stk. 3, og vil indebære, at oplysninger, der af en national tilsynsmyndighed i et EU-land er klassificeret som ikke offentligt tilgængelige efter myndighedens nationale regler, heller ikke vil være offentligt tilgængelige i Danmark, selvom dette ellers ville være tilfældet efter de danske regler om aktindsigt i forvaltningsloven og i lov om offentlighed i forvaltningen. Bestemmelsen vil udgøre et tillæg til offentlighedslovens § 32 og vil indebære, at Europa-Kommissionen og nationale tilsynsmyndigheder i andre EU-medlemsstater ikke vil skulle afvente den konkrete behandling af eventuelle anmodninger om aktindsigt, men på forhånd vil kunne forsikres om, at oplysningerne vil kunne behandles fortroligt. Bestemmelsen vil dermed kunne medvirke til, at Digitaliseringsstyrelsen kan modtage relevante oplysninger, som afsenderen ellers ikke ville være villig til at dele med styrelsen.

Hvorvidt en oplysning er omfattet af bestemmelsen, vil skulle afklares med de myndigheder, der har afgivet oplysningerne, på det tidspunkt, hvor der modtages en anmodning om aktindsigt, som den pågældende oplysning ville være omfattet af, såfremt den afgivende myndighed vurderer, at oplysningen kan offentliggøres.

Anvendelsen af den foreslåede bestemmelse vil ikke være genstand for en klageadgang.

Det foreslås i *stk. 7,* at Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte yderligere regler om oplysningspligt vedrørende forhold på denne lovs område.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen mulighed for at fastsætte en oplysningspligt for så vidt angår oplysninger, der er relevante for andre bestemmelser i loven end de i stk. 1 nævnte bestemmelser.

Det vil eksempelvis kunne dreje sig om oplysninger fra operatører eller berørte private parter om praksis og sager vedrørende terminering af net i henhold til den foreslåede § 24 eller om praksis og sager vedrørende nedlægningsdybder og erstatningsansvar for graveskader som omhandlet i de foreslåede §§ 25 og 26.

Bestemmelsen vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne udøve sine myndighedsopgaver i henhold til loven på et faktuelt og oplyst grundlag, også når den teknologiske udvikling, udviklingen i rammevilkår på andre områder eller ændringer i dynamikker på telemarkedet indebærer, at de oplysningspligter, der fastsættes direkte i loven, ikke længere understøtter dette fuldt ud.

Det foreslås i *stk. 8,* at undlader en part at afgive oplysninger og materiale, som Digitaliseringsstyrelsen kan kræve efter stk. 1, kan Digitaliseringsstyrelsen pålægge parten tvangsbøder.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 o, stk. 2. For de oplysningspligtbestemmelser, der vedrører mastelovens område og området for telelovens § 60 a, vil bestemmelsen være ny.

Den foreslåede bestemmelse vil give Digitaliseringsstyrelsen hjemmel til at pålægge den part, der ikke efterkommer Digitaliseringsstyrelsens anmodning i henhold til det foreslåede stk. 1, tvangsbøder.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne pålægge tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge udleveringen af oplysninger og materiale i henhold til det foreslåede stk. 1.

Det almindelige proportionalitetsprincip vil bl.a. medføre, at tvangsbøden ikke må stå i misforhold til undladelsen, ligesom der ved fastsættelsen af tvangsbøden vil skulle tages hensyn til partens økonomiske formåen, så pressionen har effekt.

Tvangsbødernes størrelse vil skulle fastsættes således, at tvangsbøden vil virke adfærdsregulerende, og at en part dermed vil afgive de relevante oplysninger. Ved fastsættelsen af tvangsbødernes størrelse vil det skulle sikres, at beløbet er af en sådan størrelse, at det vil virke adfærdsregulerende.

Digitaliseringsstyrelsen vil løbende kunne justere tvangsbødernes størrelse med henblik på, at kravet om at en part skal afgive oplysninger og materiale efterkommes. De daglige tvangsbøder vil kunne forhøjes med 1 uges skriftligt varsel, hvis den fastsatte tvangsbøde ikke har ført til efterkommelse.

Tvangsbøden vil skulle være på mindst 1.000 kr. dagligt, og der vil kun skulle beregnes én daglig tvangsbøde, f.eks. på 1.000 kr. pr. dag, uanset antallet af forhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 41

Efter mastelovens § 19 a skal en række afgørelser træffes hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden 4 måneder efter, at de nødvendige oplysninger er tilvejebragt. Det gælder afgørelser efter mastelovens § 3, som bemyndiger landzone- eller bygningsmyndigheden til at udstede påbud til ejere af master til radiokommunikationsformål om at give

adgang til fælles udnyttelse af sådanne master, § 11, som bemyndiger landzone- eller bygningsmyndigheden til at udstede påbud til ejere af andre master end master til radiokommunikationsformål, bygninger og andre højere konstruktioner, om at give adgang til opsætning af antennesystemer på sådanne master, bygninger og andre høje konstruktioner, og § 15, hvorefter Digitaliseringsstyrelsen under nærmere angivne betingelser og hensyn kan tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

Efter gravelovens § 1, stk. 8, skal Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om at tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der indgår i offentlige elektroniske kommunikationsnet, træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter sagens indbringelse for Digitaliseringsstyrelsen. Fristen kan kun i ganske særlige tilfælde fraviges.

Det foreslås i *§ 41,* at afgørelser efter §§ 19, 32 og 37 træffes hurtigst muligt og senest 4 måneder efter, at de nødvendige oplysninger er tilvejebragt.

Den foreslåede bestemmelse implementerer dele af teledirektivets artikel 26, stk. 1, om tvistbilæggelse mellem virksomheder.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter de tidsmæssige rammer for Digitaliseringsstyrelsen til at træffe afgørelse i de sager, der er angivet i den foreslåede bestemmelse.

Digitaliseringsstyrelsens tvistbilæggelse og afgørelseskompetence i henhold til den foreslåede § 32 erstatter den påbudskompetence, som landzone- og bygningsmyndighederne har i medfør af mastelovens § 11. Den foreslåede § 41 viderefører med visse justeringer gældende ret ved at fastsætte en tilsvarende tidsfrist, som der i medfør af mastelovens § 19 a, stk. 1, gælder for landzone- og bygningsmyndighedernes påbud efter mastelovens § 11, i forhold til at fastsætte en frist for Digitaliseringsstyrelsens afgørelser.

Digitaliseringsstyrelsens tvistbilæggelse og afgørelseskompetence i henhold til den foreslåede § 37 er ny i relation til den fastsatte tidsfrist i den foreslåede bestemmelse. Der eksisterer ikke efter gældende ret en lovbestemt frist i tilsvarende sager, idet der dog i Digitaliseringsstyrelsens gældende vejledning om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur og adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur er fastsat en frist på 2 måneder for styrelsen til at afgøre sager vedrørende adgang i henhold til gravelovens § 9 j, stk. 2, jf. gravelovens § 9 m, stk. 1, nr. 9.

Digitaliseringsstyrelsens afgørelseskompetence i henhold til den foreslåede § 19 er udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gravelovens § 1 og mastelovens § 15 om ekspropriation. Den foreslåede § 41 viderefører gældende ret i mastelovens § 19 a, stk. 1, i forhold til at fastsætte en frist for Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om ekspropriation af den type, der i dag er reguleret i mastelovens § 15, og viderefører gravelovens § 1, stk. 8, der indeholder en tilsvarende 4 måneders frist for Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om ekspropriation i henhold til gravelovens § 1. Den foreslåede bestemmelse er udtryk for en indholdsmæssig videreførelse af gældende ret i mastelovens og graveloven i relation til ekspropriation.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen i sin sagsbehandling i de sager, der er angivet i den foreslåede bestemmelse, vil kunne foretage den nødvendige og tilstrækkelige sagsoplysning for at kunne træffe saglige og fagligt korrekte afgørelser på et oplyst grundlag. Fristen på 4 måneder vil således først begynde at løbe, når de nødvendige oplysninger er tilvejebragt og Digitaliseringsstyrelsen på det foreliggende grundlag kan påbegynde foretage sin sagsbehandling og træffe afgørelse i sagerne.

Den foreslåede bestemmelse vil fastsætte en frist for nogle afgørelser i sager, der ikke er fastsat frister for eller i øvrigt ikke er reguleret direkte i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller hvor de procedurer og frister, der gælder i forordningen om gigabitinfrastruktur, ikke er sat i kraft for de pågældende sager, eller hvor den foreslåede nationale retstilstand går videre, end hvad der følger af forordningen om gigabitinfrastruktur inden for forordningens rammer.

Til § 42

Efter mastelovens § 19 a skal en række afgørelser offentliggøres og samtidig meddeles parterne. Det gælder afgørelser efter mastelovens § 3, som bemyndiger landzone- eller bygningsmyndigheden til at udstede påbud til ejere af master til radiokommunikationsformål om at give adgang til fælles udnyttelse af sådanne master, § 11, som bemyndiger landzone- eller bygningsmyndigheden til at udstede påbud til ejere af andre master end master til radiokommunikationsformål, bygninger og andre højere konstruktioner, om at give adgang til opsætning af antennesystemer på sådanne master, bygninger og andre høje konstruktioner, og § 15, hvorefter Digitaliseringsstyrelsen under nærmere angivne betingelser og hensyn kan tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

Efter artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal tvistbilæggelsesorganerne offentliggøre deres afgørelser under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder, og det centrale informationssted skal sikre adgang til de afgørelser, der offentliggøres af tvistbilæggelsesorganerne.

Det foreslås i *§ 42, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen er det centrale informationssted for offentliggørelse af afgørelser som omhandlet i artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur i forhold til afgørelser omfattet af § 31, stk. 1, samt §§ 35 og 38. Afgørelserne anonymiseres inden offentliggørelse.

Den foreslåede bestemmelse er ny og er en følge af forpligtelser i forordningen om gigabitinfrastruktur, men er på linje med Digitaliseringsstyrelsens eksisterende praksis om at offentliggøre tilsvarende typer afgørelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil blive udpeget som det centrale informationssted, der i henhold til forordningens artikel 13, stk. 4, 2. pkt., skal sikre adgang til Digitaliseringsstyrelsens egne afgørelser. Det bemærkes i den forbindelse, at Digitaliseringsstyrelsen med de foreslåede § 31, stk. 1, samt §§ 35 og 38 vil blive udpeget som tvistbilæggelsesorgan efter artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur i sager efter de nævnte bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en pligt for Digitaliseringsstyrelsen til at etablere eksempelvis en hjemmeside, hvor Digitaliseringsstyrelsen kan offentliggøre sine afgørelser, som Digitaliseringsstyrelsen vil være forpligtet til efter artikel 13, stk. 4, 1. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Uanset den foreslåede bestemmelse er det et krav i artikel 13, stk. 4, 1. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur, at offentliggørelse af afgørelser skal ske under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder. På den baggrund vil de offentliggjorte afgørelser skulle anonymiseres i relevant omfang, f.eks. ved at rense afgørelserne for forretningsfølsomme oplysninger. Ved afgørelser, der eksempelvis fastsætter en pris, vil der således kunne være hensyn til forretningsfølsomheden heraf eller til prisdannelsen på markedet, der tilsiger, at prisen ikke skal offentliggøres. Afgørelserne vil også i øvrigt skulle anonymiseres inden offentliggørelse. Dette vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen i relevant omfang vil skulle rense afgørelserne for angivelse af navne på personer, virksomheder m.v. og lokationer m.v., der kan identificere en part.

Afgørelserne vil skulle offentliggøres i et format, der gør det muligt på en meningsfuld måde at forstå afgørelsernes indhold med henblik på at kunne følge med i styrelsens afgørelsespraksis. Hvis fortrolighed og forretningshemmeligheder i henhold til artikel 13, stk. 4, 1. pkt., nødvendiggør så omfattende undtagelser fra offentliggørelse af en afgørelse, at den ikke længere vil være læsbar eller forståelig, vil Digitaliseringsstyrelsen eksempelvis kunne offentliggøre et resumé af afgørelsen frem for eller i tilknytning til selve afgørelsen eller, hvis ingen forhold ved afgørelsen kan offentliggøres uden at prisgive væsentlige hensyn til fortroligheden og forretningshemmeligheder, undlade at offentliggøre en afgørelse.

Det foreslås i *stk. 2,* at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 19, § 31, stk. 2, §§ 32 og 33, § 36, stk. 1, samt §§ 37 og 39 offentliggøres via det centrale informationssted nævnt i stk. 1 på samme vis som afgørelser omfattet af artikel 13, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Afgørelserne anonymiseres inden offentliggørelse.

Den foreslåede bestemmelse implementerer dele af teledirektivets artikel 26, stk. 4, om tvistbilæggelse mellem virksomheder.

Den foreslåede bestemmelse er ny, men er på linje med Digitaliseringsstyrelsens eksisterende praksis om at offentliggøre tilsvarende typer afgørelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at afgørelser efter de nævnte bestemmelser vil skulle offentliggøres, og vil skulle kunne tilgås via det samme sted, hvor de i stk. 1 nævnte afgørelser også kan findes, og efter de samme principper, herunder under overholdelse af principperne om fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder samt om anonymisering. Der henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

For så vidt angår afgørelser truffet i medfør af den foreslåede § 33 er bestemmelsen udtryk for implementering af artikel 26, stk. 4, jf. stk. 1, i teledirektivet, da den foreslåede § 33 vedrører tvister om de forpligtelser, der følger af teledirektivets artikel 57, som med lovforslaget implementeres i den foreslåede § 8.

Til § 43

Efter artikel 12, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal medlemsstaterne oprette et centralt nationalt digitalt indgangspunkt, som består af en fælles brugergrænseflade, for at sikre uhindret adgang til de digitaliserede centrale informationssteder.

Efter forordningens artikel 14, stk. 1, skal medlemsstaterne oprette eller udpege et eller flere kompetente organer til at udføre de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan i overensstemmelse med artikel 13. Efter forordningens artikel 14, stk. 5 skal opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i artikel 3-10, 12 og 13 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne på nationalt, regionalt eller lokalt niveau. Efter forordningens artikel 14, stk. 8, skal medlemsstaterne offentliggøre de opgaver, der skal udføres af det enkelte kompetente organ, via et centralt informationssted, navnlig hvis disse opgaver tildeles mere end ét kompetent organ, eller hvis de tildelte opgaver ændrer sig.

Det foreslås i *§ 43, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsen er det centrale nationale digitale indgangspunkt i henhold til artikel 12, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur og det centrale informationssted som omhandlet i artikel 14, stk. 8, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse er ny og er en følge af forplig-

telsen i artikel 12, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil blive udpeget som den ansvarlige myndighed i Danmark, der vil skulle sikre, at der oprettes et centralt nationalt digitalt indgangspunkt, som består af en fælles brugergrænseflade, for at sikre uhindret adgang til de digitaliserede centrale informationssteder, der varetages af de kompetente organer, der er omhandlet i artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle etablere eksempelvis en hjemmeside, hvorfra alle centrale informationssteder i Danmark, der er oprettet som følge af en forpligtelse i artikel 3-10, 12 eller 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur, kan tilgås via et link.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at Digitaliseringsstyrelsen har et ansvar for indholdet af de pågældende centrale informationssteder eller for, at disse lever op til kravene i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Digitaliseringsstyrelsen vil alene have et ansvar for at informere om, hvor de enkelte centrale informationssteder kan findes.

Den foreslåede bestemmelse vil også udpege Digitaliseringsstyrelsen som et centralt informationssted, hvor det vil skulle fremgå, hvilke kompetente organer der udfører opgaver, som de er udpeget til i henhold til artikel 14, stk. 1 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, dvs. opgaver vedrørende tvistbilæggelse omfattet af forordningens artikel 13 og opgaver vedrørerende centrale informationssteder.

Opgaverne vedrørende tvistbilæggelse vil for det første dreje sig om tvistbilæggelse efter forordningens artikel 13, stk. 1, litra a og d, der med de foreslåede § 31, stk. 1, og § 38 placeres hos Digitaliseringsstyrelsen.

Det vil for det andet dreje sig om tvistbilæggelse efter forordningens artikel 13, stk. 1, litra b. Denne tvistbilæggelse vil med de foreslåede § 35, stk. 1 og 2, delvist blive placeret hos Digitaliseringsstyrelsen. Yderligere dele af denne tvistbilæggelse vil med den foreslåede § 55, nr. 3, delvist blive placeret hos Klimadatastyrelsen. Visse øvrige dele af tvistbilæggelsen vil med den foreslåede § 14, stk. 2, nr. 2, kunne placeres af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Placeringen for øvrige deles vedkommende tager lovforslaget ikke stilling til.

Det vil for det tredje dreje sig om tvistbilæggelse efter forordningens artikel 13, stk. 1, litra c, der med de foreslåede § 53, nr. 9, og § 54, nr. 4, delvist placeres hos by-, land- og transportministeren. Placeringen for øvrige deles vedkommende tager lovforslaget ikke stilling til. Der henvises til pkt. 3.10.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 2,* at organer, der varetager opgaver omfattet af artikel 14, stk. 1 eller 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal sende oplysninger til Digitaliseringsstyrelsen om, hvordan der kan indgives klager omfattet af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur, og hvordan de centrale informationssteder kan tilgås, til brug for det indgangspunkt og det centrale informationssted, der er nævnt i stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er ny og er en følge af forpligtelserne i artikel 14, stk. 1 og 5, jf. artikel 14, stk. 8, 1. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse skal understøtte, at Digitaliseringsstyrelsen kan udøve opgaverne i det foreslåede stk. 1.

De organer, der vil skulle sende oplysninger om centrale informationssteder til Digitaliseringsstyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil for det første være de organer, som udpeges til centrale informationssteder i de foreslåede § 12, stk. 4, § 30, stk. 1 og 2, § 42, stk. 1, og § 43, stk. 3. Det vil derudover være organer, der udpeges i regler fastsat i medfør af den foreslåede § 14, stk. 2, nr. 1 og 3, de foreslåede § 53, nr. 5 og 9, de foreslåede § 54, nr. 2 og 4, eller de foreslåede § 55, nr. 1-3.

Eventuelle organer, der senere måtte blive udpeget til centrale informationssteder i henhold til forordningen om gigabitinfrastruktur i øvrig lovgivning, vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Der vil for det andet være tale om de organer, der i medfør af artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur til enhver tid måtte være udpeget til at varetage opgaver efter forordningens artikel 13, stk. 1. Disse organer er nærmere beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelses stk. 1. Eventuelle organer, der senere måtte blive udpeget til tvistbilæggelsesorganer ud over dem, der er beskrevet i bemærkningerne til det foreslåede stk. 1, vil dog også være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsen udfører opgaverne vedrørende det centrale informationssted som omhandlet i 1) artikel 3, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 10, 2) artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 12, stk. 6, nr. 3, og § 14, stk. 1, 3) artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, for så vidt angår anlægsarbejder omfattet af § 12, stk. 6, nr. 4, 4) artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. § 27, stk. 2, og 5) artikel 9, stk. 2, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 1, indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen udpeges som det centrale informationssted for oplysninger omfattet af artikel 3, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. den foreslåede § 10.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 1, er ny og er en følge af forpligtelsen i artikel 14, stk. 5, jf. artikel 3, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle stille en liste til rådighed over de kategorier af fysisk infrastruktur, der i medfør af artikel 3, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur undtages fra forordningens artikel 3, stk. 1, 4 og 5. Digitaliseringsstyrelsen vil også skulle stille de kriterier til rådighed, der anvendes til fastlæggelse heraf.

Udpegningen af Digitaliseringsstyrelsen som centralt informationssted for disse oplysninger skyldes, at forordningens artikel 3, stk. 10, udnyttes i den foreslåede § 10, som Digitaliseringsstyrelsen er ansvarlig for. Opgaven vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om indholdet af den foreslåede § 10.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 2, indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen udpeges som det centrale informationssted for oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. de foreslåede § 12, stk. 6, nr. 3, og § 14, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 2, er ny og er en følge af forpligtelsen i artikel 14, stk. 5, jf. artikel 4, stk. 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle offentliggøre begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende enhver undtagelse omfattet af artikel 4, stk. 7, litra a-c, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Udpegningen af Digitaliseringsstyrelsen som centralt informationssted for disse oplysninger skyldes, at Digitaliseringsstyrelsen i henhold til den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 3, og den foreslåede § 14, stk. 1, vil blive bemyndiget til at fastsætte undtagelser omfattet af forordningens artikel 4, stk. 7, litra a-c. Opgaven vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om regler fastsat i medfør af disse bestemmelser, hvorved der vil kunne fastsættes undtagelser omfattet af forordningens artikel 4, stk. 7, og at stille tekst til rådighed om begrundelsen herfor.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 3, og den foreslåede § 14, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 3, indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen udpeges som det centrale informationssted for oplysninger omfattet af artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, for så vidt angår anlægsarbejder omfattet af den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 4.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 3, er ny og er en følge af forpligtelsen i artikel 14, stk. 5, jf. artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen vil skulle offentliggøre begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende enhver undtagelse omfattet af artikel 6, stk. 2, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, på planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster.

Udpegningen af Digitaliseringsstyrelsen som centralt informationssted for disse oplysninger skyldes, at Digitaliseringsstyrelsen med den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 4, vil blive bemyndiget til at fastsætte undtagelser omfattet af forordningens artikel 6, stk. 2, 1. afsnit, om planlagte anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster. Opgaven vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om regler fastsat i medfør af den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 4, hvorved der fastsættes undtagelser omfattet af forordningens artikel 6, stk. 2, 1. afsnit, og at stille tekst til rådighed om begrundelsen herfor.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 4.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 4, indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen udpeges som det centrale informationssted for oplysninger omfattet af artikel 7, stk. 5, 4. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. den foreslåede § 27, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 4, er ny og er en følge af, at en eventuel udnyttelse af den foreslåede § 27, stk. 2, vil udløse en forpligtelse i forordningen om gigabitinfrastruktur til at etablere det pågældende centrale informationssted.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsen på forhånd vil skulle offentliggøre de grunde, på baggrund af hvilke den kompetente myndighed i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde på eget initiativ vil kunne forlænge de frister, der er omhandlet i artikel 7, stk. 5, 1. afsnit, og stk. 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Udpegningen af Digitaliseringsstyrelsen som centralt informationssted for disse oplysninger skyldes, at styrelsen vil blive bemyndiget til at fastsætte disse grunde med den foreslåede § 27, stk. 2. Opgaven vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om de grunde, som fastsættes i medfør af denne foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 5, indebærer, at Digitaliseringsstyrelsen udpeges som det centrale informationssted for oplysninger omfattet af artikel 9, stk. 2, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, nr. 5, er ny og er en følge af forpligtelsen i artikel 14, stk. 5, jf. artikel 9, stk. 2, 2. pkt., i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Selv om Digitaliseringsstyrelsen ikke er ressortansvarlig for udmøntningen af artikel 9 i Danmark, foreslås det med bestemmelsen at sikre ét centralt informationssted vedrørende udmøntningen af artikel 9 i forordningen om gigabitinfrastruktur i Danmark. Forskellige ministerområder vil skulle forholde sig til, hvorvidt eksisterende krav om forudgående

tilladelse for de i artikel 9, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur nævnte typer anlægsarbejder skal ophæves som følge af artikel 9, stk. 1, eller kan opretholdes som følge af artikel 9, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Som følge af den foreslåede bestemmelse vil disse ministerområder skulle oplyse Digitaliseringsstyrelsen om, hvilke typer arbejder omfattet af forordningens artikel 9, stk. 1, der undtages fra tilladelseskrav på deres respektive områder, og hvilke tilladelseskrav der opretholdes uanset artikel 9, stk. 1, jf. stk. 3. Ministerområderne vil herunder kunne oplyse Digitaliseringsstyrelsen om eksisterende undtagelser fra tilladelseskrav, der allerede opfylder artikel 9, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, eller om tilladelseskrav, der opretholdes uden regelændringer på baggrund af artikel 9, stk. 3.

Digitaliseringsstyrelsens opgave i medfør af den foreslåede bestemmelse vil i praksis indebære en pligt til at stille vejledende tekst til rådighed om, hvornår tilladelseskrav ikke gælder for anlægsarbejder omfattet af artikel 9, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det er intentionen, at denne vejledende tekst stilles til rådighed sammen med den vejledende tekst, der stilles til rådighed i medfør af den foreslåede § 30, stk. 1, da der er tæt emnemæssig sammenhæng.

Til § 44

Efter gravelovens § 8 og mastelovens § 20 kan forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke give Digitaliseringsstyrelsen tjenestebefaling om styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, om behandling og afgørelse af enkeltsager, om Digitaliseringsstyrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen er bemyndiget hertil, eller om Digitaliseringsstyrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelse af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan ikke dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af disse love.

Efter gravelovens § 9 m, stk. 3, er Digitaliseringsstyrelsen i sin virksomhed uafhængig af instrukser fra forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vedrørende den enkelte sags behandling og afgørelse.

Efter artikel 14, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur skal nationale tvistbilæggelsesorganer handle uafhængigt og objektivt og må ikke søge eller modtage instrukser fra noget andet organ, når de afgør tvister, der indbringes for dem. Dette må ikke være til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med national ret. Kun kompetente klageinstanser har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser, der er truffet af de nationale tvistbilæggelsesorganer.

Det foreslås i *§ 44, stk. 1,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke kan give Digitaliseringsstyrelsen instruks om styrelsens administration af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse implementerer dele af teledirektivets artikel 8, stk. 1, om de nationale tilsynsmyndigheders politiske uafhængighed og ansvarlighed.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre gældende ret i mastelovens § 20, stk. 1, og gravelovens § 8, stk. 1, ved at afskære forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens instruktionsbeføjelse over for Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med styrelsens administration af denne lov.

Den foreslåede afskæring af instruksadgangen for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren over for Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med styrelsens administration af loven gælder bl.a. styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, styrelsens behandling og afgørelse af enkeltsager, styrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen ved lov er bemyndiget hertil, eller styrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelse af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at Digitaliseringsstyrelsen i sin administration af loven og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf og i sin varetagelse af myndighedsopgaver, herunder generelle opgaver og konkrete sager, tilsynsaktiviteter m.v. samt udstedelse af administrative forskrifter, agerer uafhængigt af og uden involvering af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Den foreslåede afskæring af instruksadgangen for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i forhold til Digitaliseringsstyrelsens udstedelse af administrative forskrifter vil alene gælde på områder, hvor bemyndigelsen hertil ved regler i denne lov er henlagt til Digitaliseringsstyrelsen.

For tvister omfattet af de foreslåede § 31, stk. 1, § 35 og § 38 følger en tilsvarende uafhængighed af artikel 14, stk. 2, 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse vil derfor ikke finde anvendelse på Digitaliseringsstyrelsens behandling og afgørelse af disse enkeltsager, da Digitaliseringsstyrelsens uafhængighed i denne forbindelse i stedet følger direkte af forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i *stk. 2,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke kan dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er yderligere at styrke Digitaliseringsstyrelsens uafhængighed på tilsynsområdet og afskære ministerens involvering i enkeltsager.

Uanset, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i henhold til den foreslåede § 44, stk. 1, er afskåret fra at give Digitaliseringsstyrelsen instruks i forbindelse med styrelsens tilsynsaktiviteter, vil den til enhver tid værende minister for området, medmindre der fastsættes særlige regler, der afskærer ministeren herfra, fortsat kunne risikere at komme under pres for at involvere sig i enkeltsager på

tilsynsområdet, på grundlag af ministerens generelle adgang til i forbindelse med konkrete sager at dispensere fra de af ministeren administrativt fastsatte regler. Herved vil den foreslåede klare arbejdsdeling mellem minister og styrelse kunne undermineres.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren i enkeltsager ikke vil kunne dispensere fra regler, som ministeren selv har fastsat i medfør af denne lov, og hvor der måske er uhensigtsmæssigheder m.v.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil herefter være henvist til, hvis der konstateres uhensigtsmæssigheder i de gældende bekendtgørelser m.v., som ministeren er bemyndiget til at udstede, generelt at ændre disse.

Til § 45

Det fremgår af gravelovens § 9 d og mastelovens § 19 c, at Digitaliseringsstyrelsen, de tilladelsesudstedende myndigheder og landzone- og bygningsmyndighederne skal være retligt adskilt og funktionelt uafhængige af udbydere af elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester.

Det fremgår af artikel 14, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at det nationale tvistbilæggelsesorgan skal være retligt adskilt fra og funktionelt uafhængigt af alle netoperatører og alle offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, der er berørt af tvisten. Efter forordningens artikel 14, stk. 7, skal de kompetente organer udøve deres beføjelser upartisk, gennemsigtigt og rettidigt.

Det foreslås i *§ 45,* at Digitaliseringsstyrelsen og de kompetente myndigheder for behandlingen af ansøgninger om tilladelser, jf. kapitel 7 og § 39, skal være retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af udbydere af elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr og elektroniske kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse implementerer teledirektivets artikel 6, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er en uændret videreførelse af gravelovens § 9 d og mastelovens § 19 c, idet de konkrete myndighedsopgaver for de landzone- og bygningsmyndigheder, der er nævnt i mastelovens § 19 c, videreføres med lovforslaget, og idet de tilladelsesudstedende myndigheder nævnt i gravelovens § 9 d benævnes kompetente myndigheder for behandlingen af ansøgninger om tilladelser i overensstemmelse med terminologien i forordningen om gigabitinfrastruktur og det foreslåede kapitel 7 og den foreslåede § 39.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen, der administrerer denne lov, og kompetente myndigheder, der skal tage stilling til ansøgninger om tilladelse til at etablere elementer af elektroniske kommunikationsnet, herunder landzone- og bygningsmyndigheder, ikke samtidig vil kunne have kontrol over organisationer, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr og elektroniske kommunikationstjenester.

Begrebet »tilladelse« i den foreslåede bestemmelse forstås i overensstemmelse med artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der sikres en reel organisatorisk adskillelse mellem organisationer, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og tilsyns- og tilladelsesmyndighederne. Det må således ikke være de samme myndigheder, der fører tilsyn eller skal tage stilling til ansøgninger om etablering af elementer af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og driver elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke finde anvendelse på Digitaliseringsstyrelsens behandling og afgørelse af enkeltsager omfattet af de foreslåede § 31, stk. 1, § 35 og § 38, da Digitaliseringsstyrelsens uafhængighed i denne forbindelse i stedet følger direkte af artikel 14, stk. 2, 1. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til § 46

Efter mastelovens § 24 kan klager over Digitaliseringsstyrelsens afslag efter mastelovens § 15, stk. 1, på tilladelse til, at der iværksættes ekspropriation, og klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 23 a, stk. 3, om tvister vedrørende opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, indbringes for Teleklagenævnet. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter administrative forskrifter udstedt med hjemmel i mastelovens § 16, stk. 5, indgives til Teleklagenævnet. Teleklagenævnet kan af parterne afkræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sager for nævnet.

Efter telelovens § 76, stk. 1, kan Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet efter teleloven eller regler udstedt i medfør heraf samt sagsbehandling i forbindelse hermed påklages til Teleklagenævnet. Dette omfatter afgørelser efter telelovens § 60 a eller regler udstedt i medfør heraf.

Regler om Teleklagenævnets virksomhed og behandling af sager følger af telelovens kapitel 26 og af bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed.

Det følger desuden af telelovens § 78, stk. 4, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter nærmere regler om Teleklagenævnets muligheder for at tillægge en klage opsættende virkning på andre områder end dem, der er nævnt i § 78, stk. 1, og om virkningen heraf. Bestemmelsen er ikke udmøntet.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1, 3.4.1 og 3.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 46, stk. 1,* at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 19, stk. 1, § 32, stk. 1, og § 36, stk. 1, og regler fastsat i medfør af § 36, stk. 3, og påbud efter § 34, stk. 4, som vedrører sager omfattet af § 32, herunder klager over Digitaliseringsstyrelsens sagsbehandling i forbindelse hermed, kan indbringes for Teleklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser om at tillade eller ikke tillade, at der iværksættes ekspropriation efter den foreslåede § 19, vil kunne indbringes for Teleklagenævnet. Dette er en videreførelse af mastelovens § 24, stk. 1, 1. led, med den ændring, at det ikke længere alene vil være muligt at indbringe klager over Digitaliseringsstyrelsens afslag på tilladelse til at iværksætte ekspropriation, men at det som noget nyt også vil være muligt at indbringe klager over Digitaliseringsstyrelsens tilladelse til at iværksætte ekspropriation for Teleklagenævnet. Ændringen sker for at ligestille klagemulighederne for de involverede parter i sager om ekspropriation efter den foreslåede § 19.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter den foreslåede § 32, stk. 1, vedrørende tvister om adgang til opsætning af antennesystemer og tilhørende teknikskab på høje konstruktioner, samt påbud om at efterkomme disse afgørelser efter den foreslåede § 34, stk. 4, vil kunne indbringes for Teleklagenævnet. Denne del af bestemmelsen er ny.

En klageadgang over sammenlignelige afgørelser findes i mastelovens §§ 22 og 23, hvorefter landzonemyndighedens påbud om at give en tilsvarende adgang efter mastelovens § 11, stk. 1 og 2, kan påklages til Planklagenævnet, og bygningsmyndighedens tilsvarende påbud kan påklages til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren. I sager omfattet af den foreslåede § 32 vil der være tale om adgang til høje konstruktioner, jf. den foreslåede § 3, nr. 2, der i alle tilfælde vil være ejet af andre end netoperatører og offentlige organer, det vil sige af private virksomheder, der ikke er netoperatører, og af enkeltpersoner. Med den foreslåede bestemmelse vil udgangspunktet om, at disse parter har adgang til en anden klagemulighed end domstolsprøvelse, som også er udtrykt i mastelovens §§ 22 og 23, blive videreført.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter den foreslåede § 36, stk. 1, og regler fastsat i medfør af den foreslåede § 36, stk. 3, vil kunne indbringes for Teleklagenævnet. Dette viderefører gældende ret, idet den foreslåede § 36 viderefører dele af telelovens § 60 a, som er omfattet af den generelle adgang til at indbringe Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet efter teleloven eller regler udstedt i medfør heraf samt sagsbehandling i forbindelse hermed, som følger af telelovens § 76.

Det foreslåede vil indebære, at sagerne skal være modtaget i nævnet senest fire uger efter, at den afgørelse, der klages over, er truffet, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 383 af 21. april 2011 om Teleklagenævnets virksomhed.

Det foreslåede vil indebære, at Teleklagenævnet alene vil kunne tillægge klager omfattet af bestemmelsen opsættende virkning, såfremt der senere måtte blive fastsat regler herom i medfør af telelovens § 78, stk. 4.

Det foreslås i *stk. 2,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 12, stk. 3, og § 13, stk. 3, indgives til Teleklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 24, stk. 2, med de tilpasninger, der følger af de indholdsmæssige ændringer til mastelovens § 16, som foretages med de foreslåede §§ 12 og 13.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke umiddelbart udnyttet, da de foreslåede § 12, stk. 3, og § 13, stk. 3, primært vedrører fastsættelse af nærmere regler for indberetning og offentliggørelse af oplysninger, jf. de foreslåede § 12, stk. 3, og § 13, stk. 3, og bemærkningerne til disse. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil kunne være situationer, hvor Digitaliseringsstyrelsen vil kunne træffe afgørelser relateret til disse regler, idet eksempelvis konstateringer af manglende overholdelse af regler fastsat i medfør af de foreslåede § 12, stk. 3, og § 13, stk. 3, efter omstændighederne eventuelt vil kunne udgøre afgørelser, og hvor karakteren af disse afgørelser tilsiger, at de bør være undergivet en klageadgang til Teleklagenævnet.

Det foreslås i *stk. 3,* at Teleklagenævnet af parterne kan kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på nævnets behandling af sager.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 24, stk. 6, og vil indebære, at Teleklagenævnet, når nævnet skønner det nødvendigt for sin behandling af sager, vil kunne kræve alle oplysninger af parterne i en sag.

Herved vil nævnet kunne sikre sig et fyldestgørende oplysningsgrundlag fra parterne forud for at kunne træffe afgørelse i de sager, der er nævnt i de foreslåede stk. 1 og 2.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager omfattet af stk. 1 eller af regler fastsat i medfør af stk. 2 ikke kan indbringes for domstolene, før adgangen til at indbringe sagen for Teleklagenævnet er udnyttet.

Det er vurderingen, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser truffet i medfør af de nævnte bestemmelser ikke skal kunne indbringes for domstolene, før muligheden for at indbringe sagen for Teleklagenævnet har været udnyttet.

Det foreslåede vil indebære, at hvis muligheden for at indbringe tvisten til administrativ prøvelse hos Teleklagenævnet, jf. det foreslåede stk. 1, ikke har været udnyttet, vil

sagen ikke kunne indbringes for domstolene på grundlag af bestemmelsen i den foreslåede § 46, stk. 4.

Til § 47

Efter gravelovens § 9 p kan Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter gravelovens § 9 n ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det fremgår af mastelovens § 22, stk. 1, at klage over landzonemyndighedens afgørelser efter § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, indgives til Planklagenævnet, jf. planlovens § 58.

Efter mastelovens § 23, stk. 1, kan klage over bygningsmyndighedens afgørelser efter § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, indgives til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Det fremgår af mastelovens § 24, stk. 1, at klager over Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter § 23 a, stk. 3, kan indbringes for Teleklagenævnet.

Det fremgår desuden af mastelovens § 24, stk. 5, at Digitaliseringsstyrelsens fastsættelse af administrative forskrifter efter mastelovens § 16, stk. 5, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Det følger af artikel 14, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at alle afgørelser truffet af et kompetent organ skal i overensstemmelse med national ret kunne indbringes for en fuldt ud uafhængig klageinstans, herunder en instans, som har domstolskarakter.

Det fremgår af forordningens artikel 13, stk. 2, at det nationale tvistbilæggelsesorgan træffer bindende afgørelse i tvister.

Det foreslås i *§ 47, stk. 1,* at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter §§ 31 og 33, § 34, stk. 1, 2 og 4, §§ 35, 37 og 38 og § 39, stk. 1-3, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog § 46, stk. 1.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at etablering af de netelementer, som en tvist eller klage vedrører, kan ske hurtigst muligt, når Digitaliseringsstyrelsen har afgjort en tvist, samt at sikre, at rekursadgangen er ensartet for sammenlignelige sager.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gravelovens § 9 p for så vidt angår de afgørelsestyper i de angivne foreslåede bestemmelser, der svarer til afgørelser efter gravelovens §§ 9 n og 9 m, dvs. visse afgørelser efter de foreslåede § 31, stk. 1, samt §§ 35, 37 og 38.

Den foreslåede bestemmelse er ny for sager efter den foreslåede § 31, som vedrører master til radiokommunikationsformål og anden fysisk infrastruktur, som ikke i dag er omfattet af graveloven. For disse sager indebærer det, at der ikke videreføres en klageadgang i stil med den, der i dag følger af mastelovens §§ 22 og 23 vedrørende landzone- og bygningsmyndighedernes påbud efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1 og 2. Bestemmelsen er også ny for øvrige sager omfattet af den foreslåede § 34, stk. 4, da der for sager, der ikke er omfattet af den gældende mastelovs §§ 22 og 23, ikke findes en påbudsbestemmelse modsvarende den, der følger af mastelovens § 3, stk. 1 og 2, og § 11, stk. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse er ny for afgørelser efter de foreslåede § 34, stk. 1 og 2, idet disse bestemmelser med visse tilpasninger viderefører en række bestemmelser fra masteloven, jf. bemærkningerne til de foreslåede § 34, stk. 1 og 2, idet masteloven ikke indeholder en regel om, at afgørelser i henhold til de relevante gældende regler ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse er ny for sager omfattet af den foreslåede § 33 og indebærer, at der ikke længere vil være den klageadgang til Teleklagenævnet i disse sager, som den i dag følger af mastelovens § 24, stk. 1. Hermed vil klageadgangen i disse sager blive ensrettet med de sammenlignelige afgørelser, der vil kunne træffes efter de foreslåede §§ 31 og 38.

Den foreslåede bestemmelse vil være ny for den foreslåede § 39, stk. 1-3, da den foreslåede § 39 i sig selv vil være ny.

Den foreslåede bestemmelse vil alene afskære rekurs til andre administrative myndigheder, og vil ikke forhindre prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser ved domstolene. Den foreslåede bestemmelse vil derfor være i overensstemmelse med teledirektivets artikel 31, som gælder for Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter den foreslåede § 33, og artikel 14, stk. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som gælder for Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter de foreslåede § 31, stk. 1, § 35 og § 38.

Den foreslåede bestemmelse henviser til den foreslåede § 46, stk. 1, for at sikre, at bestemmelsen ikke vil berøre muligheden for at indbringe klager over Digitaliseringsstyrelsens påbud efter den foreslåede § 34, stk. 4, som vedrører sager omfattet af den foreslåede § 32, for Teleklagenævnet i overensstemmelse med den foreslåede § 46, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2,* at en sag, der kan indbringes for Digitaliseringsstyrelsen efter de i stk. 1 nævnte bestemmelser, ikke kan indbringes for domstolene, før adgangen til at indbringe sagen for Digitaliseringsstyrelsen er udnyttet.

Det er vurderingen, at tvister omfattet af de nævnte bestemmelser ikke skal kunne indbringes for domstolene, før muligheden for at få behandlet tvisten af Digitaliseringsstyrelsen har været udnyttet.

Det foreslåede vil indebære, at hvis muligheden for at indbringe tvisten til administrativ prøvelse, jf. de foreslåede §§ 31, 33-35 og 37-39, ikke har været udnyttet, vil sagen ikke kunne indbringes for domstolene på grundlag af bestemmelsen i den foreslåede § 47, stk. 2, 1. pkt.

Det foreslås i *stk. 3,* at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i sager efter §§ 31 og 33, § 34, stk. 1 og 2, §§ 35, 37 og 38 og § 39, stk. 1-3, skal indbringes for domstolene inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse fastsat i Digitaliseringsstyrelsens afgørelse, jf. dog stk. 5, eller i fravær af en sådan tidsfrist senest 6 måneder efter, at Digitaliseringsstyrelsen har meddelt sin afgørelse i sagen.

Bestemmelsen vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser omfattet af bestemmelsen ikke længere vil kunne indbringes for domstolene, når den gældende frist efter den foreslåede bestemmelse er udløbet.

Afgørelser omfattet af bestemmelsen vil, jf. forvaltningslovens § 26, skulle være ledsaget af oplysning om, at afgørelserne kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af den lovbestemte frist for sagens anlæg, der følger af den foreslåede bestemmelse, og hvilken frist der præcis gælder.

Hvor den i bestemmelsen nævnte klagefrist på 6 måneder finder anvendelse, regnes klagefristen fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 6 måneder senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Hvor Digitaliseringsstyrelsen har fastsat en tidsfrist for efterlevelse af afgørelsen, der som følge af den foreslåede bestemmelse ligeledes vil have betydning for muligheden for at indbringe søgsmål for domstolene, vil det skulle følge af klagevejledningen i afgørelsen, hvornår denne frist præcis slutter. Digitaliseringsstyrelsens fastsættelse af en tidsfrist for efterlevelse af afgørelsen vil som følge af den foreslåede bestemmelse både kunne indebære en kortere frist end 6 måneder for indbringelse af søgsmål for domstolene, dog mindst 8 uger, jf. det foreslåede stk. 4, og en længere frist end 6 måneder.

Det foreslås i *stk. 4,* at Digitaliseringsstyrelsens påbud efter § 34, stk. 4, som vedrører en sag omfattet af §§ 31 eller 33, skal indbringes for domstolene inden udløbet af en eventuel tidsfrist for efterlevelse fastsat i Digitaliseringsstyrelsens påbud eller i fravær af en sådan tidsfrist senest 8 uger efter, at påbuddet er meddelt den pågældende.

Bestemmelsen vil indebære, at søgsmål vedrørende Digitaliseringsstyrelsens påbud omfattet af bestemmelsen ikke længere vil kunne indbringes for domstolene, når den gældende frist efter den foreslåede bestemmelse er udløbet.

Påbud omfattet af bestemmelsen vil, jf. forvaltningslovens § 26, skulle være ledsaget af oplysning om, at afgørelserne kun kan indbringes for domstolene under iagttagelse af den lovbestemte frist for sagens anlæg, der følger af den foreslåede bestemmelse, og hvilken frist der præcis gælder.

Hvor den i bestemmelsen nævnte klagefrist på 8 uger finder anvendelse, regnes klagefristen fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 8 uger senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Hvor Digitaliseringsstyrelsen har fastsat en tidsfrist for efterlevelse af afgørelsen, der som følge af den foreslåede bestemmelse ligeledes vil have betydning for muligheden for at indbringe søgsmål for domstolene, vil det skulle følge af klagevejledningen i afgørelsen, hvornår denne frist præcis slutter. Som følge af det foreslåede stk. 4 vil den af Digitaliseringsstyrelsen fastsatte tidsfrist dog kun kunne have betydning for muligheden for indbringelse af søgsmål for domstolene, hvis Digitaliseringsstyrelsen fastsætter en længere frist for efterlevelse af påbuddet end 8 uger.

Det foreslås i *stk. 5,* at uanset, hvilke tidsfrister for efterlevelse der er fastsat i de nævnte afgørelser og påbud, jf. stk. 3 og 4, kan afgørelserne og påbuddene dog som minimum indbringes for domstolene indtil 8 uger efter, at afgørelsen eller påbuddet er meddelt den pågældende.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens fastsættelse af frister for en afgørelses efterlevelse aldrig vil kunne indebære, at der er mindre end otte uger til at indbringe søgsmål vedrørende en afgørelse for domstolene.

Klagefristen regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 8 uger senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Til § 48

Efter mastelovens § 22, stk. 1, indgives klage over landzonemyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, til Planklagenævnet, jf. planlovens § 58. Planklagenævnet kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne. Planklagenævnet kan hjemvise en klagesag til landzonemyndigheden til yderligere behandling, herunder for at få de tekniske forhold vedrørende fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer yderligere inddraget og belyst. Planlovens §§ 59 og 60 finder tilsvarende anvendelse.

Det fremgår af mastelovens § 23, stk. 1, at klage over bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, indgives til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren. Forsknings-, ud-

dannelses- og digitaliseringsministeren kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan indhente yderligere radiotekniske oplysninger i sagen. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan hjemvise en klagesag til bygningsmyndigheden til yderligere behandling, herunder for at få de tekniske forhold vedrørende fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer yderligere inddraget og belyst. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministerens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det foreslås i *§ 48, stk. 1,* at klager over landzonemyndighedens vilkår fastsat efter § 28, stk. 1, indgives til Planklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den delmængde af mastelovens § 22, stk. 1, der vedrører klager over landzonemyndighedens vilkår om dimensionering af master i medfør af mastelovens § 8, stk. 1, idet mastelovens § 8, stk. 1, vil blive videreført med den foreslåede § 28, stk. 1, som den foreslåede § 48, stk. 1, henviser til.

Den foreslåede bestemmelse viderefører dog ikke den delmængde af mastelovens § 22, stk. 1, der vedrører klageadgang vedrørende landzonemyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, eller § 11, stk. 1 og 2, da disse bestemmelser med forslaget vil blive erstattet af en klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 31, ligesom afgørelser efter den foreslåede § 31 ikke længere vil kunne indbringes for anden administrativ myndighed, jf. den foreslåede § 47. Landzonemyndighederne vil dermed ikke fremover have en rolle, hvor de kan give påbud om adgang til master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget vil blive betegnet telemaster, eller til andre master, bygninger eller høje konstruktioner, jf. mastelovens § 1, stk. 2, nr. 2 og 3. Der vil med lovforslaget således ikke længere være afgørelser vedrørende disse forhold truffet af en landzonemyndighed, som Planklagenævnet vil kunne behandle.

Fastholdelse af, at klager over de nævnte vilkår indgives til Planklagenævnet, er en følge af, at vilkårene vil indgå i en landzonetilladelse givet i medfør af planloven, hvor Planklagenævnet også vil være det kompetente klageorgan for afgørelsens øvrige dele, jf. planlovens § 58. Ved at fastholde Planklagenævnet som klageinstans for vilkår i medfør af den foreslåede § 28, stk. 1, når disse vilkår indgår i en landzonetilladelse, vil det kunne undgås, at klager over forskellige dele af landzonetilladelsen vil skulle indgives til forskellige klageinstanser.

Det følger af det foreslåede stk. 6, at klagerne vil være omfattet af kravet i planlovens § 60, stk. 1, om, at klagerne skal være indgivet inden 4 uger efter at den afgørelse, som klagen vedrører, er meddelt.

Det foreslås i *stk. 2,* at klager over bygningsmyndighedens vilkår fastsat efter § 28, stk. 1, indgives til Digitaliseringsstyrelsen inden 4 uger efter at afgørelsen, der indeholder vilkårene, er meddelt.

Den foreslåede bestemmelse erstatter den delmængde af mastelovens § 23, stk. 1, der vedrører klager over bygningsmyndighedens vilkår om dimensionering af master i medfør af mastelovens § 8, stk. 1, idet mastelovens § 8, stk. 1, vil blive videreført med den foreslåede § 28, stk. 1, som den foreslåede § 48, stk. 2, henviser til. Tidsfristen for indgivelse af sagerne er dog ny.

Den foreslåede bestemmelse viderefører ikke den delmængde af mastelovens § 23, stk. 1, der vedrører en klageadgang vedrørende bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, eller § 11, stk. 1 og 2, da disse bestemmelser med forslaget vil blive erstattet af en klageadgang til Digitaliseringsstyrelsen, jf. den foreslåede § 31, ligesom afgørelser efter den foreslåede § 31 ikke længere vil kunne indbringes for anden administrativ myndighed, jf. den foreslåede § 47. Bygningsmyndighederne vil dermed ikke fremover have en rolle, hvor de kan give påbud om adgang til master til radiokommunikationsformål, der med lovforslaget vil blive betegnet telemaster, eller til andre master, bygninger eller høje konstruktioner, jf. mastelovens § 1, stk. 2, nr. 2 og 3. Der vil med lovforslaget således ikke længere eksistere afgørelser vedrørende disse forhold truffet af en landzonemyndighed, som en anden instans vil kunne behandle.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klager over bygningsmyndighedens vilkår om dimensionering af master fremover vil skulle indgives til Digitaliseringsstyrelsen frem for til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren. Herved vil så mange forskellige klageadgange som muligt, der følger af den foreslåede lov og af forordningen om gigabitinfrastruktur, blive samlet hos Digitaliseringsstyrelsen frem for hos ministeren, idet der er tale om vilkår af teknisk karakter.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at klage vedrørende bygningsmyndighedernes vilkår efter den foreslåede § 28, der kan indgå i eksempelvis i en byggetilladelse, vil skulle ske til en myndighed uden relation til byggesagsbehandlingen i øvrigt. Dette viderefører den flytning af opgaven fra den daværende statsforvaltning til den minister, der da havde ansvaret for masteloven, som blev vedtaget ved § 29, nr. 3, i lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love. Det er således allerede tilfældet efter gældende ret, at klager over de nævnte vilkår, når de indgår i afgørelser truffet af en bygningsmyndighed, skal indgives til en anden instans end klager over de øvrige dele af bygningsmyndighedens afgørelse.

Den foreslåede tidsfrist for indgivelse af sagerne for Digitaliseringsstyrelsen vil indebære, at der vil gælde den samme tidsfrist på 4 uger i sager omfattet af det foreslåede stk. 2,

som der vil gælde for sager omfattet af det foreslåede stk. 1 som følge af det foreslåede stk. 6.

Klagefristen regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 4 uger senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Det foreslås i *stk. 3,* at henholdsvis Planklagenævnet og Digitaliseringsstyrelsen kan i sager efter stk. 1 og 2 af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne.

Den foreslåede bestemmelse viderefører for de sager, der er omfattet af de foreslåede § 48, stk. 1 og 2, i indholdsmæssigt uændret form mastelovens § 22, stk. 2, og § 23, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at henholdsvis Planklagenævnet og Digitaliseringsstyrelsen i sager, der indgives i henhold til de foreslåede stk. 1 og 2, af parterne vil kunne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne. Hermed vil de nævnte klageinstanser være i stand til at oplyse sagerne fuldt ud i overensstemmelse med officialprincippet, inden der træffes afgørelse.

Det foreslås i *stk. 4,* at Planklagenævnet til brug for sager efter stk. 1 kan indhente en vejledende udtalelse fra Digitaliseringsstyrelsen vedrørende radiotekniske aspekter af sagen på baggrund af oplysninger, som nævnet har indhentet efter stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i justeret form udgangspunktet i mastelovens § 22, stk. 3, der henviser til mastelovens § 18, stk. 1, som ikke videreføres med lovforslaget.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at Planklagenævnet fortsat vil have adgang til at indhente en udtalelse fra Digitaliseringsstyrelsen svarende til de udtalelser, som mastelovens § 18, stk. 1, hidtil har givet mulighed for. Ved at specificere, at udtalelsen er vejledende, vil den foreslåede bestemmelse også fastholde, at udtalelserne fortsat ikke vil være bindende for Planklagenævnet.

Der vil ikke være en pligt for Planklagenævnet til at indhente en vejledende udtalelse fra Digitaliseringsstyrelsen i sager, som indbringes for nævnet, men i sager, hvor nævnet er i tvivl om de radiotekniske aspekter i sagen, vil nævnet kunne indhente en udtalelse fra Digitaliseringsstyrelsen med henblik på at oplyse sagen fuldstændigt, inden der træffes afgørelse.

Det foreslås i *stk. 5,* at henholdsvis Planklagenævnet og Digitaliseringsstyrelsen kan hjemvise en sag til henholdsvis landzonemyndigheden og bygningsmyndigheden til yderligere behandling, herunder for at få de tekniske forhold vedrørende dimensioneringen belyst.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 22, stk. 4, og § 23, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Planklagenævnet vil kunne hjemvise eksempelvis landzonetilladelser til landzonemyndigheden, og Digitaliseringsstyrelsen vil kunne hjemvise eksempelvis byggetilladelser til bygningsmyndigheden, med henblik på fornyet behandling af spørgsmålet om de vilkår, henholdsvis landzonemyndigheden og bygningsmyndigheden har stillet i den oprindelige tilladelse i medfør af den foreslåede § 28.

Bestemmelsens sidste led om at få de tekniske forhold vedrørende dimensioneringen belyst skal ikke alene forstås snævert i forhold til, hvorvidt den pålagte dimensionering af masten er mulig, men også i forhold til, om dimensioneringen teknisk er både nødvendig og egnet for at opnå de formål, der er nævnt i den foreslåede § 28.

Det foreslås i *stk. 6,* at §§ 59 og 60 og § 62, stk. 1, 1. pkt., i lov om planlægning og § 11 c i lov om Planklagenævnet finder tilsvarende anvendelse i sager efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 22, stk. 5.

Planlovens § 59 regulerer de klageberettigede i klagesager vedrørende bl.a. de afgørelser i henhold til planlovens § 35, i tilknytning til hvilke landzonemyndigheden i henhold til den foreslåede § 28 vil kunne fastsætte de vilkår, som sager efter det foreslåede stk. 1 vil omhandle. Dette vil som følge af den foreslåede bestemmelse tilsvarende gælde for sager efter det foreslåede stk. 1. Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det vil være de samme parter, der er berettiget til at klage over selve afgørelsen fra landzonemyndigheden, der tillige vil kunne klage over det af landzonemyndigheden fastsatte vilkår i henhold til den foreslåede § 28. I praksis forventes det, at det primært vil være relevant at klage over sådanne vilkår for den part, som vilkåret er rettet imod.

Planlovens § 60 regulerer bl.a., at klager omfattet af bestemmelsen vil skulle være indgivet skriftligt inden fire uger efter at afgørelsen er meddelt, og hvornår denne frist regnes fra. Dette vil som følge af den foreslåede bestemmelse tilsvarende gælde for sager efter det foreslåede stk. 1.

Henvisningen til planlovens § 62, stk. 1, 1. pkt., som er ny, indebærer, at søgsmål til prøvelse af Planklagenævnets afgørelser i sager omfattet af det foreslåede stk. 1 vil skulle være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Henvisningen til § 11 c i lov om Planklagenævnet, som er ny, indebærer bl.a., at i sager efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vil en klage til Planklagenævnet skulle indgives skriftligt i overensstemmelse med § 11 a til den myndighed, der har truffet afgørelsen, at en klage vil skulle anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden,

og at myndigheden, hvis den vil fastholde afgørelsen, vil skulle videresende klagen til Planklagenævnet snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb m.v.

Det foreslås i *stk. 7,* at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter stk. 2 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Søgsmål til prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter stk. 2 skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Den foreslåede bestemmelses 1. pkt. viderefører mastelovens § 23, stk. 5. Den foreslåede bestemmelses 2. pkt. er nyt og vil indebære, at søgsmål til prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter det foreslåede stk. 2 vil blive ensrettet med reglerne for anlæg af søgsmål i planlovens § 62, stk. 1, 1. pkt., jf. henvisningen til denne bestemmelse i det foreslåede stk. 6.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser i medfør af den foreslåede § 48, stk. 2, vedrørende vilkår fastsat af bygningsmyndigheder i medfør af den foreslåede § 28, stk. 1, ikke vil kunne påklages til andre administrative myndigheder, herunder de almindelige rekursinstanser. Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter det foreslåede stk. 2 vil dog kunne indbringes for domstolene. Søgsmål til prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter det foreslåede stk. 2 vil være endelige på tilsvarende måde som Planklagenævnets afgørelser er endelige, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet, hvorefter Planklagenævnets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der vil være det samme antal klagemuligheder, uanset om der er tale om klager over landzonemyndighedens vilkår fastsat efter den foreslåede § 28, stk. 1, eller klager over bygningsmyndighedens vilkår fastsat efter den foreslåede § 28, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse er således udtryk for en ensretning af klageprocessen over bygningsmyndighedens vilkår efter det foreslåede stk. 2 med klageprocessen over landzonemyndighedens vilkår efter det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Digitaliseringsstyrelsens afgørelser efter det foreslåede stk. 2 vil kunne indbringes for domstolene. Søgsmål til prøvelse af Digitaliseringsstyrelsens afgørelser skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at domstolsprocessen vedrørende sager efter det foreslåede stk. 2 med domstolsprocessen vil være den samme som domstolsprocessen vedrørende sager efter det foreslåede stk. 1, jf. det foreslåede stk. 6.

Klagefristen regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er kommet frem til ansøger. Klagefristen udløber 6 måneder senere på samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Hvis klagefristens sidste dag er en lørdag, søndag eller helligdag, bliver fristen forlænget til den efterfølgende hverdag. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister og vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 210-213.

Til § 49

Det følger af mastelovens § 23 a, stk. 5, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager efter mastelovens § 23 a, herunder om, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager og om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for sagsbehandlingen.

Det følger af gravelovens § 9 m, stk. 4, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager efter gravelovens § 9 m.

Det foreslås i *§ 49,* at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager omfattet af §§ 31-35 og 37-39.

Med henvisningen til den foreslåede § 33, der viderefører mastelovens § 23 a, stk. 1-3, viderefører den foreslåede bestemmelse den del af mastelovens § 23 a, stk. 5, der vedrører nærmere regler om Digitaliseringsstyrelsens behandling af sager efter mastelovens § 23 a, herunder hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen kan træffe og om frister for styrelsens behandling af sager.

Med henvisningerne til de foreslåede §§ 31, 35, 37 og 38 viderefører den foreslåede bestemmelse gravelovens § 9 m, stk. 4, idet de nævnte bestemmelser erstatter de hjemler til at træffe afgørelser, der i dag følger af gravelovens § 9 m og n, bortset fra den del af den foreslåede § 31, der vedrører telemaster, der er undtaget fra graveloven. Den foreslåede bestemmelse vil være ny for den del af den foreslåede § 31, der vedrører telemaster, samt for de foreslåede §§ 32, 34 og 39.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler og principper for Digitaliseringsstyrelsens sagsbehandling efter de oplistede bestemmelser, der alle vedrører en kompetence for Digitaliseringsstyrelsen til at træffe afgørelser eller give påbud i relation til klager.

Den foreslåede bestemmelse vil eksempelvis indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte tidsfrister for Digitaliseringsstyrelsens sagsbehandling for de sagstyper, hvor en sådan ikke allerede følger af artikel 13 i forordningen om gigabitinfrastruktur eller henvisningerne hertil i den foreslåede § 31, eller af den foreslåede § 41.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at forsk-

nings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte regler om nærmere procedurer for indgivelse af klager til Digitaliseringsstyrelsen og andre regler, der er nødvendige for at sikre en klar, effektiv og hensigtsmæssig procedure for sagerne.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte regler for, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen vil kunne træffe.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren vil kunne fastsætte regler om indsendelse af oplysninger til brug for Digitaliseringsstyrelsens sagsbehandling.

Den foreslåede bemyndigelse forventes at blive udmøntet, hvis der opstår et behov herfor.

Regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse vil være omfattet af den foreslåede § 44, stk. 2, der indebærer, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren ikke kan dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

Til § 50

Det fremgår af mastelovens § 25, stk. 1, at med bøde straffes den, der ikke efterkommer påbud udstedt i medfør af mastelovens § 3, stk. 1 og 2, § 11, stk. 1 og 2, eller ikke afgiver oplysninger i medfør af mastelovens § 16, stk. 1, § 22, stk. 2, § 23, stk. 2, og § 24, stk. 6, eller ikke overholder vilkår fastsat i medfør af mastelovens § 8, stk. 1.

Det fremgår desuden af mastelovens § 25, stk. 2, at der i forskrifter udstedt i medfør af mastelovens § 7, § 9, stk. 3, § 14 og § 16, stk. 6 og 7, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Mastelovens § 16, stk. 6 og 7, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 955 af 4. august 2010 om offentliggørelse af oplysninger om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner samt indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner.

Det fremgår af artikel 15 i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af forordningen m.v. og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Sanktionerne skal være passende, effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.12.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 50, stk. 1,* at med bøde straffes den, der 1) ikke efterkommer et påbud givet i medfør af § 34, stk. 4, 2) ikke afgiver oplysninger i medfør af § 12, stk. 1 og 2, § 40, stk. 1, nr. 1 og 2, bortset fra afgivelse af oplysninger i relation til sager omfattet af §§ 36, 37 eller 39, eller i medfør af § 46, stk. 3, eller § 48, stk. 3, eller 3) ikke overholder vilkår fastsat i medfør af § 28, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 1 indebærer, at den, der ikke efterkommer påbud givet i medfør af den foreslåede § 34, stk. 4, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse viderefører for telemaster (i den gældende mastelovs terminologi master til radiokommunikationsformål) og høje konstruktioner (i den gældende mastelovs terminologi master, bygninger og høje konstruktioner) den bødestrafsanktion, der i mastelovens § 25, stk. 1, nr. 1, er for manglende overholdelse af landzone- og bygningsmyndighedernes påbud, og ændringen omfatter således primært, hvilken myndighed der har givet det påbud, hvis manglende overholdelse kan medføre bødestraf. Bødestraffen vil være ny for fysisk infrastruktur, der i dag er omfattet af graveloven, dvs. f.eks. nedgravet fysisk infrastruktur så som føringsrør, som der fremover vil være adgang til i medfør af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 10, og for etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde omfattet af den foreslåede § 8.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det vil kunne straffes med bøde ikke at efterkomme Digitaliseringsstyrelsens påbud om at efterkomme styrelsens afgørelse truffet i henhold til de foreslåede §§ 31-33. Det vil sige afgørelser i tvister vedrørende adgang til fysisk infrastruktur i medfør af artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur eller den foreslåede § 9, afgørelser i tvister vedrørende adgang til telemaster i medfør af den foreslåede § 4, afgørelser i tvister om adgang til opsætning af antennesystemer på høje konstruktioner og etablering af tilhørende teknikskab i medfør af den foreslåede § 6, og afgørelser i tvister om adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på de i den foreslåede § 8, stk. 1, omhandlede kategorier af fysisk infrastruktur.

I praksis vil bødestrafbestemmelsen hovedsageligt kunne rettes mod pligtsubjekterne i artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og i de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9. Det skyldes, at det normalt vil være disse parter, der i praksis vil kunne handle i strid med en afgørelse truffet af Digitaliseringsstyrelsen i de nævnte typer tvister og dermed vil kunne modtage et påbud i henhold til den foreslåede § 34, stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen vil i sagerne eksempelvis kunne træffe afgørelse om, hvorvidt et sådant pligtsubjekt skal eller ikke skal imødekomme en anmodning om adgang til infrastruktur. En sådan afgørelse vil ikke indebære nogen forpligtelser for den, der har anmodet om adgang, og det vil derfor alene være pligtsubjekterne, der vil kunne straffes for eventuel manglende efterkommelse af et påbud. Strafsubjekterne vil således primært være de netoperatører og offentlige organer, der vil skulle give adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 9, de ejere af telemaster, der forpligtes i den foreslåede § 4, de ejere af høje konstruktioner, der forpligtes i den foreslåede § 6, samt de offentlige myndigheder, netoperatører, offentligretlige organer og andre ejere af gadeinventar, der forpligtes

i den foreslåede § 8. Det vil derudover kunne være de lejere og brugsrettighedsindehavere, der som følge af den foreslåede § 7 sidestilles med pligtsubjekterne i artikel 3, stk. 1, 4, 5 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur, samt de foreslåede §§ 4 og 6.

Det vil dog ikke kunne udelukkes, at også rettighedssubjekter i de nævnte bestemmelser vil kunne ifalde bødestraf for ikke at efterkomme påbud. Det vil f.eks. gælde, hvis Digitaliseringsstyrelsen i en afgørelse har fastsat nærmere vilkår for adgangen, som den, der får adgangen, skal efterleve, og hvis et påbud om at efterkomme disse vilkår ikke er efterkommet.

Der er i den foreslåede § 34, stk. 4, mulighed for at pålægge en part tvangsbøder, indtil et påbud efterkommes. Disse tvangsbøder vil være et tvangsmiddel og vil have til formål at sikre, at påbuddet efterkommes, mens bødestraffen i henhold til den foreslåede bestemmelse vil være en efterfølgende sanktion for manglende overholdelse. Bødestraffen vil f.eks. kunne være relevant, når tvangsbøder i medfør af den foreslåede § 34, stk. 4, ikke medfører efterkommelse af et påbud, men vil også kunne gives, hvis et påbud efterkommes indholdsmæssigt, uden dog at overholde den frist, der er fastsat i påbuddet. Det vil skulle indgå i udmålingen af bødestraffens størrelse, hvorvidt der er tale om en fuldstændig manglende efterlevelse af påbuddet eller blot om en overskridelse af fristen. Det vil videre skulle indgå, hvilke konkrete negative konsekvenser og omkostninger den manglende eller forsinkede adgang har haft for rettighedssubjekterne.

De forpligtelser, der fremgår af artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og af de foreslåede §§ 4, 6, 8 og 9, vedrører udøvelsen af virksomhed, som hovedsageligt udøves af private, men som statslige myndigheder og kommuner også udøver i en vis udstrækning. Det gælder etablering og drift af fysisk infrastruktur og udlejning af fast ejendom, hvor offentlige myndigheder generelt skal agere på tilsvarende vis som private bl.a. på grund af EU's statsstøtteregler. For forpligtelserne til at give adgang til fysisk er straffelovens § 27, stk. 2, derfor ikke til hinder for, at bødestrafbestemmelser også gælder for offentlige myndigheder, sådan som retstilstanden også er i dag.

Udvidelsen af bødestrafbestemmelsen til at omfatte fysisk infrastruktur, der i dag er omfattet af graveloven, skyldes, at forordningen om gigabitinfrastruktur fastsætter, at der bør være en form for sanktioner for manglende overholdelse af regler om adgang, der følger direkte af forordningen. Der er endvidere tale om regler, der i høj grad er sammenlignelige med reglerne om adgang til telemaster og andre master, bygninger og konstruktioner, som er omfattet af den gældende bestemmelse i mastelovens § 25, stk. 1, nr. 1, om bødestraf. Overtrædelse af reglerne om adgang til den type fysisk infrastruktur, der i dag er reguleret i graveloven, bør derfor sanktioneres ligesådan som adgang, der svarer til adgang efter masteloven.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 2 indebærer, at den, der ikke afgiver oplysninger i medfør af de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, § 40, stk. 1, nr. 1 og 2, bortset fra afgivelse af oplysninger til sager omfattet af §§ 36, 37 eller 39, eller i medfør af § 46, stk. 3, eller § 48, stk. 3, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse vil for det første medføre, at manglende indberetning af radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner til Digitaliseringsstyrelsen i medfør af de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, vil kunne straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse vil for det andet medføre, at manglende afgivelse af oplysninger til organer, der behandler klager eller tvister efter denne lov, vil kunne straffes med bøde. Konkret vil det således kunne straffes med bøde, hvis en part i en sag efter de foreslåede § 19, stk. 1, eller § 32, stk. 2, hvor Digitaliseringsstyrelsens afgørelse er indbragt for Teleklagenævnet efter den foreslåede § 46, og Teleklagenævnet har afkrævet denne part oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagen for nævnet, ikke afgiver disse oplysninger. Tilsvarende vil det kunne straffes med bøde, hvis en part i en sag efter den foreslåede § 48, hvis Planklagenævnet eller Digitaliseringsstyrelsen har afkrævet denne part oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagen, ikke afgiver disse oplysninger.

Den foreslåede bestemmelse vil for det tredje medføre, at det vil kunne straffes med bøde, hvis en part i en sag efter de foreslåede §§ 31-33, 35 eller 38 ikke afgiver oplysninger, som Digitaliseringsstyrelsen kræver i henhold til de foreslåede § 40, stk. 1, nr. 1 og 2.

Denne del af den foreslåede bestemmelse omfatter ikke alle de sager, som de foreslåede § 40, stk. 1, nr. 1 og 2, omfatter. Undtaget fra bødestraf er således manglende afgivelse af oplysninger i sager efter de foreslåede §§ 36, 37 eller 39.

Manglende afgivelse af oplysninger i relation til sager omfattet af de foreslåede §§ 36 og 37 er ikke bødestrafbelagt i gældende ret. Med den foreslåede § 40, stk. 8, vil der være hjemmel til at pålægge parter, der ikke afgiver disse oplysninger, tvangsbøder. Det vurderes ikke nødvendigt derudover at strafbelægge manglende afgivelse af oplysninger.

I forhold til den foreslåede § 39, så er overtrædelse af selve bestemmelserne i artikel 7, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 27, stk. 1, som § 39 er en klagebestemmelse til, ikke strafbelagt på grund af straffelovens § 27, stk. 2, hvorefter myndigheder alene kan straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private. Der henvises nærmere til pkt. 3.12.1 og 3.12.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den gældende bødestrafsanktion for manglende indberetning af radiodækningsplaner, der følger af mastelovens § 25, stk. 1, nr. 2, og den gældende bødestrafsanktion for manglende indberetning

af eksisterende antennepositioner, der følger af offentliggørelsesbekendtgørelsens § 2. For så vidt angår radiodækningsplaner er der en mindre udvidelse af strafsubjekterne som følge af den kodificering af praksis vedrørende indberetning af radiodækningsplaner, der er beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede § 12, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den gældende bødestrafsanktion for manglende afgivelse af oplysninger i klagesager over vilkår om dimensionering af master, der for klagesager vedrørende vilkår fastsat af landzonemyndigheden fortsat vil skulle afgives til Planklagenævnet, mens disse oplysninger i klagesager vedrørende vilkår fastsat af bygningsmyndigheden fremover vil skulle afgives til Digitaliseringsstyrelsen frem for forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren.

Den foreslåede bestemmelse viderefører desuden den gældende bødestrafsanktion for manglende afgivelse af oplysninger i sager om tvister vedrørende adgang til telemaster og høje konstruktioner, idet det dog nu vil kunne forekomme, at disse oplysninger vil skulle afgives allerede i forbindelse med sagsbehandling med henblik på en afgørelse og ikke som i den gældende mastelov først efter udstedelsen af og eventuel klage over et påbud om at give adgang, ligesom oplysningerne vil skulle afgives til Digitaliseringsstyrelsen frem for som i mastelovens §§ 22 og 23 til henholdsvis Planklagenævnet og forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren. Den foreslåede bestemmelse viderefører den gældende bødestrafbestemmelse for manglende afgivelse af oplysninger til Teleklagenævnet i sager om ekspropriation, der indbringes for nævnet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer nye bødestrafsanktioner for manglende afgivelse af oplysninger i de sager efter den foreslåede § 31, der ikke vedrører master til radiokommunikationsformål, dvs. sager om anden fysisk infrastruktur, som er reguleret i graveloven, hvor der ikke er bødestraf for manglende afgivelse af oplysninger i sagerne. Den foreslåede bestemmelse indebærer nye bødestrafsanktioner for manglende afgivelse af oplysninger i sager efter den foreslåede § 32, der indbringes for Teleklagenævnet, da det er nyt, at disse sager kan indbringes for Teleklagenævnet, idet dette dog ligeledes svarer til bødestrafsanktionen for manglende afgivelse af oplysninger i mastelovens §§ 22 og 23.

Den foreslåede bestemmelse indebærer nye bødestrafsanktioner for manglende afgivelse af oplysninger i sager efter de foreslåede §§ 33, 35 og 38. Dette sker, da der er tale om sammenlignelige tvister som de øvrige tvister, hvori manglende afgivelse af oplysninger kan straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 3, indebærer, at den, der ikke overholder vilkår fastsat i medfør af den foreslåede § 28, stk. 1, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse viderefører mastelovens § 25, stk. 1, nr. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvor landzone- eller bygningsmyndigheden i forbindelse med ansøgning om tilladelse til opførelse af nye master til radiokommunikationsformål har fastsat vilkår om den samlede dimensionering af masten med henblik på at muliggøre efterfølgende adgang i henhold til artikel 3 i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 4, vil den, som dette vilkår er rettet mod, kunne straffes med bøde, hvis ikke vilkåret overholdes.

Det foreslås i *stk. 2,* at i forskrifter udstedt i medfør af § 12, stk. 3, stk. 5, nr. 1 og 2, og stk. 6, nr. 2, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Den foreslåede bestemmelse viderefører med henvisningerne til de foreslåede § 12, stk. 5, nr. 1, og stk. 6, nr. 2, for så vidt angår oplysninger om eksisterende antenneanlæg og telemaster i det væsentlige mastelovens § 25, stk. 2, som indebærer, at der kan fastsættes regler om bødestraf i regler fastsat i medfør af mastelovens § 16, stk. 7, der bemyndiger forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren til at fastsætte regler om, at eksisterende antenne- og mastepositioner skal omfattes af indberetningspligten efter § 16, stk. 1. Ændringen er alene, at der i dag ikke i medfør af mastelovens § 16, stk. 7, er fastsat en pligt til at indberette eksisterende mastepositioner, mens der med forordningen om gigabitinfrastruktur er indført en pligt til at stille oplysninger om telemaster til rådighed, så den pligt, som der eventuelt kan indføres regler om bødestraf for ikke at overholde, nu i modsætning til tidligere allerede eksisterer.

Den foreslåede bestemmelse er med henvisningen til den foreslåede § 12, stk. 5, nr. 2, delvist ny for så vidt angår planer om anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster. I masteloven er der bødestraf for visse parter for ikke at indberette radiodækningsplaner, jf. mastelovens § 16, stk. 1, jf. § 25, stk. 1, nr. 2, og der er hjemmel til at fastsætte bødestraf i regler, hvorved denne indberetningspligt udvides til andre indehavere af radiofrekvenser end dem, der er nævnt i § 16, stk. 1, jf. § 16, stk. 6, jf. § 25, stk. 2. Radiodækningsplaner er i vid udstrækning de samme oplysninger som de planer om anlægsarbejder vedrørende antenneanlæg og telemaster, som artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur stiller krav om, og afhængig af udmøntningen af den foreslåede § 12, stk. 5, nr. 2, for så vidt angår disse planer, vil hjemlen til at fastsætte regler om bødestraf kunne dække over det samme som i dag. Som det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 12, stk. 5, kan det dog forekomme, at der som følge af reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur bliver behov for at fastsætte regler om en vis differentiering mellem indberetning af radiodækningsplaner og planer om anlægsarbejder vedrørende telemaster. Da hjemlen i den foreslåede § 12, stk. 5, nr. 2, for så vidt angår planer om anlægsarbejder således kan vedrøre fastsættelsen af regler om andre indberetningspligter end hjemlen i mastelovens § 16, stk. 6, udvides hjemlen til at fastsætte bødestraf ligeledes tilsvarende.

Den del af den foreslåede bestemmelse, som indebærer, at

der i regler fastsat efter det foreslåede § 12, stk. 3, kan fastsættes bødestraf, er ny.

Den foreslåede bestemmelses henvisning til den foreslåede § 12, stk. 3, vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af nærmere regler om indberetning af oplysninger om radiodækningsplaner eller eksisterende antennepositioner efter de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, vil kunne fastsætte regler om, at overtrædelse af visse eller alle disse nærmere regler straffes med bøde. Selv om den foreslåede § 12, stk. 3, også hjemler fastsættelsen af nærmere regler om offentliggørelse af oplysningerne, vil dette ikke være relevant for bestemmelsen om bødestraf, da der vil være tale om regler om Digitaliseringsstyrelsens offentliggørelse af oplysninger indberettet til Digitaliseringsstyrelsen.

Manglende indberetning af radiodækningsplaner eller eksisterende antennepositioner i henhold til de foreslåede § 12, stk. 1 og 2, vil allerede være omfattet af bødestraf i den foreslåede § 50, stk. 1, nr. 2, og ofte vil manglende overholdelse af de nærmere regler fastsat i medfør af det foreslåede § 12, stk. 3, have karakter af en overtrædelse af selve indberetningspligterne i de foreslåede § 12, stk. 1 eller 2. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil kunne være behov for at fastsætte bødestraf for manglende indberetning af nærmere angivne oplysningstyper eller manglende overholdelse af procedurer fastsat i medfør af den foreslåede § 12, stk. 3, hvis en nærmere vurdering viser, at den foreslåede § 50, stk. 1, nr. 2, ikke er dækkende.

Den foreslåede bestemmelses henvisning til den foreslåede § 12, stk. 5, nr. 1 og 2, vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af regler om, hvordan netoperatører og offentlige organer stiller oplysninger om antenneanlæg og telemaster og planer om anlægsarbejder vedrørende disse til rådighed i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, og artikel 6, stk. 1, 1. og 2. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil kunne fastsætte regler om, at overtrædelse af visse eller alle disse nærmere regler straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelses henvisning til den foreslåede § 12, stk. 6, nr. 2, vil medføre, at Digitaliseringsstyrelsen ved fastsættelsen af regler om, at netoperatører og offentlige organer skal stille yderligere oplysninger om antenneanlæg og telemaster til rådighed end påkrævet efter artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil kunne fastsætte regler om, at overtrædelse af visse eller alle disse nærmere regler straffes med bøde.

Det foreslås i *stk. 3,* at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Straffelovens 5. kapitel med tilhørende bemærkninger sætter rammer for, hvorledes juridiske personer kan straffes.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at en juridisk person vil kunne straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov, jf. straffelovens § 25, stk. 1. Bestemmelser om strafansvar for selskaber m.v. omfatter, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Endvidere omfatter sådanne bestemmelser enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de nævnte selskaber, jf. straffelovens § 26.

Strafansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. Statslige myndigheder og kommuner vil alene kunne straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de bestemmelser i straffelovens 5. kapitel, som ville kunne fraviges ved lov, ikke vil blive fraveget. Der henvises til straffelovens 5. kapitel med tilhørende bemærkninger.

Til § 51

Det foreslås i *§ 50, stk. 1,* at loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Lovforslaget, som fastsætter supplerende regler til forordningen om gigabitinfrastruktur, vil få direkte konsekvenser for erhvervslivet og vil derfor som udgangspunkt være omfattet af de fælles ikrafttrædelsesdatoer for erhvervsrettet regulering.

Det foreslås i *stk. 2,* at følgende love ophæves:

1) Lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 420 af 10. marts 2021, som ændret ved § 3 i lov nr. 1555 af 12. december 2023 og § 20 i lov nr. 698 af 20. juni 2025.
2) Lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 845 af 21. august 2019.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at masteloven og graveloven i sin helhed vil blive ophævet. Disse regelsæt vil til dels blive erstattet af forordningen om gigabitinfrastruktur, som har et anvendelsesområde, der i det væsentlige svarer til mastelovens og gravelovens anvendelsesområde. Der vil dog være regler i masteloven og graveloven, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet i forordningen om gigabitinfrastruktur, som i vidt omfang vil blive videreført med lovforslaget.

Det foreslås i *stk. 3,* at regler fastsat i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2, og i medfør af § 58, stk. 1 og 4, og § 60 a, stk. 5 og 6, i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der indføres en overgangsbestemmelse, som lader regler udstedt i medfør af de hidtidige bestemmelser forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes. Det vil indebære, at regler, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er udstedt i medfør af bestemmelser, som ændres eller ophæves ved dette lovforslag, vil forblive i kraft, indtil de pågældende forskrifter ophæves eller erstattes af nye forskrifter udstedt i medfør af regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af telelovens § 58, stk. 1 og 4, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i de foreslåede § 11, stk. 1 og 3, som foreslås at videreføre telelovens § 58, stk. 1 og 4.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af telelovens § 60 a, stk. 5, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 1084 af 4. september 2025 om tilsyn med offentlige myndigheders aftaler om udlejning af arealer m.v.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i den foreslåede § 36, stk. 3, som foreslås at videreføre telelovens § 60 a, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af telelovens § 60 a, stk. 6, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 1085 af 4. september 2025 om metode for fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af jordarealer med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet (mastelejebekendtgørelsen).

Mastelejebekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i den foreslåede § 15, stk. 4, som foreslås at videreføre telelovens § 60 a, stk. 6.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af gravelovens § 3 og § 4, stk. 2, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 583 af 8. juli 1997 om nedlægningsdybder for telekabler og begrænsning af erstatning ved beskadigelse af telekabler.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i de foreslåede § 25 og § 26, stk. 5, som foreslås at videreføre gravelovens § 3 og § 4, stk. 2, 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af gravelovens § 9 g, stk. 5, § 9 h, stk. 4, og § 9 i, stk. 4, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v. Gravelovens § 9 g, stk. 5, og § 9 h, stk. 4, er delvist erstattet af artikel 4, stk. 6 og 7, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i de foreslåede § 14, stk. 1, § 21 og § 22, som foreslås at videreføre gravelovens § 9 g, stk. 5, § 9 h, stk. 4, og § 9 i, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af mastelovens § 16, stk. 5, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 1162 af 22. november 2019 om afgivelse af radiodækningsplaner og oplysninger om eksisterende antennepositioner.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i den foreslåede § 12, stk. 3, som foreslås at videreføre mastelovens § 16, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at de gældende regler, der er fastsat i medfør af mastelovens § 16, stk. 6, § 16, stk. 7, og § 25, stk. 2, vil forblive i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af den foreslåede teleinfrastrukturlov. Det vil således omfatte bekendtgørelse nr. 955 af 4. august 2010 om offentliggørelse af oplysninger om radiodækningsplaner og eksisterende antennepositioner samt indberetning af oplysninger om eksisterende antennepositioner. Mastelovens § 16, stk. 6, vil med lovforslaget blive erstattet af den foreslåede § 12, stk. 2. Mastelovens § 16, stk. 7, erstattes dels af artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur og dels af den foreslåede § 12, stk. 1, 3 og 5.

Bekendtgørelsen forventes at blive genudstedt i tilpasset og justeret form med hjemmel i de foreslåede § 12, stk. 1, 2, 3 og 5, som foreslås at videreføre mastelovens § 16, stk. 6 og 7.

Til § 52

Til nr. 1

Det gældende afsnit V i teleloven har overskriften »Afsnit V Samhusning, fælles udnyttelse af faciliteter og kommunal udlejning af arealer m.v.«. Afsnittet indeholder bestemmelserne §§ 58-60 d, som bl.a. fastsætter reglerne om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, offentlige myndigheders udlejning af arealer m.v., og

kommunal støtte til etablering af elektroniske kommunikationsnet m.v.

Det foreslås, at *overskriften* til afsnit V affattes »Afsnit V Støtte til etablering af elektroniske kommunikationsnet m.v.«

Afsnittet foreslås fremover at indeholde bestemmelserne §§ 60 b-60 e, idet telelovens kapitel 19, 21 og 21 a foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 52, nr. 2.

Den foreslåede nyaffattelse af overskriften foretages for at afspejle indholdet i de resterende bestemmelser i telelovens afsnit V.

Til nr. 2

Telelovens kapitel 19 omfatter regler om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter. Det fremgår bl.a. af telelovens § 58, stk. 1, at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet skal give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Telelovens kapitel 21 omfatter regler om oplysningspligt, hvorefter forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bl.a. kan fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til netelementer og tilhørende faciliteter omfattet af § 58 vedrørende oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af netelementer og tilhørende faciliteter.

Telelovens kapitel 21 a omfatter regler offentlige myndigheders udlejning af arealer m.v. Det fremgår bl.a. af telelovens § 60 a, stk. 1, at en offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

For en mere detaljeret gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 3.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at telelovens *kapitel 19, 21* og *21 a* ophæves.

Den foreslåede ophævelse af telelovens kapitel 19, 21 og 21 a vil medføre en ophævelse af telelovens §§ 58, 60 og 60 a.

Den foreslåede ophævelse af telelovens kapitel 19 skal ses i sammenhæng med, at indholdet i telelovens § 58 videreføres i den foreslåede § 11. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 11.

Den foreslåede ophævelse af telelovens kapitel 21 skal ses i sammenhæng med, at artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder en generel pligt til at stille oplysninger om fysisk infrastruktur til rådighed. Denne oplysningspligt i forordningen omfatter ikke aktive netelementer, men regulerer en stor del af anvendelsesområdet for telelovens § 60. De øvrige dele vedrørende aktive netelementer vil ikke blive videreført med lovforslaget, da de ikke skønnes relevante. Tilsvarende regler vil dog delvist kunne fastsættes i medfør af den foreslåede § 40, stk. 7. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 40, stk. 7.

Den foreslåede ophævelse af telelovens kapitel 21 a skal ses i sammenhæng med, at telelovens § 60 a videreføres med ændringer i de foreslåede §§ 15 og 36. Der henvises til bemærkningerne til disse bestemmelser. Ud over de ændringer, der følger af de foreslåede bestemmelsers indhold, har ophævelsen af telelovens kapitel 21 a alene den virkning, at reglerne på området fremover vil fremgå af den foreslåede teleinfrastrukturlov frem for af teleloven.

Til § 53

Til nr. 1

Det følger af vejlovens § 73, stk. 8, at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder kan undtages fra kravet om tilladelse efter stk. 1-4, og regler om udførelse af gravearbejder m.v. By-, land- og transportministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om proceduren for ansøgning om tilladelse efter stk. 1-4, ansøgningsfrister, frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4 og de krav, vejmyndighederne kan stille til ansøgninger om tilladelse efter stk. 1-4.

Bemyndigelsen er benyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 1626 af 12. december 2023 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder.

Det foreslås i *§ 73, stk. 8, 2. pkt.,* at »frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4« udgår.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til en ny § 73 a i vejloven, hvor der foreslås sagsbehandlingsfrister for vejmyndighedens behandling af ansøgninger.

Forslaget vil medføre, at by-, land- og transportministeren fremadrettet ikke vil kunne fastsætte frister for behandlingen af ansøgninger i en bekendtgørelse. Det vil dermed være fristerne i forslaget til § 73 a, som vil finde anvendelse.

Til nr. 2

Det følger af vejlovens § 73, stk. 8, at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder kan undtages fra kravet om tilladelse efter stk. 1-4, og regler om udførelse af gravearbejde m.v. By-, land- og transportministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om proceduren for ansøgning om tilladelse efter stk. 1-4, ansøgningsfrister, frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4 og de krav, vejmyndighederne kan stille til ansøgninger om tilladelse efter stk. 1-4.

Forordningen om gigabitinfrastruktur indeholder i artikel 7 regler vedrørende proceduren for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder. Det omfatter bl.a. regler om frister for sagsbehandlingstiden.

Det foreslås, at der efter § 73 før overskriften før § 74 indsættes en ny *§ 73 a.*

Det foreslås i *stk. 1,* at fristerne i denne bestemmelse gælder ved ansøgninger, hvor reglerne i artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse.

Det betyder, at vejmyndighederne i forbindelse med deres behandling af en ansøgning skal vurdere, om ansøgningen er omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur, hvilket dermed også betyder, at fristerne i forordningen finder anvendelse. Er det ikke tilfældet, vil reglerne i den foreslåede 73 a gælde.

Det foreslås i *stk. 2,* at vejmyndigheden senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen kan afvise en ansøgning om gravetilladelse, hvis en af følgende oplysninger ikke er stillet til rådighed: 1) Anlægsarbejdernes georefererede placering og type. 2) De involverede elementer af fysisk infrastruktur. 3) Forventet dato for påbegyndelse af arbejdet og dets varighed. 4) Forventet dato for forelæggelse af det endelige projekt for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser, hvis det er relevant. 5) Et kontaktpunkt.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at når forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse, følger det af dennes artikel 6, stk. 1, at der skal stilles oplysninger til rådighed om planlagte anlægsarbejder senest 2 måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder. De omtalte oplysninger i forordningens artikel 6, stk. 1, er de oplysninger, som er oplistet i den foreslåede § 73 a, stk. 2.

Der vil være tale om en afgørelse fra vejmyndigheden, såfremt denne afviser en ansøgning. En afvisning skal derfor også leve op til de forvaltningsretlige regler, herunder begrundelseskravet. Ligeledes skal afgørelsen leve op til de forvaltningsretlige principper, herunder princippet om ligebehandling og proportionalitet.

Der vil være tale om en forvaltningsretlig afgørelse, som – hvis afgørelsen er truffet af en kommunalbestyrelse – vil kunne påklages til by-, land- og transportministeren i medfør af vejlovens § 132, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at vejmyndigheden tager stilling til, om en ansøgning er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen.

Forslaget vil som noget nyt medføre, at vejmyndigheden inden for 20 arbejdsdage vil skulle vurdere, om ansøgningen indeholder de oplysninger, som er nødvendige for, at vejmyndigheden kan afgøre sagen på et oplyst grundlag. Hvis ikke det er tilfældet, vil vejmyndigheden skulle indhente de manglende oplysninger fra ansøger.

Forslaget vil derimod ikke medføre, at vejmyndigheden skal træffe den materielle afgørelse af det ansøgte inden for de 20 arbejdsdage. Vejmyndigheden skal, jf. den foreslåede § 73 a, stk. 4, som udgangspunkt træffe den materielle afgørelse om det ansøgte senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at vejmyndigheden inden for fristen i 1. pkt. skal opfordre ansøger til at sende eventuelle manglende oplysninger.

Det følger af den foreslåede § 73 a, stk. 3, 1. pkt., at vejmyndigheden skal tage stilling til, om en ansøgning er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen.

Det betyder derfor også, at vejmyndigheden i forbindelse med modtagelsen af en ansøgning forholdsvis hurtigt vil skulle vurdere, om der mangler oplysninger til brug for behandlingen af ansøgningen. I så fald skal vejmyndigheden opfordre til, at de manglende oplysninger modtages inden for 20 arbejdsdage fra modtagelsen af ansøgningen.

Det foreslås i *stk. 4,* at vejmyndigheden træffer afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, jf. dog stk. 5.

Forslaget vil dermed som noget nyt medføre, at vejmyndigheden som det klare udgangspunkt skal træffe sin afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning.

Såfremt vejmyndigheden ikke kan nå at træffe afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, vil vejmyndigheden skulle udsætte afgørelsen, jf. forslaget til stk. 5.

Såfremt vejmyndigheden ikke træffer en afgørelsen inden for 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, og ikke har udsat afgørelsen, vil det ikke medføre, at ansøger kan igangsætte arbejdet. Denne vil fortsat skulle afvente at modtage en afgørelse.

Det foreslås i *stk. 5,* at vejmyndigheden én gang kan udsætte afgørelsen af en fuldstændig ansøgning med op til 4 måneder. Udsættelsen og begrundelsen herfor skal meddeles ansøgeren.

Der vil være tale om en forvaltningsretlig afgørelse, som – hvis afgørelsen er truffet af en kommunalbestyrelse – vil kunne påklages til by-, land- og transportministeren i medfør af vejlovens § 132, stk. 1.

I det tilfælde, at en vejmyndighed ikke har truffet en afgørelse efter 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, kan der ske en udsættelse af afgørelsen, hvis der er saglige grunde hertil. Det vil i den forbindelse ikke være sagligt, hvis udskydelsen sker, fordi myndigheden fra ansøger ikke har anmodet om de nødvendige oplysninger til at træffe afgørelsen. Det følger således af den foreslåe-

de § 73 a, stk. 3, at vejmyndigheden tager stilling til, om en ansøgning er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen. Vejmyndigheden skal ligeledes inden denne frist opfordre ansøger til at sende eventuelle manglende oplysninger. En saglig grund til at udsætte fristen kunne være, at en anden myndigheds afgørelse er en forudsætning for, at der kan meddeles gravetilladelse, og at denne myndighed ikke har meddelt sin afgørelse inden for fristen på 4 måneder. En anden saglig grund kunne være, hvis der under sagsbehandlingen er opstået force majeure forhold, som har hindret vejmyndigheden i at foretage sagsbehandling inden for fristen. Endelig kunne der være tale om ganske ekstraordinære sager, hvor sagens store omfang eller kompleksitet har betydet en forsinkelse.

Det foreslås i *stk. 6,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om de grunde, hvorefter vejmyndigheden kan udsætte afgørelsen i op til 4 måneder efter udløb af fristen i stk. 4.

Bestemmelsen giver by-, land- og transportministeren mulighed for at udstede en bekendtgørelse, hvor det nærmere opregnes, i hvilke tilfælde sagsbehandlingsfristen på 4 måneder kan fraviges.

Bestemmelsen er tiltænkt at kunne finde anvendelse i den situation, hvor det vurderes, at forlængelser af fristen i medfør af forslaget til § 73 a, stk. 5, ikke foretages ud fra saglige hensyn. Skulle den situation – imod forventning – opstå, vil det i en bekendtgørelse kunne oplistes, hvilke grunde, hvorefter vejmyndigheden kan udsætte afgørelsen.

Til nr. 3

Overskriften før vejlovens § 74 lyder »Koordinering af gravearbejder, ansøgningsprocedure m.v.«

Det foreslås, at *overskriften* før § 74 affattes således: »Koordinering af gravearbejder«.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye affattelse af vejlovens § 74 samt forslaget om at ophæve vejlovens § 75.

Til nr. 4

Vejlovens § 74 indeholder regler om koordinering af gravearbejder, herunder hjemmel til at by-, land- og transportministeren i en bekendtgørelse kan fastsætte nærmere regler om koordinering.

Reglerne om koordinering i forbindelse med gravearbejder blev første gang reguleret i vejloven i forbindelse med hovedloven fra 2014.

Fra den 12. november 2025 finder forordningen om gigabitinfrastruktur anvendelse. Forordningens artikel 5 omhandler koordinering af anlægsarbejder.

Det foreslås, at vejlovens *§ 74* om koordinering af gravearbejder nyaffattes.

Det foreslås i *stk. 1,* at anmodninger om koordinering af gravearbejder, hvor reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse, skal imødekommes, hvis følgende betingelser er opfyldt: 1) Koordineringen af gravearbejder ikke medfører uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne, 2) den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet og 3) anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til gravearbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder.

I modsætning til i dag vil forslaget medføre, at en anmodning om koordinering skal imødekommes af graveaktøren, hvis de tre betingelser er opfyldt.

For det første skal koordineringen ikke medføre uforholdsmæssige ekstraomkostninger, herunder uforholdsmæssige omkostninger som følge af yderligere forsinkelser for ledningsejeren/graveaktøren eller vejmyndigheden, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.

Denne betingelse er udtryk for det i dansk ret allerede gældende proportionalitetsprincip, hvorefter man først skal forsøge sig med det mindre indgribende, hvilket her vil være en aftale om at koordinere to gravearbejder. Bestemmelsen, hvorefter en senere ansøger har ret til at koordinere sit gravearbejde med en graveaktør, der har ansøgt eller eventuelt fået tilladelse til et gravearbejde, vil kun kunne realiseres mellem parterne, i det omfang det ikke medfører uforholdsmæssige ekstraomkostninger for den første ansøger.

Det er efter By-, Land- og Transportministeriets vurdering ikke muligt at kvantificere uforholdsmæssige ekstraomkostninger nærmere, f.eks. som en procentdel af de oprindelige anlægsudgifter eller som bestemte afledte konsekvenser for vejmyndigheden. Der må være tale om en konkret vurdering, som i tilfælde af uenighed ville kunne indbringes for by-, land- og transportministeren til afgørelse som en tvist. Det er dog intentionen, at kompetencen delegeres til Vejdirektoratet.

For det andet skal den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevare kontrollen med koordineringen af arbejdet.

Det er en afgørende forudsætning for at koordinere et ledningsarbejde med såvel store som små planlagte vejarbejder, at anmodningen om at koordinere fremsættes så tidligt som muligt. Hvis den først fremsættes 1 måned, før vejarbejdet skal igangsættes, vil det ofte ikke være muligt at rykke på igangsætningen eller gennemførelsen af arbejdet, da det er mere eller mindre låst i indgåede aftaler og kontrakter om

gennemførelsen af vejarbejdet. Det må endvidere forudsættes, at der er tale om, at de to graveaktører skal arbejde i det samme areal.

For det tredje skal anmodningen indgives så tidligt som muligt, og senest én måned inden det endelige projekt forelægges for vejmyndigheden.

Hvis en anmodning om koordinering afvises, vil spørgsmålet kunne indbringes som en tvist for by-, land- og transportministeren, jf. den foreslåede nye § 133 b. Det er dog intentionen, at kompetencen delegeres til Vejdirektoratet.

Det foreslås i *stk. 2,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder undtages fra forpligtelsen til at koordinere efter stk. 1.

By-, Land- og Transportministeriet finder i den forbindelse, at det vil være oplagt, at eksempelvis små eller kortevarende gravearbejder undtages fra pligten til at koordinere.

Dette vil være i overensstemmelse med de nuværende regler.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at koordinere, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af arbejder fra forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder vil relevante parter blive inddraget i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Til nr. 5

Fra den 12. november 2025 finder forordningen om gigabitinfrastruktur anvendelse.

Det følger af forordningens artikel 5, stk. 5, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, der kunne være undtaget fra forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder i henhold til stk. 2. Begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende undtagelser på disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted.

Medlemsstaterne kan beslutte, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører ikke skal anvende artikel 5, stk. 2 og 4, på de typer anlægsarbejder, der vedrører national kritisk infrastruktur, eller af hensyn til den nationale sikkerhed, som medlemsstaterne har fastlagt i henhold til nærværende stykkes første afsnit.

Af forordningens artikel 6, stk. 2, fremgår det, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige hensyn kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan berettige en undtagelse fra forpligtelsen til at stille minimumsoplysningerne til rådighed. Begrundelsen, kriterierne og betingelserne for at anvende undtagelser på disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted.

Det foreslås, at der i vejloven efter § 74 indsættes en ny *§ 74 a.*

Det foreslås i *stk. 1,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur, kan undtages fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at fastsætte regler om at fritage gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur fra koordinationspligten. I den forbindelse vil der også være behov for at fastlægge, hvad der forstås herved.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at koordinere, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af arbejder af begrænset omfang eller som vedrører kritisk infrastruktur fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur, vil relevante aktører blive inddraget, herunder i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 2,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, er undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at kunne fastsætte regler herom.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at stille disse oplysninger til rådighed, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed fra forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil relevante parter blive inddraget i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 3,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til

rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at kunne fastsætte regler herom.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at stille disse oplysninger til rådighed, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af gravearbejder, der skal være undtaget fra forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed, vil relevante aktører blive inddraget, herunder i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 4,* at by-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.

Kravet om offentliggørelse på et centralt informationssted følger af artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det er hensigten, at Vejdirektoratets hjemmeside vil blive udpeget som det centrale informationssted for oplysning om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil på den baggrund også være Vejdirektoratets pligt at sikre sig, at eventuelle nye bekendtgørelser udstedt i medfør af stk. 1-3 lægges på direktoratets hjemmeside.

Til nr. 6

Det følger af vejlovens § 75, at en ansøgning efter § 73, stk. 1-4, skal indeholde oplysning om resultatet af de drøftelser og undersøgelser, der fremgår af § 74, og eventuelle muligheder for at koordinere flere gravearbejder.

Det foreslås, at vejlovens *§ 75* ophæves.

Med forslaget til en ny affattelse af vejlovens § 74 vil det fremadrettet ikke være nødvendigt, at en ansøgning skal indeholde de oplysninger om resultatet af drøftelser og undersøgelse af muligheden for at koordinere, hvorfor der ikke vil være behov for bestemmelsen i § 75.

Til nr. 7

Det følger af vejlovens § 76, stk. 1, at vejmyndigheden kan lade tilladelser efter § 73, stk. 1-4, være betinget af vilkår, jf. stk. 2.

Af stk. 2, nr. 5, fremgår det, at der kan fastsættes vilkår om, at indehaveren af en tilladelse skal tåle, at andre får tilladelse til at udnytte samme opgravning til at udføre egne arbejder i eller over vejarealet inden for det i tilladelsen fastsatte tidsrum.

Det foreslås, at *§ 76, stk. 2, nr. 5,* ophæves.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til nyaffattelsen af § 74, hvor det foreslås, at anmodninger om koordinering af gravearbejder, som ikke fremsættes af operatører med henblik på etablering af elementer af VHC-net eller tilhørende faciliteter omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur, skal imødekommes, hvis betingelserne i artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur er opfyldt.

Nyaffattelsen af vejlovens § 74 medfører, at der skal ske koordinering af gravearbejder, såfremt de tre betingelser i artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur er opfyldt.

På den baggrund vurderes det, at der ikke er behov for, at vejmyndigheden kan fastsætte som et vilkår, at andre får tilladelse til at udnytte samme opgravning, og derfor foreslås § 76, stk. 2, nr. 5, ophævet.

Til nr. 8

Det følger af vejlovens § 76, stk. 1, at vejmyndigheden kan lade tilladelser efter § 73, stk. 1-4, være betinget af vilkår, jf. stk. 2.

Af stk. 2 fremgår det, at der kan bl.a. fastsættes vilkår om: 1) Længde og bredde på åbne grave, 2) frist for gennemførelse af det tilladte gravearbejde, 3) tidspunkter for arbejdets udførelse, 4) vejafmærkning, hensyn til vejens naboer og miljømæssige hensyn, 5) at indehaveren af en tilladelse skal tåle, at andre får tilladelse til at udnytte samme opgravning til at udføre egne arbejder i eller over vejarealet inden for det i tilladelsen fastsatte tidsrum (Vejmyndigheden kan i den forbindelse fastsætte nye vilkår for det samlede arbejde, herunder om fordeling af graveudgifterne) og 6) bod ved forsinkelser.

Det følger af stk. 5, at by-, land- og transportministeren fastsætter nærmere regler om fastlæggelse af bod ved forsinkelser, jf. stk. 2, nr. 6.

Det foreslås, at i vejlovens *§ 76, stk. 5,* ændres »6« til »5«.

Forslaget er en konsekvens af, at det i § 53, nr. 7, foreslås, at den nuværende § 76, stk. 2, nr. 5, ophæves.

Til nr. 9

Det følger af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at uden at det berører muligheden for at indbringe en sag for en domstol, har alle parter ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, hvis der ikke er indgået en aftale om koordinering af anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om koordinering af anlægsarbejder.

Det følger af vejlovens § 132, stk. 1, at kommunalbestyrelsernes afgørelser efter denne lov kan påklages til by-, land- og transportministeren, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.

Kompetencen til at behandle klager er delegeret til Vejdirektoratet, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 845 af 25. juni 2025 om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser.

Det foreslås, at der i vejloven efter § 133 a før overskriften før § 134 indsættes en ny *§ 133 b.*

Det foreslås i *stk. 1,* at tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 74, stk. 1, afgøres af by-, land- og transportministeren.

Det betyder, at by-, land- og transportministeren vil kunne afgøre en tvist mellem ledningsejere, graveaktører og vejmyndighed om manglende indgåelse af aftale efter én måned som reguleret i forordningens artikel 5, stk. 2.

Ligeledes betyder det, at by-, land- og transportministeren skal afgøre eventuelle tvister om overholdelsen af de tre betingelser i forslaget til en ny § 74, stk. 1.

For det første skal koordineringen ikke medføre uforholdsmæssige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser for ledningsejeren/graveaktøren eller vejmyndigheden, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.

For det andet skal den operatør eller vejmyndighed, der oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevare kontrollen med koordineringen af arbejdet.

For det tredje skal anmodningen indgives så tidligt som muligt, og senest én måned inden det endelige projekt forelægges for vejmyndigheden.

Ved afgørelsen af tvisten kan by-, land- og transportministeren eksempelvis beslutte, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant.

Det er intentionen, at by-, land- og transportministeren delegerer kompetencen til Vejdirektoratet.

Det foreslås i *stk. 2,* at by-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.

Da det er intentionen, at Vejdirektoratet skal have afgørelseskompetencen, er det også intentionen, at Vejdirektoratets hjemmeside vil blive udpeget som det centrale informationssted, hvor afgørelse af tvisterne offentliggøres. Ligeledes vil reglerne for behandlingen af tvistsagerne blive offentliggjort på Vejdirektoratets hjemmeside.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at sager, der kan indbringes for by-, land- og transportministeren efter stk. 1, ikke kan indbringes for domstolene, før adgangen, jf. stk. 1, er udnyttet.

Det er vurderingen, at tvister omfattet af den nye bestemmelse ikke skal kunne indbringes for domstolene, før muligheden for at få behandlet tvisten har været udnyttet.

Det foreslåede vil indebære, at hvis muligheden for at indbringe tvisten til administrativ prøvelse, jf. stk. 1, ikke har været udnyttet, vil sagen ikke kunne indbringes for domstolene på grundlag af bestemmelsen i den foreslåede § 133 b, stk. 3, 1. pkt.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at by-, land- og transportministeren har meddelt afgørelse i tvisten.

Fristen skal være med til at sikre, at eventuelle søgsmål ikke kan anlægges op til flere år efter, at en tvist er afgjort og meddelt.

Til § 54

Til nr. 1

Det følger af privatvejslovens § 24 a, stk. 3, at § 70 a finder anvendelse ved ansøgninger efter dette kapitel. Endvidere finder §§ 74 og 75 i vejloven tilsvarende anvendelse i forbindelse med ansøgninger og § 76 i vejloven tilsvarende anvendelse i forbindelse med meddelelsen af tilladelser efter dette kapitel.

Det foreslås i privatvejslovens *§ 24 a, stk. 3, 2. pkt.,* at ændre »§§ 74 og 75« til »§ 74«.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at vejlovens § 75 foreslås ophævet.

Med forslaget til en ny affattelse af vejlovens § 74 er det fremadrettet ikke nødvendigt, at en ansøgning skal indeholde de oplysninger om resultatet af drøftelser og undersøgelse af muligheden for at koordinere, hvorfor der ikke vil være behov for bestemmelsen i vejlovens § 75.

Til nr. 2

Gravearbejder med mere i forbindelse med ledninger, kabler og tilbehør hertil i private fællesveje og private fællesstier på landet er som udgangspunkt et rent privatretligt anliggende.

Imidlertid indsatte man ved lov nr. 1568 af 12. december 2023 en ny § 24 a, hvorefter der under nærmere omstændigheder kan ansøges om kommunalbestyrelsens tilladelse.

Det følger af § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1626 af 12. december 2023 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder, at bestemmelsen i § 24 a, stk. 1, i privatvejsloven finder anvendelse på følgende ledningstyper og tilbehør hertil 1)

kabler og ledninger til brug for elektroniske kommunikationsnet, og 2) kabler og ledninger til brug for elnettet.

Fra den 12. november 2025 finder forordningen om gigabitinfrastruktur anvendelse.

Det følger af forordningens artikel 5, stk. 5, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, der kunne være undtaget fra forpligtelsen til at koordinere anlægsarbejder i henhold til stk. 2.

Medlemsstaterne kan beslutte, at offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, og netoperatører ikke skal anvende stk. 2 og 4 på de typer anlægsarbejder, der vedrører national kritisk infrastruktur, eller af hensyn til den nationale sikkerhed, som medlemsstaterne har fastlagt i henhold til nærværende stykkes første afsnit. Af forordningens artikel 6, stk. 2, fremgår det, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige hensyn kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang såsom med hensyn til værdi, størrelse eller varighed eller for at vedrøre national kritisk infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan berettige en undtagelse fra forpligtelsen til at stille minimumsoplysningerne til rådighed.

Det foreslås, at der i privatvejsloven efter § 24 a indsættes i kapitel 7 a en ny *§ 24 b.*

Det foreslås i *stk. 1,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur, kan undtages fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at kunne fastsætte regler om at fritage gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur fra koordinationspligten. I den forbindelse vil der også være behov for at fastlægge, hvad der forstås herved.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at koordinere, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af arbejder af begrænset omfang eller som vedrører kritisk infrastruktur fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil relevante aktører blive inddraget, herunder i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 2,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, kan undtages forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at kunne fastsætte regler herom.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at stille disse oplysninger til rådighed, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed fra forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur vil relevante parter blive inddraget i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 3,* at by-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Det vurderes, at der er et behov for at bemyndige ministeren til at kunne fastsætte regler herom.

Fastsættelse af sådanne regler i en bekendtgørelse vil betyde, at de omfattede gravearbejder ikke er underlagt pligten til at stille disse oplysninger til rådighed, hvilket vil gøre proceduren lettere i disse tilfælde.

Ved eventuelle undtagelser af gravearbejder, der skal være undtaget fra forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed vil relevante aktører blive inddraget, herunder i forbindelse med en offentlig høring over en bekendtgørelse herom.

Det foreslås i *stk. 4,* at by-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.

Kravet om offentliggørelse på et centralt informationssted følger af artikel 6, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det er hensigten, at Vejdirektoratets hjemmeside vil blive udpeget som det centrale informationssted for oplysning om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Det vil på den baggrund også være Vejdirektoratets pligt at sikre sig, at eventuelle nye bekendtgørelser der udstedes i medfør af stk. 1-3 lægges på direktoratets hjemmeside.

Til nr. 3

Det følger af privatvejslovens § 67, stk. 1, at § 73 i vejloven

finder tilsvarende anvendelse ved byggeri, udgravning og opfyldning på og ved private fællesveje.

Det følger af privatvejslovens § 67, stk. 2, at §§ 73-76 i vejloven finder tilsvarende anvendelse på private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Vejlovens bestemmelser om opgravning m.v., koordinering af gravearbejder, ansøgningsprocedure samt vilkår for gravetilladelser er derfor gældende for private fællesveje i byer og bymæssige områder. Dette betyder først og fremmest, at det kræver tilladelse fra vejmyndigheden at foretage gravearbejder på disse private fællesveje.

Private fællesveje i byer og bymæssige områder er defineret i privatvejslovens § 3, stk. 1 og 2, som private fællesveje i Københavns Kommune, private fællesveje i byzone, i sommerhusområde samt veje i afgrænsede områder i landzone, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt, at byreglerne skal finde anvendelse, når disse områder har bymæssig karakter eller er planlagt dertil.

Det foreslås, at privatvejslovens *§ 67* affattes således, at § 73, stk. 1-6 og 8, § 73 a og §§ 74-76 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse, når der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på og ved private fællesveje i byer og bymæssige områder.

I henhold til den gældende § 67, stk. 2, finder bestemmelserne i vejlovens §§ 73-76 tilsvarende anvendelse på private fællesveje i byer og bymæssigt område. I forbindelse med lov nr. 753 af 20. juni 2025 er der indsat et nyt stk. 7 i vejlovens § 73, som kun skal gælde for offentlige vejes arealer. Derfor foreslås det, at der i privatvejslovens § 67 alene henvises til de øvrige stykker i vejlovens § 73, dvs. stk. 1-6 og 8.

Disse foreslåede ændringer til § 67 indebærer, at den hidtidige ordning, hvorefter der gælder samme regler på private fællesveje i by som på offentlige veje – bortset fra § 73, stk. 7 – videreføres.

Det betyder derfor også, at vejmyndigheden i sin sagsbehandling skal gøre brug af vejlovens regler i § 73, stk. 1-6 og 8, § 73 a og §§ 74-76 i forbindelse med deres sagsbehandling af graveansøgninger i private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Til nr. 4

Det følger af forordningens artikel 13, stk. 1, litra c, at uden at det berører muligheden for at indbringe en sag for en domstol, har alle parter ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, hvis der ikke er indgået en aftale om koordinering af anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2, senest én måned efter datoen for modtagelse af den formelle anmodning om koordinering af anlægsarbejder.

Det følger af privatvejslovens § 87, stk. 1, at kommunalbestyrelsernes afgørelser om ekspropriation efter § 29 og § 72, stk. 3, kan påklages til by-, land- og transportministeren. Efter bestemmelsens stk. 2 kan kommunalbestyrelsernes øvrige afgørelser efter denne lov påklages til by-, land- og transportministeren, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Det følger af privatvejslovens § 87 a, stk. 1, at tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejareal, jf. §§ 67-69 og § 70, stk. 1, afgøres af by-, land- og transportministeren.

Det foreslås, at der i privatvejsloven efter § 87 a indsættes en ny *§ 87 b.*

Det foreslås i *stk. 1,* at tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 67, jf. § 74, stk. 1, i lov om offentlige veje m.v., afgøres af by-, land- og transportministeren.

Det betyder, at by-, land- og transportministeren vil kunne afgøre en tvist mellem ledningsejere, graveaktører og vejmyndighed om manglende indgåelse af aftale efter én måned som reguleret i forordningens artikel 5, stk. 2.

Ligeledes betyder det, at by-, land- og transportministeren skal afgøre eventuelle tvister om overholdelsen af de tre betingelser i forslaget til en ny § 74, stk. 1, i vejloven, jf. nyaffattelsen af privatvejslovens § 67, stk. 2.

For det første skal koordineringen ikke medføre uforholdsmæssige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser for ledningsejeren/graveaktøren eller vejmyndigheden, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.

For det andet skal den operatør eller vejmyndighed, der oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevare kontrollen med koordineringen af arbejdet.

For det tredje skal anmodningen indgives så tidligt som muligt, og senest én måned inden det endelige projekt forelægges for vejmyndigheden.

Ved afgørelsen af tvisten kan by-, land- og transportministeren eksempelvis beslutte, at der fastsættes fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, hvor det er relevant.

Det er intentionen, at by-, land- og transportministeren delegerer kompetencen til Vejdirektoratet.

Det foreslås i *stk. 2,* at by-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.

Da det er intentionen, at Vejdirektoratet skal have afgørelseskompetencen, er det også intentionen, at Vejdirektoratets hjemmeside vil blive udpeget som det centrale informationssted, hvor afgørelse af tvisterne offentliggøres. Ligeledes vil reglerne for behandlingen af tvistsagerne blive offentliggjort på Vejdirektoratets hjemmeside.

Til nr. 5

Det følger af privatvejslovens § 88, at adgangen til at klage over en afgørelse, jf. § 87, eller adgangen til at indbringe en sag som en tvist for by-, land- og transportministeren, jf. § 87 a, skal være udnyttet, før afgørelsen kan indbringes for domstolene.

Det foreslås i *§ 88* at ændre § 87 a til §§ 87 a og 87 b.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med forslaget til en ny § 87 b, hvor det er vurderingen, at tvister omfattet af den nye bestemmelse ligeledes ikke skal kunne indbringes for domstolene, før muligheden for at få behandlet tvisten har været udnyttet.

Det foreslåede vil indebære, at hvis muligheden for at indbringe tvisten til administrativ prøvelse ikke har været udnyttet, vil sagen ikke kunne indbringes for domstolene på grundlag af bestemmelsen i privatvejslovens § 88.

Til nr. 6

Det følger af privatvejslovens § 88 a, at søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at klagemyndighedens, jf. § 87, henholdsvis by-, land- og transportministerens, jf. § 87 a, afgørelse er meddelt.

Det foreslås i *§ 88 a* at ændre § 87 a til §§ 87 a og 87 b.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med forslaget til en ny § 87 b, og betyder, at søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at by-, land- og transportministeren har meddelt sin afgørelse i en tvist efter den foreslåede § 87 b, stk. 1.

Fristen skal være med til at sikre, at eventuelle søgsmål ikke kan anlægges op til flere år efter, at en tvist er afgjort og meddelt.

Til § 55

Til nr. 1

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse i LER-lovens § 17 er blevet udmøntet i §§ 32-35 i bekendtgørelse om Ledningsejerregistret til at fastsætte regler om, hvordan graveaktører og ledningsejere kan annoncere et område, hvori de ønsker at grave, eller undersøge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der har planlagt et gravearbejde de kan grave sammen med.

Det fremgår af artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at netoperatører og offentlige organer skal stille visse minimumsoplysninger til rådighed vedrørende planlagte anlægsarbejder via et centralt informationssted, og at operatører har ret til at få adgang til disse oplysninger via et centralt informationssted. Det fremgår af artikel 14, stk. 5, at opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i bl.a. artikel 6 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 17, stk. 1,* at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel om oplysninger til brug for koordinering af gravearbejder, herunder efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret og kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Formålet med de regler, der vil kunne fastsættes i medfør af bestemmelsen er, at en ledningsejer eller graveaktør kan dokumentere, at vedkommende har undersøgt, om det er muligt at koordinere eller forsøgt at koordinere sit gravearbejde, herunder i henhold til reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur artikel 6, stk. 1, om gennemsigtighed med hensyn til planlagte anlægsarbejder. Udstilling af annoncer om planlagte gravearbejder kan give graveaktører og myndigheder et samlet overblik over planlagte grave- og anlægsaktiviteter i et graveområde med henblik på at koordinere gravearbejde med andre graveaktiviteter eller til myndighedernes administrative sagsbehandling.

Med det foreslåede stk. 1 videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde og forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret.

Som noget nyt tilføjes, at dette også omfatter annoncering og forespørgsler om oplysninger efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Udvidelsen om, at bemyndigelsen også gælder for udstilling af annoncer og forespørgsler til brug for koordinering af gravearbejde, som beskrevet ovenfor, vil ligeledes gælde for oplysninger efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Denne tilføjelse vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren eller den myndighed, som ministeren måtte delegere ansvaret for Ledningsejerregistret til, udpeges i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur som det kompetente organ for opgaverne for det centrale informationssted som omhandlet i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår den delmængde af de i artikel 6 omtalte anlægsarbejder, som gravearbejder udgør. Som følge af § 3 i bekendtgørelse om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen er ansvaret for Ledningsejerregistret aktuelt delegeret til Klimadatastyrelsen, som derfor i praksis vil være den myndighed, der udpeges.

Bemyndigelsen vil skulle udnyttes inden for rammerne af reglerne for, hvilke oplysninger der som minimum skal fremgå af en annonce om planlagt gravearbejde, jf. artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur om gennemsigtighed med hensyn til planlagte anlægsarbejder. Parter omfattet af annonceringsforpligtelsen i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, dvs. netoperatører, jf. forordningens artikel 2, nr. 1, og offentlige organer, jf. for-

ordningens artikel 2, nr. 3, vil herved opfylde deres pligt ved at annoncere arbejdet i Ledningsejerregisteret.

Som noget nyt tilføjes det også, at ministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af gravearbejder og forespørgsler til brug for koordinering af gravearbejder kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Da annoncer om planlagte gravearbejder vil være offentligt tilgængelige på Ledningsejerregistrets hjemmeside, vil også operatører have den adgang til oplysninger omfattet af artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som de har ret til i henhold til artikel 6, stk. 1, 3. afsnit, i forordningen om gigabitinfrastruktur, uden behov for de deri beskrevne særskilte anmodninger herom.

Ledningsejerregistret udstiller virksomhedsnavn, annoncetitel, oprettet dato, forventet dato for ansøgning om gravetilladelse, udløbsdato, forsyningsart, placering på vejbane, projektbeskrivelse, kontaktperson, telefonnummer og e-mailadresse. Nogle få af de udstillede annoncer om planlagte gravearbejder indeholder persondata i form af navn, telefonnummer og e-mailadresse på et enkeltmandsfirma eller en privatperson, der har oprettet en graveforespørgsel.

Behandlingen har hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed kan behandle persondata, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Behandlingen af persondata er nødvendig af hensyn til samfundets interesse, fordi samfundet har interesse i øget koordinering af gravearbejde, da dette kan nedbringe antallet af gravearbejder og derved antallet af graveskader og gravegener for det omkringliggende samfund.

Det foreslås i *stk. 2,* at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor lang tid en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig.

Den foreslåede bestemmelses bemyndigelse er ny og vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor lang tid en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig.

Det er hensigten at bemyndigelsen udnyttes til at fastsætte regler om, at en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig i mindst seks måneder efter forventet udløbsdato for hvornår gravearbejdet senest skal være færdigt. Herved sikres, at kravene i artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur efterleves samtidig med, at der tages højde for, at gravearbejdet i nogle tilfælde påbegyndes mere end seks måneder efter oprettelse af annoncen samt eventuelle forsinkelser i gravearbejdet.

Bestemmelsen vil skulle udnyttes under hensyntagen til reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur, navnlig, at kompetente myndigheder ved behandlingen af ansøgninger om tilladelse til at udføre gravearbejder vil skulle kunne kontrollere, om arbejderne har været annonceret, jf. artikel 7, stk. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Tilgængeligheden af annoncerne vil også skulle understøtte retten til at indgive anmodninger om koordinering frem til en måned inden ansøgning om tilladelse indgives, jf. artikel 5, stk. 2, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur og den foreslåede § 74, stk. 1, nr. 3, i vejloven, jf. lovforslagets § 53, nr. 4, og tage hensyn til retten til at indgå frivillige aftaler om koordinering også efter dette tidspunkt, jf. artikel 5, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til nr. 2

Det fremgår af § 18 i LER-loven, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetningen af føringsrør til brug for samføring skal foregå, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret og om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå.

Det fremgår af artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at operatører har ret til at få adgang til visse nærmere angivne minimumsoplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur via et centralt informationssted. Det fremgår af artikel 4, stk. 3, at netoperatører og offentlige organer har en pligt til at stille disse oplysninger til rådighed via et centralt informationssted. Det fremgår af artikel 14, stk. 5, at opgaverne for et centralt informationssted som omhandlet i bl.a. artikel 4 udføres af et eller flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 18, stk. 1,* at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af interesseområder vedrørende eller oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til brug for samføring af ledninger skal foregå i Ledningsejerregistret.

Med det foreslåede stk. 1 videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør til brug for samføring af ledninger skal foregå i Ledningsejerregistret, med en ny tilføjelse, hvorved bestemmelsen omfatter oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Denne tilføjelse vil sammen med de foreslåede bestemmelser i stk. 2 og 3 indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren eller den myndighed, som ministeren måtte delegere ansvaret for Ledningsejerregistret til, udpeges i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur som det kompetente organ for opgaverne for det centrale informationssted som omhandlet i artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår

den delmængde af fysisk infrastruktur, som nedgravet fysisk infrastruktur udgør. Som følge af § 3 i bekendtgørelse om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen er ansvaret for Ledningsejerregistret aktuelt delegeret til Klimadatastyrelsen, som derfor i praksis vil være den myndighed, der udpeges.

Den foreslåede bemyndigelse foreslås afgrænset til anlægsarbejder, der vedrører føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, dvs. en del af de elementer, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen. Med afgrænsningen til nedgravede elementer vil bestemmelsen ikke omfatte anlægsarbejder vedrørende overjordiske elementer, selv om disse er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af interesseområder vedrørende eller oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur til brug for samføring af ledninger skal foregå i Ledningsejerregistret.

Med »samføring« forstås, at en ledningsejer udnytter en anden ledningsejers føringsrør til føring af egne ledninger.

En pligt til at stille oplysninger om fysisk infrastruktur til rådighed via det udpegede centrale informationssted følger for netoperatører og offentlige organer af artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur. I bekendtgørelser, der udstedes efter det foreslåede stk. 1, vil der derfor for så vidt angår nedgravet fysisk infrastruktur ejet af netoperatører eller offentlige organer udelukkende kunne fastsættes regler for, hvordan indberetning af oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur eller af interesseområder vedrørende nedgravet fysisk infrastruktur til Ledningsregistret vil skulle foregå.

Det foreslås i *stk. 2,* at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Det foreslåede stk. 2 er en ny bestemmelse og vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om, hvordan oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Ligesom den foreslåede bestemmelse i stk. 1, jf. bemærkningerne hertil, vil bestemmelsen alene omfatte nedgravede elementer af fysisk infrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne udstede bekendtgørelser, som understøtter de krav, der stilles i artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur om gennemsigtighed med hensyn til fysisk infrastruktur, hvorefter der skal udleveres oplysninger om område og føringsvej og type og anvendelse af den fysiske infrastruktur. Det forventes derfor, at ledningsejere som minimum skal udlevere disse oplysninger gennem Ledningsejerregistret.

Den foreslåede bestemmelse vil sammen med de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 3 indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren eller den myndighed, som ministeren måtte delegere ansvaret for Ledningsejerregistret til, udpeges i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur som det kompetente organ for opgaverne for det centrale informationssted som omhandlet i artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår den delmængde af fysisk infrastruktur, som nedgravet fysisk infrastruktur udgør. Som følge af § 3 i bekendtgørelse om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen er ansvaret for Ledningsejerregistret aktuelt delegeret til Klimadatastyrelsen, som derfor i praksis vil være den myndighed, der udpeges.

I bekendtgørelser, der udstedes efter det foreslåede stk. 2, vil der for så vidt angår nedgravet fysisk infrastruktur ejet af netoperatører eller offentlige organer kunne fastsættes regler for, hvordan udlevering af oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur gennem Ledningsregistret vil skulle foregå. Disse regler vil også kunne konkretisere, hvordan netoperatører og offentlige organer kan opfylde deres pligt til at stille oplysninger om fysisk infrastruktur til rådighed via det udpegede centrale informationssted, som følger direkte af artikel 4, stk. 3, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Det foreslås i *stk. 3,* at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan en forespørgsel om oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret.

Med det foreslåede § 18, stk. 3, i LER-loven videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan forespørgsler i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå, med en ny tilføjelse, hvorved bestemmelsen omfatter forespørgsler om oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Denne tilføjelse vil sammen med de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 3 indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren eller den myndighed, som ministeren måtte delegere ansvaret for Ledningsejerregistret til, udpeges i henhold til artikel 14, stk. 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur som det kompetente organ for opgaverne for det centrale informationssted som omhandlet i artikel 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur for så vidt angår den delmængde af fysisk infrastruktur, som nedgravet fysisk infrastruktur udgør. Som følge af § 3 i bekendtgørelse om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen er ansvaret for Ledningsejerregistret aktuelt delegeret til Klimadatastyrelsen, som derfor i praksis vil være den myndighed, der udpeges.

En ledningsejer, der planlægger at føre nye ledninger i et område, vil med bestemmelsen som i dag både kunne forespørge i Ledningsejerregistret, om der er ledningsejere, der har føringsrør med ledig kapacitet i området, og vil ved oprettelse af en forespørgsel om udlevering af ledningsoplysninger kunne få oplysninger om føringsrør indenfor et givent område. Bemyndigelsen understøtter de krav, der stilles i artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

En ret for operatører til efter anmodning at få adgang til oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur via det udpegede centrale informationssted følger for netoperatører og offentlige organer af artikel 4, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur. I bekendtgørelser, der udstedes efter det foreslåede stk. 1, vil der derfor for så vidt angår forespørgsler fra operatører, udelukkende kunne fastsættes regler for, hvordan operatørers anmodninger om adgang til oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur i Ledningsregistret vil skulle foregå.

Forordningen om gigabitinfrastruktur artikel 4 omhandler alle former for fysisk infrastruktur. Det er derfor præciseret, at den foreslåede bestemmelse i relation til artikel 4, stk. 1, kun omfatter oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur, dvs. en del af de elementer, der er omfattet af artikel 2, nr. 4, i forordningen.

Til nr. 3

Der er ikke i LER-loven fastsat bestemmelser om, hvorledes tvister om manglende udlevering af oplysninger, jf. artikel 4, stk. 1, og 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal behandles, eller nogen bemyndigelse til at behandle sådanne tvister. En delegation af en sådan bemyndigelse indgår derfor heller ikke i bekendtgørelse om henlæggelse af beføjelser og opgaver til Klimadatastyrelsen.

Det fremgår af artikel 13, stk. 1, litra b, og artikel 14, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, at medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kompetente organer til at bilægge tvister, der opstår i forbindelse med rettighederne og forpligtelserne i artikel 4 og 6, herunder, hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke er stillet til rådighed inden for de gældende frister.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.7.1 og 3.10.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 18 a*, at tvister om manglende udlevering af oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 17 og § 18, stk. 2, afgøres af klima-, energi- og forsyningsministeren, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, og stk. 2, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Med den foreslåede bestemmelse indføres der således mulighed for at indbringe tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra b og stk. 2, 4 og 5, jf. artikel 4, stk. 1, og 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 17 og § 18, stk. 2, for klima-, energi- og forsyningsministeren, som afgør tvisten.

Det forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil delegere sin beføjelse som tvistbilæggelsesorgan til Klimadatastyrelsen.

Et sådant tvistbilæggelsesorgan vil kunne varetage klager over manglende udlevering af oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur (føringsrør). Klimadatastyrelsen rykker som led i sin varetagelse af drift og administration af Ledningsejerregistret allerede ledningsejerne i tilfælde af manglende udlevering af ledningsoplysninger og det forventes, at en sådan proces videreføres.

Til § 56

Til nr. 1

Det fremgår af planlovens § 15, stk. 15, 3. pkt., at trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det foreslås, at i *§ 15, stk. 15, 3. pkt.,* udgår »og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til »definitionen i artikel 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

De foreslåede ændringer af bestemmelsen vil medføre, at »trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde« skal forstås i overensstemmelse med definitionen i teledirektivets artikel 1, nr. 23.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med, at masteloven foreslås ophævet i lovforslagets § 51, stk. 2, nr. 1, og at definitionen på »trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde« findes i teledirektivets artikel 2, nr. 23.

Til nr. 2

Det fremgår af planlovens § 15, stk. 15, 3. pkt., at trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det foreslås, at der i *§ 15, stk. 15,* indsættes et *4. pkt.,* hvorefter fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af

forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at definitionen af »fysisk infrastruktur« skal forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at masteloven foreslås ophævet i lovforslagets § 51, stk. 2, nr. 1, og at definitionen på »fysisk infrastruktur« findes i artikel 2, nr. 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til nr. 3

Det fremgår af planlovens § 35, stk. 12, at kommunalbestyrelsen under hensyn til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre mobildækning i hele landet kan meddele tilladelse efter stk. 1 til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer taler afgørende imod placeringen.

Det foreslås, at i *§ 35, stk. 12,* ændres »mast til radiokommunikationsformål« til »telemast«.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at den gældende § 35, stk. 12, anvender terminologien »mast til radiokommunikationsformål« fra masteloven. Masteloven vil blive ophævet med lovforslagets § 51, stk. 2, nr. 1, og erstattet af den foreslåede teleinfrastrukturlov, hvori betegnelsen »mast til radiokommunikationsformål« foreslås erstattet af »telemast«, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 1. Den foreslåede ændring til planloven vil medføre ensartet terminologi på tværs af relevant lovgivning. Ændringen vil således være uden indholdsmæssig betydning.

Til nr. 4

Det fremgår af planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt., at trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det foreslås, at i *§ 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt.,* udgår »og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til »definitionen i art. 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

De foreslåede ændringer af bestemmelsen vil medføre, at »trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde« skal forstås i overensstemmelse med definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 23.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med, at masteloven foreslås ophævet i lovforslagets § 51, stk. 2, nr. 1, og at definitionen på »trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde« findes i teledirektivets artikel 2, nr. 23.

Til nr. 5

Det fremgår af planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt., at trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Det foreslås, at i *§ 36, stk. 1, nr. 21,* indsættes et *3. pkt.,* hvorefter fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at definitionen af »fysisk infrastruktur« skal forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4 i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med, at masteloven foreslås ophævet i lovforslagets § 51, stk. 2, nr. 1, og at definitionen på »fysisk infrastruktur« findes i artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Til § 57

For så vidt angår masteloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. mastelovens § 28.

For så vidt angår graveloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. gravelovens § 11.

For så vidt angår teleloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. telelovens § 83.

For så vidt angår vejloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. vejlovens § 162.

For så vidt angår privatvejsloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at

sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. privatvejslovens § 108.

For så vidt angår LER-loven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. LER-lovens § 29.

For så vidt angår planloven gælder loven hverken for Færøerne eller Grønland og indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne eller Grønland, jf. planlovens § 70.

Det foreslås i *§ 57,* at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Baggrunden for, at den foreslåede teleinfrastrukturlov og lovforslagets § 52 ikke gælder for Færøerne og Grønland, er, at teleområdet, med undtagelse af frekvensområdet, er overtaget af Færøerne og Grønland. Den gældende mastelov, gravelov og telelov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

For Færøerne er teleområdet overtaget i henhold til hjemmestyrelovens § 2 som et særanliggende.

For Grønland er teleområdet med undtagelse af frekvensområdet overtaget efter hjemmestyrelovens § 7, jf. § 5.

Baggrunden for, at lovforslagets § 53 og § 54 ikke gælder for Færøerne og Grønland, er, at den gældende vejlov og privatvejslov ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Baggrunden for, at lovforslagets § 55 ikke gælder for Færøerne og Grønland, er, at den gældende LER-lov ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Baggrunden for, at lovforslagets § 56 ikke gælder for Færøerne og Grønland, er, at den gældende planlov ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at lovforslaget i sin helhed, herunder den foreslåede teleinfrastrukturlov og ændringerne til teleloven, vejloven, privatvejsloven, LER-loven og planloven, ikke vil gælde for Færøerne og Grønland og vil heller ikke helt eller delvist kunne sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 52. I lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 16. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til afsnit V affattes således:

Afsnit V

Samhusning, fælles udnyttelse af faciliteter og kommunal udlejning af arealer m.v.

»Afsnit V

Støtte til etablering af elektroniske kommunikationsnet m.v.«

Kapitel 19

Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter

2. *Kapitlerne 19, 21* og *21 a* ophæves.

§ 58. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet skal give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Regler, der fastsættes om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende, forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålet i § 1 og hensynene i stk. 2.

Stk. 2. Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter pålagt efter regler fastsat i henhold til stk. 1 skal være berettiget ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn og skal ske med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet. Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kan kun pålægges efter afholdelse af en offentlig høring.

Stk. 3. Regler fastsat i henhold til stk. 1 kan vedrøre:

1) Samhusning og fælles udnyttelse af eksisterende netelementer og tilhørende faciliteter.
2) Krav til dimensioneringen og placeringen af nye netelementer og tilhørende faciliteter i forbindelse med tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring heraf med henblik på senere samhusning eller fælles udnyttelse.

Stk. 4. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til stk. 1 og om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter i henhold til stk. 1. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan endvidere fastsætte regler om den offentlige høring og varigheden heraf, jf. stk. 2, indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i medfør af stk. 1.

Kapitel 21

Oplysningspligt

§ 60. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til netelementer og tilhørende faciliteter omfattet af § 58 vedrørende oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af netelementer og tilhørende faciliteter.

Stk. 2. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang oplysninger indhentet i henhold til stk. 1 skal gøres tilgængelige for offentligheden.

Kapitel 21 a

Offentlige myndigheders udlejning af arealer m.v.

§ 60 a. En offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Stk. 2. Digitaliseringsstyrelsen fører tilsyn med, at offentlige myndigheders aftaler, jf. stk. 1, er indgået på markedsvilkår, og at offentlige myndigheder overholder regler fastsat i medfør af stk. 6. Digitaliseringsstyrelsen kan som led i tilsynet træffe afgørelser, herunder fastsætte vilkår om pris m.v.

Stk. 3. Digitaliseringsstyrelsen kan af en part i en tilsynssag i medfør af stk. 2 opkræve et beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet.

Stk. 4. Digitaliseringsstyrelsen kan af offentlige myndigheder kræve alle oplysninger og alt materiale, som Digitaliseringsstyrelsen skønner relevant i forbindelse med tilsynet, jf. stk. 2.

Stk. 5. Digitaliseringsstyrelsen kan fastsætte regler om tilsynet, jf. stk. 2, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Digitaliseringsstyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om opkrævning af beløb til dækning af styrelsens ekstraordinære omkostninger i forbindelse med tilsynet, jf. stk. 3, og om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Stk. 6. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren kan fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler i henhold til stk. 1, regler, der er nødvendige for implementeringen og anvendelsen af metoderne, regler om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale, der

skønnes relevant for udviklingen, implementeringen og anvendelsen af metoderne, m.v.

§ 53. I lov om offentlige veje m.v., lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. april 2024, som ændret ved § 3 i lov nr. 499 af 20. maj 2025, § 7 i lov nr. 560 af 27. maj 2025 og § 2 i lov nr. 753 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

§ 73. ---

Stk. 2-7. ---

Stk. 8. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder kan undtages fra kravet om tilladelse efter stk. 1-4, og regler om udførelse af gravearbejde m.v. By-, land- og transportministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om proceduren for ansøgning om tilladelse efter stk. 1-4, ansøgningsfrister, frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4 og de krav, vejmyndighederne kan stille til ansøgninger om tilladelse efter stk. 1-4.

1. I *§ 73, stk. 8, 2. pkt.,* udgår », frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4«.

2. Efter § 73 indsættes før overskriften før § 74:

»**§ 73 a.** Fristerne i denne bestemmelse gælder ved ansøgninger, hvor reglerne i artikel 7 i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse.

Stk. 2. Vejmyndigheden kan senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen afvise en ansøgning om gravetilladelse, hvis en af følgende oplysninger ikke er stillet til rådighed:

1) Anlægsarbejdernes georefererede placering og type.
2) De involverede elementer af fysisk infrastruktur.
3) Forventet dato for påbegyndelse af arbejdet og dets varighed.
4) Forventet dato for forelæggelse af det endelige projekt for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser, hvis det er relevant.
5) Et kontaktpunkt.

Stk. 3. Vejmyndigheden tager stilling til, om en ansøgning er fuldstændig, senest 20 arbejdsdage efter modtagelse af ansøgningen. Vejmyndigheden

skal inden for fristen i 1. pkt. opfordre ansøger til at sende eventuelle manglende oplysninger.

Stk. 4. Vejmyndigheden træffer afgørelse senest 4 måneder efter modtagelsen af en fuldstændig ansøgning, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Vejmyndigheden kan én gang udsætte afgørelsen af en fuldstændig ansøgning med op til 4 måneder. Udsættelsen og begrundelsen herfor skal meddeles til ansøgeren.

Stk. 6. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om de grunde, hvorefter vejmyndigheden kan udsætte afgørelsen i op til 4 måneder efter udløb af fristen i stk. 4.«

3. *Overskriften* før § 74 affattes således:

Koordinering af gravearbejder, ansøgningsprocedure m.v.

»Koordinering af gravearbejder«.

4. *§ 74* affattes således:

§ 74. Den, der planlægger at ansøge om tilladelse til at foretage forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal, jf. § 73, stk. 1-4, skal så tidligt som muligt drøfte det planlagte arbejde med andre graveaktører med henblik på at undersøge, om flere gravearbejder kan koordineres.

Stk. 2. En graveaktør eller vejmyndighed skal efter anmodning oplyse om de grave- eller anlægsarbejder efter § 73, der enten er udstedt tilladelse til, som afventer tilladelse, eller som der inden for de næste 6 måneder forventes indgivet en første ansøgning om tilladelse til.

Stk. 3. Overholder en graveaktør eller vejmyndighed ikke koordineringsforpligtelsen, jf. stk. 1, og oplysningsforpligtelsen, jf. stk. 2, skal den pågældende dække de dokumenterede tab eller meromkostninger, som vejmyndigheden eller andre graveaktører lider som følge af den manglende koordinering.

Stk. 4. By-, land- og transportministeren fastsætter nærmere regler om de oplysninger, der skal gives efter stk. 2, om koordinering af gravearbejder efter stk. 1, om offentliggørelse af oplysninger om planlagte arbejder og tilladelser m.v., og om fordeling af ud-

»**§ 74.** Anmodninger om koordinering af gravearbejder, hvor reglerne i forordningen om gigabitinfrastruktur ikke finder anvendelse, skal imødekommes, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1) Koordineringen af gravearbejder ikke medfører uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne.
2) Den, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, som oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet.
3) Anmodningen indgives så tidligt som muligt og, hvis der er behov for en tilladelse til gravearbejderne, senest én måned, inden det endelige projekt forelægges for tilladelsesudstedende myndigheder.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer gravearbejder undtages fra forpligtelsen til at koordinere efter stk. 1.«

gifterne til gravearbejder, erstatning m.v., i forbindelse med at flere graveaktører har udnyttet samme opgravning af vejarealet.

5. Efter § 74 indsættes:

»**§ 74 a.** By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang, eller som vedrører national kritisk infrastruktur, kan undtages fra pligten til at koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed kan undtages forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 3. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Stk. 4. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.«

§ 75. En ansøgning efter § 73, stk. 1-4, skal indeholde oplysning om resultatet af de drøftelser og undersøgelser, der fremgår af § 74, og eventuelle muligheder for at koordinere flere gravearbejder.

6. *§ 75* ophæves.

§ 76. ---

Stk. 2. Der kan bl.a. fastsættes vilkår om:

1-4) ---

5) At indehaveren af en tilladelse skal tåle, at andre får tilladelse til at udnytte samme opgravning til at udføre egne arbejder i eller over vejarealet inden for det i tilladelsen fastsatte tidsrum. Vejmyndigheden kan i den forbindelse fastsætte nye vilkår for det samlede arbejde, herunder om fordeling af graveudgifterne.

6) Bod ved forsinkelser.

7. *§ 76, stk. 2, nr. 5,* ophæves.

Nr. 6 bliver herefter nr. 5.

Stk. 3-5. ---

§ 76. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. By-, land- og transportministeren fastsætter nærmere regler om fastlæggelse af bod ved forsinkelser, jf. stk. 2, nr. 6.

8. *I § 76, stk. 5,* ændres »6« til: »5«.

9. Efter § 133 a før overskriften før § 134 indsættes:

»**§ 133 b.** Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 74, stk. 1, afgøres af by-, land- og transportministeren.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.

Stk. 3. Sager, der kan indbringes for by-, land- og transportministeren efter stk. 1, kan ikke indbringes for domstolene, før adgangen, jf. stk. 1, er udnyttet. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at by-, land- og transportministeren har meddelt afgørelse i tvisten.«

§ 54. I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 17. september 2024, som ændret ved § 3 i lov nr. 753 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

§ 24 a. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. § 70 a finder anvendelse ved ansøgninger efter dette kapitel. Endvidere finder §§ 74 og 75 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse i forbindelse med ansøgninger og § 76 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse i forbindelse med meddelelsen af tilladelser efter dette kapitel.

1. I *§ 24 a, stk. 3, 2. pkt.,* ændres »§§ 74 og 75« til: »§ 74«.

2. Efter § 24 a indsættes i kapitel 7 a:

»**§ 24 b.** By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, at gravearbejder af begrænset omfang eller som vedrører national kritisk infrastruktur, kan undtages fra pligten til at

koordinere efter artikel 5, stk. 2, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder der på grund af deres begrænsede omfang med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, kan undtages forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur.

Stk. 3. By-, land- og transportministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer gravearbejder, der skal være undtaget forpligtelsen til at stille oplysninger til rådighed efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, fordi de vedrører nødsituationer, national kritisk infrastruktur eller den nationale sikkerhed.

Stk. 4. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor undtagelser fastsat i medfør af stk. 1-3 offentliggøres.«

§ 67. § 73 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse ved byggeri, udgravning og opfyldning på og ved private fællesveje.

Stk. 2. §§ 73-76 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse på private fællesveje i byer og bymæssige områder.

3. *§ 67* affattes således:

»**§ 67.** § 73, stk. 1-6 og 8, § 73 a og §§ 74-76 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse, når der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på og ved private fællesveje i byer og bymæssige områder.«

4. Efter § 87 a indsættes:

»**§ 87 b.** Tvister omfattet af artikel 13, stk. 1, litra c, i forordningen om gigabitinfrastruktur, som vedrører koordinering af gravearbejder, og tvister i medfør af § 67, jf. § 74, stk. 1, i lov om offentlige veje m.v., afgøres af by-, land- og transportministeren.

Stk. 2. By-, land- og transportministeren udpeger et centralt informationssted, hvor afgørelser af tvister og reglerne for tvistorganet offentliggøres.«

§ 88. Adgangen til at klage over en afgørelse, jf. § 87, eller adgangen til at indbringe en sag som en tvist for by-, land- og transportministeren, jf. § 87 a, skal være udnyttet, før afgørelsen kan indbringes for domstolene.

5. I *§ 88* ændres »§ 87 a« til: »§§ 87 a og 87 b«.

§ 88 a. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at klagemyndighedens, jf. § 87, henholdsvis by-, land- og transportministerens, jf. § 87 a, afgørelse er meddelt.

6. I *§ 88 a* ændres »§ 87 a« til: »§§ 87 a og 87 b«.

§ 55. I lov nr. 564 af 10. maj 2022 om Ledningsejerregistret, som ændret ved § 7 i lov nr. 736 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. *§ 17* affattes således:

§ 17. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret.

»**§ 17.** Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel om oplysninger til brug for koordinering af gravearbejder, herunder efter artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret og kan udstilles på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor lang tid en annonce om et planlagt gravearbejde skal være offentligt tilgængelig.«

2. *§ 18* affattes således:

§ 18. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør til brug for samføring skal foregå. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder om, hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå.

»**§ 18.** Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af interesseområder vedrørende eller oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, til brug for samføring af ledninger skal foregå i Ledningsejerregistret.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 3, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur, skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvordan en forespørgsel om oplysninger om føringsrør og anden nedgravet fysisk infrastruktur, herunder oplysninger om nedgravet fysisk infrastruktur omfattet af artikel 4, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen

om gigabitinfrastruktur, skal foregå i Ledningsejerregistret.«

3. Efter § 18 indsættes i *kapitel 5*:

»**§ 18 a.** Tvister om manglende udlevering af oplysninger omfattet af artikel 4, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, i forordningen om gigabitinfrastruktur, der vedrører oplysninger omfattet af § 17 og § 18, stk. 2, afgøres af klima-, energi- og forsyningsministeren, jf. artikel 13, stk. 1, litra b, og stk. 2, 4 og 5, i forordningen om gigabitinfrastruktur.«

§ 56. I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024, som senest ændret ved lov nr. 356 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:

§ 15. ---

Stk. 2-14. ---

Stk. 15. Bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Stk. 16-17. ---

1. I *§ 15, stk. 15, 3. pkt.*, udgår »og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til: »definitionen i art. 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

2. I *§ 15, stk. 15*, indsættes som *4. pkt.:*

»Fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af

29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.«

§ 35. ---

Stk. 2-11. ---

Stk. 12. Kommunalbestyrelsen kan under hensyn til den overordnede samfundsmæssige interesse i at sikre mobildækning i hele landet meddele tilladelse efter stk. 1 til opstilling af en mast til radiokommunikationsformål med tilhørende anlæg i neutrale farver, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø eller naboer taler afgørende imod placeringen.

3. I *§ 35, stk. 12,* ændres »mast til radiokommunikationsformål« til: »telemast«.

§ 36. Tilladelse efter § 35, stk. 1, kræves ikke til:

1-20) ---

21) Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur eller arealet har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Stk. 2-12. ---

4. I *§ 36, stk. 1, nr. 21, 2. pkt.,* udgår »og fysisk infrastruktur«, og »definitionerne i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.« ændres til: »definitionen i art. 2, nr. 23, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation med senere ændringer.«

5. I *§ 36, stk. 1, nr. 21,* indsættes som *3. pkt.:* »Fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, nr. 4, i Europa-Parla-

mentets og Rådets forordning (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordningen om gigabitinfrastruktur) med senere ændringer.«